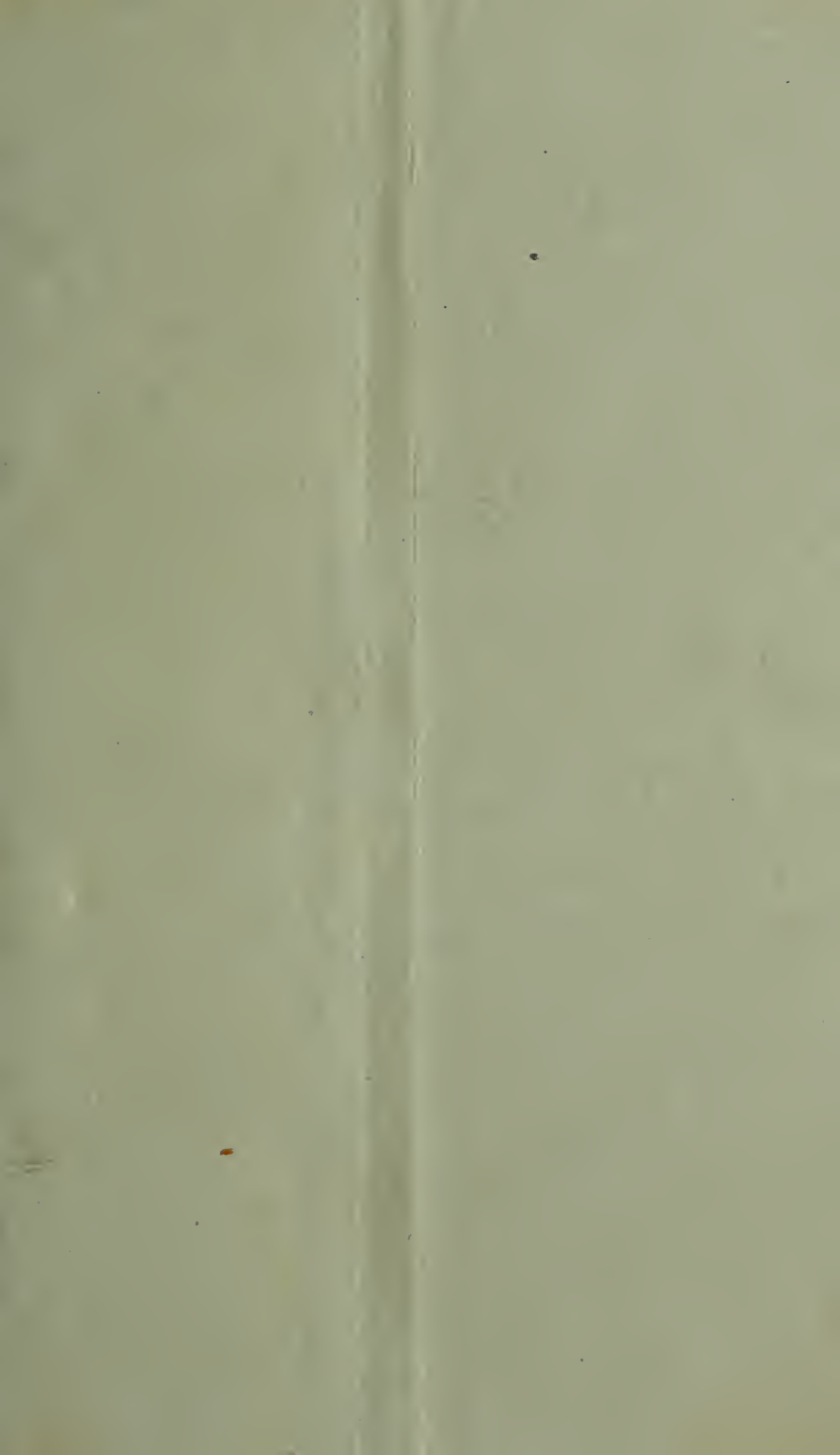

IN MEMORIAM JOHANNIS M^c CAUL
UNIVERSITATIS COLLEGII APUD TORONTONENSES PRAESIDIS PRIMI
AB AN:DOM: MDCCCXL AD AN:DOM: MDCCCLXXX:
ET OB DOLOREM COLLEGII CUM BIBLIOTHECA SUA
A:D: XV KAL: MART: AN:DOM: MDCCCXC
INCENDIO COMBUSTI:
HUNC CUM CAETERIS LIBRIS QUI JOHANNIS M^c CAUL QUONDAM
ERANT UNIVERSITATIS COLLEGIO DONO DEDERUNT HEREDES EJUS:
SCILICET UT BIBLIOTHECAM,
QUAM MAGNA EX PARTE IPSE OLIM VIVUS INSTITUISSET,
EANDEM ETIAM MORTUUS ALIQUA TAMEN EX PARTE RESTITUERET.

Digitized by the Internet Archive
in 2010 with funding from
University of Toronto

ELEMENTA

DOCTRINÆ METRICÆ.

1855
10-1

1855

1855

ELEMENTA

John Ward. 7.
1826.

DOCTRINÆ METRICÆ:

AUCTORE

GODOFREDO HERMANNO.

Ex Editione Lipsiæ, Excusâ Anno 1816.

GLASGUÆ:

Excudebant Andreas et Jacobus Duncan,
Academiæ Typographi.

VE NEUNT APUD RICARDUM PRIESTLEY,
LONDINI.

~~~~~
1817.

11542
22/12/90

e

VIRO ILLUSTRİ
HENRICO BLÜMNERO,

I. V. D.

DOMINO HEREDIT. GROSSZSCHOCHERI ET WINDORFII
POTENT. REGI SAX. A CONSILIIIS SUPREMÆ CURIÆ CIVIT. LIPS. ÆDILI
ET BIBLIOTHECÆ SENATORIÆ PRÆFECTO

S. D.

GODOFREDUS HERMANNUS.

NON putaveram, BLÜMNERE, vir illustris, citius mihi, quam constitueram redeundum esse ad explicationem doctrinæ, cujus fundamenta viginti abhinc annis jeci, juvenili quidem rudimento, verum ut non pœnituerit tamen. Speraveram enim fore, ut conjuncta multorum opera ex scenicis Græcorum, Romanorumque poëtis, qui fons sunt inexhaustus doctrinæ metricæ, gravissima saltem impedimenta remota videremus: quod quum factum esset, tum demum resumere hanc materiem volebam. Sed quum superiore anno rogatu aliquot juvenum disserere de metris poëtarum instituissem, nunciatum est, non satis exemplarium superesse libri, quem Germanice ea de re scriptum in usum lectionum Academicarum edideram: majoris autem libri exempla jam pridem divendita erant. Ita primo summatim paucis omnia complecti destinabam: sed incepto opere quum intelligerem, multa esse, quæ iis, quorum in manus hic liber venturus esset, sine uberiori explicatione vel obscura vel falsa videri possent, mutato consilio plenius omnia persequi aggressus sum. Etsi autem sciebam, ne sic quidem in materia tam late diffusa, tantisque implicita difficultatibus afferri posse, quod satis perfectum atque absolutum judicare-

tur: tamen, quoniam neque differre rem licebat, simulque præsens hujus doctrinæ status flagitare videbatur, ut obsisteretur erroribus quibusdam, a quibus salutem poëtis veteribus quidam sperarent, ego autem exitium metuerem, curandum putavi, ut his, quæ quidem parata haberem, præsiidiis, quantum in me esset, via ad emendandos scriptores illos planior redderetur. In qua re quod attinet ad partem longe omnium impeditiſsimam, Plauti dico Terentiique versus, mirifice tua liberalitate, eruditissime Blümnere, sum adjutus: qui ut antea ultro mihi obtuleras Æschyli codicem ex bibliotheca Senatus hujus urbis amplissimi, quæ te præfectum habet, ita nuper ex ejusdem bibliothecæ copiis alios mihi utendos dedisti codices, quorum duobus, qui Plautum et Terentium continent, quantopere me demerueris, non putavi me rectius tibi significare posse, quam ipso ad te mittendo libro meo: quem tanto magis cupiebam meæ erga te observantiæ documentum esse, quod is tu es, qui hoc quoque in genere litterarum cernas acutissime. Quum enim, quidquid tibi temporis ab senatoriū muneris negotiis reliquum est, litteris, et præcipue Græcis, impendere consueveris, id es scriptis tuis consequutus, ut homines litterati non minus accuratam doctrinam tuam, quam judicii subtilitatem atque elegantiam admirentur. His rebus autem vera continetur eruditio: quæ neque, ut in venustis quibusdam hominibus videmus, elegantiam sine scientia, neque, ut in quibusdam doctis, scientiam sine libero judicio consecratur, sed una cum scientia usum quoque scientiæ justamque æstimationem complexa, cum humanitate est et liberalitate conjuncta. Hæ vero virtutes tuæ, præstantissime Blümnere, faciunt, ut sperem, non injucundum tibi fore, si de universa hac ratione doctrinæ metricæ paucis ad te perscribam, quam tu optime nosti ita esse comparatam, ut neque acquiescere possimus in iis, quæ a veteribus tradita sunt, neque fingere liceat, quæ non et fundamento idoneo, et auctoritate certa exemplorum nitantur. In quo discrimine plerosque vehementer trepidare videmus: quorum alii, veterum præceptis unice adhærentes, nihil proficiunt; alii, contemptu veterum vel levitate quadam omnia novis commentis perturbant; sunt denique, qui incerti, quo sese vertant, temere nunc hæc nunc illa arripiunt. Qui omnes vereor ut statum rei atque naturam satis perspexerint. Nam in arte, quæ plane deperdita est, hæc duo, ut ego quidem existimo, quærenda sunt, primum, quæ fuerit ejus artis apud illos conditio, qui eam exercuerunt; deinde, utrum, quæ illi statuerunt, explicandæ rei sufficiant, an aliunde ratio ejus repetenda sit. Disciplinam artis enim ars ipsa prægreditur, faciliorque in præceptis,

quam in arte, error est. Sed quum cognoscenda tamen sint illa, si qua exstant, præcepta, age, videamus, quid supersit nobis hujus rei. Græci, Græcos autem Romani sequuti sunt, gens adeo omni experta inveniendi sollertia, ut, nisi Etrusci Græcique fuissent, in barbaris numeranda foret; Græci igitur quum poëmata vel canere, vel recitare solerent, in recitando quos numeros usurpaverint, ipsi versus docent; in canendo autem utrum iisdem, an aliis numeris usi sint, lis est. Et quamquam naturalis illa simplicitas, quæ propria fuit nationis Græcæ, non leve videtur argumentum esse, modos musicos, qui secundarium apud illos locum obtinebant, versus numeris potius, quam versus rhythmis musicis aptatos fuisse: quorsum enim tanta arte metra stropharum composuissent, si rhythmorum flexu sublatis vel obscuratis essent numeri isti? tamen neque per se improbable est, non ubique versus numeros in modulatione accurate servatos esse, et fidem huic rei faciunt aliquot Plutarchi aliorumque scriptorum loci. At quid prodest, factum id scire, nisi quibus in versibus, et quando, et qua conditione, et quo modo factum sit, sciamus? Hoc vero unde tandem cognoscemus, quum neque de universa illa ratione in libris, qui ad nos pervenerunt, explicatum sit, neque carmen exstet ullum, de cujus rhythmis musicis quidquam, quod operæ pretium sit, acceperimus? Quod si qui forte putabunt, ex iis, quæ hic illic ab antiquis scriptoribus obiter de his rebus dicta sunt, colligi aliquid posse, magnopere vereor, ne hæc spes plane fallat. Quoniam enim ut de rebus notis loquuntur, eo ipso faciunt, ut illæ ignotæ nobis maneant. Atque, ut mittam antiquissimos, quum epica poësis, et siquid huic vicinum est, principatum tenebat, cujus temporis perobscura memoria est, illo ævo, per quod plurimis formis effloruit poësis Græcorum, conjunctissimam eam cum scientia artis musicæ fuisse scimus. Sed adversissimo casu accidit, ut, quum aliquot servati sint scriptores, qui de harmoniæ elementis exposuerunt, nullum habeamus, qui de iis partibus musicæ, quarum cognitio plurimum nobis profutura esset, explicuerit, rhythmorum doctrinam dico et modulationis rationem, quas illi *ῥυθμοποιίαν* et *μελοποιίαν* vocant. De quibus rebus si ea, quæ Aristoxenus, peritissimus simul et diligentissimus scriptor, litteris mandaverat, alicubi reperirentur, non est dubium, lucem universæ rationi poëseos accensum iri clarissimam. De Psello enim, quem aliquando putabam aliquid saltem ad hanc rem collaturum esse, spes plane me frustrata est, ex quo Thierschii opera prolegomena ejus in artem rhythmicam et musicam ex codice Monacensi descripta accepi. Itaque quo in statu nunc res est, nihil amplius scimus, quam diversas

fuisse rhythmorum doctrinam et scientiam metrorum; rhythmos enim ad musicam et cantum, metra ad poësin pertinuisse: unde intelligimus, rhythmum aliquam similitudinem habuisse cum eo, quem hodie TACTUM musici vocant, etsi alia ex parte huic dissimillimus fuerit necesse est. Utramque, et rhythmicam et metricam doctrinam, primis lineis adumbravit Aristides Quintilianus, sed tam breviter, tamque parum explicite, ut perexiguus inde fructus redundet. Ita præclusa omni via ad eam artem, qua poëtæ usi sunt, cognoscendam, soli reliqui sunt, ad quos confugiamus, metrici. At quinam? Heliodori liber interiit, hominis laudati quidem a veteribus, sed, quantum ex iis, quæ Priscianus ex eo retulit, conjicimus, non admodum periti. Hephæstionis vero libellus, qui quum per se brevis esset, nescio an contractior etiam ad nos pervenerit, vel propter brevitatem illam non est rei exhauriendæ factus, prætereaque non pauca parum accurate ab hoc scriptore tradita esse, inter omnes constat. Nihilominus fons ille censetur omnis doctrinæ metricæ, ut et antiquior cæteris, quos de ea re scriptores habemus, et ad quem ab illis non multum novi accedat. Idemque de scholiastis dictum puta, qui hunc ipsum ducem atque auctorem sequuntur. At, inquires, quæ tua sagacitas est, præstantissime Blümnere, tanto pluris facienda sunt Hephæstionis præcepta, quod ea veteris doctrinæ reliquias habemus: neque enim nova commentos videri grammaticos, quum antiqua præmanibus haberent. Fateor ita esse: at enim tam pauca illa sunt, tamque rudia, ut nihil nisi fragmenta esse veteris doctrinæ videantur, sed ea minime talia, ex quibus naturam ac rationem illius doctrinæ cognoscere liceat. Nam ut omittam, plurima versuum genera non modo præterita esse a grammaticis, sed ne nota quidem iis fuisse, de aliis autem eos adeo imperite disseruisse, ut etiam falsa traderent, quod in ipsis iambicis versibus factum videmus: quid dicemus de eo, quod quidam numeri, quos hi quasi obiter commemorant, nobilissimi fuerunt, ut quem κατ' ἐνόπλιον vocant? aut quod alia, quæ non fuisse temere inventa credibile est, ita ab iis afferuntur, ut, quem usam habuerint, non appareat, veluti illa, quæ vocatur ἐπιπλοκή? Quæ mihi videntur ejusmodi esse, ut satis arguant, grammaticos artis illius, in qua poëtæ tanta cum diligentia elaboraverant, vix tenuem habuisse notitiam. Nec mirum. Quum enim, ut ante dixi, poëseos intima esset cum musica conjunctio, metrorumque scientia, quamvis diversa ab arte rhythmica, tamen carere hujus artis usu non posset, choris conticescentibus oblivionem insequi numerorum artis necesse erat: unde poësis a cantu ad recitationem, ab auditione ad lectionem revocata,

paucorum metrorum finibus, eorumque valde simplicium includi cœpit. Postea, quum grammatici se ad explicanda recensendaque veterum poëtarum scripta dedissent, eaque in re aliqua metrorum scientia opus esset, factum est, quod in pluribus doctrinæ grammaticæ partibus: ex præceptis antiquiorum, ipsaque poëtarum lectione collectæ sunt observationes quædam, eæque deinceps scholarum caussa magis magisque in compendium redactæ, ut, præter nomina antiqua, et aliquam primarum linearum umbram, vix quidquam de veteri disciplina relinqueretur. Sed quamquam imperfecta et manca sit hæc grammaticorum doctrina, tamen videndum est illud, quod supra dixi secundo loco quærendum esse, an hæc via nos eo, quo volumus, perducere queat. Volumus autem, ut opinor, quum omnino naturam numerorum perspicere, tum usum cognoscere singulorum generum, et eum ita quidem, ut non modo quid factum sit, sed etiam quid potuerit fieri, intelligamus. Nunc vide mihi, eruditissime Blümnere, quid harum rerum suppeditent grammatici. De natura numerorum nihilo nos certiores faciunt: nam vix attingunt eam, et, si quid afferunt, consistit id in descriptionibus quibusdam, quæ nos denique ad sensum quemdam convenientiæ ablegant, quem ipsum, ex quo fonte promanaret, explicari volebamus. Sin autem illa saltem requirimus, quæ in usus observatione posita sunt, ne hac quidem in re satisfaciunt. Quod si supplere eos atque corrigere instituerimus, in periniqua nos conditione versari intelligimus, quum neque incruptos poëtarum codices habeamus, et in versibus distinguendis dux nobis aut regula desit. Sensum enim nostrum, et quod in quoque loco aptissimum nobis videatur, si sequi volumus, nemo non videt, quam id ambiguum et periculosum sit, quum, si aliis aliud placeat, non habeamus rationes, quibus ad nostram eos sententiam pertrahamus. Itaque aut cuncta in his rebus incerta sunt, quod tamen secus esse ex eo intelligitur, quod in multis numeris omnes, quid recte, quid perperam fiat, intelligunt, aut ad naturam numeri confugiendum est, quæ quum ab antiquis non sit declarata, quid aliud quam ipsi eam explicare suscipiemus? Sed dum hoc facimus, quum omnino videndum est, ut id sobrie et diligenter et accurate fiat, tum cavendum, ne ejusmodi dissensio inter novam et veterem doctrinam oriatur, quæ componi explanarique nequeat. In ea re non possum quin commorem præclaram Bernhardii disputationem, qui quum ego graviter reprehendissem grammaticos, in censura libri Germanice de metris a me scripti, quæ diariis Ienensibus inserta est, horum caussam egregie defendit: neque enim numerum illos, sed sola metra spectavisse, in

iisque explicandis hanc iniisse rationem, ut, quoad liceret, eodem pede usque repetendo versus metirentur. Quod uti verissimum est, ita est etiam utilissimum quum ad conditionem veteris doctrinæ cognoscendam, tum ad constituendam rationem, quæ ei cum illo, quod nobis agendum est, intercedit. Etenim si grammatici, numero seposito, nihil nisi syllabarum compositiones repetitione ejusdem vel consimilis pedis indicare voluerunt, non evertemus eam rationem condenda nova doctrina, quæ sit ex numeri legibus petita, sed plane aliud afferemus, veterem disciplinam intactam in medio relinquentes. Nihilominus doctrinam illam, sive a grammaticis, sive multo prius inventa est, non videor mihi injuria reprehendisse. Nam ut concedam, potuisse adhiberi istam metiendi rationem, at nego tamen fuisse adhibendam, quia absonum est, dividi aliquid in alias partes, quam quas natura constituit. Nam, ut exemplo utar ad hanc rem accommodatissimo, quis, corpus humanum describens, quot cubitos longum sit, dicere, quam ex quibus membris constet, eorumque quæ sit inter ipsa comparatio, indicare mallet? Hoc ipsum vero metrici illi in versibus faciunt, quum eos non in ordines et membra sua, sed in pedes trium, quattuorve syllabarum dividunt. Quamquam vel sic eos laudarem, si constarent sibi in ista ratione: at est ubi eam deserant, et, unde non aliquid, sed omnia petere debebant, ad numeros confugiant, ut in multis eorum versuum, qui asynarteti vocantur.

Vides, vir præstantissime, quo hæc tendant. Poëtarum illa perfectissima ars ac disciplina plane periit: grammaticorum autem doctrina nulla ex parte satisfacit. Quæ si inventa ab his est, cur nobis non idem sit licitum, præsertim quum et aliis in partibus grammaticæ hodie multo acutius cernamus, et omnino testium illis potius, quam judicum auctoritas concedenda sit? sin poëtæ quoque eadem ratione, licet aliquanto explicatiore et perfectiore, usi sunt, ne hoc quidem ejusmodi est, ut ab ea improbanda detertere nos possit. Nam quis ignorat, artem, assiduo monitu magistri, exemplis aliorum, propria denique exercitatione adjutam, non esse ex paucis observationibus, quibus summatim quædam ejus capita comprehenduntur, judicandam? Omninoque, si habuerunt poëtæ Græci disciplinam illam, quæ a grammaticis tradita est, non est mirum, natura numerorum illis temporibus nondum perspecta, doctrinam conditam esse, quam, licet non satis aptam, tamen usus, natura duce verum sequens, innoxiam redderet. Id quod etiam aliis in rebus usuvenire videmus. Exemplo utar, quo neque illustrius ullum, neque cum hac disputatione conjunctius inveniri

potest. Tragœdiam ad illud fastigium a Græcis evectam esse, ut ab nulla gente, nulloque ævo ea in re superati sint, omnes fatentur: at quam imperfecta sunt, quamque parum exhauriunt rem illam, quæ Aristoteles, vir acutissimus, summoque ingenio præditus, de eo argumento scripta reliquit. Et quis nescit, tu autem, Blümner, cujus eximia sunt in hoc genere merita, omnium optime scis, non ita pridem demum naturam virtutesque Græcæ tragœdiæ intelligi, recteque æstimari cœpisse? Quæ quum ita sint, non vereor, ne quis hominum eruditiorum aut indignetur, aut miretur, si in re metrica grammaticos deserendos putavimus. Quin jam ex longo tempore neminem fuisse arbitror eorum, qui idoneam harum rerum peritiam haberent, quin idem sentiret, etsi plerique, maxime quod laborem fugerent, non eam, quam debebant, viam ingressi sunt. Vide enim, si placet, quid hactenus actum in hoc genere sit. Atque quum diu omnes adhæsissent grammaticis, primus novam inire viam ausus est R. Bentleius, vir divini ingenii, nec servire cuiquam disciplinæ, sed, quoquo se converteret, imperare sciens. Is rem difficillimam, comicorum Latinorum metra aggressus, quum facile, qua erat sollertia, illud, in quo summa rei verteretur, deprehendisset, breviter, sed perspicue exposuit de ea ratione in schediasmate, quod scripsit de metris Terentianis: sentiensque, altius repetendas esse hujus rei causas, quum eas explicare non posset, quod non est mirum in illa, quæ tum erat, conditione philosophiæ, arcanam rationem musices objectare satis habuit. Factum est, quod expectari poterat: plerique stupuerunt; alii adversati sunt. Nova enim si proferas, difficilium invenias, qui sapere tecum, quam, si vetera, qui errare velit. Longum inde silentium, usque dum, gliscente tragicorum Græcorum studio, Heathius exortus est, qui prorsus ad grammaticos relapsus, nihil aliud effecit, quam ut metris quibusdam scriptas esse tragœdias viri docti recordarentur: quorum plerique, difficultatem rei metuentes, quoniam hunc didicisse ista opinabantur, credere ei tutissimum rati sunt. Sub idem tempus Dawesius, observator valde diligens, metricos aliquot et prosodicos canones, exemplorum, tamquam testium, numero comprobatos, constituit: qui mos secundum plures judicandi, pauciores autem testes ad emendationem condemnandi, inde mirifice placuit popularibus ejus. Hunc ducem sequutus est Brunckius, vir multi judicii, magnæque elegantix, qui quum sentiret, quanta virtus sita in numeris esset, pravitatis eorum impatiens, auribus plerumque consultis,

nec nisi raro, ubi aliunde nihil auxilii videret, ad grammaticos confugiens, egregiam poëtis Græcis, tragicis potissimum atque Aristophani, licet sæpe violentiorem operam præstando, quo imperiosius de his rebus pronunciabat, tanto majorem et auctoritatem et admirationem consequutus est. Nam audacia et fiducia in litteris non minus, quam in præliis, ex metu victoriam pariunt. Inde apud nostrates Reizius, præceptor meus, vir doctrina pariter atque ingenio eximius, idemque summus admirator Bentleii, multum studii rei metricæ impendit: eratque ille in hoc genere omnium eo tempore haud dubie peritissimus; sed quum, ut scis, Blümnere, natura valde circumspectus et lentus esset, non tam ad aurem exigebat numeros, quam pedes digitis numerabat: meminique me adolescentulum, quum Plauti Rudentem ederet, eique in erroribus typhotæ corrigendis adjutor essem, sæpe, si quid in metro offenderem, eique significarem: significare autem ipse jusserat: tanta enim in illo viro erat humanitas, ut ne a discipulis quidem moneri indecorum duceret, quin ea re etiam gauderet: tum igitur memini si recitarem versus illos, quo vel vitium, vel meliorem scripturam indicarem, “lentius, quæso, “lentius,” eum mihi dicere, ac tum exploratis ad digitos singulis pedibus, si recte monuisse viderer, textui inserere, quoniam non fidebat aures solas consulere assueto. Nam ego, quoniam etiam de me ipso mihi dicendum video, a puero naturæ quodam instinctu mirifice eram numeris delectatus: ita ut jam illo tempore, quo nihil noram nisi Gellertum et cantica ecclesiastica, versibus, qui vel magis sonori, vel insolentioribus numeris essent, et retinerer valde, et eos alta voce recitare gauderem: quumque aliquando alius puer immemorabilem istam Gottschlingianam editionem Horatii apud me reliquisset: nam ego neque habebam Horatium, multoque minus intelligebam: ubi metra ibi indicata cognoveram, magna cum voluptate *DULCI DECIPIEBAR SONO*. Post, quum Græcis litteris imbui cœpissem, præceptoresque, quos habebam, Reuchlinianam pronunciationem, qua nihil numeris infestius cogitari potest, sequerentur, ipse mihi aliam, quæ fere ad Erasmicam accederet, ex iis, quæ conquirere poteram, vestigiis concinnavi, eaque extra scholas, quo numeros legendo exprimerem, usus sum. Ita quum neque Græcum ullum, neque Romanum poëtam aliter, quam ad numeros versuum, legere consuevissem, eaque ex re multum voluptatis perciperem, paullatim doctrina quædam numerorum mihi subnata est, sed ea talis, ut nullas ejus causas rationesque, præter sensum quemdam atque usum, in promptu haberem. Ac diu fortasse hæ rationes me latuis-

sent, nisi casu, qui dominari in rebus humanis solet, lux mihi affulsisset. Obambulabam forte in hortis cum Eichstædtio, quumque narrarem ei, velle me libellum edere, quo rem metricam aliter, atque antehac solitum esset, pertractassem, rationes ille interrogavit hujus novæ doctrinæ. Ibi repente advertit me illa caussarum atque effectuum cohærentia. Itaque jam quidem respondere me non posse dixi, sed brevi non esse defuturam responsionem. Ita domum reversus, rationem illam omnem enodare institui: quod quum multa diuturnaue cogitatione tandem effecisse me animadverterem, neque quidquam, quod adversaretur, invenirem, tanto magis mihi visus sum verum vidisse, quod, quæ ex his principiis deducerentur, plane consentirent cum illis, quæ antea solo aurium monitu non modo a me essent, sed ab ipso etiam Bentleio deprehensa. Ita quum brevis iste libellus, quem scriptum habebam, ad satis magnum volumen increvisset, edidi tres illos de metris poetarum Græcorum et Romanorum libros, melius ab numerorum pervestigatione, quam vel a scientia aliarum rerum, quibus in hoc genere opus est, vel a necessariis librorum præsiidiis instructus. Paulo post, quum lectionum Academicarum caussa Germanice breviorum de re metrica librum emitterem, quædam clarius, alia rectius exposui. Evenit vero, quod solet in tali caussa. Nam quum plerique, qui litteras antiquas tractant, a philosophicarum disputationum subtilitate alieni sint, plures reperti sunt, qui fidem dictis meis haberent, quam qui rationes eorum intelligerent, qui perpauci fuere: plerique rem in medio positam reliquerunt: quidam, mea partim, partim sua culpa, multa male interpretati, etiam contradixere. Omnium tamen studia commota sunt: ut, si nihil aliud effecerim, certe me non poeniteat, neglectioni rem metricam eripuisse. Postea apud Britannos metra attigit R. Porsonus, vir magnæ accuratæque doctrinæ, qui, quantum diligenti exemplorum comparatione effici poterat, in iis, quæ nota habebat, metris ita præstitit, ut et observationes quasdam egregias, et non paucas præclaras emendationes attulerit. Omninoque dici vix potest, quantum hic vir exemplo suo studiis Græcarum litterarum profuerit. Idem si etiam aliquid obfuit, non id ipsi, sed aliis tribuendum est. Magnorum enim virorum est, reserare claustra, et monstrare viam, non quo pone quis sequatur, magna impari passu vestigia legens, aut ad summum ibidem, ubi ipsi, consistat, sed ut longius alii procedant. Porsonus quidem, vir errandi tam parcus, quam Bentleius prodigus fuerat: audentissimus enim ille, quod periculum non formidaret, sæpe, sed *καίτοι μέγας*

μεγαλωστί: Porsonus igitur, sive non habens parem, seu ratus ita, quum id non celaret, hoc est a popularibus suis consequutus, ut, fassi, dissentire ab eo nefas ducant; non æquum neque e re sua facientes, quum exteros quoque idem servitium subire volunt, siquidem eorum demum justa est atque honesta admiratio, qui mortalem nullum erroris immunem esse memores, ut libere dissentiunt ab aliis, ita ipsi modestiores sunt. Post Porsonum plerique Britannorum nihil ultra audentes, ad grammaticos relapsi sunt. Dignus est tamen, qui multa cum laude commemoretur Gaisfordius, vir doctissimus, qui etsi raro suum interposuit iudicium, tamen et probe se didicisse has res, et libere posse ac sine cupiditate iudicare ostendit. Hæc præclara editio Hephæstionis nuper demum, impressa jam parte aliqua libri, quem nunc accipis, Blümnere, ad me perlata est. Apud nostrates, quorum hæc singularis virtus est, quod colligendo non contenti, etiam in causas rerum inquirere amant, Aug. Seidlerus versibus dochmiacis, re difficillima, explicandis plus, quam quisquam alius ad metrorum scientiam contulit. Qui etsi eo in libro videtur aliquanto, quam debebat, audacior fuisse, tamen intelligentes harum rerum iudices non solum, quam difficile sit, sciunt modum, ubi nova proferas, tenere, sed illud etiam cogitant, præstare utilibus admiscuisse aliquid falsi, quam vacua errore, sed inutilia attulisse. Verumtamen quum ille Porsoni quosdam errores notavisset, contumeliis ab hujus secta et conviciis, extremo inermium perfugio, exceptus est: qualia quis non æquo animo ferat, quando neque a quovis, neque quavis conditione laudari jucundum est. Post Seidlerum alii quidam ex musicæ, hodiernæ potissimum, rationibus novam lucem rei metricæ sperantes, hanc doctrinam pervestigare conati sunt. Ex his solus mihi nominandus est Aug. Boeckhius, vir et doctissimus, et studiosissimus inveniendi veri, sed naturæ quodam fervore festinantior. Is rejectis potius, quæ ego posueram, hujus doctrinæ fundamentis, quam refutatis: nam quæ in primi libri capite secundo tamquam a me prolata commemorat, ejusmodi sunt, ut refutanti ea ipse assentiar, quippe qui nec dixerim umquam talia, neque integra mente dicere potuerim: sed ille visus sibi hæc refutasse, sive, ut ego existimo, ad sententiam meam accuratius cognoscendam non satis otii sibi concedens, novam condere metrorum doctrinam aggressus est, cui materiam solus præbuit Pindarus, præclarus ille quidem auctor hujus rei, sed multo tamen angustiore in spatio, quam scenici poetæ, versatus. Quamquam nihil ad rem, unde petita sit doctrina, modo vera sit. De quo

quid mihi videatur, si quæris, eruditissime Blümnere, ego te potius, quid sentias, interrogabo. Accipe enim, quid mihi acciderit: afferendum est enim, ne fastidio quodam tacuisse de Boeckhii placitis videar. Igitur quum ille misisset mihi librum suum, ego, quæ mihi cum eo amicitia est, significavi ei, censuram me scribere velle disputationum illarum. Ille, approbans hoc consilium, optabat, ut antea per litteras nonnulla disceptaremus, quo ne mihi aliquid dubitationis de sua sententia relinqueretur. Feci, quod cupiebat: sed quum ultro citroque scribendo nihil promoveremus, ego autem cardinem rei in arseos definitione verti viderem, negavi umquam inter nos convenire posse, nisi illa mihi definitione satisfacisset. Ibi quum ille perseveraret contendere, quod etiam ante semper fecerat, neque arsin sine thesi, nec thesin sine arsi esse, atque ut arsis contrarium esset theseos, ita thesin contrarium esse arseos: in qua re ego tertium quiddam requirebam, unde quid utrumque esset, non autem quid utrumvis non esset, perspiceretur: quum illud frustra me requirere animadverterem, desperavi me umquam doctrinam illam intellecturum esse, et cum spe illa etiam consilium scribendæ censuræ abjeci. Itaque ea tantum ex iis, quæ a Boeckhio allata sunt, attingenda mihi in meis disputationibus putavi, quæ ex aliis, quam ex illo fonte hausta essent; fundamenta autem doctrinæ illius aliis perscrutanda reliqui.

Vides, vir præstantissime, qui factum sit, ut ego, quum eam numerorum doctrinam, quæ olim a me proposita est, ab iis tantum impugnari viderem, qui eam aut non intellexissent, aut intelligere nolissent, non mutaverim sententiam meam, nisi in partibus quibusdam, in quibus vel alii meliora attulissent, ut Seidlerus in versibus dochmiacis, vel ego ipse aliquid rectius mihi viderer perspicere. Fundamenta enim, quæ posueram hujus doctrinæ, tantum abest, ut labefactata a quoquam viderim, ut, quidquid novi, quod verum esset, afferretur, id ea magis etiam confirmaverit. Illud vero fateor lubenter, non fuisse ea olim satis dilucide a me explicata: quod gaudebo, si nunc melius mihi cecisisset viri a philosophiæ ratione non alieni judicabunt: in quibus tuum iudicium, Blümnere, multorum loco ducam. Bene autem sentio, hunc quoque librum multa excusatione indigere. Quum enim, ut supra dixi, aliquanto prius, quam destinaveram, hoc opus aggressus sim, in tanta et rerum varietate, et exemplorum copia, et schedularum, in quas observationes meas conieceram, multitudine, urgentibus insuper operis, præter plurima, quæ consulto omisi, multa fortasse me fugerunt, quæ vel poteram, vel de-

bebam afferre; alia autem esse puto, quæ vel brevius, vel rectius dici potuerint; omninoque magis inchoata omnia, quam quidquam perfectum esse intelligo. Id quod præcipue in ea cadit, quæ de Terentii Plautique metris disputavi. Nam in Terentio quidem etiam post eximiam illam et admirabilem Bentleyi operam non pauca supersunt, quæ multis sint dubitationibus obnoxia: in quibus tamen aliquoties egregie mihi subvenit veterrimus codex, cujus tu mihi, Blümnere, potestatem fecisti. Multo autem majores in Plauto superandæ sunt difficultates, non solum propter magnam scripturæ depravationem, quæ ex parte antiquis quibusdam correctoribus deberi videtur, sed etiam propter metrorum miram varietatem, conjunctam cum incredibile licentia prosodiæ. Accedit ad hæc aliud, quod novum reperisse mihi videor, antistrophicis usum esse Plautum: quæ res etsi ad constituenda metra adjumentum est minime contemnendum, tamen, donec incertum erit, quousque progressus sit Plautus in illa ratione, mirum quantum dubitationis objicit. Quod si quid in hoc genere rectius a me nunc explicatum est, debeo id maxima ex parte præstantissimo illi codici, quem a te utendum accepi. Qui quum, in candidissima membrana omnes Plauti fabulas summo nitore scriptas continens, sæpe ab editis libris, nonnumquam etiam a MSS. discrepet, duplicem mihi usum præstitit, unum, quod scripturam ante oculos habebam ab editorum mutationibus vacuam, alterum, quod, etsi hic quoque codex fortasse non immunis est ab recensione aliqua grammaticorum, tamen sæpe optimas lectiones non modo confirmavit, sed etiam primus ac solus exhibuit. Sed vel sic tamen neminem qui Plautum tractaverit, nescire arbitror, quam plena periculi res sit, certi quid de metris hujus scriptoris, præsertim in canticis, pronuciare. Quo minus, quæ de Plauti quibusdam locis disputavi, sic a quoquam accipi velim, ut ea non rectius fortasse constitui posse sperem. Non minor dubitatio est in fragmentis Latinorum poëtarum, sed ea fere a brevitate eorum repetenda. In his mihi auxilio fuere Prisciani quattuor codices membranacei, ex quibus ut duorum Zwiccaviensium, qui vetustissimi sunt, lectionibus uti mihi liceret, Goerenzii, viri doctissimi, amicitia providit: alteros bibliotheca nostra Paullina possidet, quorum unum a monasterio, in quo olim servatus est, librum D. Jacobi appellavi. Hephæstionis etiam duo codices commemoratos videbis, alterum Monacensem, cujus lectiones Thierschii humanitate, qui eas ipse ex codice illo enotavit, accepi; alterum, cujus collationem Werferus mihi miserat, quem nuper immatura mors medio in cursu vitæ præclare institutæ abstulit, Heidelbergensem vocavi: sic enim putabam:

quoniam ea in urbe tum degebat Werferus : sed nuper Creuzerus, vir celeberrimus, me certiozem fecit, ex alia urbe acceptum videri codicem illum ; Heidelbergæ autem alium asservari : ejusque mihi lectiones missum iri pollicitus est. Ille quidem, quem Werferus contulerat, finitur in extrema p. 33. ed. Turnebi et Pauwii.

Habes, vir præstantissime, quæ mihi dicenda videbantur, quo et quid consilii sequutus essem, intelligeres, neque expectationem conciperes, quam explere hic liber non posset, præsertim quum verear, ne, qui mihi ipse satisfacere non potuerim, multo minus sim aliis satisfactorus. Sed quum nihil mihi in scribendo hoc libro tam exoptatum contigerit, quam codices illi, quorum usum tuæ humanitati debeo, quidquid de ipso libro judicaveris, hoc certe gaudebo, si tui me studiosissimum esse putabis. D. prid. Cal. Jun. MDCCCXVI.

INDEX CAPITUM.

LIBER I.

DE NUMERO ET VERSIBUS IN UNIVERSUM.

	<i>Pag.</i>
CAP. I. De natura numeri - - - - -	1
— II. De arsi, thesi, et anacrusi - - - - -	4
— III. De ordinibus - - - - -	7
— IV. De mensura - - - - -	11
— V. De permutatione numerorum - - - - -	13
— VI. De versibus et systematis - - - - -	16
— VII. De numero sermonis - - - - -	20
— VIII. De cæsura - - - - -	ib.
— IX. De syllaba ancipite - - - - -	24
— X. De prosodia - - - - -	27

LIBER II.

DE METRIS SIMPLICIBUS.

CAP. I. De generibus metrorum simplicium - - - - -	43
— II. De arsi nuda et basi - - - - -	ib.
— III. De numeris parium temporum - - - - -	46
— IV. De numero trochaico - - - - -	47
— V. De metro trochaico - - - - -	49
— VI. De trochaicis monometris, dimetris, et trimetris - - - - -	50
— VII. De trochaicis tetrametris catalecticis - - - - -	52
— VIII. De trochaico tetrametro claudo - - - - -	57
— IX. De trochaicis tetrametris acatalectis - - - - -	ib.
— X. De versu trochaico pentametro - - - - -	59
— XI. De versu ithyphallico - - - - -	60
— XII. De metro iambico - - - - -	61
— XIII. De iambicis dimetris - - - - -	63
— XIV. De iambicis trimetris acatalectis - - - - -	66
— XV. De iambico trimetro claudo - - - - -	92
— XVI. De iambico tetrametro catalectico - - - - -	94
— XVII. De iambicis tetrametris acatalectis - - - - -	102
— XVIII. De continuatione numeri trochaici apud Romanos - - - - -	104
— XIX. De versibus Creticis - - - - -	120
— XX. De numero antispastico - - - - -	138
— XXI. De versibus dochmiacis - - - - -	150

	<i>Pag.</i>
CAP. XXII. De paracataloge	177
— XXIII. De versibus Bacchiacis	186
— XXIV. De numero dactylico	199
— XXV. De versibus dactylicis	200
— XXVI. De versu heroico	209
— XXVII. De hexametro <i>μειούρα</i>	224
— XXVIII. De versu elegiaco	225
— XXIX. De versibus Æolicis	228
— XXX. De dactylicis logædicis	231
— XXXI. De versibus anapæsticis	234
— XXXII. De anapæsticis dimetris	235
— XXXIII. De anapæsticis tetrametris	252
— XXXIV. De anapæstis cycliis	262
— XXXV. De anapæsticis logædicis	264
— XXXVI. De versibus choriambicis	266
— XXXVII. De Ionicis a majore	278
— XXXVIII. De Ionicis a minore	295
— XXXIX. De versibus Anacreonteis	300
— XL. De versu Galliambico	322
— XLI. De versibus pæonicis	324
— XLII. De quartis pæonibus	328
— XLIII. De parapæonicis et aliis longioribus numeris	329

LIBER III.

DE METRIS MIXTIS ET COMPOSITIS.

CAP. I. De generibus metrorum mixtorum et compositorum	331
— II. De versibus Glyconeis	333
— III. De versu Priapeo	373
— IV. De metro Eupolideo	376
— V. De metro Cratineo	379
— VI. De choriambico polyschematisto	380
— VII. De epionico polyschematisto	381
— VIII. De versibus asynartetis	382
— IX. De versu Saturnio	395
— X. De versibus secundum antipathiam compositis	418
— XI. De numeris concretis	421
— XII. De compositione numerorum universe	426
— XIII. De orthio et trochæo semanto	431
— XIV. De strophis	433
— XV. De generibus stropharum	437
— XVI. De strophis minoribus	440
— XVII. De strophis majoribus	455
— XVIII. De stropharum in membra sua distributione	458
— XIX. De usu antistropharum summatim	467
— XX. De responsionibus metrorum in diverbiis	469
— XXI. De parabasi	470
— XXII. De carminibus choricis	473
— XXIII. De systematis antistrophicorum	478
— XXIV. De interpellatione antistrophicorum	483
— XXV. De canticis solutis	487

LIBER I.

DE NUMERO ET VERSIBUS IN UNIVERSUM.

CAP. I.

DE NATURA NUMERI.

1. **NUMERUM**, quem Græci *ἕσθμὸν* vocant, **ORDINATA SUCCESSIONE TEMPORUM** contineri, apertum est et ab omnibus concessum. Ei quum in spatio respondeat **SYMMETRIA**, quæ **SPATIORUM** est **ORDINATA CONTINUITAS**, hanc simul considerare non erit inutile.

2. Utriusque notionis quæ tres partes sunt, ex iis primum locum in numero **SUCCESSIO**, in symmetria **CONTINUITAS** tenet. Quarum successio numerum temporis, continuitas symmetriam spatio vindicat.

3. Secunda pars in numero **TEMPORA** sibi succedentia, in symmetria **SPATIA** continuata complectitur. Nam etsi in sonorum vel motuum successione numerum, in corporum autem continuitatibus symmetriam cerni constat, tamen natura sua neque sonos motusve ad numerum, neque ad symmetriam corpora pertinere, in promptu est. Nam non modo iidem numeri æque sonis ac motibus exprimi possunt, sed etiam, sive motus sive soni sibi succedant, nullum animadvertimus numerum, nisi temporibus apte distinctis: verum tempora quum notari nequeant nisi in rebus sibi succedentibus, sonos motusve adhiberi necesse est, quorum in successione mensuræ temporum atque intervalla auribus vel oculis discernantur. Eodemque modo corpora non quod corpora sunt, sed propter spatiorum, quæ ab iis implentur, certas descriptiones symmetriam habent.

4. Tertia pars illud continet, quo **ORDINATA** vel successio temporum vel continuitas spatiorum efficitur. Id autem apertum est non nisi in **LEGE** quadam inesse.

5. Ea lex non potest **SUBJECTIVA**, quam philosophi vocant, esse: cujus fons in sensu quodam concinnitatis et convenientiæ positus est. Nam aliis alia placent et apta videntur, prout vel ingenium cujusque, vel cultus et eruditio fert. Itaque hujusmodi lex nullam necessitatem conderet, ac potius ne esset quidem lex, quum, quem esse numerum vel symmetriam alii contenderent, alii non esse judicaturi essent.

6. Porro lex ista non potest **MATERIALIS** esse: qualis esset, quæ ad res, in quibus numerus vel symmetria est, spectaret. Nam quum in numero perinde sit, utrum soni an motus sibi succedant, modo

tempora, quibus continetur successio, certa quadam ratione distincta sint; in symmetria autem eodem modo non de corporibus, sed tantum de spatiis eorumque proportionibus quærat: apertum est, ad perceptionem numeri et symmetriæ neque prodesse rerum illarum cognitionem, neque obesse earum ignorationem.

7. Denique lex illa non potest *EMPIRICA* esse: qualis esset, quæ cujuscumque vel hominis, vel gentis, vel ævi arbitrio esset constituta. Talis lex enim non modo nemini, nisi qui eam didicisset, cognita foret, sed etiam apud alios alia esset, et condita rursus posset abrogari. Atqui horum omnium nihil esse, nemini obscurum est.

8. Quod si numeri symmetriæque perceptio neque a sensu cujusque regitur, neque ex rebus, in quibus numerus et symmetria cernitur, pendet, neque doctrina aliqua, quam quis ante didicerit, opus habet: lex ea, qua vel numerus vel symmetria definitur, non *SUBJECTIVA*, sed *OBJECTIVA*, non *MATERIALIS*, sed *FORMALIS*, non *EMPIRICA*, sed *INNATA* nobis sit necesse est.

9. Igitur primo, quod ad fontem ejus attinet, *OBJECTIVAM* eam esse oportet, i. e. ex ipsa rei natura petendam. Quod si numerus ordinata successione temporum continetur, facile intelligitur, legem ejus neque ex ordine, neque ex temporibus peti posse, quia et ordo et tempora definiri demum illa lege debent. Itaque sola superest successio. Est autem *objectiva* omnis successio *causa EFFICIENTIA*, quo nomine nexum, qui est inter causam atque effectum, intelligi volumus. Nam quidquid natura sua et necessario sibi succedit, id non potest aliter succedere, quam ut priora quæque causæ sint subsequentium, subsequentia autem effecta priorum. Itaque lex numeri pendet ex *efficientia*. Unde fit, ut, incepto aliquo numero, reliquas ejus partes ut necessario consequuturas, atque ex prioribus tanquam effecta earum prodituras mente præcipiamus.

Eodem modo symmetriæ lex neque e spatiis, neque ex ordine eorum, sed ex continuitate deducenda est. Est autem *objectiva* omnis *continuitatis causa COHÆRENTIA*. Nam quidquid in spatio natura sua et necessario conjunctum est, id non potest aliter quam *cohærendo* esse conjunctum. Atque hoc quoque ipsa statim experientia comprobatur. Nulla enim nisi in eo symmetria est, quod ut *cohærens* consideratur: cujus data parte aliqua, mens, quales reliquæ partes esse debeant, sponte consequitur.

10. Secundo, quod attinet ad rem, ad quam definiendam lex spectat, *FORMALEM* esse legem necesse est. Quod si numerus in successione, symmetria in continuitate cernitur, ea autem, quæ sibi succedunt vel continuantur, ut soni, motus, corpora, fortuita in numero et symmetria sunt: successio illa vel continuitas non versabitur alia in re, quam quæ formam omnis vel successio *vel* *continuitatis* continet, i. e. in *TEMPORE* ac *SPATIO*. Jam vero successio *nitenti* ostendimus *efficientiam*. Itaque tempora quæ ipsa non *cohæreant* per *efficientiam*, neque alia ex aliis tanquam effecta ex causis suis *prodeant*: *efficientia* non potest aliter in temporibus conspicua esse, quam discretis ea *proportionem* temporibus, quæ in *efficientia* inter causas est atque effecta. Ad quam *proportionem*

discreta tempora manifestum est, etsi ipsa non cohærent nexu aliquo efficientiæ, tamen formam speciemque præbere seriei mutationum per efficientiam productarum; i. e. quarum quæque causam contineat proxime subsequenti. Itaque lex numeri spectabit ad **SERIEM EFFECTUUM PER TEMPORA REPRESENTANDAM.**

Continuitatem niti diximus cohærentia. Spatia vero quum ipsa inter se non cohæreant, eo quidem modo, quo nunc cohærentiam dicimus, neque partes sint contiguarum spatiorum, non aliter cohærentia cerni in spatiis poterit, quam ea ratione descriptis spatiis, quæ in cohærentia est partium cohærentium ratio. Qua ratione si descripta sunt spatia, etsi ipsa per se non cohærent, tamen formam speciemque cohærentiæ exhibeant necesse est. Unde lex symmetriæ spectabit ad **COHÆRENTIAM PER SPATIA REPRESENTANDAM.**

11. Tertio denique lex illa, quod attinet ad rationem, qua constituit atque ordinat tempora vel spatia, **INNATA** nobis sit necesse est, quam a priori definitam philosophi vocant. Quod si lex numeri, ut dictum est, efficientia nititur, non potest ea alio modo a priori definita esse, quam quo omnis efficientia a priori definita est, i. e. per notionem **MUTUÆ EFFICIENTIÆ**, ac proinde **CAUSSARUM ATQUE EFFECTUUM ÆQUALITATIS.** Quam notionem ita conjunctam cum efficientiæ, notione esse, ut ab ea abesse nequeat, quum id pluribus modis demonstrari possit, eo modo ostendemus, qui maxime simplex et omnium captui accommodatus videtur. Omnis mutatio conflictu opus habet virium sibi oppositarum. Oppositæ autem vires si æquales sunt, altera alteram reprimit et cohibet: quo fit, ut, neutra alteram vincente, quies sit, mutatioque non habeat locum. Quod contra si fiunt inæquales, alteram vincere, vinci alteram necesse est: ex quo fit mutatio. Tantum autem vincitur altera, quanto altera major est. Nam nec plus potest, nec minus: quorum utrumvis sine causa fieret. Ex quo planum est, causam effectumque æquales esse, contrariumque ne cogitari quidem posse. Quod si quando effecta causis vel majora vel minora videntur, nemo non videt id eo fieri, quod modo diversa rerum genera justam comparisonem non admittunt, modo vel incrementa virium, quibus quid effectum est, vel impedimenta nos latent. Unde miratio consequitur, testis ut ignorantie nostræ, ita etiam necessitatis, qua effecta requirimus causis æqualia. Confirmant hoc eæ res, in quibus simplices uniusque generis vires considerandæ veniunt, ut in ponderandis movendisve corporibus: in quo genere quoniam aperta sunt omnia virium momenta, fieri non potest, ut fallat ista æqualitatis lex et necessitas. Id vero in numero ita esse tanto magis necessarium est, quod ille nihil nisi universe speciem exhibet efficientiæ, eamque uno in genere, temporibus, expressam. Itaque hæc tempora quum caussarum atque effectuum imaginem referre debeant, non possunt alia, quam æqualitatis lege determinari. Ex quo consequitur, legem numeri, quatenus ea innata nobis est, versari in **EFFICIENTIA PER TEMPORUM ÆQUALITATEM REPRESENTANDA.**

Eodem modo symmetriæ lex si, uti dictum est, cohærentia nititur, a priori non potest aliter definita esse, quam per eam notionem, qua

omnis cohærentia a priori definita est. Ea est autem notio COMMUNITATIS et proinde PARTIUM ÆQUALITATIS. Nam quidquid cohæret, non potest aliter cohærere, quam sic ut his, quæ cohærent, aliquid commune sit. Commune autem illud est, quod in diversis idem est, sibi que ipsi par. Quod si qua in spatiis cohærentia, ideoque etiam communitas exprimenda est, non potest ea aliter, quam per æqualitatem spatiorum exprimi. Unde lex symmetriæ, quatenus ea innata nobis est, continebitur COHÆRENTIA PER ÆQUALITATEM SPATIORUM REPRÆSENTANDA.

12. Quæ quum ita sint, apparet, quomodo intelligendum sit, quod initio diximus rudi adhuc definitione, numerum ordinata successione temporum contineri. Est enim numerus IMAGO SERIEI EFFECTORUM, EXPRESSA PER ÆQUALITATEM TEMPORUM. Eodem modo symmetriam, quam spatiorum ordinatam continuitatem esse diximus, intelligitur imaginem esse COMMUNITATIS, SIVE NECESSARIÆ COHÆRENTIÆ, EXPRESSAM ÆQUALITATE SPATIORUM.

CAP. II.

DE ARSI, THESI, ET ANACRUSI.

1. SI numerus imago est mutationum per efficientiam productarum, efficientia autem necessario æqualitatem caussarum atque effectuum requirit: tempora, quæ in numeris caussarum atque effectuum speciem referunt, æqualia esse oportet, ut quo solo id ipsum efficiatur, ut imago exhibeatur efficientiæ. Itaque primaria lex numeri hæc est, ut TEMPORA sint ÆQUALIA. Isque omnium maxime simplex est numerus, et omnis numeri quasi fundamentum, qui æqualibus temporibus decurrit, ut is est, quem perpendiculi motus in horologiis facit. Huic in spatio similis est descriptio æqualium spatiorum, qualem in serie arborum columnarumve videmus, altitudine, forma, intervallis parium.

2. Hic autem æqualibus temporibus decurrens numerus neque initium, nec finem habere, sed pars esse infiniti cujuscumque numeri videbitur. Nam animadverti quidem aliquod tempus primum, aliquod postremum necesse est: sed ex ea re non sequitur continuo, ut etiam sit primum vel postremum: quia esse primum vel postremum illud tantum tempus dici potest, quod, etiam si alia tempora vel præcedant vel sequantur, tamen suapte natura initium numeri vel finis esse intelligatur. Eodem modo quod in spatio exemplum posuimus arborum vel columnarum, ita est comparatum, ut, etsi aliqua arbor vel columna prima, aliqua extrema sit, tamen neque hæc pro initio, neque illa pro fine haberi queat, quia neutra per se talis est, sed vel utraque demi, vel addi utrique aliæ possunt.

3. Quod si qui sunt numeri, qui initium finemque habeant, quales numeros inveniri experientia docet, in ipsis aliquid esse debet, quod initium eorum finemque demonstret. Pariterque in spatii descriptionibus, ut integram esse aliquam descriptionem appareat, in ipsa aliquid inveniri necesse est, quo fiat, ut nec desse quidquam, neque abundare cognoscamus. Atqui efficientiæ hæc est natura, ut, quo-

niam neque effectus caussa, neque caussa effectu carere potest, nusquam neque caussa inveniatur, quam primam, neque effectus, quem ultimum esse contendamus. Eodemque modo in figura ex serie partium æqualium composita nulla pars est, quæ necessario vel primum vel ultimum teneat locum. Quod si nihilo minus et in serie effectorum et in figura tali aliquid, quod absolutum sit, ideoque utramque certis finibus circumscribat, requirimus: omnino extrinsecus illud assumendum erit, verum ita, ut, cur sit assumendum, ex ipsa effectorum serie vel descriptione figuræ intelligatur. Erit igitur primo quærendum, quale sit, quod absolutum dici possit; deinde, qua in re positum id sit; denique, unde esse id assumendum cognoscamus.

4. Considerabimus autem primo initium. Atque in serie effectorum causam absolutam, i. e. quæ recte prima dici possit; in figura autem partem absolutam, i. e. quæ regulam descriptionis monstret, quærimus. Apparet vero, hanc totam absoluti notionem ex iis notionibus esse, quas relativas philosophi vocant. Nam si nulla est caussa, quæ recte prima dici possit, propterea quod ipsa quoque causam habere debet; nullaque figuræ ex partibus æqualibus constantis pars, quæ pro absoluta regula sit, propterea quod ipsa quoque ad cæterarum partium comparisonem descripta est: apertum est, si qua nihilominus vel prima caussa, vel absoluta regula dicatur, eam non per se ita dici, sed sic tantum, ut ad datam aliquam vel seriem effectorum, vel figuræ descriptionem, ad quam aliunde accedat, referatur. Data enim aliqua serie effectorum vel descriptione figuræ, si quid aliunde ad eam accedit, id quia non comprehensum est ea serie vel descriptione, et tamen accessu suo aliquid in ea mutat vel definit, non potest illud non, quatenus datæ seriei vel descriptionis rationem habemus, absolutum judicari, ideoque in tempore initium, primaque mutationis caussa, in spatio principium regulæ et norma constituendorum finium haberi. Veluti si ad corpus, quod impulsu recta linea movetur, vis alia ex obliquo accedit, ibi, ubi accedit ea vis, a priore via declinat corpus: quæ vis quia ad priorem illum corporis motum nova accedit, necessario, si hunc motum spectamus, absoluta, ideoque mutationis in eo motu factæ, i. e. declinationis, prima caussa est. Eodem modo in figura ex partibus æqualibus constante, quamdiu illæ partes omnes æquales sunt, nulla earum pro absoluta regula est: sed simulatque ad unam earum aliquid singulare accesserit, exempta comparatione cæterarum, his absolutam præbebit regulam, aptum sibi inter eas locum postulans.

5. Jam videndum est, qua in re positam esse debeat illud, quod vel in serie effectorum, vel in figura absolutum sit. Et in effectorum serie quum prima atque absoluta caussa ea sit, quæ illa serie non continetur, sed aliunde accedit, ideoque non ut effectus, sed tantummodo ut caussa apparet; caussa autem omnis, quæ tantum ut caussa, non etiam ut effectus consideratur, in vi aliqua sit posita: apertum est causam absolutam non nisi in vi aliqua cerni posse. In figura autem regulam habente quum absolutum sit id, quod regula non continetur, sed singulare est, ideoque non ut pars pariter a cæteris partibus definita atque illas definiens, sed hoc tantummodo solum, ut de-

finiens illas, consideratur; pars autem, quæ definit cæteras partes, quum ipsa ab iis non definiatur, ad partes illas omnes spectare, iisque ex æquo communis esse debeat: apparet, partem figuræ absolutam in eo esse puncto, quod in figura aliqua omnium partium commune est.

6. Quod si qui sunt numeri, qui initium, aut si quæ figuræ, quæ absolutam regulam habere videantur, in ipsis aliquid reperiatur necesse est, quod indicium faciat initii vel regulæ istius minime ambiguum. Itaque in numeris illis vis aliqua absoluta, in figuris illis punctum aliquod absolutum reperiatur necesse est. Ita est autem. Nam numeros ita demum videmus initium habere, si, quem *ICTUM* vocamus, in iis animadvertimus, quo manifesta fit in una aliqua numeri parte vis quædam, quæ a cæteris partibus abest. Figuras autem non aliter ad absolutam regulam factas esse intelligitur, nisi si punctum in iis commune invenitur, quod non potest alibi quam in *MEDIO* esse, qui locus solus in figura symmetrica uti unicus, ita partium omnium communis est.

7. Invento initio de fine quæri potest. Quæ res nihil habet difficultatis. Nam quum per ictum punctumque medium, quæ res ad experientiam pertinent, et numerus, qui ab ictu incipit, et figuræ ex medio aliquo puncto descriptio ad experientiam translata sit: planum est, finem numeri, terminosque figuræ non posse a priori describi, sed cognoscendos esse experientia.

8. Sed est tamen et numerorum et figurarum descriptio, quod ad finem attinet, duplex, una quæ ob simplicitatem omni regula caret, ut in numeris hi sunt,

ú, úú, úúú,

similiterque in figuris partium iteratione carentibus, ut in circulo, in pyramide; altera quæ habet quidem regulam, sed eam empiricam, ductam ex comparatione partium. Ita in numero per dipodias instituto, ubi hæc regula neglecta fuerit, vel deesse aliquid videbitur, ut

—ú—ú|—ú—ú|—ú—ú|—ú—

vel abundare, ut

—ú—ú|—ú—ú|—ú—ú|—ú—ú—ú

Eodemque modo figuræ describi possunt, quas propter neglectionem institutæ semel partium comparationis vel non integras esse, vel alienis additamentis auctas judicemus. Sed hoc totum iudicium in eo, quod aptum est, versatur. Unde et omissiones nonnullas probamus, ut

—ú—ú|—ú—ú|—ú—ú|—ú—

et accessiones, ut

—úú—|—úú—|—úú—

quoniam eæ finem certius indicare videntur.

9. Illud tempus, in quo ictus est, R. Bentleius ARSIN, tempora autem ea, quæ carent ictu, THESIN vocavit, ducibus Prisciano p. 1289. et Martiano Capella p. 191. ed. Meibom. qui ab elevatione et remissione vocis hæc nomina ducta dicunt. Cæteri musici et metrici veteres, a depositione atque elevatione pedis vel manus ea nomina derivantes, tempus ictu notatum thesin, destitutum ictu arsin vocari voluerunt, quam rationem ille ipse Martianus Capella sequitur, qui, ut dictum est, definitione illa sua contrarium dicit. Sed omnino alium istæ appellationes usum apud musicos et rhythmicos videntur habuisse, quam qui cum doctrina numerorum a musicis rationibus sejuncta conciliari possit. Certe illi sæpius, pede quoque in duas partes divisa, totam partem eam, in qua ictus est, thesin nominant, etiamsi ea pars tempus aliquod complectatur destitutum ictu. Similiterque faciunt in arsi. Quare maluimus usum a Bentleio probatum servare.

10. Potest autem ictus, quo vim aliunde accedentem, ideoque absolutam indicari ostendimus ad seriem temporum jam inchoatam accedere, ut

o o o.

Quod quum fit, apertum est, quæ inde ab ictu sunt tempora, vi ea, cujus indicium est ictus, determinari; quæ autem ante ictum est pars, quoniam ab ictu non potest determinata esse, partem esse infiniti cuspium numeri. Eam partem, quia neque arsis est, ut ictu destituta, neque thesis, ut non ex ea vi, quam indicat ictus, pendens, anacrusin vocamus, propterea quod quasi introductio quædam est ad numerum, quem deinde ictus orditur. Anacrusis autem etsi animadvertitur prima, tamen, ut vel sensus quemque docet, non est initium seriei, sed pars, quam quæ prægressa sunt, quia in animadversionem non cadunt, præcessisse sumuntur. Similes in figuris sunt eæ, quæ quum medium habeant, in utriusque lateris extremo non sunt finibus circumscriptæ: quarum descriptio etsi a medio utrobique æqua proportionem progreditur, tamen quoniam desinit, priusquam conclusa sit, in infinitum proferri potest.

CAP. III.

DE ORDINIBUS.

1. NUMERUS aut infinitus est, qualem supra diximus omnium primum maximeque simplicem numerum esse, in quo quoniam ictus conspicitur nullus, non habet ille initium: qualis numerus in artibus, quæ numeris utuntur, nullum habet usum, quia varietate caret; aut finitus est, qualis est, qui ictum, eoque et initium et finem habet. Hujusmodi numerum ORDINEM vocamus.

2. Qualem autem ordinem producat vis ea, cujus indicium est ictus, quum, ut supra dictum est, non possit nisi ex effectu, i. e. ex ordine ipso cognosci: videndum est, quot omnino cogitari formæ ordinum possint. Sunt autem ordines aut SIMPLICES, qui unum habent ictum. Hi aut in eo ipso tempore, in quo est ictus, consistunt, ut

o,

aut ex arsi et thesi constant, ut

úú, úúú.

Sed quemadmodum singula tempora sese deinceps excipientia causarum atque effectuum speciem præbent, ita nihil impedit, quin etiam integri ordines inter se illo efficientiæ vinculo possint conjuncti videri. Quod fit, quum vis ea, quæ ictu indicatur, ita sese composuit, ut efficaciam suam sæpius iterare debeat, veluti in equis tolutim incedentibus videmus. Cujusmodi ordines, qui ex ejusdem ordinis repetitionibus constant, PERIODICOS vocamus. Non possunt autem aliter plures ordines uno ordine periodico comprehendendi, quam ut eidem illi caussarum atque effectuum æqualitati adstricti sint. Itaque vis illa, quæ sæpius prodit efficaciam suam, non potest id non facere aut eodem, aut simili modo. Atque eodem modo facit, pro diversitate ordinum simplicium supra indicata, repetendo eodem ordine simplici, ut

úú,

vel

úú úú, úúú úúú.

Simili autem modo, quum vis remittitur. Hoc enim ordines periodici proprium habent, quod effectus etiam minor causa sua esse potest. Nam quum efficientiæ ratio alia sit in ordinibus periodicis, quam in singulis temporibus: quippe in singulis temporibus unum quodque tempus pro effectu præcedentis et pro causa insequentis est, ex quo paria necesse est tempora esse; in ordinibus periodicis autem eadem vis semet ipsam iterans sæpius in conspectum prodit: consequens est, ut, quemadmodum quæque vis remitti potest, ita hæc quoque possit remissior fieri, et proinde debiliior ordo ex fortiore prodire. Augeri autem non potest: quia si augetur, alia ad eam vis accedere deberet, unde jam non eadem maneret. Remittitur autem vis in ordinibus in ipsa arsi consistentibus ita, ut prior arsis fortio-rem, posterior debiliorem ictum habeat,

úú;

in iis vero ordinibus, in quibus thesis accedit, hujus id magnitudine minuenda efficitur, ut

úúúúúú,

vel

úúúúúúúú.

Ordines periodicos posthac ita significabimus, ut primam tantum arsin apice notemus, quam rationem prævit Bentleius, ut

úúú—úúúúúú—úúú

ἀδύ τι τὸ ψιθύρισμα καὶ ἡ πίτυς.

— 000 — 00 — 0

pinifer Olympus et Ossa.

Simul in hoc postremo exemplo qui invertere ordines volet, sentiet jam non posse eos uno ordine periodico comprehendere,

rex Olympic calicola.

Nam quum hic in quovis ordine augeatur vis, apparet, fieri id non posse iteranda ea vi, quæ in primo ictu fuerat, quia hæc minime sufficeret, sed adhibenda nova. Unde horum ordinum nullus ex præcedente prodit, sed singuli suum proprium habent ictum, neque cum reliquis cohærent. Itaque singuli suo sunt ictu notandi:

— 0 — 000 — 000

3. Videndum nunc est de temporibus ordinum. Ac primo *THESIS*, quoniam ictu caret, eaque re quotcumque tempora complectatur, ea omnia seriem repræsentant caussarum atque effectuum nulla aliena accessione interruptam, prima illa omnis numeri lege tenetur, quæ est in æqualitate temporum posita. Hinc fit, ut in tali numero,

— 0 — 0,

tres posteriores partes nullo modo pro thesi haberi possint, sed quæ media earum est, necessario sibi ictum postulet: quod non est in hoc numero

— 000,

in quo recte tria posteriora tempora thesin constituunt.

4. *ANACRUSEOS* eadem quæ *theseos* ratio est. Nam quum a thesi non differat, nisi quod arsin ante se nullam habet, pariter, quotcumque habeat tempora, æqualia ea habeat necesse est. Unde quum recte procedat talis numerus

000 —,

non poterunt in hoc,

0 — 0 —,

priores tres partes anacrusin constituere, sed secunda earum ictum accipiet, atque in arsin mutabitur.

5. Alia est *ARSEOS* ratio. Quæ quum suapte quadam vi nata censeatur, quanta illa vis est, tantum sibi tempus poscit. Æstimari autem vis illa, ut supra dictum est, non potest nisi ex effectu suo, id est ex ipso tempore. Sed etsi propter illam vim arsis exempta est comparatione illorum temporum, quæ carent ictu, tamen quoniam cum iis cohæret, et quidem cum thesi ut caussa, cum anacrusi ut effectus, rursum etiam comparari cum iis certa ratione debet. Ea ratio talis est, ut non debeat fieri, quod fieri nequeat; non etiam, ut debeat fieri, quod possit etiam non fieri. Itaque primo quod ad anacrusin attinet, arsis non potest in minori tempore esse, quam sunt tempora anacruscos, ut

—◌.

Nam quum arsis anacrusin habens nihil sit aliud, quam pars illius seriei, cujus pars etiam anacrusis est, etsi illa novo virium incremento aucta: apertum est eam æqualem esse debere temporibus anacrusis, nec posse minorem esse. Itaque recte se habet hic numerus

◌◌◌.

Augeri vero eam nihil impedit, quum aliunde ad eam nova vis accedat. Unde hic quoque numerus jure probatur

◌◌—.

Eadem est ad thesin arseos ratio. Nam quum thetica tempora ex arsi nascentur, prima maximeque simplex proportio hæc est, ut tempora sint paria,

◌◌, ◌◌◌, ——.

Deinde vero quum major effectus a minore causa produci plane non possit, quia non adest tanta vis, quanta opus est: prorsus repugnaret talis numerus,

◌—.

Sed minor effectus ex majore causa nasci omnino potest: adest enim, quæ eum procreet vis, etsi non omnis adhibetur. Id ergo in arsi recte admittitur, quæ eatenus tantum, ut ne fiat, quod nequeat fieri, exempta est cæterorum temporum comparatione. Potest enim arsis ita esse comparata, ut non tota, sed aliqua tantum parte sua thesin procreet: quæ pars omnino par esse theticis temporibus debet, hoc modo:

$$\frac{—}{◌◌}, \frac{—}{◌◌◌}, \frac{—}{◌◌◌◌}$$

Sic moles minori, quam opus est, ac debiliori fundamento imposita sustineri nequit; majori autem et firmiori, quam opus est, fundamento etiam minorem molem sustineri nihil impedit. Ac metrici quidem duorum modo temporum arsin norunt. Musici autem plurium: qui hodie punctis ad notas musicas appositis sæpe sescuplum ad dimidium comparant, hoc modo:

$$\frac{—}{◌◌}, \frac{—}{◌◌◌}$$

6. Ordines diximus aut simplices esse, aut periodicos. Simples aut in ipsa arsi consistere,

◌, —.

aut thesin habere, eamque aut ex temporibus arsi æqualibus,

◌◌, ◌◌◌, ——,

aut ex temporibus minoribus arsi,

—, —, —.

Periodicos aut solam arsin repetere,

—, —,

aut ex ordinis thesin habentis repetitionibus constare,

— —, — —, — — —,

aut ex ordinibus decrescentibus componi,

— — — — —.

Anacrusin autem, quæ his ordinibus omnibus potest accedere, pariterque thesin ex temporibus esse debere et inter se æqualibus, et non majoribus illo tempore, in quo arsis est. Sed ex his ordinibus quidam raro aut numquam usurpantur. Ac rari sunt simplices. Quoniam enim ipsi in versibus elementorum instar sunt, major concinnitas in consociatione eorum est, ex qua fiunt ordines periodici. Ex periodicis autem, quorum multiplex compositio est, haud scio an ii, qui sola arseos repetitione constant, nusquam reperiantur, nisi quis eos in quibusdam epiphonematis admissos censeat.

CAP. IV.

DE MENSURA.

1. MENSURAM intelligimus temporum inter ipsa comparisonem. Ea alia est apud metricos, alia apud musicos. Ac metrici proprie duo tantum tempora agnoscunt, unum simplex seu breve, quod Græci χρόνον et σημεῖον, Latini TEMPUS et MORAM vocant; alterum duplex seu longum, quod ex duobus brevibus compositum est. Ex musicis autem hodierni multis temporum divisionibus utuntur; veteres, ut videtur, præter simplex et duplex etiam quadruplex atque octuplex tempus adsciverunt; et quadruplex quidem, nisi fallimur, in eo pede, quem Aristides Quintilianus p. 36. spondeum majorem vel duplicem nominat, qui ex duabus quattuor morarum partibus compositus videtur; quadruplex et octuplex autem in orthio, qui in priore parte quattuor, in posteriore octo tempora habet, et in trochæo semanto, qui inverso ordine harum partium fit, de quibus pedibus idem Aristides dixit p. 37. seq. et 97. seq.

2. PES a musicis et rhythmicis, plerumque etiam a metricis ita dicitur, ut non solam temporum comparisonem, sed etiam, qui in iis temporibus numerus inest, spectent. Nos, de numeris ORDINUM appellationem usurpantes, PEDEM vocamus solam temporum comparisonem absque numero. Sunt autem pedes usitatissimi hi; bisyllabi quattuor;

— — PYRRHICHIUS,

— — SPONDEUS,

— — IAMBUS.

— ◡ TROCHÆUS, interdum CHOREUS,
trisyllabi octo :

◡ ◡ ◡ TRIBRACHYS, sive CHOREUS,

— — — MOLOSSUS,

◡ ◡ — ANAPÆSTUS,

— ◡ ◡ DACTYLUS,

◡ — ◡ AMPHIBRACHYS,

— ◡ — CRETICUS, sive AMPHIMACER,

◡ — — BACCHIUS, aliis PALIMBACCHIUS, HYPOBACCHIUS.

— — ◡ PALIMBACCHIUS, aliis BACCHIUS.

quadrisyllabi sedecim :

◡ ◡ ◡ ◡ PROCELEUSMATICUS,

— — — — DISPONDEUS,

◡ — ◡ — DIAMBUS,

— ◡ — ◡ DITROCHÆUS,

◡ — — ◡ ANTISPASTUS,

— ◡ ◡ — CHORIAMBUS,

◡ ◡ — — IONICUS a MINORI,

— — ◡ ◡ IONICUS a MAJORI,

— ◡ ◡ ◡ PÆON PRIMUS,

◡ — ◡ ◡ PÆON SECUNDUS,

◡ ◡ — ◡ PÆON TERTIUS,

◡ ◡ ◡ — PÆON QUARTUS,

◡ — — — EPITRITUS PRIMUS,

— ◡ — — EPITRITUS SECUNDUS,

— — ◡ — EPITRITUS TERTIUS,

— — — ◡ EPITRITUS QUARTUS.

De his vide, quæ conguessit Gaisfordius ad Hephæstionem.

3. DIPODIAM et SYZYGIAM metrici vocant pedum duorum conjunctionem. Et SYZYGIAM quidem Aristides p. 36. ex duobus simplicibus, i. e. disyllabis vel trisyllabis pedibus, sed iis imparibus fieri dicit: cujusmodi compositionem Atilius Fortunatianus p. 2688. DIPODIAM, SYZYGIAM autem, quæ ex duobus simplicibus, sed paribus pedibus fiat, appellari vult. Plerumque DIPODIAM de duobus disyllabis, SYZYGIAM de duobus trisyllabis vel disyllabo et trisyllabo conjunctis dici videmus. Præterea duorum pedum consociatio sæpe etiam BASIS a grammaticis vocatur; v. Diomed. p. 501. Mar. Vict. p. 2489. Eadem significatione etiam nomen METRUM intelligitur, quum versum trochaicum, iambicum, anapæsticum dimetrum, vel trimetrum, vel tetrametrum dicunt. A quo usu in solis dactylicis numeris disceditur, in quibus dimetrum non qui quattuor, sed qui duorum pedum est, appellant, eodemque modo trimetrum et quæ reliqua sunt hujusmodi nomina.

4. Præter simplex et duplex tempus duæ commemorantur aliæ mensuræ, una, quam Græci ἀδιάφορον, Latini ANCIPISTEM syllabam dicunt; altera quæ Græcis ἄλογος, Latine IRRATIONALIS vocatur. Earum ἀδιάφορος sive ANCEPS dicitur, quæ brevis an longa sit nihil interest. Hanc nemo non videt non ad numeros, in quibus nihil

potest ambiguum esse, sed ad prosodiam pertinere. Quare alio loco de ea dicemus. Ἄλλογος autem ab rhythmicis dicitur, quæ brevior longa, longior autem brevi est: quam quum metrici in quibusdam vocalium et consonantium consociationibus inveniri volunt, sine fructu arguantur: vide Aristid. Quintil. p. 45. schol. Hephæstionis p. 78: Verum habent sane metra quoddam tempus irrationale, quod et in brevi et in longo tempore imminutione mensuræ censetur. Eo retulerim disyllabam thesin vel anacrusin pro monosyllaba in trochaicis numeris, et dactylum minore longa in quibusdam dactylicis. De his dactylicis libro II. dicitur; de thesi illa atque anacrusi autem in capite sequente.

CAP. V.

DE PERMUTATIONE NUMERORUM.

1. UNUS quisque numerus suam habet certam atque immutabilem naturam, neque commutari per se quidem cum alio numero potest, quia sic nihil usquam certi in numeris foret. Quod si tamen commutantur inter se quidam numeri, arbitrio id fieri censendum est eorum, qui utuntur numeris. Verum ratio subesse idonea huic arbitrio debet, quia aliter temere quidvis pro quovis substitui posset. Ea ratio duplex est. Primum enim, qui inter se permutantur numeri, PARES sive ejusdem mensuræ esse oportet, veluti si pro trium vel senum temporum numero alius totidem temporum numerus substituitur. Nam quum cuique numero per mensuram quasi cursus quidam, quem peragere debeat, determinatus sit, consentaneum est, si in ejus numeri locum alius succedit numerus, ut is illum æquet. In qua re meminisse oportet, nullam rationem haberi posse syllabarum ancipitum, quod hæ, uti dictum est, quod ad numerum attinet, nullæ sunt. Deinde autem, si ipsius numeri conformacionem spectes, SIMILEM substitui numerum necesse est, quique non contrariam, ac prior ille, vim habeat, sed modica cum variatione idem efficere videatur.

2. Permutantur autem numeri his modis. Primo PER RECEPTIONEM TEMPORUM IRRATIONALIUM. Ita enim explicanda videtur trochaicorum quorundam numerorum licentia, disyllabam thesin vel anacrusin pro monosyllaba admittentium, quæ licentia usitatissima est in versibus comicorum. Qui versus quoniam ad communis sermonis imitationem facti sunt, dactylum atque anapæstum pro trochæo atque iambo recipiunt. Is dactylus vel anapæstus aperte temporum mensura minor est justo dactylo vel anapæsto, ita ut duæ syllabæ breves non sint uni longæ pares, sed potius non multum unius brevis mensuram excedant.

3. Secundo permutantur numeri PER SOLUTIONEM ARSEOS VEL CONTRACTIONEM THESEOS. Horum alterum in trochaicis, alterum in dactylicis numeris fieri solet, quum pro trochæo tribrachys, pro dactylo spondeus ponitur:

$$\begin{array}{c} \acute{u} \quad \cup \\ \cup \quad \cup \\ \cup \quad \cup \end{array} \quad \begin{array}{c} \acute{u} \quad \cup \quad \cup \\ \acute{u} \quad \cup \quad \cup \\ \acute{u} \quad \cup \quad \cup \end{array}$$

Nam numeros, qui hic secum commutantur, plane diversos esse, ex iis, quæ supra disputavimus, clarum est. Sed quoniam et mensura æquales, et propter incessum suum simillimi sunt, permutantur sine offensione, potiusque variatio illa aliquid venustatis habet.

4. Tertio permutantur numeri PER SOLUTIONEM ARSEOS CONJUNCTAM CUM THESEOS CONTRACTIONE. Id fieri solitum est in his maxime dactylicis, qui anapæstorum nomen habent, estque ad eam rem trium numerorum commutatione opus. Nam dactylis mensura pares, numero autem similes sunt spondei et proceleumatici,

$$\begin{array}{c} \acute{u} \quad \cup \quad \cup \\ \acute{u} \quad \cup \quad \cup \\ \acute{u} \quad \cup \quad \cup \end{array}$$

Sed quum spondei et proceleumatici proprie non aliter commutari cum dactylis possint, quam aut hoc modo,

$$\begin{array}{c} \cup \quad \cup \quad \acute{u} \quad \cup \quad \cup \quad \text{—} \\ \text{—} \quad \acute{u} \quad \text{—} \quad \text{—} \quad \text{—} \end{array}$$

aut hoc,

$$\begin{array}{c} \cup \quad \cup \quad \acute{u} \quad \cup \quad \cup \quad \text{—} \\ \cup \quad \cup \quad \acute{u} \quad \cup \quad \cup \quad \cup \end{array}$$

quod his modis solis salva manet lex, quæ tempora thetica arsi majora esse vetat: tamen etiam hoc modo copulantur,

$$\begin{array}{c} \cup \quad \cup \quad \acute{u} \quad \cup \quad \cup \quad \text{—} \\ \text{—} \quad \acute{u} \quad \text{—} \quad \cup \quad \cup \end{array}$$

Quæ ratio quum aperte legi numerorum repugnet, non potest illa aliter defendi, quam ut meminerimus, in hoc genere non tam commutari diversos numeros, quam conjungi, simulque percipi. Nam ut hunc numerum

$$\text{—} \quad \acute{u} \quad \cup \quad \text{—} \quad \cup \quad \cup$$

recte se habere sentias, necessario simul metiendus est alius numerus, aut hic,

$$\text{—} \quad \acute{u} \quad \text{—}$$

aut ille,

$$\cup \quad \cup \quad \acute{u} \quad \cup \quad \cup \quad \cup \quad \cup$$

Idem fieri in musica hodie videmus, in qua quæcumque invenitur numerorum varietas, uno principali regitur numero, qui simul cum istis numeris omnibus percipitur, qui numerus is est, quem TACTUM vocant.

5. Quarta numerorum permutatio fit PER TRANSPOSITIONEM TEM-

PORTS. Ea in dactylicis invenitur iis, qui choriamborum atque Ionicorum nomen habent. Posita est autem in eo, ut pars theseos vel anacriseos recidatur, et ante arsin vel ut anacrusis, vel ut thesis colloccetur.

$$\begin{array}{ccc} \acute{u} \cup \cup & \acute{u} \cup \cup & \acute{u} | \cup \cup \acute{u} \\ \cup \acute{u} \cup & \cup | \acute{u} \cup & \cup \acute{u} | \cup \acute{u} \end{array}$$

Monosyllaba anacrusis autem, itemque finis ordinis quum anceps sit, ut infra ostendetur, etiam palimbacchius pro amphibracho ponitur. Ita permutatio numerorum, quæ in choriambo et Ionicis numeris usitata est, una est eademque: i. e. si solas syllabas respicis, dactylus in amphibrachum mutatur:

$$\begin{array}{ll} \acute{u} \cup \cup \text{—} & \text{choriambus} \\ \bar{\cup} \acute{u} \cup \text{—} & \\ \acute{u} | \acute{u} \cup \cup & \text{Ionicus a majori} \\ \acute{u} \bar{\cup} | \acute{u} \cup & \\ \cup \cup \acute{u} | \acute{u} | \cup \cup \acute{u} | \acute{u} & \text{Ionici a minori} \\ \cup \cup \acute{u} | \bar{\cup} \acute{u} | \cup \acute{u} | \acute{u} & \end{array}$$

6. Quinta denique numerorum permutatio fit PER TRANSPOSITIONEM PARTIS NUMERI. Ea propria est versuum Glyconeorum ac Pherecrateorum, quique ex his compositi sunt. Nam versus isti quum proprie videantur choriambici dimetri esse, ex choriambo et dipodia iambica,

$$\acute{u} \cup \cup \text{—} \cup \acute{u} \cup \text{—} \quad \acute{u} \cup \cup \text{—} \cup \acute{u} \cup$$

ultimo pede in principium trajecto, quo ille in loco magnam accepit mensuræ libertatem, hos præbuerunt numeros:

$$\begin{array}{ccc} \cup \text{—} | \acute{u} \cup \cup \text{—} | \cup \acute{u} & \cup \text{—} | \acute{u} \cup \cup \text{—} | \cup \\ \bar{\cup} \text{—} | & \bar{\cup} \text{—} | & \bar{\cup} \text{—} | \end{array}$$

Est certe, ubi hæ formæ cum illis, quas supra posui, commutari videntur. Illud vero certum est, versum Glyconeam, qui est hic ipse.

$$\begin{array}{ccc} \cup \text{—} | \acute{u} \cup \cup \text{—} | \cup \acute{u} & & \\ \bar{\cup} \text{—} | & & \end{array}$$

aliam subire numerorum commutationem, ultimo pede rursus in principium eadem cum licentia mensuræ trajecto, quo facto ille pes, qui choriambum præcedit, stabilem trochæi formam accipit, hoc modo

$$\begin{array}{ccc} \cup \text{—} | \acute{u} \cup | \acute{u} \cup \cup \text{—} & & \\ \bar{\cup} \text{—} | & & \end{array}$$

CAP. VI.

DE VERSIBUS ET SYSTEMATIS.

1. **VERSUS** numerus est ex uno vel pluribus ordinibus factus. Grammatici parum utili subtilitate versum non paucioribus quam tribus, nec pluribus quam senis syzygiis concludi volunt. Minores tribus syzygiis partes: si integræ sint syzygiæ, κῶλα; sin minus, κόμματα dici volunt. Quamquam minime in hoc usu sibi constant. Vide de his rebus Hephæstionem p. 65. et Marium Victorinum p. 2497. seq.

2. Numeri cujusque versus continui sunt. Itaque non debent impediri iis rebus, quæ continuationi obstant: quæ res positæ sunt in hiatu, et syllaba ancipite, de quibus infra dicitur.

3. Excipiuntur a grammaticis versus **ASYNARTETI**; qui quidem si, ut illi volunt, versus essent ex duabus vel pluribus partibus nulla numerorum continuitate junctis facti, rectius diversi versus esse dicerentur, scribendo tantum in unum conjuncti. Itaque ii potius versus vocandi sunt **ASYNARTETI**, in quibus quum verba continuentur, non continuatur tamen numerus, ideoque et hiatus et syllabæ ancipiti locus conceditur.

4. Versus **POLYSCHEMATISTOS** grammatici vocant, qui plures diversas numerorum formas admittant. Sed ea appellatione illi sæpe perperam usi sunt. Quum enim non numeros versusum, sed rationem syzygiarum ab se constitutarum respicerent, non raro, qui diversissimi versus sunt, visi iis sunt unum genus esse, licenter in varias formas mutatum. Apte si **POLYSCHEMATISTOS** dicere volumus, illi versus intelligendi sunt, qui ex numerorum transpositione varias formas habent, de quibus in prægresso capite dictum est.

5. Μέτρα κατ' ἀντιπάδειαν μικτὰ a grammaticis vocantur, in quibus oppositi pedes, ut iambi et trochæi conjuncti sunt. Hac quoque illi appellatione non satis apte utuntur. Sæpe enim si numeros, non syzygias a grammaticis introductas respicias, nulla plane est ἀντιπάδεια.

6. **CARMINA** sic dividuntur a grammaticis, ut ea aut κατὰ στίχον scripta dicant, in quibus unus semper versus repetitur, aut κατὰ σύστημα, in quibus plures versus totum quiddam efficiunt, quod vel repetatur, vel etiam non repetatur; aut μικτὰ γενικά esse, quæ partim κατὰ στίχον, partim κατὰ σύστημα facta sint; aut κοινὰ γενικά, quæ æque κατὰ στίχον ut κατὰ σύστημα distinguui possint.

7. Systematum faciunt genera sex.

1. Κατὰ σχέσιν, in quibus idem systema repetitum est. Hæc sunt
 1. μονοτροφικά, in quibus idem systema continuo repetitum est, quod litteris ita indicamus, AAA. Quum bis tantum idem systema positum est, carmen vocatur ἀντιστροφικόν, ut AA. Eo pertinet etiam in parabasi comicorum ἐπίρρημα et ἀντεπίρρημα, de quo Hephæstion p. 71. (131. seq.) ubi v. Gaisfordium, quæ partes ut plurimum ex XVI. versibus constabant.

2. ἐπωδικὰ latiore significatu, in quibus ad plura æqualia systemata

unum vel plura ab his diversa accedunt. Ἐπαδικὰ, quæ latiore significatu dicuntur, sunt

- a. ἐπαδικὰ proprie dicta, AAB.
- b. προδικὰ, BAA.
- c. μεσωδικὰ, ABA.
- d. περιδικὰ, BAAC.
- e. παλιναδικὰ, BAAB.

Quæ in systematis παλιναδικὰ vocantur, in singulis versibus appellantur ἀντιθετικά, ut Simmiæ αλæ, et ovum, et bipennis.

3. κατὰ περικοπὴν ἀνομοιομερῆ,
ABC . . ABC. . .

4. μικτὰ κατὰ σχέσιν, quum plura horum generum mixta sunt.

5. κοινὰ κατὰ σχέσιν, quæ pluribus simul modis dividi possunt, ut Anacreontis carmen LX. quod vel μονοστροφικὸν est, vel κατὰ περικοπὴν ἀνομοιομερῆ.

II. Ἀπολελυμένα, in quibus nullæ certæ repetitiones sunt, sed omnia ex arbitrio poetæ pendent. Horum Hephæstion parum accurate has formas ponit:

1. ἄστροφα, quæ non integram stropham constituunt.

2. ἀνομοίοστροφα, quæ ex pluribus diversis strophis constant. Eaque esse dicit

a. ἐτερόστροφα, ex duobus diversis strophis,

b. ἀλλοίοστροφα, ex pluribus. Finem autem stropharum ex καταλήξει, mutatione personæ, ephymnio, epodo, epiphonemate intelligi.

3. ἄτμητα, quæ possunt quidem in plures strophas dividi, sed his tamen, quæ diximus, finitarum stropharum indicibus carent.

III. Μετρικὰ ἄτακτα, quæ ex notis et usitatis metris sine repetitione composita sunt, ut Simonidis epigrammata LXX. et LXXI. in Analectis Brunckii.

IV. Ἐξ ὁμοίων, quæ uno genere pedis decurrunt, ut Horatii carminum III. 12. Hæc sunt

1. ἀπεριορίστα, quæ uno systemate continentur.

2. κατὰ περιορισμούς ἀνίσους, ex pluribus diversæ magnitudinis systematis, ut multi tragicorum sermones anapæstici.

V. μικτὰ συστηματικά, quæ ex pluribus generibus horum systematum composita sunt.

VI. Κοινὰ συστηματικά, quæ ad plúra horum systematum genera perinde referri possunt.

8. Ἐπαδοὶ genere masculino vocantur versus breviores longioribus subjecti: iidem quum longioribus antecedunt, προαδοὶ dicuntur.

9. Ἐπιφανήματα exclamationes sunt, inter duos versus positæ, ut φεῦ, ἰού. His etiam Romanorum tragici et comici usi sunt, teste Mario Victorino p. 2531. Vide quæ diximus in præfatione ad Plauti Trinumnum p. 24. Histriones his sæpe usos esse, ubi non erant a poetis posita, ex Demetrii Phalerei libro de cloq. segm. 58. discimus.

10. Ἐφύμνια sunt exclamationes ex uno vel pluribus vocabulis constantes, quæ in fine strophæ adjiciuntur, ut, ἦ ἦ Παιάν, ὦ διθύραμβε. Si sunt in mediis strophis, μεσύμνια vocantur. Exemplum ponit

Atque hæ *δυαδικαὶ* vocantur, quod utraque in duorum generum connexionem est, trochæorum vel iamborum, dactylorum vel anapæstorum. Tertia est, quæ dicitur *ἐπιπλοκὴ ἐξάσημος τετραδική*, ex iambi trochæique consociatione quattuor edens genera detrahendis deinceps vel addendis singulis syllabis, choriambicum, Ionicum a minori, antispasticum, et Ionicum a majori:

— ◡ ◡ — — ◡ ◡ —
 ◡ ◡ — — ◡ ◡ — —
 ◡ — — ◡ ◡ — — ◡
 — — ◡ ◡ — — ◡ ◡

Eadem ratione in pæonico genere, quod nullam habere *ἐπιπλοκὴν* dicit scholiastes Hephæstionis p. 12, 1. certe primi quartique pæones, et Cretici ac Bacchii hujusmodi connexionem admittunt:

— ◡ ◡ ◡ — ◡ ◡ ◡   — ◡ — — ◡ — —
 ◡ ◡ ◡ — ◡ ◡ ◡   ◡ — — ◡ — —

Sed omnis ista *ἐπιπλοκὴ* perexiguam habet utilitatem, nisi forte ea utare, ut numeros quosdam, qui diversi esse videantur, unius generis esse doceas. Quod in quibusdam ex his numeris recte fiet, sed non in omnibus.

13. Ἀπόθρονι grammatici eam rationem vocant, qua versus finiuntur. Atque ἀκατάληκτοι dicuntur versus, quorum ultima dipodia, vel, si in pedes singulos, ut quidam dactylici, dividantur, ultimus pes integer est:

— ◡ — ◡ | — ◡ — ◡   ◡ — ◡ — | ◡ — ◡ —
 — ◡ — ◡ — ◡ — ◡ — ◡   ◡ — ◡ — ◡ — | ◡ — ◡ — ◡ —

Καταληκτικοὶ autem, quorum ultimus pes imminutus est:

— ◡ — ◡ | — ◡ —   ◡ — ◡ — | ◡ — ◡

In dactylicis hi aut *καταληκτικοὶ εἰς δισύλλαβον* vocantur, si unum dactylo tempus deest,

— ◡ ◡ — ◡ ◡ — ◡ ◡ — ◡

aut *καταληκτικοὶ εἰς συλλαβὴν*, si duo,

— ◡ ◡ — ◡ ◡ — ◡ ◡ — ◡ —

Utraque *κατάληξις* in pæonibus locum habet, in quibus nihil impedit, quin tertia quoque admittatur, quæ sit in trisyllabum, etsi hanc ignorant grammatici, ultimum pedem Creticum numerantes,

— ◡ ◡ ◡ — ◡ ◡ ◡ — ◡ ◡ ◡ — ◡ ◡

Βραχυκατάληκτοι dicuntur, qui in dipodias divisi, integro pede truncati sunt,

— ◡ — ◡ | — ◡   ◡ — ◡ — | ◡ —

orationis, quam unius alicujus vocabuli finis, iis in versibus, in quibus utrovis modo incidi potest, non ex vocabuli, sed ex orationis fine æstimatur cæsura. Itaque hunc versum Homeri,

πάντα μὲν τὰ πρῶτα κορύσσεται, αὐτὰρ ἔπειτα,

non sic distinguimus:

πάντα μὲν τὰ πρῶτα | κορύσσεται, αὐτὰρ ἔπειτα,

sed sic:

πάντα μὲν τὰ πρῶτα κορύσσεται, | αὐτὰρ ἔπειτα,

4. Sponte vero intelligitur, si cum ordinibus metricis in medio versu finiri vocabula convenit, multo magis id fieri in postremo cujusque versus ordine debere. Ineptum esset enim, finito totius versus numero non finiri numerum verborum, sed media vocabula in duas partes distrahi. Versum autem hic intelligimus, quidquid una numerorum perpetuitate conjunctum est, quamvis illi vel multi vel varii numeri sint, ut in systematis. Partes autem systematum qui nolunt distingui in versiculos quosdam, ne forte distrahi aliquando vocabula inter duo versus videantur, de nomine, non de re ipsa litem movent.

5. Sed tenendum est, elisionem syllabæ neque apud Græcos neque apud Romanos cæsurae officere. Finiri enim judicatur vocabulum ea syllaba, quæ est ante elisionem. Raro tamen hoc fieri solet in fine totius versus, ubi non aliter admittitur elisio, nisi si sensus arctissime verba cum sequente versu conjungi postulet. Ita Pindarus Ol. III. 45. in ipso strophæ fine syllabam elidere ausus est. Alia exempla in trimetris iambicis inveniuntur et in versu heroico.

6. Cæsura aut NECESSARIA est, aut NON NECESSARIA. NECESSARIA est ea, quæ majorem pausam requirit, quam ut negligi sine totius numeri detrimento possit: qualis est in pentametro elegiaco, in quo sive ante, sive post eam syllabam, in qua cæsura est, incidas, reliqua versus pars jam non erit dactylica, sed anapæstica, eaque talis, quæ non similitudine ulla, neque apta connexionione cum præcedente parte congruat. Hujusmodi cæsura si quando necessitate cogente violanda est, illud certe curatur, ut id fiat in commissura vocabuli compositi, cujus singulæ partes pro diversis vocabulis sint, ut apud Callimachum,

ἰερά νῦν δὲ Διοσκουρίδω γενεή.

NON NECESSARIA cæsura quæ sit, ex his sponte intelligitur.

7. Præterea cæsurae aliæ sunt IMMUTABLES, aliæ MUTABLES. Atque IMMUTABLES sunt, quum ordinis versuum uno tantum modo distingui possunt. Quod etsi est in his, quas necessarias appellavimus, tamen, si qua immutabilis cæsura est, non est propterea etiam necessaria. Ut in versu Sapphico,

ποικιλῶθρον' | ἀθάνατ' Ἀφροδίτα

immutabilis est cæsura, quia non ex aliis, quam ex his ordinibus constat versus, sed non est necessaria, ut quam et licitum sit negligi, et repudiatam de industria a quibusdam esse videamus. MUTABILIS autem cæsura est, si ordines versus sine numeri totius

detrimento pluribus modis distingui possunt, ut in trimetro iambico :

$\bar{\upsilon} \acute{\upsilon} \bar{\upsilon} \text{---} | \bar{\upsilon} \acute{\upsilon} \bar{\upsilon} \text{---} | \bar{\upsilon} \acute{\upsilon} \bar{\upsilon} \text{---}$
 $\bar{\upsilon} \acute{\upsilon} \bar{\upsilon} \text{---} \bar{\upsilon} | \acute{\upsilon} \bar{\upsilon} \text{---} \bar{\upsilon} | \acute{\upsilon} \bar{\upsilon} \text{---}$
 $\bar{\upsilon} \acute{\upsilon} \bar{\upsilon} \text{---} | \bar{\upsilon} \acute{\upsilon} \bar{\upsilon} \text{---} \bar{\upsilon} | \acute{\upsilon} \bar{\upsilon} \text{---}$
 $\bar{\upsilon} \acute{\upsilon} \bar{\upsilon} \text{---} \bar{\upsilon} | \acute{\upsilon} \bar{\upsilon} \text{---} | \bar{\upsilon} \acute{\upsilon} \bar{\upsilon} \text{---}$

Φιλόξενος, Μελησίαις, Ἀμυνίαις,
 καταϊθαλάσω πυρφόροισιν ἄετοῖς.
 Ἀχαρτικοί, στιπτοὶ γέροντες, πρέινοι.
 δρακοντόμαλλοι Γοργόνες βροτοστρυγεῖς.

v. Aristoph. Nub. 686. Av. 1248. Ach. 180. Æsch. Prom. 798.
 Alia exempla præbebit hexameter heroicus.

8. His tertium accedit genus, quod est cæsurae *ADSCITÆ*, quæ novum introducit numerum, sed eum talem, qui cum proprio versus numero conciliari possit, neque cum nimia dissimilitudine perdat. Ejus cæsurae omnis ratio ex sensu verborum pendet, idque duobus modis. Uno, quum vocabulum, in quo præcipua quædam vis est, eo loco collocatur, ubi quum ex metrico numero nullam vim habeat, mutari eum numerum necesse est, ut accedere ea vis possit. Id fieri videmus in fine versus heroici, ultima thesi in arsin mutanda, quo ne vox monosyllaba, eo loco posita, singulari illa vi privetur, ob quam in finem orationis rejecta est,

$\acute{\upsilon} \bar{\upsilon} \bar{\upsilon} \text{---} \bar{\upsilon} \bar{\upsilon} \text{---} \bar{\upsilon} \bar{\upsilon} \acute{\upsilon} \text{---} \text{---} \bar{\upsilon} \bar{\upsilon} \text{---} | \acute{\upsilon}$

Ut apud Homerum in re gravi,

γαῖαν ὁμοῦ καὶ πόντον δράζει δ' οὐρανόν·θεν ἰνύξ,

et apud Horatium in re ludicra,

parturiunt montes, nascetur ridiculus mus.

9. Alter modus a distinctione totius orationis petitus est. Eum præcipue in trimetris tragicorum observari licet, in quibus interpunctio ordines metricos primo ita mutat, ut oratione in tertio trochæo finita, reliqua versus pars, postulante id recitationis concinnitate, ab novorum ordinum initio incipiatur :

$\bar{\upsilon} \acute{\upsilon} \bar{\upsilon} \text{---} \bar{\upsilon} \acute{\upsilon} | \acute{\upsilon} \bar{\upsilon} | \text{---} \bar{\upsilon} \text{---}$

οἶον τέ μοι τάσδ' ἐστὶ· θνητοῖς γὰρ γέγρα.

Quo factum est, ut pausa in recitando facta, novoque spiritu sumpto, trochæus, qui finalem Creticum præcedit, longa syllaba finali terminari posset, quod aliter in tragico trimetro non est concessum, nisi forte in nomine proprio, vel in descriptione rei magni moliminis plena, qua ratione inductum Euripidem in initio Ionis scripsisse puto,

Ἄτλας ὁ χαλκίοισι νότοις οὐρανόν.

Exempla aliquot hujus cæsurae vide in Porsoni supplemento præfationis ad Hecubam p. 31. seqq. qui tamen non attendit ad eam.

10. Deinde ita mutat interpunctio ordinum metricorum rationem,

ut eos cum sequentis versus ordinibus una perpetuitate conjungat, ex quo elisiones in fine trimetri explicandæ sunt, aliter nullam habituræ veniam. Est autem hæc interpunctio plerumque in fine quinti pedis. Sophocles *Œd. R.* 29.

ὑφ' οὗ κενούται δῶμα Καθμείον, μέλας δ'
Ἄδης στενωγμοῖς καὶ γόοις πλουτίζεται.

Sic in eadem fabula v. 332. 785. 1184. 1224. in *Electra* v. 1017. Interdum etiam in medio quinto pede, ut in *Euripidis Iphig. Taur.* 968.

ὡς δ' εἰς Ἀρσειον ἄχθον ἤκον, ἐς δίκην τ'
ἔστην.

Quin etiam in fine quarti pedis, ut apud *Sophoclem* in *Œd. Col.* v. 16.

χαρὸς δ' ὄδ' ἱερὸς, ὡς σάφ' εἰκάσαι, βρύων
δάφνης, ἐλαίας, ἀμπέλου· πυκνόπτεροι δ'
ἔσω κατ' αὐτόν εὐστομοῦσ' ἀηδόνες.

Alio modo non ob prægressam, sed ob statim sequentem interpunctionem mutata ordinum ratio elisioni isti veniam facit, ut in eadem fabula v. 1164.

σοὶ φασὶν αὐτὸν ἐς λόγους ἐλθεῖν μολόντ'
αἰτεῖν, ἀπελθεῖν τ' ἀσφαλῶς τῆς δεῦρ' ὁδοῦ.

Cæterum ista ultimæ syllabæ elisio primum usurpata est ab *Sophocle* in *Œdipo Rege*, *Calliæ* cujusdam exemplo, ut *Athenæus* docuit lib. X. p. 453. de quo loco disputavi in dissertatione observationes quasdam de Græcæ linguæ dialectis continente, edita a. *MDCCCXVII*.

11. Usitata cæsuræ neglectio etiam in versu trochaico ab interpunctione excusationem habuit, ut videtur. Certe, quæ ex trimetris exempla attulimus, faciunt, ut in *Sophoclis Philoct.* v. 1402. lectionem omnium librorum sinceram esse judicemus:

Ν. εἰ δοκεῖ, στείχωμεν. Φ. ᾧ γενναῖον εἰρηκῶς ἔπος.

12. Sunt qui cæsuræ nomine sic utantur, ut verborum in mediis pedibus finem intelligant. Quæ nobis non satis accommodata appellatio videtur. Nam hæc nihil est nisi apta verborum collocatio, qua efficitur, ut ne numerus, qui in vocabulis est, nimia ordinum similitudine molestus fiat. Ut quum hexameter heroicus hos ordines habere soleat,

— — — — — | — — — — —

ineptum est in vocabulis hosce ordines exhibere,

— — — | — — — | — — — | — — — | — — — | — —

has res ad te scriptas, *Luci*, *misimus*, *Æli*.

Sed melius verba ita collocantur, ut, etiamsi non prorsus eos, quos versus, ordines habeant, tamen et hos justa cæsurâ expriment, et in cæteris partibus apta quadam ordinum varietate istam ejusdem ordinis repetitionem devitent, ut

‘ — — | 00 ‘ || — ’ — | ’ 00 | ’ —

fortunam Priami cantabo et nobile bellum.

Nam etiam si non singulis pedibus finiantur singula vocabula, tamen nihilo minus, si idem numerus semper recurret, turpis erit versus, ut,

sole cadente juvencus aratra reliquit in arvo.

CAP. IX.

DE SYLLABA ANCIPIITE.

1. SECUNDUS modus, quo vocabulorum numerus numeris versuum accommodatur, positus est in SYLLABA ANCIPIITE. Atque quum in numeris tempora omnia certa esse ac definita debeant, facile intelligitur, in numeris ipsis nihil usquam posse anceps esse; itaque, si quæ inveniuntur ancipites syllabæ, i. e. quæ breves sint, quum longæ esse debeant, vel longæ, quum debeant breves esse, eas, quod ad numerum attinet, pro talibus numerari, quales debeant esse, etsi non sint tales. Id autem nemo non videt sic tantum fieri posse, si qui sint in numeris loci, in quibus pravitas ista mensuræ nihil aut parum offensionis habeat.

2. Hujusmodi loci duo sunt. Unus est in ANACRUSI EX UNA BREVI SYLLABA. Hæc enim anacrusis quoniam neque ante se quidquam habet, unde de ejus mensura certiores fiamus, neque ex partibus constat pluribus, quarum altera alteri pro norma sit, post eam autem arsis est, quæ ei vel propter ictum dissimilis est: facillime justa mensura potest excidere, ut, si longa sit, nihil offendamur. Alter locus est in FINE ORDINIS, ubi quoniam nihil sequitur, quod terminum ponat certum, ac potius pausa quædam succedit, pariter delitescit mensuræ pravitas. Unde vel brevis syllaba longæ locum tenere potest, vel longa pro brevi esse. Ita in versu iambico et anacrusis et finalis ordinum thesis, etsi ex numeri lege brevem syllabam habent, longam admittunt:

0 | ‘ 0 — 0 | ‘ 0 — 0 | ‘ 0 —

‘ σατήρ γενού μοι ξύμμαχος τ’ αἰτουμένω.

In Doricis autem epitritis finalem ordinis syllabam, quæ longa esse debebat, corripere posse sequente alio numero videmus,

‘ 0 ‘ — ‘ 0 ‘ — ‘ 0 ‘ 0 | ‘ 0 —

τεσσαῖρων ἀνδρῶν ἐρήμωσεν μάκαιραν ἑστίαν.

Ideoque etiam versus cujuscumque, modo numerus cum versu finiatur, ultima syllaba anceps est, sive ea in arsi sive in thesi sit. Idemque dictum volo de partibus asynartetorum, qui ob id ipsum sic vocati sunt, quia numerus eorum interruptus est.

3. Sed quod ad extremas ordinum syllabas attinet, plures notandæ sunt regulæ. Ac primo syllaba anceps non habet locum in medio ordine periodico. Nam quum ordo periodicus, etsi ex pluribus ordinibus compositus, tamen uno numero decurrat, unaque ex arsi, quæ prima est, pendeat: omnia in medio ordine periodico tempora suam sibi invicem mensuram constituunt, præterquam in postremo tempore, quod, nullo sequente alio, pausam post se habet, eaque re facilius aliquam mensuræ ambiguitatem admittit. Itaque in dipodia trochaica vel iambica finali non nisi postrema syllaba anceps est,

‘ — — —   — ‘ — —

non autem quæ in medio ordine sunt syllabæ. In versu ithyphallico autem, qui ex tribus trochæis uno ordine periodico comprehensus constat, ob id ipsum non, ut in iis trochaicis versibus, qui ex dipodiis compositi sunt, quarta, sed sexta demum syllaba anceps est,

‘ — — — — —

Contra vel unus trochæus habet syllabam ancipitem, ubi ordo ex eo trochæo solo constat, ut in versu Eupolideo:

— — | ‘ — — | — — — — | — — | — — | ‘ — —

4. Deinde aliæ syllabæ ancipites tantum in fine versus, aliæ etiam in medio versu, et hæc quidem aut in solo fine vocabuli, aut etiam in medio vocabulo, locum inveniunt.

5. Atque in solo fine versus arsis trochaica, et ultimum theseos dactylicæ tempus anceps est:

τὸ γὰρ παλαιὸν Ἄργος οὐπόθεις τόδε.
καὶ βήσσας ὄρειαν δυσπαιπάλους.

Nam arsis trochaica, ordinem finiens, ne in medio versu anceps sit, et debilitas prohibet arseos trochaicæ, et pausa, quæ in his numeris in thesi potius, quam in arsi fieri solet: nisi Plauto secus visum est. In dactylicis autem volubilitas numeri nimium quantum impediretur, si Creticus decursui eorum moram objiceret.

6. In medio versu autem medioque in vocabulo ancipitem admittit thesis vel anacrusis numerorum trochaicorum, pariterque thesis Doricorum epitritorum, etsi hæc quidem certis tantum conditionibus:

Διοσδότοις σκήπτροισι τιμαλφούμενοι.
μή μιν, ὦ Μοῖσαι, φρυγέξενον στρατόν.

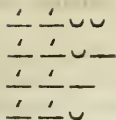
His addenda est arsis utraque, quam in basi esse videmus, de qua dicitur libro II. cap. 2.

7. Porro in medio versu quidem, sed in fine tantum vocabuli arsis dactylicorum et interdum eorumdem thesis spondiaca syllabam ancipitem recipiunt. Et arsis quidem, quum sit multo fortior in his, quam in trochæis, satis idonea ad productionem existimatur præsertim pausa accedente:

ἐκπέρσαι Πριάμοιο πόλιν, εὖ δ' οἴκαδ' ἰέσθαι.

Eamque ob causam plerumque in iis pedibus, qui cæsurae faciendæ

Verumtamen palimbacchio, ut videtur, abstinerunt veteres, nimiam hanc fore licentiam rati.

CAP. X.

DE PROSODIA.

1. TERTIUS modus, quo verba numeris aptantur, in prosodia positus est. Eam latissimo significato dicimus, omnem intelligentes pronunciationem, quibuscumque ea in vocis conformationibus cernatur. Cujus rei, quæ latissime patet, et in plurimas partes diffusa est, eatenus tantum mentionem faciemus, quoad ea cum numeris arctius conjuncta est, et hoc quoque sic, ut adumbremus magis hanc doctrinam, quam pertractemus. Continetur ea autem his partibus, COMMODITATE METRI, ACCENTU VOCABULORUM, VOCIS INTENSIONE, INTERPUNCTIONE.

2. Ex his METRI COMMODITATEM ita dicimus, ut ea pateat latissime. Referimus enim ad hoc genus omnes illas mensuræ rationes, quæ non ex reliquis, quas posuimus, partibus, accentu, vocis intensione, interpunctione oriuntur. Eæ rationes positæ sunt in PRODUCTIONIBUS ET CORREPTIONIBUS PROPTER METRUM, IN HIATU, IN ELISIONE, IN CRASI, IN SYNIZESI.

3. AC PRODUCTIONUM CORREPTIONUMQUE aliæ ad solas vocales pertinent. Quo in genere multo usitatior PRODUCTIO est, quam correptio. Et primo quidem, quum verba, in quibus plures, quam metrum patitur, breves syllabæ connexæ sunt, non aliter quam producenda una earum aptari metro possint, epici veteres, quorum hæc licentia propria est, primam ex his syllabis producendam existimarent, ita quidem, ut id in arsi dactylorum fieret, quæ in hoc pede, qui citatior est, aptissima est efficiendæ productioni. Hinc ἐπίτονος, δυγατέρες, ἀκάματος, ἀπονέσθαι, et multa hujusmodi vocabula, quoniam aliter abstinendum iis foret, primam apud epicos longam habent. Idemque fit quum composita sunt, ut ἔξαπονέσθαι. Quibusdam horum verborum ex multo usu ita adhæsit hæc mensura, ut ea in communem abierit consuetudinem: ut factum est in nomine ἀθύνατος, de quo vid. Porson. ad Eurip. Med. 139. I. p. 16. Sed aliæ syllabæ, quam prima, si productæ reperiuntur, de emendatione cogitandum est, ut Od. x. 169.

βῆν δὲ καταλοφάδια φέρων ἐπὶ νῆα μέλαιναν,

ubi grammaticis, comparisonem similium nominum respicientibus, deberi hæc scriptura videtur: nam codices plerique, Eustathio teste,

habebant καταλοφάδεια, quæ dubitari vix potest quin genuina scriptura sit.

4. Præter epicos etiam tragici, sed hi quidem in solis nominibus propriis, ejusmodi productionibus usi sunt. Nominum propriorum enim, quæ neque evitari, nec mutari licet, major ubique libertas est. Et in his tragici interdum, quum anapæstum possent admittere, productionem prætulerunt, ut gravitati numerorum magis congruentem, Sic Æschylus in Sept. ad Theb. 494. 553.

Ἴππομίδοντος σχῆμα καὶ μέγας τύπος,
Παρθένοπαῖος Ἀρκάς· ὁ δὲ τοιόσδ' ἀνὴρ,

et Sophocles,

Ἀλφειάβοιαν, ἣν ὁ γεννήσας πατήρ.

Vide Priscianum p. 1328. Neque contenderim, non usum hac licentia Sophoclem esse in Ajace v. 210.

παῖ τοῦ Φρυγίου Τελεύταντος.

Quamquam facilis est et elegans conjectura Porsoni ad Hec. 123. σὺ inserendum putantis. Non enim omni ex parte hic locus cum illis comparari potest, ut infra segm. 21. indicabitur.

5. CORREPTIONES longarum vocalium, quæ non aliam, quam ex metri commoditate, excusationem habeant, perraræ sunt, et fere in nominibus propriis consistunt, ut in epigrammatis Θεουκιδίδης, Ρουφίνιος, vel Ἀθηνάθεν apud Pausan. V, 19. 1. in versu indocti artificis. Eo retulerim etiam Ἐλευσινίδαο in Hom. hymn. Cer. 105. Atque haud scio, an ipsum nomen Ἐλευσίνιος in his numerandum sit. Nam formam Ἐλευσίνος, quam tueri studuit V. D. in Museo critico Cantabrigiensi P. II. p. 181. recte, nisi fallor, Salmasius ad Scriptt. H. A. p. 202. propriam esse Latinorum putabat. Poterit vero ad has correptiones referri nomen χερσείος prima brevi, de quo dictum in diss. de dialecto Pindari p. 9. v. Boeckhium ad Pind. Pyth. IV. init. Alia hujus generis exempla suspicionem habent vitii, ut illud Iliad. ο. 29.

τὸν μὲν ἐγὼν ἔνθεν ἱσάμην, καὶ ἀνήγαγον αὐτίς.

6. Sequuntur productiones et correptiones eæ, in quibus consonantium vis spectatur. Ac veteres epici, quorum mollissima oratio est, non solum geminare consonantes liquidas amant, sed etiam ante mutam cum liquida productionem usurpant ut legitimam, sectatores nacti iambographos: qui usus apud recentiores epicos, Atticorum maxime exemplo, paullatim neglectus est, usque dum Nonnus eum reduceret, ut in dissertatione de ætate Orphei Argonauticorum ostendi, p. 755. seqq. Apud Atticos enim, de quibus primus quærere instituit Dawesius in Miscellaneis criticis, comici, ubi communem sermonem imitantur, prorsus ab hoc genere productionis abstinerunt: tragici autem, in antiquiori maxime tragædia, medium inter epicos veteres et comicos tenuere. Similis, sed propior epicis lyricorum usus est: ideoque hi et geminant consonantes, quod tragici non faciunt in iambis trochæisque, etsi in melicis non plane detrectant: vide Erfurdium ad Soph. Aj. 184. et 37. et vocalem

in fine vocabuli propter mutam cum liquida in sequente vocabulo producunt, quod tragici in iambis et trochæis raro aut numquam fecisse putantur: v. Erfurdt. ad Soph. Aj. 1109. et in libro, cui index est *Königsberger Archiv*, 1812. P. III. p. 442. Seidler de vers. dochm. p. 21. 409. quum ne in compositis quidem vocabulis nimium frequens sit productionum copia: v. Porson. ad Orest. 64. Erfurdt. ad CEd. R. 635. Adde, quem consulendum esse res ipsa indicat, Gaisfordium ad Hephæst. p. 217. seq. Quod autem de lyricis dictum est, pertinet etiam ad iambographos. Ita *μάρτυρον* Hipponax ap. Tzetz. ad Lycophr. 579. et ad Hesiod. p. 82. Quin epici veteres lyricique producendarum syllabarum caussa interdum litteram inseruerunt, ut in *ὑπερμήμουε* Iliad. χ. 491. in *δίδυμος* apud Pindarum Ol. III. 63. (37.) XII. 30. (21.) et sæpius in *νάυυμος* et *ἀπάλαμος*. Sed hæc antiqua sunt, et non nisi certis in vocabulis usurpata, ut non videantur adhiberi posse ad defendendum *ἐλεδμενός* apud Æschylum in Sept. ad Theb. 83. Frequentior est adjectio litterarum *μ, ρ, τ*, ut in *ἀμβροτος, ἀμπλακίην, προτί, πτόλις, πτόλεμος*. Quæ pronuntiatio in quibusdam vocabulis postea legitima habita est, ut in *τύμπανον, μενεπτόλεμος, Νεοπτόλεμος*. Denique de littera *ρ* producendi vi prædita v. Gaisford. ad Heph. p. 219. Monk. ad Hippol. Eurip. 461. Ac vere observavit Gaisfordius, tragicos in melicis sæpe negligere hanc vim hujus litteræ. Id inprimis etiam in compositis fit, ut *ἀγνόρυτος, πολύρυτος*. Omninoque, nisi fallor, non eadem in omnibus vocabulis hujus litteræ potestas fuit.

7. Correptiones ante duplicem consonantem, uti dictum est, Atticis, et omnino recentioribus, usitatissimæ fuerunt. Inveniuntur etiam apud lyricos, et epicos didacticos. Nusquam tamen correpta vocalis invenitur ante *ξ* et *ψ*, raro ante *ζ*, nec nisi in fine præcedentis vocabuli, si *ζ* initialis est nominis proprii, sine correptione ista metro repugnaturi, ut

*οἱ δὲ Ζάκυνθον ἔχον,
οἴκαδ' εὖ νοστήσας ἰερέης εἰς ἄστὺ Ζελεΐης.*

Nisi recentissimi, et in his quoque deteriores tantum poëtæ etiam ubi vitari poterat correptio, minus religiosi fuerunt, ut Cynegeticorum scriptor, de quo dixi in diss. de ætate Orphei Argonauticorum p. 761. Apud Atticos, de quibus vide Porsonum ad Hec. 302. rarius est correptio ante *βλ*, ut apud Sophoclem Oed. R. 717.

παιδὸς δὲ βλάστας,

et in *ἔβλαστε* Electr. 440. Et ante *γλ*, ut apud Æschylum in Persis 593.

οὐκ ἔτι γλῶσσα φίλοισιν

et in Xantriis ap. Phot. et Suid. in v. *ὀκτώπουν*,

κέντημα γλώσσης, σκορπίου βέλος λέγω.

Et ante *μν*, ut apud eundem in Agam. 999.

τὸν δ' ἄνευ λύρας ὁμῶς ὑμναδεῖ,

et apud Epicharmum, commemoratum Hephæstioni p. 5. qui quæ-

dam ex hoc genere rariora attulit. Euripides in Bacchis v. 72. in Ionicis a minori,

Διόνυσον ὑμνήσω.

Finiunt hæc verba antistropham; in stropha scribendum videtur ἀζομένα pro εὐαζομένα. Fallitur in hoc loco et aliis quibusdam Erfurd-tius ad Ajacem v. 1066. Ἀγαμέμνων tamen correpta penultima, quod Porsonus in Advers. p. 257. ferendum existimarat, rejectum ab eo est in Suppl. præf. ad Hec. p. 22. Inter rariora est ἔπεφνε media brevi apud Pindarum Ol. II. 74. (46) etsi ἄφνω atque alia sæpius inveniuntur. Ante σκ et στ et πτ correptio aut necessitati debetur, ut propter nomen proprium,

ἔσται ταῦτα Σκάμανδρε διοτρεφές, ὡς σὺ κελεύεις,
Χαλκίδα τ' Εἰρετρίαν τε πολυστάφυλόν δ' Ἰστίαϊαν,

et in Αἰγυπτίους, vel propter aliud nomen, quod evitari non potest, ut σκέπαρνον Odys. ε. 237. l. 391. aut negligentia, ut apud Hesiodum O. et D. 589.

εἴη πετραίη τε σκιῇ καὶ Βίβλινος οἶνος.

Ἐσλῆς vel ἰσθλῆς prima correpta proprium est Doriensium, de quo dixi in diss. de dialecto Pindari p. 8. Adde Boeckhium ad Pind. Ol. I. 99. In quibusdam ejicitur littera metro incommoda, neque ad radicem verbi pertinens, ut in τύπανον pro τύμπανον, de quo multa Nækius in Schedis criticis p. 19. seqq. In Leonidæ Tarentini epigr. 25. in Anal. Brunck. Salmasius εὐκαμπῆς scribendum putabat, probante Dorvillio, pro εὐκαμπῆς, in quo, ut in Æschyli ἀμπύκων Suppl. 438. qui locus tamen huc non pertinet, Seidlerus de verss. dochm. p. 25. ingeniosam iniiit viam, qua correptionem non destitutam esse defensione ostenderet. Blomfieldius ad Callimachi h. Dian. 10. “In Leonidæ Tar. Epigr. Br. Anal. T. 1. p. 226. versus hujusmodi legitur: εὐκαμπῆς ἀγκιστρον καὶ δούνακα δουλιχόεντα. Vocalem ante μπ corripere posse contendit Jacobsius post Toupium et Musgravium, quibus, qui vult, fidem habeat. Versum Leonidæ difficilem emendatu vocat Seidlerus de Vers. Dochm. p. 25. n. Itane vero? Utinam nihil inter poetarum Græcorum reliquias difficilius sanatu esset. Quid enim? unumne tantum hamum, quem consecraret, possidebat ὁ γριπῆς Διόφαντος? Non hoc isti putabunt, qui mecum rei piscatoriæ operam navarint. Lege Ἀγκιστρὲ εὐκαμπῆ καὶ δ. δ.” Et Mox, quum quinque exempla, in quibus pluralis est, attulisset, ita pergit: “ceterum Seidlerus iste, qui tam facilem correctionem prætervidit, de Porsoni, si diis placet, erroribus, a se castigatis, magnifice loquitur. “Nempe leoni mortuo vel asinus calcibus frontem exterit.” Qui sciunt, quæ leges sint artis criticæ, etiam laudabunt Seidlerum, quod se prætervidenda hac correctione criticum, quam facienda piscatorem præbere voluerit. Rationes afferre in re plana supervacaneum puto. Sed ii, quibus exempla pro ratione sunt, viderint, quid faciant Archiæ epigrammate X. Illum vero ego non ineptum dixerim, qui ex isto epigrammate Archiæ apud Leonidam scribendum conjiciat, γαμφόν τ' ἀγκιστρον. Cæterum aliquanto verecundius loquuturum spero virum optimum, ubi reputaverit, quo quisque doctior sit, i. e. quo magis

didicerit, quantum sit, quod nesciat, eo solere modestiorem esse. Profuerit autem inspexisse censuram Æschyli Persarum in diariis Jenensibus m. Junio h. a. fol. 105. 106. a tali viro scriptam, cui non facile quis superbius respondeat. Adde Erfurdt. ad Soph. Ajac. 127. Eupolis in Βάπτταις apud Priscianum p. 1328. qui, ut ille ex Heliodoro testatur, in aliis iambis hujus fabulæ recta observatione metrorum usus, hos posuit in fine habentes spondeos:

*ἀνόσια πάσχω ταῦτα, ναὶ μὰ τὰς νύμφας,
πολλοὶ μὲν οὖν δίκαια, ναὶ μὰ τὰς κρέμβας,*

consulto dedit versus Hipponacteos, respondentes sibi, ut opinor, ipsumque imitatus Hipponactem sive Ananium, ex quo Athenæus p. 370. B. hæc affert:

*καὶ σε πολλὸν ἀνθρώπων
ἐγὼ φιλέω μάλιστα, ναὶ μὰ τὴν κρέμβην.*

7. HIATUS, proprius ille dialecti Ionum, a quibus orta est poësis Græcorum, tamen etiam antiquissimis poëtis improbatus est, esti ab iisdem, sed singulari temperamento adscitus. Improbatum eum fuisse, vel ὡς paragogicum, quo illi utuntur, ostendit. Præterea plurimis in locis, in quibus nunc hiatus esse videtur, digamma, cujus varias potestates ac pronuntiationes nondum satis explanatas habemus, interpositum fuisse constat. Sed haud pauci tamen reliqui sunt loci, in quibus admissum esse hiatus appareat. Atque si ulla ex re intelligi potest, quod ægre credunt philologi, poëtas, ut nunc quoque fit, non tam disciplinam quamdam, cujus leges migrare non liceret, quam sensum suum atque aurium approbationem sequutos esse, profecto id ex hiatu certissime colligitur. Nostrum est quidem, quum artem quamdam doctrinamque harum rerum condimus, ubique regulas et leges circumspicere: sed qui obliviscuntur, totum hoc genus in eo versari, quod placeat ipsumque se auribus commendet, non animadvertunt, dum morosas regulas excogitant, plus se scire velle, quam ipsi poëtæ sciebant, risuri profecto, si viderent, quam obscura eos et inutili diligentia usos putamus, dum nihil nisi sensum suum sequebantur, aliquando etiam aliquid, quod non satis placeret, sibi indulgentes. Et quod ad epicos attinet, de hiatu satis explicatum est in dissertatione de ætate Orphei Argonauticorum. Ad epicos proxime accedunt lyrici, modestius usi hiatu et fere in formulis epicorum usu comprobatis, sed ut eum etiam in trochaicis numeris admitterent, longa in syllaba, et in arsi: thesis trochaica autem si hiatus habet, est is in fine numeri, in quo quum pausa fiat, non multum offendimur hiatu. Vid. diss. de dial. Pind. p. 5. seqq. Et in arsi quidem etiam iambographi hiatus, sed raro admittunt: neque id prorsus defugerunt tragici. Sed hac quoque in re sensui, apta ab ineptis discernenti, eos obsequutos esse videas, qui fere graves tantum et sonoras et satis longas vocales diphthongosque ad eam rem adhibuerint. Quin ne a thesi quidem trochaica ab iambographis prorsus exclusum fuisse hiatus credibile est, dum modo in vocali esset, quæ elidi non potest, ut apud Archilochum p. 101.

φίλτρῳ ἠπειροῦ γένηται, τοῖσι δ' ἠδὲ ἦ ὄρος.

Sed ζωοὶ ἀνδρώπων apud eundem p. 116. quod Grotii inventum est, prorsus a trochaici numeri elegantia abhorret. Vide diss. de ætate Orph. Arg. p. 721. In solutionibus trochaici numeri, quod hæc propius ad dactylorum naturam accedunt, etiam cum correptione hiatus invenitur, ut in dochmiacis sæpissime, de quibus v. Seidler. p. 96. sqq. Rarius in versibus proprie trochaicis ut apud Eurip. Iph. Taur. 197. de quo idem Seidlerus p. 58.

Φόνος ἐπὶ Φόνῳ, ἄχεα τ' ἄχεσιν.

Neque hoc unicum est hujusmodi exemplum. Quin haud scio an in Sophoclis Electra 818.

Ξύνοικος ἴσομαι· ἀλλὰ τῆδε πρὸς πύλῃ,

ab emendandi conatu abstinere præstet, quum hic hiatus non modo in tribracho, sed etiam in cæsura, et quidem in fine sententiæ sit. In dactylicis, anapæsticisque numeris, omninoque in melicis hiatus in correpta longa vocali vel diphthongo non fugiunt tragici, quem etiam in arsi, ubi producitur vocalis ista vel diphthongus, admiserunt, de qua re vid. Erfurdt. ad Oed. R. 507. De comicorum anapæstis dixit Porsonus in suppl. præf. ad Hec. p. 46. ss. Sæpe etiam hiatus in arsi anapæstica est, ubi persona mutatur: cujus generis exempla v. apud Seidlerum p. 81. Omnino autem non curari hiatus in interjectionibus, res est notissima. Eamque rationem sequuntur alia quævis verba, quæ interjectionum loco sunt, ut apud Sophoclem in Philoceta v. 832.

Ἴδι Ἴδι μοι παιῶν,

et in Ajace v. 194.

ἀλλ' ἄνα, ἐξ ἰδράνων.

Et in ipsis trimetris: Sophocles in Acrisio ap. Stobæum serm. VIII.

βοᾷ τις, ᾧ ἀκούειτ' ἢ μάτην ἰλῶ;

Ita scribendum videtur. Apud Stobæum est ἢ μάτην ἰλακτῶ. Unde Brunckius, quem sequutus est Seidlerus p. 82. ἢ ἰλακτῶ μάτην. Vulgaris sermo in voculis τί, ὅτι, περί hiatus legitimum habet apud comicos. Tragici an τί posuerint sequente vocali, dubitatum est. Negavit Porsonus ad Phœn. 892. quem sequuntur alii, ut Monk. ad Hippol. 975. Blomfield. ad Sept. c. Theb. 193. 701. nescio an non satis recte. Quamquam tragici περί non ponunt cum hiatu, qui, ut idem Porsonus observavit ad Med. 284. ne compositis quidem, in quibus περί, a vocali exciperetur, in iambicis vel trochaicis versibus usi sint.

9. Accedit his cognata quædam ratio, quæ est in correptione diphthongi in mediis vocabulis, sequente alia vocali. Ea correptio in quibusdam vocabulis, ut in οἶος, τοιοῦτος, ποιῶν, usitatissima est, in aliis non insolens, ut in γειραίος, δειλαίος, πατρῶος, in aliis rara vel non usurpata omnino. Exempla vide apud Hephæstionem in capite de communi syllaba, et apud Gaisfordium p. 216. Adde Seidlerum de verss. dochm. p. 32. 101. Monkium ad Eurip. Hippol. 170. Exemplis a Gaisfordio allatis accedat φιλαθήναιος ex Aristoph. Vesp. v. 282.

10. Sequitur elisio, quæ hiatui vitandæ inventa, tamen non ubique

usurpatur. Non eliditur *i* dativi tertiæ declinationis in singulari, de qua re infra in synizeseos explicatione dicetur; neque, apud Atticos quidem, in plurali, de qua re dixit Porsonus in Append. ad Toupii Notas in Suidam p. 450. Non eliditur *i* in *περι*, nisi apud Æolenses: v. Benti. epist. ad Hemsterh. p. 104. et nostram diss. de dial. Pind. p. 22. Unde hi etiam in compositis hac elisione utuntur, *περίαχε* dicentes, ut Hesiodus Theog. 678. a quo id verbum Q. Smyrnæus accepit: v. diss. de ætat. Orph. Arg. p. 820. Non eliditur *o* genitivorum in *οιο* et *αο* desinentium, de quibus dictum eadem in dissertatione p. 722. Ex diphthongis sola *αι* brevis in primis tertiisque personis verborum et infinitivis eliditur apud comicos; v. adnot. ad Greg. Cor. p. 171. apud epicos raro in infinitivis; v. quæ adnotavi ad Hom. h. Merc. 133. Epicos sequuntur lyrici. Tragici an omnino usi sint elisione diphthongi, dubitatum est. Et sane pleraque exempla corrupta sunt: v. Erfurdt. ad Ajacem v. 190. Rectius, opinor, statuemus, sequente longa vocali vel alia diphthongo, quæ commodam synizesin admitteret, sive synizesin sive elisionem interdum usurpatam esse, quum etiam *οἶμοι*, monente Kænio ad Greg. Cor. p. 171. tantum sequente *ω* ultimam elidat. Quin recentior tragædia, ut aliis in rebus magis ad vulgarem usum accessit, ita videtur etiam elisionem diphthongi *αι* non plane detrectasse.

11. CRASIS, quæ in primis ab Atticis probata fuit, in multis nunc rectius constituta est, quum τῶν οἶμοι atque alia scribimus, quæ olim parum accurate tractabantur. Nondum tamen hæc ratio omni ex parte explanata est, quod facturum esse Seidlerum speramus. Certe monstra sunt, quæ hic illic, quoniam augmentum non videbatur omitti a tragicis posse, a criticis introducta videmus, ut apud Æschylum in Persis v. 490.

ἔνθα δὴ πλείστοι "θαιον,

multoque magis illud in Brunckii editione CEd. Col. 1605.

κούκ ἦν ἔτ' ἀργὸν οὐδὲν ὦν ἐφίετο,

ἠτύπησε μὲν Ζεὺς χθόνιος, αἰ δὲ παρθένοι

ῥίγησαν, ὡς ἤκουσαν.

Sed præclare observavit Seidlerus, in nunciorum narrationibus, ut quæ epici carminis quamdam similitudinem habeant, et fortasse etiam aliis quibusdam in sermonibus, qui ad illud genus referri possint, ut in gravibus sententiis, cujusmodi in locis solis istæ augmenti neglectiones reperiantur, minori severitate in retinendo augmento usos esse tragicos. Et videntur sane veteres ipsi has tragædiarum partes, ut peculiare quid habentes, a cæteris partibus distinxisse, si quidem ex nomine conjecturam facere licet. Vocabantur enim *ρήσεις ἀγγελικαί*: vide Bekkeri Anecdota Græca, vol. I. p. 26. Craseos primæ personæ verborum passivorum cum sequente vocali brevi exempla vide apud Gaisfordium ad Hephæst. p. 222. Quædam in hoc genere singularia sunt, ut *καὶ* cum *εῖ*, nisi in compositis, neque cum *αἰ* crasin facere: de qua re v. Porson. ad Phœn. 1422.

12. Sequitur SYNIZESIS, quam etiam *συνεκφώνησιν* vocant. Ea creberrima est in littera *ε*, ut quæ omnium maxime tenuem celerem-

que pronounciationem habeat. Correpta syllaba synizesin istam habens suavior est in secunda dactyli syllaba, ut

δενδρέω ἐφεζόμενοι,

durior in tertia, ideoque rarior, ut apud Hesiodum O. et D. 640. nisi hic crasis est.

Ἄσκη, χεῖμα κακῆ, θέρει ἀργαλέη, οὐδέποτ' ἐσθλή.

Valde notabilis est synizesis litterarum *εο*, syllabam correptam esse sinens, ut in Corinnæ versu apud Hephæst. p. 9. et Eustath. p. 12, 23. 805, 21. 1372, 8.

ἀλλὰ τὸν οὔποτε θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ἔπειθον.

Ita nomen *θεός* positum videtur a Pindaro Pyth. I. 109. (56.) Ex cæteris vocalibus *α* privativum cum synizesi pronounciatur in *ἄιστος* apud Æschylum Eum. 568. et in *αἰστώσαι* sæpius apud Lycophronem. Vocalis *υ* synizesin faciebat in illo Od. λ. 568.

χρῦσεν σκῆπτρον ἔχοντα, θεμιστεύοντα νεκύσσειν,

ubi nunc ex Strabone editum est *νεκύσσειν*, et Iliad. π. 321. si vera est cod. Harl. lectio *προπάροιθε νέκυος*. et in *Ἐρινύων* apud Euripidem Iph. T. 931. 970. 1456. sed non in Phœniss. 1327. ed. Pors. ut ostendit Seidlerus de verss. dochm. p. 41. Huc referendum etiam *γενύων* apud Pind. Pyth. IV. 401. (225.) pro quo Boeckhius, suum sequutus judicium, *γνάθων* dedit. Idem illud *γενύων* sic pronounciari apud Æschyl. Sept. ad Th. 124. volebat Seidlerus p. 195. *Ἠδύοσμος* trisyllabum invenitur in Anmiani epigr. XX. Neque mutatum nunc velim illud Sophoclis in CEd. R. 640.

δρᾶσαι δικαιοῖ, δυοῖν ἀποκρίνας κακοῖν,

in quo quam Gaisfordius ad Hephæst. p. 222. de synizesi disputans, præfert Elmsleii conjecturam, *τοῖνδ' ἀποκρίνας κακοῖν*, ea ob id ipsum, quia non potest non cuivis in mentem venire, non videtur contra omnium librorum auctoritatem admittenda esse, ubi defendi vulgata potest. Dubitari potest, an synizesis adhibenda sit apud Æschylum in Persis v. 559.

ὀμόπτεροι κυανώπιδες,

præsertim quum in eadem fabula v. 81. *κυάνειον* trisyllabum sit. Hic tamen facile *κυανὸν* reponi poterit. Litteram *ι* synizesin facere negat Porsonus ad Phœn. 1651. haud dubie tragicos respiciens. Et sane, quæ Brunckius exempla attulit ad Æschyli Persas 35. corrupta sunt, nec satis accurate hanc rem nuper tetigit Meinekius in Curis crit. in comicorum fragm. ab Athenæo servata p. 22. Sed ut in nomine proprio interdum ea synizesis admissa est, ut in *Φειδίας* apud Pausaniam V. 10, 2. in *Ἀπολλωνίως* apud eundem V. 22. 2. in *Πηλιάδα* apud Sotadem ab Hephæstione p. 8. aliisque citatum, in *διανεκῶς* apud Corinnam, ibidem commemoratam ab Hephæstione: ita minime dubium videtur, etiam aliis in nominibus et quidem apud ipsos tragicos eam contractionem non prorsus improbatam esse, ut in *καρδίας* et *καρδίαν* apud Æschylum in Sept. ad Theb. 294. et in Suppl. 75. in *ῥηγία* et *Ὀλυμπίου* apud Eurip. in Bacch. 996. et Herc. fur. 1295.

Fortasse huc pertinet etiam *δαίνε* apud Æschylum Pers. 1043. *δι' ὑδρηλά* in Suppl. 800. et *οὐραλία* apud Sophoclem Œd. Col. 1466. Latent adhuc quædam hujusmodi. Sed in Æschyli Suppl. 642. scribe *Πελασγάν*. Corinnæ versus, cujus mentionem supra feci, hic est:

ἦ διανεκῶς εὐδεις· οὐ μὲν πάρος ἦσθα, Κόριννα.

Quo in versu, quoniam *διανεκῶς* non videbatur secundam syllabam corripere posse, Arnaldus *διανεκῶς* scribendum putabat, quam conjecturam non improbare videtur Dorvillius in Vanno crit. p. 513. probat Toupius ad Suid. III. p. 288. *Διανεκῆς* Hesychius, et ex Platonis *Hippia* majore, ubi v. Heindorf. p. 175. ut Atticum Mæris afferunt. Corinnæ versum non ausim sollicitare, quum de origine vocis non ita constet, ut certum sit, *η* non ex brevi *α* ortum esse. *Ἦνεκῆς* et *ἠνεκῶς* nescio an a novatore Empedocle introducta putem. Si verum est, quod in Porsonianis p. 20. narratur, Porsonum *ἦ διὰ νεῖκος ὑδεις* scribendum censuisse, mirum sit, a tali viro conjecturam factam esse, quam res ipsa, ob quam allatus est ab Hephæstione hic versus, falsam esse arguat. Cæterum *ἦσθα* non mutandum. Omisit enim, ut videtur, grammaticus vocem, quo plena fieret sententia, ut, *οὐ μὲν πάρος ἦσθα, Κόριννα, ὑπαναλία*. Recentiora et quæ imperitorum sunt, ut *διακοσίους* in Ammiani epigr. II. et *κόνιος* Dionysii Hal. de compos. verborum c. 4. p. 50. ed. Schæferi, prætereo. *Δάιος*, disyllabum, littera *ι* pene consonantis vicem tenente, ut in *λόων*, *πατρῴος*, aliisque, apud Pindarum invenitur Ol. II. 70. (42.) Ad eandem vim litteræ *ι* referendi sunt dativi singularis nominum tertiæ declinationis,

χαῖρες δὲ τῷ Ὀδυσσεύϊ, Ὀδυσσεύς,
ἀστῆρες ὁπαρῆνῳ ἑναλίγκιον,

in quibus, ut grammatici docent, non elidebatur *ι*. Vide Gaisford: ad Hephæst. p. 221. Itaque multo minus ab Atticis *ι* illud dativi umquam elisum esse credibile est, ut videbatur Porsono in suppl. præf. ad Hec. p. 22. quem vide etiam ad Orest. 584. 1427. Secus videtur Lobeckio ad Ajac. 801. Elmsleio ad Eurip. Heracl. 693. quos sequitur Blomfieldius ad Æsch. Pers. 855. Synizesin tamen quare ex Atticis expelli velimus, nullam causam video. Quare, nisi lectio non satis certa aliquam dubitationem injiceret, in re ipsa nihil est, cur negemus Æschylum in isto Persarum loco, v. 852. scripsisse,

ὑπαντιάζειν παιδὶ ἐμῷ πειράσομαι.

Ἰάσων tamquam a consonante incipiens invenitur apud Pausaniam V. 18, 1. In longis vocalibus et diphthongis synizesis, ut certis in vocibus usitatissima est, quales sunt *ἦ οὐχ*, *μὴ οὐ*, *μὴ εἶδεναι*, *μὴ ὤρασι*, *ἐπεὶ οὐ*, ita in aliis non prorsus repudiatur, cujusmodi sunt *Ἐναλίγω ἀνδρείφοντη* apud Homerum, et quædam alia. Recteque hoc genus nuper Pindaro restituit Boeckhius, quem vide de metris Pindari III. 18. p. 29. et ad Ol. XIII. init. p. 420. Sed ut *ἄτα εἰ* per synizesin contrahi Pyth. XI. 84. (55) credam, tamen difficiliter adducar, *λαοῖσι* Pyth. XII. 12. disyllabum esse: *οἱ ὄψιν* autem Nem. X. 27. (15) vereor ut cuiquam approbari possit.

13. Progredimur ad ACCENTUM, qui quoniam arsis est numeri ipsorum vocabulorum proprii, non uno ille modo in veterrima poësi, quæ nondum plane a communi pronuntiatione recesserat, ad constituendam mensuram syllabarum adhibebatur. Nam vel brevis syllaba habens accentum producebatur, vel longa, quam aut præcederet accentus, aut sequeretur, corripiebatur. Atque hoc quidem jam ab antiquis interpretibus Homeri observatum est, qui tamen interdum graviter errant in hac re, ut ad Iliad. α. 4.

14. Syllaba propter accentum, quo acuitur, producta aut penultima est, aut antepenultima. Ultima enim quoniam etiam propter alias causas produci potest, hic non venit in considerationem. Igitur penultima, si ultima natura longa est, tantum in thesi numeri metrici producitur, quia sic abest offensio, ut Od. κ. 36.

δῶρα παρ' Αἰόλου μεγαλήτορος Ἴπποτάδαο.

Sic in eodem nomine v. 60. Ita ὑποδεξίη Iliad. ι. 73. ἀκομιστή Od. φ. 284. κακοεργής χ. 374. ἀεργής ω. 250. ἰστίη ξ. 159. ρ. 156. τ. 304. υ. 231. Ἰλίου Iliad. ο. 66. χ. 6. ἀργίου χ. 313. ὀμοίου sæpe. In nominibus propriis hanc sibi veniam postularunt etiam recentiores epici: unde apud Dionys. Perieg. Κασπίη v. 706. Κασπίης 53. 696. 719. in epigrammate apud Pausan. IX. 40, 3. Ἴππότην, eodemque fortasse referenda apud eundem Κλεισθένης VI. 10, 2. et Θεωγέννη VI. 11, 2. Ex Homero his addenda videntur Ἀσκληπιοῦ et ἀνεψιοῦ Iliad. β. 731. α. 554. Nam Ἀσκλήπιος certe etiam Demostheni proparoxytonon fuisse ex Plutarcho prodidit Eustathius p. 463, 37. 1447. extr. quem vide etiam p. 860, 9. Scriptumque ita in cod. Iliadis Vindob. CCXLI. et in scholiis Apollonii Rhodii Parisiensibus p. 297. ubi monuit ea de re Schæferus. Itaque quum solum relictum sit ἀνεψιοῦ, in quo productio illa non habeat rationem idoneam, hoc quoque ab Homero ἀνεψίου pronuntiatum fuisse conijcimus.

15. Si brevis est ultima, facile quisque sentiet, difficilium produci penultimam posse, nec nisi in ictu metrico, quo ea duplici ictu intendatur, ut Iliad. π. 145.

ἴππους δ' Αὐτομέδοντα θοῶς ζευγνύμεν ἄνωγεν.

Sed et hoc, et illud μ. 208.

Τρῶες δ' ἐρήγησαν ὅπως ἴδον αἰόλον ὄφιν,

etiam duplicatione consonantis adjuvari videtur. Atque Hipponax quoque, teste Tzetzæ ad Lycophr. 234. et 424. hac productione usus est,

ἦν αὐτὸν ὄφιν τάντικνήμειον δάκνη,

ubi quidem Gaisfordius ad Hephæst. p. 253. ὄφιν scribendum putat, qui vellem, quo judicari de hac re posset, sensum fragmenti declarasset. Tzetzæ certe ὄφιν legit.

16. Antepenultima, si penultima brevis est, in ictu metrico producitur, ut δῖες Od. ι. 425. ζῆμαι Iliad. υ. 365. ἀράμεναι in Hesiod. O. et D. 22. quibus quidem in locis non negligenda vis est, quam vel digamma vel duplicatio consonantis habebat. Sin longa est penultima, productio fit in thesi metrica, ut τετράκκλοι Od. ι. 242. si quidem

hæc sincera scriptura est, in ὑπεροπλήσι Iliad. α. 205. atque alibi, in Κασπίοισιν apud Dionys. Perieg. 738. Sed apud eundem v. 1039. quod legitur,

ἀλλ' ἦτοι πυλῶν μὲν ὑπαὶ πῶδα Κασπιάων,

nullam habet excusationem. Recte codd. Κασπιαδάων, terminatione rariore, de qua v. Dorvill. ad Charit. p. 684. (618. ed. Lips.) Ernest. ad Callim. h. Del. 66. Heyn. ad Iliad. τ. 1. Heinrich. ad Hesiodi Scut. Herc. 7.

17. Correptæ propter sequentem accentum exempla tantum in oxytonis trisyllabis sunt, ut ἐπιή, μεμαῶς, Ἀχιλῆος, Ὀδυσσεύς, et hinc in declinatis, μεμαῶτες, Ἀχιλῆος, Ὀδυσῆος. Accentui enim debetur abjectio consonantis.

18. Frequentissima sunt exempla correptæ propter præcedentem accentum syllabæ, et quidem præcipue penultimæ. Quæ exempla in solis, quod sciam, conjunctivis verbi activi et passivi inveniuntur, excepta tertia persona numeri pluralis, ut βούλεται, ἀγείρωμεν, μίσσηται, ἀποθνήσκωμαι, pro βούληται, ἀγείρωμεν, μίσσηται, ἀποθνήσκωμαι, Iliad. α. 66. 142. β. 232. σ. 409. Sed horum exemplis adeo plena sunt Homeri carmina, ut enumerando finem vix inventurus sis. Raro ista correptio etiam ibi usurpatur, ubi præcedens syllaba, quæ accentum habet, brevis manet, ut Iliad. λ. 192.

εἰς ἵππους ἄλεται.

Recentior poësis deseruit hanc viam. Non prætereunda hic est correptio penultimæ in forma ασι perfectorum, quam grammatici certe agnoscunt: v. Draco Straton. p. 33. 88, 5. 108, 23. Regulæ prosod. a me editæ p. 444. Bastius ad Gregor. Cor. p. 166. Vera si tradiderunt grammatici, tanto magis hic usus mirus est, quum, ut diximus, in tertia pluralis conjunctivorum nusquam ista correptio inveniatur. Atque ex Homeri Hesiodique carminibus recentiores critici eam expellendam censuere, ut Odys. λ. 304. ubi olim erat,

τεθναῖσιν· τιμὴν δὲ λελόγησιν ἴσα θεῶσιν,

nunc autem λελόγησ' editum, quod si quis propter digamma non ferendum putabit, meminerit, quam pauci sint in Homero versus, de quibus certum quid pronunciari possit.

19. Raro ultima syllaba propter prægressum accentum corripitur: cujus rei non alia exstant exempla, quam ἕως et τέως, ut

ἕως ὅ ταῦθ' ἀρχαίνε,

Iliad. α. 193. κ. 507. ρ. 106. σ. 15. Od. δ. 120. ε. 365. 424.

ἕως ὅ τῶ πολέμιζε,

Iliad. ο. 539.

ἕως ὅ τὸν πεδίοιο,

Iliad. φ. 602.

ἕως ἐγὼ περὶ κείνα πολὺν βίον συναγείρων,

ἀλλ' ἀναχασσόμενος νῆχον πάλιν, ἕως ἐπῆλθον,

ἤμενοι, ἕως ἐπῆλθε νέμων,

βῶν δ' ἵναί τε πρότερον διὰ δάματος, ἕως ἴκοντο,

ὅσσα σὺ τῶ ἰδίῳ, ἀρώμενος, ἕως ἴκοιο.
 ἕως ἔσ' ἤβην εἴχεν, ὄφελλε δὲ κούριον ἄνθος,

Od. δ. 90. η. 280. ι. 233. ο. 109. τ. 367. fragm. Iliad. V. Quibus in locis omnibus non potest dubitari, quin poëta alteram formam, εἴως, sed ultima correpta, usurpaverit: ut proinde scribendum sit εἶος, si, ut in cæteris solitum est, scribendo exprimenda est pronuntiatio. Τέως ita usurpatum est Iliad. τ. 189.

μιμνέτω αὐτῷ τεῖος, ἐπειγόμενός περ Ἄρηος,
 ubi scribendum,

μιμνέτω αὐτῷ τεῖος, ἐπειγόμενός περ Ἄρηος.

20. Denique simul et producitur tertia a fine syllaba, et corripitur penultima, ut sæpe in ἴομεν, quo verbo sic etiam recentiores epici interdum usi sunt. Horum quoque exemplorum nonnulla scribendo oblitterata sunt, ut quum τεθνεώτες, μεμαῶτες pro τεθνήοτες, μεμαῶτες scribitur. Omninoque multa, quæ initio ob solum accentum ab epicis usurpata erant, deinde in communem usum recepta, scripturæ regulam præbuere. Ita quum nomina comparativa et superlativa correptam vocalem natura sua haberent, servarunt eam, ubi id sinebat productio præcedentis syllabæ, ut μακρότερος, πικρότατος; ubi autem brevis syllaba præcedens inutile reddidisset vocabulum, accentui concessa est vis producendi, dicique placuit κακώτερος, νειώτατος, et quæ sunt horum similia.

21. Præter accentum etiam VOCIS INTENSIO aliquam in constituenda syllabarum mensura vim habet. Est enim hæc quoque numerus quidam, non ille idem cum eo numero, qui in singulis vocabulis inest, sed alius, ad totam orationem spectans, et proinde unum ali-quod verbum præcipua quadam vi pronuntiari postulans. Quæ vocis intensio ita propria est initii, ut etiam si in medio vel fine sententiæ sit, tamen, si mentem sensumque verborum spectes, semper aliquod novæ sententiæ initium indicare videatur: de qua re hic dicere nimis longum est. Hinc factum est, ut in initio sententiæ vocis intensio cum metri prima arsi conjuncta brevem syllabam recte producere visa sit, ut Iliad. χ. 379. ψ. 2.

ἐπειδὴ νῆάς τε καὶ Ἑλλήσποντον ἴκοντο.

et δ. 155. ε. 359.

φίλε κασίγνητε.

et apud Hesiodum O. et D. 436.

δρυὸς ἔλυμα, γύην πρίνου, βόε δ' ἐνναετήρω.

et apud Theognidem v. 1075.

βρόχον ἀπορρήξας.

Non inepte conjicias, huic vocis intensioi aliquid tribuendum esse in illis productionibus apud Æschylum et Sophoclem, quas supra segm. 4. commemoravi, Ἴππομέδοντος, Παρθενοπαῖος, Ἀλφεισίβοιαν. Sunt enim in hujusmodi locis, (Sophocleus quidem, ut videtur, ex prologo est) in quibus nomina illa præcipuum in sententia locum tenent.

22. Denique etiam INTERPUNCTIO consideranda est. Quæ quoniam pausam in pronunciando fieri postulat, non mirum est, si, quemadmodum cæsuram, ut supra dictum est, interdum mutat, ita etiam ad mensuram aliter constituendam aliquid confert. Itaque producitur nonnumquam brevis syllaba, ubi interpunctio pausam fieri jubet: quod fieri maxime post compellationem, exclamationem, interrogationem, Seidlerus animadvertit, qui primus de hac re disseruit in epistola ad Lobeckium, Ajaci hujus addita p. 435. seqq. et de vers. dochm. p. 79. seqq. Quamquam non omnia, quæ ille attulit exempla, ad hanc observationem firmandam idonea sunt: quorum ea potissimum, quæ ex dochmiacis petita sunt, ut minime contemnenda sint, at nulla tamen necessitate veritatem rei evincunt.

23. Diximus de Græcis. Romanorum duplex prosodia est, altera, ut nostra Germanorum, maximam partem ex solo accentu pendens, de qua præter Joach. Camerarium, I. C. Scaligerum, Gabr. Faërum, Chr. Wasium aliosque, unus omnium optime meritus est Bentleius: etsi hic quoque reliquit, quæ ab aliis perfici optarem, ut ostendi in præfatione ad Plauti Trinumnum. Altera, cum versu heroico primum ab Ennio culta, quæ inde ab interitu reipublicæ sola videtur in usu fuisse, Græcorum imitata est severitatem. Et hæc quidem plerisque satis nota est, etsi ne in hac quidem deerit materia, si quis, quid aptum atque elegans sit, querere instituet.

24. Recentiore prosodia qui usi sunt, eorum antiquiores, ut Ennius et Lucilius, interdum s finale post brevem vocalem abjiciebant ut

vita illa dignu' loquoque,

de qua re dixit Quintilianus IX. 4, 38. Sed Ciceronis ævo id jam subrusticum visum esse, ex hujus Oratore c. 48. constat. Numquam tamen s abjectum est ante vocalem. Syllabam littera *m* terminatam etiam elegantiores poëtæ interdum non eliserunt, ut Lucretius III. 1095.

Sed dum abest, quod avemus, id exsuperare videtur.

Horatius Serm. II. 2, 28.

cocto num abest honor idem.

Ad quem locum Bentleius contendit, in secunda dactyli syllaba hanc dari veniam, non in tertia. Quod de Horatio, et quicumque ab illo tempore poëtæ fuerunt, jure dictum videtur; non etiam de antiquioribus. Ennius X. Annal. ap. Priscian. lib. I. p. 556.

insignita fere tum millia militum octo.

Lucretius II. 465.

nam quod fluvidum est, e levibus atque rotundis.

Ita alibi apud hunc corporum, papaverum, atque alia non semel ab librariis male mutata sunt. Omnino autem Latini non elisione, sed synizesi usi videntur, quum in vocalium concursu, tum si littera *m* syllabam finiret. Quam litteram Quintilianus, ubi de hac re præcipit, IX. 4, 39. 40. non eximi, sed obscurari, et tantum aliquam inter duos vocales notam esse, ne ipsæ coëant, dicit. Magna autem in elisionibus ars est atque elegantia, cujus qui usum scientiamque non

habent, dum elidendi necessitatem diligentissime observant, sæpe faciunt, quod vix quisquam Romanus facere ausus esset. Quoniam enim istæ omnes non tam elisiones, quam *συνεφωρήσεις* sunt, curabant veteres, ut ea tantum conjungerentur, quæ commode et cum suavitate quadam pronunciationis coirent. Hinc factum, ut longas vocales fere ibi tantum placeret elidere, ubi in syllabam vel natura vel positione longam reciperentur, non etiam, ubi brevi syllaba sequente prorsus perituræ essent. Itaque in his,

lamentis, gemituque, et femineo ululatu.

insulæ Ionio in magno,

tantum abest, ut neglectio elisionis licentiæ cuidam debeatur, ut ne admitti quidem elisio recte potuerit. Sed in his, *Ionio in*, recte facta est elisio, quum consistat et requiescat vox in longa syllaba. Eadem elegantiae observatio cernitur in hiatu, quem brevis syllaba facit, quod genus rarissimum est, ut apud Virgilium *Æn. I. 405.*

et vera incesso patuit dea: ille uti matrem.

Est enim hic hiatus et in quarto pede, et in pausa ex interpunctione nata. Eodem modo, quum detrectarint poëtæ vocalem brevem in fine vocabuli ante *sc*, *sp*, *st* corripere, de qua re videnda sunt, quæ Gaisfordius ex Terentiano Mauro et docta Zinzerlingii disputatione attulit ad Hephæst. p. 209. seqq. tamen Virgilius *Æn. XI, 309.* scripsit,

spem si quam accitis Ætolum habuistis in armis,
ponite: spes sibi quisque.

excusationem aliquam ab interpunctione accedere intelligens. Denique non est prætereunda synizesis in litteris *u* et *i* interdum etiam a clarissimis poëtis usurpata, ut quum *tenuis* trochæus, *abiete* dactylus est, quæ minime rara sunt, aut quum *commubio* molossum facit, ut apud Virg. *Æn. I. 73.* ubi errat Servius. Sic *consilium* trisyllabum est apud Horatium *Carm. III. 4, 41.*

vos lene consilium et datis et dato
gaudetis almæ.

25. Antiquior illa poëtarum scenicorum prosodia, qua etiam epici in Saturniis versibus utebantur, communem sequuta pronunciationem, maxima ex parte accentu regebatur, neglecta positione consonantium, interdum etiam imminuto pondere longarum vocalium, pluribusque syllabis in unam contractis. Hanc qui diligentius pervestigare volent, quæ res non potest a Plauti totius, Terentiique emendatione separari, eos hæc potissimum curare oportebit.

26. Primo de accentu linguæ Latinæ quærendum erit, de quo quum veteres nec plene neque accurate exposuerint, non modo colligenda erunt, quæ apud hos dispersa reperiuntur, sed videndum etiam, quid ipsi ex poëtarum usu eruere possimus, cujusmodi non pauca Bentleyus, qua erat sagacitate, deprehendit. Mirum est autem, esse in hoc genere quædam, quæ præceptis veterum repugnent, ut quærendum sit, utrum in his linguæ usum sequuti sint poëtæ, an aliam rationem spectaverint. Ita quum traditum sit ab antiquis, accentum non ultra tertiam a fine syllabam rejici, tamen in vocabulis tres breves syllabas

ante ultimam habentibus constanti propemodum usu poëtæ quartam a fine acuunt, *miseria, familiam, tétigeris, rédiéro* dicentes. Quumque vocabula, quorum duæ, quæ ultimam antecedunt syllabæ, longæ sunt, accentum in penultima habere videantur, tamen, si eliditur ultima, retrahi fere a poëtis accentum videmus in tertiam a fine :

poëta quúm primum animum ad scribendum appulit.

Quo in versu et *scribendum*, et, quæ duò vocabula pro uno sunt *quum primum*, si ultima non elideretur, accentum deberent in penultima habere, nisi a versus loco, ut in verbo *scribendum*, excusatio accederet, de qua v. Bentl. in Schediasmate de metris Terentianis, ut,

poëta quúm primum se ad scribendum dedit.

ubi *scribendum*, recte, non item *quum primum* sine elisione positum esset. Sic sæpe *cóncede huc, sécede huc*, atque alia innumerabilia.

27. Deinde considerandæ sunt correptiones, quas neglecta positione consonantium frequentissimas habent poëtæ scenici, *ex, ille, atque, Philippi, juventutis*, et alia plurima, quædam semper, alia sæpe, alia interdum sic usurpantes : in quibus qui vulgi usus fuerit, nonnumquam tanto difficilius erui potest, quod neque constant sibi poëtæ in omnibus correptionibus, et permultis in locis dubia est lectio. Interdum etiam finales syllabæ neglecta positione, quam prima sequentis vocabuli littera facit, corripuntur, ut apud Terentium in Andria I. 5, 26.

amor, misericordia hújus, nuptiárum sollicitátio.

28. Porro videndum est de neglecta elisione, quæ res in universum hanc habet regulam, ut voces monosyllabæ, si sententiæ aliqua vis in iis est, in ictu metrico, non etiam extra ictum, sine elisione pronuncientur. Minime tamen ita observatur hæc regula, ut nusquam ab ea discedatur. Quin negligitur sæpissime, negligique potuit tanto facilius, quod, uti dictum est, omnino Romani non tam elidi syllabas, quam coalescere voluerunt. Bentleius quidem, nimis diligens neglectæ elisionis observator, sæpe modum in hæc re excessit.

29. Diligenter notandæ sunt etiam synzeses, quæ quum usitatissimæ sint in pronominibus quibusdam, ut quum *ejus* et *cujus* una syllaba pronunciat, tum etiam in aliis vocabulis inveniuntur, in quibus sæpe fraudem ea res fecit criticis. Ita *navem, Davum* sæpe dixerunt una syllaba, videndumque, ne, ut apud Lucretium *irritavit* in *irritat*, apud Virgilium *petivit* in *petit* contractum est, eadem contractio etiam apud comicos nonnumquam delituerit.

30. Præterea haud pauca sunt vocabula, quæ in communi sermone ita videntur pronuntiata esse, ut vel integra syllaba periret, velut *nimini*, v. Bentl. ad Ter. Hec. III. 1, 1. et ad Eun. III. 2, 7. vel tota vox aliter sonaret, quam scriptura indicat. Sic sæpe monosyllaba sunt *domi, boni, mali, malum* : quorum etsi veram prononciationem vix quisquam hodie aperiet, tamen exemplorum comparatio fortasse ad probabilem ducere conjecturam poterit.

31. Denique in his omnibus diligenter videndum quo in genere carminis, et quo in loco versus quidque fieri soleat. De qua re jam

monitum est a Bentleio, qui vir, si non perfecit hanc doctrinam, ac potius sæpe inventis suis etiam cum damno Terentii usus est, tantum abest, ut id quidquam de laudibus ejus detrahat, ut potius nihil in ea re sit, quod cuiquam debeat mirum videri. Nullæ enim unquam ullo in genere magnæ conversiones factæ sunt, quin conjunctæ fuerint cum ruinis etiam earum rerum, quas vel potuisse servari vel debuisse postmodo apparet. Itaque ut fulminis pernicioſa nonnumquam vis utilitate superat, ita in magnis ingeniis, quid condiderint, non quid condendo everterint, spectandum est.

LIBER II.

DE METRIS SIMPLICIBUS.

CAP. I.

DE GENERIBUS METRORUM SIMPLICIUM.

1. **METRA** simplicia vocamus, quæ uno genere numeri continentur. Et quum numeri omnes aut in ipsa arsi consistant, aut thesin habeant arsi æqualem, aut brevioribus in thesi quam in arsi temporibus procedant, triplicem apparet metrorum simplicium divisionem esse.

2. Horum primum genus, quod ex solis arsi constat, utut memorabile, nusquam tamen solum, sed semper vel consociatum cum aliis numeris, vel iis adjectum invenitur. Secundum genus, quod æqualia habet arseos et theseos tempora, numeros complectitur pyrrhichiacos, tribrachicos, proceleusmaticos, spondiacos, Molossicos. Tertium denique genus, quod ob varietatem mensuræ, quia ex longis et brevibus temporibus constat, omnium usitatissimum est, unde in eo fere omnis doctrina metrica occupatur, hos habet numeros, trochaicos, dactylicos, pæonicos. Grammaticorum enim distinctionem quod deserendam putavimus, non videmur excusatione opus habere. Est enim illa omni fundamento destituta. Hi novem ponunt genera metrorum, iambicum, trochaicum, dactylicum, anapæsticum, choriambicum, antispasticum, Ionica duo, pæonicum; quibus recentiores parum accurate Anacreonticum addunt.

CAP. II.

DE ARSI NUDA ET BASI.

1. **PEREXIGUUS**, ut consentaneum est, illorum est numerorum usus, qui in una arsi consistunt. Nec tamen ille prorsus est excludendus, quando, quæ apud scenicos poëtas monosyllabæ interjectiones repe-

riuntur, ut φεῖν, si certum in strophis locum tenent, nec tamen cum ipsorum versuum numeris conjuncti sunt, non carere numero videntur, sed suum habere numerum, qui, ut res ipsa monstrat, non potest non in ipsa arsi consistere.

2. Multo magis memorabilis est alius numerus, qui ex arsi bus nudis compositus videtur. Eum nos *BASIN* vocamus, quia numquam solus, sed semper in principio aliorum numerorum usurpatus conspicitur. Factus is est promiscue vel ex pyrrhichio, vel ex spondeo, vel ex trochæo, vel ex iambo, interdum etiam ex tribracho, quin etiam ex dactylo vel ex anapæsto. Quæ tanta mensuræ varietas non potest non magnam dubitationem de natura hujus numeri excitare. Nam si ille, ut cæteri numeri, ex arsi et thesi, vel ex anacrusi et arsi compositus esset, eam deberet mensuræ rationem habere, quæ, ut in primo libro ostendimus, propria talium numerorum est, non autem talem, quæ iis repugnat. Itaque si trochæus esset, mensuras reciperet has :

$$\begin{array}{c} \text{—} \\ \text{—} \\ \text{—} \end{array}$$

sin iambus, has :

$$\begin{array}{c} \text{—} \\ \text{—} \\ \text{—} \end{array}$$

Itaque pyrrhichio nullus relictus locus esset, quem tamen et grammaticorum testimonia et exempla poetarum tuentur. Multo minus autem in antistrophicis uterque numerus, trochæus et iambus, qui natura sua contrarii sunt, respondere sibi possent, quod tamen fit sæpissime. Neque vero, ut opinor, volumus tragicos Græcos, vel, quod nuper Boeckhiius p. 65. facere ausus est, lyricos Æolenses, et Atheniensium comicos in imperfectis rhythmicis numerare, ac non potius de nostra dubitare peritia, si, quod ab illis factum est, qui magistri nobis sunt hujus artis, explicare nesciamus. Immo vero, ut in cæteris rebus, quæ ab illis institutæ sunt, divinare veram rationem nobis licet, ita, nisi fallor, etiam baseos natura satis probabiliter declarari poterit.

3. Nam si reputamus, nusquam basin inveniri solam, sed semper cum aliis conjunctam numeris, et ita quidem, ut ante ipsam eorum arsin sit : jure videmur existimare, hoc quasi præludium quoddam et tentamentum esse numeri deinceps sequuturi. Eam rem autem nullus est numerus qui aptius repræsentet, quam duæ artes, quarum quæque sola per se constet, neque aut cum altera, aut cum sequente numero cohæreat. Atque hoc modo ne in mensura quidem relinquatur, quod explicari nequeat. Prima enim baseos forma, qua lyrici Æolenses usi sunt, hæc est,

$$\begin{array}{c} \text{—} \quad | \quad \text{—} \\ \text{—} \quad | \quad \text{—} \end{array}$$

Nam una arsis, quæ neque anacrusin, neque thesin habet, exempta

est omni comparatione aliorum temporum, ideoque jure habet syllabam ancipitem. Itaque in basi, quæ duas hujusmodi artes continet, utraque anceps sit necesse est. Sed habet hæc anceps hoc peculiare, quod, quum in aliis metris arsis numerum in medio versu finiens non nisi in fine vocabuli anceps sit, hæc etiam in initio vocabuli vel in medio vocabulo locum habet. Quod uti commoditatis causa institutum est, quia vix fieri poterat, ut ubique duæ voces monosyllabæ in promptu essent, ita etiam offensione caret, quia in ordine unius temporis comparatio abest aliorum temporum, qua sola fit, ut non quævis syllaba possit anceps esse. Exempla omnium baseos formarum, quibus lyrici Æolenses usi sunt, Sappho præbet apud Hephæstionem p. 24.

Ἔρος δ' αὐτέ μ' ὀ λυσιμελής δονεῖ,
 γλυκύπικρον ἀμάχανον ὄρεπον.
 Ἄττι, σοὶ δ' ἐμίθει μὲν ἀπήχθετο
 φροντίσθην, ἐπὶ δ' Ἀνδρομέδαν ποτῆ.

4. Tragici vero et comici, et, ut videtur, qui his fere normam præiverunt, lyrici Dorici, basin, majoris gravitatis causa, noluerunt ita componi, ut ambæ artes brevem syllabam haberent. Itaque operam dederunt, ut, dum altera ancipitem mensuram conservaret, altera non esset anceps, sed longa syllaba roboraretur. Quod illi quoniam promiscue fecerunt, nullo discrimine modo priorem, modo posteriorem producentes, basis, qua hi utuntur, in iis numeris habenda est, qui transpositione mutabiles sunt. Itaque has duas formas pro lubitu, et sic, ut etiam respondere altera alteri in antistrophicis posset, usurparunt:

$$\frac{\acute{\prime}}{\text{—}} \mid \frac{\acute{\prime}}{\text{—}}$$

$$\frac{\acute{\prime}}{\text{—}} \mid \frac{\acute{\prime}}{\text{—}}$$

Pyrrhichius enim apud hos poëtas in immensa illa multitudine versuum, qui basin habent, vix semel iterumque invenitur, ut non dubium videatur, quin emendatione expellendus sit. In Euripidij Hippolyto v. 141. scribe,

σὺ τὰρ ἔνθεος, ᾧ κούρα,

ubi vulgo σὺ γὰρ legitur. In Bacchis v. 402. scribe adjecto articulo,

ἴν' οἱ θελξίφρονες νέμον-
 ται θνατοῖσιν Ἐρωτες.

Quo vitio laborat etiam Sophocles in Œd. Col. 670. ubi scribendum,

τὸν ἀργῆτα Κολωνόν, ἐνθ'
 ἂ λιγεία μινύρεται.

5. Et lyrici quidem Dorici, ac veteris tragædiæ scriptores hac, quam modo indicavimus, baseos forma usi sunt. Recentior vero tragædia, cujus initia ad Olympiadem LXXXIX. referimus, et comædia hoc sibi indulserunt, ut eam ex his duabus artibus, quæ non

anceps esset, in duas breves solvi paterentur. Inde apud hos basis has nacta est formas:

Itaque præter trochæum, iambum, et spondeum, etiam trisyllabos pedes ex trochæo iambove per solutionem prodeuntes usurparunt, tribrachum, anapæstum, dactylum. Qua licentia initio modeste, mox satis profuse eos usos videmus. Cæterum hæc tam multiplex baseos mensura ne in describendis metrorum formis hic illic aliquid perturbationis afferat, visum nobis est, basin, ubicumque ea invenitur, hac nota indicare, . . .

CAP. III.

DE NUMERIS PARIUM TEMPORUM.

1. SEQUUNTUR numeri, in quibus arsis et thesis paria habent tempora, aut brevia, aut longa. Et ex his quidem, qui ex brevibus sunt temporibus, pyrrhichi non videntur in usu fuisse. Ex tribrachio autem et proceleusmatico sæpe videmus numeros condi. Sed hi numeri quum solutiones trochæorum, dactylorum, anapæstorum, aliorumve pedum esse videantur, nec leges habeant alias, quam quæ illorum sunt pedum leges, rectius illis versuum generibus adnumerabuntur. Sunt illi autem in primis in melicis quibusdam tragicorum comicorumque carminibus usitati, tum in graviore lyricorum poësi, quum quidem ea ad Æoliæ harmoniam canebatur, ut in dissertatione de dialecto Pindari p. 19. indicatum est; denique in dithyrambis, in quibus præcipue probatos esse numeros ex multarum brevium syllabarum consociatione factos, non paucis exemplis constat.

2. In his numeris ad genera sua revocandis duo tantum, quibus fidere liceat, adminicula habemus, unum, ut, quod numeri genus apte cum cæteris numeris congruat, videamus, quæ res sensu indiget multa exercitatione subacto; alterum, ut ipsam prononciationem verborum consideremus. Etsi enim Græci accentum verborum in poësi non solent respicere, tamen ita collocare verba amant, ut in magna brevium syllabarum multitudine ultro se numerus, quem volunt, offerat. Ut quis in his Æschyli verbis in Prometh. 903. ἀπόλεμος ὄδε γ' ὁ πόλεμος ἀπορα πόριμος, non statim agnoscat numerum iambicum? aut trochaicum in his Euripidis Iph. I. 198.

φόνος ἐπὶ φόνῳ, ἄχεά τ' ἄχεσιν?

aut anapæsticum in hoc versu apud Hephæstionem p. 27.

τίς ὄρεα βαδύκομα τάδ' ἐπέσυτο βροτῶν.

Hæc vero Sophoclis in Œd. R. 1313. 1321.

νέφος ἐμὸν ἀπότηροπον ἐπιπλόμενον ἄφατον,
σὺ μὲν ἐμὸς ἐπίπολος ἔτι μόνιμος· ἔτι γάρ,

vix quisquam neque trochaicis neque iambicis numeris legi volet, sed, quum per vocabulorum naturam facilius anapæstici esse possint, tamen, qui reliquos in eo loco numeros considerarit, ex duobus dochmiis composita esse intelliget, in quo versuum genere usitatissimæ sunt istæ solutiones. Exempla vide apud Seidlerum p. 64. seqq.

3. Eorum numerorum, qui ex solis longis syllabis constant, Molossici inusitati sunt. Spondiaci autem, ut videtur, non ut peculiare quoddam genus in usu fuerunt, sed aut anapæstis mixti, aut cum aliis consociati numeris: quare horum quoque in illis tantum generibus mentionem faciemus, in quibus vestigia eorumprehenduntur. Cæterum operæ pretium duximus, hæc Marii Victorini verba, p. 2545. seq. adscribere: “ ambigitur super auctoritate proceleumatici, qui constat ex duobus pyrrhichiis, id est, quattuor brevibus, an inter prototypa metra hoc quoque recipiendum habendumque sit, quia nec Molossicum, quod constat e tribus longis, propter nimiam similitudinem induci aut videri metrum potuit. Quidam tamen de ciam huic speciem post novem prototypa impertiendam esse, e quibus est et Philoxenus, ex eo putaverunt, quod Laconicum longis constantem quindecim huic, prope contrarium respondere posse conspicerent, qui tamen non ex omnibus Molossicis conecitur. Nam spondeos invicem miscet, ut est,

ite o Parcæ primores faustæ nunc Parcas ducentes.

“ Satius tamen est annecti eum copularique comico anapæstico, cujus cognationem in se conjunctis suis duabus ultimis brevibus demonstrat.” Et hanc ille cum anapæsticis cognationem deinceps etiam in proceleumaticis esse ostendit.

CAP. IV.

DE NUMERO TROCHAICO.

1. NUMERUS TROCHAICUS hæc quinque versuum genera comprehendit, TROCHAICOS, qui proprie vocantur, IAMBICOS, CRETICOS, BACCHIACOS ANTISPASTICOS:

	— ' — —	DIPODIA TROCHAICA.
∪	— ' —	DIPODIA IAMBICA.
	— ' — —	CRETICUS.
∪	— ' —	ANTISPASTUS.
∪	— ' —	BACCHIUS.

Sed dicendum est de singulis.

2. Ac primo TROCHÆOS IAMBOSQUE non nisi unum esse idemque numeri genus, vel syllabæ ancipites ostendunt, quæ in utroque genere

eosdem locos tenent. Nam quod grammatici recte sane præcipiunt, trochaicos versus in paribus locis, quos Latini sinistros vocant, iambicos autem in imparibus, quos illi dextros dicunt, spondeum admittere, id cur ita sit, sic demum apparet, si utrosque versus ad idem genus referas. Ita enim, quæ maxima diversitas esse videbatur, maximam consensionem esse intelliges. Nam quum in mediis ordinibus nihil usquam possit ambiguum esse, sed tantum anacrusis monosyllaba, et finis ordinis ancipitem recipiat, comparatione utriusque generis facta, eosdem in utroque locos ancipitem habere clarum est, sive sic dividas,

$$\begin{array}{c} \acute{u} \text{ — } \bar{v} \text{ — } \bar{v} \text{ — } | \acute{u} \text{ — } \bar{v} \text{ — } \bar{v} \text{ — } | \acute{u} \text{ — } \bar{v} \text{ — } \bar{v} \text{ — } \\ \bar{v} \text{ — } \acute{u} \text{ — } \text{ — } | \bar{v} \text{ — } \acute{u} \text{ — } \text{ — } | \bar{v} \text{ — } \acute{u} \text{ — } \text{ — } \end{array}$$

sive sic,

$$\begin{array}{c} | \acute{u} \text{ — } \bar{v} \text{ — } \bar{v} \text{ — } | \acute{u} \text{ — } \bar{v} \text{ — } \bar{v} \text{ — } | \acute{u} \text{ — } \bar{v} \text{ — } \bar{v} \text{ — } \\ \bar{v} \text{ — } | \bar{v} \text{ — } \acute{u} \text{ — } \text{ — } | \bar{v} \text{ — } \acute{u} \text{ — } \text{ — } | \bar{v} \text{ — } \acute{u} \text{ — } \text{ — } \end{array}$$

Quod si qui objiciunt, et indolem utriusque numeri diversam esse, et libertatem in iambico majorem, quam in trochaico, concedi: est illud quidem verum, sed tantum abest, ut id labefactare possit nostram sententiam, ut eam magis confirmet. Nam in trochaico numero, in quo idem ordo in quaque dipodia integer repetitur, ob hanc ipsam ordinum omnium similitudinem major æquabilitas est, quæ augetur eo, quod neque anacrusis adest, quæ intendat vim numeri, et in thesin exeunt ordines, qui lenior est finis, quam si in arsi terminantur. Contra iambica dipodia semel tantum mollem illum pedem, trochæum, audiendum præbet, prætereaque non modo anacrusin præmissam habet, quæ facit, ut arsis deinde majore nisu ingrediatur, sed etiam in arsin exit, abruptius in ictu consistens. Hinc non est mirum, majorem numero trochaico in iambis libertatem concessam esse, quam in trochaicis versibus. Et, quo magis appareat, verum esse, quod dicimus, data hæc libertas iis tantum iambicis versibus est, qui per iambicas ut plurimum dipodias incedunt, quod fit in comædia; non etiam data est in tragædia, et in iambographorum versibus, ut qui plerumque trochaicis ordinibus distinguantur,

$$\bar{v} \text{ — } \acute{u} \text{ — } \bar{v} \text{ — } \bar{v} \text{ — } | \bar{v} \text{ — } \acute{u} \text{ — } \bar{v} \text{ — } \bar{v} \text{ — } | \bar{v} \text{ — } \acute{u} \text{ — } \text{ — }$$

eoque etiam trochæorum æquabilitatem conservare debeant. Quin ipsa illa comicorum versuum licentia ex parte ita comparata est, ut quædam, quæ ex grammaticorum doctrina licita esse deberent, non sint licita, quia trochaico numero repugnant; alia autem, quæ ex ista doctrina illicita sunt, usurpata reperiantur, quia consentanea sunt numero trochaico. Sed hæc suo loco commemorabuntur.

3. CRETICOS versus grammatici ad pæonicum genus referunt: verum etsi commutari Creticus cum primo quartove pæone potest, tamen ita manifestum est, nihil aliud hunc pedem esse, quam dipodiam trochaicam catalecticam, ut ea res non videatur demonstratione indigere.

4. ANTISPASTUS compositus, est ex iambo et trochæo, eamque ob causam dupliciter ad trochaicos numeros pertinet: sed quoniam ea compositio sic facta est, ut duæ arses sibi proximæ sint, longe vehementiorem ille et asperiores incessum habet, quam Creticus. Nam in versibus Creticis quum duæ se arses contingunt, in quaque priori finitur numerus, posteriore autem novus numerus incipit; quod contra in antispastis arses ita conjunctæ sunt, ut hac ipsa conjunctione natura contineatur numeri antispastici.

5. BACCHIACI numeri, si, ut Boeckhio nuper visum est, ex iambo et dipodia trochaica compositi sunt,

υ — | — υ — —

jure in trochaicis numeris commemorabuntur. Sed quum hoc sit ejusmodi, ut nec demonstrari, nec refutari posse videatur, satius duximus, vel propter anacrusin hos versus ad trochaicos referre. Qui si ex spondeo cum anacrusi iambica constant, sane propter spondeum istum rectius dactylicis numeris addentur: sed quum idem spondeus cum anapæstica anacrusi Ionicum a minori producat, consentaneum visum est, discrimine ab anacrusi repetito, alterum numerum trochaicis, alterum dactylicis adnumerare.

6. Denique non sunt prætereundi TROCHÆUS SEMANTUS et ORTHIUS, de quibus pedibus videndus est Aristides Quintilianus p. 37. seq. et 98. Horum trochæus semantus arsin octo, thesin quattuor temporum habet, quæ ratio eadem, sed inversa est in orthio, ut uterque quattuor vel trochæos, vel iampos æquet. Hi pedes etsi musicorum proprii sunt, unde metrici, solam communem syllabarum mensuram spectantes, nullam eorum mentionem fecere, tamen propterea non sunt a metrica doctrina excludendi, quod satis aperta si non utriusque, at certe trochæi semanti vestigia in carminibus poetarum Græcorum inveniuntur, de qua re et in dissertatione de metrorum quorundam mensura rhythmica p. 17. seqq. disputatum est, et infra libro III. dicitur.

CAP. V.

DE METRO TROCHAICO.

1. VERSUS trochaici maximam partem per dipodias, sive ordines periodicos ex duobus trochæis, incedunt. Itaque syllaba anceps, quam ostendimus a mediis ordinibus prorsus exclusam esse, tantummodo in fine cujusque dipodiæ locum habet. Hinc ortum est notissimum illud præceptum grammaticorum, spondeum in versibus trochaicis eos tantum locos tenere posse, quos pares illi vocant, secundum, quartum, sextum, octavum. Præterea tribrachium cum trochæo commutari posse, qui pes et mensuram eandem et similem numerum habet, apertum est. Quumque in fine dipodiæ syllaba anceps trochæum in spondenem mutet, tribrachium eo loco in anapæstum mutabit. Unde dipodiæ trochaicæ hæc forma est,

$$\begin{array}{c} \frac{1}{\cup} \cup \text{---} \bar{\cup} \\ \cup \cup \cup \cup \cup \bar{\cup} \end{array}$$

et in catalexi, quo loco arsis, quæ extrema est, ancipitem recipit,

$$\begin{array}{c} \frac{1}{\cup} \cup \cup \\ \cup \cup \cup \end{array}$$

Neque enim, ut in libro primo ostendimus, ultima arsis solutionem admittit.

2. Hephæstio aliique grammatici comicos utraque in parte dipodiarum etiam dactylo, et quidem sæpissime usos esse contendunt. Quod quum Aristophanes certe nusquam, nisi in nomine proprio, fecerit, ut permirum sit, si alii comici plus sibi licitum esse censuerint; dubitandum videtur, an hac in re non multum tribuendum sit grammaticis. Satis enim constat, sæpe eos præcepta sua ex paucis, iisque non omni ex parte consideratis locis petiisse. Qua re adducimur, eos hic quoque etsi non prorsus falsa, at tamen ne omni quidem ex parte vera tradidisse. Nam qui non ad synizesin, non ad nomina propria, non ad ea vocabula, quæ parem cum propriis nominibus licentiam habent, animum advertunt, ii, non mirum est, si multa licita esse putant, quæ aut non sunt permissa, aut certis tantum conditionibus conceduntur. Hujusmodi exempla quædam in singulis versuum trochaicorum generibus afferemus. Quin Latini quoque comici, multo illi plura, quam Græci, sibi indulgentes, in dactyli usu aliquanto modestiores, quam in iambis, fuerunt: apud quos etsi non rarus hic pes est, ita tamen eum cæteris pedibus immiscent, ut facilius delitescat, quod nunc prosodiæ ambiguitate consequuntur, nunc eo, quod cavent, ne, quantum fieri possit, cum dactylo etiam vocabulum finiatur. Desiderant enim trochaici versus, ut in prægresso capite ostendimus, rotundiores numeros, quam iambici. Spondeum in imparibus locis scenici Latinorum poetæ, communis pronuntiationis negligentiam sequuti, non reformidant. Græci ab his locis hunc pedem prorsus arcent.

3. In omni genere numerorum quæ extrema sunt accuratius propriam numeri naturam conservare decet, quoniam in his et vox acquiescit, et auribus, non statim sequente alio numero, plus temporis ad attendendum conceditur. Itaque etiam in trochaicis versibus, qui catalectici sunt, ultimum ordinem ab alieno numero purum servant, ut eo in loco ne Latini quidem poetæ alium pro trochæo pedem, quam tribrachum, admiserint. Neque ibi pravo pedi aut a nomine proprio aut ulla alia ab re venia est.

CAP. VI.

DE TROCHAICIS MONOMETRIS, DIMETRIS, ET TRIMETRIS.

1. Ex versibus trochaicis, qui per dipodias incedunt, primo, ut a brevioribus initium faciamus, commemorandi sunt monometer ac dimeter acatalecti, tum dimeter catalecticis. Hi plerumque omnes

apud comicos Græcos systematis conjuncti inveniuntur, quorum systematum ea lex est, ut quotquot versibus constant, ii omnes una numeri perpetuitate continuentur, eamque ob causam neque hiatum in fine versus admittant, et verba inter duos versus dispesci patiantur. Vid. Brunck. ad Aristoph. Ran. 984. et ad Eq. 443. Horum systematum extremus versus catalecticus est, cæteri acatalecti, inter quos si monometer est, is plerumque catalecticum antecedit, nisi si sensus verborum alio loco eum constitui suadeat. Aristophanes in Pace v. 339.

καὶ βοῶτε καὶ γελᾶτ' ἢ-
 δη γὰρ ἕξεται τόδ' ἡμῖν
 πλεῖν, μένειν, κινεῖν, καθυθεῖν
 ἐς πανηγύρεις θεωρεῖν,
 ἐστιᾶσθαι, κοτταβίζειν,
 συβαρίζειν,
 ἰοῦ ἰοῦ κεκραγῆναι.

Alia exempla vel cum monometro vel sine eo vide in eadem fabula v. 571. seqq. 651. seqq. in Eq. 284. seqq.

2. Hujusmodi legitima systemata non inveniri apud tragicos, recte observatum est a Gaisfordio ad Hephæstionem p. 261. ubi ille plurima dimetrorum exempla indicavit. Quam ille ibidem attulit Anacreontis odam ex Heraclide Pontico Alleg. Hom. p. 414. ejus singulæ strophæ ex tribus dimetris acatalectis unoque catalectico constant, sed ita compositis, ut singuli versus suo numero absolvantur, ideoque nec verba inter duo versus distrahantur, nec synaphia, i. e. hiatus et ancipitum detrectatio, observetur. Idem vir doctus p. seq. recte disposuit carmen antistrophicum in Aristoph. Av. 1470. cujus strophæ ex tribus partibus factæ sunt, quarum prima unum acatalectum et duo catalecticos, secunda duo acatalectos et tres catalecticos, tertia tres acatalectos et unum catalecticum complectitur, ea lege ut numerus in fine cujusque partis finiatur. Simile, sed paullo alia lege compositum carmen est in Avibus 1553. seqq. cujus tantum antistropham v. 1694. seqq. recte disposuit Brunckius. Et hujusmodi consociatio dimetrorum catalecticorum, etiam apud tragicos, nec raro invenitur, modo continuato numero, ut apud Æschylum in Eum. 1000. seqq. modo finito cum singulis versibus, ut apud Eurip. in Phœn. 246. seqq. Idemque genus cum spondeo, qui nobis trochæus semantus videtur, conjunctum videre licet, nunc ut præcedat trochæus iste, nunc ut sequatur. Sic Æschylus in Agam. 168.

Ζεύς, ὅς | τις πῶτ' ἐστίν, εἰ τόδ' ἀν-
 τῷ φίλον κεκλημένῳ,
 τοῦτό νιν προσενέπω.

Et in Eumen. 322.

μᾶτερ ἄ μ' ἔτικτες ᾧ | μᾶτερ.

3. Dactylus si quando in his versibus reperiat, nisi ille in nomine proprio sit, non dubium est quin emendatione tollendus sit. Nec

facile ejus alia exempla invenias, quam quæ nemo non statim removere possit, ut in Eq. 301. ubi *ἰζὰς* pro *ἰεζὰς* scribendum.

4. Romanorum poetæ scenici, apud quos quum dimeter catalecticus, tum si non systemata dimetrorum, at certe quæ videri hujusmodi systemata possint, inveniuntur, quam rationem in trochaicorum versuum consociationibus sequuti sint, infra disputabitur.

5. Trochaicos trimetros neque tragædia neque comædia unquam agnovit. Hæc Bentleyi verba sunt ad Ciceronis Q. Tusc. III, 12. dictumque hoc est verissime. Nam quæ ex Aristophane olim a me exempla trimetrorum allata erant, recte monuit Gaisfordius p. 263. alia versuum distinctione amoveri posse. Quos autem ex Sophoclis CEd. Col. 1081. 1092. versus ipse affert,

*εἴθ' ἀελλαία ταχὺ ῥῶστος πελειάς,
καὶ κασιγνήταν πυκνοστίκτην ὀπιθόν,*

non magis, ut puto, quam quæ apud Pindarum similia exempla exstant, trochaicis numeris accensenda sunt, quia spondeus in hoc genere tam severa lege cum trochæo alternat, ut ejus loco ne posse quidem trochæus poni videatur. De qua re et in dissertatione de quorundam metrorum mensura rhythmica dictum est, et infra in libro tertio explicabitur.

CAP. VII.

DE TROCHAICIS TETRAMETRIS CATALECTICIS.

1. Ex TETRAMETRIS nobilissimus est CATALECTICUS, quo præter iambographos tragici et comici usi sunt. Ac tragici quidem Græci maxime, ubi major animorum motus in colloquiis exprimendus esset; eademque lege etiam comici Latini, qui quidem hoc versu non parcius quam senario iambico utuntur. Habet ille cæsuram in fine secundæ dipodiæ, quam iambographi et tragici Græci diligentissime observarunt. Ex tragicis duo tantum neglectæ cæsurae exempla novimus, unum Æschyli in Persis 164.

ταῦτά μοι διπλῆ μέριμν' ἄφρατος ἔστιν ἐν φρεσίν,

quod etsi non dubitamus pro corrupto habere, aliter tamen emendandum putamus, quam visum est R. Porsono in præf. ad Eurip. Hec. p. 43. quique hunc sequutus, est Blomfieldio. De altero exemplo, quod Sophoclis est in Philoct. 1402.

N. εἰ δοκεῖ στείχωμεν. Φ. ὦ γενναῖον εἰρηκῶς ἔπος,

jam supra, quid sentiam, indicavi lib. I. cap. 8, 11. Porsoni enim conjectura, cujus notitiam debemus Gaisfordio in notis ad Hephæst. p. 264. vercor ut probari possit, eamque ipse, opinor, Porsonus postmodo improbavit. Comici, quorum veterissimi, ut Epicharmus, multum hoc metro delectati videntur, unde etiam Epicharmium dictum est teste Mario Victorino p. 2530. sæpissime negligunt cæsuram, ut Aristophanes in Nub. 607—609. Aristidem Quintilianum

p. 54. ubi universe de metro trochaico præcipit, hanc cæsura, quæ in fine quarti pedis est, commemorare voluisse, quum etiam in aliis metris usitatissimas formas earumque cæsuras respiciat, nemini dubium videbitur. Verba tamen aliud continent, *χρησιότερα δ' αὐτοῦ τομὴ εἰς τρεῖς τροχαίους, ἐπιδέχεται δὲ καὶ τὰς ἄλλας*: in qua scriptura cum cæteris libris etiam cod. Lips. consentit. At non modo hæc post tertium trochæum cæsura, sed ne illæ quidem aliæ a veteribus metricis commemoratæ sunt: etsi scholiastes Hephæstionis p. 88. scribit, *ἔστι δὲ τὸ τροχαϊκὸν ἀσαύτως κατὰ τε τὰς τῶν ποδῶν παραυξήσεις, καὶ τὰς τομαίς, καὶ ἔτι τὰς ἀποδίσεις*, qui tamen ipse supra nihil de his cæsuris adnotaverat. Itaque videndum, ne Aristides scripserit, *χρησιότερα δ' αὐτοῦ τομὴ εἰς τέτταρας τροχαίους ἐπιδέχεται δὲ καὶ τὰς ἄλλας*. Ac sane alias quoque cæsuras, atque interdum aptissime adhibitæ videmus, ut a Terentio Eun. V. 4, 24.

quæ futura exempla dicunt in eum indigna. | o Juppiter.

Aliam dubitationem injicere possint Diomedis verba p. 504. *in triplicem autem feritur dipodiam*. Sed videtur hic integras dipodias significare, iisque deinde seorsim adjicere catalexin.

2. Solutiones longarum syllabarum ubique deprehendimus, ita tamen, ut longe frequentius prima cujusque dipodiæ arsis, quam secunda, solvatur. Eurip. Phæn. 618. ed. Pors.

ἀνόσιος πέφυκας. ἀλλ' οὐ πατρίδος, ὡς σύ, πολέμιος.

Insuavis est enim solutio secundæ arseos, in qua requiescere potius, ac debilitari, quam assurgere et augeri vim numeri par est, ut apud Euripidem in Oreste v. 726. 776. ed. Pors.

Μενελάως κάκιστος ἐς ἐμὲ καὶ κασιγνήτην ἐμήν' ἴτιον, ὡς ἄνθρωπον, ἀκλεῶς κατθανεῖν. αἰνῶ τάδε.

Dubitarique potest, an in priore horum versuum poëta εἴς με scripserit. Omnino autem observandum est, majorem incuriam, quæ inde ab Olymp. LXXXIX. tragœdiam invasit, in primis etiam in solutionum frequentia et modo cerni. Veteres enim et parce utebantur solutionibus, et ita, ut eas in iis tantum vocabulis vocabulorumque consociationibus admitterent, quæ natura sua plures breves syllabas continebant, ut *ἀνόσιος, πολέμιος, τὸν ἐμὸν, κατὰ νόμους*. Recentiores illi autem etiam nulla necessitate cogente disyllabas voces in solutione collocarunt, ictu in primam syllabam incidente, quod ut imperite factum displicuerat antiquis. Ut in Oreste v. 730. 774.

χρόνιος' ἀλλ' ὅμως τάχιστα κακὸς ἐφωράθη φίλιος, καὶ τις ἂν γέ μ' οἰκτίσειε; μέγα γὰρ ἠυγένειά σου.

Ita in Philocteta Sophoclis aliquanto minus, quam in cæteris hujus poëtæ fabulis, elaborati versus sunt, multoque majorem discrepantiam inter Euripidis fabulas, quæ ante illam, quam dixi Olympiadem, et eas, quæ post eam scriptæ sunt, deprehendimus.

3. In tertia dipodia etsi admittunt tragici Græci syllabam ancipitem, tamen, ut R. Porsonus in præf. ad Hec. p. 43. observavit, non ausi sunt longa uti, si ea syllaba finalis esset vocabuli ex pluribus syllabis

constantis, quod comici facere non dubitant, ut Aristophanes Nub. 577.

πλείστου γὰρ θεῶν ἀπάντων ἀφελούσαις τὴν πόλιν.

Eademque est tragicorum diligentia in fine trimetri iambici. Causa hæc est quod vocabulo ibi in longa syllaba terminato majorem pausam fieri necesse est, quam quæ satis apta videatur, sequente ordine tam brevi, quam Creticus est. Quod si longa est ista syllaba, aut in medio vocabulo esse debet, ut pausa, quæ cum fine vocabuli conjuncta est, locum non habeat, ut *μὴ στερεθῆναι βίου*; aut voce contineri monosyllaba, quam sensus cum sequentibus conjungi postulet, ut *τῆνδε μὲν μὴ κτείνετε*. Nam ad præcedentia si pertinet vox monosyllaba, non minus, quam in finali syllaba, quæ longa est, asper erit numerus, ut,

ἐγὼ δὲ τούτου τοῦ τρόπου πως εἴμ' αἰεί.

Pluribus hac de re omni disputatum olim a nobis est ad Eurip. Hec. 341. Unicum neglectæ hujus regulæ exemplum, quod observasse se scribit Porsonus l. c. p. 43. seq. quod est in Eurip. Helena v. 1644.

ἄπειρ ἢ δίκη κελύει μ'· ἀλλ' ἀφίστασθ' ἐκποδῶν,

in eo scribi vult *ἀλλ' ἀφίστασθ' ἐκποδῶν*. Eadem res est, si pro Cretico in fine versus quartus pæon ponitur, cujus pedis isto in loco exempla quædam ibidem dedit Porsonus.

4. A dactylo tragici plane abstinerunt, nisi in nomine proprio. Atque antiquior quidem tragædia in iis tantum nominibus propriis hunc pedem admisit, a quibus removeri ille non posset, quale est *Ἰφιγένεια*; recentiores tragici autem, etiam ubi apta collocatione verborum declinari dactylus poterat, eum ferendum judicarunt, ut Euripides in Oreste v. 1535.

οὐγγυρόν τ' ἐμήν, Πυλάδην τε, τὸν τάδε ξυνηδῶντά μοι.

Vide quæ disserui in præfat. ad Eurip. Hec. p. 61. seqq. et Personum in præf. ad Hec. p. 23. Is ibi et maxime p. 45. dactylum, præterquam in nomine proprio, etiam a comicis Græcis abjudicat, quam in rem Hermippi versu apud Athenæum p. 486. A. utitur,

τῷ Διονύσῳ πάντα τὰμυκυτοῦ ἴδαμι χεῖματα,

et loco incerti comici apud Plutarchum Præc. polit. p. 811. F. in quo sexies nomen *Μητίλοχος* dactylum præbet. Hephæstio quidem, quem credibile est ex hoc maxime metri genere dactyli, quem usitatum comicis esse dicit, exempla petiisse, non ita raro eum inveniit necesse est. Et fortasse sæpius eo usus erat Epicharmus. Certe in hoc versu hujus poëtæ,

ταῖς Ἐλευσινίοις φυλάσσαν δαμιμονίως ἀπώλεσα,

quem habet Athenæus p. 374. E. (v. etiam Etym. M. p. 255, 3.) durum videtur bis synizesin adhibere. Ex eodem in novissima editione Athenæi lib. VII. p. 282. B. ex codice, ut videtur, editum est,

καὶ σκιφίας χερόμιός θ', ὃς ἐν τῷ ἤρι κατὰ τὸν Ἀνάτιον,

quo in versu ζῆσι digamma habebat. Nec sane est, quare hanc lectionem repudiemus. Dactylum ea quidem non ita firmat, ut eum, quod Hephæstio vult, promiscue pro trochæo positum credamus. Nam ista nomina, qualia hæc piscium sunt, quum non magis aut mutari aut vitari liceat, quam nomina propria, eodem cum illis jure fruuntur. Sed apud ipsum etiam Aristophanem, apud quem in Av. 758. Vesp. 458. 1267. meliores libri tollunt dactylum, (duo alios versus vide apud Porsonum) tamen quod in Thesin. 706. liber Ravennas præbet,

δεινὰ δὴδ', ὅτιν' ἔχει μου ζαρπάσας τὸ παιδίον,

non magis mutandum puto, quam quod est in Eccles. 1156.

τοῖς γελᾶσι δ' ἠδίας διὰ τὸν γέλων κρῖνειν ἐμέ,

ubi Porsono διὰ τὸ γελᾶν scribendum videtur. Nihil enim impedit, quin his in locis ὅτιν' et διὰ per συνεκφάνησιν pronunciata esse statuamus, de qua re supra dictum est lib. I. cap. 10.

5. Denique si hic illic in Græcorum poëtarum reliquiis spondeus in imparibus locis invenitur, jam nemo dubitat, quin ea exempla corrupta sint. Ac pleraque jam a viris doctis correctæ sunt. In Archilochi fragmento p. 124. ed. Liebel. jam diu est, quum emendavi,

ἤμπλακον, καὶ πού τιν' ἄλλον ἢδ' ἄλλη κιχῆσατο,

Vulgo enim ἄτη legebatur. In alio ejusdem poëtæ fragmento p. 101.

ἐνάλιον, καὶ σφιν θαλάσσης ἠχῆντα κύματα

quum correptio longæ vocalis ægre videatur excusari posse, malim ἠχῆοντα scribi, nisi forte Archilochus, ut *θυήεις* et *θυόεις*, *τιμήεις* et *τιμάεις* dicitur, ita etiam ἠχῆοντα dicere ausus est, quod ab ἤχος formari recte potuit. Sed in Romanorum poëtarum classe ea, quæ Græcorum in metris diligentiam sequuta est, lapsa jam arte illa fuerunt, qui spondeum in paribus locis interdum admitterent, ut is, qui Pervigilium Veneris scripsit.

6. Prorsus diversi ab his sunt veteres Romanorum poëtæ, qui quoniam Græcos in re metrica magis imitati, quam æmulati sunt, propriam quamdam illi sectam constituunt, legibus utentem similibus quidem, sed multo liberioribus. Apud hos hic versus QUADRATUS appellatus est, quod idem est ac TETRAMETER, ut apud Gellium II. 29. vel SEPTENARIUS a numero pedum, qui in eo integri insunt, ut apud Cic. Q. Tusc. I, 44. Usi eo sunt et tragici Romanorum et comici, spondeum dactylumque omnibus in locis sibi indulgentes, præterquam in septimo pede. Ac de dactylo quidem, de quo jam cap. V. 2. diximus, etiam illud tenendum est, in primis in quarto pede caveri, ne integra vox eo pede terminetur, quod eo in loco aptius quiescit vox in spondeo, vel, si pes ille dactylus est, celerius conjungitur cum altera versus parte, si vocabulum ultra cæsuram protenditur. Hanc enim ut plerumque observant, ita tamen sæpissime etiam negligunt. Cæterum quod Reizio videbatur, aliquando

etiam proceleusmaticum pro dactylo usurpatum esse, id non dubito quin plane abhorreat a veterum arte, rudi illa quidem, sed non ita arbitraria, ut, quod nulla ratione excusari potest, admiserit. Quare quæ hujusmodi exempla reperiuntur, aut ex anapæsticis versibus petita sunt, qui sæpius habiti sunt trochaici, aut a pronunciationis modo ac celeritate defensionem habent, aut denique vitii suspecta sunt, ut in Plauti Aul. V, 21.

ST. sólo hercle ego garrire nugas. ita loquor. L. at scin quómo.

ubi nisi plura turbata sunt, certè at delendum erit. In Most. II. 1, 49.

pótin' animo ut siés quieto, et fácias, quod jubeó. PH. potest.

scribendum videtur *potin' ut animo sis quieto*, præsertim quum *sis* in codd. sit.

7. Magis memorabile est, quod hic versus apud Plautum nonnunquam videtur asynartetus esse: quod ex hiatus in fine quarti pedis cognoscitur. Cujusmodi exempla etsi non ita frequentia sunt, ut in iambicis tetrametris, quos asynartetos apud hunc poetam esse certissimum est, tamen nihil obstat, quin cum, quod in illis versibus licere sibi putavit, in his quoque fecisse credamus. Eaque Bentleii quoque sententia fuit, ut colligimus ex ejus annotatione ad Andr. Terentii I. 5, 54. Atque ut multa proferri exempla possint, quæ facile in suspicionem vitii adducas, ut Amph. I. 1, 172. 194. ubi MS. Lips. *negotium*, 228. ubi idem codex bene,

nam Amphitruonis socium certe me esse volui dicere,

I. 3, 13. II. 2, 219. IV. 2, 12. Asin. II. 2, 47. III. 1, 29. 31. ubi Reizius *apud me summus* scribendum putabat; V. 2, 1. Aul. II. 1. 54. Menæchm. IV. 3, 7. V. 2, 52. ubi MSS. *pallas*, V. 5, 47. tamen ut horum quædam fortasse non indigent correctione, ita alia multo magis sincera videntur, ut Amphitr. I. 1, 116.

credo ego hac noctu Nocturnum obdormivisse ebrium.

et v. 163.

mirum ni hic me quasi murænam exossare cogitat.

Vide IV. 3, 16. V. 1, 42. Asin. I. 3, 46. II. 2, 54. 80. 99. III. 1, 14. 38. V. 2, 1. 44. 51. 84. Aul. IV. 1, 16. IV. 4, 19. V. 2. Capt. II. 2, 81, II. 3, 78. 89. IV. 2, 63. 66. 81. V. 2, 24. Curc. II. 3. 90. V. 1, 11. Cas. II. 3, 41. Menæchm. I. 4, 1. II. 3, 33. 48. 55. 68. 77. 80. IV. 2, 87. 104. IV. 3, 22. V. 2, 28. 45. 57. 94. 98. 115. 117. V. 5, 24. 30. 35. 37. 39. Quod in Capt. III. 4, 73. legitur,

mordicus. neque pol me insanum, Hegio, esse creduis

ubi MS. Lips. *neque pol insanum me* habet, in eo exemplo aliquid etiam nomini *Hegio*tribuendum videtur, in quo nomine ctsi litera *h* non obstat elisioni I. 2, 83. III. 4. 86. IV. 2, 113. tamen hiatus facit et in Argum. v. 1. et in ipsa fabula II. 2. 87. ubi MS. Lips. *sed id te oro egio*, II. 3, 66. ex Nonii lectione, ubi Reizius conjiciebat *do tibi; Hegio*; III. 4, 76. V. 4. 27. Nam I. 2, 47. neutram in par-

tem probat, IV. 2, 55. autem valde corruptus est. Omnino videtur Plautus quoque plus licentiæ nominibus propriis concedere.

CAP. VIII.

DE TROCHAICO TETRAMETRO CLAUDO.

1. IAMBOGRAPHORUM proprius est tetrameter claudus, inventus, ut videtur, ab Ananio vel Hipponacte. Hic versus in ultima dipodia spondeum pro trochæo habet, verum non ut anceps sit penultima versus syllaba, sed ut versus, mutato numero trochaico, in antispasum exeat. Itaque posterior pars versus hos ordines habet :

$$\overset{\cdot}{\text{—}} \cup \text{—} | \overset{\cdot}{\text{—}} | \overset{\cdot}{\text{—}} \cup$$

Exemplum Hephæstio attulit hoc :

μὴ προτίμα δῆτ' ἐμὲ χρεὴ τῶ σκότῳ δικάζεσθαι.

Elegantior esse hunc versum, si anacrusis iambi, qui ultimum pedem antecedit, brevis est, nemo non videt. Molesta est enim in tam debili et fracto numero longa anacrusis. In ultimo pede vix crediderim tribrachum admissum esse.

2. Exempla hujus metri collegit Gaisfordius ad Hephæstionem p. 264. in quibus memorabile fragmentum Ananii est, servatum ab Athenæo VII. p. 282. B. quod sic emendandum puto :

*ἔαρι μὲν χροῖμιος ἄριστος, ἀνθίας δὲ χιμῶνι
τῶν καλῶν δ' ὄψων ἄριστον καρὶς ἐκ συκῆς φύλλου
ἠδὺ τ' ἐσθίειν χιμαίρης φθινοπαρισμῶν κρεΐτας,
δελφικος δ', ὅταν τραπέωσι καὶ πατίωσι σὺν', ἐσθίειν.
καὶ κυνῶν αὐτῇ τόθ' ὄρη, καὶ λαγῶν κάλωπῆκων
εἶος αὐτῶν, ὅταν θέρως τ' ἢ κηχέται βαβράζωσιν.
εἶτα δ' ἐστὶν ἐκ θαλάσσης θύννος οὐ κακὴν βρῶμα,
ἀλλὰ πᾶσιν ἰχθυέουσιν ἐμπρεπῆς ἐν μυττωτῶν.
βοῦς δὲ πιαυθεῖς δοκίω μὲν καὶ μέσων νυκτῶν ἠδύς
κημέρης.*

Ionics in his formas *τραπέωσι, πατίωσι, δοκίω*, non dactylorum, sed, ut *συκῆς*, contractionum exempla præbere, vix opus est ut moneamus. Formam *ἀλωπῆκων* tuebitur scriptor Cynegeticorum I. 433.

CAP. IX.

DE TROCHAICIS TETRAMETRIS ACATALECTIS.

1. TETRAMETRI acatalecti exemplum Hephæstio ex Anacreonte attulit,

κλυθί μεν, γέροντος εὐέθειρα χρυσόπεπλε κούρη,

H

in quo neglecta est cæsura, quam par est eandem esse, ut in catalectico. In scena hic versus apud Græcos non est auditus. Certe nusquam invenitur in his, quæ ad nos pervenerunt, tragicorum comicorumque reliquiis. Nam Eupolidis verba apud Athenæum p. 183. F. non dubium videtur quin in duos dimetros disponenda sint,

ὅς καλῶς μὲν τυμπανίζει,
καὶ διαβάλλει τριγῶναις,

similiterque, si forte alia quædam hujusmodi exempla reperiantur. Aliter visum Romanorum et tragicis et comicis. Et tragicos quidem Romanos hoc metri genere usos esse, aliquot fragmenta ostendunt, ut Ennii in Thyeste:

ipse summis saxis fixus asperis, evisceratus
latere pendens, saxa spargens tabo, sanie, et sanguine atro.

Aliud exemplum ex Attii Telepho, sed pede mutilatum, apud Nonium exstat in v. *mæstitudo*. Apud comicos autem non minus frequentem hujus metri usum deprehendimus, etsi nulla apud Plautum Terentiumve scena exstat, quæ tota eo versu scripta sit. Quin plerumque subjicitur tetrameter catalecticus, vel, quam clausulam vocant, dimeter catalecticus, ita ut suspicari liceat, versus hos plerumque systematum instar, catalexin habentium, conjungi solitos esse. Sed de hac re tum disputabitur, quum iambicos versus pertractaverimus. Cæterum in trochaico octonario, (sic enim a Latinis vocatur) hoc nescio an proprium habeant Romani, quod solutionem in trochæo finali sibi indulgent, versumque tribracho vel anapæsto finiri patiuntur: quod illi etiam in iambicis catalecticis faciunt: dactylus vero in ultima sede nullo modo admitti potest. Exemplo utar uno, sed eo duas etiam propter alias res memorabili. Est illud Plauti Aul. III. 1, 1.

ὀπτάτι civés, populares, incolæ, accolæ, ἀδvenæ omnes,
δάτε viam, qua φύgere liceat, φάcite totæ plátεæ pateant,
néque ego umquam, nisi hódie ad Bacchas véni in Bacchanál coquitatum:
íta me miserum et meós discipulos fústibus male cóntuderunt.
tótus doleo atque óppido perú; íta me iste habuit sénex gymnasium.

Coquitatum scripsi, ut Festus legisse videtur. Vulgatum *coquinatum*, in quo secunda syllaba producitur, sic tantum ferri posset, si ultima in sequentem versum elideretur. Quæ autem dixi in hoc loco memorabilia esse, hæc sunt, primo, quod nullus subjicitur catalecticus: nam qui sequuntur versus, iambici octonarii sunt; deinde, quod in quinto versu non est facta elisio in cæsura: ex quo intelligitur, hos quoque versus eodem modo, ut septenarios, asynartetos apud Plautum esse. Sic etiam alibi ut Bacch. IV. 3, 1.

pétulans, protervo, íracundo ánimo indomito, incógitato,
sine modo et modéstia sum, sine bono jure atque honore,
íncredibilis, ímposque animi, ínamabilis, illépidus vivo.

Cæterum quoniam hoc metri genus, ut Bentleius in dissertatione de metris Terentianis et ad Eun. IV. 6, 5. observavit, fere ad magnum animi motum significandum adhibetur, eamque ob caussam tribrachos,

anapæstos, dactylos amat, dubium interdum est, utrum quis trochaicus octonarius, an anapæsticus versus sit. Pertinet autem hæc quæstio maxime ad Plautum, quando Terentium ab anapæstis abstinuisse constat. Ita in Trinummo IV. 1, 1.

salsipotenti et multipotenti Jovis fratri et Nerei Neptuno, prorsus incertum est, si hic versus per se solus consideratur, utrum anapæsticus sit an trochaicus. Sed ubi plures hujusmodi versus conjuncti sunt, trochaici eo se produnt, quod sæpius vocabula habent anapæstis non congruentia. Etsi hac quoque in re cautio adhibenda est, quum satis asperos anapæstos condidisse Plautus videatur, nonnullasque correptiones et contractiones sibi indulsisse, quas quis ad primum adspicere vix ferendas existimet.

CAP. X.

DE VERSU TROCHAICO PENTAMETRO.

1. VERSIBUS trochaicis per dipodias incedentibus addit Hephæstio PENTAMETRUM CATALECTICUM, de quo ita scribit:

καὶ τῶ πενταμέτρῳ δέ, καίπερ ὄντι ὑπερμέτρῳ, πολλοὺς κερῶσθαι συμβέβη-
κεν· οἷόν ἐστι τὸ Καλλιμάχου,
ἔρχεται πολὺς μὲν Αἰγαῖον διατμήξας ἀπ' οἰκηρῆς Χίου
ἄμφωρεῖς, πολὺς δὲ Λεσβίης ἄσπον νεκτὰρ οἰνάνθης ἄγων

Quorum versuum secundum ex Anthologia inedita addidit Bentley ad fragm. Callim. CXV. Ὑπέρμετρον, ut recte monuit Hotchkisius, vocat Hephæstio, quia triginta tempora excedit, quæ grammaticis maxima esse debere versus magnitudo videbatur.

2. Hoc metri genus a solis putamus lyricis poetis usurpatum esse. Quo minus assentiendum erit Bentleyo, Terentio hunc versum restituenti in Phorm. I. 4, 17.

Sánnun'es. G. domum íre pergam: ibi plúrimumst.

PH. revocémus hominem. A. sta ílico. G. hem.

Hic Bentleyus *ah*, quod ante verba *sanun'es* in quibusdam libris, in quibus etiam codex Lipsiensis est, invenitur, præcedenti versui adjecit. Sed ed. Coloniensis præbet *ah ne sanus es*. Inde monometro iambico a cæteris versibus distincto, qui, ut statim ante dimeter, aptissime clausulam facit, ita refingendum hunc locum puto:

PH. te nóminat.

A. nescío quod magnum hoc núncio expectó malum. PH. anne sánus es?

G. domum íre pergam: ibi plúrimumst. PH. revocémus hominem. A. sta ílico. G. hem.

Similique modo etiam alter locus, qui est in eadem fabula III. 2, 1. recisa clausula corrigendus videtur:

Dório:

audi óbsecro. D. non áudio. P. parúmper. D. quin omítte me.

CAP. XI.

DE VERSU ITHYPHALLICO.

1. **VERSUS** ithyphallicus, qui ex tribus trochæis constat, ex grammaticorum sententia dimeter brachycatalectus est. Quæ appellatio fecit, ut non raro critici, dipodiis eum versum metientes, in errorem inciderint, pro secundo trochæo etiam spondeum, ut in fine dipodiæ, admittendum rati, quo plane corrumpitur numerus. Etenim ex uno ille ordine triplici constat, ideoque non nisi in tertio pede syllabam ancipitem recipit, secundum non minus, quam primum, purum servans: quibus in locis etiam tribrachus usurpatur, quem ab ultimo pede Græci, ut videtur, abesse voluerunt, quod in fine quietiorem esse numerum par est.

2. Est hic versus maxime iambographis et lyricis usitatus, et pleurumque ita, ut vel pro epodo alii versui subjiçiat, ut in hoc Simo-
nidis apud Etym. M. p. 413, 23.

*οἶον τόδ' ἡμῖν ἐρπετὸν παρέπτματο
ζάϊον κάκιστον,*

vel particulam constituat extremam aliorum versuum, ut in hoc exemplo apud Hephæstionem,

οὐδ' Ἀμειψίαν ὀρᾷτε πτωῶχον ὄντ' ἐφ' ἡμῖν,

quem versum ille, quoniam etiam prior pars trochaica est, trochaicum tetrametrum brachycatalecticum vocat. Sed nescio an ille asynartetus sit, quo in genere multus fuit ithyphallici usus, ut apud Archilochum,

οὐκ εἶδ' ὁμῶς θάλλεις ἀπαλὸν χερόα· κάρφεται γὰρ ἤδη,

quod imitatus est Horatius:

solvitur acris hiems grata vice veris et Favoni.

Exempla congegit multa Gaisfordius p. 265. seqq.

3. Eodem metri genere etiam tragici et comici usi sunt, sed in partibus melicis vel systematicis. Aristophanes apud Athen. III. p. 91. C.

*δάπτοντα, μυστίλλοντα, διαλείχοντά μου
τὸν κάτω σπατάγγην.*

Æschylus in Sept. ad Theb. 300.

πάντροφος πελειᾶς.

Sed hæc minime rara sunt.

4. Romanorum scenici poetæ, quantum judicare nobis licet, non sunt eo versu usi. Bentleyius quidem sui oblitus est, quum in A-
delphis IV. 4, 9. clausulam faceret hanc,

ἀνὸς μὲν ἰνδίκιον ἔκείτ.

Nam et in dissertatione de metris Terentianis, ubi de clausulis disputat, unam tantum inveniri in Terentii fabulis clausulam dicit, quæ in spondeum exiret, cæteris Cretico terminatis,

adgrédiaŕ. Bacchis, sálve,

et omnino ineptum videtur, quum versus, quibus clausulæ immiscentur, omnes aut catalectici aut acatalecti sint, clausulam usurpatam esse vel brachycatalectam vel hypercatalectam, quæ numeri formæ ita alienæ sunt, ut omnem concinnitatem perturbent. Terentii locum omnino liberius refinxit Bentleyus addito verbo *nescio*. Videtur ille ita restituendus esse:

Vah quómodo hac me expédiam turba? tánta nunc suspíció de me incidit.

néque ea immerito. Sóstrata

erédit mihi me psáltriaŕ hanc emísse: id anus mi indíciŕ fecit.

CAP. XII.

DE METRO IAMBICO.

1. IAMBICUM numerum a trochaico non nisi anacruseos accessione differre, supra demonstratum est. Atque ex hac tantum caussa explicari potest, qui fiat, ut trochaici versus spondeum in paribus, iambici autem, qui pariter in dipodias dividuntur, in imparibus locis recipiant. Quum enim a medio ordine periodico syllaba anceps exclusa sit, ideoque in trochaicis versibus non nisi in fine dipodiæ, in iambicis autem in anacrusi locum inveniatur: apparet, eam in utroque numero eadem in sede manere, sed prouti numerum vel in pedes trochæos, vel in iambos describas, spondeum vel in pares, vel in impares locos incidere:

$$\begin{array}{c} \bar{\cup} || \acute{\cup} | \bar{\cup} || \acute{\cup} | \bar{\cup} \\ \bar{\cup} \acute{\cup} | \bar{\cup} \bar{\cup} || \bar{\cup} \acute{\cup} | \bar{\cup} \bar{\cup} \end{array}$$

Eam rem quum expedire ex sua doctrina grammatici non possent, etsi ἐπιπλοῦν, quam vocant, viam monstrabat, ad inutilia commenta confugerunt. Vide quæ ex Juba Asmonius apud Priscianum de metris comicis p. 1321. retulit.

2. Dipodia iambica quum nihil sit aliud, quam duplex ordo trochaicus, sed catalecticus ille, et anacrusin habens, non est obscurum, mensuram ejus in medio versu, ubi propter continuationem numeri secunda arsis non est anceps, hanc esse debere:

$$\begin{array}{c} \bar{\cup} | \acute{\cup} | \bar{\cup} | \bar{\cup} \\ \cup \cup \cup \end{array}$$

In fine, versus autem, ubi anceps locum habet, hanc,

$$\begin{array}{c} \bar{\cup} | \bar{\cup} | \bar{\cup} | \bar{\cup} \\ | \cup \cup \cup \end{array}$$

3. Et hanc quidem legem strenue observarunt iambographi et tragici, anapæstum pro iambo non nisi in nomine proprio, tum in primo pede, ubi numero nondum incepto comparatio syllabarum inter

ipsas nulla est, sibi indulgentes. Quod si quando apud iambographos etiam in medio versu anapæstus reperitur, vereor, ne ille tantum in recentioribus minusque cultis poetis ferendus sit.

4. Comici autem, quo aptius communis sermonis libertas exprimeretur, anapæsto in omnibus locis, excepto ultimo, in quo, ut in omni versuum genere, purus servandus est numerus, utendum putarunt. Quem anapæstum non spondeo parem haberi, quoniam etiam in iis locis invenitur, in quibus non est spondeo locus, sed potius ex duabus brevibus irrationalibus et una longa compositum esse, supra lib. I. cap. 5, 2. ostendimus.

5. Hic vero anapæstus ipse quoque indicio est, ad trochaicum numerum pertinere versus iambicos. Nam quum recepto anapæsto dipodiæ iambicæ, si grammaticorum rationem sequimur, hæc mensura constituenda sit,

$$\begin{array}{c|c} \bar{u} & \bar{u} \\ \bar{u} & \bar{u} \\ \bar{u} & \bar{u} \end{array} \begin{array}{c} \bar{u} \\ \bar{u} \\ \bar{u} \end{array} \bar{u}$$

recte conjungi possent dactylus atque anapæstus,

$$\bar{u} \bar{u} \bar{u} \bar{u} \bar{u}$$

Eodemque modo quum tribrachus pro iambo positus in media syllaba ictum habere debeat, recte hic quoque pes anapæstum præcederet :

$$\bar{u} \bar{u} \bar{u} \bar{u} \bar{u}$$

Atqui utrumque falsum esse intelligitur, si trochaicum numerum adhibeas, quia sic, quod fieri non potest, pro trochæo proceleusmaticus poneretur :

$$\bar{u} | \bar{u} \bar{u} \bar{u} \bar{u} | \bar{u}$$

Jam vero, ut primus observavit Dawesius in *Miscellaneis criticis* p. 250. neque dactylo neque tribracho subjicitur anapæstus: ex quo apparet, ipsa poetarum auctoritate comprobari nostram sententiam, numerum iambicum natura sua trochaicum esse, in qua sententia fuit etiam Bentleius, injuria reprehensus ob eam rem ab Reizio in dissertatione, qua Burmannum de Bentleii doctrina metrica judicare non potuisse ostendit. Quod si nihilominus nonnumquam tribrachum anapæstus excipit, id qua lege et conditione fiat, infra in trimetris videbimus. Bentleius quidem non leviter erravit, quum in Terentii *Adelph.* IV. 1, 11. proceleusmaticum admitteret hoc in versu,

rogabit me, ubi fuerim, quem ego hodie toto non vidi die.

Ibi vel ictus, in *fuerim* non ita, uti debebat, collocatus, de vitio eum admonere debebat. Scribe, deleto *hodie*,

rogabit me, ubi fuerim, quem ego toto non vidi die.

Me et quem non eliduntur.

6. Contra ex grammaticorum sententia pro iambo non potest proceleusmaticus poni. At eum pedem in Latinorum certe versibus

sæpissime usurpatum videmus. Idque ipsum novo argumento est, trochaicum esse numerum iamborum. Nam versu in trochæos diviso nihil vitii esse in horum pedum conjunctione apparet, modo tribrachus iste ictum in ultima habeat:

$$\cup \cup | \cup \cup \cup | -$$

7. Ex his colligitur, dipodiæ iambicæ mensuram, qua comici Græci utuntur, hanc esse:

$$\begin{array}{c} \cup \\ - \end{array} \left| \begin{array}{c} \cup \\ \cup \\ \cup \\ \cup \\ \cup \\ \cup \end{array} \right| \begin{array}{c} \cup \\ - \\ \cup \end{array}$$

ubi tenendum est, dactylum, qui trochæi loco ponitur, breves habere irrationales, eoque non esse spondeo parem. Romanorum autem poëtæ veteres, qui propter incertam communis sermonis prosodiam etiam spondeum pro trochæo, quique par est spondeo, anapæstum sibi indulserunt, excepto ultimo pede, hac usi sunt mensura:

$$\begin{array}{c} \cup \\ - \\ \cup \end{array} \left| \begin{array}{c} \cup \\ \cup \\ \cup \\ \cup \\ \cup \\ \cup \end{array} \right| \begin{array}{c} - \\ \cup \\ - \\ \cup \\ - \\ \cup \end{array}$$

Ultimæ vero dipodiæ, cujus numerum, uti dictum est, purum conservari par est, apud Græcos pariter atque apud Latinos hæc lex est:

$$\begin{array}{c} \cup \\ - \\ \cup \end{array} \left| \begin{array}{c} \cup \\ \cup \\ \cup \\ \cup \\ \cup \\ \cup \end{array} \right| \cup$$

CAP. XIII.

DE IAMBICIS DIMETRIS.

1. FREQUENS apud Græcos IAMBICI DIMETRI usus fuit. Et ACATALECTOS quidem jam ab lyricis, ut ab Anacreonte et Alcmane, in systemata conjunctos videri, ut in fine versuum ancipitem excluderent, adnotavit Gaisfordius p. 243. exempla afferens potissimum ea, quæ exstant apud Athenæum X. p. 447. A. 416. D. Hi ab anapæsti usu plane abstinerunt. Exemplum Hephæstio ex Anacreonte, quem continuatis his versibus usum dicit, hoc posuit:

ἔρῳ τε δῆτα κοῖκ ἐρῳ,
καὶ μαινόμεαι καὶ μαινόμεαι.

2. Comicos hujusmodi systematis sæpissime usos esse, satis constat, exemplaque apud Aristophanem multa indicavit Gaisfordius p. 244.

seq. Hi vero anapæsto omnibus locis veniam poposcerunt. Quumque totum systema uno numero decurrat, neque ancipitem esse ultimam versuum syllabam patiuntur, et eam syllabam in duas breves solvunt, partemque vocabuli in sequentem versum deponere non dubitant. Clauduntur systemata ista versu catalectico, sæpeque in medio systemate etiam monometro acatalecto locus est. Catalecticus versus semper in Bacchium exit, ultimo iambo puro, quoniam in fine versus, tam debilius in ordine non satis apta foret bisyllaba anacrusis. Aristophanes in Eq. 453.

παῖ' αὐτὸν ἀνδρικώτατα καὶ
 γάστριζε τοῖσιν ἐντέροις
 καὶ τοῖς κόλοις·
 χῶπας κολᾶ τὸν ἄνδρα.

Solutæ ultimæ exemplum est in Acharn. 1040.

κατάχει σὺ τῆς χορδῆς τὸ μέλι,
 τὰς σηπίας στάθην.

Vocabuli inter duos versus distributi exempla habes in Eq. 912. 915. et sæpe.

3. Plerumque comici his systematis paria antisystemata opponunt, ut in Acharnensibus factum est v. 929. seqq. quorum partem quum recte descripserit Gaisfordius p. 245. videntur etiam priora a v. 929. usque ad 934. eodem modo constituenda esse. Est enim totius carminis hæc descriptio:

α. α. β. α. | α. α. β. α.

in qua per litteram α systemata iambica, per β binos catalecticos, qui utrobique inserti sunt, indicavi. Idem Gaisfordius quum p. 244. locum ex alio ejusdem fabulæ systemate v. 1038. Dawesio obsequutus, mendosum putat, quia ictus in ultimam vocis hyperdisyllabæ syllabam cadit,

σπονδαῖσιν ἠδὲ κοῖκ' ἴοι-
 κεν οὐδενὶ μεταδώσειν,

vereor ne justo plus illi regulæ tribuerit. Nam nulla est in talibus regulis necessitas, sed quemadmodum veteres in hujusmodi rebus unice id, quod auribus probaretur, spectabant, ita nos quoque nec repudiare, si quando illi negligentiores fuerunt, et videre convenit, an interdum regula sine offensione contemni potuerit. Atqui in tali vocabulo, quale οὐδενὶ est, quod natura sua accentum in ultima habet, ultro pronuntiatio illa, quam metrum hic requirit, sese offert.

4. Plerumque comici a trimetris aliisque longioribus versibus ad hæc breviorum systemata progrediuntur. Exempla quædam commemoravit Gaisfordius. Interdum hæc systemata propius ad stropharum naturam accedunt, quum ex pluribus diversis versuum formis componuntur. Memorabile systema est in Avibus a v. 418. quod dochmiacis et trimetro interruptum, deinde, ut mos est, catalectico finitur. Sed omnino in his rebus magna varietas est.

5. Etiam apud tragicos dimetri acatalecti perpetuo numero con-

uncti inveniuntur, sed tragicorum systematum hoc proprium est, quod non versu catalectico, sed alio metro, quam quo systema factum est, clauduntur, ita tamen ut eadem perpetuitatis lege hic ultimus versus, quam si ejusdem generis esset, cum prioribus conjungatur, ac proinde in fine præcedentis versus neque hiatus veniam habeat, et syllaba anceps, quæ quidem turbare tenorem numeri possit, vitetur. Eodem illi modo etiam trochaica systemata composuere. Utriusque generis exemplum est in Euripidis Oreste v. 988. ed. Pors.

ὄθεν δόμοισι τοῖς ἑμοῖ-
 σιν ἦλθ' ἀρὰ πολύστονος,
 λόχουμα ποιμνίοισι Μαιάδος τόκου
 τὸ χερσόμαλλον ἀρνὸς ὀπότ'
 ἐγένετο τέρας ὄλοον ὄλοον
 Ἄτρείος ἱπποβότα.
 ὄθεν ἔρις τό τε πτερωτὸν
 ἀλίου μετέβαλεν ἄρμα
 τὰν πρὸς ἐσπέραν κέλευθον
 οὐρανοῦ προσαρμόσασα
 μονόπωλον ἐς ἁῶ.

6. Latinorum poëtæ scenici etsi haud raro et acatalecto et catalectico dimetro clausulæ faciendæ causa usi sunt, tamen, nisi fallor, noluerunt continuos dimetros usurpare. Apud Terentium quidem vix alibi, quam in Andr. III. 5. Adolph. II, 3. locos reperias, qui dimetris scripti videri possint. At ut hos tetrametros esse credam, eo adducor, quod conjuncti sunt cum tetrametris. Ut in Adolphis:

abs quivis homine quum ést opus, beneficium accipere gaúdeas:
 verum énimvero id demúm juvat, si, quem aéquum est facere, is bé-
 nefacit.

o fráter, frater, quíd ego te nunc laúdem? satis certó scio.

Quos versus quum facile quis pro dimetris habere possit, tamen, qui sequentia considerarit, non dubitabit tetrametros esse. Ita enim pergit:

numquam ita magnifice quídquam dicam, id virtus quia superét tua.

Et hujus versus etiam illi, qui deinde sequuntur, similes sunt. Multo magis apud Plautum induci quis possit, ut eum dimetris usum putet, quum ille non solum in quarto quoque pede et iambum ponere, et vocem finire soleat, sed sæpe etiam brevem syllabam in ejus pedis fine ponat, hiatumque admittat. Nihilominus hic quoque dubito an numquam dimetros posuerit continuos. Nam quum plerumque oratio ita composita sit, ut sententia octonis pedibus finiatur, quumque fere ubique etiam hujusmodi versus admisceantur, quos aperte octonarios esse fatendum sit; denique quum octonarios ille, æque ut alios versus tetrametros, asynartetos esse voluerit: quid aliud, quam octonarios potius, quam dimetros, esse versus istos censebimus? Ita statim in Amphitruone I. 1.

qui me álter est audácior homo, aút qui confidéntior,
juventútis mores quí sciam, qui hoc nóctis solus ámbulem?
quid fáciam nunc, si trésviri me in cárcerem compégerint?
índe crás e promptuária cellá depromar ad flagrum:
nec caússam liceat dícere mihi, néque in hero quídkquam aúxili
síct, nec quisquam sít, quin me omnes ésse dignum députent.

Quamquam in postremis duobus versibus vereor ut hæc genuina lectio sit. Certe MSS, omnes pro *quin* præbent *qui non*.

CAP. XIV.

DE IAMBICIS TRIMETRIS ACATALECTIS.

1. ACCEDIMUS ad versum, qui secundum hexametrum heroicum omnium nobilissimus est, TRIMETRUM ACATALECTUM, quem Latini SENARIUM vocant. Ejus quattuor formas commemorant grammatici, ut scholiastes Hephæstionis p. 87. TRAGICUM vocantes, et COMICUM, et SATYRICUM, et proprie IAMBICUM. Hunc, quem postremo loco nominavi, maxime ex pedibus disyllabis, ipsoque in primis iambo componi tradunt, ut

πάτερ Λυκάμβα, ποῖον ἐφράσω τόδε.

TRAGICUM alternos amare spondeos, et rarius aliquem ex trisyllabis pedibus adsciscere dicunt, ut

ἦκα Διὸς παῖς τήνδε Θηβαίαν χθόνα,
Διόνυσος, ὃν τίπτει πόθ' ἢ Κάδμου κόρη.

COMICUM trisyllabos pedes frequentare aiunt, ut,

καὶ φρένα μὲν οὐκ ἐθέλουσαν ὁμόσαι καθ' ἱερῶν.

SATYRICUM denique medium esse inter tragicum et comicum observant, ut

ἦδ' ἄγχος ἐψίκερμενον ὄρεσι περιδρομον.

Sed hæc etsi non sunt falsa, parum tamen sufficiunt rei exhauriendæ. Itaque de singulis generibus explicatius dicendum erit.

2. Merito initium faciemus ab IAMBOGRAPHIS, quorum Archilochus primus hoc metrum nobilitavit. Hi cæsuram maxime usurparunt eam, quæ est in medio tertio pede:

— — — — — | — — — — —

Jure tamen non ita servarunt hanc cæsuram, ut eam numquam negligerent. Nam et brevior est hic versus, quam qui necessario cæsuram habere debeat, et varianda ordinum longitudine etiam venustatis aliquid accipit. Ad mensuram autem quod attinet, a trisyllabis pedibus non ita abstinerunt, ut eos omnino excluderent, sed non re-

ceperunt alios, quam qui solvenda longa existunt, ut Archilochus apud Athenæum XII. 523. D. E.

οὐ γὰρ τι καλὸς χῶρος, οὐδ' ἐφίμερος,
οὐδ' ἐρατὸς, εἰς ἀμφὶ Σίριος βόας.

Anapæstum autem pro iambo prorsus detrectarunt, qui si quibusdam in locis invenitur, non videtur de vitio dubitandum esse, ut in Archilochi versu apud Harpocratonem v. *παλίνσκιον*,

πρὸς τοῖχον ἐκινήθησαν ἐν παλίνσκιῳ,

ubi recte ἐκλήθησαν corrigit Toupius ad Suid. T. IV. p. 406. vide Gaisfordium ad Hephæst. p. 243. Nec tamen dubitem, quin in primo pede, ubi numero trochaico nondum incepto minus exacta est comparatio temporum, pariter ac tragici, anapæstum interdum admiserint. Spondeum quidem in imparibus locis minime reformidant, sed multo tamen parcius eo pede, quam tragici, usi sunt. Quin aliquando de industria integris in carminibus puros iambos posuisse videntur, quod imitatus est Catullus in phaseli descriptione carm. IV.

3. Recentiores plus sibi licentiæ sumpsisse credibile est, tragicorum comicorumque exemplo adductos, etsi id non de omnibus affirmaverim. Saltem in carmine illo in Demetrium, quod Athenæus VI. p. 253. servavit, et tribrachum frequentiorē esse videmus, et semel etiam anapæstus receptus est, v. 17.

ἢ οὐκ εἰσίν, ἢ οὐ προσέχουσιν ἡμῖν οὐδὲ ἐν.

Quo quidem versu non utar ad tuendam aliam elegantiae neglectionem, quæ est in longa syllaba finali priorem partem quinti pedis tenente: de qua re infra segm. 9. dicitur.

4. Singularis est lusus Castorionis Solensis, commemoratus a Porsono in supplem. præf. ad Hec. p. 27. ex Athenæo X. p. 454. F. Is hymnum in Panem fecerat, quum aliis in rebus exilem diligentiam expromens, tum versibus in singulas dipodias descriptis, quæ cæsurarum ratio propter perpetuam ejusdem ordinis repetitionem valde insuavis est:

σὲ τὸν βόλοις νιφοκτύποις δυσχείμερον
ναίονθ' ἔδος, θηρόνομε Πάν, χθόν' Ἀρκάδων,
κλήσω γραφῆ τῆδ' ἐν σοφῆ, πάγκλειτ' ἔπη
συθεῖς, ἀνάξ, δύσγνωστα μὴ σοφοῖς κλύειν,
Μουσσοπόλε θάρ, κηρόχυτον ὅς μείλιγμ' εἴς.

5. Progredimur ad TRAGICUM trimetrum, qui dici vix potest quantum viros doctos exercuerit. Ejus legitima cæsura eadem est, quam ab antiquis iambographis probatam diximus, quæ *πενθημιμερῆς* a grammaticis vocatur:

Κάδμου πολῖται, | χεῖρ λέγειν τὰ καίρια.

Quæ cæsura etsi aptissime versum in duas neque dissimiles, neque nimium similes partes dividit, tamen si semper et necessario usurpatur, ipsa quoque, versibus omnibus eosdem semper numeros exhi-

bentibus, satietatem et tædium afferret. Itaque poëtæ etsi eam ut legitimam cæteris prætulērunt, tamen sæpe etiā varietatis causa alias adhibuerunt incisiones: quo id sunt consequuti, ut, quamvis multos versus conjungerent, tamen illa ejusdem numeri perpetua repetitio, quæ aliter molestissima futura esset, mutatis subinde ordinibus mira varietate temperaretur. Sed critici, parum memores, poëtās in hoc genere non alia re, quam sensu suo duci, ad regulas quasdam revocare hanc cæsurarum varietatem conati sunt, opera majore, quam fructu. Quorum nos estī non contemnīmus industriam, tamen quamvis infinita multitudine exemplorum nihil effici putamus, nisi idoneæ rationes, eæque ex ipsa numeri natura petita afferantur.

6. Ita enim existimamus, hunc versum natura sua plures admittere cæsuras, quarum eas, ex quibus ordines vel nimis æquales, vel inepte inæquales prodituri essent, raro, nec nisi aut certa de causa, aut etiā negligentia quadam usurpatas esse; interdum autem, quod ipsum incuriæ tribuendum videtur, omnem neglectam esse cæsuram, quod in tam brevi versu, si raro fiat, non habet magnam offensionem. Ex his æstimari poterit, quid sentiam de iis, quæ Porsonus in supplemento præfationis ad Hecubam p. 24. seqq. disputavit. Sed ea ne silentio præteream, auctoritas viri facit, quæ apud populares ejus tanta est, ut ab ejus placitis discedere pene religioni sibi ducant. Is cæsurae ejus, quæ *πειθρημιμερής* vocatur, quattuor facit genera, prouti ea vel in brevi vel in longa syllaba, idque vel sine elisione, vel cum elisione fiat:

κίνδυνος ἔσχε | δορὶ πεσεῖν Ἑλληνικῶ.
 πατήρ, ἴν', εἴποτ' | Ἰλίου τείχη πέσοι
 λιπών, ἴν' Ἄδης | χωρὶς ὤκισται θεῶν.
 καὶ τεύξεται τοῦδ' | οὐδ' ἀδάρητος φίλων.

At hæ distinctiones, mea sententia, plane inutiles sunt, siquidem, brevis an longa ista syllaba sit, nihil interest, elisio autem, ut supra adnotavi, cæsuram nihil impedit. Huic cæsurae addit aliam, *ἔφθρημιμερῆ* a grammaticis vocatam, quæ est in medio quarto pede. Ejus octo ponit diversas formas, prouti vel in longiore vocabulo vel in voce monosyllaba fiat, eaque vel enclitica, vel non enclitica; hanc autem non encliticam vel talem esse, quæ sententiam inchoare nequeat, vel talem, quæ possit inchoare sententiam; hanc postremam porro vel ad præcedentia pertinere, vel ad sequentia; denique in his omnibus vel abesse elisionem, vel adesse:

ἦκα νεκρῶν κευθμῶνα | καὶ σκότου πύλας.
 πολλῶν λόγων εὐρέμαθ', | ὅστε μὴ θανεῖν.
 κείνη γὰρ ἄλεσέν νιν | εἰς Τροίαν τ' ἄγει.
 τύμβον δὲ βουλοίμην ἄν | ἀξιούμενον.
 ἐπεὶ πατήρ οὗτος σός, | ὃν θρηνεῖς αἰεὶ.
 ἀλλ' οὐτ' ἐμοὶ καλὸν τοῦδ' | ἐστὶν οὔτε σοί.
 ἀλλ' ὃν πόλις στυγεῖ, σὺ | τιμήσεις νεκρόν;
 ὅταν γὰρ εὖ φρονῆς, τόθ' | ἠγήσει σὺ νῶν.

In his quoque primum, elisio facta sit, an non sit facta, nihil ad rem,

Quod ad cætera attinet, non est obscurum, permixta esse, quæ diversissima sunt. Nam primo si cæsura illa ἐφθημιμερῆς per se spectatur, fatendum est, posteriorem versus partem numero esse valde inepto, minimeque cum prioribus congruente: quod facile sentiet, qui utramque partem in pronunciando satis longa pausa disjungat:

ἤκω νεκρῶν κευθμῶνα | καὶ σκότου πύλας.

Nam posterior pars,

— — — — —

ita dissimilis est priori, ita levis, ita pene ludicra, ut omnem numerorum gravitatem frangat atque debilitet. Itaque quis non, ubi licitum est, satius putabit, versum hoc potius modo dividere,

ἤκω νεκρῶν | κευθμῶνα καὶ σκότου πύλας,

in qua divisione servatur gravitas numeri et magnificentia? At, inquit, non ubique potest ita. Fateor. Tum vero aut nullam omnino adhibebimus incisionem, ut in hoc,

τύμβον δὲ βουλοίμην ἂν ἀξιούμενον,

aut, si sensus cæsuram ἐφθημιμερῆ commendat, admittemus quidem eam sed sequentem versus partem, quo debilitas ista numeri, quam indicavimus, evitetur, ita dividemus,

— — — — —

κείνη γὰρ ὄλεσέν νιν, | εἰς Τροί | ἂν τ' ἄγει.
ἐπεὶ πατὴρ οὗτος σός, | ἂν θῆη | νεῖς αἰί.

Idque fecisse Græcos, infra demonstrabimus. Denique quæ postrema duo exempla posuit, in quibus ipse minus jucundam esse cæsuram fatetur, quis est, qui ita, ut ipse jubet, reluctantem verborum sensu, quam sic, ut postulat sensus, dividere malit,

ἀλλ' ὃν πόλις στυγεῖ, | σὺ τιμήσεις νεκρόν;
ὅταν γὰρ εὖ φρονῆς, | τόθ' ἠγήσει σὺ νῶν.

Aut quis credas, histrionem aliter quam ut sententiæ consentaneum erat, pronunciasset, quum si numerus, non sententia in pronunciando observari debeat, nihil impediatur, quin etiam in mediis vocabulis incidatur? Itaque hoc genus incisionis prorsus idem est cum eo, quod quasi cæsurae nomine insigniri voluit, quia in tertii pedis fine cum elisione vel in ipsa voce, vel in additis γ', δ', μ', σ', τ', incisio fiat:

κεντεῖτε, μὴ φείδεσθ' | ἐγὼ τικον Πάριν.
γυναιξί παρθένοις τ' | ἀπώβλεπτος μέτα.

Nam quod dicit, minus jucundam esse cæsuram in illis versibus,

ἀλλ' ὃν πόλις στυγεῖ, σὺ τιμήσεις νεκρόν;
ὅταν γὰρ εὖ φρονῆς, τόθ' ἠγήσει σὺ νῶν,

non potest profecto ad incisionem post σὺ vel τόθ' admissam spectare, quia sic etiam ille versus,

πολλῶν λόγων εὐρήμαθ', ὥστε μὴ θανεῖς,

injucundam cæsuram habiturus esset, sed aperte eo pertinet, quod ante σὺ et τόθ' incisio fit. Nam non minus injucunda incisio est in hoc,

γυναῖξί παρθένους τ' ἀπόβλεπτος μέτα.

Id autem quam rationem habeat, apertum est. Nam in duas æquales partes dividitur versus, eaque re omnis tollitur varietas. Hinc per raro ista divisione usi poëtæ sunt: quam ubi sensus non efflagitat, ut in hoc ipso,

γυναῖξί παρθένους τ' ἀπόβλεπτος μέτα,

præstat, sine omni cæsura versum pronunciare. Ubi autem sensus negligi incisionem vetat, aut incuriæ aliquid tribuendum putamus, si tamen hæc incuria est, ut in illis duobus,

ἀλλ' ὃν πόλις στυγαῖ, | σὺ τιμήσεις νεκρόν;
ὅταν γὰρ εὔφρονης, | τόθ' ἠγήσει σὺ νῶν,

aut ad artem poëtæ attendemus, alia præter hanc inferenda cæsura æqualitatem partium remouentis, ut in his versibus:

κεντεῖτε, | μὴ Φεῖδισθ'· | ἐγὰρ τεκον Πάριν.
βλέποντα, | νῦν μὲν ὄρθ', | ἔπειτα δὲ σκότον.
τὸ γὰρ σόν, | οὐ τὸ τοῦθ', | ἰπποκτεῖρω στόμα.

7. Addit his Porsonus aliam observationem, raro integros pedes tertium et quartum vel integras voces vel vocum partes facere,

Μενέλαε, μὴ γνώμας ὑποστήσας σοφός,
Θρηῆκην περᾶσαντες μόλις πολλῶν πόνων,

quorum versuum in secundo Æschylum pronunciandi difficultate laborem ab exercitu Persico exhaustum bene exprimere. Simile exemplum est in eadem Æschyli fabula v. 465.

Ξέρξης δ' ἀνόμωξεν κακῶν ὄρων βάθος,

et apud Euripidem in Suppl. 699.

καὶ συμπατάξαντες μέσον πάντα στρατόν.

Quid vero? Quonam hæc versus referemus? Ad eosne, qui istam quasicæsuram habeant, an ad eos, qui nullam? Quod ego quidem tanto minus dubitem facere, quod sæpe video versus inveniri, quos omni cæsura destitutos esse fatendum sit, ut apud Æschylum in Agam. 952.

πιθοῦ κράτος μέντοι πάρις γ' ἐκὰν ἐμοί.

apud Sophoclem in Œd. R. ut in una tantum tragœdia consistam, v. 326. 449. 598. 599. 615. 738. 744. 785. 809. 1290. 1436.

μὴ πρὸς θεῶν φρονῶν γ' ἀποστραφῆς, ἐπεὶ.
λίγω δὲ σοὶ τὸν ἄνδρα τοῦτον, ὃν πάλαι.
τὸ γὰρ τυχεῖν αὐτοῖς ἅπαντ' ἐπιταῦθ' ἐνι.

πῶς δὴ τ' ἐγὼ κείν' ἂν λάβοιμι, ἀφείς τὰδε;
 κακὸν δὲ κἂν ἐν ἡμέραις γνοίης μισθ.
 ὦ Ζεῦ, τί μου θρῆνεται βεβούλευσαι πέρι.
 οἴμοι τάλας' ἔοικ' ἑμαυτὸν εἰς ἀράς.
 κἀγὼ τὰ μὲν κείνοιον ἔτεροπόμην' ὅμως δ'.
 κείρα διπλοῖς κέντροισί μου καδίκετο.
 ὡς ἐκ χθονὸς ῥίφων ἑαυτὸν, οὐδ' ἔτι.
 ῥίφόν με γῆς ἐκ τῆσδ' ὅσον τάχισθ', ὅπου.

Hæc tot una in fabula exempla satis, opinor, ostendent, sæpe neglectam esse cæsuram. Quin ex eadem fabula plura etiam exempla proferri poterant, nisi consulto omissem, quæ ad genera a Porsono constituta referri possunt. Quamobrem ita potius statuemus, legitimam esse cæsuram eam, quæ est in medio pede tertio; sæpe autem etiam illam, quæ ἐφθημιμερῆς vocatur, usurpari, quo facto reliquam versus partem, ut infra demonstrabitur, in hos ordines dividi,

— ' — | — ' — —

præterea vero nunc omnem cæsuram negligi, nunc alias, quam πενθημιμερῆ atque ἐφθημιμερῆ, usurpari, ut in eadem Sophoclis fabula, ne longius abeam, v. 1171.

κείνου γέ τοι δὴ παῖς ἐκλήζεθ'. | ἢ δ' ἔσω.

et 1173.

ἢ γὰρ δίδωσιν ἦδε σοι; | μάλιστα, ἀναξ.

et 1264.

πλευταῖς ἑώραίς ἐμπεπλεγμένην | ὁ δέ.

et 250.

ἐν τοῖς ἐμοῖς γένοιτ' | ἐμοῦ ξυνειδότος,

quo genere plerumque in majore orationis severitate utuntur. Denique sæpe etiam plures in uno versu cæsuras esse, cujusmodi exempla quædam supra dedimus. Omninoque qui vel unam alicujus tragædiæ scenam attente perlegat, mira varietate multiplices ordinum formas consociari videbit. Neque enim putamus, esse adhuc, qui digitos magis, quam orationis incisa in legendis versibus consuli velit.

8. Sed dicendum jam est de alio Porsoni decreto. Negat ille enim tragicos umquam pedes tertium et quartum eadem voce comprehendere. Atque etsi versus quosdam, in quibus ista divisio conspiciebatur, præciare ab eo emendatos confitemur, tamen tantum abest, ut hanc ob causam necessariam fuisse emendationem putemus, ut non alio valere observatio ista nobis videatur, quam ut non magno opere probatam a tragicis esse istam distributionem appareat. Cur ea autem displicuerit, apertum est. Nam isti pedes si uno vocabulo continentur, in tres æquales ordines dividi versum necesse est:

ἢ κέρτ' ἀρ' ἂν | παρεσκόπεις | χρησμῶν ἐμῶν.

Recte enim Marius Victorinus p. 2525. de trimetri incisionibus præcipiens, *pessimus autem, inquit, qui singula verba in dipodiis habet,*

præsentium divinitas cælestium.

At ut hoc non sit venustum, non sequitur tamen, qui illud scribere non dubitavit,

πιθοῦ κράτος μέντοι παρὲς γ' ἐκῶν ἐμοί,

qui versus etiam deterior est, non potuisse etiam alio modo aliquid negligentiae admittere. Atque ut hunc versum, qui est in Agamemnone 1261. non putamus corrigendum esse, ita quod in ejusdem poëtæ Supplicibus v. 252. scriptum est,

καὶ τάλλα πόλλ' ἐπεικάσαι δίκαιον ἦν,

non audaci illa transpositione, quæ Porsono placuit, sed lenissima mutatione, eaque tali, quæ non id, quod sanum, sed illud, quod depravatam est, tollat, corrigendum videtur,

καὶ τάλλα πού μ' ἐπεικάσαι δίκαιον ἦν.

Multo minus vitiosus est versus in Persis 501.

στρατὸς περᾶ κρυσταλλοπήγα διὰ πόρον,

in quo quum verbum illud, quod pedes istos implet, eos excedat, vel hac re æqualitatem ordinum, propter quam hæc trimetri compositio injucunda est, removeri apparet. Accedit, quod recte distincta oratione, tam gravis est hæc ordinum conformatio, ut hic quoque transpositio, qua utendum Porsonus putat, ad criticos lusus ableganda sit. Ita enim procedit oratio:

ἔπει δὲ πολλὰ θεοκλυτῶν ἐπαύσατο
στρατὸς, | περᾶ κρυσταλλοπήγα διὰ πόρον.

9. Venio denique ad pausam, quam vocat Porsonus. Ac præclare quidem ille ad Hecubam v. 347. observavit paucos in Græcorum tragædiis versus inveniri, qualis est primus in Ione Euripidis, in quo ultima longa vocis hypermonosyllabæ primam partem quinti pedis teneat,

Ἄτλας ὁ χαλκίοισι νάτοις | οὐρανόν.

Quam rem pluribus explicans in supplemento præfationis ad Hecubam p. 30. seqq. exceptionem statuit hanc, si in altera quarti pedis parte sit vox monosyllaba, eaque vel enclitica, vel alio modo ita cum præcedente vocabulo cohærens, ut ambo quasi unam vocem simul efficiant:

στεύδαμεν, ἐγκονῶμεν ἡγοῦ μοι, | γέρον.
οἶόν τέ μοι τάσδ' ἐστὶ θνητοῖς γὰρ | γέρα.
εἴ μοι λόγους τὴν ἄψιν, εἴποιμ' ἂν | τότε.

Atque in his quidem locis, in quibus ἂν cum verbo ultimam elisam habente conjunctum est, ut εἴποιμ' ἂν, εὔροιμ' ἂν, facile assentior. Sunt enim hæc ita comparata, ut aperte talia, quemadmodum notio-

nem unam, ita etiam unam vocem efficere videantur. De cæteris non accedo. Miror enim, quid sit, quod Porsonus, quum in istis exemplis fere omnibus sensus cæsuram illam ἐφθημιμερῆ, vel etiam eam, quæ in fine tertii pedis est, offerat, ad eas incisiones nullo modo attenderit: quod ille si fecisset, profecto et rationem intellexisset hujus rei, simulque alia quædam exempla, quæ corrigenda putat, sana esse, alia autem multo faciliore et aptiore via excusari posse vidisset. Nam quum admissa illa, quam diximus, cæsura, reliqua versus pars, ut supra indicatum est, ineptum minimeque convenientem præcedenti numerum habeat, si ille sic constituatur,

— — — — — vel — — — — —

ἦκα νεκρῶν κευθμῶνα | καὶ σκότου πύλας,

sensere hoc tragici ideoque in duos ordines eam versus partem distinguere maluerunt,

— — — — — vel — — — — —

qui gravior est, aptiorque numerus. Eaque caussa recte judicarunt, in priore isto trochæo longa syllaba terminari vocabulum posse.

σπείδωμεν, ἐγκονῶμεν* || ἦγαῦ | μοι, γέρον.
 ἔτικτε γὰρ μ', ἔτικτεν, || ᾧ μοι | μοι κακῶν.
 πρῶτέρηχεται τὸδ' ἐγγύς* || αἰμοι | μοι τάλας.
 πᾶς Φῆς; τίν' εἶπας μῦθον; || αὔδις | μοι φράσον.
 ἂ δ' ἐνθάδ' εἶχον ἀγάθ', || ἀκευσόν | μου, πατέρες.
 ἔσω φρενῶν λόγουσα, || πείθω | νιν λόγῳ.
 τί παρθενεύει δαρὸν, || ἔξόν | σοι γάμου.
 βίον δ' ἐπαιτῶν εἶπ', || ἀγύρτης | τις λάτρεις.
 ἔμπρησον, ᾧ γενναῖε* || κἀγῶ | τοί ποτε.

Quæ leguntur in Hecuba 511. CEd. Col. 976. Philoct. 787. Helena 478. Ione 633. Agam. 1061. Prom. 649. Rhes. 715. Philoct. 801. Ejusdem modi sunt septem alia exempla, quæ Porsonus p. 32. affert, duo p. 36. tria p. 37. allata. Quibus addi poterunt Iphig. Taur. 942. Heracl. 517. Quod si quo in versu non est cæsura in fine tertii pedis vel medio quarto pede, apparet, durissimam esse istam longam finalem in medio quinto pede, ut in Choëph. 903. et Iphig. Aul. 1212, et Hel. 1119.

κρίνω σε νικᾶν, καὶ παραινεῖς μοι καλῶς.
 παιθεῖν ἐπάδουσ', ὡςθ' ὀμαρτεῖν μοι πύτρας.
 καὶ μὴν ἐκεῖνος οὐκέτ' ἔσται σοι βαρῦς.

Ingratum est enim, impediri vocem ac retineri in fine longioris ordinis, tamquam si magnus aliquis et gravis ordo sequuturus esset, ad quem ordiendum aliqua virium collectione opus foret, quum tamen brevis ordo sequatur:

— — — — — || — — — — — || — — — — —

Quod secus est, brevi prægresso ordine, sequente autem longiore :

— | — — — vel — — — | — — —

Sed quis contendat, si aliis in rebus aliquando negligentiores fuerunt poëtae, numquam eos hac in re aliquid incuriæ admisisse? Quod ego quidem Euripidem in fabulis post Olympiadem LXXXIX. scriptis fecisse, in quibus omnino major cernitur negligentia, haud ægre crediderim. Incuriæ tribuerim etiam Sophoclis versum in Ajace 1101. Nec prorsus negaverim de Æschylo, etsi facile quis suspicari possit, eum isto in loco scripsisse,

κρίνω σε νικάῶν, καὶ παρήνεσας καλῶς.

In Ionis initio autem consulto Euripidem puto onus, quod humeris sustineret Atlas, impeditiori numero depingere voluisse, ut jam supra lib. I. cap. 8, 9. indicavi. Sed in Alc. 1083. non intercedam ne pronomen *με* tollatur. Præterea in hoc quoque genere aliquid concedendum videtur nominibus propriis, maxime in syllabam non natura longam terminatis, ut in Æschyli Persis v. 321.

ναμῶν, ὅ τ' ἐσθλὸς Ἀριόμαρδος, Σάρεδισιν.

Neque enim persuasit mihi Porsonus p. 35. excidisse aliquid post nomen Ariomardi. Ex his vero, quæ hactenus disputavi, apertum est, hos versus, alterum Euripidis in Heracl. 640. Sophoclis alterum in CEd. Col. 1543. quos Porsonus p. 32. ut regulæ a se constitutæ repugnantes, corrigi vult, emendatione uon indigere, quum in utroque cæsura ἐφθρημιμερής sit:

*ὦ φίλταθ', ἦκεις ἄρα, || σωτῆρ | νῶν βλάβης.
σφῶν αὖ πέρασμαι καινός, || ὥσπερ | σφῶ πατρί.*

Neque opus habebimus, quod ille p. 34. in quattuor versibus, in quibus vocabulum οὐδεις et οὐδὲν post illam cæsuram est, fieri vult, vocabulum illud divisim pronunciare, οὐδ' εἷς, οὐδ' ἓν, quod vel propterea fieri non potest, quia significato differunt οὐδεις et οὐδ' εἷς. Quod autem dixi, in illis quoque exemplis cæsuram in medio quarto pede esse, id in tribus eorum apertum est: sed in quarto quoque distinguendi ratio Græcis usitata interpungi pronunciarique postulat,

ἀμφοτέρων ἀπολειφθὲν γάρ, οὐδὲν δάτερον.

Ubi vero nulla est a cæsura excusatio, sane videndum est, ne quid vitii lectio contraxerit. Quo ex genere uti quosdam locos præclare sanavit Porsonus, ita, quod idem ex Pirithoo Euripidis p. 39. affert,

ἐμῆ γὰρ ἦλθε μητρὶ κενῶν πρὸς λέχος,

vix erit, opinor, qui non conjiciat sic potius a poëta scriptum esse:

ἐμῆ γὰρ ἦλθε μητρὶ πρὸς κενὸν λέχος.

Cæterum ex his, quæ jam disputavimus, apertum est, etiam illos versus, qui, cæsura in medio quarto pede facta, quantum pedem purum iambum habent, non sic legendos esse, ut pars versus, quæ

post cæsuram est, uno ordine constet, sed ita, ut duos illos contineat,

— | — —

μήτηρ δὲ Μερόπη Δαρὶς ἠγόμην δ' ἀνὴρ.

Præterea vero illi quoque versus, qui cæsuram in medio quinto pede habent, recte eo loco longam syllabam admittere videntur, quum ipsa cæsura pausam eo loco fieri, vocemque consistere jubeat. Ita in Eurip. Heracl. 530.

καὶ στυματοῦτε καὶ κατάρχεσθ', | εἰ δοκεῖ.

10. Porsonum sequutus censor editionis mææ Supplicum Euripidis in Diario classico (*Classical Journal*) T. XVI. p. 428. seqq. dum in res fortuitas parvique momenti intentus erat, regulam proposuit hanc, ubi tertius pes tragici senarii una voce contineretur, simulque versus dividi posset in duas partes æquales, plerumque alteram versus partem aut elisionem ante se habere, aut vocabulo incipere, quod orationem inchoare non posset, veluti ἀν, γὰρ, δέ, μίν, omninoque dictionibus encliticis; eamque regulam non solum ad eos versus spectare, in quibus tertius pes vel integro vocabulo, vel parte longioris vocabuli impleretur, sed etiam in quibus illud vocabulum ex duobus in unum conjungi solitis constaret, qualia sunt δήπου, εἴπερ, εἴτις, καίπερ, καίτοι, μέντοι, ὅστις, ὅταν, οὔτις, οὔτοι, τοίγαρ, τοίνυν, ὥσπερ. Non facile, inquit, intelligi, cur magis placuerit auribus Atheniensium,

εἰς τὰσδε γὰρ βλίψασ' | ἐπιυξάμην τὰδε,
καίνη γὰρ ὤλεσεν | νιν, εἰς Τροίαν τ' ἄγει,

quam,

εἰς τὰσδε γὰρ βλίψας | ἐπιυξάμην τὰδε,
καίνη γὰρ ὤλεσεν | τὰδ, εἰς Τροίαν τ' ἄγει,

at facto tamen rem comprobari. Nempe tota ista observatio talis est, ut, qui sic omnes tragicorum versus per singulos pedes examinare volet, multa possit hujusmodi, quæ casu facta sunt, pro regulis vendere. Quid est enim, quod, ut ipse fatetur vir doctus, qui hanc observationem in medium attulit, Æschylus ac Sophocles sæpe violaverunt legem istam, Euripides autem, multo illis alias negligentior, eam observavit? Num illi duo, qui principes in hoc genere poëseos habiti sunt, non eadem in urbe fabulas suas, et coram iisdem Atheniensibus exhibuerunt? Quanto satius erat, ad illud animi attentionem convertere, quod Græcos, si saperent, facere oportebat, quodque fecisse eos, diligentem lectorem latere non potest, ut pro sententiæ atque orationis multiplici conformatione, proque ea ratione, quam recitatio dictis conveniens sequi deberet, alio atque alio modo versus componerent, nihil nisi sensum sequuti suum: quem nos si indagare volumus, non eum profecto ex litteris et syllabis colligere poterimus, sed potius, ex fonte suo, orationis sententiæque natura, haustus, deinde in his minutiis ultro se nobis offeret.

11. Ex eadem justæ recitationis observatione aliud explicari de-

fendique potest, quod aliter non esset idoneam rationem habiturum. Nam quum poëtæ in hoc versu, qui ad colloquium maxime orationumque imitationem factus est, plures usurpare cæsuras debeant, interdum illi, interpunctione vel finem versus non longe prægressa, vel paullo post initium sequentis versus sequutura, duos versus arctius conjunxerunt, adeo ut etiam vocalem dictionis monosyllabæ in fine versus eliderent. De qua re non est, quod hic dicam explicatius, quum id supra jam factum sit lib. I. cap. 8, 10.

12. Sed pertinent ad hoc genus etiam illi versus, qui in vocem terminantur natura sua ita cum sequentibus cohærentem, ut, nisi etiam pronuntiando arctius cum iis conjungatur, versus, ut recitationis postulatis non satisfaciens, merito displiceat. Unde non sane injuria suspectus est hic Æschyli locus in Eumen. 238.

ἀλλ' ἀμβλὺν ἤδη, προσηπτεριμμένοι τε πρὸς
αλλοιοσιν οἴκοις καὶ πορέμασιν βροτῶν.

Qui si sanus est, parum certe elegans est. Multos melius Sophocles in Antig. 409.

πᾶσαν κόνιν σήραντες, ἢ κατεῖχε τὸν
νίκυν, μυδῶν τε σῶμα γυμνώσαντες εὔ.

Paullo alia, sed ejusdem tamen generis exempla sunt, quæ ibi attuli in minori ed. Erfurdtii. Adde Boeckhium ad Pind. Olymp. VI. p. 377. Ejusmodi sunt etiam hæc in Œd. Reg. 236.

τὸν ἄνδρ' ἀπαυδῶ τούτων, ὅστις ἐστὶ, γῆς
τῆσδ', ἧς ἐγὼ κρέατη τε καὶ θρόνουσιν νίμω.

et v. 253.

ὑπὲρ τ' ἱμαυτοῦ, τοῦ θεοῦ τε, τῆσδ' ἐτε
γῆς, ὧδ' ἀκέρπως κἀθείως ἐρταρμένης.

In quibus exemplis omnibus pessime sensui consuleret, qui in fine versus magis, quam ubi interpunctiones jubent, voce consistendum putaret.

13. Ad mensuram quod attinet, satis jam post tot doctorum hominum disceptationes exploratum habemus, anapæstum in tragicorum trimetris non nisi in nomine proprio locum habere, excepto tamen ultimo pede, quem semper purum servari necesse est. Qua de re quum alii disceptarunt, tum novissime Porsonus et ego in præfationibus ad Hecubam. Primus pes autem anapæstum etiam in aliis nominibus recipit, sed in veteri tragœdia ea lege, ut id in integro vocabulo fiat. Euripides vero etiam ita aliquando anapæstum admisit, ut is ex pluribus vocabulis constaret, ut in Oreste v. 896, 1336. Alcest. 376. Iph. Aul. 646. Bacch. 502. 1189. 1243. Hel. 844. Herc. f. 940. quamquam in his exemplis omnibus præpositio est, cum nomine eo conjuncta, quocum quasi unam notionem facit. Videtur hic ex pluribus vocibus compositus anapæstus ad recentioris tragœdiæ incuriam referendus esse. Dixi de hoc anapæsto in præfatione ad

Hecubam p. 56. ubi etiam monitum est, in hoc Ionis Euripidei versu, 1343.

ὁ θεός σ' ἐβούλετ' ἐν δόμοις ἔχειν λάτριν,

synizesin in primo pede esse. In Ajacis Sophoclei v. 571. emendationem ibi a me propositam Lobeckius atque Erfurdcius in textum receperunt. In Œd. Col. 1360. s. non minus temere, quam in principio Electræ, introductus est anapæstus. Verissima est vulgata:

οὐ κλαυστὰ δ' ἐστίν, ἀλλ' ἔμοι μὲν οἰστέα
τάδ', ὡσπερ ἂν ζῶ σαῦ φονέως μεμνημένος.

Versus ex Lemniis Sophoclis apud Scholiasten Platonis p. 133.

ταχὺ δ' αὐτὸ δείξει τούργον, ὡς ἐγὼ σαφῶς,

non videtur repugnare, si quidem hæc fabula, ut videtur, satyrica fuit. In his enim tali versui venia est. Sic Æschylus in Κήρυξιν apud Pollucem X. 186.

κατὰ τῆς σισύρης τῆς λιονταίας δορῶς.

Præterea tenendum est, vitatum videri in antiquiore tragoedia etiam eum in primo pede anapæstum, qui ex augmenti accessione existeret. Itaque Sophocles in Electræ v. 714. scripsit:

κτύπου κροτητῶν ἀρμάτων· κίνις δ' ἄνω
φορεῖτ'· ὁμοῦ δὲ πάντες αναμειγμένοι,

non ἐφορεῖτ'. Crasin quidem hic non repudiem, quia, ut re, ita pronunciando conjungenda sunt verba ἄνω φορεῖτο. Videndum autem, an hac maxime de causa καθιζόμεν et καθήμεν dicere tragicis placuerit, quod verbum in initio versus invenitur in Æschyl. Prom. 229. Soph. Antig. 411. Œd. Col. 1597. Trach. 918. Eurip. Phæn. 75. fragm. Œd. 16. Itaque Æschylus in Persis v. 376. 458. 506. noluit, quod editor Glasguensis posuit, ἐτροπούτο, ἐκυκλοῦντο, ἐπιτινον scribere, sed dedit τροπούτο, κυκλοῦντο, πίπτον, quando ex egregia Seidlerii observatione, cujus mentionem supra lib. I. c. 10, 11. p. 52. feci, in iis locis, quæ ῥήσεις ἀγγελικαὶ vocabantur, et si quid his simile est, epicorum more negligunt augmentum tragici. Exempla, præter hæc, quæ commemoravimus, vide in Æschyli Persis 416. 458. Choëph. 736. (sciens præterea ejusdem fabulæ 930. qui corruptus videtur) Soph. Electr. 715. Œd. R. 1244. 1249. Œd. Col. 1604. 1605. 1624. Trach. 769. 904. 915. Philoct. 371. Eurip. Hec. 1160. Alc. 181. 182. Suppl. 696. Iph. Taur. 54. Bacch. 728. 1066. 1084. 1134. Quorum ea tantum, quæ omnem medelam adspernabantur, intacta a criticis relicta sunt. His adde locos, in quibus crasis, qua eos adjuvare voluerunt, ferri non potest, Æschyli in Persis 490. Sophoclis in Œd. Col. 1602. 1608. Philoct. 360. Eurip. Heracl. 33. Ea res facit, ut de aliis locis, in quibus admitti possit crasis, suspicio oriatur, eos, quoniam ipsi quoque in illis ἀγγελικαῖς ῥήσεσι inveniuntur, abjectione augmenti potius notandos esse, ut Æsch. Pers. 689. Soph. Aj. 308. 1303. Trach. 381. 774. 907. Eurip. Hel. 1587. Sed redeo,

unde digressus sum. Anapæstum, qui in primo pede ex augmenti accessione nasceretur, in his tantum locis observavi: in Eurip. Herc. fur. 458. quod antiquissimum exemplum esse puto,

ἔτεκον μὲν ὑμᾶς, πολεμίοις δ' ἔθρεψάμην.

Deinde in Sophoclis Philocteta v. 544.

ἐκέλευσ' ἔμοί σε, ποῦ κυρῶν εἴης, φράσαι.

Denique in Euripidis Bacchis v. 1293.

ἐμάνητε, πᾶσά τ' ἐξεβακχεύθη πόλις.

14. Trimetros, qui in melicis tragœdiarum partibus inveniuntur, anapæstum admittere sibi persuaserant Lobeckius et Erfurdcius ad Soph. Aj. 705. (697.) eique sententiæ calculum adjecerat Seidlerus in epistola ad Lobeckium post hujus Ajacem p. 438. Non sane temere rejiciam hujusmodi observationem: at maxime tamen mirum foret, in cantu, qui majorem requirit severitatem numerorum, plus licentiæ, quam in diverbiis concessum esse. Nam quod afferunt, omnino liberioribus numeris antistrophicos trimetros incidere, id longe aliud est, et ad solas pertinet solutiones, quæ, modulatione intercedente, etiam ejusmodi verborum collocationes excusari patitur, quales recentior tragœdia in ipsis diverbiis admisit: de quibus dicitur segm. 15. Exemplis certe anapæsti, quæ afferuntur, non multum tribuam. Sunt ea hæc: Æschyli in Sept. ad Th. 985. (997.) 990. in Persis 1043. 1059. Suppl. 800. Sophoclis in Ajace v. 704. in Œd. Col. 1466. Euripidis in Bacchis 1153.

μέλαινά τ' Ἐριννύς, ἧ μεγασθενής τις εἶ.
ἀπώλεσε δῆτα, καὶ τὸ τοῦδ' ἐνόσφισε.
δαίαινε, δαίαινε πῆμα, πρὸς δόμους δ' ἴθι.
καὶ στέρον ἄρασσε, κάπιβόα τὸ Μύσιον.
πρὸς ὃν νίφη δι' ὑδρηλά γίγνεται χιάν.
ἔλυσε γὰρ αἰνὸν ἄχος ἀπ' ὀμμάτων Ἄρης.
ἔπληξα θυμὸν οὐρανία γὰρ ἀστραπή.
τὸν τοῦ θεάκοντος ἐκγένετα τοῦ Πενθίως.

His addi posset dimeter in Persis 559.

ὀμόπτεροι κυανώπιδες,

de quo supra dictum p. 53. Sed ex trimetris istis primus, qui in antistropha ex iisdem verbis constat, non est legitimus trimeter, eoque nihil probat. Quem versum male tractavit editor Glasguensis, quum, quod sequuti sunt alii, deleta copula scripsit μέλαινα, Ἐριννύς, ut illud adjectivum non ad Ἐριννύς, sed ad præcedens Οἰδίπου σκία referretur. Secundum versum antistropharum observatio docet ex duobus dochmiis compositum esse, et proinde correctione indigere. In tertio, quinto, septimo versu adhibenda videtur συνακφάνησις, ut monitum est supra p. 54. Quintus quidem sic editus est a Turnebo, ex conjectura, ut videtur. Porsonus, qui in præf. ad Hec. p. 9. Aldi et Robortelli lectionem δ' ὑδρηλά, de solo metro sollicitus, reponi

jusserat, in supplemento p. 59. aliam proposuit correctionem, ad sensum commodam, sed transpositionis audacia fines, quos certos hoc genus habet, egredientem. Si Turnebi lectio non est vera, aliud hic vitium lateat necesse est. Cod. Guelf. δ' ἰδρηλὰ γίνεται. Quartum versum idem Porsonus in Addendis ad Hec. p. 80. audacius reformavit, quum lenius posset καὶ βόα τὸ Μύσιον scribere, indicium faciente Eustathio ad Dionys. Perieg. 791. In sexto delendum videtur γάρ. In postremo denique, qui non habet antistrophicum, ita molestus est articulus ante Πενθείως, ut eum aut ab interprete adjectum, aut ad postremam syllabam vocis ἐγγένετα communem genitivi formam του adscriptam fuisse putem. Deleto articulo versus ex iambico monometro hypercatalecto et dochmio constabit. Cæterum non ignoro, esse, qui duos versus, quos ex Persis attulimus, antispasticos esse putent. At tales antispasticos nec fecit ullus poëta, nec facere potuit.

15. Quod in trochaicis versibus adnotavimus, inde ab Olympiade LXXXIX. corrumpi gravitatem numerorum cœpisse, idem etiam in trimetris factum animadvertimus, qui ex illo tempore magis magisque ad satyrici versus levitatem inclinarunt. De qua re primo indicium feci in dissertatione observationes quasdam de linguæ Græcæ dialectis continente, quæ edita est a. CIΩIOCCCVII. Et quo recentior quæque tragœdia est, tanto frequentiore in ea longarum syllabarum solutionem deprehendere licet. Qua in re hoc in primis notabile est, quod etiam bisyllabas voces ictu in primam syllabam incidente ad solutionem adhibuerunt, quod in antiquioribus tragœdiis non est factum, nisi in formulis quibusdam inevitabilibus, ut διὰ μάχης, κατὰ νόμον, περὶ σέθεν. Talem enim versum, qualis hi sunt in prologo Orestis.

ἦ πόσιν ἀπείρω περιβλαῦσ' ὑφάσματι,
οὐ καλόν· ἐὼ τοῦτ' ἀσαφὲς ἐν κοινῷ σκοπεῖν,

antiquior tragœdia prorsus improbavit, nisi, ut supra indicavimus, in melicis partibus, in quibus modulatio cantus talia videtur lenuisse. Itaque non puto scripsisse Æschylum in Suppl. 267. 525.

ἰγῶς θαλάσσης· τῶνδε καπὶ τὰδε κρατῶ.
ἀλλ' οὔτι δαρὸν χρόνον ἐρημάσει πατήρ.

Contra illum poëtam, qui Rhesum fecit, quem Euripide aliquanto recentiorem esse non dubium est, trimetros fecisse videmus elegantissimos, planeque ab ista negligentia puros. Ex quo mihi videor jure colligere, non eum ex recentioribus illis Atheniensium tragicis esse, sed multo post vixisse, quum Alexandrini, ut Sositheus et Lycophron, Atticorum tragœdiam, grammatica subtilitate limatiores, quam fecundi ubertate poëtica, imitari atque ex oblivione resuscitare conarentur.

16. Alias observationes, quibus tragici trimetri compositio illustratur, jam supra attulimus lib. I. cap. 10, 4. 7. 11. 12. 21. ut eas non opus sit hic repeti. De soluta quinta arsi apud tragicos pariter atque apud comicos disputavit Seidlerus in libro de verss. dochm. p.

380. seqq. Quædam ego quoque attuleram in præf. ad Hec. p. 38. seqq.

17. SATYRICUS trimeter, ut supra dictum est, solutiones longarum syllabarum crebrius, quam tragicus, admittit. Vide Casaubonum de pœsi satyrica p. 222. Quamquam credibile est, in satyricis quoque fabulis aliquanto majorem curam ante Olympiadem LXXXIX. quam post illud tempus, adhibitam esse. Cui rei fidem facere videntur fragmenta, quæ ex Æschyli et Sophoclis satyricis fabulis satis multa supersunt. Quodque in Rheso adnotavimus, Alexandrinos rursus ad majorem severitatem rediisse, etiam de satyris dictum volumus, quorum insigne exemplum, ex Sositheï Lytiera servatum, omnibus notum est. De eo disputavi in dissertatione de dramate comicosatyrico, inserta Beckii commentariis soc. philol. vol. I. P. II.

18. Itaque rectius fortasse ita sentiemus, satyrici trimetri hoc esse proprium, ut gravitatem imitetur tragici, sed tamen, quoniam id non serio fit, interdum etiam anapæstum adsciscat, qui est comici trimetri proprius. Atque hic pes usurpatur quidem in satyris, sed quam id pudenter parceque factum sit, ex eo intelligitur, quod in toto Cyclope non plura quam duodeviginti ejus exempla inveniuntur, v. 154. 231. 233. 241. 271. 273. 333. 342. 555. 557. 559. 563. 578. 584. 633. 642. 643. 680. Nam alia quædam corrupta sunt. Ac ne quis forte ab antiquioribus non usurpatum esse anapæstum opinetur, non inutile erit Æschyli versum apposuisse, quem Bentleius in epist. ad Hemsterh. p. 96. emendatum dedit:

λινᾶ δὲ γείττα κάμελίνου μακροὶ τόνοι.

Itaque quod grammatici volunt, satyricum trimetrum maxime brevium syllabarum copia a tragico differre, vereor ne non sit ita intelligendum, ut ea licentia plus in satyris usos esse tragicos credamus, quam id eos in recentiore tragœdia fecisse videmus. Quin haud scio an etiam modestiores in satyris fuisse dicam, quum in hoc ipso posita sit natura satyrorum, ut specie quadam gravitatis risum moveant. Nec repugnant, sed confirmant potius conjecturam nostram et Cyclops et fragmenta, quæ habemus, satyrorum.

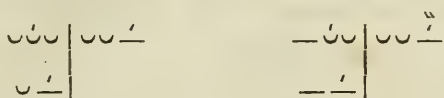
19. Perventum est denique ad COMICOS trimetros, quod genus ut licentia cæteras formas superat, ita peculiare quasdam difficultates habet. Atque ut paucis comprehendamus ea, quæ propria hujus versus sunt, continentur ea his tribus rebus, primo, quod anapæstum omnibus in locis recipit, præter ultimum, ut apud Aristophanem Vesp. 973.

κατάβα, κατάβα, κατάβα, κατάβα, καταβήσομαι,

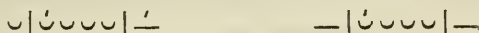
quem anapæstum jam supra lib. I. c. 5, 2. et II. c. 12, 4. non parem esse spondeo, sed breves syllabas irracionales habere monitum est; deinde quod cæsuram in medio pede tertio multo sæpius, quam tragicus trimeter, negligit; denique quod cautionem tragicorum, ne prima quinti pedis syllaba sit longa finalis, plane ignorat, ut in principio Acharnensium,

ὄσα δὴ δέδηγμαι τὴν ἑμαυτοῦ καρδίαν.

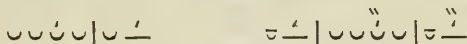
20. Anapæsti usus ad aliam nos deducit, eamque satis impeditam quæstionem. Nam quum non sit dubium, anapæstum omnibus locis, ultimo excepto, recipi, pariterque constet, arses, præter ultimam, solvi omnes posse: tamen quæsitum est, an etiam ante anapæstum solvi arsis soleat, sive, ut aliis verbis utar, an etiam tribracho vel dactylo subjiciatur anapæstus. Negavit hoc Dawesius, et hinc, qui post eum fuere, in iisque etiam Porsonus ad Eurip. Or. 51. 499. quum antea omnes conjungi pedes istos putarent, quam opinionem defendebat adhuc Marklandus ad Eurip. Suppl. 901. p. 185. b. Et sane ex grammaticorum sententia necesse est recte se habeat ista horum pedum conjunctio,

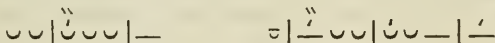
ex numeri lege autem aperte prava est, ut quæ proceleusmaticum pro trochæo inferat,

Contra hujusmodi pedum dispositio,

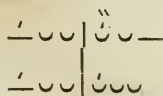

quam grammatici non possunt non improbare, recte se habet ex numeri lege, quia salvus manet trochaicus numerus,

Nam qui in posteriore exemplo dactylus est, breves habet irrationales. Grammaticorum quidem doctrinam, quæ nihil frugi continet, deseremus, remque omnem in tres partes dividemus. Itaque primo considerabimus dactylum pro trochæo positum, sequente soluta arsi; deinde anapæstum videbimus tribracho ita subjectum, ut iambus proceleusmaticum sequatur: denique anapæstum pro iambo, prægressa soluta arsi, perpendemus.

21. Igitur prima, quæ in disceptationem venit, forma hæc est,

improbata grammaticis, sed legibus numeri consentanea. Nam pro iambo illa, non pro trochæo proceleusmaticum infert. Itaque apud Romanos frequentissima est. Statim Terentius in Andr. I. 1, 91.

quæ ibi áderant, forte unam ádspicio adulescéntulam.

Rarissima, fateor, hæc forma apud Græcos est. Sed quum nihil caussæ sit, quare eam his magis quam Romanis improbatam censeamus, quum numeris, modo verba apte disposita sint, egregie conveniat, non ausim eam propterea tantum, quia rara est, damnare. Aristophanes in Pluto v. 1011.

νητάριον ἂν καὶ φάττιον ὑπεκορίζετο,

quæ certissima est Bentleyi emendatio, ut e scholiis libri Ravennatis intelligitur, citantque hunc versum Photius et Thomas M. in v. ὑποκορίζομαι, et Suidas in v. νητάριον. Neque, ut quidem ex collatoris silentio colligo, in cod. Veneto et tribus Mutinensibus libris aliter scriptus exstat. Etsi fortasse quis hic ad syncoponesin confugiat, quæ adhiberi poterit etiam in Vespis v. 1170.

ἂδι προβάς· τρυφερόν τι διασαλακώησον.

In hoc versu aliæ lectiones a scholiasta commemorantur. Vide Gaisfordii adnotationem ad Hephæst. p. 69. seq. Sed omni suspitione vitii major est Platonis versus apud Schol. Eurip. Hec. 838.

οὗτος τίς εἶ; λέγε ταχύ· τί σιγαῖς; οὐκ ἐρεῖς;

Alexis apud Athenæum p. 223. E.

ἀπόλαβε. τουτὶ δ' ἔστι τί; ὃ παρ' ὑμῶν ἐγώ.

Aristophanes in Pluto 701. ex Ravennatis quidem libri lectione,

οὐκ, ἀλλ' Ἰάσω μὲν γέ τις ἀκολουθοῦσ' ἄμα.

Quibus fortasse addi poterit Aristoph. Eq. 7.

αὐταῖσι διαβολαῖς· ὃ κακόδαιμον, πῶς ἔχεις.

Ita legit scholiastes et ad hunc v. et ad v. 495. recte observans, alludi ad id, quod præcesserat, αὐταῖσι βουλαῖς. Nunc quidem editur αὐταῖς διαβολαῖς, consentientibus, ut videtur, MSS. Alii vero plerique loci non carent vitii suspitione. Aristophanes in Ranis v. 76.

εἴτ' οὐχὶ Σοφοκλέα πρότερον ὄντ' Εὐριπίδου
μέλλεις ἀναγαγεῖν, εἴπωρ ἐκείθεν δεῖ σ' ἄγειν.

Synzesis quidem in nomine Sophoclis hoc loco aliena est. Sententiæ optime consuleretur, omittendo participio ὄντα: sed hoc a scholiasta agnoscitur. Itaque præstare videtur, οὐ scribi, quo facto Σοφοκλέα ita, ut solent talia nomina in hoc versus loco, cum ictu in secunda syllaba pronunciabitur. Atque οὐ et οὐχὶ quum sæpissime permutantur, tum in hoc ipso genere, de quo disputamus, non semel ex hac commutatione vitium ortum est. Ita in Pluto 179. ubi duo codd. Mutinenses οὐχὶ præbent, recte nunc editum est,

ἐρᾷ δὲ Λαῖς οὐ διὰ σὲ Φιλωνίδου;

Videamus alios suspectos locos. In Acharn. 78.

τοὺς πλεῖστα δυναμένους καταφαγεῖν τε καὶ πιεῖν,

τε delevit Brunckius. Hoc loco etsi φαγεῖν scribi posset, tamen, quum scholiastes compositum verbum agnoscat, vereor ne δυνατοὺς scribendum sit. In eadem fabula v. 437.

Εὐριπίδην, πειδῆπυρ ἐχαρίσω μοι τάδε,

expungi potest μοι, quod factum est a Brunckio. Ibidem v. 190. seq. scholiastes videri potest legisse:

ἄζουσι χαῦται πρῆσβέων ἐς τὰς πόλεις
ἄζύτατον ὡς περὶ διατριβῆς τῶν ζυμμάχων.

At non est tamen idonea caussa, quare librorum scripturam ὡσπερ repudiemus. In Equit. 134.

κρῆτεῖν, ἕως ἂν ἕτερος ἀνὴρ βδελυρώτερος,

ἂν omittit codex Venetus. In eadem fabula v. 31. ubi Brunckius dactylum intulerat, veram lectionem restituit optimæ spei juvenis, Car. Reisigius:

ποῖον βρέτας θεῶν; ἐτέον ἠγεί γὰρ θεούς;

In eadem fabula v. 676. ne ad sensum quidem apta est lectio cod. Rav. ὑπεκδραμών. Neque in Vesp. 961. ex hoc codice mutanda est scriptura. In Avibus v. 1693. jam Porsonus aliique ex scholiis ad v. 1565. δότω restituendum viderunt. De Pacis v. 380. recte iudicavit Meinekius p. 14. recteque idem correxit Nicostrati versum apud Athenæum III. p. 115. D. quod antea jam Porsonus fecerat in Advers. p. 242. Sed in Ephippi versu VIII. p. 353. A. citato, facilius scribas:

ἄπαντα γὰρ ἰκάν' ἐστί. φράζει δὴ ποτε.

Alexidis versum ab Athenæo IV. 170. C. allatum, Casaubonus IV. 21. ὑποθεῖς scribendo correxit. In Platonis versu a scholiasta ad Nubes 109. citato, in quo νῦν dedit cum vulgatis Casaub. ad Athen. IX. 9. p. 665. τίως habet, in unam syllabam contrahendum, Suidas in v. Φασιανοί, et sic scriptum versum ex scholiis ad Aristophanem profert Ruhnkenius ad Tim. p. 183. In Eubuli loco apud Athen. p. 679. E. scribendum esse,

στεφάνους ἴσως βούλεσθε; πότρε' ἐρπυλλίνους,

quavis videt. Intulerat suspectos pedes in fragmentum Aristophanis Dædali Grotius in Excerptis p. 547. Sed quæ apud Photium lectio est, caret vitio.

περὶ τοῦ γὰρ ὑμῖν ὁ πόλεμος
νῦν ἐστί; περὶ ὄνου σκιάς.

Nisi dimetri sunt hi versus. Denique Eupolidis quoque versus apud Athen. XIV. p. 623. E. suspectus est:

καὶ μουσικὴ πρᾶγμα' ἐστὶ βαθύ τι καὶ καμπύλον.

Qui ejecto τὶ multo erit elegantior.

22. Non multum ab his exemplis secundum genus differt, quod fit iambo proceleusmaticum sequente. Quod quum recte se habeat ex nostra doctrina, pravum foret ex sententia grammaticorum, quia pro iambo proceleusmaticum habiturum esset:

υ υ | υ υ υ | '   υ υ υ υ | υ —

Hoc quoque genus a Latinis ubique usurpatum est. Térentius in Andr. I. 1, 16. 19.

Sed hoc mihi molestum est: nam istæ commemoratio.
ita faciã. hoc primum in hæc re prædicò tibi.

Et quum in Romanorum versibus verba ipsa indicent, quibus in locis ponendi sint ictus, certissimo hinc argumento cognoscitur, veram esse hanc, quam sequimur, metiendi rationem. Nam grammatici quoque eosdem pedes suæ doctrinæ aptare possunt, sed non aliter, quam ictu a tertia in secundam syllabam translato,

υ υ υ | υ υ —

quem pravum numerum esse proceleusmaticus docet, pro trochæo positus,

υ | υ υ υ υ | —

Apud Græcos perrara est horum pedum conjunctio, nec novi exempla, quæ non aut jam emendata sint a viris doctis, ut Aristophanis in Eccles. 162. quod restituit Porsonus ad Eurip. Or. 1427. aut emendationem vel desiderent, vel facile admittant. In Aristoph. Avibus v. 1506.

ἄπο γὰρ ὀλέσεις, εἴ μ' ἐνθάδ' ὁ Ζεὺς ὄψεται,

cod. Ravennas ἀπὸ γὰρ μ' ὀλέσει: et ὀλέσει quidem etiam codex Venetus habet. Atticus sermo vel ἄπο γὰρ ὀλεῖ μ' vel ἄπο γὰρ μ' ὀλεῖ requirit, idque plures critici restitutum iwerunt. In Thesm. 285.

ὦ Θράττα, τὴν κίστην κάθειλε, κατ' ἔξελε
τὸ πύπανον, ὅπως λαβοῦσα θύσω ταῖν θεαῖν

aut ὡς scribi posset, aut, quod lenius remedium est, τὸ deleri. Porsono in Adversar. p. 242. placebat τὰ πύπαν', ὅπως. In Damoxeni versu apud Athen. III. p. 103. A. nihil impedit, quin ejecto δὲ scribatur,

ἐνίστ' ἀφεστὰς παρακλείομαι, πόθεν.

23. Tertia denique forma est, quæ dactylum et anapæstum pro duobus iambis habet. Ea quum grammaticorum doctrinæ non repugnet, tamen numeri legibus aperte adversatur, ut proceleusmaticum pro trochæo introducens,

— | υ υ υ υ | —

Itaque etiam Latinos, qui, quidquid per numeros licitum est, recipere consueverunt, tamen ab hac forma plane videmus abstinuisse. Quod si quæ ejus exempla inveniuntur, ea non dubium est, quin correctione indigeant. Submovitque, ut par erat, ex Terentio Bentleius, etsi ille aliquando sui oblitus, ut ad Eun. I. 2, 69. et ad Adelph. IV. 1, 11. de quo loco supra dictum est cap. XII. 5. Apud Plautum, qui omni genere vitiorum abundat, hæc quoque pravitas aliquot locos affecit. Ut in Asinaria I. 1, 44.

bene hercle facitis, et á me initis grátiam.

Scribe *facis*. Ita in sequente versu cod. Lips. *nescitis* pro vulgato *nescis*. In prologo Rudentis v. 43.

eam vidit ire e ludo fidicinió domum.

Ita libri veteres. Sed recte videntur viri docti corrigere *fidicino*. In Truculento I. 1, 26.

bis perit amator ab re atque animo simul.

ubi scribendum est,

bis perit amator ab re atque ab animo simul,

quemadmodum in sequentibus versibus ter illud *perit* repetit. In Milite II. 6, 36. edebatur:

ita sum coactus, Periplectomene, ut nesciam,
utrumne postulare prius tecum æquum siet,
an me expurgare hic tibi videatur æquius,
nisi istæc non est hæc, neque ista sit mihi.

Quæ Lipsii emendatio est, quo auctore ordo duorum postremorum versuum mutatus est. Meliorem viam emendandi monstrant libri veteres, quorum nullus *an* habet, ut id certe non post *mihi* positum fuerit. Cod. Lips. autem *æquam est*, et *ipsast*, et *videtur*. Ed. Carpentarii *æquunst* et *videtur*, pro *ipsast* autem *ista se*. Hinc scribe:

ita sum coactus, Periplectomene, ut nesciam,
utrumne postulare prius æquum est, nisi
istaec non est hæc, neque eadem ipsa est, an mihi
me expurgare hoc tibi videtur æquius.

In eadem scena v. 87.

ignoscam tibi istuc. at di tibi faciant bene.

scribe:

ignoscam tibi istuc. at tibi di faciant bene.

Sed diligenter ab his locis discernendi sunt ii, in quibus aliqua sit contractio: quod sæpe factum est in nominibus *beneficium* et *maleficium*, ut apud Terentium in Eun. I. 2, 69.

cupio aliquos parere amicos beneficío meo.

Alia ibi exempla Bentleius attulit, etsi ille falsus in eo, quod quatuor breves spondei loco esse vult, i. e. quod illud ipsum numeri vitium, de quo loquimur, non putat esse vitium. At Romani, ut *boni*, *mali*, *malum*, ita etiam *bene*, *male*, una syllaba pronunciabant, extrita, ut videtur, priore vocali. Ei rei fidem faciunt tales loci, ut hic Plauti in Mostell. I. 3, 29.

equidem pol miror tam catam, tam doctam te, et bene eductam.

Itaque *beneficium* pronunciari in istius modi versibus debet. Sed venio ad Græcos. Et, si ne Romani quidem pro duobus iambis dactylum atque anapæstum admiserunt, tanto magis a Græcis abjudicare hanc perversitatem debebimus. Idque post Dawesium fecerunt

maxime Erfurdtius in libro, cui index est *Königsberger Archiv* 1812. P. III. p. 428. seqq. et nuper Meinekius in libello, cujus paullo ante mentio facta est, p. 14. seqq. Commemorabo potiora exempla. Atque in Aristoph. Pluto v. 204. veram lectionem διέβαλ' habet codex Mutinensis. In Ranis v. 551. κατέφυγ' exhibet cod. Ven. In Acharn. 18. γε delendum esse et ego pridem monueram, et antea, me ignaro, Porsonus. In eadem fabula v. 615.

οἷς ὑπὲρ ἑράνου τε καὶ χρεῶν πρῶν ποτέ,
ὡσπερ ἀπόνιπτρον ἐκχέοντες ἰσπύρας,
ἄπατες ἐξίστω παρήνον οἱ φίλοι.

Hic præstat ὑπ' ἑράνου τε καὶ χρεῶν scribere, non quo id idem sit, quod ὑπέρ, ut Erfurdtio l. c. p. 429. videbatur, sed ut cum verbo ἐξίστω jungatur. Aliquod hujus scripturæ vestigium eruas ex scholio: ὅτι αὐτοῖς οἱ φίλοι χρεῖς καὶ πρῶν συνεβούλευον καταχρεῖς οὔσιν ὑπὸ τε ἑράνων καὶ ὀφλημάτων, ἐξίστασθαι τῆς οὐσίας, ὡς μὴ δυναμένοις ἀποδοῦναι. Ibidem v. 733.

ἀκούετον δὴ, ποτέχετ' ἐμὴν τὰν γαστέρα.

Hic quoque valde probabilis est Car. Reisigii conjectura, πότεχ' ἐμὴν τὰν γαστέρα. In Avibus v. 444.

διατίθεμαι ἴγωγε. κατόμοσον νῦν ταῦτά μοι.

Cod. Ven. et scholiastes, διατίθεμ' ἰγώ, unde cum crasi scribendum διατίθεμαι ἴγώ. In Lysistr. v. 20.

ἀλλ' ἕτερα γὰρ ἦν γε τῶνδε προϋργαιότερα.

Deest γε in nonnullis codd. Hinc scribe:

ἀλλ' ἕτερα τὰρ ἦν τῶνδε προϋργαιότερα.

In Gerytadæ fragmento IX. 2. metrum, simulque linguæ leges læduntur Toupii mutatione. Nostram emendationem,

ἔτλη κατελθεῖν; ἕνα γὰρ ἀφ' ἐκάστης τέχνης

recepit novissimus editor Athenæi. In fragm. Thesmoph. VIII. 2. revocanda lectio MS. στρόφον. Nonnullos in locos commutatae particulae οὐ et οὐχι hoc vitium intulere, ut in fragmentum Alexidis apud Athenæum XIV. p. 642. C. quod emendavit Meinekius. Sic in Aristoph. Plut. 178. cum aliis codd. etiam Venetus et duo Mutinenses libri,

ἢ ξυμμαχία δ' οὐχι διὰ σὲ τοῖς Αἰγυπτίοις;

ubi non est dubium, quin οὐ scribendum sit, quæ particula cum altera etiam in sequente versu, de quo supra diximus, permutata est. Ita meliores lectiones vitium illud expulere in Damoxeni versu apud Athenæum p. 103. ubi ex codd. nunc editum, παρατίθημι, μανθάνεις, et in Eubuli fragmento apud eundem scriptorem II. p. 36. D. ubi legendum esse,

ὁ δ' ὀγδοὺς κλητῆρος, ὁ δ' ἕνατος χολῆς.

et sic scriptum hunc versum afferri a Florente Christiano ad Aristoph. Vesp. 1384. observavit V. D. in *Critical Review* Januar. 1803. p. 5. seq. In aliis locis neminem latere potest corrigendi facilitas, ut in Antiphanis versu apud Athen. VI. p. 222. B. In Damoxeni loco apud Athenæum III. p. 102. C.

αἱ μεταβολαὶ γὰρ, αἶ τε κινήσεις, κακὸν
ἤλιβατον ἐν ἀνθρώποισιν, ἀλλοιώματα
ἐν ταῖς τροφαῖς ποιούσι,

rectius fortasse κακὰ ἤλιβατ' ἐν ἀνθρώποισιν scribetur, quam delebitur ἐν. In eodem Damoxeni loco paullo ante,

μᾶλλον δὲ κατέχοντα καταγέλα σύ γ' ὡς κενού,

de quo versu audacioram conjecturam protuli in præfatione ad Draccon. Straton. p. 24. codd. non habent σύ γ'. Unde rectius fortasse scribetur:

διόπερ μάγειρον ὅταν ἴδῃς ἀγράμματον,
μὴ Δημόκριτόν τε πάντα διανεγνωκότα,
μᾶλλον δὲ κατέχοντ', εὔ καταγελαῖν ὡς κενού,
καὶ τὸν Ἐπικούρου κένονα, μισθώσας ἄφεις.

Nam etiam μισθώσας videtur defendi posse. In Antiphanis versu apud Athenæum VI. p. 226. D.

οὐχὶ μα Δία τιτθᾶς εἰσάγουσι βασπάνους,

nisi hic quoque οὐ pro οὐχὶ reponendum, nemo certe, si ordine verborum mutando facienda emendatio est, τιτθᾶς loco moveri, quam μὰ Δι' οὐχὶ scribi malet. Alexidis versum ab eodem Athenæo I. p. 22. F. allatum,

ὅς δ' ἂν ἐς ἐτέραν ληφθῆ γ' ἀποστέλλων πόλιν,

in quo libri εἰς habent, melius hac præpositione, quam particula ἂν delenda sanavisset Erfurdcius. Diphili locus apud Stobæum Serm. XCV.

πένητος ἀνδρὸς οὐδὲν εὐτυχέστερον,
τὴν γὰρ ἐπὶ τὸ χεῖρον μεταβολὴν οὐ προσδοκᾷ,

ita restitui poterit, ut γὰρ deleatur, quum id a Stobæo addi potuerit, si is fortasse versum, quo alter colloquentium ad priorem hujus sententiæ partem responderat, omittendum putavit. Quamquam videntur, ne hæc ex trochaicis versibus sumpta sint:

πένητος ἀνδρὸς οὐδὲν εὐτυχέστερον
τὴν γὰρ ἐπὶ τὸ χεῖρον αὐθις μεταβολὴν οὐ προσδοκᾷ.

Graviore vitio affectus est Anaxandridæ versus a Stobæo Serm. XLI. allatus, in quo Brunckius in Poësi gnomica p. 184. addito ὡς falsos pedes intulerat:

ὅστις λόγους γὰρ παρακαταθήκην ὡς λάβαν.

Fortasse scribendum,

ὅστις λόγους παρακαταθήκην γὰρ λαβάν,

insolentiore particulæ collocatione, de qua vide quos Schæferus citavit in Melet. crit. p. 76. In Philetæri loco apud Athenæum XIII. p. 570. F.

παῦσαι γέρων ἂν τοὺς τρόπους· οὐκ οἶσθ' ὅτι
οὐκ ἔστιν ἡδιστον ἀποθανεῖν βινοῦνθ' ἅμα,
ὥσπερ λέγουσιν ἀποθανεῖν Φορμίσιον,

Toupius, qui sensum loci, ab aliis, quod mirere, parum perspectum, recte intellexit, ἡδιστόν ἐστιν, abjecta negatione, reponendum censebat: quæ si non vera lectio est, certe proxime verum accedit. Novissimus editor Athenæi in indice Phormisium in meretricem transformavit. Anaxandridæ fragmentum apud Athenæum XIV. p. 655.

οὐχὶ μανικόν ἐστιν ἐν οἰκίᾳ τρέφειν ταῦς,

sola dispositione versuum corrigi potest:

οὐχὶ μανικόν ἐστιν ἐν οἰκίᾳ
τρέφειν ταῦς, ἔξόν γε τοιοῦτους δύο
ἀγάλματ' ἀγοράσαι.

Qua medela indiget etiam Eubuli locus, quem idem IV. p. 169. F. affert. Alium denique locum ex systemate dimetrorum apud Aristoph. Ach. 850. jam a Porsono sanatum habemus, teste Gaisfordio ad Heph. p. 245. Alios duo in eadem fabula in dimetris versus 1156. 1168. in quos Brunckius vitiosam lectionem intulit, ad librorum fidem restituendos esse apertum est, monuitque etiam Meinekius.

24. Superest, quam supra segm. 19. tertiam posuimus formam, quæ anapæsto continetur trochæi locum tenente, prægressa soluta arsi,

υ υ υ | υ υ ᾶ
— υ υ |

Hæc forma, si pedes spectes, nihil plane differt ab ea, de qua modo diximus. Quumque proinde ipsa quoque proceleusmaticum pro trochæo exhibeat, et a Latinis prorsus damnata fuerit, non est mirum, si una cum illa altera etiam a Græcis removenda videatur. Est tamen, quod me adduxerit, ut eam et ab illa sejunxerim, et Græcis concedendam esse putem, etsi exempla ejus non multa inveniri fateor. Adnotavi hæc: Aristoph. Nub. 663.

ἀλεκτρυόνα, κατὰ ταυτὰ καὶ τὸν ἄρρηνα.

Ach. 47.

ἀλλ' ἀθάνατος· ὁ γὰρ Ἄμφίθεος Διήμητρος ἦν

Ibid. 928.

ὥσπερ κέραμον, ἵνα μὴ καταγῆ φερόμενος.

Pac. 246.

ἰὼ Μέγαρε, Μέγαρ', ὡς ἐπιτρέψουσ' αὐτίκα.

Av. 108.

ποδαπὸ τὸ γένος; ὄφεν αἱ τριήρεις αἱ καλάι.

Eccles. 315.

καὶ δοιμάτιον, ὅτε δὴ δ' ἐκείνο ψηλαφᾶν.

In Nubium quidem versu, ut aliis in locis, in quibus ἀλεκτρύονα et ἀλεκτρύονας invenitur, fuerunt nuper, qui Porsono digitum intendente in suppl. præf. ad Hec. p. 42. ab Attica contractione auxilium peterent. Sed hoc qui faciunt, vellem exemplum contractionis in hac voce factæ attulissent, in qua, quod ego meminerim, semper communis forma usurpatur. Alia conjectura, cui tamen nunc diffido, a me prolata est in adnotatione ad Erfurdtii disputationem p. 431. In Pacis versu Erfurdtii p. 436. proponebat ἰὼ Μέγαρ', ὦ Μέγαρ'. At id in hoc loco, in quo ubique oratio eundem colorem tenet, vereor ne non sit admittendum, quum paullo ante dictum sit,

ἰὼ βροτοί, βροτοί, βροτοί πολυτλήμονες.

Ob eandem causam probari non potest Porsoni conjectura in Advers. p. 242. ὡς omitti volentis, quam particulam tumentur v. 237. 243. 250. In Avium loco ne linguæ quidem usus ferre videtur abjectionem articuli αἱ, quæ a censore Britanno Æschyli Bothiani, ut Erfurdtii p. 431. refert, commendata est. Acharnensium autem versus 47. et Eccles. v. 315. omnem videntur emendandi conatum ab se arcere. Quibus etiam alter ex Acharnensibus locus adnumerari debet, si quidem is non, quia libri φοροῦμενος habent, suspectus est, de qua re dubitationem meam commemoravit Erfurdtii p. 432. seq. Sed quum ea audacior mutatione opus habeat, malo nunc receptam a Brunckio lectionem sequi. Quæ quum ita sint, in eam deductus sum opinionem, ut Græcos istam, quamvis prima specie pravam mensuram, certa lege non adspersatos esse credam. Quemadmodum enim in tragico trimetro vidimus, mutata cæsura numerum mensuramque mutari, ita simile quid in comico trimetro, non quidem, ut illic, in quinto, sed in secundo pede factum esse arbitror. Cujus in pedis fine si cæsura est, eaque non tantum fine vocabuli, sed sententiæ fine atque posita interpunctione constituta, ita ut majorem in recitando pausam fieri oporteat, videntur poëtæ, si pes iste tribrachus esset, finito numero reliquam versus partem quasi a novo initio exorsi esse, ita ut isti tribracho eodem jure anapæstus, quo iambus, subjici posset, nec jam partes versus trochaico numero, in quo prava foret ista mensura, cohærent, sed utraque suo sibi proprio numero uteretur:

$$\begin{array}{c} \cup \quad \cup \quad \cup \quad \text{—} \quad | \quad \cup \quad \cup \quad \cup \quad \text{—} \quad \cup \quad \cup \quad \text{—} \\ \cup \quad \cup \quad \cup \quad \text{—} \quad | \quad \cup \quad \cup \quad \cup \quad \text{—} \quad \cup \quad \cup \quad \text{—} \\ \cup \quad \cup \quad \cup \quad \text{—} \quad | \quad \cup \quad \cup \quad \cup \quad \text{—} \quad \cup \quad \cup \quad \text{—} \\ \cup \quad \cup \quad \cup \quad \text{—} \quad | \quad \cup \quad \cup \quad \cup \quad \text{—} \quad \cup \quad \cup \quad \text{—} \end{array}$$

Ita ut sentiam, non modo illud me movet, quod in istis versibus

omnibus cæsura eo loco est: nam etiam in Nubium loco verba ita distinguenda puto:

*ὄρῳς ἂ πάσχεις τήν τε Φήλειαν καλεῖς
ἀλεκτρυόνα, κατὰ ταυτό, καί τὸν ἄρρενα·*

sed etiam hæc tria aliquod momentum suspicioni nostræ addunt, primum, quod etiam in versu tetrametro iste in cæsura tribrachus invenitur, atque ibi quidem, quia ipse versus pausam fieri postulat, etiam in media sententia; deinde, quod iidem pedes in fine et initio versuum numeri perpetuitate cohærentium usurpantur, ut in Acharn. 404.

*Εὐριπίδῃ, Εὐριπίδιον,
ὑπάκουσον, εἴπερ πάποτ' ἀνθρώπων τινί·*

denique quod similis ratio in legitimis anapæstis obtinet, in quibus quum proceleusmaticus pro anapæsto non recipiatur, tamen in dactylum exeunti dipodiæ subijcere anapæstum poëtæ non dubitant. Hæc si, ut nobis videmur, non sine magna specie veritatis disputavimus, non temere mutabimus locos, a numeris excusationem, ab libris auctoritatem habentes. Nec profecto majorem isti versus offensionem habent, quam quivis, in quorum primæ dipodiæ fine tribrachus cæsuram facit, ut hic Epicharmi apud Athen. IX. p. 408. D.

κιδάρα, τρίποδες, ἄρματα, τρέπεζαι χάλκεια.

25. Spondeum in impari sede apud Græcos plane ferri non posse, non est quod moneam. Quod si qua hujusmodi exempla inveniuntur, ea maximam partem jam correctam habemus, ut Eubuli apud Athenæum I. p. 8. C. Anaxandridæ p. 34. E. Diphili VI. p. 226. F. Machonis VIII. p. 341. B. quem locum etiam Porsonus emendavit in Advers. p. 103. Antiphanis VI. p. 225. E. Apollophanis XI. p. 467. F. Versus Alexidis II. p. 40. E. ita scribendi videntur:

*τοὺς εὐτυχοῦντας ἐπιφανῶς
θεῖ ζῆν, φανεράν τε τήν δόσιν τὴν τοῦ θεοῦ
ποιεῖν· ὁ γὰρ θεὸς δεδωκὼς τὰγαθά,
ὣν μὲν πεποίηκεν οἶεται χάριν τινὰ
ἔχειν ἑαυτῶ.*

Macho XIII. p. 578. D. fortasse ita scripserat:

*διὸ τῆς Μανίας τὸ ῥῆμ' ἐπεκτείνας δοκεῖ
καλέσαι τις αὐτὴν τῶν ἐραστῶν Μανίαν.*

Ejusdem versus p. 583. D. ita, nisi fallor, ex librorum indicibus restitui poterunt:

*πρὸς τὸν μετιόντα παῖδα, νῦν Πύθων, ἔφη,
ἐπειτ', ἐπειδὴ τῶν ἑσίων ἐγένετο
διάμεστος, ἐπὶ ταῖσιον ἀνακάμπτει πάλιν;*

26. Observat Hephæstio p. 14. seq. (27. ed. Gaisf.) joci causa comicos aliquando vocabulum inter duos versus dividisse: in quam rem Eupolidis versibus utitur:

ἀλλ' οὐχὶ δυνατόν ἐστίν· οὐ γὰρ ἀλλὰ προ-
βούλευμα βασιτάζουσι τῆς πόλεως μέγα.

Sed abutentem hac licentia Toupiū castigavit Porsonus in appendice Emendat. in Suidam. T. IV. p. 501. locos quosdam hoc nomine vitiosos emendans. Videtur ille tamen Antiphani locum apud Athen. VI. p. 224. D. audacius, quam opus erat, mutasse: in quo loco jure Schweighäuserus Jacobsii emendationem recepit. Alium locum, quē Eubuli est, indidem XI. p. 471. D. depromptum Gaisfordius addit p. 236. correctione eum indigere monens. Laborat eodem vitio Amphididis locus IV. p. 175. A.

27. De Romanis veteribus post ea, quæ jam dicta sunt, vix opus est, ut quidquam adjiciam, nisi hæc pauca, primo paullo minus sæpe eos negligere cæsuram eam, quæ est in medio tertio pede, quam Græcos comicos: quod magis a natura linguæ Latinæ repetendum videtur, quam a poetarum diligentia. Non enim amant Latini voces in ultima syllaba ictu notare, nisi in primis et postremis senarii pedibus, etsi ne in hac quidem re ubique sibi constant. Sed hæc pluribus disputata sunt a Bentleio, tum in schediasmate de metris Terentianis, tum in adnotationibus ad illum scriptorem. Deinde vero spondeum a Latinis veteribus in omnes trimetri locos, præter ultimum, receptos esse, res est notissima. Curarunt illi tamen, ut plerumque minus durus ad aures accideret spondeus iste. Hinc illud in primis caverunt, ne accentus vocabulorum, in quibus spondeus est aliquem e paribus locis tenens, cum ictu pugnaret. Itaque raro invenias versum, qualis hic Ennii est,

palám mutire plébeio piáculum est.

Recteque Bentleius ad Ter. Adolph. IV. 2, 52. in Plauti Milite II. 6, 22. ubi vulgo legitur,

nisi mihi supplicium vírgarum de té datur,

virgeum, probatum etiam ab Reizio, reponi jussit. Denique in ultimo pede haud facile reperias talem iambum, qui extrita litera ^s finali nascatur, nisi in talibus formulis, ut *sanun'es*. In Plauti Asinaria I. 1, 45. ubi Reizio legendum videbatur,

verúm meam uxorem, Líbane, nescís quáli' sit,

libri veteres omnes *qualis siet*. Hinc scribendum, *scis qualis siet*. Sic etiam apud Terentium Hec. III. 1. 54. libri *siet*: quo minus dubium est, versum non fuisse ita, *auctus sit*, terminatum, ut Faërno Bentleioque placebat. Scribe, omissis *morbus*, quod interpretis est,

capiti átque ætati illórum, qui jam auctús siet.

Intulit hoc vitium Bentleius in Eun. II. 3, 11. De versu, qui est in Hecyra V. 1, 4. infra dicitur cap. XVIII. 12. In Plauti Asinaria II. 2, 20. ubi vulgo, *ne quam fraudem frausús siet*, scribe,

nón placet: metuo ín commune fráudem quam frausús siet.

In Plauti Rudente II. 6. 28. legitur:

Eheu, Palæstra atque Ampelisca, ubi estis nunc?

Cod. Lips. *ehu*; multæ edd. vett. *heu*: quædam in fine versus addunt *miseræ*, quod non est ex codd. enotatum, nec videtur hoc nomen in fine versus disyllabum esse posse. Deletum crediderim a correctoribus. Continet enim, nisi fallor, veræ lectionis vestigia, resecta interjectione, quæ extra versum est:

Palæstra atque Ampelisca, ubi estis nunc mihi?

Omninoque correptiones, quæ negligentiae communis pronuntiationis debentur, ab ultimo pede videntur alienæ esse. Idemque dictum volo de omni genere versuum, qui in pedem Creticum exeunt.

CAP. XV.

DE IAMBICO TRIMETRO CLAUDO.

1. IAMBOGRAPHI, Ananius atque Hipponax, TRIMETRUM usurparunt CLAUDUM, quem Græci *σκάζοντα* vocant. Dicitur etiam Hipponacteus. Habet is ultimam dipodiam antispastum, ut trochaicus claudus, de quo supra cap. VIII. dictum est:

υ — — υ

Caditque in hunc quoque versum, quod de trochaico illo adnotavimus, elegantiore eum esse, si quintus pes purus iambus est, quia longa syllaba in tam brevis ordinis anacrusi parum apta est. Itaque qui elegantiae operam dederunt, eum pedem constanter iambum servarunt, ut Catullus. Hipponax autem alique Græci non raro spondeum admisere, quo facto metrum illud a Græcis vocatum est *ισχυοῦρρωγικόν*. Grammaticus MS. in bibliotheca Bernensi et in MS. Harl. apud Tyrwhittum in diss. de Babrio p. 17. ed. Erlang. τοῦ δὲ Ἰππωνακτίου (γνώρισμα) τὸ δέχεσθαι ἐν τῇ ε' ἡμέρᾳ σπονδεῖον ἢ τροχαῖον· διὸ καὶ χωλαίνειν δοκεῖ κατὰ τὴν βᾶσιν, ὑπερκατάληκτον ταύτην ἔχον. (satis mire hoc dictum) τοῦ δὲ Ἀνανίου, τὸ ἀπὸ τοῦ δευτέρου ποδὸς μέχρι τέλους πέντε συλλαβὰς ἔχειν καὶ ταύτας μακρὰς. διὸ καὶ ἰσχυοῦρρωγικὸν ὁ στίχος οὗτος λέγεται, διὰ τὸ μὴ κατὰ τὸ τέλος πάσχειν τὴν χάλανσιν, ὡς ὁ τοῦ Ἰππωνακτος, ἀλλ' ἀνωτέρω ἀπὸ τῆς δ' ἡμέρας. Theocritus:

ὁ μουσοποιὸς ἐνθάδ' Ἰππώναξ κῆται,
εἰ μὲν πονηρός, μὴ ποτέρῃε τῷ τύμβῳ.

Quos versus nemo non videt multo duriores esse, quam si purus iambus quintum locum tenet, ut in hoc Hipponactis:

ὡς οἱ μὲν ἀγεῖ Βουπάλῳ κατηρῶντο.

Hoc genere metri etiam Babrii fabulae scriptae erant, quorum aliquot adhuc in Æsopis delitescere, nuper a viris doctis animadversum est.

2. Exempla Hipponactis aliorumque non pauca dedit Gaisfordius

ad Hephæst. p. 251. seqq. in quibus tamen quædam adhuc emendatione indigent. Et in Hipponactis quidem versu apud Stob. XV. p. 129. Grot.

χρόνος δὲ φευγίτω σε μηδὲ εἰς ἀργός,

nescio an scribendum sit *μηδ' εἰς*. Ejusdem versus est Tzetz. ad Lycophr. 425.

Μιμνῆ κακομήχανε, μηκέτι γράψης.

Trium codicum scriptura *κατωμήχανε* monet, ut scribamus:

Μιμνῆ κατωμυχαῖε, μηκέτι γράψης.

In Parmenonis versu apud Athen. V. p. 221. A.

Σκυδιστὶ Φανεί, οὐδὲ κόππα γιγνάσκων,

Gaisfordius scribendum putat *μηδέ*, Meinekius in *Curis criticis* p. 23. *κούδέ*. Hic quidem vide ne hiatus a cæsura cum interpunctione conjuncta excusationem habeat. Comparari potest, de quo supra dictum lib. I. cap. 10, 7. p. 49. Sophoclis locus in *Electra* v. 818.

3. Colligimus autem ex tot exemplis horum versuum, quæ servata sunt, non aliis pedibus locum esse, quam qui proprii sunt iambographorum. Nam præter spondeum in imparibus locis, nihil nisi solutam arsin hic illic deprehendimus. Et rarius quidem in quarto pede, ut in Phœnicis Colophonii versibus apud Athenæum XII. p. 530. E.

οὐ παρὰ μάγοισι πῶρ ἐρὸν ἀνίστησεν.

ὡς δ' ἀπέθαν' ἄνθρωπος, πᾶσι κατέλιπεν ῥῆσιν.

In quinto autem sextoque pede credibile est, a solutione eos plane abstinuisse. Quo magis mirum est, quod Heliodorus grammaticus apud Priscianum p. 1327. dicit: *Ἰκπῶναξ πολλὰ παρέβη τῶν ὀρισμένων ἐν τοῖς ἰάμβοις*. Qui ibi afferuntur Hipponactis versus,

ἔρῳ γὰρ οὕτω, Κυλλήνιε Μαιάδος Ἐρμῆ,

τούς ἀνδρας τούτους ὀδύνη πάλαι βεῖπε,

quorum in priore diserte dicit Priscianus quartum et quintum pedem dactylos, in altero autem secundum spondeum, quartum dactylum esse, quis tam perversis numeris ab Hipponacte scriptos, ac non potius Heliodorum corrupto codice usum sibi persuadebit? Certe in posteriore versu in promptu est scriptum fuisse:

τούς ἀνδρας τούτους δὴ πάλαι λείπε,

nisi in postremo verbo aliud quid latet. Idem Heliodorus auctor fuerat, Hipponactem trimetros puros choliambis miscuisse, hoc usus exemplo,

Ἐρμῆ, φίλ' Ἐρμῆ, Μαιαδεῦ, Κυλλήνιε,

ἐπιυχομαί τοι' κάρτα γὰρ κακῶς ῥιγῶ.

Quorum versuum priorem etiam Tzetzes affert ad Lycophr. 855. ubi *Μαιάδος* legitur. Prisciani lectionem servavit Valesius ad Harpocr. p.

47. emendavit, sed non feliciter, Jos. Scaliger in libello de re nummaria p. 27. (sive in Gronovii Thes. vol. IX. p. 1513.) Non magis ego hoc versu moveor, ut puros trimetros Hipponactem choliambis inseruisse credam, quam illo exemplo, quod Tzetzes ad Hesiod. p. 82. et ad Lycophr. p. 579. affert,

ὀλίγα φρονοῦσιν οἱ χάλιν πεπωκότες.

Sed viderit de his, si quis, quod optandum est ut fiat, fragmenta Hipponactis colliget. In alio versu, quem eodem ad Lycophronem loco affert Tzetzes, *μάρτυσιν* scribendum esse, jam supra indicavimus. Apud Pollucem X. 19. ubi ἔχει vulgo, scribe,

ἀκήρατον δὲ τὴν ἀπαρτίαν ἴσχει.

Phœnicis Colophonii versum apud Athen. XII. p. 530. E.

ἀνὴρ Νίγος τις ἐγένεθ', ὡς ἐγὼ κλύω,

choliambum esse monuit Meinekius in Curis criticis p. 54.

4. Anapæstum in primo pede nonnumquam in Babrii fabulis inveniri licet, veluti in ea, quam Tyrwhittus ex MS. Harleiano in Postscripto dissertationis de Babrio edidit.

5. Tragici, etsi interdum in iambicis metris antispastica catalexi utuntur, tamen hunc trimetrum a tragœdia alienum judicarunt. Neque comici eo usi sunt, nisi forte singulari de caussa, ut Eupolis in *Βάπταις*, ad Hipponactis verba alludens, de qua re supra dictum est lib. I. cap. 10, 7. Ex duobus aliis locis Hipponacteum metrum removeri jussit Meinekius in Curis criticis p. 61. qui sunt ap. Sextum Empir. p. 713. et in Schol. Ven. ad Iliad. a. 216. Sed in hoc festinantius. Schol. Ven. *τί χρῆ τοῦτο*. Schol. Wassenb. *τί τοῦτο χρῆ*. Scribe:

ἰδοὺ κάτοπτρον· εἶπέ μοι, τούτω τί χρῆ.

CAP. XVI.

DE IAMBICO TETRAMETRO CATALECTICO.

1. Ex tetrametris a Græcis maxime probatus est catalecticis, in quo versu magna hilaritas est: quare comœdia eum amat, tragœdia autem repudiavit. Cæsuram ille habet, ut par est, in fine quarti pedis. Exemplum posuit Hephæstio p. 16. et scholiastes cujus p. 86. hoc Hipponactis, citatum etiam a scholiasta Aristoph. ad Plut. 253.

εἴ μοι γένοιτο παρθένος καλή τε καὶ τέρπεινα.

Cæsuram sæpe negligunt comici. Cæterum illi in hoc versu aliquanto majore modestia, quam in trimetro, usi sunt, sive solutiones, sive admissionem anapæsti spectes: cujus rei caussa est divisio in duas pene æquales partes, quæ etiam Bentleium movit, ut, quum cæteros

versus iambicos per trochaicas dipodias incedere intelligeret, in hoc solo iambicas servari vellet. Dicam de singulis.

2. Solutio rara est in quarto pede, ut apud Aristophanem in Thesm. 567. Ran. 942.

ἀλλ' ἔκκοπιῶ σου τὰς τοκάκας. οὔποτε μὰ Δία σύ γ' ἄψει.
πρώτιστα μὲν γὰρ ἓνα γέ τινα καθεῖσεν ἐγκαλύψας.

Hephæstio etiam in quinto pede, sed raro, tribrachum inveniri scribit: quod ille si idonea auctoritate motus dixit, perraro id factum sit necesse est, quum hodie vix hujusmodi exemplum inveniatur. Nam in Aristoph. Eq. 342. recte vulgo est:

τῷ καὶ πεποιδῶς ἀξιόις λέγειν ἐναντίον μου,

ubi Brunckius ἐναντίον ἑμοῦ edidit. Sed ad quartum pedem quod attinet, in eo quia cæsura est, etiam tum admissa videtur solutio, si quintus pes anapæstus esset: Aristophanes Nub. 1063.

πολλοῖς· ὁ γοῦν Πηλεὺς ἔλαβε διὰ τοῦτο τὴν μάχαιραν,

quem versum, si vera sunt, quæ supra cap. XIV. 24. disputavimus, non recte videtur mutasse Porsonus in Suppl. præf. ad Hecub. p. 41.

3. Anapæsto, ex Porsoni sententia ibidem p. 39. seqq. in quarto et septimo pede non est locus, nisi in nomine proprio, ut apud Aristophanem Ran. 943. Thesm. 554.

Ἀχιλλεῖα τίν' ἤ Νιόβην, τὸ πρόσωπον οὐχὶ δεικνύς.
ἐγένετο Μελανίππας ποιῶν, Φαίδρας τε, Πηνελόπην τε.

Quare in Thesmoph. 560. ubi vulgo,

οὐδ' ὡς τὸν ἄνδρα τῷ πελέκει γυνὴ κατεσκόδησεν,

scribi jubet, duce Suida in v. κατεσκόδησεν,

οὐδ' ὡς ἑτέρα τὸν ἄνδρα τῷ πελέκει κατεσκόδησεν.

Recteque idem emendare videtur Ran. 930. ubi cod. Ven. ῥάδι' ἦν. Eq. 421. Sed in Ran. 932. 937.

τὸν ξουδὸν ἰππαλεκτρύονα ζητῶν τίς ἐστὶν ὄρνις,
οὐχ ἰππαλεκτρύονας, μὰ Δί', οὐδὲ τραγελάφους, ἄπερ σύ,

Nub. 1427.

σκέψαι δὲ τοὺς ἀλεκτρύονας καὶ τᾶλλα τὰ βοτὰ ταυτί,

quum, ut supra dixi, nesciam, qua auctoritate Attica contractio admittatur, videndum, ne, ut in γενύων apud Pindarum, in δυοῖν apud Sophoclem, in Ἐριννύων apud Euripidem, in κυανάπιδες apud Æschylum, de quibus formis dixi p. 53. synizesis potius adhibenda sit. Etsi ἰππαλεκτρύονα certe eadem fere, quam nomen proprium, licentiam habere potuit. In Nub. 1359.

οὐ γὰρ τότε εὐθύς χεῖν σ' ἄρα τύπτεσθαι τε καὶ πατεῖσθαι,

Bentlcio accedit Porsonus, ἄρα delenti: quæ particula tamen hic

perelegans est. Lectori corrigendum relinquit versum in Ὠραῖς apud Athen. IX. p. 372.

ὑρισσοὺς δ' ἴδοις ἂν νιφομένους σύκων ὁμοῦ τε μύρτων,

ubi in Advers. p. 109. ὑριχοῦς, nihil amplius, correxerat. Sed fortasse anapæsti isti in quarto pede non sunt plane damnandi. Nam quum locus ille non sit talis, qui anapæstum prorsus excludat, ut ultimus pes trimetri, vereor ne nimium severi simus, si, quod potuit tamen fieri, ob hanc solam caussam, quia rarissime factum videmus, non esse omnino factum contendamus. Addam huic disputationi locum Platonis ab Athenæo in principio libri XV. p. 665. B. C. D. allatum, qui et anapæstum in quarta sede, et duos spondeos in paribus locis habet: qui ut aperte vitiosi sunt, ita anapæstus quoque removendus ex ista sede videtur. Recepta in tertio versu emendatione Jacobsii, reliqua videant alii an sic fere constituenda sint:

ἄνδρες, δεδιπνήκασιν ἤδη σχεδὸν ἅπαντες. εὐγε,
τί οὐ τρίχων σὺ τὰς τραπέζας ἐκφέρεις; ἐγὼ δὲ
νίπτρον παρέχων εἰσέρχομαι. κἀγὼ δὲ παρακορήσων.
σπονδάς ἔπειτα παραχέας, τὸν κότταβον παροῖσα.
τῇ παιδί τοὺς αὐλοὺς ἐρχῆν ἤδη πρὸ χειρὸς εἶναι,
καὶ προσαναφυσᾶν. τὸ μῦρον ἤδη παράχρον βαδιζῶν,
Αἰγύπτιον, κᾶτ' Ἴρινον στέφανον δ' ἔπειτ' ἐκάστῳ
δάσω φέρων τῶν ξυμποτῶν. νεοκρατά τις ποιεῖται.
καὶ δὴ κέκραται. κᾶτα τὸν λιβανωτὸν ἐπίδες, εἶπε,
ποῦ δ' ἡμῖν ἤδη γέγονε; καὶ πίνοντές εἰσι πῶρῳ
καὶ σκόλιον ἦσται, κότταβος δ' ἐξοίχεται θύραζε.
αὐλοὺς δ' ἔχουσά τις κορίσκη Καρικὸν μέλος τι
μελίξεται τοῖς ξυμποταῖς. κᾶλλον τρίχωνον εἶδον
ἔχουσαν, εἶτ' ἦδεν πρὸς αὐτὸ μέλος Ἰωνικὸν τι.

In septimo pede, qui, ut in fine numeri, majorem curam requirit, non puto anapæstum, nisi in nomine proprio, admissum esse.

4. Dicatur nunc de Latinis. Ac Varro hunc versum ab numero pedum, quos integros habet, SEPTENARIUM vocavit, testibus Diomede p. 514. et Rufino p. 2706. eundemque COMICUM QUADRATUM, ut idem Rufinus p. 2707. refert. Ex quo verisimile est, ne Latinos quidem tragicos hoc versu usos esse: idque confirmare fragmenta videntur. Sæpe vero invenitur apud comicos, plerumque per integras scenas continuatus, rarius aliis mixtus versibus.

5. Sed priusquam de pedibus, quibus usi sunt Latini, dicatur, monendum est, eos hunc versum voluisse asynartetum esse. Quare in cæsura, quam fere diligentius, quam Græci observant, et brevem syllabam et hiatus admisere, sed, quam libro I. cap. 6, 3. naturam esse asynartetorum indicavimus, ut promiscue etiam συνάφειαν, quæ vocatur, adhiberent. Et, nisi fallor, jam Varro asynartetos esse hos versus docuerat, de quo Rufinus p. 2706. ita scribit: “ Diomedes
“ sic: septenarium versum Varro fieri dicit hoc modo, quum ad iam-
“ bum trisyllabus pes additur, et fit tale,

“ quid immerentibus nocet? quid invides amicis?

“ Similiter in Terentio versus est,

“ nam si remittent quidpiam Philumenam dolores.

“ Et in Plauto sæpe tales reperiuntur. Varro de lingua Latina ad Marcellum sic: quare in hujusmodi locis poni oportet notam in transversum inter syllabas, frequentius ad extremum versum senarium et similes, si pro longa brevem habebunt, ut in hoc,

“ amicus summus meus et popularis Geta. —”

Et Plautus quidem, ut in iambicis octonariis, aliisque versibus, ita etiam in septenariis sæpissime usus est illa asynartetorum libertate. De plurimis exemplis duo attulisse satis habeo trium continuorum versuum, in *Asinaria* III. 3, 61.

sed sí tibi vigintí minæ argénti proferéntur,
quo nós vocabis nómine? libértos. non patrónos?
id pótius: vigintí minæ hic insunt in crumína.

et v. 84.

nimis bélla es atque amábilis: et si hóc esset meum hódie,
numquám me orares quín darem: illúm te orare méliust.
illic hánc mihi servandám dedit. i sáne bella bélle.

Terentium quoque, et recte, mea sententia, id fecisse Faërnus putabat. Etsi facile crediderim, eum parcius hac licentia usum esse. Qua si in trochaicis septenariis ille abstinuit, non mirabor, quum in his hiatus rude quiddam habere videatur, quia in thesi fit. In iambicis versibus autem, ubi arsis vocem erigit, multo minor offensio est. Itaque vereor ne Bentleius, qui aliter statuebat, ut ad *Eun.* II. 2, 36. *Hec.* V. 2, 18. dicit, aliquot versus aut non recte mensus sit, aut præter necessitatem emendarit. Ubi anapæstus cæsuram sequitur, interdum ambiguum est, pyrrhichius sit quartus pes, an tribrachus, ut in his locis, in *Hec.* II. 2, 1. III. 1, 45. V. 2. 22. *Phorm.* V. 3, 1.

etsí scio ego, Philúmena, meum jús esse ut te cógam.
quonám modo, Philúmena mea, núnc te offendam afféctam.
eo, etsí scio pol hís fore meum cónspectum invisum hódie.
agedum, út soles, Nausístrata: fac illa út placetur nóbis.

Verum quis non videt, multo elegantiores esse hos versus, si pyrrhichium, quam si tribrachum in quarta sede ponimus? Atque ut confirmem, quod dixi, non satis caute versatum esse Bentleium in hoc genere, quis malet, quod ille fieri jubet in *Hec.* V. 2, 21. verbum *í* non colliquescere cum sequente voce, quam non elidi ultimam præcedentis vocabuli:

ob eám rem vin ergo íntroëam? L. i, atque éxple iis animum, ut crédant.

aut quis V. 3, 32. mutatione indigere putabit librorum lectionem:

eúm cognovit Mýrrhina in dígito modo me habéntem.

Sic etiam in *Eunucho* II. 2, 36. præstabat, opinor, non aliud adhibere remedium, quam inserere usitatum in ista formula *hic*,

sed Pármenonem ante óstium hic Tháidis tristem vídeo.

Neque in Hec. V. 1, 15. quidquam mutandum erat:

est magna ecastor grátia, de istác re quam tibi hábeam.

Cæterum facile apparet, in primis in nominibus propriis Terentium ista forma usum esse.

6. Ad mensuram quod attinet, non opus est, ut moneamus, et spondeum in paribus locis recipi, et anapæstum pro iambo positum inveniri, et, ea ratione, quam in trimetro explicuimus, proceleusmaticum quoque pro iambo admitti, modo ista omnia prononciationem habeant facilem et a naturali verborum sono non nimis abhorrentem. Quamquam in hoc versus genere fere major elegantia, quam in octonariis invenitur, quod æquabilitati debetur, quam cæsurae observatio affert. Sed de duobus tamen locis dicendum distinctius, de quarto pede, et de septimo.

7. Et in quarto quidem pede neque anapæstum nec spondeum ferendum iudicavit Bentleius ad Hec. II. 2, 10. festinantius, opinor, et re non ex omni parte considerata. Nam ipse ea in sede et anapæstum et proceleusmaticum esse sivit, recte, mea sententia, utrumque, in his versibus, Eun. III. 5, 55. et Hec. V. 2. 24.

satin éplorata sînt. vídeo esse. péssulum ostio óbdo.

at hæc amicæ erúnt, ubi, quamobrem advéneris, rescíscent.

Nempe non attendit vir summus ad id, quod in hac re velut uno ictu controversiam dirimit, cæsuram dico. Nam ubi in fine quarti pedis cæsura est, non potest non et spondeus et anapæstus vehementer displicere, quia utervis horum pedum manifestam reddit numeri pravitatem, ut apud Plautum in Asin. III. 2, 10.

id virtute hujus cólligæ meáque comitáte

factum ést; qui me vir fórtior est ad súfferendas plagas,

et apud Terentium in Hec. III. 2, 10.

tum filius tuus íntroíit, vidére, ut venit, quíd agat.

Quare in Plautinis versibus fortasse lenissimum erit remedium, utroque *est* in sequente versu sublato, *collegæ est* scribere, quo facto constat syllabam, quæ ante elisionem est, parum a brevi distare. In Terentio autem *introíit* prononciatur tamquam si divisim scriptum esset *intro íit*, ut *intro eam* in Hec. V. 2, 21. quem versum supra attulimus. Non minus pravus est anapæstus, si verbum finitur ante ultimam anapæsti syllabam, quia tum ipsa verbi forma lectorem invitat ut in iambo cæsuram faciat, quod fieri tamen sequentia prohibent, ut in Plauti Rudente II. 1, 15.

nisi quíd concharum cápsimus. incænátí sunus profécito.

Itaque recte ibi Reizius edidit *cænati*. At ubi usitata illa in quarto pede cæsura neglecta est, verbumque ultra illum pedem procedit, ibi, quia vox non requiescit, sed ultra properat, nulla neque in spondeo neque in anapæsto offensio est. Itaque injuria queritur Bentleius

ad Hec. II. 2, 12. V. 2, 14. quod veteres correctores sæpe vitia intulerint. In priore loco hæc verba sunt:

aut éa refellendo aut purgando vobis corrigémus.

Quod absurdissimum dicit Bentleius *purgando* primam corripere, tum verum foret, si prior pars versus talis esset:

nunc éa refellis aut purgas;

nunc autem, numero longius procedente, nequaquam verum est. Aliquam offensionem habet alter locus:

missam iram faciet: sin autem est ob eam rem iratus gnatus.

Quum non placeat *item*, quod Bentleius posuit, videndum puto, ne, ut *concede huc, secede huc* propter elisionem pro Cretico sunt, ita idem fiat in verbis, *sin autem est*. Non magis hæc in Hecyra V. 3, 34, 36. mutatione indigebant:

Philumenam esse compressam ab eo, et filium inde hunc natum.
et si hoc meretrices aliam nolunt. neque enim est in rem nostram.

Neque in Phormione V. 3, 11.

ut possis cum illa: ne te adulescens mulier defetiget.

Sed in Hecyra V. 2, 9. quod legitur,

oportet: quod si perficio non poenitet me famæ

jure correxit Bentleius, etsi dubitari potest, an praestet aliter corrigi. Non sunt anapaesti *rediit, abiit*, contractis ultimis syllabis in Plauti Asin. II. 3, 15. Rud. II. 2, 19. Viciosos anapaestos tolle in his locis. In Plauti As. III. 3, 96. scribe *jube* pro *jube sis*. Codd. *jubes*. In Mil. IV. 6, 50. ubi codd. *nescio tu me ex hoc audieris*, corrige:

nescio tu ex hoc me audiveris, an non: nepos sum Veneris.

In Pænulo V. 4, 75. scribendum:

ei praedicabo, quomodo vos furta facitis multa,
quoque modo hujusce filias apud vos habetis servas.

Habetis ibi V. C. et MS. Lips. In eadem scena v. 103. *exempla*, ab interprete ex praecedente versu additum, ejici debet. In Rud. III. 3, 19. versus non est iambicus. Iambici septenarii a v. 20. incipiunt. In Truculento I. 2, 104. vitiatam lectionem ita ad codicum ductum corrige:

nam tu edepol noster es: sed i jam nunc, Dinarche. quam mox

Sed afferamus aliquot alia exempla versuum non sollicitandorum. Plautus in Rud. II. 2, 12. 3, 55. III. 3, 38.

tortis superciliis, contracta fronte, fraudulentum.
sed duce me ad illam. ubi est? i sane in Veneris fanum huc intro.
ne invisas habeas, neve idcirco nobis vitio vortas.

Et ita dactylus etiam in quarta sede recte collocatur, ut in Curcul. IV. 2, 7.

et nunc idem dico. ét commeminisse haéc ego volám te.

Ita ibi cod. Lips. verba ordinat. In Asinaria III. 2, 36. scribendum videtur :

nimis aégre risu mé continui, ubi hóspitem inclamávit.

Nam anapæstus, quem librorum lectio præbet *risum continui*, non videtur ferendus esse. Sed in Persa II. 5, 13. cum cod. Lipsiensi omittendum est *nam*. Idem codex bene removet alium anapæstum in Truc. II. 1, 12. male tamen *ita* omittens et *factum* præbens :

si egét, necesse est nós pati in víta: víta æquum fáctu est.

Spondeum male introduxerunt librarii in Asin. II. 4, 65. ubi dele *nunc*. In eadem fabula III. 3, 140.

nec quíd dicatis, néc me cur ludátis scire póssum,

Reizio placebat *meve cur*. Mihi hic locus in iis videtur esse, qui jure credi possint transpositione vitiati esse,

nec quíd dicatis, scíre, nec me cúr ludatis, póssum.

Etsi videndum, ne vulgata aliquam ab enclitico *me* excusationem habeat. Omninoque Plautus interdum apèrte duros atque asperos versus sibi indulsit. In Milite III. 3, 45. elegans est Reizii conjectura,

assúnt fabri architéctonesque a me, á te haud imperíti.

ad quam firmandam adscripsit Most. III. 2, 73. In Milite IV. 6, 57. scribendum videtur :

levándum morbum múlieri video, út tremit atque extímuit,
postquám ted adspexit. viri quoque ármati idem istuc faciunt.

In Pænulo V. 4, 97. repone *prima* pro *primum*. In Persa II. 4, 20, mutilum versum *inest* scribendo corrigas. In Milite quoque IV. 6. 8. ne quis in integrandò versu laboret, moneo veram lectionem in cod. Lips. inveniri, *o fortunata mulier es*. In Pænulo V. 4, 83. scribe,

nunc quód boni di dánt mihi, vobís, vostræque mátri.

Cod. Lips. hoc ordine, *di mihi dant*. In Rud. V. 2, 24. vide ne scribendum sit :

quid réffert, qui periít? tamen si hoc áliud fabulémur?

8. Sed operæ pretium est animadvertere, etiam ubi in fine quarti pedis cæsura est, non ita purum esse hunc pedem, ut eum, qui ultimus est in versibus acatalectis. Nam et extrita littera *s*, et aliis modis fit, qui etsi iambum esse hunc pedem non prohibent, tamen faciunt, ut non tam nitidus sit et citus, quam ille postremus acatalectorum. Sic Plautus in Asin. II. 4, 21.

nihil ést: tamquam si cláudus sim, cum fúste est ambulándum.

Mil. IV. 6, 16.

spero íta futurum, quámquam illum multaé sibi expetéssunt.

et v. 63.

quia ædés dotales hújus sunt. itane? ita pol. dic domum íre.

Ita enim scribendus hic versus videtur. *Quia* interdum in unam syllabam contrahi videtur, unde recte fortasse libri apud Terentium Hec. V. 2, 18.

quid mi ístæc narras? án quia non tute ípse dudum audísti.

Pro *dic* cod. Lips. et ed. Carpent. *dicam*. In Truculento I. 2, 52. 61. 85.

procáciores éstis vos, sed illí perjuriósi.

sed blánde quum illuc, quód apud vos nunc ést, apud me habérem.
per témpus subvenístis. sed quid áis, Astaphium? quíd vis.

Ita Pareus edidit. Vulgo *subvenístis mihi*, quod est etiam in cod. Lips.

9. Dicamus nunc de septimo pede. In eo spondeum ab Latinis admitti, ita pervulgatum est, ut exemplis non opus sit. Rarior est anapæstus, qui ne offensionem haberet, operam dederunt, ut hic pes non ex pluribus verbis constaret, sed uno comprehenderetur. Terentius in Andr. IV. 2, 6. Eun. IV. 6, 15. Adolph. IV. 5, 78. Hec. V. 2, 12.

siccíne me atque illam operá tua nunc míseros sollicitári?
abi tú, cistellam, Pýthias, domo éffer cum monuméntis.
sed céssó ire intro, né moræ meis núptiis egomét sim?
nobís in re ípsa invénimus: porro hínc nunc experiámur.

Quare apud Plautum Pers. II. 4, 9. scribendum videtur:

servam óperam, linguam líberam herús me habere jússit,

ubi vulgo *jussit habere*. Quum autem ultimam arsin Latini in hoc pariter atque in aliis trochæo terminatis versibus sæpissime solvant, facile intelligitur, nec dactylum eos a septimo pede arcere, quin sæpissime eo uti: quare ne hujus quidem rei exempla congerere opus videtur; neque vero excludere proceleusmaticum. Et hic quidem pes aliquanto rarior est. Sic Plautus in Asin. II. 4, 24.

dormítis intereá domi, atque herus ín hara, haud ædibus hábitat.

Terentius Heaut. IV. 4, 15.

jube máneat. i. quin ést paratum argéntum. quin ego hic máneo.

Sed vix huc referas V. 2, 49.

eum míhi precatorém paro: seni nóstro nil fidei hábeo.

Turpis versus est in Hecyra V. 1, 16.

nam quí post factam injúriam se expúrget, parum mi prósit.

Scribendum videtur:

nam quí post factam injúriam purgét, parum mihi prósit.

Libri *mihi*, quod propter celeritatem prononciationis multo elegantius est, quam ponderosum illud Bentleii *mi*.

CAP. XVII.

DE IAMBICIS TETRAMETRIS ACATALECTIS.

1. **VERSUM** iambicum tetrametrum acatalectum Rufinus p. 2712. aliique a Boisco quodam inventum narrant, ejusque epigramma afferunt,

Βοίσκος ὁ ἀπὸ Κυζικοῦ, παντὸς γραφεὺς ποιήματος,
τὸν ὀκτάπουν εἰρᾶν στίχον Φοίβῳ τίθεισι δᾶρον.

Hephæstio Alcæum auctorem adhibet,

ῥέξαι με καμάζοντα, ῥέξαι, λίσσομαί σε, λίσσομαι.

Tragici Græcorum et comici non sunt hoc metro usi. Nam si quæ fragmenta inveniuntur, quæ huc referenda videri possint, ut Aristophanis illud in Dædalo apud Photium v. ὄνου σκιά,

περὶ τοῦ γὰρ ὑμῖν ὁ πόλεμος νῦν ἐστί; περὶ ὄνου σκιάς,

ea nemo non videt, ex trimetris potius vel dimetris petita esse.

2. Tanto frequentior hic versus apud Romanos est. Et Bentleius quidem ad Cic. Q. Tusc. I. 44. II. 15. tragicos Romanorum negat hoc metro usos esse, nulla tamen ratione allata; eaque opinione captus, etiam qui apertissime octonarii iambici sunt, audacter nec sine violentia in trochaicos mutat. Nos certum putamus, tragicos Romanos, ut in mensura syllabarum eandem, quam comici, viam tenuerunt, ita idem in metri electione fecisse, nisi si metrum natura sua a tragœdia alienum esset. Itaque quum recte iambico septenario abstinuisse videantur, octonarium, in quo et gravitas magna, et multum motus inest, non repudiandum judicarunt. Non dubia exempla sunt hæc: apud Cic. Q. Tusc. II. 16.

ο Πάτροκλος, ἀδὸς ἐπιεικὲς, αὐτὸν ἐπιεικῶς ἀνελάμβανεν,
ὁ Πάτροκλος, ad vós adveniēns, aὐξίλιον ἐπιεικῶς ἀνελάμβανεν,
petó, priusquam oppetám malam pestém, datam hostili manu,
seu sánguis ullo pótis est pacto prófluens consistere,
seu quá sapientiá magis vestra mórs devitarí potest.
namque Aέsculapi liberorum saúciū opplent pórticus.
non pótēst accedí.

Et mox,

qui álteri exitiúū parat,

eum scíre oportet, síbi paratum, péstem ut participét parem.

Item. IV. 23.

nam fácinus fecit máximum, quum Dánaís inclinántibus
summám rem perfecit manu, restítuit prælium insániens.

Attius in Astyanacte:

quorúū crudelitátem numquam ulla éxplet satias sánguínis.

Et ibidem,

proptér te tot tantásque habemus vástitates fúnerum.

Idem in Bacchis,

tunc sílvestres exúvias lævo píctas lateri accómmodant.

Et in Medea,

tun día Medea és, cujus aditum exspéctans pervixi úsque adhuc.

2. Cæsuram hic versus aut in fine quarti pedis habet, aut in medio quinto pede. Ac facile intelligitur, eam cæsuram, quæ in fine pedis est, quoniam versum in duas æquales partes dirimit, minus gravitatis, quam alteram, habere, eoque comœdiæ magis, quam tragœdiæ aptam esse. Itaque credibile est, id quod etiam ex his, quæ modo attuli, fragmentis colligi potest, tragicos magis in medio quinto pede, quam in quarti pedis fine, incidere solitos fuisse. Ad eumque morem Terentius quoque se composuit, quum Plautus plerumque in duas æquales partes versum dividat. Sæpe tamen omnis cæsura negligitur.

3. Plautina illa divisio hujus versus fecit, ut hoc quoque metrum asynartetum haberetur. Ita ille in Amphitr. III. 4. 5. 8. 16. 17.

ille návem salvam núnciat, aut írati adventúm senis.
patér vocat me, eúm sequor, ejus dícto imperio sum aúdiens.
capiám coronam mi in caput, assímulabo me esse ébrium,
atque ílluc sursum escéndero : inde óptume aspellám virum.

Bacch. IV. 9, 9.

o Tróia, o patria, o Pérgamum, o Príame, periísti, senex.

et sic sæpissime. Apud Terentium autem, quoniam is fere altera cæsura, quæ in quarta thesi est, utitur, non potuit hic versus asynartetorum legem sequi. Nec Terentius, sicubi in quarta arsi cæsuram fecit, eam licentiam videtur admisisse, nisi forte correctores nobis fraudem fecerunt.

4. Ad mensuram quod attinet, eadem, quæ de catalectico diximus, in hunc quoque versum quadrat. Nam solus, de quo aliqua quæstio moveri potest, quartus pes est, quem nemo non videt, si cæsura in fine ejus est, eodem modo debere comparatum esse, ut in catalectico, cæsuram eandem habente. Itaque nec spondeo locus est, neque anapæsto, multoque minus dactylo. Apud Plautum Epid. I. 1, 40.

patrém videre sé non volt etiám nunc. quaproptér? scies,
scribe *nevolt*, quo ducit codicum lectio *senem*. Ibidem v. 26.

lictóres duo, duo víminei fascés virgarum. vaé tibi,

metro apta est lectio cod. tertii Pal. *viminum*: sed magis tamen placet, quod quidam conjecerunt, *ulmei*. In Amp. III. 4, 11.

si quíd patri volupe ést, voluotas eá mihi multo máxuma est,

non anapæstus est *voluptas*, sed Bacchius, *ea* autem una syllaba pronuntiandum. Sed ubi in quarta thesi cæsura fit, recte et spondeus et anapæstus, et dactylus quartam sedem ingrediuntur. Plautus in Amph. III. 4, 14. 15.

nunc A'mphitruonem vólt deludi méus pater : faxó probe
jam hic déludatur, spéctatores, vóbis inspectántibus.

Terentius Andr. I. 4, 7.

sed quídam Pamphilum éxanimatum vídeo? vereor quíd siet.

I. 3, 5.

si illúm relinquo, ejus vítæ timeo; sín opitulor, huíus minas.

Ad hoc genus non referam versum in eadem faluba III. 5, 7.

qui súm pollicitus dúcere? qua fidúcia id facere aúdeam?

qui propter hanc caussam, ut in septenariis notavimus, parum probandus est, quod in recitando non possumus non fieri velle cæsuram in præcedente syllaba. Ac vereor, ne non ita scripserit Terentius. Cod. Lips. *pollicitus sum*, ut apud Donatum: cætera, ut vulgo.

5. Inveniuntur in hoc genere metri interdum versus, qui vel ultimum pedem non purum iambum habeant, vel etiam hypercatalecti sint: quod utrumque qua conditione fiat, in sequente capite ostendemus.

CAP. XVIII.

DE CONTINUATIONE NUMERI TROCHAICI APUD ROMANOS.

1. INCREDIBILEM in Romanorum comædiis difficultatem objicit mutatio numeri. Nam quum in quibusdam scenis constanter eundem versum repeti videamus, in aliis ita confusi sunt versus trochaici atque iambici, ut libidinem potius ac temeritatem, quam consilium legemque te putes deprehendere. Maxime autem Bentleius ea in re ita omnem modum excessit, ut, quantumvis tribuendum auctoritati sit tanti viri, tamen, nisi qui probabilitatem omnem contemnat, neminem facile adductum iri putemus, ut ita omnia trochaicorum atque iambicorum versuum genera permisceri potuisse credat. Nam etsi Bentleius, ipse, opinor, aliquantum in ea re hærens, regulas quasdam, quibus ista numeri mutatio regeretur, excogitavit: tamen parum his regulis proficimus, quia illæ magis quomodo, quam quando mutari numerus possit, indicant. Id ipsum vero maxime requirimus, quoniam non ante, quomodo transiri ad alium numerum liceat, quam an liceat transiri, quærendum esse apparet.

2. Ea res quum facile eo deducere aliquem possit, ut Romanos, Græcorum more, systematis dimetrorum usos esse, magnumque versuum numerum una perpetuitate comprehendisse credat: est tamen, quod huic suspicioni ita adversetur, ut eam missam faciendam esse existimem. Nam in trochaicis quidem octonariis, quibus sæpe septenarius trochaicus inseritur, nihil plerumque impedit, quin septenarius ille cum omnibus, qui eum antecedunt, octonariis in systema dimetrorum describatur. Verum, si ita placuisset Romanis, haud dubie eadem ratione etiam in iambicis versibus usi essent. At in his

duæ res sunt, quæ systemata dimetrorum constitui prohibeant. Primum enim rarissime inseritur iambicus septenarius, quo finiri systema, quod constituas, possit. Deinde vero ita plerumque constanter octavum quemque pedem purum iambum esse videmus, ut dubitari nequeat, quin octonarios esse eos versus poëtæ voluerint. Nam si plures octonarii uno systemate comprehensi essent, nulla caussa fuisset, quare eum pedem, qui juxta ac reliqui pedes, in medio esset systemate, purum servarent.

3. Sed quum illud tamen apertum esse videatur, plures versus si non systemate uno, servataque verborum compage continuatos esse, at non tamen per omnes eodem decurrente conjungi: ita de hac re omni sentiendum puto, veteres Romanorum poëtæ, sive quod Græcorum artem ac disciplinam non satis cognitam haberent, sive codicibus usos metra non in versiculos distincta exhibentibus, trimetros, tetrametrosque catalecticos recte notasse; quæ autem systematis comprehensa a Græcis fuerant, quum in tetrametros acatalectos dividerent, ideoque catalexin systematum magis fortuitam, quam necessariam existimarent, octonarios etiam sine catalexi facere instituisse, quumque sæpe Græcorum systemata ita distinguerent, ut iambos trochæi, trochæos iambi sequerentur, animadversa numeri perpetuitate, ipsos quoque curasse, ut, quamvis diversis versibus consociatis, numerus tamen idem perpetuaretur. Sed persequamur ordine omnem hunc locum, qui est de mutatione numeri.

4. Et primo, quoniam metrum affectionibus animi significandis inservit, quemadmodum omnino consentaneum est, aptum in quaere metrum eligi, ita, ubicumque mutatur sermonis color, mutari etiam numeros convenit. Itaque ubi ex alacriore colloquio ad narrationem sedatiorem transitur, trimetri, ut par est, succedunt: ut apud Plautum in *Curcul.* V. 2, 37. Eodemque modo, si quando epistola recitatur, eam quum ipsam trimetris scriptam videmus, tum si quid, dum recitatur, alii interloquuntur. Ita apud eundem in *Bacch.* IV. 9, 74. in *Pseud.* IV. 2, 41. in *Persa* IV. 3, 32. Sententiæ quoque interdum trimetris versibus inter alia metra insertæ inveniuntur, cujus rei exempla vide in *Plauti Capt.* II. 1, 6. 8. *Stich.* II. 1, 28. Sæpe etiam, digressa una de colloquentibus personis, alium fieri colorem sermonis necesse est. Unde tum quoque sæpe mutantur numeri. Ita apud Terentium *Heaut.* V. 2, 25. *Hec.* IV. 1, 51. trochaicis septenariis succedunt iambici octonarii, et contrario modo in *Adelph.* II. 1, 43. trochaicis autem septenariis septenarii iambici in *Adelph.* IV. 5, 73. Eademque res est, adveniente alia persona, ut in *Heaut.* II. 4, 26. *Phorm.* II. 1, 23. quo facto interdum unus alius versus admiscetur, ut in *Andr.* II. 1, 18. Aliud exemplum est in *Phorm.* II. 1, 24. adveniente Phædræ ab octonariis iambicis ad senarios transitur, interposito trochaico septenario: quamquam hic quidem versus nescio an ipse quoque iambicus octonarius fuerit, qui facillime ita possit restitui:

sed quid tu cessas hómīnem adire et blānde in principio álloqui?

Omninoque, ubi aliquid incidit, quare forma colorque orationis repente mutetur, mutantur etiam numeri. Sic in *Andria* III. 2, 17.

18. in Hecyra II. 1, 20. in Phorm. I. 3, 25. 26. V. 1, 15. et 20. Exemplum adscribam de rarioribus. In Eunucho IV. 6. Thais cum Chremete versibus trochaicis septenariis colloquens, quasi obiter se convertit ad ancillam, eamque cistellam afferre jubet: quod quia plane alia voce fit, interruptoque illo cum Chremete colloquio, duos iambicos septenarios ad eam rem adhibet, in quibus tamen, quod sane mirum est, aliqua Chremetis verba sunt, pergentis cum Thaide colloqui. Locus est a v. 13.

TH. út enim cave, ne prius, quam hanc a me accípias, amittás, Chreme: nam haéc east, quam míles a me ví nunc ereptúm venit.

abi tú, cistellam, Pýthias, domo éffer cum monuméntis.

CH. viden tu illum, Thais, PY. úbi sitast? TH. in ríscio. odiosa, céssas?

CH. mílitem secum ád te quantas cópias addúcere?

In Adelpis V. 8, 29. seqq. quem locum audacius refinxit Bentleius, meliorem viam monstrat cod. Lips. in quo post verbum *oportet* v. 32. finis scenæ hujus et initium sequentis ita leguntur: "MIC. gaudeo. " Quid istuc dabitur, quandoquidem hic volt; ÆS. mi pater; DEM. " Nunc tu mi es germanus pariter et animo et corpore; SIR. Fac- " tum est quod jussisti Demea." Hinc ita scribendus videtur hic locus:

postrémo nunc meum illud verbum fácio, quod tu, Micio, bene ét sapienter dixti dudum: vítium commune ómnium est, quod nímiúm ad rem in senécta attenti súmus: hanc maculam nós de-
cet

effúgere: dictum est vére, et re ipsa fieri oportet. MI. gaudeo.

quid ístic? dabitur, quándoquidem híc volt. Æ. mí pater.

DEM. nunc mi és germanus páriter animo et córpore.

Quæ sequitur scena, hoc versu incipit:

SY. suó sibi gladio hunc júgulo. factum est, quód jussisti, Démea.

Neglexit mutationem numeri Bentleius in Phorm. III, 2, 17. 18. ubi quum Phædria ante cum Dorione colloquutus esset trochaicis septenariis, deinde solus secum fabulatur iambicis octonariis, aggrediente autem eum Antiphone statim ad trochaicos redit:

neque A'ntipho alia quum ócupatus ésset sollicitúdi-
ne, tum hoc ésse mi objectúm malum. AN. quid ístuc autem est, Phaé-
dria?

PH. ó fortunatíssime Antipho. AN. égone? PH. cui quod amás, domi est.

Male ibi Bentleius priores duo versus trochaicos esse voluit, primis syllabis in vocibus *Antipho* et *esse* correptis.

5. Singulare est, quod sæpe, ubi vel enumeratio aliqua multarum rerum, vel alia descriptio ponitur, mutari numerus solet. Ita Plautus in Capt. IV. 1, 1.

Júppiter suprême, servas mé, measque augés opes.

máximas opímitates ópiparasque offérs mihi,

laudém, lucrum, ludúm, jocum, festívitatem, férias,

potámi, penum, potátiones, sáturitatem, gaúdiuni.

Terentius in *Andria* I. 5, 25.

tót me impediunt cúræ, quæ meum ánimum divorsæ trahunt,
amor, mísericórdia hújus, nuptiárum sollicitátio,
tum pátris pudor, qui mé tam leni pássus est animo úsque adhuc,
quæ meó cumque animo lúbitumst facere. eine égo ut advorser? héi
mihí.

In *Adelphis* III. 2, 4.

tot rés repente cúrcumvallant, únde emergi nón potest,
vís, egestas, ínjustitia, sólitudo, infámia.
hóccine sæclum? o scélera, o genera sácrilega, o hominem ímprobum.

Itaque nescio an in *Andria* V. 2. non satis recte Bentleius vèrsum
16. trochaicum esse voluerit, qui etsi inter medios trochaicos positus,
tamen ex illa observatione iambicus esse videtur:

nescío qui senéx modo venit: éllum, confidéns, catus,
quúm faciem videás, videtur ésse quantivís preti:
trístis severitás inest in vóltu, atque in verbís fides.

6. Porro quemadmodum sæpius in fine scenæ, re confecta, vel
capto aliquo consilio, vel quacumque simili caussa mutantur numeri,
ut in *Andria* I. 5. IV. 1. in *Heaut.* V. 2. ita aliquando etiam in initio
scenæ ejusmodi mutationem fieri videmus, oratione vel fortius vel lenius
incepta, quam deinde pergit. Sic in *Eunucho* V. 8.

ó populares, écquis me hodie vívit fortunátior?
nemo hércle quisquam: nam ín me plane dí potestatém suam
omnem óstendere, cú tam subito tót contigerint cómoda.

In *Adelphis* III. 1.

SO. óbsecro, mea nútrix, quid nunc fiet? CA. quid fiát, rogás?
recte édepol spero. SO. módo dolores, méa tu, occipiunt prímulum.

In *Hecyra* IV. 3.

quem cum ístac sermonem hábueris, procul hinc stans accipi, úxor.
istúc est sapere, qui, úbicumque opus sit, ánimum possis fléctere,
quod sít faciundum póst fortasse, idem hóc tu nunc si féceris.

Addidi *tu*. Male hæc administravit Bentleius. Idem in simili caussa
peccavit II. 1, 1. pessimum ab initio iambicum octonarium exhibens.
Scribe:

pró deum atque hominúm, quod hoc genus est, quæ hæc est con-
jurátio?

ut ne ómnes mulierés eadem æque stúdeant, nolintque ómnia.

Fidem librarii addiderant, quod nomen in hac formula etiam alibi
reticetur, ut in *Phorm.* II. 3, 4.

7. Alia, eaque satis mira ratio est mutandi numeri, quum in media
oratione, vel propter alacritatem quamdam et studium loquentis, vel
propter subitum aliquem animi motum ad alios transitur numeros.
Ita in *Eunucho* II. 3, 75.

PA. quíd ita? CH. rogitas? súmma forma sémper conservám domi
vidébit, colloquétur, aderit úna in unis aédibus,
cibúm nonnumquam cápíet cum ea, intérdum propter dórmiet.

Et apud Plautum in Amphitr. V. 1, 32.

BR. immo ómnes sani sún profecto. AM. at me úxor insanúm facit
suis foédis factis. BR. át ego faciam, tu ídem ut aliter præédices,
Amphitruo; píam ét pudicam ésse tuam uxorem út scias
de eá re signa atque árgumenta paúcis verbis éloquar.

et sic pergunt trochaicis versibus.

8. Nusquam vero frequentius, quam in canticis, iisque locis, qui magnos animorum motus habent, mutari numeros videas. Ad quam rem si diligenter attendas, facile animadvertas, plures versus ita conjunctos esse, ut, etsi singuli per se constent, tamen perpetuato numero systematum more cohæreant. Hinc illud est, quod Bentleius ad Andr. II. 1, 7. Eun. II. 1, 12. Adelph. II. 1, 11. observavit, trochaicos octonarios semper a trochaicis numeris excipi, septenariis autem iambica metra succedere. Qua in re observanda non tamen satis constans fuit vir præstantissimus. Ita, quum ad Heaut. I. 2, 13. neget, trochaico versui inter iambicos locum esse, tamen id fieri passus est in Eun. II. 3, 7. 85. Quamobrem rectius ita sentiemus, quicumque versus perpetuitate quadam cohæreant, eorum hanc esse debere rationem, ut thesi terminatum versum versus trochaicus, qui ab arsi incipit, arsi autem terminatum iambicus, qui incipit ab anacrusi, sequatur: quo solo modo servari ista perpetuitas potest.

9. Videtur tamen hoc ita plerumque factum esse, ut versus non per *συνάφαιαν*, quam Græci vocant, conjungerentur, etsi eam, si quid video, non ubique rejecerunt. Qua in re subtili judicio opus est. Bentleium quidem non satis diligentem hoc in genere reperio. In Phorm. V. 1, 1. libri non *atque*, sed *aut* in fine versus habent, et recte. In Eun. IV. 1, 11. nemo, qui ad sensum verborum, quamque ille prononciationem exigit, attenderit, *gentium* ultimam in sequentem versum abjicere patietur. Expulsa interpretatione *voluit*, ita scribendi hi versus:

miles vero sibi putare adductum ante oculos aemulum;
facere contra huic aegre: heus, inquit, puer, accerse Pamphilam,
ut delectet hic nos: illa exclamat, minime gentium.

Majorem veri speciem habet in Adelph. II. 1, 11. divisum inter duos versus vocabulum *indignum*, etsi versus, ut videtur, non recte distincti sunt. De qua re priusquam meam proferam sententiam, paucis attingendi sunt tetrametri hypermetri, quales Bentleius ad Eun. IV. 1, 11. in trochaicis, ad Heaut. III. 3, 13. autem, et tacite ad Phorm. I. 4, 10. in iambicis numeris inveniri negat. Ac de trochaicis concedimus, non etiam de iambicis. Nam quum utriusque numeri hæc perpetua sit et constans lex, ut per dipodias trochaicas incedat; violabitur ea, simulatque in trochaicis versibus syllabam addideris dipodiæ trochaicæ,

— u u |

non violabitur autem, si in iambicis iambicæ dipodiæ,

u — u — | u

quia in ipso numero, qui trochaicus est, nihil supra dipodiam additur,

υ | ′ υ — υ

Quod si plures versus perpetuato numero junguntur, apparet, recte plenis dipodiis trochaicum versum subjici iambico hypermetro:

υ | ′ υ — υ || ′ υ — υ

non autem trochaico hypermetro iambicum:

′ υ — υ | — || υ ′ υ — υ | υ ′ υ —

Nam si servari decursum dipodiarum vellemus, ictus in secundo versu et sedes syllabarum ancipitum conturbarentur, deberetque ille non integra dipodia, sed amphibracho vel Bacchio incipere,

′ υ — υ | ′ || υ — υ | ′ υ — υ | ′

quo nemo non videt utrumque versum corrumpi. Hæc ut numeri legibus consentanea sunt, ita auctoritate poetarum confirmantur. Nam trochaicos hypermetros, qui quidem sani sint, nusquam invenias; iambicos autem hic illic deprehendas. Apud Plautum in Amph. V. 1, 11. hæc leguntur:

ubi quisque institerat, cóncidit crepitu: ibi nescio quis máxuma
 vóce exclamat: A'lcumena, adést auxilium, né time:
 ét tibi et tuís propitius coélli cultor ádvenit.
 exsúrgite, inquit, qui terrore meo óccidistis præ metu.
 ut jácui, exsurgo; ardére censui aédis: ita tum cónsulgebant.
 íbi me inclamat A'lcumena: jam éa res me horrore áfficit.
 herílis prævertit metus: accúrro, ut sciscam, quíd velit:
 atque illam geminos filios puerós peperisse cónspicor:
 neque nóstrum quisquam sénsimus, quum péperit, neque prævídimus.

Hic in secundo tertioque versu, quoniam vocem illam imitatur Bromia, aliis utitur numeris. Quarto versu rursus in viam reversa, reliqua omnia, quæ adscripsimus, uno numero, systematis more, denarrat: quo fit, ut, quum quintus versus hypermeter sit, sextus, ne interrumpatur dipodiarum successio, anacrusi carere, ideoque trochaicus esse debeat. Atque observandum in hac re est, aucto sic iambico octonario, jam nihil necesse esse, ut octavus pes purus iambus sit: neque enim jam finit versum, sed fine post eum constituto, eadem utitur libertate, qua in media quaque dipodia. Sequitur in illo loco aliud systema, trochaicum dimetrum catalecticum pari dipodiarum perpetuitate excipientibus iambicis octonariis:

séd quid hoc? quis hic ést senex,
 qui ante aédis nostras síc jacet? numnam hunc percussit Júppiter?

Alii iambicorum hypermetrorum exempla deinceps afferam.

10. Cognati his hypermetris iambicis illi sunt iambici octonarii, qui quod, elisione facta, ultimam syllabam cum sequente versu jungunt, neque pro genuinis octonariis, neque plane pro hypermetris haberi possunt. Nam quum elisio consistere numerum prohibeat,

arctissime cum sequente versu copulantur: quo fit, ut ne in his quidem octavum pedem purum servari necesse sit. Exempla afferam ex Terentio. In Phormione I. 4, 8. seqq. ubi asperius quædam et audacius refinxit Bentleius, ita scribendum videtur:

quod quum aúderit, quod éjus remedium ínveniam iracúndiæ?
loquárne? incendam: táceam? instigem: púrgem me? laterém lavem.
eheú me miserum: quúm mihi paveo, tum Antipho me excrúciat animi:
ejús me miseret: eí nunc timeo: is núnc me retinet: nam ábsque eo
esset,

récte ego mihi vidíssem, et senis essem últus iracúndiam: aliquid
cónvasavissem, átque dehinc me prótinam conjicerem ín pedes.

Horum versuum in tertio ultima syllaba in sequentem conjicitur: quartus hypermeter est: unde eum trochaicus sequitur, qui quoniam octonarius est, continuatio numeri non iambicum, sed alium trochaicum sequi postulabat. *Eheu* una syllaba pronuciari, Bentleii commentum est, quod refelli nihil necesse est. *Convasavissem* ut veram scripturam esse putem, diversitas scripturæ in codicibus movet. Calidius damnavit hoc versum Bentleius. *Dehinc* præbuit cod. Lips. Ejusdem generis locus est in *Heaut.* III. 3, 13. ubi nihil causæ erat, quare librorum lectio mutaretur:

ego dé me facio cónjecturam: némo est meorum amicorum hodie,
apúd quem expromere ómnia mea occúlta, Clitipho, aúdeam.

Jam his addam illum locum, cujus supra mentionem feci, ex *Adelphis* II. 1, 11. Sed quoniam etiam, quæ præcedunt, systematum in morem copulata sunt, hæc quoque adscribam.

S. óbsecro, populáres, ferté mísero atque innocéti auxilium:
súbvenite inopi. Æ. ótiose, núnc jam illico híc consiste:
quíd respectas? níl periclist: númquam, dum ego adero, híc te tanget.
S. égo istam invitis ómnibus.

Æ. quamquam ést scelestus, nón committet hódie umquam, iterum
ut vápulet.

S. Aéschine, audi, né te ignarum fuisse dicas meórum morum:
léno ego sum. Æ. scio. S. át ita, ut usquam fúit fide quisquam óp-
tuma.

tú quod te postérius purges, hanc injuriám mihi nolle
factam esse, hujus non faciám: crede hoc, égo meum jus pérsequar:
néque tu verbis sólves umquam, quód mihi re maleféceris.
nóvi ego vestra hæc, nóllem factum, júsjurandum dábitur, te indignum
éssé injuria hác, indignis quum égomēt sim acceptús modis.

Primi quinque versus uno numero cohærent, et patet, perinde esse, utrum quartum facias trochaicum dimetrum catalecticum, an quintum: nam si quintum, quartus erit octonarius. Eodem modo in sexto et septimo continuatur numerus. Tum octavus et qui sequuntur, una perpetuitate numeri cohærent. Undecimo versui Bentleius librorum lectionem, *te esse indignum* ita accommodavit, ut primam syllabam vocis *indignum* huic versui, reliquas duas sequenti tribueret. Id quoniam audacius factum videtur, prætuli *te indignum esse*, quo ducit lectio, quæ apud Donatum est ad *Hec.* V. 1, 15. *indignum te esse*. Ita ultima tantum syllaba in sequentem versum conjicitur,

qualem elisionem in ipsis senariis admissam videmus in Adelph. III. 4, 19.

quid istúc est? nostrum amicum noras Símulum atque æquálem?

Alium iambicum octonarium, in quo propter continuationem numeri etiam dactylus in octavo pede est, in Eunucho II. 1, 6. reperisse mihi videor, quem infra segm. 14. afferam. Sed non possum quin Plauti adhuc versus adscribam in Sticho II. 1, 1. seqq. in quibus, nisi libri egregie fallunt, plura et elisionum istarum et versuum hypermetrorum exempla coacervata sunt.

Mercúrius, Jovis qui núncius perhibétur, numquam æqué patri suo núncium lepidum áttulit, quam ego núnc heræ meæ núnciabo, ita, átque onustum péctus porto lætítia lubéntiaque:

néque lubet, nisi glóriose, quídquam proloquí; profecto amoénitates ómnium venerum ét venustatum áffero, ripisque superat mi átque abundat péctus lætítia meum. proptérea, Dinaciúm, pedes hortáre: honesta dícta fac: nunc tibi potestas ádipiscendi est glóriam, laudém, decus: heraéque egenti súbveni benefácta majorúm tuorum, quæ misera exspectátione est E'pignomi adventús viri.

Unus per hos versus omnes numerus continuatur. V. 2. vulgo *meæ heræ*. Ultima hujus versus syllaba eliditur: et sic etiam in quarto versu. V. 3. *itaque*, quod in *ita atque* mutavi. V. 5. *et pro atque* cod. Lips. et edd. quædam vett. V. 7. vulgo *honesta dicta factis*. V. 9. vulgo *majorum tuorum exauge*, suppletum ex v. 32. nam codd. non habent *exauge*: recte, quia *egenti benefacta majorum tuorum* conjungenda sunt: v. interpp. ad Menæchm. I. 2, 12. MS. Lips. *heræque merenti*.

11. Benteium sæpe nimiam versuum varietatem in Terentium intulisse, temere mutato numero, jam supra dixi. Exempla si enumerare vellem, vix finem invenirem. Quare in paucis consistam. In Andr. V. 5. primum versum fecit iambicum octonarium, eumque parum elegantem, cæteros trochaicos septenarios, e quibus certe sextus, in quo male eliditur *quem*, rectius iambicus erit. Ac sunt isti sex versus omnes iambici octonarii, nisi forte ultimus trimeter fuit, qui in cod. Lips. ita scriptus est,

sed quem ego potissimum optem, cui hæc narrem, dari?

Idem codex recte v. 5. *si nulla unquam ægritudo*. Initium scenæ, cujus primus versus in quarto pede asynartetorum venia utitur, ita constitue.

CH. províso, quid agat Pámphilus: atque éccum. P. aliquis me fórsitan putet nón putare hoc vérum.

Forsitan libri. In Eunucho IV. 3. primi sex versus recte uno numero continuantur. Septimus, quem solus secum Phædria loquitur, recte novum incipit numerum, qui a trochæis orsus ad iambo transit. In his iambicis clausula non recte scripta est a Benteio, quum nomen *rei*, quo terminatur, non possit pro iambo esse. Quæ

deinde sequuntur verba, *quam heræ dederat dono miles*, non commemorata a Donato, sed ab Eugraphio cum reliquis adscripta, ita turbant numeros, ut verear, ne ab interprete adjecta sint. Tum illa, *utinam sic sint, qui mihi male volunt*, ad sensum ne apta quidem videntur. Donati adnotatio corrupta est: quem tamen hoc voluisse conjicias, aut temulentiam in felicitatis parte a Terentio numerari, aut non temulentum esse, infelicitatis loco haberi. Hæc vero apta est sententia. Quare ego quidem, etsi nihil aliud, quam vitiosum esse hunc locum, pronunciare audeo, tamen optime omnia video procedere, si sic scriptum fuisse conjiciamus:

PY. ehem, Phaédria, ego quem quaeram? in' hinc quo dignu's cum donis tuis
tam lépidis. PH. quid istuc rei ést? PY. rogas?
eunúchum, quem dedisti nobis, quas turbas dedit? vírginem
vitiávit. PH. quid ais? PY. périi. PH. temulénta es. PY. utinam
sic siem.

Quid istuc rei est præbent libri vett. In Hecyra IV. 1. in primis sex versibus unus cohæret numerus, si tertium, recepto ex libris vett. *resciveris*, et sextum, producta, ut par est, prima in *ostium*, iambicos feceris. Septimus versus suo absolvitur numero, si octavus, ut Bentleius voluit, trochaicus est,

átque eccam video, quíd ais, Myrrhina? heús tibi dico. M. míhine,
mi vir.

Nec sane insolens est, verba *atque eccam* pro tribracho esse. Poterit tamen etiam *eccam* prima producta pronunciari, quo facto hic versus iambicus erit hypermeter, continuans numerum præcedente versu inceptum, qui numerus finitur versu decimo. A v. 11. bis terni versus uno numero cohærent, 11—13. et 14—16. Sed v. 12. restituto *taces*, quod libri omnes habent, sic scribendus videtur:

péperit filia? hém, taces? ex quó? M. patrem istuc rógitare æquum
est?

Libri *istuc patrem*, non apto ordine verborum, nisi legatur, *patrem rogare est æquum*, quo ictus in *patrem* incidat. Et ita sane Bentleius edidit, in cujus lectione tamen *patrem* ictu destitutum est. Sed *rogitare* præbent edd. vett. et superscriptum hoc est in cod. Lips. qui cum aliis libris *æquum est* habet. V. 15. 16. ita legendos puto

quíd sit, quamobrem tántopere omnis nós celare vólueritis
pártum, quum præsertim et recte et témpore ipso pépererit.

Volueritis libri quidam offerunt. In illis autem, ut vulgo leguntur, *præsertim quum et recte et tempore suo repererit*, pravi ictus vitiatam lectionem arguunt. Hinc jam v. 17—20. uno numero decurrunt. Pariterque v. 21. 22. ut non opus fuerit, mutari vulgatam scripturam, nisi ut *ita* cum quibusdam veteribus libris deleretur:

M. mísera sum. PH. utinám sciam esse istúc: sed nunc mi in méntem
venit ex
hác re, quod loquúta es olim, quum illum generum cépimus.

Sum non eliditur. Nunc reliqua trochaicis septenariis scripta sunt.

12. Operæ pretium est observare, plerosque locos, in quibus plures versus una numeri perpetuitate cohærent, sive a trochaico, sive ab iambico numero ordiantur, more trochaicorum systematum finiri, ut in arsi terminentur. Ferrara sunt exempla, in quibus iambici numeri ad morem systematum iambicorum sic finiantur, ut in thesi conquiescant. Ob eam rem memorabilis est locus Terentii in Hecyra V. 1.

B. non hóc de nihilo est, quód Laches me núnc conventam esse expetit nec pól me multum fállit, quin, quod súspicor, sit, quód velit.

L. vidéndum est, ne minus própter iram hinc ímpetrem, quam póssim. aut né quid faciam plús, quod post me mínus fecisse sátius sit. aggrédiar. Bacchis, sálve.

In quarto horum versuum ultimus iambus, qui est in verbis *satius sit*, non aliter, quam numeri continuatione excusari potest. Quæ quum plane sit eadem, ut in quarto pede septenariorum, de quo cap. XVI. 8. dictum est, non opus est, ut *siet* scribatur. Nam ultimus pes versuum, quorum numerus cum sequentibus cohæret, eadem lege tenetur, quæ est in commissuris asynartetorum, ut ultima syllaba pro longa numerari possit. Ibidem v. 17—20. alia numeri iambici continuatio male neglecta est. Primo Bentleyi *sed quid istuc est*, ultima pronominis *istuc* sub ictu posita, ab hoc loco alienum est. Deinde reliquæ quoque, quas fecit, mutationes nullum ab libris præsidium habent, *sine dum* pro *sine dicam*, et insertum pronomen *te*. Donatus cum plerisque libris legit, *dum tempus consulendi est*, diserte monens, bis in his verbis *tibi* intelligendum esse. Qui quidem etsi etiam voces *firmiorem amicum* habet, tamen, non alteram tantum, sed utramque ejiciendam puto. Neque enim nimis raræ sunt in Terentio adnotationes interpretum, quæ tanto facilius pro genuinis verbis haberi potuerunt, ubi versus aliquis justo brevior esse videretur. Itaque istum locum sic potius scribendum esse existimem, duarum vocum sede commutata:

sed quíd istuc est? L. meúm receptas filium ad te Pámphilum. B. ah.

L. sine dícam: uxorem hanc priúsqvam duxit, vóstrum amorem pértuli: mane: nóndum etiam dixi íd, quod volui: hic núnc habet uxórem: quære aliúm tibi, dum témpus consuléndi est.

Notatu dignum est, quod habet cod. Lips. *sed istuc est quid?* Nam multa a comicis ad Græcorum exemplum dicta nimis neglecta jacent, veluti, ut hoc utar, *ut*, quemadmodum *ὡς*, cum indicativo constructum. Etiam qui sequitur versus, iambicus septenarius est, qui vide an elegantius sic incedat:

nam néque ille hoc ætatem ánimo erit, neque pól tu eadem ista ætáte.

13. Res ipsa monet, ut hic de clausulis dicamus. De his Rufinus p. 2707. *clausulas primum appellatas dicunt, quod clauderent sententiam: ut apud Attium,*

an hæc jam obliti sunt Phryges?

nonnumquam ab his initium fit, ut apud Cæcilium,

di boni, quid hoc?

apud Terentium,

discrucior animi.

Distinctius dicas, clausulas esse versus breviores admixtos longioribus ejusdem generis, et plerumque cum iis numeri perpetuitate cohærentes. His etiam Græci usi sunt, ut Aristophanes in Nub. 221.

ὦ Σώκρατες,

ὦ Σωκρατίδιον, τί με καλεῖς, ὦ Φήμερε;

In Acharn. 404.

Εὐριπίδη, Εὐριπίδιον,

ὑπάκουσον, εἴπερ δή ποτ' ἀνθρώπων τινί.

et v. 407.

ἀλλ' οὐ σχολή,

ἀλλ' ἐκκυκλήθητ'. ἀλλ' ἀδύνατον. ἀλλ' ὁμῶς.

Itaque differunt clausulæ ab epiphonematis, aliisque similibus additamentis, quæ suum sibi proprium et a cæteris numeris diversum numerum habent. Confudit hæc Rufinus, nec distinxit Bentleius. Nam illa,

dicrucior animi,

in Adelph. IV. 4, 1. ne est quidem clausula. Vide infra p. 431. seq. Clausulæ igitur, quoniam eundem numerum vel cum præcedentibus vel cum sequentibus versibus habere debent, si sunt in trochaicis atque iambicis numeris, eadem dipodiarum lege teneantur necesse est. Itaque tantum aut acatalecto aut catalectico versu constare possunt, sive is monometer, sive dimeter, sive trimeter sit, numquam autem brachycatalecto, in qua re Bentleii errorem in Adelph. IV. 4, 9. supra c. XI. 4. p. 95. notavimus, neque hypercatalecto trochaico, de qua re hoc ipso in capite segm. dictum est. Ex quo intelligitur, quam Rufinus ex Cæcilio clausulam affert,

di boni, quid hoc?

aut iambicum monometrum esse, voce *boni* in unam syllabam contracta, aut, quod verisimilius est, errasse Rufinum, ut in Terentii versu.

14. Bentleius in dissertatione de metris Terentianis clausulas, si initium ab iis fiat, liberas esse et nullius metri legibus adstrictas dicit; si claudant sententiam, a præcedentibus legem accipere, ut versu, qui præcedit, in thesi terminato, ab arsi incipient, in arsi autem terminato, ab anacrusi. Distinctius, simulque verius dicas, clausulas aut cohærere cum aliis versibus perpetuato numero, aut non cohærere; si non cohæreant, satis esse, ut versibus constant vel catalecticis vel acatalectis; sin cohæreant, uno eas dipodiarum tenore

cum versibus, quibus junctæ sunt, continuari. Ita si præcedit clausula, ut in Eun. II. 3, 1.

óccidi,
neque vírgo est usquam, néque ego, qui illam e cónspectu amisí meo.

Phorm. III. 2, 1.

Dório,
audi óbsecro. non aúdio. parúmper. quin omítte me.

Hæc si uno numero continuas, in utroque loco versum habes trochaicum pentametrum, qualem in posteriore loco, clausula non separata, Bentleyus exhibuerat. Eo pertinet etiam Adolph. IV. 1, 7. ubi male ille dedit:

ét illud rus nulla ália caussa tám male odi, nísi quia propest:
quód si abesset lóngius.

Nam verba *nisi quia* male sic collocata sunt, ut ultima in *quia* pedem incipiat, quæ aut sic poni debebant, ut prima hujus particulæ ictum acciperet, ut in Eun. V. 5, 28. aut ut versum finirent, ut in eadem fabula IV. 5, 10.

eho nóne id sat erat? át nescibam id dícere illam, nísi quia.

Omninoque versus iste Adolphorum, ut qui præcedunt, iambicus esse debebat. Quare scribendum videtur continuato per elisionem numero

et illud rus nulla ália caussa tám male odi, nísi quia prope est: quód si abesset lóngius.

Si sequitur clausula, cum præcedente versu dipodiæ continuantur: ut in Eunucho II. 1, 2.

fíct. at matúre. fiet. sátine hoc mandatúmst tibi? ah
rogitáre, quasi difficile sit.

Et statim v. 6. ubi revocandæ veteres lectiones:

ne istúe tam iníquo pátiare animo. mínime: quin efféctum dabo:
sed númquid aliud ímperas?

Sic etiam v. 9. Vide Andr. I. 5, 5. 9. 11. Heaut. I. 2, 4. III. 3, 5. Adolph. III. 2, 19. Denique ubi media est clausula, plerumque et cum præcedente et cum sequente versu perpetuantur dipodiæ. Ita in Andr. I. 5, 16. ubi reposita librorum scriptura sic legendum:

ítur ad me. orátio hæc me míseram exanimavít metu.
nam quíd ego dicam dé patre? ah
tantámne rem tam négligenter ágere? præteriéns modo
mi apúd forum, uxor tibi ducenda est, Pámphile, hodie, inquit: para.

Pariterque in Eunucho IV. 3, 15. restitue librorum lectionem:

insánis: qui istuc fácere Eunuchus pótuit. ego illum néscio,
qui fúerit; hoc quod fécit res ipsa índicat.
vírgo ipsa lacrimat, néque, quum rogites, quíd sit, audet dícere.

Vide Andr. III. 4, 27. Eun. IV. 3, 10. de quo loco supra dictum

segm. 11. Heaut. V. 3, 2. 17. Hec. II. 1, 9. Phorm. I, 3, 11. sed in Adelphis III. 2, 15. non opus erat clausulam constitui, si addito *ego* scriberetur,

satis mi id habeam súplici, dum ego illos uliscár modo.

Similiter in Eunucho II. 3, 28. verba *flos ipse*, quæ Bentleius ejecit, inserto *nunc* servari poterunt :

flos ípse. nunc hanc tú mihi vel vi vél clam vel precário
fac trádas; mea nil réffert, dum potiár modo.

Hic quoque trimeter facit clausulam. Quin aliquando plures clausulæ conjunguntur, ut in eadem scena v. 6.

nescio quid de amóre loquitur. ó infortunatúm senem.
hic véro est, qui si occéperit,
Iudúm jocumque dícas fuisse illum álterum,
præut hújus rabies quæé dabit.
ut illúm dí deæ omnes sénium perdant, qui hódie me remorátus est.

Et apud Plautum in Sticho II. 1, 15.

quídnam dicam Dínacium
lascívibundum tám lubenter cúrrere?
harúndinem fert spórtulamque et hámulum piscárium.

Sed ut plerumque clausulæ uno cum aliis versibus numero cohæreant, nulla tamen ratio inveniri potest, quare id necessario fiat. Immo, ut ubique numeri ad sententiam accommodantur, ita est etiam, ubi clausulæ propter ipsam orationem rectius videantur suam sibi proprium numerum habere. Quare errasse puto Bentleium, quum in Andria III. 2, 37. clausulam, quæ inter duos trochaicos septenarios est, contra omnes libros, quo numerus continuaretur, sic scriptam exhibuit,

quid ais? ubi intelléxeras.

Tantum abest enim, ut numerus recte cum præcedentibus connectatur, ut et indignatio Simonis novum numerum incipi, et pondus, quod ille in verbo *intellexeras* esse vult, eundem numerum etiam consistere in hoc verbo postulet. Quamobrem veram esse librorum lectionem existimo:

quid ais? quum intelléxeras
id consilium cápere, cur non díxti extemplo Pámphilo?

15 Non abs re erit, omnem istam continuati numeri rationem uno aliquo illustri exemplo confirmare. Utar autem præclara illa scena Pseudoli, I. 2. in qua leno servos objurgat, omissis tamen iis partibus, quæ ab hac disputatione alienæ sunt. Finem numeri cujusque lincola apposita indicabo.

E'xite, agite, exíte, ignavi, mále habiti et male cónciliati,
quórum nunquam quidquam cuiquam vénit in mentem ut récte faciant.
quibus nisi ad hoc extrémum experior, nón potest usurpári usura: neque
égo homines magis ásinos umquam vídi: ita plagis cóstæ callent:
5 quós dum ferias, tibi plus noceas: éo enim ingenio hi súnť flagritribæ,

- qui hæc habent consilia, ubi data occasio est, rape, clépe, tene, harpaga
 és, bibe, fuge: hoc est eorum opus:
 ut mávelis lupós apud ovis línquere, quam hos domí custodes.
 át faciem quum adspicias eorum, haud malí videntur : ópera fallunt.
- 10 núnce adeo, hanc edíctionem, nísi animum advortétis omnes,
 nísi somnum socórdiamque ex pectore oculisque ámovetis,
 íta ego vestra látera loris fáciam ut valide vária fiant,
 út ne peristromáta quidem æque pícta sint Campánica,
 neque Aléxandrina bélluata cónchylia tapétia. |
- 15 atque heri ánte dixeram ómnibus, dederámque eas províncias.
 verum íta vos estis pérditi, negligétes, ingenio ímprobo,
 offícium vestrum ut vós malo cogátis commonérier.
 nempe ita ánimati estis, víncere hoc vos dúritia tergi átque me: hoc
 videsís, ut alias rés agunt: hoc ágite, hoc animum advórtite,
- 20 huc ádhibete auris, quæ égo loquar, plagígerula genera hóminum. |
 nunquam édepol vestrum dúrius tergum érit, quam terginum hóc
 meum. |
 quid núnce? doletne? hem, síc datur, si quis herum servos spérnit. |
 assístite omnes cóntra me, et, quæ loquor, advortite ánimum. |
 tu, qui úrnam habes, aquam íngere, face plénium aënum síc cito.
- 25 te, cúm securi, caudícali præfício provínciæ.
 LO. at hæc retunsa est. LE. síne siet: itidem éstis plagis ómnes.
 num quí minus ea grátia tamen ómnium opera ego útor? |
 tibi hóc præcipio, ut níteant ædes. hábes quod facias: própera, abi intro:
 tu ésto lectístérniator: tu árgentum eluito, ídem exstruito.
30. hæc, quum ego a foró revortor, fácite ut offendám parata,
 vórsa, tersa, stráta, lauta, cócta que omnia út sient.

Tum paullo post:

- advórtite animum cúnctæ. |
 princípío, Hedylium, técum ago, quæ amíca es frumentáriis,
- 55 quibus cúnctis montes súnct domí, fac síc síc delatum húc míhi
 fruméntum, hunc annum quód satis mi et fámiлиæ omni síc meæ,
 atque ádeo ut frumento áffluam, ut cívitas nomén míhi
 commútet, meque ut prædícet
 lenóne ex Ballíone regem Íásonem. |
- 60 CA. aúdin furcífér quæ loquitur? sátin magníficus tibi videtur?
 PS. pól iste, atque etiam máleficus. sed st' tace, atque hanc rém gere. |
 LE. Aéschrodora, tú, quæ amicos tibi habes lenonum áémulos |
 lánios, qui ítem ut nós jurando júre quærunt rém, vide, |
 nísi carnariá tria grávida tégoribus oneri úberi hodie
- 65 míhi erunt, cras te, quási Dircam olim, ut mémorant, duo gnati Jovis |
 dévínxere ad táurum, ítem hodie stríngam te ad carnárium.
 id tibi profecto táurus fiet. PS. nímis sermone hujus íra incendor.
 húnccine hic hominém pati nos cólere juventutem A'tticam? |
 úbi sunt, ubi latént, quibus ætas íntegra, qui amant á lenone?
- 70 quín conveniunt? quín una omnes peste hac populum hunc líberant? |
 sed nímis sum stultus, nímiumque indoctús fui,
 næ illi aúdeant id fácere, quibus ut sérviant,
 suús amor cogat, símul eosdem próhibeat,
 faciánt advorsum eos, quód volunt. CA. vah táce. PS. quid est? |
- 75 CA. mále morigeru's, mále facis míhi, quúm sermone huic óbsonas. |
 PS. táceo. CA. at taceas málo multo quám tacere dícas. LE. tu autem,
 Xýstyliis, fac ut ánimum advortas, quóius amatorés olivi
 dýnamín domi habent máxumam:
 nam sí míhi non jam huc cúlleus olívi deportátur, |

80 te ipsam culleo ego cras faciam ut deportere in pèrgulam.
 tibi tibi adeo lectus dabitur, ubi tu haud somnum capias, sed ubi
 tu usque ad languorem — tenesne, quorsum hæc tendant, quæ loquor?

Sequuntur anapæsti. Mox autem ita:

sine modo.

réprehendam ego cuncta hércle una opera, nisi quidem hodie tu ómnia
 facis, scelestâ, hæc, ut loquor. |

tu autem, quæ pro capite argentum mihi jam jamque sæpe numeras,

90 ea pacisci modo scis, sed, quæ pãcta es, non scis sòlvete.

Phœnicium, tibi ego hæc loquor, deliciae summatum virum,
 nisi hodie mi ex fundis tuorum amicorum omne tuum huc penus
 affertur, cras, Phœnicium,

Phœnicio tu corio invisès pèrgulam.

V. 1. ita Reizius: vulgo *exite, agite, ite*. V. 3. *ad hoc exemplum*,
 recte correpto *hoc*, et ictu in *ad* posito, ut in Merc. II. 1, 41. MS.
 Lips. *ob hoc exemplum*. Idem, *usura usurpari*. V. 6. ultima syllaba
 eliditur. V. 7. vulgo *bibe, es, fuge*. Edd. quædam vett. *bibe, effuge*,
 MS. Lips. *bibe confuge*. Sed *es, bibe* etiam in Mil. III. 1, 83, V.
 10. *advortetis*, MS. Lips. et ed. Carp. Vulgo *advortitis*. V. 12.
fiant scripsi pro sint. V. 16. nescio an præstet *negligentes, perditis*
 scribi, quum *negligere* primam producere soleat. V. 18. *nempe*, ut
 sæpe, prima brevi. Vulgo *vos vincite hoc*. MS. Lips. et ed. Carp.
vincere. V. 20. *plagigerula* recte Bothius pro *plagigera*. V. 22.
 MS. Lips. *quid nunc*. Vulgo *qui nunc*. V. 26. vulgo *itidem vos quo-*
que estis. V. 27. *inserui ego*. Reizius, *tamen opera omnium utor*.
 Bothius, *tamen omnium utor opera*. Neutrum satis placet. V. 31.
 variant hic libri. MS. Lips. *versa perstera*. Sed Diomedes p. 375.
versa sparsa. Tum vulgo *uti sint*: sed *sient* MS. Lips. et ed. Carp.
 V. 55. vulgo *quibus cunctis montes maximi acervi frumenti sunt domi*,
 in quibus satis manifesta manus interpretis. V. 56. vulgo *etiam pro*
et. V. 63. vulgo, *qui item ut nos jurando jure malo quærunt rem*
audi. MS. Lips. omittit *jurando*, et præbet *vide*. Male interpretis
 esse puto. Non satis considerate mutavit hunc versum Bentleius ad
 Ter. Andr. IV. 3, 13. V. 64. *gravida* pro *grandia* MSS. Pall. et
 Lips. Idem Pall. *tegoribus* pro *tergoribus*, recte. v. Capt. IV. 3, 2.
 V. 66. *te* addidit Reizius. V. 68. *addidi nos*. V. 69. vulgo *integra*
est. V. 71—74. trimetri sunt, quorum primum et tertium audacius
 correxi. Legebatur, *nimum fui indoctus, et, suus amor cogit, simul*
prohibet. V. 76. *tacere te dicas* vulgo: *te* jam Bothius delevit. V.
 79. *addidi nam*, quod absorptum videbatur a prægressa syllaba. *Cul-*
leus olivi deportatur habent MS. Lips. et ed. Carp. V. 82. *addidi*
tu, et *tenesne* scripsi pro *tenes*. V. 88. *ut loquor* MS. Lips. ed. Carp.
 pro vulgato *uti loquor*. V. 91. vulgo *tibi hæc ego*. V. 92. *tuum* et
 v. 94. *tu* addidi.

16. Quamvis autem per plures versus perpetuari numerus soleat,
 tamen, uti jam supra indicavimus, in fine versuum *συνάφειαν*, quam vo-
 cant, multo sæpius negligi, quam observari videmus. Exempla vel
 in his locis, quos attulimus, satis multa reperiuntur. Sed observan-
 dum est, etiam in mediis versibus, præter eum locum, in quo partes

asynartetorum committuntur, certis conditionibus et hiatum et productionem brevis syllabæ inveniri. Eæ conditiones hæ sunt.

17. Primo nomina propria aliquam sibi veniam postulant, cujusmodi est, quod supra c. VII. 7. p. 88. de nomine *Hegio* adnotavimus. Ita Plautus in *Amphitr.* I. 1, 119.

néc jugulæ neque vésperugo néque vergiliæ óccidunt.

in *Asinaria* IV. 1, 59.

ancíllam ferre Véneri aut Cupídini.

in *Pænulo* V. 3, 8.

o mí here salve, Háнно insperatíssume.

Sed multi etiam loci sunt, quos vel facile corrigas, ut in *Pseud.* I. 5, 118. *Pæn.* prol. 94. vel certe vix vitio carere credas, ut in *Captivis* prol. 24. 31. I. 1, 25. 2, 66. in *Curc.* II. 3, 79.

18. Deinde ubi persona mutatur. Sic in *Amphitr.* V. 1, 57.

máxumi: contínuo extollunt ámbo capita. AM. héi mihi.

in *Pseud.* I. 5. 38.

tibi aúscultabo. Ps. ítur ad te, Pseúdole.

in *Pæn.* V. 2, 81. et 3, 17.

populáritatis caússa. HA. habeo grátiam.
eho, an huíus sunt illæ filiæ? GI. ita ut præédicas.

19. Porro, etsi sæpissime apud Plautum in medio orationis cursu hiatus invenitur, (exempla si requiris, aliquot vel una scena in *Asinaria* IV. 1. suppeditare poterit) non videtur tamen dubitandum esse, quin, nisi singularis aliqua excusatio parata sit, librarios accusare debeamus, a quibus quam fœde habitum Plautum acceperimus, docti omnes sciunt. Est autem excusatio, qualem dixi, quum vel interpunctio, vel etiam, nisi fallor, cæsura pausam aliquam fieri patitur. Ut in *Sticho* I. 1, 113.

sed éccum Dinacium éjus puerum. – hóc vide,
satin' út facete – átque ex pictura ádstitit.

In *Pæn.* prol. 88.

vendítque has omnis, ét nutricem, et vírgines,
præsénti argento – hómíni, si leno ést homo,
quantum hómínium terra sústinet, sacérrumo.

20. Denique etiam productio brevis syllabæ ante plenam interpunctionem non videtur rejicienda esse, ut in *Milite* III. 2, 34.

numquam édepol vidi prómere. verum hóc erat.

Sed et hoc in genere quidam loci correctione indigent, ut in *Truculento* IV, 1, 3. et multi alii, in quibus sine interpunctione productio invenitur, ut in *Amph.* V. 1, 4. in *Pæn.* prol. 85.

ait Diomedes p. 506. Et Marius Victorinus p. 2543. quum in metro pæonico primum quartumque pæonem, Creticum, Bacchium, palimbacchium gigni dixisset, ita de hoc metro scribit: "quod tamen magis rhythmo, i. e. numero, quam metro congruere, varietas ipsa compositionis ostendit." Quibus verbis quid sibi velit, hæc declarabunt Mallii Theodori p. 5. "si qua autem apud poëtas lyricos aut tragicos quispiam repperit, in quibus certa pedum collatione neglecta, sola temporum ratio considerata sit, meminerit, ea, sicut apud doctissimos quosque scriptum invenimus, non metra, sed rhythmos appellari oportere." Item Atilii Fortunatiani p. 2679. "nisi fluat eodem numero, ῥυθμός, non metrum fiet." Ac Mallius Theodorus, istam opinionem amplexus, ob eam rem pæonica metra plane omisit. In eademque sententia fuit etiam Aristoteles in Rhet. III. 8. qui, de numero oratorio præcipiens, ita scribit: οἱ μὲν οὖν ἄλλοι (dactylos dicit, et iambos, et trochæos) διὰ τε τὰ εἰρημίαια ἀφετεῖοι, καὶ διότι μετρικοί· ὁ δὲ ποιῶν ληπτέος· ἀπὸ μόνου γὰρ οὐκ ἔστι μέτρον τῶν ῥηθέντων ῥυθμῶν. Nempe quia pæonicum genus præter pæones et Creticos etiam Bacchiacos ex veterum definitione complectitur, qui pedes inter se pugnant, rhythmum esse, non metrum contendit, et ita, nomine non recte definito deceptus, quod sæpe Græcis philosophis accidit, in errorem implicatur, non animadvertens, si quis diversa, quæ pæonico genere comprehendi solebant, metra distinguat, repugnare, quæ mox adjicit: ἔστι δὲ παιῶνος δύο εἴδη, ἀντικείμενα ἀλλήλοις· ἓν τὸ μὲν ἐν ἀρχῇ ἁρμόττει, ὡσπερ καὶ χρῶνται· οὗτος δ' ἔστιν, οὗ ἀρχεῖ μὲν ἡ μακρὰ, τελευτῶσι δὲ τρεῖς βραχεῖαι,

Δαλογενές, εἴτε Λυκίαν,

καὶ,

χρυσεκόμα Ἑκατε, καὶ Διός.

ἕτερος δ' ἐξ ἐναντίας, οὗ βραχεῖαι ἀρχουσι τρεῖς, ἡ δὲ μακρὰ τελευταία

μετὰ δὲ γὰν ὕδατα τ' ὠκεανὸν ἠφάνισε νύξ.

οὗτος δὲ τελευτὴν ποιεῖ· ἡ γὰρ βραχεῖα, διὰ τὸ ἀτελής εἶναι, ποιεῖ κολοβόν.

3. Non est obscurum, si Græci, neglecto incessu numeri solam temporum proportionem spectantes, Creticos et Bacchiacos numeros, natura diversissimos, et sola trium temporum ad duo comparatione pares, ad unum genus retulerunt, multo magis eos Creticum metrum cum pæonico debuisse confundere, in quo non tantum temporum eadem ratio est, sed incessus etiam ita similis, ut pro Cretico utrumvis pæonem ponere liceat. Sed quæ ab illis confusa sunt, nos distinguere par est. Atque illud quidem minime ambiguum est, pæonicum numerum a Cretico diversissimum esse. Pæon enim, loquimur autem de primo tantum pæone: nam præter hunc et quartum, quod etiam veterum doctissimi fecerunt, nullum alium agnoscimus: is igitur ex una arsi et thesi trium temporum constat, quum Creticus thesin unius temporis mediam inter duas artes habeat. Arsin pæonis in duas breves syllabas solvi non repugnat quidem, sed non magis usitatum est, quam in dactylicis versibus; in thesi autem ex numeri

ais. Nam Cretici numeri multo gravior incessus est, quam pæonici, ut minime mirum sit, alterum tragicis maxime, alterum comicis probatum fuisse. Contra quartis pæonibus, in quibus multo major vis ac vehementia, quam in primis, cernitur, usi videntur tragici, quum comici, quod ego sciam, iis abstinerint. Quæ quum ita sint, sic statuendum videtur, pæonicis versibus adnumerandos esse, qui puros pæones habent, Creticis autem, qui ex Cretico et ejus solutionibus componuntur.

5. At, inquit aliquis, quid iis versibus fiet, qui quod fere toti ex primis pæonibus, uno alterove admixto Cretico, constant, si ex pede regnante res æstimanda est, pæonici, si ex Cretico a pæonicis excluso, Cretici videbuntur? Respondebimus, natura numeri pæonici ita jubente, Creticos esse. Sed non diffidendum est tamen, errorem aliquem ea in re ipsorum videri Græcorum esse. Nam eos quum sensus suus admoneret, alios Creticos, alios pæonicos numeros esse, condiderunt eos, uti debebant, Creticos ex pedibus potissimum Creticis, pæonicos ex solis primis pæonibus: sed quoniam doctrina numerorum, quam sequebantur, ad solam temporum comparisonem respiciens, pæones et Creticos confuderat, in quibusdam Creticis versibus primum pæonem tamquam legitimum receperunt, recitationem, ut videtur, magis ad pæonicum numerum accommodantes. His rationibus adductus sum, ut pæonicos versus a Creticis dijsungerem, Creticos ipsos autem bifariam dividendos putarem, quorum alteri optimo jure Cretici essent, alteri, primum pæonem frequentiore Cretico habentes confusio utriusque numeri deberentur.

6. Videamus nunc ipsa versuum Creticorum genera. Ac diximus supra, hos versus quot pedes Creticos, tot ordines habere. Sed quoniam brevissimi hi ordines sunt, aptius plerumque visum est, duos uno membro comprehendi. Quo factum, ut usitatissimi essent dimetri, ac tetrametri. Quamquam nec monometri, nec trimetri, nec pentametri displicuerunt. Quumque plerique sint acatalecti, quorum ultimus pes propter syllabam ancipitem dactylus esse potest, nisi si systematis comprehensi uno numero continuantur, tamen etiam catalecticos quidam et hypercatalectos fecere. Mensura, ut jam indicavimus, in medio versu vel systemate hæc est,

$$\begin{array}{c} \overset{\cdot}{\text{—}} \cup \text{—} \\ \cup \quad \cup \end{array}$$

in fine versus vel systematis autem hæc,

$$\begin{array}{c} \overset{\cdot}{\text{—}} \cup \cup \\ \cup \end{array}$$

7. Dimetro ac trimetro sæpius tragici utuntur, plerumque admixtis trochaicis versibus, ut cognato genere. Solutioni plerumque eadem in antistrophico versu solutio respondet. Ad tragicorum exemplum facta sunt hæc apud Aristophanem in Ran. 1358.

ἄμα δὲ Δίκτυνα παῖς
Ἄρτεμις καλὰ
τὰς κυνίσκας ἔχει

ἐλθέτω διὰ δόμων
πανταχῆ.

Æschylus in Choëph. 583.

πολλὰ μὲν γὰρ τρέφει
δεινὰ δειμάτων ἄχνη,
πόντιαί τ' ἀγκάλαι κνωδάλων.

Idem in Suppl. 423. integram ex Creticis stropham habet :

φρόντισον,	σ τ ρ.
καὶ γενοῦ πανδίκως	
εὐσεβῆς πρόξενος·	
τὰν φυγάδα μὴ προδῶς,	
τὰν ἑκαθεν ἐκβολαῖς	
δυσθέοις ὀρμύειαν.	
μηδ' ἴδης μ'	ἀ ν τ.
ἔξ ἑδρᾶν πολυθέων	
ῥυσιασθεῖσαν, ᾧ	
πᾶν κράτος ἔχων χθονός.	
γνώθι δ' ὕβριν ἀνέρων,	
καὶ φύλαξαι κότον.	

At iambicis ad Creticos numeros transit Euripides in Oreste v. 1415. ed. Pors.

προσεῖπε δ' ἄλλος ἄλ-
λον πεσῶν ἐν φόβῳ,
μή τις εἴη δόλος·
καδόκει τοῖς μὲν οὐ,
τοῖς δ' ἐς ἀρκυστάταν
μηχανᾶν ἐμπλέκειν
παῖδα τὴν Τυνδαρίδ' ὃ
μητροφόντας δράκων.

Antistropha v. 1436. ad hunc modum videtur corrigenda esse :

προσεῖπε δ' ᾧδ' Ὀρέ-
στας Λάκαιναν κόραν·
ᾧ Διὸς παῖ, θεῖς ἴ-
χνος πέδῳ, δεῦρ' ἀπο-
στάσα κλισμοῦ, Πέλοπος
ἐπὶ προπάτορος παλαι-
ᾶς ἑδρᾶν ἐστίας,
φάτιν ἴν' εἰδῆς ἐμάν.

Nam quod vulgo legitur, ἴν' εἰδῆς λόγους ἐμοῦς, aliquanto probabilius est, ex interpretatione, quam ex λόγον ἴν' εἰδῆς ἐμάν, ortum esse, vide quæ dicta sunt de h. l. prope a fine in cap. de Canticis solutis. Valde rarus est versus hypercatalectus. Eo usus videtur Æschylus in Eum. 324.

κλυθῖ· ὁ Λατοῦς γὰρ ἴ-
νίς μ' ἄτιμον τίθησιν.

De comicorum dimetris infra dicam.

8. Tetrametrorum exempla ex Cratini Trophonio affert Hephæstio, ubi quum poëta dixisset,

ἔγειρε δὴ νῦν Μοῦσα, Κρητικὸν μέλος,

pergebat ita:

χαῖρε δὴ, Μοῦσα· χρονία μὲν ἦκεις, ὅμως δ'
ἤλθεις, οὐ πρὶν γε θεῖν, ἴσθι σαφές· ἀλλ' ὅπως,

si vera est Porsoni emendatio apud Gaisfordium p. 330. Simmias apud Hephæstionem:

μιᾶτερ ᾧ πότνια, κλυθῖ, νυμφᾶν ἀβραῶν
Δῶρι κυμοκτύπων ἦραν ἀλίων μυχῶν.

Ita Salmasius ad Simmiæ Securim p. 207. ex librorum scriptura ἦραν. Turnebi lectionem Ἡρα ut genuinam explicabat Hemsterhus iusad Lucian. T. I. p. 426. Porsoni conjecturam vide apud Gaisfordium p. 331. Ex eodem Simmia idem Hephæstio offert,

σοὶ μὲν εὐίππος, εὐπῶλος, ἐγγέσπαλος
δᾶκιν αἰχμᾶν Ἐνυάλιος εὐσκοπον ἔχειν.

Porsonus apud Gaisfordium l. c. ἔχεν Ἐνυάλιος εὐσκοπον scribens, non recte, ut videtur, hos versus ad comicorum pæonum exemplum refinxit. In Creticis enim, ut supra indicavimus, quartus pæon etiam præstat primo. Inde est, quod Simmias, ut refert Hephæstio, uno in carmine constanter omnes arses præter ultimam solvit:

σέ ποτε Διὸς ἀνὰ πύματα νεαρὲ κόρε νοβοροχίτων.

Alios id ait fecisse in tribus tantum prioribus pedibus,

θυμελικὰν ἴθι, μάκαρ, φιλοφρόνως εἰς ἔριν.

Idque factum testatur etiam Aristides Quintilianus p. 56. Propter quartum pæonem Creticis versibus adnumerandum suspicor etiam illum tetrametrum, quem Hephæstio ex Aristophanis Georgis affert,

ἐν ἀγορᾷ δ' αὖ πλάτανον εὖ διαφυτεύσομεν.

Minime autem dubium est, Creticos esse, quos eodem teste idem poëta in secundis Thesmophoriazasis posuerat:

μήτε Μούσας ἀνακαλεῖν ἑλικοβοστρέυχους,
μήτε Χάριτας βοᾶν ἐς χορὸν Ὀλυμπίας·
ἐνθάδε γὰρ εἰσιν, ὡς φησιν ὁ διδάσκαλος.

Tetrametri etiam in Vespis sunt, ut patet ex his, v. 486.

οὐδέποτε γ', οὐχ, ἕως ἂν τί μου λοιπὸν ἦ·
ὅστις ὑμῶν ἐπὶ τυραννίδ' ᾤδ' ἐστάλης.

Ita scribendum videtur. Respondent his v. 428. 429. pluresque

sunt in istis antistrophicis tetrametri, sed exspectat hoc carmen adhuc medicum.

9. Hexametri catalectici, qui ab Alcmane nomen habet, hoc exemplum attulit Hephæstio :

Ἄφροδίτα μὲν οὐκ ἔστι, μάργος δ' Ἔρωσ, οἷα παῖς, παῖσδι,
ἀκέρ' ἐπ' ἀνθή καβαίων, ἀ μή μοι θίγῃς τῷ κυπαρίσκα.

Idem Bacchylidem ait integra carmina metro Cretico conscripsisse, hoc usus exemplo, quod tamen corruptum est :

ὦ περιέλειτε δ' ἀλλ' ἀγνοήσιν μὲν οὐ σ' ἔλπομαι.

Ex tali carmine hi sunt Bacchylidis versus apud Dionysium Hal. de comp. verb. p. 400. ed. Schæf. quos conjicias hexametros fuisse :

οὐχ ἔδρας ἔργον οὐδ' ἀμβολᾶς, ἀλλὰ χρυσαυγίδος Ἰτανίας
χρῆ παρ' εὐδαιδαλον ναόν ἐλθόντας ἀβρόν τι δαΐζει μέλος.

Addidi μέλος. Neque enim verisimile videtur, quod placet Gaisfordio p. 330. terminari hic Creticos choriambico dimetro catalectico.

10. Sed videamus accuratius de comicis. Hi Creticis fere antistrophicis utuntur, iisque nunc trochaicos, nunc pæonicos versus adjungunt. Creticos ipsos, quos plerumque in systemata conjungunt, duobus modis, ut supra indicavimus, componunt, aut Cretico regnante, aut dominante primo pæone. Pedes ita plerumque exæquant, ut Cretico in antistropha Creticus, pæoni pæon respondeat : a qua lege si discedunt, fit hoc plerumque in penultimo pede. Perpaucis in carminibus negligentio rem responsionem videmus, ut in Acharn. 294.

σοῦ γ' ἀκούσαμεν; ἀπο-
λίῃ· κατά σε χάσομεν
τοῖς λίθοις·

quibus respondent v. 342.

οὔτοιτ' σοι γαμαί,
καί σὺ καταδοῦ πάλιν
τὸ ξίφος·

et quibusdam aliis in versibus hujus carminis. Raro quartum pæonem usurpant. Aristophanes in Eccles. 958.

μίδης, ἰκνοῦμαι σ', ἔρωσ.

Ibidem v. 962.

τήνδ'· εἰ δὲ μὴ καταπεσὼν κείτομαι.

Strophica valde corrupta sunt: quæ sic constituenda videntur :

δεῦρο δή, δεῦρο δή,
φίλον ἐμόν,
δεῦρό μοι πρόσελθε, καὶ ξύνευνος
τήν εὐφρόνην φίλος ὅπως τήνδ' ἔσει.

Dubitari potest, an φίλον ἴμῶν et δεῦρό μοι rectius locum commutent; quia ita in antistropha pedes dispositi sunt. In Avibus v. 1063. corruptos versus ita corrigas :

κτείαν παμφύλων γέναν
 θεῶν, ἅ πάντ' ἐν γαίᾳ
 ἐκ κάλυκος αὐξανόμενον γένουσι πολυφάγοις
 δίνδρετί τ' ἐφημέριον καρπὸν ἀποβόσκειται.

Legitur vulgo αὐξανόμενα et ἐφεζόμενα. Sed αὐξανόμενον libri quidam præbent, et ἐφεζόμενα interpretatio est corruptæ lectionis ἐφημέριον. Mox in eodem loco scribendum, ὁποῖάπερ ἂν ἔστιν, in antistrophicis autem,

θάλλεσι μεσημβρινεῖς ἡλιομανῆς βοᾷ.

Solutionem utriusque arseos nusquam inveni, nec puto probatam a comicis fuisse.

11. Ut in hoc versu, quem ultimum attulimus, Creticus præonem excipit, ita fere in dimetris quoque non præon Creticum, sed Creticus præonem sequitur, qui suavior est incessus, imminuta in fine alacritate numeri. Sic in Equit. 303.

ὦ μιαρὲ καὶ βδελυρὲ
 καὶ κατακεκράκτα, τοῦ
 σοῦ θεάσου
 πᾶσα μὲν γῆ πλῆα,
 πᾶσα δ' ἐκκλησία,
 καὶ τέλη, καὶ γραφαί,
 καὶ δικαστήρι', ὦ
 βορβοροτάραξι, καὶ
 τὴν πόλιν ἀπασαν ἡ-
 μῶν ἀτατιυρβακῶς.

Respondent his v. 382. seqq.

12. Quod supra dixi, duorum generum Creticos usurpari a comicis, quorum in altero Creticus, in altero præon regnet, ex aliquot locis manifestum est, ut in Acharn. 208. ubi utrumque genus conjunctum invenitur:

ἐπέφηνέ γ', οἶσεται φροῦδος. οἶμοι τάλας, τᾶν ἐτᾶν τᾶν ἐμῶν.
 οὐκ ἂν ἐπ' ἐμῆς γε νεότητος, ὅτ' ἐγὼ φέραν ἀνδράκων φορτίον
 ἠκολούθουν Φαῦλ-
 λῶ τρέχων, ὡς Φάυ-
 λως ἂν ὁ
 σπονδοφόρος οὗτος ὑπ' ἐ-
 μου τότε διακόμενος
 ἐξέφυγεν, οὐδ' ἂν ἔλα-
 φρῶς ἂν ἀπεπλίξατο.

In antistropha pes excidit post verbum ἀντιπαγῶ v. 230. ut videtur. Primi duo versus, quum alter in strophā, alter in antistrophā brevi syllabā finiatur, hexametri esse videntur: atque ita placuit etiam

Gaisfordio p. 331. Etsi et Aristides, cujus verba supra posuimus, pentametrum ut longissimum versum commemorat, neque Hephæstio, qui posse etiam hexametros condi ait, alium quam catalecticum attulit. Quare videndum est, ne dimetri sint isti Aristophanis versus. Neque enim improbable est, ut dochmiorum plura systemata deinceps poni solent, ita etiam in Creticis interdum factum esse. Lysistratæ tamen loco, qui est a v. 1045. et 1060. ubi systemati ex dimetris composito alii Cretici subjiciuntur, non satis tuto ad hanc rem utaris, quum, qui sequuntur Cretici, rectius forsitan in unum tetrametrum jungantur. Respondent versus 1191. seqq. et 1205. seqq.

13. Non prætereundi denique sunt Cretici cum anacrusi, quæ, quia trochaicus est Cretici numerus, una syllaba constare solet. Ita in Avibus v. 410.

τύχη δὲ ποῖα κομί-
 ζει πότε' αὐτὰ πρὸς ὄρ-
 νιδας ἔλθειν; ἔρωσ
 βίου, διαίτης τε, καὶ
 σοῦ, ξυνοικεῖν τέ σοι,
 καὶ ξυνεῖναι τὸ πᾶν.

Et v. 851. 895.

ὁμοῦραθῶ, συνδέλω.
 εἴτ' αὖθις αὐτ' ἄρά σοι.

In Pace v. 1127. 1159.

ἦδομαι γ', ἦδομαι
 κράνους ἀπηλλαγμένους,
 τυροῦ τε, καὶ κρομμύων.
 οὐ γὰρ Φιληθῶ μάχαις.
 ἠνίκα' ἂν δ' ἀχίτας
 ἄδη τὸν ἠδὺν νόμον,
 διασκοπῶν ἦδομαι
 τὰς Δημνίας ἀμπέλους.

Ita hæc scribenda sunt. His dimetris cum anacrusi etiam tragici sæpe usi sunt. Sophocles in Œd. R. 649.

πιδοῦ. θελήσας φρονή-
 σας τ', ἀνάξ, λίσσομαι.

Et mox,

τὸν οὔτε πρὶν νήπιον,
 νῦν τ' ἐν ὄρ-
 κῶ μέγαν καταίδεσαι.

Cavendum tamen, ne apud hos hoc genus metri cum dochmio, quem iambus præcedit, confundatur. In mediis versibus Creticis anacrusin posuit Aristophanes in hoc Lysistratæ loco v. 1045.

ἀλλὰ πολὺ τοῦμπαλι
 πάντ' ἀγαθὰ καὶ λέγειν

καὶ δῶν. ἰκανὰ γὰρ τὰ κακὰ
καὶ τὰ παρακείμενα.

Respondent v. 1091. seqq.

14. Videamus nunc Latinos. Horum et tragici et comici tetrametro potissimum usi sunt. Livius Andronicus in Equo Trojano:

dá mihi
hásce opes, quás peto, quás precor; pórrige,
ópitula.

Ennius in Andromacha:

quíd petam praésidi, aut éxsequar, quóve nunc
aút auxilio éxsili aút fuga fréta sim?
árce et urbe órba sum: quo áccidam? quo ápplicem?

Ita hæc scribenda sunt. Pacuvius Atalanta:

quæ aégritudo ínsolens ménthem attentát tuam?

Ex Ennio quod exemplum attuli, ostendit, tragicos quoque, ut comicos, hunc versum asynartatum ex duobus dimetris esse voluisse. Bentleius etiam molosso eos uti monuit ad Cic. Q. Tusc. III. 19. et Terent. Adelph. IV. 4, 2. qui pes tamen ita temperari solet, ut aut propter ambiguitatem mensuræ non sit molossus, ut in Plauti Captivis II. 1, 11.

aút solutós sinat, quós argento émerit,

vel ubi *concede huc, secede huc*, et similia retracto in primam syllabam accentu dicuntur; aut a pronunciatione accentum solum sequente obscuretur, ut in Rudente I, 5, 15. 19.

quaéne ejectæ é mari ambaé sumus, te óbsecro.
út tuo récipias técto, servésque nos.

Dactylum vero pro trochæo, i. e. choriambum pro Cretico non aliter inveneris, quam ut per pronunciationem magis quartus pæon esse videatur, ut *continuo, multipotens, stultitia est, atque operam*, vel etiam Creticus, ut *quos miseros*. Nam *miserum* sæpe duabus syllabis pronunciabant. Hæc atque alia exempla in locis, quos infra afferemus, legentibus occurrent. In ultimo pede versuum posterior arsis non solvitur, sed anceps est.

15. Tetrametro comici fere semper utuntur. Aliquando tamen etiam dimeter admiscetur. Exempla, quoniam infra satis multa daturi sumus, hic omittimus.

16. Fuit autem, ut jam indicavimus, hic quoque versus ad asynartatorum exemplum conformatus: unde in secundi pedis fine et syllaba anceps et hiatus locum habet. Plautus Amph. I. 1, 86.

quisque ut steterát, jacet, óbtinetque órdinem.

Ut pro uti præbet cod. Lips. Cas. II. 2, 16. 28. 39.

néc mihi jús meum óbtinendi óptio est.
quín viro aut súbtrahat, aút stupro invénerit,
móx magis quom ótiun, ét mihi erit ét tibi.

Ita hic versus in MS. Lips. legitur. Most. I. 2, 31. 32.

tígna, putréfacit áer operám fabri.
néquior fáctus jam úsus est aédiúm.

Vulgo *est usus*. Pseud. VI. 1, 20.

íipse sese út neget ésse eum, quí siet.

Vulgo *eum esse*. Rud. IV. 3. 12.

séd boni cónsili écquid in té mihi est.

17. Præterea in his quoque versibus, si vel interpunctio major, vel personæ mutatio, vel alia quæcumque idonea caussa pausam in pronunciando fieri sinit, aut postulat, hiatum, productionemque brevis syllabæ inveniri licet. Ita in Mostellaria I. 4, 24. si nihil vitii contraxit versus,

jám revortár. diu - ést iam - íd mihi

In eadem fabula I. 2, 56.

pérdidí operám fabrorum íllico: - óppido
vénit ignavia.

Singulares plane hiatus sunt in Most. I. 2, 73.

árte gymnástica, díSCO, - hastís, píla,
cúrsu, - armís, equo.

Quos tamen non puto removendos esse.

18. Jungi solent versus Cretici quum aliis metris, ut infra exemplis quibusdam demonstrabimus, tum Bacchiacis versibus, ut apud Plautum Cas. II. 2. III. 5. Epid. IV. 1. Most. I. 2. Pseud. IV. 1. Pers. V. 2. Rud. I. 5. III. 3. et alibi; et quidem nunc interposito inter utrumque numerum alio versu, nunc ut statim Bacchiaci Creticos, vel Cretici Bacchiacos excipiant: quod quum fit, unius syllabæ in principio vel accessio vel detractio interdum facit, ut ambiguum sit, utrum versus sint Cretici an Bacchiaci: sed plerumque ex eo, quæ verba apte in tetrametros coëant, tum etiam ex fine dijudicari possunt.

19. Quum Cretici systematum in morem conjungi soleant, etsi raro versibus per *συνάφειαν* copulatis, cujus exemplum est in Terentii Andria IV. 1, 9. non abhorret a comparatione aliorum numerorum, Creticos quoque clausulas quasdam habere. Et apte sane clauduntur versu catalectico in Casina II. 2, 40.

ígitur tecúm loquar; núnc vale. váleas.

Sed quam Bentleius ad Andr. IV. 1, 12. clausulam et Creticorum et Bacchiacorum esse vult, ut pedi Cretico iambicus monometer hypercatalectus adjiciatur,

níl opust, íbí verentur,

eam ego numquam usurpatam esse credo. De tribus Plauti locis, quos affert Bentleius, duo sunt versus iambici septenarii, in Curc. I. 2, 8. 15. Prior locus ita scribendus videtur:

tú mihi stácte, tu cínnamum, tú rosa,
 tú crocum, tú mihi es cásia, tu bdéllium.
 nam ubi tú profusus és, ibi me pérvelim sepúltam.

Vulgo in postremo versu, *nam ubi tu profusus, ibi ego me.* Cod. Lips. *nam ubi profusus tu, ibi me.* In altero loco hæc verba in unum versum conjungenda:

sitit hæc anus. quantillúm sitit? modica ést: capit quadrántal.

Tertium exemplum, quod est in Menæchmis I. 2, 10. non magis huc pertinet. Est is versus trochaicus octonarius:

nímium ego te habui délicatam: núnc adeo, ut factúrus, dicam.

Nimium hic duabus syllabis pronunciandum, nisi placet *te* deleri. Ipse denique Terentii locus tantum abest, ut clausulam istam habeat, ut isti ne esse quidem Cretici videantur. Nam, si quid ego video, a Creticis ad alios, Bacchiacos potissimum numeros, transiit poëta, et aptissime quidem. Atque ita librorum lectiones, quas magna cum audacia mutavit Bentleius, servari ubique poterunt:

ibi tum eorum ímpudentíssima orátio est:

quís tu es? quis mihi es.

cúr meam tibi? heus,

próxumus sum egomét mihi.

attámen, ubi fidés, si rogés, non pudént hic,

ubi opúst: illic úbi nil opúst, ibi veréntur.

Secundus, tertius, quartus horum versuum trochaici sunt; qui sequuntur autem, Bacchiaci. Perelegans lectio est codicis Lips. *hic opust*, quam si probas, interpunge post *pudent*: supra tamen adscriptum est *ubi*.

20. Si aliquas habent clausulas Cretici, facilius adducaris, ut versum hypercatalectum, monometrum vel dimetrum, ei usui inserviisse statuas. Fatendum est tamen, clausulam hypercatalectam parum aptam videri, quum minui potius numerum in fine, quam augeri deceat. Nec si Æschylus versum hypercatalectum in fine posuit, ut supra indicavimus, propterea id comœdiæ quoque accommodatum censebitur. Quare vel propter numerum hæ clausulæ mihi suspectæ sunt: augetque hanc suspicionem illud, quod, quas reperi, in locis dubiis atque ambiguis inveniuntur. In Amphitr. I. 1, 81.

hóstes crebrí cadunt: nóstri contra ingruunt:
 vícimus ví feroces.

Ibi unus codicum Leidensium, *vi fero vincimus.* Ibidem v. 89.

équites parént citi: ab délixtera máxumo
 cúm clamore ívolant: ímpetu alacrí ...
 foédant et próterunt hóstium cópias
 júre injustas.

In Rud. III. 3, 19. in scena pluribus locis lacunosa:

TR. quæ vis? PA. vim mi áfferam ipsa, ádigít. TR. ah desine:
 nímis inepta es.

Quibus accedit, quam Reizius, in Capt. II. 1, 17. restituit :

út sine hisce árbitris átque vobís locum
détis nobís loquendi.

Vulgo *atque vobis nobis detis locum loquendi*. Ed. Carp. *atque a vobis nos detis*. Cod. Lips. *modum pro locum*. Apertum est, quam parum his locis tribui possit. Ac, nisi fallor, in primo poëta scripserat,

férri vi vícimus.

In secundo, ubi post *alacri* videtur *ruunt* excidisse, suspiceris eum *vi retundunt eas*, vel simile quid dedisse. Rudenti redde iambicum septenarium. Locum ex Captivis totum emendatius scriptum afferre volo, quo is simul exemplum sit Creticorum aliis numeris junctorum.

PH. at nós pudet, quia cúm catenis súmus. L. at pigeat póstea

10 nóstrum herum, si éximat,
aút solutós sinat, quós argento émerit.

PH. quid ille a nobis méruit? scimus nós nostrum officiúm quod est,
sí solutós sinat.

L. át fugam fíngitis: séntio quám rem agis.

15 PH. nós fugiamus? quó fugiamus? L. ín patriam. PH. apage haud nós
id deceat,

fúgitivos imitári. L. immo edepol, si érit occasio, haúd dehortor.

PH. únun exoráre vos sínite nos. L. quídnam id est?

PH. út sine hisce árbitris
átque a vobís nos detís loquendí locum.

20 L. fiat: abscédite hinc: nós concedámus huc:
séd brevem orátionem íncipesse. PH. hém mi istuc
cértum erat: cóncede huc. L. ábite isti. T. obnóxi
ámbo vobís sumus própter hanc rém, quum, quæ
vólumus nos, cópiæ fáctis nos cómpotes.

25 PH. sécede huc núnciam, sí videtúr, procul:
ne árbitri dícta nostra árbitrarí queant,
neú permanét palam hæc nóstra fallácia.
nám doli nón doli súnt, nisi astú colas,
séd malum máximum, si íd palam próvenit.

30 nám si herus tú mihi es, átque ego mé tuum
sérvum assimuló, tamen víso opust, caúto opust,
ut hoc sóbrie sineque árbitris
accúrate agátur, docte ét diligénter.

35 tanta íncepta rés est. haud sómmiculóse hoc
agéndum est. T. ero, út me volés esse. PH. spéro
T. nam tú nunc vidés pro tuó caro cápíte
carum ófferre mé meum capút vilitáti.

PH. scio. T. at scíre tum meménto, quando id, quód voles, habébis.

40 nám fere máxuma párs hunc hominés habent
mórem, quod síbi volunt, dum ímpetrant íd, boni
súnt: sed id ídem ubi jám penes sése habent,
éx bonis péssumi et fráudentíssumi
fiunt: nunc, út mihi té volo, esse aútumo.

T. quód tibi suádeam, suádeam mcó patri.

45 PH. pól ego te, si aúdeam, meúm patrem nóminem:
nám secundúm patrem tu és pater próxumus.

V. 10. vulgo *si vos eximat vinculis*. Reizius, *si ille vos*. Sed quum initium carminis antistrophicum esse videatur, ejicienda putavi verba interpretationis speciem habentia. V. 12. addidi *ille*. Aut hoc, aut *is* addendum videtur: sed tum in strophico versu *nos* delendum erit. V. 14. vulgo *agitis*. V. 19. librorum lectionem supra indicavi. *Locum loquendi nos*, etsi non habeo aliud exemplum in promptu, eadem licentia dici puto, qua Græci dicunt *λεκτόν ἡμῶν*, et similia. V. 22. libri, *abite ab istis*. V. 24. Hæc facillima videbatur correctio esse vulgatæ, *copia est, ea facitis*. Nam *ea* interpretis videtur. *Copiæ* autem propter notum compendium, quo *est* scribi solet, facile in *copia est* abire potuit. V. 31. vulgo *servum esse assimulo*. V. 31. vulgo *cauto est opus*. Sed cod. Lips. *cauto opus est*. V. 32. iambicus est, transitum faciens ad Bacchiacos, ut alius, v. 38. a Bacchiacis ad Creticos. V. 33. vulgo *accurate hoc agatur*. V. 37. addidi *me*. V. 38. libri *scire memento*. Sequutus sum, quod Pareus ex ed. vet. dedit. V. 39. libri *morem hunc homines habent*, et mox, *dum id impetrant*. Cod. Lips. omittit *id*. V. 41. addidi *iidem*. V. 43. pro *sunt* scripsi *fiunt*. Reliqua pars versus ita in codd. et vett. edd. scripta.

21. Tetrametris catalecticis quum alibi, tum continuis usus videtur Plautus in Trinummo II. 1, 17. tertio pede ultimam admittente ancipitem. Locus ita scribendus videtur:

dá mihi hoc, méi meum, sí me amas, si aúdis.
 íbi tum ille cucúlus: hem, océllé mi, fiat;
 ét istuc, et si ámplius vís dari dábitur.
 íbi pendentém ferit; jam ámplius órat:
 nón satis id ést mali, ni ámpliust étiam,
 quód bibit, quód comest, quód facit sump̄ti.
 nóx datur: dúcitur fámilia tóta.

In secundo horum versuum *tum* et *hem* addidi. Sed in Bacchid. V. 1, 28. neque catalexis, nec clausula, sed exclamatio in fine est. Verba ita scribenda:

N. át mihi Chrýsalus óptumus homó meum
 pérdidit filium, me, átque rem omném meam.
 PH. quíd tibi ex filio nam óbsecro ægre ést? N. scies.
 ís perit cúm tuo, atque ambo aéque amicás habent.
 PH. quí scis? N. vidi. PH. héi mihi:
 dispérii.

Catalectici et acatalecti Bacchiacis juncti et iambicis octonariis in Mostellaria sunt I. 4. Scena turpiter depravata ita, nisi fallor, corrigi poterit:

C. Advórsum veníri mihi ád Philolachétem
 voló temperi: aúdi: hem, tibi ést imperátum.
 nam illi, úbi sum, inde effúgi
 forás: ita med íbi male convívi, sermónis
 5 tæsúmst. nunc comíssatum ibo ád Philolachétem,
 ubi nós hilari ingénio et lepide áccipiet. écquid
 videór mamamadére?
 a D. sémper istóc modo mórata est víta.
 C. debébas — visne égo ted ac tú me amplectére?
 b 10 D. sí tibi fácere cordi ést, licet. C. lépida es.

- dúc me amabó. D. cave, né cadas, ádsta.
 C. oh óh. - ocellus és meus, tuús sum alumnus, méi meum.
 b D. cáve modo, né prius ín via accémbas,
 quam ílli, ubi léctus est strátus, nos cóimus.
 15 C. siné, sine cadere mé. D. sino. C. sinés et hoc, quod mi ín manu est?
 a D. sí cades, nón cades, quín cadam técum.
 C. jacéntis tollét postea nos ambo áliquis.
 c D. mádet homo. C. tún me ais mámadadére?
 D. cedó manum: nolo equidém te affligi. - C. hém tene. - D. age, i, i
 simul.
 20 C. quó ego eam, an scís? L. scio. C. in méntem venít modo:
 némpe domum eó commissátum; immo istúc quidem
 mémini jam. PHILO. núm non vis óbviám hisce íre me,
 ánime mi? - ílli ego ex ómnibus optumé volo.
 jám revortár. PHILE. diu - ést jam - id mihi.
 25 C. écquis hic ést? PHILO. adest.
 C. eu,
 Philolaches, sálve, amicíssume hominum ómniúm
 PHILO. dí te ament: áccuba, Cállidamate: únde agis
 te? C. únde homo ebriús. PHILO. probe. quín amabo áccubas,
 30 Délphium méa? C. da illi, quód bibat . . .
 dórmiám ego jám. PHILO. num mirum aút novom quíppiam
 facit? quíd ego hoc faciam póstea, mea? D. síc sine eumpse. PHILO.
 age tu interim
 dá cito ab Délphio cántharum círcum.

V. 3. *ubi sum*, i. e. ubi hodie in convivio me esse oportebat. Libri veteres *ubi sunt*. V. 8. libri sub Delphii persona: *semper istoc modo moratus vitæ debebas*. MS. Lips. *moratis*. Ed. Carp. *morari vita*, omissa in utroque post *debebas* personæ nota. Conjicias etiam *mora tibi vita*. *Debebas* Callidamati tribuendum putavi, quo is dicturus, debebas me amplexari, mutet orationem, *visne* inferens. Aliter non video, quid isto verbo faciendum sit. Ceterum observa rationem antistrophicam, quam litteris *a a*, *b b* in margine notavi, quibus accedit *c*, epodus. In versibus 12. 19. 23. 24. lineolas, ut Varro volebat, posui, neglectæ elisionis indices. V. 14. addidi *nos*. V. 30. lacunam vet. cod. Parei habet.

22. Antistrophicorum more cum trochaico septenario jungitur Creticus in Mostell. I. 2, 62.

cóntinuo pro ímbre amor advénit in cór meum;
 ís usque in pectus pérmanavit, pérmadefecit cór meum.
 núnc simul rés, fides, fáma, virtús, decus,
 désuerunt: égo sum in usu fáctus multo néquior.

Et cum trochaico octonario in Persa V. 2, 19.

TO. júrgium hinc aúferas,
 sí sapias. DO. at bóna liberta, hæc scívisti et me célavisti?
 LE. stúltitia est, cuí bene est,
 eúm prævorti lítibus: postérius te istæc mágis par agere est.
 DO. úritur cór mihi.
 TO. da illi cantharum: éxstingue ignem, si úritur, capút ne ardescat.

Ita hæc scribenda videntur. Alio modo antistrophica ex Cretico tetrametro et anapæstico paræmiaco facta in Persa exstant V. 1, 6.

- a í foras, híc volo ante óstium et jánuam
meos párticipes bene accípere.
a státuite híc léctulos, pónite híc, quæ ássolent
híc státuì volo primum áquilam.

23. Memorabile est aliud genus Creticorum, compositum ex dimetro Cretico et trochaico monometro hypercatalecto:

‘ — | ‘ — | ‘ — —

In eo trochaico primus pes interdum spondeus est. Exempla insignia sunt in *Mostellaria* III. 2. et in *Pseudolo* V. 2. Utroque in loco si non omnia, at pars certe antistrophica est. Qui aliquoties admiscetur versus,

‘ — | ‘ — | ‘ — —

quum certis stropharum locis redire videatur, non ausim eum librariis imputare. Ejus posterior pars, quæ semper primum pæonem habet, non est dipodia trochaica, quam supra diximus alienam a Creticis numeris videri, sed Creticus, cui alia arsis subjicitur,

‘ — | ‘
—

In *Mostellaria* quidem dolendum est, quod scena ista ex lacero codice aliquot locis mutilata ad nos pervenit. Initium tale est:

- a S. Mélius anno hóc mihi nón fuit domi,
néc quando esca úlla me júverit magis.
prándium uxór mihi pérbonum dedit.
núnc dormítum jubet me íre mínimé.
a 5 nón mihi fórte visum íllico fuit:
mélius, quam prándium, quód solet, dedit.
vóluit, in cúbiculum abdúceret me anus.
nón bonus sómnus de prándio: apagé.
b clánculum ex aédibus me édidi foras.
10 tóta turgét mihi uxór, scio, núnc domi.
b TH. rés parata ést mala in vésperum huic seni.
nam ét cœnandum ét cubandum ést, si intrabit, male.
c S. quó magis cógito ego cúm animo meo
sí quis dotátam habet, néminem sopor
15 sóllicitat. íre dormítum mihi odio est.
éxsequi cërta res ést, ego ut abeam
pótius hinc ad forum quám domi cubem.
átque pol néscio, ut móribus sient
vóstræ: — hæc sát scio, quæ me habet male,
20 péjus posthác fore, quám fuit mihi.
d TR. si ábitus tuus tibi, senex, fécerit male,
níhil erit, quód deorúm nullum accúsites:
te ípse jure óptumo mérito incusés licet.
d témpus nunc ést senem hunc álloqui mihi.
25 hóc habet. répperi, quí senem dúcerem,
quó dolo a mé dolorém procul pellerem.
e áccedam. dí te ament plúvimum, Simo.

- S. sálvos sis, Tránio. – TR. út vales? S. nón male.
 quíd agis? TR. hominem óptimum téneo. S. amicé facis,
 30 quóm me laudás. TR. decet céрте. S. hercle at téd ego
 téneo servom haúd bonum. TR. quíd ita veró, Simo?
 S. éia mastígia, ad mé redi. TR. jam ísti ero:
 S. quíd nunc, quam móx? TR. quid est? S. quód solet fieri.

Antistrophica sunt, ut videtur, quæ litteris *a a*, *b b*, *dd*, et *e* notaví. Nam, nisi fallor, a v. 27. usque ad v. 39. stropha est, finita trochaico septenario: de qua re, quia posterior pars valde mutilata est, certo judicari non potest. Veri tamen simile est, quia etiam v. 51. 50. trochaicus septenarius Creticos terminat. Si ita est, v. 40. *vos delendum erit*. Reliqua pars *c*, ex versibus unius generis constat, nisi hæc quoque antistrophica fuerunt: nam in codd. Pall. lacunæ sunt; non tamen in MS. Lips. qui *dormitum es tu* habet. Addidi *mih*i et v. 13. 14. 15. verba quædam transposui, *uxorem* delevi. V. 2. MS. Lips. *nec quidem ea una meruerit*. Sequutus sum alios, nisi quod *ulla* scripsi. V. 6. ita MSS. nisi quod *solum* præbent. V. 7. MS. Lips. cum aliis *eamus*. V. C. Parei *me anus*, unde *med anus* dedi. V. 8. delevi *est*. V. 10. hic verborum ordo in MSS. et edd. vett. V. 12. ita ed. Carp. sed MS. Lips. *si intrabis*, similiterque codd. Pall. V. 19. scripsi *quæ pro quam*. Hiatum excusari licet: sed tolli potest facile, inserto *at*. V. 22. libri vett. recte *nullum*. V. 24. MS. Lips. ed. Carp. *alloqui me*. V. 27. vide ne *heus* exciderit, quo corripí media in *accedam* possit. V. 30. *ted* scripsi: MS. Lips. *hercle te hëo*, i. e. *habeo*. V. 31. mutavi ordinem verborum. MS. Lips. hæc, *TR. quid ita vero, Simo? SI*. omittit; sequentia ita scripta præbet: *Eyæ mastigia a meridie amisticero*. In Pseudolo V. 2. ita scribendum videtur:

- a S. Vóx viri péssumi me éxciet foras.
 séd quid hoc? quómo? quíd tu? video ego?
 a PS. cúm corona ébrium Pseudolum tuum.
 S. libere hercle hóc quidem. séd vide statum.
 b 5 núm mea grátia pértimescít magis?
 b cógito, saéviter, blánditerne álloquar.
 c sed hoc mé vetat vím fácere nunc,
 quód fero, sí qua in hoc spés sitast mihí.
 c PS. vir málus viro optumo óbviam it.
 10 S. dí te ament, Pseudole: sed í in malam crucem.
 d PS. cur égo me afflicter? S. quíd, malum, ergo in ós mi irructas ébrius?
 e PS. mólliter síste nunc mé: cave, né cadam.
 nón vides méd uti mádidus adeám?
 e S. quæ ístæc audácia est, té sic intérdius
 15 cúm corolla ébrium incédere. PS. lubét.
 f S. quíd lubet? pérgin ructáre in os mihí?
 f PS. suávis ructús mihí est: síc sine: i modo.
 g S. credo équidem posse té, scelus,
 Mássici móntis ubérrumos quáttuor
 20 frúctus ebíbere in hora úna. PS. hiberna, áddito.
 g S. haud mále mones: sed díc tamen,
 únde onustám celocem ágere te praédicem?
 PS. cúm tuo filio pérpotaví modo.

- h séd, Simo, ut probe.
 25 táctus Ballio est.
 quæ tibi díxi ut effécta reddidi.
 i S. derides?
 h péssumu's homo.
 PS. múlier hoc facit:
 30 cúm tuo filio líbera accubat.
 k S. ómnia, ut quídque egisti, órdine scio.
 PS. quid érgo dubitas dáre mi argentum. S. jùs petis, fateór: tene.
 i PS. tamén das?
 k át negabás daturum ésse te mihi.
 35 onera húnce hominem, atque me hác consequere. S. ego ístum onerem?
 PS. onerabís, scio.

Sunt hæc omnia antistrophica. Iambici sunt v. 7. 9. 18. 21. 32. 34. trochaici v. 24. 25. 28. 29. V. 11. MS. Lips. præbuit *cur ego me afflicter*, cætera ut vulgo scripta habens, *quid tu, malum, mihi in os ebrius irructas*. V. 33. Verba *tamen das*, quæ in libris fini sequentis versus adjuncta sunt, ut hic collocarem, et æqualis dispositio antistrophicorum admonebat, et ipsa suadebat sententia. Iidem isti trochaici versiculi etiam aliis in locis inter Creticos et Bacchiacos inveniuntur. Ita in Bacchid. IV. 3. qui locus a v. 5. nisi fallor, ita constitutus est :

- 5 incrédibiliór, nequiór nemo núnc est,
 neque índignus, quói di
 benefácient, neque quém quisquam homo aút amet, aut ádeat.
 inimícos, quam amícos, æquum ést med habére;
 malós, quam bonós, par magís me juváre.
 10 ómnibus probris,
 quæ ímprobis viris,
 dígna sunt, dígnior núllus est homo,
 quí patri réddidi omne aúrum amans, quód fuit
 præ manu. súmne ego
 15 hómo miser? pérdidi me átque operam Chrýsali.

Et mox IV. 4, 4.

- 5 Cállidum senem
 cállidis dolis
 cómpuli et pérpuli, mi ómnia ut créderet.
 núnc amanti hero
 fílio senis,
 quícum ego bibó,
 10 quícum edo - et amo,
 régias cópias, aúreasque óbtuli,
 út domo súmeret, neú foris quaéreret.
 nón mihi istí placent Pármenonés, Syri,
 quí duas trís minas aúferunt heris.
 15 néquius nihil
 ést, quam egens cónsili sérvos, nisi habeat
 múltipotens péctus;
 úbicumque usús sit,
 péctore exprómat.
 20 núllus frugí potest ésse homo, nisi
 quí ét bene et male

- fácere tenet; ímprobust cum ímprobis; hárpagat
fúribus, quód queat.
vérsipellém frugi hominem ésse convenit,
25 péctus quói sapit.
bonús sit bonís.
malús sit malís.
utíeumque rés
sit, íta animum habeát.
30 séd lubet scíre, quantum aúri herus sibi
démpsit, et quíd suo réddidit patri.
sí frugi est, Hérculem fécit ex patre:
déceumam partem eí dedit, sibi novem abstulit.
séd quem quæro, óptume ecce óbviam mihi est.

Ex his v. 17—19. Cretici catalectici sunt, v. 26—29. autem Bacchiaci catalectici.

23. Denique est etiam, ubi Cretici cum choriambicis et dactylicis versibus conjungantur. Ita in Rud. IV. 3, 14. antistrophica sunt, ut videtur, ex versiculo isto trochaico hypercatalecto, et versu, qui e choriambo ac dimetro Cretico catalectico compositus est :

sí fidem modo
dás mihi, te nón fore infídum
dó fidem tibi,
fídus ero, quísqvis es. aúdi.

Non antistrophicum canticum in Menæchmis est I. 2, 1. sed valde corruptum. Vide an ejectis paucis vocibus, quas ab interprete adjectas esse suspicio est, et addito in secundo versu *item*, ita restitui possit:

Ní mala, ní stúlta sies, ní índomita, impósque animi,
quód viro odió vides, túte ítem tibi habeas.
praéterhac sí mihi tále post hunc diem
fáxis, faxó foris vídua visás patrem.
nám quotiens íre volo,
me rétines, revocas, rógítas,
quó ego eam, quám rem agam, quíd negotí geram,
quíd petam, quíd feram, quíd foris égerim.
pórtitorém domum dúxi, íta omném mihi
rém necesse éloqui, quídquid egi átque ago.

CAP. XX.

DE NUMERO ANTISPASTICO.

1. Grammatici, dipodiis plerosque versus metiri soliti, quum quosdam versus, si isto modo dividerentur, vel in omnibus dipodiis, vel certe in prima antispastum habere animadverterent, eos versus antispasticos vocarunt. Sed hanc versuum metiendorum rationem ita tantum veram esse intelligitur, si numerus eadem constitui membra jubeat. Nam si aliæ sunt partes, quas numerus fieri jubet, ineptum

est et perversum, quæ cohæreant, divelli, quæ autem non cohæreant, copulari, præsertim si id contra fiat, quam leges numeri patiuntur. Eo autem vitio laborare doctrinam antispastorum, quæ a grammaticis inventa est, tam est apertum, ut probari eam cuiquam potuisse, et olim miratus sim, et nunc, postquam a me satis, ut puto, refutata erat, magis mirer. Dicunt illi, primam syzygiam in his versibus ab initio quemvis pedem disyllabum admittere, cæteras habere puros antispastos, postremam autem, si acatalecti sint, iambicam esse; interdum tamen alternare antispasticas atque iambicas syzygias, et, ubi id fiat, priorem pedem syzygiæ, quæ sequatur iambicam, eadem, qua in principio versus, licentia uti. Ita prioris generis hæc forma est:

$\begin{array}{cccc|cccc|cccc|cccc} \cup & - & - & \cup & \cup & - & - & \cup & \cup & - & - & \cup & \cup & - & - & \cup & - & \cup & - \\ - & - & \cup & & & & & & & & & & & & & & & & \\ \cup & \cup & & & & & & & & & & & & & & & & & \\ - & - & & & & & & & & & & & & & & & & & \end{array}$

posterioris hæc:

$\begin{array}{cccc|cccc|cccc|cccc} \cup & - & - & \cup & \cup & - & \cup & - & \cup & - & \cup & - & \cup & - & \cup & - & \cup & - \\ - & - & \cup & & & & & & & & & & & & & & & & \\ \cup & \cup & & & & & & & & & & & & & & & & & \\ - & - & & & & & & & & & & & & & & & & & \end{array}$

At hæc falsissima esse, facile potest intelligi. Primum enim, si hi versus numerum habent antispasticum, qui fit, ut non in unaquaque antispastica syzygia prior pes cum quovis alio disyllabo pede permutetur? Deinde, qui fit, ut vel in prima syzygia ista commutatio tolerari possit? Nam si antispastus ex iambo et trochæo compositus est, iambus nullo pacto cum trochæo, qui contrarium plane numerum habet, aut cum phyrhichio, qui ne integro quidem iambo par est, permutari poterit. Porro quid est, cur syzygiæ, quæ sequuntur primam, purum semper antispastum, neque etiam vel dispondeum, vel primum quartumve epitritum recipiant, qui pedes quia per numeri legem et in principio et in fine antispasti syllaba anceps locum habet, non apparet quare exclusi sint? Denique cur ultima in hoc genere versuum dipodia iambica, non etiam, ut cæteræ, antispastica esse potest? Ad has omnes quæstiones nihil est quod respondere isti possint. Quod si, ut in Æolicis versibus fecerunt, reciso primo pede, qui basis est, versuum illorum naturam consideravissent, choriambicos eos esse animadvertissent, paratasque habuissent responsiones ad ea omnia, quæ modo protulimus:

$\dots | \acute{\cup} \cup \cup - | \acute{\cup} \cup \cup - | \acute{\cup} \cup \cup - \cup \cup$

Nam in basi recte commutari pedes disyllabas scimus: ea autem quum in initio tantum sit horum versuum, apparet, cur non alio, quam isto in loco, pedes isti permutentur. Deinde quoniam in choriambico, ut in medio ordine, non est locus syllabæ ancipiti, non est jam mirum, choriambis in antispastos divulsis, eos antispastos puros esse. Denique quum usitatum sit, versus choriambicos in duos dactylos exire, eadem cho-

riamborum distractio dipodiam iambicam in fine præbeat necesse est. Similes et dubitationes, et responsiones altera antispasticorum forma habet. Ea forma ex versibus Priapeis petita est, qui constant ex Glyconeo et Pherecrateo, quorum in utroque quum basis ordinem logædicum præcedat, nihil est, quod miremur, versum talem esse, qualem numeri natura esse jubeat:

... | ' u u — u — | ... | ' u u — u

Præterea magis etiam inepte quattuor alia metra ab Ηephæstione antispasticis adnumerata sunt, quæ ille sic metitur:

— — — u | u — u — | u
u — — u | u — u — | u — u

— u
u u

u — u — | — — — u | u — u —
u — u — | u — — u | u — u — | u — u

Nihil in his est, quod vel vestigium antispasti contineat. Nam primus horum, qui Sapphicus vel Hipponacteus vocatur, logædicus est cum basi,

... | ' u u — u — u

καὶ κνίσση τινὰ θυμιάσας.

Secundus, usitatissimum metrum, qui dicitur Phalæceus hendecasyllabus, similis præcedenti, sed pede longior,

... | ' u u — u — u — u

χαῖρ', ᾧ χρυσόκερας, βάβακτα, κήλων,
Πάν, Πελασγικὸν Ἄργος ἐμβατεύων,

Tertius ex dipodia iambica et Glyconeo:

u ' u — | ... | ' u u — u —

κόλποι σ' ἐδέξανθ' ἀγναὶ Χάριτες Κρόνα.

Quartus denique ex duobus iambicis dimetris catalecticis, quorum secundus disyllabam anacrusin habet:

u ' u — u — | u u ' u — u — u

γλυκεῖα μᾶτερ, οὔτοι δύναμαι κρέκειν τὸν ἰστόν,
πόθῃ δαρμῆϊσα παίδος βραδινὰν δι' Ἀφροδίταν.

Quæ quum ita sint, et hos versus, et choriambicos cum basi, et Glyconeos ac Pherecrateos, qui que ex his conjunctis oriuntur, Priapeos, plane ab antispasticis numeris sejungimus. Quod si opus est in re per se plana atque aperta etiam auctoritatem aliquam veterum afferre, sine qua quidam nullam in antiquis litteris veritatem esse putant,

certe versus choriambicos cum basi non antispasticos, sed choriambicos esse, jam Latini grammatici intellexerunt, Terentianus p. 2443. Marius Victorinus p. 2594. 2797. seq. Plotius p. 2655. Et de Phalæceo versu testimonium habemus in carmine, quod inter Catulli carmina quinquagesimum quintum est, in quo dactyli in spondeum contractio, etsi illa parum elegans, tamen ostendit, poëtam non voluisse versum antispasticum facere,

oramus, si forte non molestum est.

Nam ad antispasticum syllaba in medio deficeret, quum ad logacædicum nihil desit.

2. Grammaticos deserere non ausi Burncius in Tentamine de metris Æschyli p. 2. seqq. et Gaisfordius ad Hephæstionem p. 299. quum sentirent, non satis accurate ac plene ab illis de metro antispastico præceptum esse, ab exemplis præsidium petendum rati, aliam proposuerunt antispastorum doctrinam, sed eam tot tantisque abundantem licentiis, ut vix quidquam sit, quod non licitum in antispastis haberi queat. Quorum ut unum afferam, pro antispasto etiam vel diambum vel ditrochæum poni volunt. At ita si licet numeros maxime contrarios permutari, quid usquam in hac re omni certum esse putabimus? Nimirum duplex in ea re error est, unus, quod, grammaticorum exemplo, solam mensuram considerarunt, nihil respicientes numerum; alter, quod in locis poëtarum, unde istas formas collegerunt, vulgarem fere distinctionem sequuti sunt. At illud ante omnia provideri debebat, istine, qui in codicibus distincti sunt versus, recte an male distincti essent: quos si sæpe aut plerumque perperam vel ab imperitis grammaticis, vel ab indoctis librariis descriptos esse certum est, apparet, frustra esse, qui tam infirmo fundamento firmum quid superstruere conetur.

3. Certissimum est, optimos in re metrica magistros ipsos poëtas esse, sed ea tantum conditione, si quis et numeri cognitionem idoneam, ex ipsa ejus natura petitam, et sensum multa exercitatione subactum ad eos afferat. Nam nisi, quid numeri cujusque natura per se ipsa jubeat vel permittat, cognitum habeas, nihil exempla poëtarum proderunt, quia metuendum est, ne etiam alienis pro propriis, aut corruptis pro sanis utare: sensum autem si non acueris longo usu, facile, quoniam sæpe una forma plurium metrorum communis est, in errorem poteris incidere, alio, quam debeas, metro adhibendo. Qua in re diligenter ad illud attendendum est, quod metrum quoque in carmine locove regnet ac primarium sit. Nulloque in genere metri magis, quam in antispastico, id faciendum est, tum propter formas ejus multis aliis metris similes, tum quia fere semper cum aliis, iisque valde diversis metris consociatum invenitur. Hac igitur nos via conabimur rem difficillimam, quantum quidem poterimus, planiorem reddere.

4. Antispastus quum ex iambo et trochæo compositus sit, mensuras quoque horum pedum recipiat necesse est. Itaque et arsin utramque solvi patitur, et in anacrusi thesique admittit syllabam ancipitem, ut descriptio omnium mensurarum hæc sit,

$\bar{u} \bar{u} \bar{u}$
 $\cup \cup$

quæ formas complectitur numero duodecim. Quæcumque autem alia forma, quæ hac descriptione non sit comprehensa, aliena judicari ab numero antispastico debet.

5. Plures antispasti si deinceps ponuntur, numerus oritur valde durus atque inconcinnus,

κατ'ἀνάσκει, Κυ | θίγη', ἀβρὸς | Ἄδωνις. τί | κε θεῖμεν.

Quæ inconcinnitas non alia in re posita est, quam in ipsa iteratione antispasti. Qui pes quum ipse per se asper est, quia ex duobus brevibus ordinibus, iisque talibus constat, qui non perpetuitate unius numeri cohæreant, sed compositi magis quam conjuncti sint, atque adeo pene luctari secum videantur: tum, si iteratur, quod fieri non potest nisi thesin excipiente anacrusi, ideoque impedito et interrupto numeri cursu, maxime displiceat necesse est, quia nihil nisi brevissimos ordines, mensura pares, numero oppositos, incessu insociabiles audiendos præbet:

$\bar{u} \bar{u} | \bar{u} \cup | \bar{u} \bar{u} | \bar{u} \cup$

Etenim ex thesi ad anacrusin, etsi hæc natura pares sunt, tamen non est transitus. Nam ne syllaba anceps conjunctioni obstet, quam hic utraque per numeri leges admittit, tamen, etiam si ambas semper puras servari poëtæ voluissent, conjungi non possent, quia, simulatque jungerentur, numerus desineret antispasticus esse, et fieret choriambicus,

$\bar{u} \bar{u} | \bar{u} \cup \cup \cup | \bar{u} \cup$

6. Hinc factum est, ut Græci, si quando plures antispastos uno in versu continuos usurparunt, quod fecerunt rarissime, solutionibus eos et productione syllabarum ancipitum lenierint, plerumque autem non nisi unum antispastum posuerint, eumque cum aliis consociaverint numeris. Est autem ea consociatio multiplex, pro varietate numerorum, qui copulantur cum antispasto. Quod totum genus versuum etsi ad compositos numeros pertinet, tamen, quia fere in iis carminibus locisque invenitur, quorum tota indoles antispastica est, de his quoque hic dicendum putamus.

7. Ac primum, quod ad ipsum antispastum attinet, in eo quum prior arsis non solvitur, anacrusis plerumque brevis est, quia sic suavior est numeri incessus: sed soluta priore arsi perinde habetur, brevis an longa anacrusis sit, quia in majore alacritate numeri minus molesta est longa anacrusis. Ex arsis autem multo sæpius prior, quam posterior solvitur: ac nemo non sentit, melius in initio quam in fine augeri celeritatem numeri. Interdum utraque arsis solvitur. Atque hæc quidem et in solo antispasto et in dochmio ita sunt. Thesis autem antispasti plerumque longa est, consistente ibi numero et requiescente. Sæpe tamen etiam brevis manet. Sed in dochmio ea syllaba, quæ secundam arsin sequitur, plerumque brevis, raro autem longa est. Quod cur fiat, infra dicetur.

8. Antispastici monometri, qui versus rarus est, exemplum exstat apud Æschylum in Sept. ad Theb. 155. 164.

ὦ πότνι' Ἥρα.

ὦ φίλ' Ἀπολλων.

Nam antispasticos esse hos versus non dubium est, quia medii sunt inter dochmiacos.

9. Dimetri exemplum in ejusdem poëtæ Agamemnone invenisse mihi videor v. 1151. 1161.

νόμον ἄνομον οἷά τις ζουθά.

τί δ' ἐπίφοβα δυσφάτω κλαγγῆ.

Hoc quoque genus rarissime reperias. Atque observari velim, non puros junctos esse antispastos, sed alterum solutionibus mollitum et longa finali a sequente discretum, ut asperitas numeri mitigaretur, et junctura certius appareret. Euripides in Suppl. 836. duobus antispastis in fine Bacchium addidit,

Οἰδιπόδα δάματα λιποῦσ' ἤλθ' Ἐρινύς,

si ita dimetiendus est hic versus. Idem in Herc. fur. 919. systema ex tribus antispastis et duobus dochmiis, ut videtur, composuit:

λέγε, τίνα τρόπον ἔστυ θεόθεν ἐπὶ μέλαθρα κα-

κὰ τᾶδε, τλήμονάς τε παίδων τύχης.

Quamquam in hujusmodi locis res valde ambigua est. Nam ille in Supplicibus versus etiam dimeter dochmiacus hypercatalectus esse potest; systema autem, quod ex Hercule attulimus, recisis, prouti ἔστυ aut ἔστυτο legas, duabus vel tribus primis syllabis, totum ex dochmiis constare videbitur. Elegantior tamen numerus est, si antispastis, ut indicavi, ætiare.

10. Deinde numeri, qui perpetuata oratione conjunguntur cum antispasto, aut sequuntur eum, aut antecedunt. Qui sequuntur, plerumque iambici sunt, aut dochmiaci, raro trochæi; qui antecedunt, iambici esse solent aut dactylici; interdum etiam trochæi. Dicatur primo de iis, qui sequuntur, ex quibus dochmiacos nunc præmittimus, quod de his infra seorsim dicetur.

11. Iambi igitur quum antispastum sequuntur, antispastus plerumque longa syllaba terminatur, quo facilius dirimi discernique ab iambis possit. Non fit tamen hoc semper, sed sæpe ambiguum videri potest, si quis non universam carminis indolem respiciat, utrum antispasto, an alio numero versus incipiat. Ita amphibracho vel Bacchio antispastum sequente, si ultima antispasti brevis est, versus non potest a Pherecrateo discerni:

υ — — υ υ — υ

Hujus quidem generis exemplum, quod antispasticum sit, nunc non habeo in promptu. Sed qui plenum diiambum antispasto subjunctum habet, invenitur in Æschyli Choëph. 383.

ἔφυνῆσαι γίνοιτό μοι.

et soluta priore diiambi arsi in Agam. 416.

βέβακεν ῥίμφα διὰ πυλᾶν.

12. Frequentissima vero est penthemimeris iambica antispasto ad-
dita:

$$\begin{array}{c} \bar{\cup} \bar{\cup} \bar{\cup} \bar{\cup} \bar{\cup} | \bar{\cup} \bar{\cup} \bar{\cup} \bar{\cup} \bar{\cup} \\ \cup \cup \cup \cup \cup \quad \cup \cup \cup \cup \cup \end{array}$$

Æschylus in Sept. ad Theb. 122. 125. 134. 139. 141.

*Ἄργεῖοι δὲ πόλισμα Κάδμου.
κινύρονται φόνου χαλινεῖ.
προσίστανται πάλα λαχόντες.
ἰχθυβόλῳ μαχανᾷ Ποσειδᾶν.
καὶ Κύπρις, ἄτε γένους προμάτωρ.*

Prior antispasti arsis sæpissime solvitur. Exempla plura habet Eu-
ripides in Supplicibus, ut v. 1156. 1161. 1165. 1170. 1177. 1184.
meæ editionis. Ferraro posterior arsis solvitur. Hic versus, quo
tragici strophas concludere amant, interdum cavendum est ne pro
logædico habeatur, ut in Persis Æschyli v. 288.

ἔκτισαν εὐνίδας ἢδ' ἀνάνδρους,

ubi proclivis ad errorem via esset, nisi admoneret strophicus,

ἔθισαν αἱ αἱ στρατοῦ φθαρέντος.

Alia hujusmodi exempla vide apud Seidlerum de verss. dochm. p. 28.
seq. Iambi purissimi servari solent. Nihil tamen obstat, quin prior
arsis solvi queat: sed in posteriori non puto hanc concessam fuisse
licentiam.

13. Sequitur versus ex antispasto et iambico dimetro brachycata-
lecto compositus. Æschylus Sept. ad Theb. 362.

τίν' ἐκ τῶνδ' εἰκάσαι λόγος πάρα;

cui respondet in antistrophe v. 374.

παγκλαύτων ἀλγέων ἐπὶ ῥῶθον.

Hic quoque versus frequens in tragædiâ est. Tres continuos habet
Æschylus in Suppl. 377. seqq. Solutionibus usus est Euripides in
Suppl. 614.

δίκα, δίκαν ἐξεκάλεσε, καὶ φόνος.

Strophicus versus vitiatus est. Dubitari vero potest, utrum tres isti
iambi uno ordine contineantur, quo facto puros eos esse necesse erit,
an versus hoc modo compositus sit:

$$\begin{array}{c} \bar{\cup} \bar{\cup} \bar{\cup} \bar{\cup} \bar{\cup} | \bar{\cup} \bar{\cup} \bar{\cup} \bar{\cup} \bar{\cup} | \bar{\cup} \bar{\cup} \bar{\cup} \bar{\cup} \bar{\cup} \\ \cup \cup \cup \cup \cup \quad \cup \cup \cup \cup \cup \quad \cup \cup \cup \cup \cup \end{array}$$

Suspicionem hujus rei facit Æschyli versus in Suppl. 390.

μένει τοι Ζηνὸς ἱκταίου κότος,

quem non ausim mutare, ut visum est Seidlerō p. 102. quum ista iamborum compositio valde usitata sit tragicis: de qua re statim dicetur.

14. Nam hi duo versiculi, iambicus monometer hypercatalectus, et dimeter iambicus brachycatalectus ita misceri antispasticis numeris solent, ut inter hos propriam sibi sedem habere videantur. Componuntur autem non solum cum antispasto, ut modo vidimus, et cum dochmio, cujus rationis exempla infra afferemus, sed secum etiam ipsi, et quidem ita, ut monometer iste aut iteretur, aut antecedit dimetrum. Præterea utraque pars etiam aliam habet formam, quæ posita est in adsciscenda disyllaba anacrusi. Unde quæ prodeunt compositiones, ex iis has potissimum observavi:

1. ◡ ◡ ◡ — — | ◡ ◡ ◡ — —
2. ◡ ◡ ◡ ◡ — — | ◡ ◡ ◡ — —
3. ◡ ◡ ◡ — — | ◡ ◡ ◡ ◡ — —
4. ◡ ◡ ◡ — — | ◡ ◡ ◡ — ◡
5. ◡ ◡ ◡ — — | ◡ ◡ ◡ ◡ — ◡

Quarum eæ, quæ disyllabam anacrusin habent, non videntur in antistrophicis respondere posse illis, in quibus monosyllaba anacrusis est. Nam quemadmodum monosyllaba anacrusis ingenti in multitudine exemplorum monosyllabam tantum anacrusin oppositam habet, ita in paucis illis locis, in quibus disyllaba anacrusis est, etiam antistropha duas syllabas habet: vide, ut in Æschylo consistam, Pers. 1023. Agam. 234, cui respondent verba, quæ sunt v. 244. s. Suppl. 537. ubi in antistropha v. 544. poëta scripserat,

γενοῦ πολυμνήστορ, ἐφάπτορ Ἴου̅ς.

Et v. 790. Itaque suspicio est, sicubi disyllaba anacrusis monosyllabæ respondeat, alterutrum versum corruptum esse. Ita in Æschyli Sept. ad Th. 352. 364.

ποτι πόλιν δ' ὀρκάνα πυργῶτις.
χαμάδις πεσῶν ἀλγύνει κυρήτας.

Ibi χαμαὶ dederunt Burnei et Blomfieldius, libris omnibus invitis. Nisi vehementer fallor, dochmiaci sunt versus isti, in quibus si πόλιν, quæ interpretis vox est, deleveris, accurate omnia respondebunt:

κορκορυγαὶ δ' ἀν' ἄστυ· πρότι δ' ὀρκάνα πυργῶτις.
παντοδαπὸς δὲ καρπὸς χαμάδις πεσῶν ἀλγύνει.

Πρότι præbuit cod. Guelf. In Pers. 1022. 1033.

τί δ; οὐκ ὄλωλεν μεγάλα τὰ Περσῶν;
τραπέντα ναύφρακτον ἐρεῖς ὄμιλον.

Hic quidem quis dubitabit reponere μεγάλας? In Agam. 205. 218.

τρίβω, κατέζαινον ἄνθος Ἀργείων.
ῥεῖθροις πατρῷους χέρας βοιωτοῦ πέλας.

Ubi quod nuper quibusdam placuit, ῥεῖθροις, quis credat a poeta profectum esse? qui si disyllaba voce uti voluisset, in promptu habuisset ῥοαῖς.

15. Sed si quæras, ex quibus ordinibus compositi sint versus isti, fatendum est, in plerisque locis, quorum magna copia est, ita puros servari iambos, ut dubitari possit, an, sicubi spondeus pro iambo reperiatur, de emendatione cogitari debeat. Nam si ex ordine trochaïco duplici, vel triplici facti sunt hi versus, apparet, trochæos puros esse debere, neque admitti posse syllabam ancipitem, ut quæ a mediis ordinibus exclusa sit. At inveniuntur tamen loci, qui spondeum tueri videantur, ut, quem modo ex Agamemnone attulimus, v. 205. qui etiam in antistropha, etsi alio loco, spondeum habet:

τρίβω κατέζαινον ἄνθος Ἀργείων.
ῥεῖθροις πατρῷους χέρας βοιωτοῦ πέλας.

Eodemque pertinet hic in Persis v. 1013.

πεπλήγμεθ', οἶαι δὲ αἰῶνος τύχαι,

ubi etsi libri quidam alius lectionis indicia offerunt, οἶαι τε δαίμονος τύχαι, tamen ea correctionis potius, quam genuinæ scripturæ speciem habent. Ad eandem quæstionem referendus est etiam hic versus in Suppl. v. 390.

μένει τοι Ζητὸς ἰκταίου κότος,

quem vereor ne injuria tentaverit Seidlerus p. 102. Addi poterit versus Euripidis in Alcest. 469.

ὃν ἔτεκον δ' οὐκ ἔτλαν ῥύσασθαι,

Si recte se habet strophicus,

ποταμίᾳ νερέτρα τε κόπια.

Sed in hoc si νερέτρα τ' ἐν κόπια scribatur, ex antispasto et dochmio compositum esse hunc versum credam. Accedit vero res longe majoris momenti, quæ suadeat, ut versus istos ita potius compositos esse credamus:

υ' — | — | — vel υ' — | — | —

υ' — | — | — vel υ' — | — | —

16. Nam sic ipse numerus, cujus modo hanc formam posuimus,

υ' — | — | —
υ'

usitatissimus tragicis est. Eique rectius, quam trimetro claudio, quintum pedem spondeum habenti, nomen imponi potuisset iambici

ischiorrhogici. Integram stropham atque antistropham hoc metro, si ab uno versu discesseris, Sophocles habet in Electra v. 504.

ὦ Πέλοπος ἄ πρόσθεν σ τ ρ.
 πολύπονος ἰππεία,
 ὡς ἔμολες αἰανὴ
 τᾶδ' ἔγχε.
 εὔτε γὰρ ὁ παντισθεῖς
 Μυρτίλος ἐκοιμάθη,
 παγχρυσέων δίφρων ἀ ν τ.
 δυστάνοις αἰκίαις
 πρὸ ῥιζῶν ἐκριφθεῖς,
 οὔτι πῶ
 ἔλιπεν ἐκ τοῦδ' οἴκου
 πολύπονος αἰκία.

In eadem fabula v. 1239.

ἀλλ' οὐ τὰν Ἄρτεμιν,
 τὰν αἰὲν ἀδμήταν.

Quibus respondent v. 1260. seq.

τίς οὖν ἂν ἀξίαν
 γε σοῦ πεφηνότος.

Neque enim, quam Seidlerus et p. 100. in hoc et quibusdam aliis locis rationem iniit, probari posse existimo. In Trach. 848.

ἧ που ὀλοὰ στένει,
 ἧ που ἀθιῶν χλωρὰν
 τίνγει δακρύων ἄχραν.

Respondent his v. 859. seqq.

ἂ τότε θοὰν νύμφαν
 ἄγαγες ἀπ' αἰπεινᾶς
 τάνδ' Οἰχάλιας αἰχμᾶ.

Tertium versum adscripsi, quia is similem compositionem habet,

τ ἰ ὦ — | — ἰ

Æschylus in Eum. 386. 390. si quidem hi versus non sunt alius generis:

τε μνήμονες σεμναί.
 ἀνηλίω λάμπει.

Respondent v. 394. 398.

ἔμοῦ κλύων θεσμόν.
 ἀτιμίας κύρω.

Certo vero huc pertinent hi in Suppl. 143. 144.

τελευτᾶς δ' ἐν χρόνῳ
 πατὴρ ὁ παντόπτας.

quorum antistrophici sunt 153. seq.

διωγμοῖς ἀσφαλῆς
ἀδμήτας ἀδμήτας.

Addam pauca de multis alia: Sept. ad Th. 903. 904. quibus respondet v. 915. Agam. 382. Eum. 928. Suppl. 101. ubi legendum

ἰάπτει δ' ἐλπιδαν.

Et v. 169. 170. 897. Fortasse huic pertinet etiam Choëph. 379. si quidem ita distinguendum videbitur,

Ζεῦ, Ζεῦ,
κάτωθεν ἀμπέμπων.

Et Suppl. v. 845.

οὐκοῦν, οὐκοῦν τιλμοί.

Cæterum etiam lyrici hoc versu usi sunt, sed hac tantum, quod meminero, forma:

⊖ — ⊖ | — | ⊖ —

17. Revertor ad antispastum. Eum raro trochaici numeri sequuntur. Nescio an ex hoc genere sit versus in Persis Æschyli 982.

⊖ — — ⊖ | — ⊖ — ⊖
⊖ ⊖

τλάμονες ἀσπαίρουσι χέρω.

Antistrophicus, qui corruptus est, tamen ex iisdem videtur syllabis factus fuisse. Ad eandem rationem non dubito referre hos versus in Choëphoris 638. 645.

διανταίαν ὄζυπενκῆς οὐτᾶ.
προχαλκείει δ' αἶσα φασγανουρηγός.

Valde enim aspera atque insuavis hæc foret numerorum divisio,

⊖ — — — — | ⊖ — ⊖ — ⊖

multoque minus prior pars pro dochmio haberi posset, finiente verbo in longa syllaba ante postremam arsin. Illud vero præstabit fortasse, dirimi hoc metrum in duos versus, antispasticum monometrum, et trochaicum ithyphallicum.

18. Numeros, qui anteedant antispastum, iambicos esse supra diximus aut dactylicos, raro trochaicos. Et iambicos quidem quomodo excipere antispastus possit, non est obscurum. Nam quum hic pes ipse ex iambo et trochæo constet, apparet, quemvis ordinem trochaicum vel iambicum, qui in arsi desinat, continuari cum antispasto, velut in trochaico et iambico Hipponacteo. Sed quum huiusmodi plures formæ reperiantur, non omnes antispasto terminantur. Alii enim versus, qui, si metricam rationem spectamus, aperte antispasto finiuntur, ut in Eumen, 322.

μᾶτερ, ἄ μ' ἔτικτες, ᾧ μᾶτερ,

ex musica pedum descriptione ultimum trochæum, nisi fallor, non trium temporum, sed duodenum, qui semantus dicitur, habebant. Alii autem videntur tantum in antispastum exire, sed finiuntur ordine iambico simplici, qui propter syllabam ancipitem sæpe spondeus est. Ejusmodi est versus ille, de quo segm. 16. diximus,

$$\bar{\cup} \text{ — } \bar{\cup} \text{ — } | \text{ — } \bar{\cup} \text{ — } | \bar{\cup} \text{ — } \bar{\cup}$$

Vere ab iambico numero ad antispasticum transitur in quibusdam compositionibus dochmiacis, de quibus infra explicabitur. Eodem referri licet versum, qui sæpe in tragœdia invenitur, hoc metro,

$$\cup \text{ — } \bar{\cup} \text{ — } \cup \text{ — } \bar{\cup} \text{ — } \bar{\cup} \text{ — } \cup$$

quales sunt, quos paullo ante attulimus ex Æschyli Eum. 386. 390.

ἐννλίῳ λάμπρα,

nisi tamen hi ad iambicos illos pertinent.

19. Mira vero consociatio est dactylici numeri cum antispasticis, qua tamen usos esse Græcos, nullo modo dubitari potest. Nam si unus tantum dactylus antispastum præcederet, videri ille posset ex iambi solutione ortus esse, hoc modo,

$$\bar{\cup} \text{ — } \bar{\cup} \text{ — } | \cup \text{ — } \bar{\cup} \text{ — } \bar{\cup} \text{ — } \cup$$

At plures sæpe dactyli in antispasticum numerum exeunt: quod non leve indicium est, revera eos dactylos esse; gravius et certissimum illud, quod etiam anacrusin habere potest dactylus dochmium præcedens, ut in Andromacha 842.

τί μοι ξίφος ἐκ χερσὸς ἠγχεύσω;

Quod fieri non posset, si dactylus iste numero iambus esset, et proinde ipse ab anacrusi inciperet. Nemo autem non videt, parum concinnum esse transitum, si dactylum purus antispastus excipiat,

$$\bar{\cup} \text{ — } \cup \text{ — } \cup \text{ — } | \cup \text{ — } \bar{\cup} \text{ — } \bar{\cup} \text{ — } \cup$$

quam inconcinnitatem ut lenirent Græci, ea fere conditione a dactylis ad antispastos transierunt, ut prior antispasti pars ipsa quoque dactylum haberet,

$$\bar{\cup} \text{ — } \cup \text{ — } | \text{ — } \cup \text{ — } \bar{\cup} \text{ — } \bar{\cup} \text{ — } \cup$$

qui dactylus etsi numero longe a præcedente diversus est, tamen, quia mensura syllabarum atque ordine ei par est, commodamque in longa anacrusi moram offert, quæ tanto efficacior est, quod soluta arsis leviolem et minus impetuosum, quam non soluta, incessum habet, aptissimus ad utriusque numeri consociationem invenitur. Transitur autem a dactylis, quod ego meminerim, ad solum dochmium, non etiam ad simplicem antispastum. Nam in hoc Æschyli versu in Sept. ad Theb. 490.

μαινομένα φρενί, τῶς νιν,

quem, qui totam stropham considerarit, non magis quam eum, qui sequitur, dactylicum esse intelliget, non a dactylo ad antispastum, sed ab antispasto ad iambos transitur: idemque fit in sequente, cujus usitatissima forma est, jam supra a nobis commemorata,

— ὀ ὀ ἄ ὀ | ὀ ἄ ὀ
— ὀ ὀ ἄ ὀ | ὀ ἄ ὀ — —

Quo facilius quilibet judicare possit, totam stropham adscribimus.

ἐπιύχομαι — τάδε μὲν εὐτυχεῖν,
ἰὼ — πρόμαχ' ἐμῶν δόμων, — τοῖσι δὲ δυστυχεῖν.
ὡς δ' ὑπέρραυχα βιά — ζουσιν ἐπὶ πτόλει
μαινομένα φρε — νί, τῶς νιν
Ζεὺς νεμέτωρ ἐπ — ἴδοι κοταίων.

20. Denique trochæus antispasto tam raro præmittitur, ut ea res magis, ne præterita esse videatur, quam ut explicetur, commemorari debeat. Quumque, quod ego sciam, non nisi ante dochmium inveniatur trochæus, ibi, ubi de his dicitur, mentionem ejus faciemus. Idemque dictum volo de pyrrhichio, tribracho, et proceleusmatico, qui pedes sæpe cum dochmiis cohærent. Alii numeri si forte antispastis juncti reperiantur, quoniam nihil ea compositio habet, quod memorabile sit, nihil nos morabuntur, veluti quum duobus anapæstis subjicitur antispastus, si quidem hæc res satis certa est, cujus generis exempla Seidlerus attulit p. 139. seq. Ille vero versus, quem idem eo loco ex Bacchis 1036. adjecit, non finitur antispasto, sed duobus antispastis subjectum habet molossum, de quo pede in versibus dochmiacis dicemus:

ὁ Διόνυσος, ὁ Διόνυσος, οὐ Θῆβαι.

CAP. XXI.

DE VERSIBUS DOCHMIACIS.

1. Nobilissimum genus metri dochmiacum est, plenum motus et agitationis, ideoque proprium tragædiæ, ex qua interdum etiam in comædiam receptum est. Rarius eo, et non continuato, usi sunt lyrici. Nec tragici eos in stasimis continuos usurpant, sed tantum in iis, quæ κομμοὶ et ἀπὸ σκηνῆς vocantur, in quibus propria sedes et quasi domicilium est horum versuum. Metrici antispasticum monometrum hypercatalectum vocant, exemplumque Hephæstio posuit hoc, quod quum pridem ex conjectura corrigi debuisset, nunc ex cod. Heidelbergensi emendatum damus:

κλύειν μαίεται
τὸν ἰγχνάριον.

Explicatius de eo dixit Etym. M. p. 285, 25. quem locum tractarunt Seidlerus p. 401. seqq. et Bœckhius de metris Pindari p. 45. Scholiastes Æschyli ad Sept. ad Theb. 129. vocat ῥυθμὸν ἰκτάσημον, quia ex octo temporibus constat. Maxime vero memorabile est, quod musici duo constituerunt genera dochmiaca, alterum ex iambo et Cretico compositum, qui hic ipse versus est, de quo nunc agitur, alterum ex iambo et dactylo et Cretico factum, quod metrici Glyconeum vocant. Aristides Quintilianus p. 39. μιγνυμένων δὲ τῶν γενῶν τούτων, (ea intelligit, quæ illi τὸ ἴσον, τὸ διπλάσιον, τὸ ἡμίσιον nominant) εἶδη ῥυθμῶν γίνονται πλείονα· δύο μὲν dochmiacá, ἃν τὸ μὲν συντίθεται ἐξ ἰάμβου καὶ παίανος διαγυίου, τὸ δὲ δεύτερον, ἐξ ἰάμβου καὶ δακτύλου καὶ παίανος. εὐφύστεραι γὰρ αἱ μῆξεις αὐταὶ κατεφάνησαν. dochmiοι δὲ ἐκαλοῦντο διὰ τὸ ποικίλον καὶ ἀνόμοιον, καὶ μὴ κατ' εὐδὴ θεωρεῖσθαι τῆς ῥυθμοποιίας. Et quamquam versus Glyconeus, quem metrici quoque ad antispasticum genus referunt, non est antispasticus, ut supra indicavimus, tamen illud in hac re mirum est, quod hæc duo metra, dochmiacum et Glyconeum, hac una in re et ipsa inter se conveniunt, et a cæteris metris omnibus diversa sunt, quod sæpe ita conveniunt, ut integris dochmiacis Glyconeisve particulæ quædam eorumdem metrorum consocientur: quo fit ut utroque in genere distinctio numerorum sæpe sit impeditissima. Ac de dochmiacis quidem præclare meritis est Seidlerus noster, cujus liber, quem de his versibus scripsit in omnium manibus est. Ejus industriæ præter alia multa, hæc tria potissimum debentur, primum, quod in his versibus constanter servari antispastum cognovimus; deinde, quod syllabam, quæ ante postremam arsin est, ancipitem esse didicimus; denique, quod dochmiacos et ipsos et quosdam alios, qui cum iis copulari solent, numeros systematici comprehendendi, soluta sæpe ultima arsi, intelleximus. Quod si ille vel in locis quibusdam constituendis, vel in ipsius doctrinæ quibusdam partibus explicandis reliquit aliquid, quod amplius perpoliri possit, neminem tam iniquum fore arbitror, qui non videat, quam difficile sit, in tanta et varietate rerum et ambiguitate ubique id eligere, quod omnibus probari debeat. Quin haud mirum est, ubi plurima pluribus modis constitui possunt, aliquando, dum unam quamdam rationem sequimur, viam ad alias præcludi.

2. Nulla autem ex Seidleri observationibus fructuosior est, quam hæc, quæ syllabam, quæ ante postremam arsin est, ancipitem esse ostendit. Nam ea est non, qui sit dochmii numerus indicat, tamen aliqua ex parte, quem numerum non habeat dochmius, demonstrat. Ac M. Fabius Quintilianus IX. 4, 97. ita definit dochmium: *est et dochmius, qui fit ex Bacchio et iambo, vel iambo et Cretico*. Harum definitionum posterior, si numerum respicimus, falsa est, quia media Cretici syllaba non potest anceps esse. Nec tamen propterea aut hunc, aut Aristidem Quintilianum, ex quo supra eandem definitionem protulimus, reprehensos esse volumus: solam enim illi mensurarum comparisonem spectaverunt. Excluso igitur Cretico triplex via est,

qua numerus dochmii ita, ut ancipitem illam admittat, constitui possit:

$$\cup \text{ — } \text{ — } | \cup \text{ — } \text{ — }$$

$$\cup \text{ — } \text{ — } \cup | \text{ — }$$

$$\cup \text{ — } | \text{ — } | \cup \text{ — } \text{ — }$$

Nam aut anacrusis ea syllaba sit necesse est, aut thesis finalis. Reliquæ mensuræ, quas dochmiacus admittit, eadem facilitate in qualibet harum trium formarum locum inveniunt. Non dubitamus tamen primam earum, ex qua hic versus esset Bacchiacus dimeter catalecticus, prorsus rejicere. Nam etsi Plautus ac Terentius hoc genere usi sunt, tamen aliud est, si illud Bacchiacis, aliud, si antispastis miscetur. Quod ne temere dicere videar, recitet mihi aliquis hos versus Æschyli isto modo, et, sat scio, videbit, ut in ipsis dochmiacis ferri possit numerus Bacchiacus, tamen, sequente in tertio versu antispasto, intolerabilem existere numerorum inconcinnitatem:

*ἐπὶ δ' ἀγῆνορες πρέποντες στρατοῦ
δορυσοῖς σαγχαῖς πύλαις ἑβδομαῖς
προσίστανται πάλω λαχόντες.*

Præterea plane contra morem, quem magna severitate Græci in Bacchiacis observant, in dochmiacis ubique peccaretur, producenda anacrusi. Repudiato igitur Bacchiaco numero, quæ reliquæ sunt duæ descriptiones, ex iis hanc, quæ arsin thesi destitutam inter duos iambo habet, ego in præfatione ad Eurip. Herc. fur. p. 6. probavi, in eaque adhuc sum sententia. Seidlerus, nihil ipse decernens, pro altera forma, quæ ex iambo est, et trochæo et arsi nuda, hoc affert argumentum, quod in illo versu, qui sæpissime jungitur dochmiacis, aperte integer antispastis est,

προσίστανται - πάλω λαχόντες.

Id vero argumentum parum mihi videtur idoneum esse. Nam natura antispasti non est in eo posita, ut secunda arsis etiam thesin habeat, sed in eo, ut arsi anacrusin habenti alia continuo arsis subjiciatur,

$$\cup \text{ — } | \text{ — }$$

Id igitur quum sit in hac, quam ego veram puto, dochmii descriptione,

$$\cup \text{ — } | \text{ — } | \cup \text{ — }$$

et ipse dochmius indolem habeat antispasticam, et recte consociabitur versibus plenum antispastum habentibus. Contra si dochmium ex antispasto et arsi nullam habente anacrusin compositum putabimus, indoles antispastica ea re non major fit, arsis autem ista in fine adjecta inconcinnum reddit numerum, et sine exemplo est. Nam eam ipsam inconcinnitatem ut vitarent poëtæ, non fecerunt versus,

quorum ultimus ordo una arsi, neque anacrusin nec thesin habente, contineretur. Nam si quando in fine versus heroici vel iambici trimetri vox monosyllaba a præcedentibus verbis disjungitur, et tamquam separata arsis pronunciat, non id ad numerum, qui in versu est, sed ad eum, qui est in oratione, pertinet, qui ita cum versus numero consociatur, hic ut tamen salvus maneat. Contra iambo uno, eoque anacrusin ancipitem habente, etiam alii versus finiuntur, et quidem hi ipsi, qui vel jungi antispasticis numeris solent, ut iambicus iste, de quo in præcedenti capite segm. 16. dictum est, vel tractatione dochmiacis similes sunt, Glyconeos dico. Iambo autem, quod is non ita abruptus est, ut arsis nuda, melius finiri numerum nemo non videt, præsertim si breves ordines præcedant, quod est in his versibus omnibus: quorum maxime iambicus iste ita similis dochmio est, ut eo tantum differat, quod primo ordini thesin addit, quæ deest in dochmio:

$$\begin{array}{c} \bar{\cup} \acute{\cup} \bar{\cup} | \acute{\cup} | \bar{\cup} \acute{\cup} \\ \bar{\cup} \acute{\cup} | \acute{\cup} | \bar{\cup} \acute{\cup} \end{array}$$

Iambum istum, qui in fine est, propter infirmum et languidum incensum, debilem iambum appellare visum est.

3. His ita constitutis facile intelligitur, dochmium ex numeri legibus in mediis systematis has admittere mensuræ varietates.

$$\bar{\cup} \acute{\cup} | \acute{\cup} | \bar{\cup} \acute{\cup}$$

in fine autem, aut sicubi dochmio non alii continuantur numeri, has

$$\bar{\cup} \acute{\cup} | \acute{\cup} | \bar{\cup} \acute{\cup}$$

Hæc descriptio, quæ ad media systemata pertinet, formas continet triginta duas, quas singulas separatim exhibuit Seidlerus, p. 5. seq. Quibus si addas, quæ corripienda propter syllabam ancipitem ultima arsi constitui possunt, numerus omnium erit octo et quadraginta. Sed facile est intellectu, non omnium exempla inveniri, maximeque earum, quæ ultimam arsin brevem habent. Quæ brevis syllaba quum nihil offensionis habeat, ubi etiam anacrusis, quæ præcedit, brevis est, ut,

δάμασι καὶ χθονί,

tamen, si longa est anacrusis, non ubique commoda est. Nam ut facile ferantur talia,

*παράλιαν ψάμμον,
μάνυσον, μᾶτερ,*

quod in his ultima syllaba, ut consonante finita, melius acquiescere

vocem patitur, tamen vix credibile est, probatum fuisse hujusmodi versum,

πόλι καὶ δῶμα.

4. In universum in compositione dochmiorum hæc notatu digna sunt. Etsi in carminibus antistrophicis plerumque accurate exæquantur mensuræ, tamen hic illic, etiam apud ipsum Æschylum, qui diligentior cæteris est, alia forma alii opponitur. Sunt autem classes quædam istarum formarum, quæ quod nimis diversam indolem habent, plerumque ipsæ tantum sibi respondent. Harum classium prima est, quæ minimum a primitiva forma recedit, et fere has tantum formas admittit:

ύ ᾿ ᾿ ύ ᾿
 ύ ύ ᾿ ύ ᾿

Earum in priore, quæ arses non solutas habet, rara est initio longa anacrusis, sed soluta prima arsi, quo facto offensio abest, sæpissime anacrusis producitur. Æschylus in Sept. ad Theb. 81.

*αἰθερία κόνις με πείθει Φανείσ'
 ἀναυδος σαφὴς ἔτυμος ἄγγελος.*

Alterutra de duabus contiguis arsibus longa manente, frequentissime prior, multo parcius altera solvitur. Euripid. Or. 159.

Ἕπνου γλυκυτάται φερομένα χάριν.

Difficilior enim incessus numeri est, crescente, quam remittente alacritate. Quare minus displicuit utriusque arseos solutio, ut apud Æschylum in eodem illo carmine:

ῥεῖ πολὺς ὄδε λιὰς πρόδρομος ἰππότας.

5. Secunda classis est, quæ in fine pro iambo spondeum habet. Ea frequentior est in locis non antistrophicis. Exempla formarum, quæ in hac classe usitatissimæ sunt, habet Euripides in Hecuba v. 694. ed. Pors.

*ὦ τέκνον, τέκνον ταλαίνας ματρός,
 τίμη μόρω θνήσκεις; τίμη πόντω κείσαι;
 πρὸς τίνος ἀνδράπων;*

sæpe hoc genus adhibetur finiendo systemati. Et hac quidem forma,

— ύ ύ ᾿ — ᾿

sollemne est prægressis dactylis, de qua re infra dicetur. Cæterum vix opus videtur, ut moneamus, improbatum fuisse versum, qui hac in forma voce monosyllaba finiretur. Nam quis non sentiat, quam is rudis et inconcinnus numerus sit, veluti,

ἰὰ τλάμων, φεῦ.

6. Tertia denique classis continet formas ultimam arsin solutam habentes, quod genus plerumque ex solis brevibus syllabis componi-

tur, desinens in communem formam, vel ab ea incipiens. Euripides in Oreste v. 149.

κάταγε, κάταγε, πρόσιθ', — ἀτρέμας, ἀτρέμας ἴθι·
λόγον ἀπόδος, ἐφ' ὅ τι — χρέος ἐμόλετέ ποτε,
χρόνια γὰρ πεσῶν — ὅδ' εὐνάζεται.

Nonnumquam in hoc genere etiam ancipites longæ sunt, quo valde fractus et querulus fit numerus. Æschylus in Sept. ad Theb. 209.

ᾧ φίλον Οιδίπου τέκος, ἔδεισ' ἀκού-
σασα τὸν ἀρματόκτυπον ὄτοβον, ὄτοβον,
ὅτε τε σύριγγες ἐκλαγξαν ἐλίτροχοι.

et in antistropha :

ἀλλ' ἐπὶ δαιμόνων πρόδρομος ἦλθον ἀρ-
χαῖα βρέτη θεοῖσι πίσυρος, νιφάδος
ὅτ' ὀλοᾷς νιφομένας βρόμος ἐν πύλαις.

Quasdam in hac classe formas inveniri, quæ vix idoneis exemplis muniri possint, ut has,

υ' — υ' — υ' — υ'
— υ' — υ' — υ'

Seidlerus adnotavit p. 75. At Sophocles tamen ita in Œd. R. 661. 690.

θεὸν πρόμον Ἄλιον.
ἅπαξ μόνον ἴσθι δέ.

Nam dactylicum esse hunc numerum, ut Seidlero videtur p. 446. ego, ut mihi persuadeam, non facile adducar.

7. Dochmiacos plures non asynartetorum more, ut olim credebatur, sed perpetuo numero in systemata conjungi, præclare demonstravit Seidlerus. In ea conjunctione primo hoc observandum est, non necessarium esse, ut cum quovis dochmio etiam vocabulum aliquod finiatur. Quæ etsi legitima maximeque usitata ratio est, velut in carmine primo chori in Septem ad Thebas, tamen sæpe etiam dispescitur vocabulum inter duos dochmios: idque plerumque sic fieri videmus, ut una syllaba in sequentem dochmium conjiciatur. Ita in Æschyli Prom. 576.

ὑπό δε κηρόπλαστος ὄτοβεῖ δόναξ.

Eademque tum ratio in antistrophico versu observari solet:

πόθεν ἐμοῦ σὺ πατρὸς ὄνομ' ἀπίεις;

Sæpe vero etiam sic, ut in ultima dochmii syllaba vox incipiatur, ut in Sept. ad Theb. 489.

ὡς δ' ὑπέραυχα βάζουσι ἐπὶ πτόλει.

Cui respondet v. 529.

δαίμοσιν ἐχθρὸν εἴκασμα, βροτοῖς τε καί.

Qua in re etsi non est magna necessitas, (vide exempli causa Æschyli Sept. ad Theb. 225. 423. Suppl. 744.) tamen minime ea negligenda est, quia nonnumquam vel corruptelam arguit, vel ab importuna correctione deterret. Ultima arsis quum solvitur, interdum vocem in ipso finali tempore incipere Seidlerus docuit p. 60. ut apud Euripidem in Androm. 844.

ἀπόδος, ὦ φίλος ἀ — πόδος, ἴν' ἀνταίαν.

8. Sed accuratius dici de ista dochmiorum in systemata conjunctione, aliquot versus postulant, qui speciem præ se ferunt asynartetorum. Docte de hac re disputavit Seidlerus p. 79. seqq. quamquam ille modum excedere in hoc genere videtur. Nam illud quidem certum est minimeque dubium, non modo in interjectionibus, ut ἦ ἦ, ἰὼ ἰὼ, ἰδοὺ ἰδοὺ, et similibus brevem syllabam pro longa haberi, pariterque hiatum sine offensione admitti, sed eandem licentiam etiam in aliis vocibus concedi, si æ vel antecedant istiusmodi interjectionibus, vel ipsæ iis similes sint. Cujus generis sunt exclamationes atque alloquutiones per vocativum. Euripides in Herc. fur. 874.

*ὄτοτοτοῖ, στέναζον' ἀποκίρεται
σὸν ἄνθρωπος, πόλις, ὁ Διὸς ἔργονος.*

Tum etiam repetitiones ejusdem verbi, ut apud Sophoclem Antig. 1323.

ἄγετέ μ' ὅτι τάχος, ἄγετέ μ' ἐκποδών,

et v. 1319.

ἐγὼ γάρ σ', ἐγὼ ἕκανον, ὦ μέλειος.

Vide Seidlerum p. 86. et 90. Sponte vero intelligitur, in repetitione vocabuli hanc potestatem inesse, quia vim sententiæ figura illa auget, abrumpens orationem, et repetita voce iterum incipiens. Itaque non ubi primum vox aliqua ponitur, sed ubi iterum, vis illa cernitur, et quidem in iis locis, in quibus solis in recitando tali versu consisti et pausa aliqua fieri potest, i. e. aut ante iterationem vocis, aut post eam. Ad quam rem miror non attendisse Seidlerum: quo factum est, ut p. 90. 91. 92. 115. diversissima permisceret, quin quædam huc referret, quæ ne habent quidem repetitionem, ut *ἄδικος ἄδικα ἐκπορίζων, ἄτοπος ἄτοπα παραδίδωσι*. Sed omnino ille latius, quam par erat, has excusandi hiatus causas, quas ipse in medium attulit, extendisse videtur. Ex quo genere est, quod hanc veniam etiam imperativis atque interrogationibus accommodat. Nam quæ exempla affert, quorum unum, Sophoclis in Trach. 205. ne esse quidem dochmiacum videtur, ea aut ab ipso ita disposita sunt, conjunctis, quæ non debebant conjungi, ut p. 84. in Herc. fur. 885. p. 85. in Sept. ad Theb. 87. aut aliam rationem habent. Primum enim personæ mutatio, ut in anapæstis, ita in his quoque versibus interdum et productioni syllabæ finalis et hiatui excusationem præbet. Cujus generis locus est, quem p. 87. ex Orestis v. 146. attulit, ipse monens ea de re. Sed eodem referri debebat locus, quem p. 86. commemo-

rat, in Hippol. v. 572. Quam enim p. 327. seq. dedit horum antistrophicorum descriptionem, non ex omni parte vera est. Hac enim lege dispositæ sunt strophæ dochmiacæ, α'. β'. β'. α'. quarum singulæ a duabus choricis mulieribus cani videntur, ita ut prior earum in prima quartaque strophæ duos dochmios, altera autem tres, in secunda autem et tertia strophæ prior tres, duos altera habeat. Personæ mutatione nescio an etiam locus, quem p. 90. ex Bacchis v. 1039. affert, defendi possit. Potest certe is, quem p. 84. ex Sept. ad Theb. 1003. commemorat: etsi rectius fortasse hoc in loco singulos versus per se constare existimabimus. Nam quum dochmiaci non opus habeant catalexi, nihil impedit, et versus plures, qui non cohæreant, deinceps poni, et systemata plura: quemadmodum etiam anapæstica systemata aliud alii succedere videmus. Quod si in anapæstis de fine cujusque paræmiacus admonet, in dochmiacis sententia, oratio, hiatus, syllaba anceps indicium facient. Eo igitur retulerim locos apud Seidlerum hos maxime, p. 87. in Androm. 842. p. 88. in eadem fabula v. 86. et in Herc. fur. 1052. Luculentus in eam rem locus est, quem p. 88. seq. affert, Æschyli in Choëph. 935.

ἔμολε μὲν δίκᾳ Περιμίδαις χρόνῳ,
βαρύδικος ποιναῖ
ἔμολε δ' ἐς δόμον τὸν Ἀγαμέμνονος
διπλοῦς λέων, διπλοῦς Ἄρης.
ἔλαχε δ' ἐς τὸ πᾶν
ὁ Πυδοχερῆστας Φυγάς,
θεόθεν εὖ φραδαῖσιν ἀρημημένος.
ἐπολολυζάτω δεσποσύνων δόμων,

et quæ sequuntur. Horum antistrophæ hæc est:

ἔμολε δ' ᾧ μέλει κρυπταδίου μάχας
δολιόφραν ποιναῖ
ἔτιγε δ' ἐν μάχᾳ χερὸς ἐτητύμῳ
Διὸς κόρα, Δίκαν δ' ἐνιν
προσαγορεύομεν
βροτοί, τυχόντες καλῶς,
ὀλέθριον πνίουσ' ἐπ' ἐχθροῖς κότον.
τάπερ ὁ Λοξίας ὁ Παρνασσίος.

Quæ quis non malet ita, ut fecimus, in plura systemata disjungi, quorum primum duobus, secundum quinque versibus contineatur, quam, ut Seidlero placet, omnia una numeri perpetuitate continuari? Ac monuit eā de re jam Boeckhius, ipso illo usus loco Æschyli, in vol. II. Pindari p. 322. Aliæ excusationes productioni brevis syllabæ et hiatus nunc a nomine proprio paratæ sunt, nunc a majore interpunctione. Prioris generis hoc est Æschyli in Agam. 1152.

ἀκόρετος βοᾶς, Φεῦ, ταλαίνας φρεσὶν
Ἴτυν Ἴτυν στένουσ' ἀμφιθαλῆ κακοῖς;

posterioris hoc Euripidis in Ione v. 688.

ἐφ' ὃ ποτε βάσεται.
 ἄτοπος ἄτοπα μὲν παραδίδωσί μοι,

cui respondent hæc v. 707.

καλλίφλογα πέλανον ἐπὶ
 πυρὶ καταγνίσσας. τὸ δ' ἐμὸν εἴσεται.

Quorum versuum prior iambicus est, ultimam in antistropha, ubi nulla est interpunctio, solutam habens propter perpetuitatem numeri. Eodem modo defendendus est locus in Bacchis v. 996. quem Seidlerus p. 87. commemoravit, et alius in Hippolyto 339. quem attulit p. 90. Difficilius hanc rationem adhibeas loco Sophoclis in Philoct. 176. 186. quem Seidlerus p. 88. affert. Eum pridem ita emendaveram:

λιμῶ τ' οἰκτρὸς ἀνήκεστα μεριμνήματ' ἔχων βαρεῖ.
 αἰ δ' ἀθυρογλωσσος,

quum in eadem emendationem incidisse vidi Boeckhium p. 323. s. qui tamen in secundo versu ἀθυρόστομος servans, in strophico scribit ὦ παλάμαι βροτῶν, quod tantum abest ut, quemadmodum ipsi videtur, elegans sit, ut, re diligentius considerata, ne ferri quidem possit. In Eumen. 786. 816. ubi nunc editur,

σταλαγμὸν χθονὶ ἄφορον ἐκ δὲ τοῦ,

scholiastæ et veterum librorum scriptura χθονιαφόρον non unam ob causam inepta est. Non ego magnopere mirarer, si in tali carmine etiam singuli dochmii, nulla perpetuitate numeri juncti, sese exciperent. Quamquam, si hoc displicet, facillima correctio in promptu est, χθόνιον, ἄφορον. Cæterum, qui diligenter, quid magis minusve placuisse poetis videatur, notare didicerit, facile adducetur, ut paullo plus veniæ concedi credat in fine integri versus, quam in commissura duorum uno versu junctorum dochmiorum; itemque alio sequente numero, quam ubi continuatur dochmiacus. Quo magis curandum, ut et versus ubivis recte describantur, nec regulas latius, quam deceat, extendas, aut, quod aliquot in locis factum videas, aliis autem in locis nequeas non factum esse demonstrare, debuisse fieri in omnibus censeas.

9. Observatum jam supra est, hiatus vel in trochaicis atque iambicis numeris, quum quidem trochæi in tribrachum solvuntur, interdum admitti. Id in illis numeris tantum in fine ordinis factum videtur. In dochmiacis versibus autem, qui solutiones creberrimas habent, frequentique dactyli receptione pene dactylicorum versuum naturam induunt, hiatus ea lege usurpatur, ut fiat in correpta longa vocali vel diphthongo, sedemque habeat in altera utra brevium syllabarum, in quas prima arsis soluta sit, ut apud Sophoclem in Ajace 349. et in Electra 245.

μόνοι ἐμῶν φίλων.
 γὰ τε καὶ οὐδὲν ὦν.

Vide Seidlerum p. 95. seqq. Non dubium autem videtur, eandem

veniam concedendam esse utrique earum syllabarum, in quas ultima dochmii arsis interdum solvitur: par enim hujus et primæ conditio est. Exempla tamen non habeo ad manum: nec mirum, quum ista solutio multo sit rarior. Sed si experiare, senties nihil offensionis in hiatu esse; exempli caussa:

μόνοι γάρ, μόνοι ἔτ' ἐμὲ φυλάσσετε.
μόνοι δ' ἐστέ, μόνοι ἐμῶν ἠθάδων.

A media vero arsi recte excludi hiatum a Seidlero existimo. Nam et fortior illa reliquis duabus est, magisque exauditur, et soluta, quia non ordinem trisyllabum facit, nullam habet cum tribracho dactylove similitudinem. Quare non est verisimile, tales a veteribus versus factos esse,

Φίλων μόνοι ἐμῶν, βέβαιοι ἔτ' ἡμοί.

Cæterum eamdem plane hiatuum rationem esse in solutionibus iambici ischiorrhogici consentaneum est, firmantque exempla, ut apud Sophoclem in Trachiniis v. 848. s. 856.

ἧ που ὀλοὰ στένει,
ἧ που ἀδινῶν χλωράν.
οὐπω ἀγάκλειτον Ἡ-
ρακλῆα.

10. Sed docendum jam est de quibusdam formis dochmiacorum, quæ a communi forma diversæ sunt. Harum prima est, quæ in principio anacrusin disyllabam habet. Ei quum in antistropha quoque disyllaba anacrusis respondeat, jure videmur colligere, diversum hoc genus a communi esse. Exempla, quibus quis induci possit, ut disyllabam anacrusin monosyllabæ respondere posse putet, vel corrupta esse, vel synizesin admittere Seidlerus monuit p. 105. seq. cui de re ipsa assentior, etsi de medela, quam locis quibusdam adhibet, non ausim accedere. Illud tamen non videtur dubium, in Bacchis v. 996.

περὶ σά, Βάκχι', ὄργια, ματρός τε σᾶς,

synizesin faciendam esse. Exemplum disyllabæ anacrusis, respondentis sibi, attulit Seidlerus ex Œd. Col. 118. 150.

τίς ἄρ' ἦν; ποῦ ναίει;
ἀλαῶν ὀμμάτων.

Haud multum autem hac forma usos poëtas esse invenias. Aliud exemplum est in Eurip. Bacch. 999. sed strophicus corruptus est. In locis non antistrophicis plura forsitan exempla reperientur. Ita Æschylus in Suppl. 847.

πολυαίμων Φόνιος ἀποκοπὰ κρατός.

Eo referri poterit versus Euripidis in Herc. fur. 878.

ἀποβαλεῖς ὀλεῖς μανίαισιν Λύσσας
χορευθέντ' ἀνάυλοισ,

si recte ita emendavit Tyrwhittus.

11. Sequitur alia forma, quæ ultimi iambi anacrusin disyllabam habet, eadem responsionis necessitate:

$$\bar{\cup} \frac{\overset{\prime\prime}}{\cup} \frac{\overset{\prime\prime}}{\cup} \cup \frac{\overset{\prime}}{\cup}$$

Æschylus in Suppl. 354. 366. quem locum etiam Seidlerus p. 104. attulit:

*ἴδε με τὰν ἰκέτιν φυγάδα περιδρομοί.
σύ δὲ παρ' ὀψιγόνου μάθε γεραίφρων.*

Adde 888. 889. quibus respondent 910. 911. deinde 942. cui spondet v. 956. Agam. 233. cui respondent verba v. 242. seqq. male disposita. Choëph. 967.

μύσος πᾶν ἐλάσῃ,

strophicus vitiatu est. Referrī huc potest etiam Eum. 840. 873.

ἐμὲ παθεῖν τάδε, φεῦ,

nisi φεῦ extra versum est.

12. Deinde commemorandus est dochmiacus hypercatalectus,

$$\bar{\cup} \frac{\overset{\prime}}{\cup} \frac{\overset{\prime}}{\cup} \cup \text{---} \bar{\cup}$$

qui interdum iteratus ponitur, ut in Agam. 1112.

ἄφερτον φίλοισιν, δυσίατον ἄλκᾳ.

Eum. 791.

στενάζω; τί βέζω; γένομαι; δύσοιστα.

Concludendæ strophæ adhibetur in Sept. ad Th. 427.

ὀλομένων ἰδέσθαι.

et alibi sæpe. Sed non minus etiam in initio et ante dochmios invenitur, ut in Agam. 1145.

ἰὼ ἰὼ ταλαίνας καπόποτμοι τύχαι.

Et inter medios dochmios, ut in Eumen. 170.

*μυχὸν ἔχρανας αὐτόσσυτος, αὐτόκλητος
παρὰ νόμον θεῶν βρότεια μὲν τίαν.*

Atque hæc quidem forma, quæ similis est ordini logaædico, omnium frequentissima est, maxime in fine stropharum,

Καθμογενῆ ῥύεσθε.

Vide Æschylum in Sept. ad Th. 309. 694. 707. ne plura congeram. Cæterum tertia a fine syllaba semper in hoc versu brevis est. Corruptus est locus Sophoclis in CEd. R. 1316. 1324.

*ἀδάματόν τε καὶ δυσούριστον. οἶμοι.
ἰπομένεις με τὸν τυφλὸν κηδεύων. φεῦ.*

Elmsleius ibi, etsi metra non recte constituit, bene tamen reposuit φεῦ φεῦ, et utroque in loco interjectionem, quæ, ut illa in strophæ arguunt, ὄμοι μάλ' αὔθις, ad sequentia pertinet, a dochmiis sejunxit. Seidlerus quidem p. 170. hunc locum tentare non est ausus, quoniam illos versus in Œd. Col. 1456. 1471.

ἔκτυπεν αἰθῆρ, ᾧ Ζεῦ·
ᾧ μέγας αἰθῆρ, ᾧ Ζεῦ·

non videbat quo alio metro esse, quam dochmiaco hypercatalecto, diceret. At sunt illi iambici ischiorrhogici, quorum rationem supra explicuimus. In Œdipo Rege quidem non dubium mihi videtur, utrumque versum dimetrum esse dochmiacum. Quare videndum, ne δυσούριστον, quæ vox haud perfacilis explicatu est, corrigi, et fortasse δυσέξούριστον scribi debeat. Quem præterea Seidlerus addit Æschyli versum in Persis 666. 674.

ἄκακε Δαρειάν, ὄ,

eum, ut ipse monet, sejuncta interjectio dochmiacum acatalectum præstabit.

13. Eadem lex, ut penultima dochmii syllaba brevis maneat, in aliis quibusdam dochmii formis manet. Nam præter hypercatalectum alius invenitur versus, integro iambo auctus,

— ' — ' — ' —
—

Æschylus in Sept. ad Th. 773. 779.

βαρεῖαι καταλλαγαί.
θεοὶ καὶ ξυνέστιοι.

Agam. 253.

τρεῖς ποῦδον εὔποτμον,

cui respondet v. 264.

τὸ δ' ἀγγιστον Ἀπίας.

Adde Eurip. Troad. 559.

λόχου δ' ἐξέβαιν' Ἀρης,
κόρας ἔργα Παλλάδος·
σφαγαὶ δ' ἀμφιβώμιοι
Φρυγῶν, ἐν τε θεμνίοις
καρπάτομος ἐρημία
νεῆνις στέφανον ἔφερεν
Ἑλλάδι κουροτρόφω.

Ita legendum puto. Nam νεανιδῶν prava explicatio videtur exquisitoris loquutionis, cui simile est νεάνιδες ἦβαι in Ione v. 477. Honesta circumscriptione chorus stupra designat, cæsis juvenibus maritis ab hoste mulieribus illata. Alia, sed minus certa exempla attulit Seidlerus p. 161. quædam etiam, quæ alio referendæ sunt.

14. Succedat huic alius, eadem lege amphibracho sive Bacchio auctus:

— ' — ' — ' — —
—

Ut in Persis v. 576. 585.

βοῶτιν τάλαιναν αὐδάν.
τὸ πᾶν δὴ κλύουσιν ἄλγος.

Vide Sept. ad Theb. 90. Ag. 1461. In Suppl. 103. 111.

βίαν δ' οὐτὶν ἐξοπλίζει.
δι' ἄμὸν γάμον τεθαλώς.

Et in dimetro in Agam. 412. 430.

κλόιους λογχίμους τε καὶ ναυβάτας ὀπλισμούς.
πάρεισιν δόκαι φέρουσαι χάριν ματαίαν.

Sic etiam 748. 761.

λίγοιμ' ἂν φρόνημα μὲν νηέμου γαλαάνας.
τέτυκται, μέγαν τελεσθέντα φωτὸς ὄλβον.

Aptum hoc genus claudendis strophis, ut in exemplis, quæ prima attuli.

15. Addo alium versum, diiambo auctum:

— ' — ' — ' — —

Æschylus in Sept. ad Theb. 743. 751.

μελαμπαγῆς αἶμα φοίνιον.
Ἄπολλωνος εὐτε Λαΐος

894. 906.

δι' εὐανύμων τετυμμένοι.
δήκει δὲ καὶ πόλιν στόνος.

Vide Eumen. 156. Seidlerus p. 162. male huc retulit versus in Euripidis Medea 1255. 1265. quos ipse ita scribit:

τᾶς σᾶς γὰρ ἀπὸ χρυσείας γονᾶς
ἔβλασταν· θεῶν δ' αἵματι πιτνεῖν.
δειλαία, τί σοι φρενῶν βαρὺς
χόλος προσπιτνεῖ καὶ δυσμενής.

At quis credat, tales numeros placere Græcis potuisse? Versus isti ita scribendi sunt:

σᾶς γὰρ ἀπὸ χρυσείας
γονᾶς ἔβλασταν· θεῶν δ'
αἵματι πιτνεῖν φόβος ὑπ' ἀέρων.
δειλαία, τί σε φρενῶν
βαρὺς χόλος προσπιτνεῖ
καὶ δυσμενής φόρος ἀμείβεται;

Primus versus iambicus ischiorrhogicus est; secundus ex iambo et dochmio, tertius ex diiambo et dochmio. Dochmiacus, quem præcedit antispastus, sequitur autem diiambus, invenitur in Choëphoris v. 24. 34.

δι' αἰῶνος δ' ἰνυμοῖσι βίσκεται κέαρ.
 γυναικείοισιν ἐν δάμασιν βαρὺς πιτῶν.

16. Penthemimeris iambica dochmio juncta invenitur in Soph. Aj. 702. 715.

⊖ ' ' υ ' | ⊖ ' υ — υ
 υ

Ἰκαρίαν δ' ὑπὲρ πηλαγέων μολῶν ἀναξ' Ἀπόλλων.
 κούδεν ἀναύδητον φατίξαιμ' ἄν, εὐτέ γ' ἐξ ἀέλπτων.

In Trachiniis v. 828. 838.

τῷ Διὸς αὐτόπαιδι, καὶ τὰδ' ὀρθῶς.
 δεινοτάτῳ μὲν ὕδρας προστετακώς.

17. Porro dochmius sequente iambico dimetro brachycatalecto.

⊖ ' ' υ ' | υ ' υ — υ —
 υ

Æschylus in Eumen. 391. 399.

δειροκόμενοισι καὶ δυσομμάτοις ὁμῶς.
 ταξίν ἔχουσα καὶ δυσήλιον κνέφας.

Aliud exemplum mox ex Pindaro dabimus.

18. Denique alius invenitur, ex dochmio et iambico dimetro catalectico:

υ ' ' υ ' | υ ' υ — υ — υ

Æschylus in Choëph. 42. 54.

ἰὼ γαῖα, γαῖα, μωμένα μ' ἰάλλει.
 δι' ὧτων φρενός τε δαμίας περαῖνοι

19. Hi quidem versus omnes quum in plerisque exemplis iambo puros habeant, quumque ipse, qui eos præcedit dochmius, puro iambo terminetur, videri possunt non ex dochmio atque iambis, sed ex iambo et ordine trochaico compositi esse, hoc modo, ut exemplo utar postremi,

υ ' | ' υ — υ — υ — υ — υ

At sociosiatio tamen eorum cum aliis dochmiacis versibus non sinit dubitare, ex dochmio eos, atque iambis constare ideoque anacrusin ordinis iambici ancipitem esse. Quin eos certe, qui plures quam duos iambo dochmio adjectos habent, ischiorrhogico versu finiri, certum esse puto. Ita aperte Pindarus Pyth. VI. in fine stropharum:

Ἀπολλωνία τετείχισται νάπα.

20. Simili quæstioni ansam præbent dochmiaci, quos præcedunt iambi. Utar exemplo, quod et crebro invenitur, et sæpe dubitationem facit. Unus iambus si præcedit pedem dochmium, duobus modis constitui numerus potest, aut sic,

υ' υ — | υ' υ —

aut sic,

υ' υ' | υ' υ' υ' υ'

Si priore modo, et dipodia ista iambica purum servare trochæum debet, et, qui eam sequitur, Creticus; sin altero modo, uterque locus admittet syllabam ancipitem. Omninoque numerus utriusque formæ diversissimus est. Nam antispasti hæc est natura, ut primus ordo, qui ultra iambum debebat procedere, propter debilitatem suam, abrumpatur, eique alius sufficiatur ordo, qui cursum ejus peragat. Quare antispastus, et proinde etiam dochmius hoc sibi natura sua postulat, ut numerum ipse incipiat. Nam alia plane compositio est illius versus,

υ' υ — | υ' υ —

cujus indoles minime est antispastica, quia prior ordo non interruptur alio ordine, qui cursum ejus peragat, sed jam pervenit ad finem et absolutus est. Itaque hujusmodi versus, ut hi sunt in Euripidis Suppl. 829. 833.

κάτα με πέδον γὰς ἔλοι,
διὰ δὲ θύελλα σπάσαι,
πικροὺς ἐσεΐδες γάμους,
πικρὰν δὲ Φοίβου φάτιν,

prouti in diiambum et Creticum vel in iambum et dochmium divides, alium numerum habebunt, aliam recitationem sibi poscent, alias mensuræ varietates admittent. Et quamquam nihil impedit, quin utroque numeri genere usos veteres credamus, certum est tamen, sæpe hoc genus vere ex iambo et dochmio constare, quum fere vel mixtum dochmiis, vel in principio systematum dochmiacorum reperitur, prætereaque interdum secundam arsin solutam habeat, quæ ratio aptior est dochmio. Notabile est, quum hic versus sæpissime inveniatur, anacrusin dochmii ubique brevem esse solere. Mihi quidem nunc non est exemplum in promptu, in quo ea longa sit. Nam quod Seidlerus p. 115. ex Trachiniis 1016. attulit, suspectum habeo: neque etiam, si admitteretur, probare quidquam posset, quia, quum ex Seidleri descriptione medium sit inter duos dochmios, etiam ad priorem referri potest. Quod autem idem ex Iphig. Taur. 827. exemplum affert, etiam si ita scriptum in libris exstaret, non posset huc trahi, quia non ad hunc versum sed ad systema dochmiacum ab iambo inceptum pertineret.

21. Sæpe dochmium duo antecedunt iambi. Exempla Seidlerus multa attulit p. 117. seqq. Hos quoque qui sequitur dochmius, anacrusin solet brevem habere. Sed productam invenies apud Æschylum in Agam. 1166. 1177.

ἰὼ Σκαμάνδρου πάτριον ποτόν
ἰὼ πρέπυργοι θυσίαι πατρός.

Eadem ratio videtur fuisse loci valde depravati in Choëph. 784. 795. Iambi, qui dochmium præcedunt, puri esse solent. Non enim huc pertinent, quæ Seidlerus affert ex Æschyli Sept. ad Theb. 158. 167. et ex Eurip. Iphig. Aul. 1488.

22. Dimeter etiam iambicus et trimeter brachycatalectus, alique longiores iambici numeri, quia etiam systemata iambica dochmiis præmitti, Seidlerus ostendit p. 119. seqq. Non tamen omnia, quæ hic attulit, exempla ejusmodi sunt, ut uno versu iambi cum dochmiis cohæreant. Sed hæc quivis ipse dijudicare poterit. Illud vero monere operæ pretium duco, locum, quem ille ex Oreste 182. 205. attulit, alius generis videri.

23. Denique etiam trochaici versus in arsin exeuntes dochmiis præmittuntur: quod tamen rarius factum est. Euripides in Oreste v. 140. 153.

σίγα, σίγα λεπτόν ἴχνος ἀρβύλης.
πῶς ἔχει, λόγου μετὰδος, ᾧ φίλα.

Alia quædam vide apud Seidlerum p. 114. qui tamen vereor ut Hecubæ locum jure hic commemoraverit.

24. Sed commemorandi jam sunt numeri trochaici, qui ita cum dochmiis conjuncti sunt, ut arsium ac thesium vicissitudines interpellentur, numero ante dochmium in thesi finito, post dochmium autem incipiente ab arsi. Prioris generis est simplex trochæus dochmio præmissus. Non omni dubitatione vacuus est locus, quem Seidlerus p. 141. affert, Eurip. Hec. 1093. 1097.

ἦτ' ἴτε, μόλιτε πρὸς θεῶν,
δεινά, δεινὰ πεπόνθαμεν.

Certior est hic Æschyli in Sept. ad Theb. 241. 247.

τίς τάδε νέμεσις στυγεῖ;
τίμιον ἔδος ἰκόμαν.

Sed quem Seidlerus ex Trachiniis 844. 855. profert, tractatum ab eo explicatius p. 19. seq. alienum ab hac quæstione esse puto. De eo infra dicam.

25. Non minus rarus est versus ex amphibracho et dochmio factus. Invenitur apud Æschylum in Persis v. 269. 275.

τὰ πολλὰ βέλευ παμμυγῆ.
ἄλιδνὰ σώματα πολυβαφῆ.

26. Crebro autem usu nobilitatus est versus ex iambico monometro hypercatalecto, seu verius fortasse ex amphibracho et trochæo præmissis dochmio constans,

υ' υ' υ' υ' υ' | υ' υ' υ' υ' υ'

Alcmainum vocat Plotius p. 2643. Æsch. Prom. 582. 601.

οἰστρηλάτω δὲ δειμάτι δειλαίαν.
σκιρτημάτων δὲ νήστισιν αἰκίαις.

Plerumque iambicus iste longa syllaba finitur, ut in Agam. 246. 255.

βία χαλινῶν τ' ἀναύδῳ μένει.
τὰ δ' ἔνθεν οὐκ εἶδον, οὐτ' ἐνέπω.

Cæsuram sæpe observari in fine iamborum monet Seidlerus p. 143. sed non raro tamen ea negligitur, ut in Agam. 379. 396.

θεοὺς βροτῶν ἀξιοῦσθαι μέλειν.
πρέπει δὲ φῶς αἰνολαμπής, σίνος.

Vide v. 386. 404. Minime vero ad hoc genus pertinere arbitror locum, quem ex Troad. 1235. Seidlerus affert, Antistrophica ista sic potius scribenda :

X. ἄρασσ', ἄρασσε κραῖτα.
E. πιτύλους διδοῦσα χειρὸς.
ἰὼ ἰὼ μοί μοι.
ὦ φίλταται γυναῖκες.
X. Ἐκάβη, σαφῶς ἐνίσπε,
τίνα θεοῖς αὐδάν.

Idem genus metri paullo ante restituendum :

X. στέναζε, μήτηρ, E. αἶ αἶ.
X. νεκρῶν ἱακχον. E. ὦ μοι.

27. Alterum genus est, quum trochæi excipiunt dochmium. Ac dipodia trochaica addi videtur apud Sophoclem in Electra v. 1242. 1253.

περισσὸν ἄχθος ἔνθον γυναικῶν ὄν αἰεί.
ἐπεὶ σε νῦν ἀφράστως ἀέλπτως τ' ἐσείδον.

Invenitur eadem ratio apud Æschylum in Agam. 1132. 1143.

ξυνανύτει βίου δύντος ἀνγαῖς.
πολυεπιῖς τέχναι θεσπιῶδοί.

Certe et in stropha et in antistropha verba sic non modo in hoc ipso versu, sed etiam in eo, qui sequitur, multo aptius ad sententiam collocantur, quam si cum Seidlero p. 126. versus ita distinguas, ut duo Cretici dochmium præcedant :

ξυνανύτει βίου
δύντος ἀνγαῖς* ταχεῖα δ' ἄτα πῆλει.
πολυεπιῖς τέχναι
θεσπιῶδοί φόβον φέρουσι μαθηῖν.

Hoc enim modo verba, quæ maxime eminere oportebat, ταχεῖα et φόβον, in secundario ictu obscurantur, quod contra in altera illa descriptione versuum et hæc primarios locos tenent, et illa aptissime ad sensum, in fine versus posita, cadunt, δύντος ἀνγαῖς. Dubito de Eurip. Helen. 650.

πρὸς ἄλλαν δ' ἐλαύνει θεὸς συμφορὰν τᾶσδε κρείσσω.

Quæ Seidlerus p. 160. exempla attulit, omnia aliena esse puto; illud autem, quod ex Herc. fur. 107. et hic et p. 112. commemorat, corruptum est.

28. Præter hos numeros antispastus sociatur dochmio, plerumque ut antecedit, cujus rei quæ Seidlerus p. 158. seq. exempla profert, eorum quædam aliena sunt. Æschylus in Choëph. 24. 34.

*δι' αἰῶνος δ' ἰϋγμοῖσι βόσκεται κίαρ,
γυναικείοισιν ἐν δώμασιν βαρὺς πιτνῶν.*

Sophocles in Trach. 847. 858.

*μολόντ' ὀλεθραῖσι συναλλαγαῖς.
κελαινὰ λόγχα προμάχου δορός.*

Sequi dochmium videtur antispastus in Choëph. 961.

μέγα τ' ἀφηρέθην ψάλιον οἴκων.

Sed quoniam strophicus interiit, incertum de hoc loco iudicium est.

29. Sequuntur Bacchii, quos quum sæpius cum dochmiis conso-
ciari Seidlerus p. 134. seqq. existimat, vereor, ne quædam huc trax-
erit, quæ alio pertinebant. Primo geminatum Bacchium, quem
ille dochmiacis inseri aliquot exemplis docuit, ego dochmiacum hy-
percatalectum esse puto. Nihil caussæ est enim, quare ad alium
numerum confugere, quam, quum liceat, manere in dochmiaco mali-
mus. Itaque exempli caussa versum, qui horum trium in Phœn.
1297. medius est, cujusmodi exemplum etiam in Rheso v. 694.
exstat, nisi ibi tertius versus iambicus ischiorrhogicus est,

*ἰὼ μοι πόνων,
ἰὼ Ζεῦ, ἰὼ γᾶ,
ὁμογενῆ ψυχάν,*

aptius, opinor, sic metiemur,

υ' — | — | υ' — υ'

quam hoc modo,

υ' — — | υ' — —

præsertim quum etiam solutio primæ arseos, quæ in dochmiis usita-
tissima est, in his versibus reperitur, ut apud Euripidem in Troad.
320. 336.

*ἀναφλέγω πρὸς Φῶς ἐς αὐγάς, ἐς αἴγλαν.
μακαρίας αἰοδαῖς ἰαυχαῖς τε νύμφαν.*

Et sic in cæteris hujusmodi exemplis. Quorum si in uno alterove
etiam Ionicus a minori esse videbitur, ut in Bacchis 1175. 1189.

*Κιθαράν. τί Κιθαίρων;
ἑπαινεῖς. τί δ' ἑπαινῶ;*

hoc quoque similem dochmio numerum habere arbitror.

υ υ υ υ υ υ υ υ

quando, ut supra demonstratum est, peculiare genus dochmiacorum exstat, non iambo, sed anapæsto terminatum, ut non mirum sit, hoc quoque genus aliquando hypercatalectum esse. Sed non habet Ionicum a minori locus ex Eumen. 791. 821. allatus, in quo sincera est vulgata lectio, duos præbens dochmios hypercatalectos :

στανάζω ; τί ρέξω, γένωμαι ; δύσοιστα.

Deinde non magis de Bacchio cogitandum puto in his locis Æschyli in Agam. 1090. 1095, et Euripidis in Orest. 144. 157.

ἀγνιστ', Ἀπόλλων ἐμός.
 ἄ ἄ σύριγγος ὅπως πνοιά.
 ὀλείς, εἰ βλέφαρα κινήσεις.

quos si, ut Seidlero placet, ex Bacchio et dochmio constare volumus, neque elegantes numeri sunt, nec satis convenire cum indole ac natura dochmiorum videntur. Quare Æschyli versum ex dochmio et Cretico, Euripidis autem ex dochmio et Molosso compositos arbitror, quæ rationes usitatissimæ sunt in numeris dochmiacis. Multo minus credam Sophoclem in Electr. 1242. 1263. dochmiacos finisse versu e dipodia iambica et tribus Bacchiis composito, qui numerus mirum quantum a dochmiorum natura divergit:

περιστὸν ἄχθος ἔνδον γυναικῶν ὄν αἰεῖ.
 ἐπεὶ σε νῦν ἀφράστως ἀέλπτως τ' ἐσεῖδοι.

Hic enim versus non dubito quin, ut paullo ante dixi, ex dijambo, dochmio, et ditrochæo compositus sit, qua ratione numerus non exuet naturam suam. Facilius quis adducatur, ut Bacchiacos esse putet, ubi impar horum pedum numerus est, ut in Rheso v. 706. 724.

δοκίς γάρ; τί μὴν οὐ ;
 θρασὺς γούν ἐς ἡμᾶς.
 τίν' ἀλκὴν ; τίν' αἰνῆς ;
 Ὀδυσσῆ.
 τί λάσκων ; δυσοίζων.
 τί θραῦς δὴ ; τί ταρβεῖς ;
 καδ' ἡμᾶς περᾶσαι.
 τίν' ἀνδρῶν ;

At hoc quidem in loco non video ego, quid impediatur, tres istos longiores versus pro dochmiacis hypercatalectis habere, ultimum autem pro monometro Bacchiaco. Idem fortasse faciendum in Æschyli Sept. ad Th. 105. Neque enim Seidlero, per vim hæc p. 182. seqq. in antistrophas cogenti assentior :

τί ρέξεις ; προδώσεις
 παλαίχθων Ἄρης τὰν
 τεὰν γῶν ;

Nescio tamen an hic præstet, posteriorem versum ex dochmio et ditrochæo factum putare,

παλαίχρον' Ἀρης τὰν τεὰν γᾶν;

Sed fluctuat hic lectio, aliis libris τὰν σὰν γᾶν, aliis γᾶν τεὰν præbentibus. Quod si hæc recte disputavimus, valde dubia erit Bacchiaci numeri cum dochmiis consociatio. Nam si res eo redit, ut non nisi monometer Bacchiacus aliquando dochmiacis additus reperiatur, non id propter cognationem quamdam horum numerorum, sed propter singularem vim sententiæ, hunc sibi numerum postulantis, factum existimabimus, qualis ille locus est, quem ex Rheso adscripsimus. Idque tanto probabilius videbitur, quod monometer Bacchiacus etiam aliis numeris, ut iambicis trimetris, in simili caussa inseritur. Quin ipsos dochmiacos Bacchio concludi in Sept. ad Theb. 90. supra adnotatum est. Accedit, quod Bacchiacus numerus, nisi fallor, ipsa natura sua ita a dochmiaco diversus est, ut quodammodo pugnare cum eo videatur. Quod qui facto cognoscere volet, is legat velim carmen illud in Septem ad Thebas, unde paullo ante versus quosdam attuli: in quo quum ubique dochmiacum numerum dominari videbit, statim sentiet, si versus istos, quos dixi, Bacchiaco numero quis recitet, non modo mutari repente indolem numerorum, sed etiam dissonum quid et repugnans ex ea mutatione nasci.

30. Venio gen Creticos, quod genus sæpissime cum dochmiis conjunctum invenitur, nunc ut præcedat, nunc ut sequatur, nunc ut medium sit inter dochmios. Et primo unus Creticus an præmittatur dochmiis in ipso carminis initio, non ausim nunc quidem definire, quum, quæ exempla ad manum habeo, in iis alius versus præcedat, ut in Herc. fur. 893.

Φυγῆ, τέκν', ἐξορμᾶτε δαίιον τόδι,
δαίιον μέλος ἐπαυλεῖται.

Sed etiam in Ione 764. Cætera, quæ Seidlerus p. 122. seqq. exempla attulit, omnia medium habent inter duos dochmios Creticum, et ita quidem ut magis cum præcedente cohærere videatur, ut in Prom. 576.

ὑπο δὲ κηρόπλαστος ὀτοβεῖ δὴναξ ἀχίτας
ὑπνοδόταν νόμον.

In fine Creticus dochmiis subjicitur in Sept. ad Th. 95.

πότερα δῆτ' ἐγὼ ποτιπέσω βρέτη δαιμόνων;

si quidem hic locus nihil vitii contraxit. Sed quem Seidlerus p. 165. huic strophicum adjicit, eum a me non agnosci, quum ista negem antistrophica esse, monere vix opus est. Aliud exemplum exstat in Æschyli Suppl. 855. 867. etsi utrobique corruptum. De numero hujus Cretici priusquam dicemus, exempla et Creticorum alia, et pæonum commemorabimus.

31. Duo Cretici non minus sæpe admiscuntur dochmiis, rarius in principio, ut in Herc. fur. 742. 757.

χαρμοναὶ δακρύων ἔδοσαν ἐκβολάς.
τίς ὁ θεοῦς ἀνομία χραίων, θνητὸς ᾧν.

Adde Helen. 645. Sæpius inter medios dochmios. Sophocles Antig. 1263.

στειρὰ θανατόεντ'.
 ὦ κτανόντας τε καὶ
 θανόντας βλέποντες ἔμφυλίους.

Plura dabit Seidlerus p. 126. seqq. Non omnia tamen, quæ attulit, exempla proba sunt. Sæpe etiam in fine duo Cretici inveniuntur. Æschylus in Prom. 590.

κλύεις φθίγμα τᾶς βούκερω παρθένου;

Vide Seidlerum p. 165.

32. Tres Creticos in initio strophæ posuit Æschylus in Suppl. 435.

μήτι τλῆς τὰν ἰκέτιν εἰσιδεῖν
 ἀπὸ βρετέων βία δίκας ἀγορέναν.

In mediis dochmiis tres Creticos vide in Sophoclis Œd. R. 665. 694. quem locum citavit Seidlerus p. 130. Aliis, in iisque etiam dochmiacis numeris juncti reperiuntur in Choëphoris eo in carmine, cujus initium est v. 781. In fine hos non memini invenire, nec Seidlerus exempla attulit.

33. A Creticis accedamus ad pæones, cognatum genus numeri. Ac primi quidem pæonis rarior usus est, quem in principio carminis positum non habeo quo exemplo confirmem. Sed medios inter dochmios eum interdum invenias in versus initio positum, ut in Sept. ad Theb. 161. 171.

ποῖ δ' ἔτι τέλος ἐπάγει θεός;
 ἐπτάπυλον ἔδος ἐπιρρύου.

Et in Persis, 666. 673.

βάσκε, πάτερ ἄκακι, Δαρειάν.

Tres primos pæones dochmiis inseruit Sophocles in Electra 1247.

ἀνέφελον ἐπέβαλες οὐποτε καταλύσιμον
 οὐδέποτε λησόμενον ἀμέτερον
 οἶον ἔφου κακόν.

Quartum pæonem in principio posuisse videtur Æschylus in Sept. ad Theb. 83. si quidem ibi legendum est ἐλέδημας,

ἐλέδημας πεδί' ὀπλοκτύπος.

Eurip. in Phœn. 154. ed. Pors.

ὅς ἐπ' ἑμὰν πόλιν ἔβα πέρσων.

In fine autem in Prometheo 117.

ἴκετο τερμόνιον ἐπὶ πάγον.

Vide Seidlerum p. 165. Frequens est in initiis carminum geminatus hic pes. Sophocles in Electra 1384. 1391.

ἴδεθ', ὅπη προνέμεται
τὸ δυσέριστον αἶμα φουσῶν Ἀρης.
παράγεται γὰρ ἐνέρων
δολιόπους ἀρωγὸς εἴσω στόμας.

Plura vide apud Seidlerum p. 125. seq. qui huc referre debebat locum, quem ex Prometheo v. 688. p. 128. attulit, ut tres Creticos conjungi doceret,

ἔα ἔα, ἔπεχε, φεῦ.

sive deinde legi vellet

οὔποτ', οὔποτ' ἠύχουν ξένους,

sive, ut quidam libri habent, scriberetur,

οὐπάποτ' οὐπάποτ' ἠύχουν ξένους.

Inter medios dochmios tres pæones quarti in Prometheo inveniuntur 579. 598.

τί ποτέ μ', ὦ Κρόνιε παῖ, τί ποτε ταῖσδ'.
θεῖστυτόν τε νόσον ἀνόμασας, ἄ.

Quin quinque breves, quæ Cretici vel primi quartive pæonis solutione ortæ videantur, apud Sophoclem exstant in Œd. R. 661. 690.

θεὸν πρόμον Ἄλιον ἐπεὶ ἄθεος, ἄφιλος,
ὅ τι πύματον
ἐλοιίμαν, φρόνησιν εἰ τάνδ' ἔχω.
ἀπαξ μόνον, ἴσθι δὲ παραφρόνιμον, ἄπορον
ἐπὶ φρόνιμα
πεφάνθαι μ' ἄν, εἴ σε νοσφίζομαι.

34. Sed quæritur, quo numero sint hi pæones. Atque ad musicorum quidem rationes rhythmicas nihil discriminis est inter Creticum et utrumque pæonem: numerum vero si spectamus, diversissimi hi numeri sunt, ut non temere esse videatur, quod nunc Creticos, nunc primos pæones, nunc quartos poëtæ posuerunt. Et in quibusdam quidem locis non est dubium, pæonem solutionem esse Cretici, satis id arguente versu, qui respondet, ut in eo loco, quem supra attulimus ex Herc. fur. 742. 757.

χαρμοναὶ δακρύων ἔδοσαν ἐκβολάς.
τίς ὁ θεοῦς ἀνομίᾳ χραίναν, θνητὸς ἄν;

Quumque Creticus numerus usitatissimus sit inter dochmios, etiam primi pæones ex Creticis potius soluti, quam vere pæonici esse videntur, præsertim quum pæonicus ex his pedibus numerus levior sit, quam qui tragædiæ satis conveniat. Apparet autem, egregie interdum adhibitum esse pedem istum, quo mollior fieret et solutior numerus, ut in loco Sophoclis paullo ante allato, El. 1247. 1268. Aliter sentio de quartis pæonibus. Hi enim ut quibusdam in locis, velut in eo, qui modo ex Hercule furente allatus est, non dubie pro Creticis positi sint, tamen plerisque in locis, ut in his, quos paullo ante ex Sophoclis Electra et Æschyli Prometheo citavimus, si Cretici sint, non modo verba ictibus parum eleganter accommodata habent,

sed, quod gravius est, ad sensum verborum non satis apti sunt, quem debilitare magis videtur Creticus numerus, quam augenda vi adjuvare: quod contra nihil his locis divinius cogitari potest, si numero quatorum pæonum tres priores syllabas in anacrusi, quartam demum in arsi habeant,

υ υ υ υ — υ υ υ υ —

qui numerus similis anapæstico, sed concitator etiam est.

35. Sed quærendum est de ipsis Creticis, quo numero sint. Atque etsi in quibusdam locis non est dubium, vere Creticos esse, ut in eo, qui supra allatus est ex Æschyli Suppl. 435. in quo fidem facit præcedens strophæ, quæ tota ex Creticis et trochæis constat: at iis in locis, in quibus regnat dochmiacus numerus, vereor magnopere, ne, sive unus, sive duo positi reperiantur Cretici, ii non Cretici sint, sed, ut posterior pars ipsius dochmii, ex arsi una et iambo constant,

— | υ —

Id enim ut ita esse credam, non modo similitudo suadet, quæ hujus numeri est atque dochmiaci, sed hoc potissimum me movet, quod interdum eodem modo, ut Cretici, etiam Molossi dochmiis intermiscuntur. Sophoclis carmen in Philocteta v. 827. seqq. unde unum exemplum Seidlerus p. 138. attulit, totum, quoniam corruptissimum est, adscribam, si quid conjectando efficere possim, ubi a codicibus parum auxilii est.

- Ἵπν' ὀδύνας ἀδαής, Ἵπνε δ' ἀλγέων, α τ ρ.
 εὐαῆς ἡμῖν ἔλ-
 θοῖς, εὐαίων, ἄναξ·
 ὄμμασι δ' ἀντέχοις
- 5 τάνδ' αἴγλαν, — ἀ τέταται τανῦν.
 Ἴθι, Ἴθι μοι παιών.
 ᾧ τέκνον, — ὄρα, ποῦ στάσει, ποῖ
 δὲ βάσει, πῶς δέ μοι — ταντεῦθεν
 φροντίδος· ὄρεῖς ἦδη;
- 10 πρὸς τί μεινοῦμεν πρᾶσσειν;
 καιρὸς τοι — πάντων γνάμαν ἴσχων
 πολὺ τι, πολὺ παρὰ πόδα κράτος ἄρτυται.
 ἀλλὰ, τέκνον, τὰδ' ἐμὴν θεὸς ὄψεται· ἀ ν τ.
 ᾧν δ' ἂν ἀμείβῃ μ' αὖ, βαι-
 ἄν μοι, βαιάν, τέκνον,
 πέμπε λόγων φήμαν,
- 5 ὡς πάντων — ἐν νόσῳ εὐδρακῆς
 ὑπνος αὔπνος λεύσσειν.
 ἀλλ' ὅ τι — δύναιο μάλιστα
 κείνου μοι, κείνου λά — θρα, λάθρα
 ἐξιδού, ὅ τι πράξεις.
- 10 οἴσθα γὰρ ὄν ἀυδαῖμαι,
 εἴ γ' αὐτὰν — τούτῳ γνάμαν ἴσχεις
 μάλα τοι ἄπορα πυκνοῖς ἐνιδεῖν πάθῃ.

In strophæ plane Aldi et codicum lectiones sequutus sum, nisi quod

v. 12. πολὺ τι addidi. In antistropha v. 2. αὐ³ pro αὐθις scripsi, et v. 3. delevi ᾧ ante τέκνον. V. 8. bis κείνο in κείνου, sensu quoque meliore, scripsi, et geminavi λάθρα. Denique sensus caussa v. 11. librorum lectionem εἰ ταυτὰν in εἰ γ' αὐτὰν mutavi. Ita versus 2. 3. 6. 7. 8. 9. 10. 11. iambici ischiorrhogici sunt, quorum septimo dactylus, undecimo Molossus præmissus est, octavo autem in fine Molossus adheret. Dochmiaci sunt versus 4. 5. 12. quorum quintum præcedit Molossus. Primos hujus carminis versus Seidlerus tractavit p. 33. qui tamen mihi neque dochmiacos esse versus istos persuasit, neque βαιὰν ἐμοὶ scribi posse. Sed redeo ad Creticum. Eum multo magis ex arsi nuda et iambo constare existimandum erit, si verum est, quod ex aliquot locis videtur colligi posse, commutari eum cum Molosso. Et statim in Euripidis Oreste 168. 189. non videtur opus esse, ut, quod olim conjeceram, οὐδὲν scribendo pedes exæquentur :

Φαῦζασ' - ἔβαλες ἐξ ὕπνου.
οὐδὲ γὰρ - πόθον ἔχει βορᾶς,

Locus, quem Seidlerus p. 139. ex Euripidis Ione v. 677. affert, audacius ab eo et sic mutatus videtur, ut numeris tantum, non etiam sensui consuleretur. Ego quidem ita scribendum putem:

ὄρῳ δάκρυα καὶ - πενθίμους
ἀλαλαγὰς, στεναγμάτων εἰσβολὰς.

Antistrophica sana sunt;

Φίλοι, πότερ' ἐμᾶ - δεσποίνα
τάδε τορῶς ἐς οὓς γεγωνήσομεν;

Sophocles in Trach. 655. 663.

νῦν δ' Ἄρης οἰστρηθεὶς
ἐξέλυσ' - ἐπίπονον ἀμέριον.
τᾶς πειθοῦς παγκρῆιστα
συγμαθεὶς - ἐπὶ προφάσει θεῆρος.

Æschylus in Prom. 578.

πῆ μ' ἄγουσιν, πῶ, πῶ.
τὰν ταλαίπωρον ᾧδ'.

Ita enim recte in quibusdam libris legi, non dubium videbitur sententiam consideranti. Videri poterit Creticus Molosso respondere etiam apud Sophoclem in CEd. Col. 1559. 1571.

Ἄιδωνεῦ, Ἄιδωνεῦ, λίσσομαι.
εὐνᾶσθαι, κλυζᾶσθαι τ' ἐξ ἀντρῶν.

Sed eo in loco scribendum esse αἰδοῦμαι pro λίσσομαι, præclare e lectione, quæ apud scholiastam est, διδοῦ μοι, collegit Erfurdcius. Notabilis est autem hic locus non solum ob ter positum Molossum, sed etiam propter solutionem primæ syllabæ, nisi quis contendat, tribus syllabis pronunciari potuisse nomen Ἄιδωνεύς. Aliud exemplum commutati cum Cretico Molossi in Phænissis exstat v. 330. 331. ed. Pors. qui alter alteri respondere videntur :

ἢ ποσεινὸς φίλοις,
ἢ ποσεινὸς Θήβαις.

Nam Seidleri dispositionem hujus carminis p. 253. seqq. non puto veram esse. Cæterum ad hunc Molossi usum referri debere illud in Oreste v. 144. 157.

ἄ ἄ σύριγγος ὄπως πνοιᾶ,
ὀλεῖς, εἰ βλέφαρα κινήσεις,

neque a Bacchio hic ad dochmium transiri, sed incipere versum dochmio, jam supra monitum est. Eodem pertinet Æschyli locus in Sept. ad Theb. 352. 364. de quo supra disputatum est p. 232. et Euripidis in Bacchis 1036. itidem supra p. 239. commemoratus, ubi duobus antispastis additus et Molossus:

ὁ Διόνυσος, ὁ Διόνυσος, οὐ Θῆβαι.

36. Maxime denique memorabilis est dactylici numeri cum dochmiis consociatio, quæ ut plurimum hanc legem habet, ut, qui dactylum sequitur dochmius, ipse a dactylo incipiat.

— ∪ ∪ | — ∪ ∪ — ∪ —

Æschylus Sept. ad Theb. 227. 234.

ἀπτόμενον πυρὶ δαίῳ.
κρηναμμενᾶν νεφελαῶν ὄρσοι.

Plura vide apud Seidlerum p. 145. seqq. qui quidem etsi p. 151. recte contendit, non semper dochmium istum a dactylo incipere, ut ego in præfatione ad Euripidis Herc. fur. p. 7. dixeram, tamen plerique loci, quibus ad hanc rem utitur, alieni sunt. Dicam de singulis. Sophocles Œd. R. 661. 690.

θεὸν πρόμον Ἄλιον, ἐπεὶ ἄθεος ἄφίλος.
ἀπαῖξ μόνον, ἴσθι δὲ παραφρόνιμον ἄπορον.

At quid impedit, quin primam partem hujus versus dochmium potius, quam, ut ipsi placet, dactylicam cum iambica anacrusi esse censeamus, præsertim quum et iambicus ischiorrhogicus præcesserit, nec quidquam in tota stropha indicium faciat numeri dactylici? Philoct. 1091. 1112.

σιτοτόμου μέλεος; πόθεν ἐλπίδος;
εἴθ' αἰθέρος ἄνω.
κρυπτά τ' ἔπη δολεραῖς ὑπέδου φρενός.
ἰδοίμαν δέ νιν.

At aliud est, conjungi duos numeros in unum, aliud, alterum alteri absque ea conjunctione consociari. Nam tetrameter hic dactylicus non magis cum sequente dochmio, quam ille, quem supra attulimus ex eadem fabula, cum iambico ischiorrhogico cohæret:

ἴπν' ὀδύνας ἀδαῆς, ἴπνι δ' ἀλγῶν

qui ut Cretico propter ultimam ancipitem finitur, ita id hic quoque fieri potuisset. At id non foret licitum, si in unum essent hi duo numeri conjuncti. Versum in Phænissis 183. plane repudio, quem nego numeros habere, quos Seidlerus p. 147. et 245. prorsus insolitos ei tribuit. Non magis huc pertinet Herc. fur. 1056. 1069. ubi cur ita potius, ut in mea editione feci v. 1049. 1061. distinguendi sint numeri, quam uti Seidlerus placet, nemini, qui attente locum considerabit, poterit obscurum esse. Soli idonei sunt hi duo loci, unus Æschyli in Suppl. 849.

σοῦσθε, σοῦσθ' ἄλο — μεναι ἐπ' ἀμίθαι,

cui respondet v. 843.

σοῦσθε, σοῦσθ' ἐπὶ — βᾶριν ὄπως ποδῶν.

de quo loco Seidlerus ad addendis dixit p. 414. alter Euripidis in Ione 1448.

συνέκυσ' ἀδόκητος ἠδὲ
να; πόθεν — ἐλάβομεν χαράν.

Aliud exemplum, sed dubitanter, addo ex eodem carmine v. 1508.

μενέτω· τὰ πάροιθεν ἄλις κακά
νῦν δ' ἐγγέ — νετό τις οὔρος ἐκ κακῶν, ᾧ παῖ.

De quo versu vide infra Lib. III. Cap. XXV. Sect. 5. Certius est hoc in Helena v. 651.

τὸ κακὸν δ' ἀγαθὸν σέ τε κάμῃ συνάγα-
γεν, πόσι, — χρόνιον δ' ἀναβλέπει λαμπάσιν.

Atque hoc quidem et primum illud ex Ione exemplum simili metro sunt, atque tria illa, quæ Seidlerus p. 148. seq. attulit, quartum in addendis commemorans p. 414.

— ' — — — — | — — — — | — — — — —

Adde Ionis v. 1466. ubi scribendum videtur :

ὄ τε γηγενέτας δῆμος οὐκέτι νύκτα
δέρκεται, — ἀελίου δ' ἀναβλέπει λαμπάσιν.

Non semper autem transitus a dactylo ad dochmium fit prægresso dactylico ordine catalecto in trochæum, sed etiam ex integro ordine longiore dactylorum, ut in Phænissis v. 166.

ἀνεμάκεις εἶθε δρόμον νεφέλας ποσὶν
ἕξανύ — σαιμι δι' αἰθέρος.

Alia exempla vide apud Seidlerum p. 147. Vel præcedentibus duobus trochæis, ut in Hecuba 1057. ed. Pors.

εἶθε μοι ὀμμάτων αἱματόεν βλέφαρον
ἀέσαι, ἀέσαι, τυφλὸν,
Ἄλιε, — φέγγος ἀπαλλάξας.

Et in Troad. 271.

τί δὲ χαλκιομίτορος Ἐκτο-
ρος δάμαρ — Ἀνδρομάχη τάλαινα, τίς ἔχει τύχαν;

Hinc colligi potest, in Oreste 180. ita disponendos esse versus :

διοιχόμεθ', οἰχόμεθα. κτύπον ἠγάγετ'. οὐχί. σῖγα,
σῖγα φυ — λασσομένα στόματος
ἀνακέλα — δον ἀπὸ λέχους ἢ
συχον ὕπνου χάριν παρῆξεις, Φίλα.

Secundus horum versuum ex dactylo et dochmio, tertius ex proceleusmatico et dochmio est. Duas alias rationes proposuit Seidlerus p. 73. 120. 204. quarum utraque dubia videtur. Simili modo in Iphig. Taur. 827. scriptum est,

ἔχω σ', Ὁρέστα,
τηλύγε — τον χθονὸς ἀπὸ πατρίδος,

ut hac quoque re labefactari videatur Seidleri descriptio hujus carminis. Ferrara sunt exempla, ubi dactylum dochmius excipit solutione primæ arseos carens. Tale hoc videtur in Phœnissis 137.

οὔτος ὁ τᾶς Πολυνείκης, ᾧ γέρον,
αὐτοκα — σιγνήτας νύμφας οὐμόγαμος κυρεῖ;

Neque enim verisimili mihi videtur Seidleri sententia p. 132. Idemque dictum volo de loco, quem ex Andromacha v. 862. affert.

37. Transitur a dactylicis numeris etiam ita ad dochmios, ut arsis dactylicæ dochmium præcedat. Eurip. Hec. 1102.

ἢ Σείριος ἔνθα πυρὸς φλογίας ἀφίη-
σιν ὄσσαν αὐγίας.

Phœn. 107.

ἰὼ πότνια παῖ Λατοῦς Ἑκάτα, κατὰχαλκον ἅπαν
πεδίον ἀστράπτει.

Alia exempla vide apud Seidlerum p. 131. seqq. in quibus memorabiles sunt choriambi. Unum addo, quod, si ad hoc genus pertinet, ob solutam arsin anapæsticam notatu dignum est, in Helena v. 678.

ὁ Διός, ὁ Διός, ᾧ πόσι, παῖς μ'
ἐπέλασεν Νείλω.

38. Postremo non est prætereundus spondeus, qui interdum, etsi raro, præmittitur dochmiis. Ita Æschylus in Sept. ad Theb. 78.

θρεῦμαι φοβερὰ μεγάλ' ἄχη,

sive, recepta altera lectione, μεγάλα τ' ἄχη, iambicum ischiorrhogicum pro dochmio substituas. Euripides in Troad. 263.

ταύταν τῷ πάλος ἔζευσεν;

Medius inter dochmios positus videtur in Ione v. 1498.

ἐν φόβῳ
καταδειξάσα σὰν
ψυχὰν ἀπέβαλον, τέκνον.

CAP. XXII.

DE PARACATALOGE.

1. Ex numeris, quorum hactenus cum dochmiacis consociatio commemorata est, trochæus maxime et dactylus dochmio præmissi dubitationem moveant necesse est. Nam quum hi pedes in his metris non soli per se stare videantur, arctissime copulari cum dochmiaco debent. Soli enim si starent, quemadmodum trochæum videmus in altera forma Glyconeorum vel in versu Eupolidæo polyschematisto, ancipitem haberent ultimam, et pro trochæo spondeus, pro dactylo Creticus admitteretur. Quod si conjungendi sunt cum dochmiaco, permira est hæc conjunctio, non quia fit ex thesi in anacrusin transeundo, sed quia, quum ita fiat, tamen non potest pausa fieri in thesi, quoniam, si fieret pausa, disjuncti potius, quam conjuncti numeri forent: unde etiam thesis habitura esset syllabam ancipitem, ut in illo versus genere,

ἔκτισαν εὐνὴν — δας ἠδ' ἀνάνδρους,
ἔδεισαν, αἶ αἶ, — στρατοῦ φθαρέντος.

2. Sed non minus mirum est illud, quod Seidleri industria aperuit, dochmiacis consociari duas, tres, quattuor breves syllabas: quas memorabile est, in initio carminis et medios inter dochmios, nusquam autem in fine carminis inveniri. Addi his potest numerus quinque brevium syllabarum, quas supra diximus Cretici vicem sustinere. Sed horum omnium, tum etiam aliarum quarumdam rerum, quæ commemoratæ supra, non autem satis explicatæ sunt, priusquam rationem reddam, exempla istarum brevium syllabarum proferre volo.

3. Ac duas breves syllabas in principio carminis non meminisse invenire. Sed mediæ inter dochmios sunt in Phænissis 105. Euripidis versus dubitari potest an hoc potius numero sit:

— — — — — | — — — — —

χεῖρ' ἀπὸ κλιμάκων — ποδὸς — ἵχνος ἐπαντέλλων.

In Bacchis 1161.

καλὸς ἀγὼν, ἐν αἶ-
ματι στάζουσαν — χεῖρα — περιβαλεῖν τέκνου.

In Helena 697.

ἄγαμος, ἄτεκνος, ὃ πόσι, καταστένει
γάμον — ἄγαμον αἰσχύνει.

Alia exempla, quæ Seidlerus p. 152. attulit, aliena sunt, neque commemorasset ea vir præstantissimus, si ab se impetrare potuisset, ut suis antistrophicorum descriptionibus diffideret. Quanta cautione in hoc genere opus sit, duobus aliis exemplis cognosci potest, quorum alterum Seidlerus p. 160. utrumque p. 43. attigit, iambicos in iis numeros cum disyllaba anacrusi esse ratus, quum utrumque neque hos numeros habeat, neque, quod videri cuipiam possit, ex duabus brevibus syllabis et dochmio constet. Alterum est in Agamemnone v. 1174. 1185.

μινυρά κακὰ θρευμένας,
γοερά θανατοφόρα.

At hic versus dochmiacus est: nam in strophico κακὰ delendum, in antistrophico autem servanda librorum lectio θανατοφόρα. Alter locus est in Sept. ad Theb. 571. 634. constans ex antispasto et ordine iambico:

μεγάλα μεγάλη - γόρων κλυούσα.
δορίπονα κάκ' ἐκ - τρέποντες ἐς γᾶς.

4. Tres breves syllabæ, prægressis anapæstis, bis dochmiis præmissæ sunt in Phœnissis 1301. ed. Pors.

ἔλεος - ἔλεος ἔμολε ματέρος δειλαίας,
δίδυμα - τίκεα, πότερος ἄρα πότερον αἰμάξει.

Et sic in antistropha v. 1316. In Oreste, dochmiis quidem prægressis, sed finito numero, ut syllaba finalis docet, v. 177. ed. Pors. 195.

τὸν Ἄγα - μεμόνιον ἐπὶ δόμον
ὀλόμεθ', - ὀλόμεθ' ἰσονέκυε.

In Troad. 260.

τί δ' ὃ νε - οχμὸν ἀπ' ἐμάθεν ἐλάβετε τίκος, που μοι;

Atque hæc Seidlerus quoque attulit p. 157.

5. Quattuor breves in principio carminis exstant apud Sophoclen in Œd. Col. 1447. 1462.

νέα τάδε - νεόθεν ἤλθ' ἐμαί.
ἴδε μόλα - μέγας εἰρείπεται.

et apud Euripidem in Oreste 1250. 1267. ed. Pors.

τί δέ με τό - δε χρέος ἀπύεις; ἐνέπ' μοι φίλα.
ἄφοβος ἔ - χε' κενός, ᾧ φίλα, στίβος, ὃν οὐ δοκίεις.

In mediis dochmiis apud Æschylum in Agam. 1416. 1435.

τί κακόν, ᾧ γύναι,
χθονοτρεφές - ἰδανὸν ἢ ποτόν.
μεγαλόμητις εἶ,
περίφρονα δ' - ἔλακες, ᾧσπερ οὔν.

Plura dabit Seidlerus p. 154. seq.

6. Quærendum jam est, quem numerum syllabæ istæ habeant. Neque enim sic temere sine omni numero admisceri potuerunt. Atque

apertum est, eam rem sic tantum judicari posse, si aut antistrophica contractionibus viam monstrent, aut aliorum inter dochmios usitatorum versuum comparatio aliquid lucis afferat. Nam si quis forte utramque rationem eo eludi existimabit, quod exempla quaedam reperiantur, in quibus etiam una vel brevis vel anceps syllaba dochmium videatur præcedere, is nihil, ut mihi videtur, proficiet. Isti enim versus, velut in Helena v. 636.

περιπετάσασα χέρα,

vel in Ione hi antistrophici 688. 707.

ἔφ' ὅποτε βάσεται,

καλλιφλογα πέλαγον ἐπί,

iambici potius ischiorrhogici habendi sunt. Neque quisquam, opinor, eos afferet dochmiacos, qui disyllabam anacrusin habent. Addam hac opportunitate epodum, quæ est in Alcestide v. 268. ne quidam in ea versus fraudem faciant, melius dispositam atque emendatius scriptam. Neque enim Seidlero assentior, hæc p. 45. in antistrophica insolentioribus numeris redigenti :

Μέθετε, μέθετε μ' ἤδη,

κλίνατέ μ' οὐ σθένω

ποσίν' πλησίον ἄδ' ας,

σκοτία δ' ἐπ' ὄσσοισι νύξ ἐφέρει.

τέκνα, τέκν', οὐκέτι, οὐκέτι δὴ μάτηρ

σφῶν ἔστιν· χαίροντες,

ἰὼ τέκνα, τόδε φάος ἑρῶτον.

Ita secundus et quintus versus dochmiaci erunt; primus, tertius, sextus iambici ischiorrhogici; quartus ex duobus ditrochæis, altero disyllabam, altero monosyllabam anacrusin habente; septimus denique ex antispasto et ordine iambico.

7. Sed videamus de singulis. Et duabus quidem brevibus dochmio præmissis quum nusquam, quod sciam, longa respondeat, tamen eundem numerum præbent Cretici duo, qui si ita, uti supra ostendimus, metiendi sunt, et dochmiacum numerum continebunt, et breves istas pro soluta prima arsi habendas esse arguent :

$\frac{'}{\cup} \mid \frac{'}{\cup} \mid \frac{'}{\cup} \mid \frac{'}{\cup}$
 $\cup \quad \cup \quad \cup$

ἦ ποθεινὸς φίλοις.

ποδὸς ἴχνος ἐπαντέλλων.

Videndum est autem, an, quod valde probabile videtur, etiam hi versus ad hoc genus pertineant, quales sunt in Ione 1475. 1482. 1486. 1494.

ἰμμέναιος ἑμός, τέκνον.

παρ' ἀηδόνιον πέτρων.

δεκάτω δὲ σε μῆνος ἐν.

ἀνὰ δ' ἄντρον ἔρημον οἶ - ωνῶν γαμφηλαῖς.

Sed hoc si statuitur, putabit forsitan aliquis, eodem referendos esse etiam illos, in quibus pro duabus istis brevibus una longa est, ut in Trachiniis v. 850. 861.

τέγγει δακρύων ἄχραν,
τάνδ' Οἰχαλίας αἰχμᾶ.

Hoc autem si placebit, quid impediēt, quin ejusdem generis illa esse putemus, qualia ibidem sunt,

ἢ που ὀλοᾷ στένει,
ἢ που ἀδινῶν χλωρᾶν,

quæ supra ad iambicos ischiorrhogicos retulimus? Quæ si ad dochmios pertinent, jam etiam unam brevem syllabam licebit dochmio præmissam existimare, ut in Philoct. 832.

ἴδι, ἴδι μοι παιῶν.

vel in Helena 635.

περιπετάσασα χέρα.

Quin etiam ancipitem, ut in Ione 688. 707.

ἔφ' ὅ ποτε βάσεται.
καλλίφλογο πέλανον ἐπί.

At hoc quidem non modo per se parum probabile videtur, quum brevis vel anceps syllaba, sequente anacrusi, neque arsis commode esse possit, nec thesis sit, si nulla arsis præcedat, sed etiam ex eo falsum esse cognoscitur, quod hæ formæ, si dochmiacæ essent, non possent cum aliis iambici ischiorrhogici formis, maximeque cum principali forma

υ' — υ' | — υ' —

commutari. Quare, quantum quidem in harum rerum ambiguitate conjicere licet, hoc quidem satis verisimile esse credam, hos versus,

ὑμέναιος ἐμός, τέκνον,
τέγγει δακρύων ἄχραν,

ad genus dochmiacum pertinere; illos autem,

ἢ που ὀλοᾷ στένει,
ἴδι, ἴδι μοι παιῶν,

si prima brevis sit, certo in iambicis ischiorrhogicis numerandos esse; si autem longa sit, ambiguum esse, utrius generis sint, si oppositus versus non faciat indicium.

8. Ad tres syllabas breves quod attinet, ambiguum est, quum et iambus et trochæus præmittatur dochmiis, pro utrius solutione habendæ sint. Pro utraque opinione Seidlerus p. 137. exemplum protulit, pro iambo ex Iphig. in Aul. 1475. 1510.

ἀγεται με τὰν Ἰλίου.
ἴθειθε τὰν Ἰλίου.

pro trochæo Hecub. 1093. 1097.

ἴτ', ἴτε, μόλετε, πρὸς θεῶν,
δεινά, δεινὰ πεπώνταμεν,

si quidem in Hecubæ loco hæc sibi respondent. Quamquam etiam si non respondeant, locum hunc non rejecerim, propterea quod eodem versus in hujusmodi carminibus iterari mos est.

9. Quattuor breves quo numero sint, difficilius dictu est. Nam quod Seidlerus ad Eurip. Troad. 1246. existimabat, confici rem Æschyli loco in Persis 269. 275.

τὰ πολλὰ — βέλεα παμμιγῆ,
ἀλίδονα — σάματα πολυβαφῆ,

id nobis exemplum ereptum est, inventa in codice Parisino exquisita lectione ἀλιδνά. Tanto magis autem dubium est, quem in quattuor istis syllabis numerum inesse dicamus, quod loci, in quibus inveniuntur, quod ego sciam, omnes iambicum quoque numerum admittunt, ut,

χθονοτρεφὲς ἔδανον ἢ ποτόν.

Jure tamen monet Seidlerus p. 156. si quid analogiæ tribuendum sit, de dochmiaco potius numero cogitandum esse. Dirimeret litem locus Sophoclis, quem ille p. 154. affert, in Œd. Col. 1468.

τέλος· δέδια δ' οὐ
γὰρ ἄλιον — ἀφορμῆ πότ', οὐδ' ἄνευ ξυμφορῆς,

si quidem ille ita distinguendus esset. At integrum si quis consideraverit, fatebitur, parum verisimilem hanc numerorum distinctionem esse, sed ita potius eos describendos videri:

ὄρῳ, ὄρῳ ταῦτ' αἰεὶ	σ τ ρ.
χρόνος, ἐπὶ μὲν ἔτρεα,	
τὰ δὲ παρ' ἡμαρ αὐθις αὖξων ἄνω.	
τί μὲν ἀφήσει τέλος;	ὀ ν τ.
δέδια δ' οὐ γὰρ ἄλιον	
ἀφορμῆ πότ', οὐδ' ἄνευ ξυμφορῆς.	

Ac secundus versus etsi videri potest ex duobus pæonibus vel Creticis constare, tamen, ne ita statuamus, prohibet ultima utrobique brevis. Quare videndum, ne ille aut dochmiacus sit hypercatalectus:

υ ᾿ ᾿ υ ᾿ ᾿ υ

aut is dochmiacus, qui anapæstum pro ultimo iambo habet,

υ ᾿ ᾿ υ υ ᾿ ᾿

nisi placebit pæonicum putare.

10. Quinque denique syllabæ breves non videtur dubium esse quin ex Cretici solutione natæ sint. Sophocles in Œd. R. 660. 690.

Φῶν πρόμον Ἄλιον ἐπεὶ ἄθεος, ἄφιλος
 ὁ τι πῆματον
 ὀλοΐμαν, φρόνησιν εἰ τάνδ' ἔχω.
 ἄπαξ μόνον ἴσθι δὲ παραφρόνιμον, ἄπορον
 ἐπὶ φρόνιμα
 πεφάνθαι μ' ἄν, εἴ σε νοσφίζομαι.

11. Exemplis allatis, numeroque, quem ea habere possint, indicato, quærendum est, qui fiat, ut versus dochmiaci et ipsi inter se, insertis quibusdam ipsorum particulis, tamquam laxis quibusdam vinculis cohæreant, et cum aliis numeris mira illa thesicos et anacruseos conjunctione in unum confluant. Harum rerum, nisi fallor, omnis ratio repetenda est ab ea, quam musici παρακαταλογὴν appellabant. De qua re suboluit aliquid Boeckhio, etsi ille, quid esset παρακαταλογὴ, minime perspectum habuit. Nam quum Burettus ex loco Aristotelis, quem mox afferam, Gallica levitate conjectasset, καταλογὴν in observatione justis ordinis veræque mensuræ sonorum, παρακαταλογὴν autem in aliqua harum rerum neglectione positam esse, Boeckhio, vir doctissimus, sed, dum festinat, nunc fidere corruptis, nunc a primo quoque oblata, quæ e re sua esse videt, cupide arripere solitus, ita credidit Buretto, ut jam παρακαταλογὴν nescio cujus vitii nomen putaret, eoque, quidquid tragicici secus fecerunt, quam ipse faciendum fuisse censet, notaret atque vituperaret, tragicos ob eam rem, pariter ac lyricos Æolenses et Atticos comicos, imperfectos rhythmicos esse dictitans.

12. Aristoteles in Problem. IX. 6. ita scribit: διὰ τί ἡ παρακαταλογὴ ἐν ταῖς ᾠδαῖς τραγικόν; ἢ διὰ τὴν ἀνωμαλίαν; παθητικὸν γὰρ τὸ ἀνωμαλές, καὶ ἐν μεγέθει τύχης ἢ λύπης· τὸ δὲ ὀμάλές, ἕλαττον γοῶδες. Ejus inventor perhibetur Archilochus. Plutarchus de musica p. 1140. F. ἀλλὰ μὲν καὶ Ἀρχίλοχος τὴν τῶν τριμέτρων ῥυθμοποιῖαν προσεξέερε, καὶ τὴν εἰς τοὺς οὐχ ὁμογενεῖς ῥυθμοὺς ἔτασιν, καὶ τὴν παρακαταλογὴν, καὶ τὴν περὶ ταῦτα κροῦσιν. Qui quum paullo post, p. 1141. A. ita scribat, ἔτι δὲ τῶν ἱαμβείων τὸ τὰ μὲν λέγεσθαι παρὰ τὴν κροῦσιν, τὰ δ' ᾄδεσθαι, Ἀρχίλοχον φασι καταδειῖξαι, εἶδ' οὕτω χρέσασθαι τοὺς τραγικοὺς ποιητάς, Schneiderus in lexico Græco his verbis id ipsum explicatius dici putat, quod uno vocabulo παρακαταλογὴ dictum sit. At, ne memorem, hanc explicationem non posse satis bene cum iis, quæ Aristoteles dicit, conciliari, vel propterea falsam eam esse intelligitur, quia Plutarchus recitationem ad citharam vel tibiam aperte a paracataloge distinguit, atque ut duo diversa Archilochi inventa commemorat. Opportune accedit, ut Hesychius, quid cataloge sit, tradiderit: καταλογὴ, τὸ τὰ ᾄσματα μὴ ὑπὸ μέλει λέγειν. Ita recte Schneiderus. Nam apud Hesychium et Favorinum ὑπὸ μέλη legitur. Quod si καταλογὴ est recitatio absque modulatione, unde dictum est καταλογάδην, παρακαταλογὴ erit similis ratio in canendo. Eam autem quam aliam esse putabimus, quam quæ hodie quoque ab eadem re simili nomine genus canendi recitativum dicitur? Quod quis, obsecro, vel nostris vel veteribus ut vitium exprobrabit, quum eo non modo de industria, sed pro conditione carminis etiam efficacissime utantur?

13. Est autem hujus canendi generis natura in eo posita, ut, etsi

non destitutum sit numero, tamen non ea severitate observet numerum, quæ in cantu rhythmico obtinet: ita enim vocabimus cantum, qui certis mensurarum descriptionibus adstrictus est. Ab eaque re dicta est hæc ratio παρακαταλογή, quod relaxata illa rhythmorum severitate propius ad sermonis libertatem accederet. Ἐνωμαλίαν ei tribuit Aristoteles, quia non æquabili rhythmorum decursu continetur, sed pro animi motu liberioribus sonis nunc celerius, nunc lentius, sine certa lege devolvitur. Idque παθητικὸν vocat, dicitque vel summo gaudio, vel maximo dolori accommodatum esse, quod animi commotio modum excedens nullis legibus continetur. Et ita hoc genere hodie quoque musici utuntur. Ad paracatalogen referendus est usus instrumenti musici, quod κλεψιάμβος vocabatur, commemorati a Polluce IV. 59. et Athenæo IV. p. 182. F. XIV. p. 636. B. F. Translatum est hoc nomen ad carminis genus, si fides est Hesychio, ita scribenti: κλεψιάμβοι. Ἀριστόξενος. μέλη τινὰ παρ' Ἀλκμᾶνι. Usum instrumenti declarat Phyllis Delius apud Athenæum his verbis, p. 636. B. ἐν οἷς γὰρ τοὺς ἰάμβους ἤδον, ἰαμβύκας ἐκάλουν· ἐν οἷς δὲ παρελογίζοντο τὰ ἐν τοῖς μέτροις, κλεψιάμβους. Videndum, ne scripserit ille παρακαταλογίζοντο. De sensu certe dubitationem eximit oppositum ἄδειν.

14. Cernitur autem vis et natura paracataloges in his maxime rebus. Primo, quæ res minimum a recto numeri incessu deflectit, lentando fine numeri per spondeum:

ἶχνος ἐπαντέλλων.

ὄμμασι δ' ἀντέχοις τάνδ' αἴγλαν.

Unde hæc forma non perinde in omnibus dochmiacis usitata est, sed in his potissimum, in quibus etiam aliis modis paracataloge usurpata invenitur.

15. Deinde ad paracatalogen pertinere videntur soluti in breves syllabas dochmiaci. Quoniam enim ista canendi ratio liberior est, minusque diligenter, quam in cantu rhythmico fit, numerum mensurasque observat, æquales maxime syllabas desiderat, quæ pro arbitrio plus minus accelerari tardarive possint. Et ita hodie quoque in hoc genere plurimos ejusdem fere mensuræ sonos conjungi videmus. Nihil impedit autem, quin a solutionibus omninoque a brevibus syllabis initium fiat, dummodo in fine saltem rectis pedibus consistat numerus, finiri que certo modo et concludi animadvertatur. Aliter enim ne speciem quidem numeri conservabit, sed medio in cursu dilabi ac diffuere videbitur. Atque ita hodie quoque finem paracataloges faciunt certo pede.

16. Deinde vero etiam productio syllabarum ancipitum duobus modis ad paracatalogen referenda videtur, uno, quum etiam arses longæ manent, quo in genere, quemadmodum solutis omnibus longis vagus est numerus et instabilis, ita idem fit, ubi omnes aut pleræque longæ sunt, sublata per nimiam similitudinem justa mensurarum comparatione,

ἀνδρῶν ἀλφιστᾶν.

εὐαῆς ἡμῖν ἔλ - θοις, εὐαίαν, ὠναξ.

altero, quum arses solvuntur, quæ res facit, ut multo magis laxus solutusque numerus videatur, voce paullo longius immorante his syllabis, quæ breves esse debebant:

ὅτε τε σύριγγες ἔκλαγγαν ἐλίτροχοι,
θεὸν πρόμον Ἄλιον.

17. Porro vel maxime conspicua est paracataloge in transitu a cantu rhythmico, colliquescentibus duobus numeris, rhythmico, et eo, in quo solutiores numeri sunt. Quod genus ejusmodi est, ut, quum ab initio certis pedibus ingrediatur, deinde vel in medio isto incessu, vel novo facto firmi pedis initio, repente languescat, et ambiguo ac veluti trepidante gradu in solutos paracataloges numeros dilabatur:

ἀνεμώκεος εἴθε δρόμον νεφέλας ποσὶν
ἔξανύ — σαιμι δι' αἰθέρος.
ἀπέσαι, ἀπέσαιο, τυφλόν,
Ἄλιε, — Φέγγος ἀπαλλάξας.

In quibus exemplis dactylus dochmium præcedens, ubi firma arsi institit, statim in thesi remissus confluit in unum cum dochmio. Quem pedem qui totum ita, ut præcedentes dactylos, qui certo numero incedunt, pronunciare volet, is statim sentiet, sic eum non posse in unum numerum cum dochmio confundi, sed mutandum esse numerum, remittendumque, ut incertiore incessu in alium numerum transire queat. Id autem ut plerumque fit in dactylo, ita interdum etiam in trochæo, ut

τίμι — ον ἔδος ἰκόμην,

et fortasse etiam in pæone:

δέδια δ' οὐ γὰρ ἄλιον — ἀφορεμᾶ πότ', οὐδ' ἄνευ ξυμφορεᾶς.

18. Denique maxime omnium in eo versatur paracataloge, ut vel initium fiat a vagis illis et incertis pedibus brevium syllabarum, vel hi pedes laxa quadam compage transitum ab alio dochmio ad alium faciant: ut,

ἔλειος, — ἔλειος ἔμολε ματέρος δειλαίως.
νέα τὰδε — νεοθεν ἤλαθ' ἐμοί.
χεῖρ' ἀπὸ κλιμάκων, — ποδὸς — ἴχνος ἐπαντέλλων.
ἔξ ἄλλος ὄρμενον — χθονοτρεφές — ἔδανὸν ἢ ποτόν.

Quos pedes etsi numerum aliquem habere necesse est, tamen fortasse non ubique eumdem habent. Tres quidem breves syllabæ in plerisque locis aptius videntur eo ictu notari, ut si ex trochæo solutæ essent. Quattuor, si sunt in initio, similiter malim tamquam e dactylo solutas pronunciari. Quamquam quis hoc in genere quidquam definire ausit, quum præsertim proprium sit paracataloges, ut nihil nisi fluxa quædam pedum simulacra habere videatur?

19. Illud vero non est prætereundum, fortasse non solos dochmiacos numeros, sed alios quoque versus paracatalogen admisisse. Certe

si e copia brevium syllabarum colligi aliquid potest, etiam iambici numeri interdum ad hunc modum dissoluti sunt: velut in Prometheus v. 900. s. 903. s.

20. Quid vero de dithyrambis censebimus, quo in genere carminis ita, ut nullo in alio, usitatum est, plurimas breves syllabas conjungi? Quæ quum multo difficilius ad certos numeros redigi posse videantur, etsi hoc non mirum est in tanta fragmentorum paucitate, ademptaque opportunitate rationis antistrophicæ, quærendum erit, an paracataloge multo magis dithyramborum, quam tragœdiæ propria fuerit. Fatendum certe est, nihil naturæ dithyramborum convenientius esse. Quod si usi sunt paracataloge poëtæ dithyrambici, Aristotelem illo in loco, quem supra attulimus, non hoc quærere existimabimus, cur propria tragœdiæ sit paracataloge, sed cur, quum aliorum sit carminum propria, tamen recte in tragœdia apteque usurpari possit. Non esse autem propriam tragœdiæ vel ex eo intelligi potest, quod inventa dicitur ab Archiloco. Hinc æstimari poterit, quo jure Boeckhius vel tragicis exprobravit paracatalogen, vel Pindarum ab ea immunem esse contenderit.

21. Dicatur nunc de Romanis. Ac nimis mirum foret, si hi prorsus a versibus dochmiacis abstinuissent: multoque credibilius est, delitescere apud eos hoc genus, aut a correctoribus obscuratum esse, præsertim si Græcorum exemplo liberioribus formis usi sint. Quamquam vix crediderim eos hoc fecisse, quia in tanta prosodiæ libertate vix species certa numeri relicta fuisset. Plauti quidem emendatio si pluribus præsiidiis, quam hactenus, adjuncta, et felicius atque a peritioribus tentata, majores progressus fecerit, non est dubium, quin multa, de quibus nunc aut suspicio tantum est, aut ne hoc quidem, vel melius intellecturi vel etiam deprehensuri simus. Ad dochmiacos autem quod attinet, cavendum est, ne cum his confundantur Bacchiaci dimetri catalectici, qui etsi formam habent eandem, tamen, quod fere Bacchiacis consociati sunt, ad hos potius pertinere, quam in dochmiis numerandi videntur. Eorum exempla quædam supra attuli in versibus Creticis p. 221. ex quibus hi,

bonús sit bonís,
malús sit malís,

etiam eo videntur Bacchiacum numerum testari, quia sic rectius ad sententiam pronuciari possunt: nam si dochmiaci essent, ictum, eumque fortiorem, verbum *sit* haberet, quod melius hic in thesi collocatur. Alia hujusmodi exempla, Bacchiacis versibus mixta, in Persa sunt V. 2, 28. 30.

perge, út cœperás.
hoc, léno, tibi.
delúde, ut lubét,
herús dum hinc abést.
vidésne ut tuis
dictís pareó?

Certo vero dochmiacos esse contenderim hos versus in Menæchmis V. 6, 9.

verbéra, cómpedés,
molaé, mágna lássitúdó, famés.

Totam scenam infra in disputatione de versibus Bacchiacis emendatam dabo. Nam de singulis versibus plerumque incertum est iudicium, nisi totæ scenæ simul in numeros suos redigantur: idque haud parum impeditam reddit harum rerum investigationem.

CAP. XXIII.

DE VERSIBUS BACCHIACIS.

1. Bacchiacum numerum veteres metrici ad genus pæonicum retulere. Atque Aristides Quintilianus, cujus verba supra p. 193. posuimus, contractione quarti pæonis, scholiastes Hephæstionis autem p. 44. (72. ed. Gaisf.) secundi pæonis contractione Bacchium nasci dicit. Nos, quoniam non tempora numeramus, sed numerum respicimus, numerum hujus pedis spondiacum esse existimamus. Verum quoniam Ionici a minori eundem numerum habent, pro diversitate anacruseos, quæ in Ionicis e genere dactylico, in Bacchiis e genere trochaico est, alterum dactylicis, alterum trochaicis numeris adjunximus, ne opus esset aliud genus numeri, spondiacum, introducere.

2. Mirum est, Græcos raro Bacchiacis versibus usos esse, ut diserte testatur Hephæstio: τὸ δὲ Βακχαικὸν, σπανιὸν ἔστιν, ὥστε, εἰ καὶ ποῦ ποτε ἐμπέσοι, ἐπὶ βραχὺ εὐρίσκειται. Cujus rei quæ causa fuerit, ego nescire me fateor. Quam enim Boeckhius in libro de metris Pindari p. 146. ἀρρῦθρῖαν in hoc genere deprehendisse sibi visus est, ejus vellem rationem aperuisset, fecissetque, ut ita etiam aliis videri deberet. Est enim hic numerus ita simplex et gravis, ut mirer, si non placeat omnibus. Et placuit certe Romanis. Nam Dionysii Halicarnassensis iudicio non utar in hac re: qui ut recte sentiat de numero Bacchiaco, at de palimbacchio, quem Hephæstio alii que ἀνεπιτήθειον πρὸς μελοποιίαν vocant, ea tradit, quæ vix quisquam probet. Ejus verba in libro de comp. verb. p. 226. ed. Schæf. hæc sunt: ἐὰν δὲ τὴν ἀρχὴν αἱ δύο μακρὰι κατάσχωσι, τὴν δὲ τελευτὴν ἡ βραχεῖα, οἷά ἐστι ταυτί.

σοί, Φοῖβε, Μοῦσαι τε, συμβῶμεν,

ἀνδρῶδες τε πάνυ τοῦτο τὸ σχῆμα, καὶ εἰς σεμνολογίαν ἐπιτήθειον. τὸ δὲ αὐτὸ συμβήσεται, κὰν ἡ βραχεῖα πρώτη τεθῆ τῶν μακρῶν· καὶ γὰρ οὗτος ὁ ῥυθμὸς ἀξίωμα ἔχει καὶ μέγεθος· παραδείγμα δὲ αὐτοῦ τοῦδε,

τὶν' ἀκτάν, τὶν' ὕλαν δρᾶμω; ποῖ πορευθῶ;

τούτοις ἀμφοτέρους ὀνόματα κίτται τοῖς ποσὶν ὑπὸ τῶν μετρικῶν, Βακχεῖος μὲν τῷ προτέρῳ, Δαιτέρῳ δὲ ὑποβάκχειος. Quamquam excusari hic quodammodo poterit, si eum de oratorio tantum numero loquutum putabimus. Gaudebo ego quidem, si quis idoneam rationem attulerit, quare Græci non

delectati esse numero Bacchiaco videantur; sin minus, ad ea hoc referam, qualia multa casu an libidine quadam aliis gentibus placuisse, aliis displicuisse videmus.

3. Et dubitari potest, an omnino Bacchiacis versibus usi sint Græci. Nam etsi, ubi invenitur hoc genus, ita plerumque verba divisa sunt, ut ea ipsa re pedem Bacchium obtrudere videantur, velut in hoc exemplo, quod Hephæstio solum attulit,

ὁ ταῦρος δ' εἰοικεν κυρίζειν τίν' ἀρχάν·
φθάσαντος δ' ἐπ' ἔργοις προσηθήσεται νιν·

vel in Æschyli Prometheo v. 115.

τίς ἀχώ, τίς ὀδμὰ προσέπτα μ' ἀφεγυγής;

aliisque exemplis, quæ supra cap. XXI. allata sunt: tamen ita hi versus cum dochmiacis, a quorum natura abhorreere Bacchiacum numerum significavimus, conjuncti sunt, ut merito dubitandum videatur, an ex dochmiis hypercatalectis constant. Illis, quæ supra attuli, addam hæc in Sophoclis Philocteta v. 394. 510.

σὲ κακεί, μᾶτερ πότνι' ἐπηυδάμαν,
ὄτ' ἐς τόνδ' Ἀτρειδᾶν ὕβρις πᾶσ' ἐχώρει,
ὅτε τὰ πάτρια τέυχια παρέδιδosan, ἰ - ὠ μάκαι - ρα.
εἰ δὲ πικρούς, ἀνάξ', ἔχθρις Ἀτρεΐδας,
ἐγὼ μὲν τὸ κείνων κακὸν τῷδε κέρδος
μετατιθέμενος, ἔνθαπερ ἐπιμέμονεν, ἐπ' - εὐστόλου.

Hujusmodi sunt quædam eorum, quæ Gaisfordius ad Hephæstionem p. 331. seq. commemorat, nominatim Aristophanis in Acharn. 735. Eurip. ex ed. Musgr. in Oreste 173. 1286. Rhes. 697. Neque enim omnia, quæ vir doctissimus attulit, ad hanc quæstionem pertinent. Sic etiam in Bacchis v. 991.

Φονεύουσα λαιμῶν διαμπᾶξ
τὸν ἄθεον, ἄνομον, ἄδικον Ἐχίονος
γόνον γηγενῆ.

Nec minus in Helena versus 650. quem Gaisfordius pentametrum esse putat, quum carmen illud maximam partem ex dochmiacis numeris constet, satis firmum Bacchiaci numeri præsidium erit. Præterea quum dubitari possit, an, si usi sunt Græci numero Bacchiaco, anacrusin noluerint ancipitem esse, hic versus in Ione 190. 201.

ἰδοὺ τόνδ' ἄθρησον,
καὶ μὰν τόνδ' ἄθρησον,

tanto magis videbitur dochmiacus esse hypercatalectus, nisi ille forte ad genus ab utroque diversum, quod cognatum est Glyconeis, pertinet.

4. Quin ne de monometro quidem ita affirmare ausim, ut nihil dubitationis relinquatur. Hic versus enim qui interdum trimetris inseritur, ut in Philocteta 785. 787. 804. alibi ultimam brevem habet, ut in CEd. Col. 123. 130. ut incertum videatur, utrum ille

vere Bacchiacus sit, an iambicus monometer catalecticus, præsertim quum etiam anacrusin ancipitem habeat, si quidem recte in Philoct. 796. legitur,

α' ποί ποί.

Nisi forte distinguendus est alter ab altero.

5. Sed convertamus nos ad Romanos, qui hoc metro valde delectati sunt. Hi, et solutiones utriusque longæ crebro usurparunt, præterquam in fine versus, cujus ultima, quoniam anceps est, immunis a solutione manet, et anacrusin nunc longam esse voluerunt, nunc etiam disyllabam fecerunt. Ac disyllabam maxime in primo et tertio pede, interdum etiam in secundo et quarto admisere. Plautus in Aul. II. 1, 4. 5.

quamquam háud falsa súm nos odiósas habéri:
nam múltum loquáces merito ómnes habémur.

In Menæchm. V. 6, 6.

merito hóc nobis fít, qui quidem húc venerímus.

In Amphitr. II. 1. 15.

tun mé, verbero, aúdes herúm ludificári?

6. Usi Romani sunt plerumque tetrametro catalecto, interdum etiam ut dimetrum aliquem admiscerent. Inveniuntur vero etiam aliæ formæ. Præterea et cum Creticis et cum aliis numeris sæpe eos consociant. Neque comœdia solum, sed etiam tragœdia hos versus usurpavit. Ennius in Hectoris Lustris:

quid hóc hic clamóris? quid hóc hic tumúlti est?
nomén qui usurpát meum? quid ín castris strépiti est?

7. Exemplo sit Plauti locus in Pænulo I. 2.

AD. Negóti sibi qui volét vim paráre,
navem ét mulierem haéc duo sibi comparáto.
nam nállæ magís res duaé plus negóti
habént, forte si ócceperís exornáre,
5 neque úmquam sat ístæ duaé res ornántur,
neque eís ulla ornándi satís satietás est.
atque haéc ut loquór, nunc domí docta díco.
nam nós usque ab aúrora ad hóc quod díei est,
postquam aúrora illúxit, numquám concessámus
10 ex índustria ámbæ lavári, aut fricári, aut
tergéri, aut ornári, políri, expolíri,
pingí, fingí: et úna binaé singulís quæ
datæ áncillæ, eaé nos lavándo eluéndo
usque óperam dedére, aggerúndaque aquá sunt
15 virí duo deféssi.

apáge sis, negóti quantum ín muliere úna est:
sed véro duaé, sat sció, maximo úni
populó cuilubét plus satís dare potís sunt,
quæ nóctes díesque omni in aétate sémper
20 ornántur, lavántur, tergéntur, poliúntur.
postrémo modús inuliebris núllust, neque úmquam

- lavando et fricando scimus facere finem.
 nam quae lavata est, nisi perculta ea est, meo quidem animo
 quasi lutea est. AN. mirum equidem, soror, te istaec sic fabulari,
 25 quae tam callida et docta sis et facta.
 nam quom sedulo munditer nos habemus,
 vix aegreque amatorculos invenimus.
 AD. ita est: verum hoc unum tamen cogitato:
 modus omnibus rebus, soror, negotium optimum habitu est:
 30 nimia omnia nimium exhibent negoti hominibus ex se.
 AN. soror, cogita, amabo, - item nos perhiberi,
 quam si salsa murtatica esse autumantur,
 sine omni lepore et sine suavitate:
 nisi si multa aqua usque et diu macerantur,
 35 olent, tangere ut non velis . . . .
 item nos sumus: eius seminis mulieres sunt,
 insulsae admodum atque invenustate . . .
 sine munditia et sumptu.
 MI. coqua est haec quidem, Agorastocles, ut ego opinor:
 40 scit murtatica ut maceret. AG. quid molestu's?
 AD. soror, parce, amabo: sat est istuc alios:
 ne nosmet nunc nostra etiam vitia eloquamur.
 AN. quiesco. AD. ergo amo te: sed hoc nunc responde
 mihi, sunt hic omnia, quae ad deum pacem oportet
 45 adesse? AN. accuravi.
 AG. diem pulcrum et celebrem et venustatis plenum,
 dignum Venere pol, qui sunt Aphrodisia hodie.
 MI. equid gratiae, quom huc foras te evocavi?
 jam nonne me decet cado donari vini veteris?
 50 dic dare. nihil respondes? lingua huic excidit, ut opinor.

In his v. 2. *sibi* Reizius addidit. V. 5. *sat istae* scripsi pro *satis haec*.
 V. 8. 9. codices sequutus sum, in iisque etiam Lipsiensem. Verba,
postquam aurora illuxit, tantum abest, ut interpretamentum sint, ut
 huic orationi praecclare conveniant. Et quis interpres verba *ab aurora*
 explicatione indigere putasset? V. 13. vulgo, *quae datae nobis an-*
cillae. V. 14. addidi *usque*, et *dedere* cum Reizio pro *dederunt* scrip-
si. V. 23. addidi *ea*. In sequente versu, ubi V. C. *quasi inlusta*,
 MS. Dec. *quasi injusta est*, cod. Lips. *quasi musta est*, veram mihi
 videor his vestigiis lectionem deprehendisse. V. 29. ita restituit
 Reizius. V. 37. etiam MS. Lips. *invenustate*. Versus hic, ut v. 35.
 mutilus est: excidisse videtur *plene*. V. 41. libri, *sat est istuc alios*
dicere nobis. Delevi, quae ab interprete adjecta videbantur. V. 42.
 addidi *nunc*, pro quo codd. Parei *in*, et scripsi *eloquamur* pro *loqua-*
mur. V. 45. vulgo *omnia accuravi*.

8. Alium addam locum ex Amphitr. II. 2.

- Satin parva res est voluptatum in vita atque
 in aetate agunda, pra quam quod molustum est.
 ita quoque est in aetate hominum comparatum:
 ita dis est complacitum, voluptatem ut moeror
 5 comes consequatur; quin incommodi plus
 malique illico assit, boni si obtigit quid.
 nam ego id nunc experior domo, atque ipsa de me
 scio, quoi voluptas parumper data est, dum

- virí mei fuit mihi potestas videndi
 10 noctem unam modo: atque is repente abiit á me
 nunc hinc ante lucem: sola hinc mihi nunc videor,
 quia ille hinc abest, quem - ego amo præter ómnis.
 plus aegri ex eo ábitu viri, quam ex adventu
 voluptatis cepi.
- 15 sed hoc me beat saltem, quoniam perduellis
 vicit, - et domum laudis compos revénit.
 absit: dummodo laude parva domum se
 recipiat: feram et perferam usque abitum ejus ánimo
 forti atque obfirmato: id modo si mercedis
 20 datur mi, ut meus victor vir belli clúeat,
 satis mi esse dicam: virtus præmium optimum est:
 virtus omnibus rebus antequam profecto:
 libertas, salus, vita, res, et parentes,
 et patria, et prognati tutantur, servantur:
 25 virtus omnia in sese habet: - omnia assunt
 bona, quem penes est virtus.

Primos quindecim versus, si satis de hexametri usu constaret, nihil impediret, quin hexametros facere liceret. V. 3. ita Reizius ordinem verborum constituit. V. 4. vulgo, *ita dis placitum*. V. 9. vulgo, *dum viri mei mihi potestas videndi fuit*. V. 11. in principio *nunc* addidi, et v. 13. *eo*. V. 16. vereor, ne aliquid vitii reliquum sit: productio enim ut excusari possit propter interpunctionem, tamen displicet, quia minor hæc interpunctio est. Et quum *quoniam* in præcedente versu *qm* scriptum sit in codd. videndum, ne hæc rectius ita constituentur, *quom perduellis vicit, quom domum laudis compos revénit*. Recte se tuebitur productio v. 25. Quæ in fine v. 16. vulgo addita sunt verba, *id solatio est*, delevi, quia codicum et edd. vett. lectio, *in solatio est*, interpretationem hæc esse arguit verbi *beat*. V. 21. vulgo, *præmium est optimum*. *Optimum* hic, ut alibi, prima brevi est. V. 25. *in sese* pro *in se* præbuit codex Lipsiensis.

9. Etiam clausulas habent interdum Bacchiaci, easque iambicas, ut apud Terentium in Andr. III. 2, 4.

quod jússi ei darí bibere et quántum imperávi,
 date: móx ego huc revértor.

Harum exempla sunt etiam apud Plautum in Mostell. I. 2. quo in loco, nisi libri nos fallunt in hac tam male habita fabula, etiam trimetri aliqui inveniuntur. Scena ista ad hunc modum constituenda videtur.

- Recórdatus múltum et diú cogitávi,
 argúmenta que in pectus múltá institívi
 ego, atque in meo corde, si ést quod mihi cor,
 volúta vi eám rem et diú disputávi,
 5 hominém quóius rei, quando nátus,
 similem ésse arbitrárer, simulácrum que habérem.
 id répperi jam exéplum.
 novárum ædium ésse arbitrór similem ego hóminem,
 quando híc natus ést: ei rei argúmenta dicam.

- 10 atque hóc haud vidétur verí simile vóbis.
 at ego id faciam ita ésse ut credátis:
 profécto esse ita, út prædicó, vera víncam.
 atque hóc vosmet ípsi, sció, proinde utí nunc
 ego ésse autumó, quando dícta audiétis
- 15 mea, haud áliter id dicétis.
 auscúltate, argúmenta dúm dico ad hánc rem:
 simúl gnarurés vos volo ésse hanc rem mécum.
 ædés quom extempló sunt parátæ, expolítæ,
 factæ probe, examússim,
- 20 laudánt fabrum, atque ædís probant sibi quísque: inde exemplum éxpetunt
 sibi quísque simile suís suo sumptu: óperam non parcúnt suam.
 átque ubi illo ímmigrat néquam homo indíligen
 cúm pigra fámilia, immúndus, instrénuus,
 hic jam aédibus vitium ádditur, bonæ quom curantúr male.
- 25 átque illud saepe fit, quóm tempestás venit,
 cónfringit tégulas, ímbricesque: íbi . . .
 dóminus indíligen réddere aliás nevolt.
 vénit imbér, lavit párietes, pérpluunt
 tígna, putréfacit — ær operám fabri.
- 30 néquior fáctus jam — úsus est aédium.
 átque ea haud ést fabri cúlpa, sed mágna pars
 mórem hunc induxérunt, si quid númmo sarcirí potest,
 úsque dum mantánt, neque id . . . . . faciunt, dónicum
 párietes ruunt: aédificántur aédés totæ dénuo,
- 35 hæc árgumenta ego aédificiis díxi: nunc etiám volo
 docére, ut homines aédium esse símilis arbitrémini.
 primúm dum paréntes fabri liberúm sunt,
 et fúndamentum substruúnt liberórum,
 extóllunt, paránt sedulo ín firmitátem, et
- 40 ut ín úsum boní sint, et ín speciem pópulo,
 sibíque aut matériæ nepárcunt, nec sumpptus
 sibi sumpptui esse dúcunt:
 expóliunt, docént litterás, jura, léges:
 sumptú suo et labóre
- 45 nitúntur, ut alií sibi esse illórum símilis éxpetant.
 ad légionem quom ítur,
 ádminiculum eís danunt tum jam áliquem cognatúm suum:
 eátenu abeunt á fabris. unum émeritum est stipéndium:
 igitúr tum specimen cérnitur, quo evéniat aédificátio.
- 50 nám ego ad illúd frugi usque ét probus fui,
 ín fabrorúm potestáte dum fui.
 pósteaquam ímmigravi ín ingeniúm meum,
 pérdidi operám fabrorum íllico: — óppido
 vénit ignávia: ea míhi tempestás fuit:
- 55 éa mi adventú suo grádinem, imbrem áttulit:
 hæc verecúndiam mi ét virtútis modum
 déturbât, éxuit,
 detéxitque a med íllico: postílla obtigere néglegens
 fui: continuo pro ímbre amor — advénit . . in cór meum.
- 60 is úsque ín pectus pérmanavit, pérmadefecit cór meum.
 núnc simul rés, fides, fáma, virtús, decus
 désuerunt: égo sum ín usu fáctus nimio néquior.
 atque édepol jam hæc tigna húmide putént nunc: non videór mihi
 sarcire posse ædís meas, quin tótæ perpetuæ ruant,

- 65 quin fúndamento périerint, nec quisquam esse auxilió queat.
 cór dolet, quóm scio, ut núnc sum ego, atque út fui:
 quó neque indústrior dé juventúte erat
 árte gymnástica, díscó - hastis, píla,
 cúrsu, - armís, equo: víctitábám volup.
- 70 pársimonia ét durítia dísciplínæ aliís eram:
 óptumi quique éxpetebant á me doctrínám sibi.
 núnc, postquam nihil sum, id vero meópte ingenio répperi.

V. 2. *institivi* Reizio debetur. V. 4. vulgo *eam rem volutavi*. MS. Lips. *volitavi*. V. 11. vulgo *esse ita*. V. 12. etiam cod. Lips. *vera*. V. 20. seq. ita plane cod. Lips. nisi quod, ut cæteri codd. *operam pascunt suam*. V. 25. addidi *quom*. In fine sequentis versus *igitur*, vel *ille tum* excidisse videtur. V. 30. vulgo *factus jam est usus*. Quæ scriptura non pugnabo ne servetur. Ita versus erit ex duobus Creticis et ordine trochaico compositus, ut v. 50. 51. Neque affirmaverim, non posse talem esse etiam v. 25. etsi id isto loco minus placet. V. 31. addidi *ea*. V. 33. etiam cod. Lips. *usque dum manent*. Lacunam sic expleri licebit, *neque id dum ut faciant faciunt*. V. 36. scripsi *docere* pro *dicere*. V. 40. libri veteres, *et ut in usum boni, et in speciem populo sint*. V. 42. Dubitari potest, an continuato Bacchiaco numero scripserit, *nec sumptus sibi sumptus ducunt, vel, nec sumptus sumptus esse ducunt*. V. 46. *itur* dedit cod. Lips. V. 48. vulgo *unum ubi*. V. 55. vulgo *imbremque*. V. 57. libri, *deturbavit, textit, detexitque a me illico*, et post *obtigere* addunt *eam*. V. 59. excidisse videtur *ad me*. V. 61. vulgo *decusque*. V. 63. *ita in jam* mutavi et addidi *nunc*. V. 65. vulgo *quin cum fundamento*. Comparari potest Cistell. II. 2, 1.

anum sectatus sum clamore per vias.

et in Epid. II. 1, 6. *uxorem pudore exsequi*, quem locum infra dabimus segm. 16. V. 66. addidi *ego*. V. 68. 69. hiatus similis in simili loco comparari poterit, Bacch. III. 3, 24.

ibi cursu, luctádo, - hasta, díscó, pugilatú, píla.

Haud negaverim tamen, et ibi facile removeri hiatum posse, et hic aliquam dubitationem relinquere, an rectius, adhibito ordine illo trochaico, versus ita distinguantur,

árte gymnástica,
 díscó, hastis, píla,
 cúrsu, armís, equo.
 víctitábám volup,

sive placeat priores duos in unum conjungi.

10. Interdum versus Bacchiaci videntur systematum perpetuitate cohærere. Varro *περί ἑξαγωγῆς* apud Nonium p. 336.

quemnam te esse dicam, ferá qui manú corporís fervidós fontium áperis lacús sanguínis, teque víta levás ferreo énsé?

Quamquam apud Plautum, cujus vix ulla fabula sine Bacchiacis est,

vereor ne perpauca versuum ita perpetuatorum exempla invenientur. Et si qua, videndum ne longioribus versibus constant, etsi hi ipsi systematum instar sunt. Ut in fine Pseudoli, qui locus ita scribendus :

PS. quid nunc? numquid iratus es aut mihi aut filio propter has res, Simo? SI. nil profecto.

PS. i hac. BA. te sequor, quin vocas spectatores simul? - PS. hercle me isti haud solent, neque ego ergo istos. verum sultis applaudere atque approbare hunc gregem et fabulam, in crastinum vos vocabo.

Quorum versuum singula paria octametrum praebebunt. Plerisque vero in locis, in quibus tetrametri in media voce finiri videntur, ea res corruptelae alicui debetur. Ut in eadem fabula V. 1, 3.

nam hercle si cecidero, vestrum erit flagitium, pergitin pergere? ah saevendum mihi hodie est.

Scribe :

nam si cecidero, vestrum erit flagitium hercle. pergin pergere? ah serviendum mihi hodie est.

Vino madens Pseudolus, ut antea utrumque pedem, ita nunc illum unum, quem tum frustra promovere conabatur, alloquitur. Maxime memorabilis ex illo genere locus est in Menæchm. IV. 2, ubi octo versus cohærent :

Ut hoc utimur maxumè more móro
moléstoque multum : atque uti quique sunt optumí maxumí, morem habent hunc, cliéntis sibi omnes volunt esse multos : bonine an malí sint, id haud quaeritant : res magis quaeritur, quam cliéntum fidés quouismodi cluat : si est pauper atque haud malus, nequam habetur : sin dives malust, is cliéns frugi habetur.

Vix tamen erit, opinor, qui a Plauto verba tam misere divulsa esse credat. Nihil vero proficiat, ut videtur, si inde a medio secundo versu usque ad finem sexti Creticum numerum adhibeat, qui hic, ut alibi, ita se commodum praebet, ut difficile sit, utro usum poetam dicas, invenire. Nisi fallor, sunt isti quidem Bacchiaci versus, sed aliter paullo et scribendi et distinguendi :

Ut hoc utimur maxumè more móro
moléstoque multum : atque
ut quique optumí maxumí, morem habent hunc,
cliéntis sibi omnes volunt esse multos :
5 bonine an malí sint, id haud quaeritant ; res
magis quaeritur, quam fidés quoa cluat.
si is est pauper atque haud malus, nequam habetur :
sin dives malust, is cliéns frugi habetur.

quí nec legés, neque æquum bonum usquam colunt ;
10 sollicitos patrónos habent ;

- datum denegant, quod datum est,
 litium pleni, rapaces,
 viri fraudulentii:
 qui aut fenore aut perjuriis
 15 habent rem paratam: mens est in querelis.
 juris ubi dicitur dies, simul patronis dicitur:
 aut ad populum, aut in jure, aut ad judicem est res.

V. 9. vulgo *qui neque leges*. Disposui hos versus ita, ut nihil mutari opus esset. Ita hic Creticus, v. 12. trochaicus, 14. iambicus erit. Et, nisi aliud quid emendatiores libri olim praebebunt, certe non improbabilem hanc rationem esse credam. V. 15. vulgatum *partam* in *paratam* mutavi auctoritate MS. Lips. et edd. vett. Post v. 16. quae in libris leguntur, *quippe qui pro illis loquantur* (MS. Lips. *loquuntur*) *quae male fecerint*, manifesto interpretis verba sunt.

11. Epodici videntur Bacchiaci esse in Pseud. I. 3, 15.

- a PS. hodie nate, heus, hodie nate: tibi ego dico, heus, hodie nate
 redi et respice ad nos: tametsi occupatus,
 moramur: mane: est, colloqui qui volunt te.
 B. quid hoc est? quis est, qui moram ui occupato
 5 molestam obtulit? C. qui tibi sospitalis
 fuit. B. mortuus, qui fuit: qui est, is vivost.
 a PS. nimis superbe. B. nimis molestus. C. reprehende hominem: as-
 sequere. B. i puere.
 PS. accedamus hac obviam. B. Juppiter te
 perdāt, quisquis es. PS. te volo. B. at vos volo ambos.
 10 vorte hac te, puer. PS. non licet colloqui te?
 B. at mihi non lubet. C. sin tuam est quippiam in rem?
 B. licetne, obsecro, bitere, an non licet? PS. vah,
 c manā. B. omitte. C. Ballio, audi. B. surdus sum: C. profecto...
 B. inanis logista es.
 15 C. dedi, dum fuit. B. non peto, quod dedisti.
 C. dabō, quando erit. B. ducitō, quando habebis.
 C. heī heī quam ego malis
 perdidī modis,
 quod tibi detuli et quod dedi. B. mortuo
 20 verba nunc facis:
 stultus es: rem actam agis. PS. nosce saltem hunc, quis est.
 B. jam diu scio,
 qui fuit: nunc quis hic est, is ipsus sciat.
 ambula tu, i, i.
 25 PS. potin ut semel modo, Ballio, – huc cum lucro respicias?

Hic in versu tertio praeclearam lectionem, *est, colloqui qui volunt te*, suppeditavit codex Lipsiensis. V. 4. addidi *mi*, et v. 6. *is*. V. 9. ita cod. Lips. Vulgo, *at vos ego ambos*. V. 13. vulgo Ballioni continentur verba *profecto inani logistae*, vel, ut in codd. quibusdam et edd. est, *profecto inani loquus es*. At facile apparet, aliquid hic interloquutum esse Calidorum: sed locus mutilus est. Dixerat ille, nisi fallor, *profecto resta*. V. 23. addidi *hic*, et v. 24. *i, i*.

12. Cum anapaesticis versibus conjuncti sunt Bacchiaci, nisi fallor, in Aulularia II. 1. quem locum, quia valde turbatus est, emendatius scriptum afferam.

- EV. Velim te arbitrari med hæc verba, frater,
 meâ fidêi tuâique rêi hoc
 caussâ facere, ut æquomst germânam sororem :
 quamquam hæud falsa sùm, nos odiôsas haberi :
 5 nam mûltum loquâces merito ômnnes habémur,
 nec mûtam profecto repértam ullam esse hódie
 dicúnt ullo in saéclo.
 verum hóc, frater, únum tamén cogitâto,
 tibi proximâm me, mihiqûe esse itém te,
 10 ut æquomst, quod in rem esse utrîque arbitremur,
 et mihi te, et tibi me consúlere et monére,
 neque ócultum id haberi tibi, neque pér metum mussâri,
 quin párticipem páriter ego te, ét tu me ut fácias.
 eó nunc secréto forâs te huc sedúxi,
 15 ut tuâm rem – ego técum hic loquerér familiârem.
 M. hem dá mihi, optuma fémina, – manum. EV. úbi ea est? quis ea
 est nam óptuma?
 M. tu. EV. tú me ais? M. si negás, nego. EV. decet équidem vera
 próloqui.
 nam nûlla potis est éligi: – alia ália peyor, frater, est.
 M. idem ego árbitor, nec mé tibi advorsârier
 20 certum ést de istac re umquâm, soror.
 quid vís? EV. dá mihi óperam,
 amábo. M. tuást: utere, átque imperá sis.
 EV. id quod in rém tuam – óptumum esse árbitor,
 téd id admónitum adventó. M. soror, tuó facis
 25 móre. EV. factúm volo.
 M. quid ést id, sorór? EV. quod tibi sempitérnum
 salútare sít liberís procreándis:
 ita dí faxint:
 vólo te uxórém domum dúcere. M. hei – óccidi.
 30 EV. quid ita?
 M. quia mihi misero cerebrum éxcutiunt
 tua dícta, soror; lapidés loqueris.

V. 2. ita Reizius, sed omisso *hoc*, quod omittunt MSS. Lips. et Pal.
 quintus. Ed. Carp. et aliæ quædam veteres, *meâ fidei tuæque rei
 quicquid hoc est*. Vulgo, *meâ fidei tuæque rei hoc*. V. 7. libri *mulie-
 rem* addunt post *dicunt*. V. 9. vulgo *item esse te*. V. 12. addidi *tibi*.
 V. 14. vulgo, *te huc foras*. V. 16. addidi *hem*. V. 17. vulgo, *decet te
 equidem*, sed *te* omittunt duo ex Palatinis et Lips. V. 18. libri, *nam
 optuma nulla*. V. 19. vulgo, *nec tibi adversari*. MS. Lips. *nec tibi
 adversarier*. V. 22. etiam MS. Lips. *impera sis*. V. 24. vulgo, *te
 id admonitum*. MS. Lips. *te monitum*. Deinde vulgo, *more tuo facis.
 facta volo*. V. 27. idem codex omittit *salutare*. Horum versuum
 16. 17. 18. tetrametri iambici sunt, quos tamen etiam in dimetros
 dividi licet, qualis est 20. quem præcedit trimeter. V. 23. 24. 29.
 Cretici sunt; 28. 31. 32. anapæstici. Epiphonema his additum v.
 30. nisi quid aliud latet.

13. Catalecticorum cum acatalectis junctorum memorabile exem-
 plum exstat in Menæchmis V. 6. ubi, si libris fides est, etiam trime-
 ter catalecticis invenitur, cujus exempla quædam etiam in iis sunt,
 quæ supra ex eadem fabula IV. 2. attuli.

- Spectámen bonó servo id ést, qui rem herílem
 procúrat, vidét, collocát, cogitát,
 ut ábsente heró suo rem herí diligénter
 tutétur, quam si ípse assit, aút rectiús.
 5 tergúm, quam gulám; crura, quám ventrem, opórtet
 potióra esse, quóí cor modéste sitúmst.
 recórdetur íd, qui nihil sunt, quid his
 pretí detur áb suis herís,
 ignávis improbís viris,
 10 verbérea, cómpedés,
 molaé, mágna lássitúdo, famés,
 frígus durum: hæc prétia sunt ignáviæ. id ego mále malum
 métuó: proptereá bonum esse certum est potius, quám malum.
 nám magis multo pátiór facilius vérba: verbera ódí ego,
 15 nímioque edo lubéntius molitúm, quam molitum praéhíbeo.
 proptérea heri imperium éxsequor: bene ét sedate sérvo id.
 atque íd mihí prodest, álii sint ita, ésse ut in rem dúcunt.
 sin égo ero, ut me esse opórtet, id mi adhíbeam, culpa abstíneam,
 heró meo ut omnibus ín locis sim praésto, metuam haud múltum.
 20 prope ést, quando herús, quod faciám, pretium exsólvet.

V. 3. addidi *suo*. V. 7. *his pro iis* dedit cod. Lips. V. 15. *præhibeo* tribrachus est. V. 14. *facilius*, nisi *facile* scripsit, tribus syllabis pronuntiandum. Libri *ego odi*. V. 17. seqq. sic mutavi librorum lectionem, *aliis esse ita, ut in rem esse ducunt, sint: ego ita ero, ut me esse oportet: metum ut mihi adhibeam*. MS. Lips. et ed. Carp. *dicunt: sin ego ero, omisso ita*. Deinde MS. Lips. *metum id mihi*. Edd. vett. *mecum id mihi*. Iidem libri *culpa*. *Metum*, quæ est interpretatio pronominis, delevi. V. 19. post vocem *præsto* in libris omnibus inserti sunt versus ex Most. IV. 1, 1—4. de quo loco statim dicam. Apertum est autem, propter similitudinem sententiæ adscriptos in textum venisse. V. 20. satis clare, quod dedi, indicat scriptum fuisse lectio librorum veterum, *quando ceruso faciam*.

14. Sed ne quis inducatur loco, qui est in Most. IV. 1. ut catalecticos istos etiam anapæsto terminari credat, operæ pretium videtur, scenam illam, quæ corruptissima est, emendatius scriptam exhibere.

- Sérvi, qui quom cúlpa caruint, túm tamen metuúnt malum,
 hí solent herís utibiles ésse: nam illi, qui nihil
 métuunt, postquam súnť malum promériti, stulta sibi éxpetunt
 consília, exercént sesc ad cúrsuram, fúgiunt:
 5 sed hí si reprénsi sunt, faciunt a mála
 pecúli quod néqueunt . . . . .
 augént ex pauxillo, thesaúrum inde páriunt,
 mihí ín pectore . . consilí . . . . .
 malám rem priús, quam ut meúm tergum ...
 10 : . . ut adhúc fuit, mihí corium opórtet
 sincérum esse, atque út mihí vetém verberáre.
 si ego huíc imperábo, probé tectum habébo,
 malúm quom impluát cæterós, ne impluát me.
 nam ut sérví volúnt esse herum, ita solet . . .
 15 boní sunt bonís, improbí, qui malús fuit.
 nam núnc pessumí tot domí nostræ vívunt,
 pecúli suí prodigí, plagígéruli:

ubi, advórsum ut eant, vocitántar hero:

- nón eo: moléstus ne sis: scío, quid properas: géstis aliquo:
 20 jam hércle nunc íre vis, múla, pastúm foras.
 béne merens hóc preti inde ábstuli. abíi foras,
 sólus ego núnc eo advórsum hero ex plúrimis.
 hóc die crástini quóm herus rescíverit,
 máne male concástigabit eós exuviis búbulis.
 15 póstre mo minóris pendo térgum illorum, quám meum.
 illi erunt bucaédæ multo pótius, quam ego sim réstio.

Hic quoque paucis, quid mutaverim, indicabo. Et, quod paullo ante dicebam, primos hujus scenæ versus in Menæchmis V. 6, 22. ab interprete aliquo adscriptos esse, id ad emendationem eorum aliquid, sed non multum prodest, quoniam, qui eos illic adscripsit, aut, dum id memoriter faciebat, non ubique ipsa Plauti verba posuit, aut, quum sententiam tantum spectaret, formam orationis minus curavit. Sic autem ibi legitur: *servi, qui culpa carent, et metuunt, ii solent esse heris utibiles: nam illi qui nihil metuunt, postquam malum promeritum est, metuunt.* V. C. *qui cum culpam et metuo, et ex correctione, qui culpa carent metuunt.* MS. Lips. et ed. Carp. *omittunt ii.* Idem codex, *post malum promeritumst.* Male ed. Carp. *priusquam malum promeritum est.* In Mostellaria ipsa cod. Lips. *servi, qui quom culpa carent, tamen malum metuunt.* Ed. Carp. *servi qui cum culpa carent: tam malum metuunt.* Codd. Pall. *carint:* unde *caruunt* et *tum tamen dedi.* V. 2. *omnes esse heris utibiles,* et v. 3. *postquam sunt malum meriti, stulta sibi expetunt,* Hic vero *promeriti dedi,* indicium faciente illo additamento in Menæchmis. Id qui scripsit, videri potest, quæ Plautus inde a verbis *stulta sibi expetunt consilia dixerat,* breviter uno verbo *metuunt* complecti voluisse. Non diffiteor tamen elegantem ex ista scriptura lectionem concinnari posse, quæ non mirum foret si in tanta depravatione Mostellarix interiisset:

nam illi qui nihil

métuunt, post, quum málum promeritumst, métuunt, stulta sibi expetunt
 consilia.

V. 5. *reprensi pro reprehensi* dedit et Carp. Omnes, *faciunt a malo peculio.* Metrum monstrabat, *a mala* scribendum esse. Hoc enim vult, primo malam feriri, deinde graviore paulatim pœnas succedere. V. 6. 8. 10. omisi mala correctorum supplementa. In codd. lacunæ sunt. V. 6. supplementum aliarum edd. *facere de suo,* omittit ed. Carp. Rectius sic expleas, *bono promereri.* V. 7. MSS. Pall. *pau-xillo . . . . . de parant.* Hic, quod suppleverunt, *thesaurum inde parant,* ex obscurata vetusti codicis scriptura erutum videtur, quum cod. Lipsiensis, sed parum apte, *aurum magnum inde parant* præbeat. Ed. Carp. sic: *augent est pausillum mihi in pectore consilii: sed illud est. malam rem potius cavebo quam ut meum corium exsincerastum cernam.* Alii aliter. Aptius ita conjectes: *mihi in pectore id consilii est, devitare malam rem prius, quam ut meum tergum*

plagis lædatur. V. 10. Libri, *mihî corium esse oportet sincerum.* Sed ed. Carp. *ut adhuc mihî fuit corium: esse oportet sincerum.* V. 11. addidi *mihî*, et v. 12. *ego.* Cod. Lips. *habeo pro habeo.* V. 13. *me dedi pro mihî*, quum libri veteres *cæteros* tueantur. V. 14. ita expleri poterit, *ita solet is esse.* Elegantius esset, si legeretur, *heros, ita solent hi.* V. 15. Codd. Pall. *bonis sunt improbis sunt malus fuit.* Cod. Lips. *boni improbi sunt malus fuit.* Ed. Carp. *bonis cum probi sint, malis sint mali.* V. 16. *omnes, nam nunc domi nostræ tot pessimi vivunt.* V. 18. vulgo *vocantur.* Uti mutavi, versus est anapæsticus. V. 19. Codd. *quod properas.* Vulgo *quo properas.* V. 20. addidi *nunc.* Libri, *foras pastum.* V. 21. *Omnes pretium.* MSS. Pall. *unde abstulisti foras.* MS. Lips. ed. Carp. *unde auscultavi foras.* Vulgo, *inde abstuli. ita abii foras.* V. 22. addidi *ego* ex cod. Lips. qui tamen, *solus nunc ego eo.* Vulgo *ex plurimis servis.* V. 24. libri, *mane castigabit eos bubulis exuviis.*

15. Dimetri catalectici, qui simillimus est dochmio, exempla dedi supra in versibus Creticis p. 221. et in fine cap. XXII. Nisi fallor, idem versus semel iterumve usurpatus est in perturbatissima Captivorum scena III. 2. cujus metra Valens Acidalius numquam a quoquam restitutum iri existimabat. Ea scena hoc modo scribenda videtur.

Quid ést suaviús
 quam béne rem gerere público bonó, sicut ego féci heri,
 quom emi hócce homines. ubi quisque vident,
 éunt obviám, gratulánturque cáam rem.
 5 ita núnc me miserúm restitándo, retinéndo
 lassúm reddidérunt.
 vix éx gratulándo misér jam eminébam.
 tandem ábii ad prætorem: íbi vix requieví: rogo
 mihí syngraphúm
 10 datúr mi: illicó
 do Týndaro: ille abiit domum: — inde illico prævórtor
 domúm, postquam id áctum est:
 eo prótinus ad fratrem, mei ubi sunt A'lii captívi:
 rogó Philocratem ex A'líde cequis hómínium noverít: jam hic
 15 exclámat, esse eum síbi sodalem: díco eum esse apúd me.
 hic éxtemplo orat óbseeratque, eum síbi videre ut liceat.
 jussi illico hunc exsólvier: — inde ábii. nunc tu séquere
 me, ut quód me oravisti ímpetres, eum hómínem uti convénias.

V. 2. libri, *bono publico.* V. 5. addidi *nunc*, et v. 9. *mihî.* V. 11. Vulgo *dedi*, alii *do*, quos sequutus sum, quum cod. Lips. habeat *de.* V. 12. Acidalius, quo nescio an nemo præstantiorem operam in Plauto collocarit, verba *inde illico prævortor domum*, pariterque, quæ v. 13. post *fratrem* legebantur, *inde abii*, expungenda esse censuit, sequutique eum sunt alii. Verissima sane sunt, quæ ille disputat: sed si reputasset, interpunctione mutata, optime omnia procedere, minus confidenter de hac re pronuntiasset. Sensus verborum hic est: postquam actum est illud apud prætorem, statim prævertor domum, i. e. non revertor, sed prætereo domum, ac protinus ad fratrem me confero. Illa vero, *inde abii*, quæ recte Acidalius aliena esse vidit,

primum omissa in textu et in margine posita, deinde alieno loco ab librario aliquo inserta sunt. Ea igitur et metro et re ipsa indicium faciente v. 17. reposui. V. 14. vulgo, *ecquis omnium noverit. tandem hic exclamat. Tandem*, quod non aptum hic est, omittit cod. Lips. in quo est *hic Aristophontes exclamat*. V. 15. invenuste vulgo, *eum esse sibi*. Ibidem vulgo, *dico esse eum*, sed cod. Lips. et ed. Carp. *dico eum esse*. V. 16. vulgo, *eum sibi ut liceat videre*. V. 17. libri *exsolvi*. V. 18. vulgo *ut*.

16. Addam denique unam adhuc scenam, in qua Bacchiaci cum Creticis conjuncti facile fraudem facere possunt. Ea est in Epidico II. 1.

A. plérique omnes hómines. quos, quom níl reffert, pudet, úbi pudendum est,

íbi eos deserít pudor, quom usúst, ut pudeat. ís adeo tu es.

quid ést quod pudéndum

siét, genere nátam bonó pauperém te.

5 domúm ducere úxorem? praésertim eám, qua ex tibi commenorés hanc, domí quæ est, prognátam.

P. révereor filium. A. at pól ego te crédidi,

quám tu uxorem éstulistí, pudore éxsequi:

quóius quotiés sepulcrúm vides, sácruficas

10 íllico Orco hóstiis, néque adeo injúria,

quia lícítum eam tibi ést vivendo víncere. P. oh

Hércules égo fui, dum ílla mecúm fuit,

neque séxta ærumna acérbior pol Hérculi,

quam ílla objectást mihi.

15 A. pulcra édepol dos pecúnia est. P. quæ quídem pol non maríta est.

V. 1. addidi *omnes*. Ed. Carp. omittit *quos*, et habet *pudent*. V. 4. addidi *te*. V. 6. Vulgo, *quæ domi est filiam prognatam*. Codd. et edd. vett. *familiam pro filiam*. V. 8. vulgo, *uxorem, quam tu*. V. 11. libri, *quia licitum est eam tibi*. Reizius *illam*. V. 13. addidi *pol*. V. 14. vulgo, *quum illa mihi est objecta*. Codd. et edd. vett. *objecta est vel objectast*. V. 15. libri *maritata est*, quod recte viri docti emendarunt.

CAP. XXIV.

DE NUMERO DACTYLICO.

1. TROCHAICOS numeros sequuntur DACTYLICI. Horum quoque, ut trochaicorum, quinque sunt genera, ii, qui proprie DACTYLICI vocantur, ANAPÆSTICI, CHORIAMBICI, IONICI A MAJORE, IONICI A MINORE:

	' — — —	DACTYLICUS
	' — —	ANAPÆSTICUS
	' — —	CHORIAMBICUS
	' ' —	IONICUS A MAJORE
	' —	IONICUS A MINORE.

2. Rhythmici veteres genus numeri trochaicum, quod in eo unum tempus ad duo comparetur, διπλάσιον; dactylicum autem, in quo duo tempora duobus opponantur, ἴσον vocarunt. Verum ea ratio non in omnes dactylicos numeros cadit. Nam duo horum sunt genera. Eorum alterum jure ab illis ἴσον dictum est, quod in eo quæ longa est syllaba, accurate æquat duas breves; alterum autem non recte isto nomine vocaveris, quia longam habet irrationalem, quæ una quidem brevi longior, sed brevior duabus est. Memorabiles sunt in eam rem duo loci Dionysii Halicarnassensis in libro de comp. verb. Is cap. XVII. p. 224. quum exemplum dactylici numeri posuisset versum heroicum, ita scribit: οἱ μὲντοι ρυθμικοὶ ταύτου τοῦ ποδὸς τὴν μακρὰν βραχυτέραν εἶναι φασὶ τῆς τελείας. οὐκ ἔχοντες δὲ εἰπεῖν πόσῳ, καλεῦσιν αὐτὴν ἄλογον· ἕτερον δὲ ἀντίστροφόν τινα ταύτῳ ρυθμόν, ὃς ἀπὸ τῶν βραχυῶν ἀρξάμενος ἐπὶ τὴν ἄλογον ταύτην (sic scribendum) τελευτᾷ, χαρίσαντες ἀπὸ τῶν ἀναπαίστων, κύκλιον καλοῦσι, παράδειγμα αὐτοῦ φέροντες τοιούτῳ·

κέχυται πόλις ὑψίπυλος κατὰ γᾶν.

Et cap. XX. p. 282. de illo Homeri versu disputans,

αὐτὶς ἴπειτα πέδονδε κυλίνδετο λᾶας ἀναϊδής·

οἱ δὲ ἄλλοι πάντες εἰσὶ δάκτυλοι, καὶ οὗτοί γε παραδειωγμέναις ἔχοντες τὰς ἀλόγους, ὥστε μὴ πολὺ διαφέρειν τῶν τροχαίων.

3. Verissimam esse hanc observationem, legitimi anapæsti ostendunt: in quibus quoniam longæ syllabæ justam mensuram habent, non modo firmiore illi et magis æquali gradu per dipodias incedunt, sed longas istas etiam in breves solvi patiuntur: quod in iis, qui proprie dactylīci versus vocantur, ob id ipsum non recte fit, quia quæ in his longæ sunt, non sunt duabus brevibus pares. Itaque Aristides Quintilianus p. 51. plane rejicit proceleusmaticum: τὸ δὲ δακτυλικὸν ἐπιδέχεται δάκτυλον καὶ σπονδαῖον, ὡς ἰσόχρονον προκειλευσματικὸν δὲ οὐδαμῶς ἀπερεπῆς γὰρ, διὰ τὸ τῶν βραχυῶν πλήθος. Ita hæc scribenda videntur.

CAP. XXV.

DE VERSIBUS DACTYLICIS.

1. PLACUIT grammaticis, veterem quemdam usum, ut opinor, sequentibus, in iis versibus, qui proprie dicuntur dactylīci, quod genus omnium antiquissimum est, unum pedem metrum appellare, quum

in aliis generibus, et in ipso dactylico in iis, qui anapæsti vocantur, duorum pedum conjugationem metrum nominent. Unde dactylici dimetri, tetrametri, hexametri a pedum, non a dipodiarum numero nomen habent.

2. Mensuræ varietates in hoc genere non aliæ usitatæ sunt, quam dactylus et spondeus. Nec tamen omnibus in formis spondei probantur. In primis autem hoc tenendum est, acatalectos in fine adspernari spondeum. Quoniam enim triplex est dactylicorum clausula, prima, quum dactylo finiuntur, qui sunt acatalecti; secunda, quum trochæo, qui vocantur catalectici in disyllabum; tertia, quum simplici arsi, qui catalectici in syllabam dicuntur: apertum est, spondeo in fine posito acatalectos a catalecticis in disyllabum, quod horum ultima anceps est, distingui non posse; quo factum est, ut acatalectos puro dactylo, sive etiam propter ancipitem Cretico terminari placuerit. In systematis tamen etiam acatalecti in spondeum exire possunt, quia ibi non dubius est numerus. Ad proceleusmaticum quod attinet, perrarus hic pes est. Defenderunt eum Seidlerus in epistola ad Lobeckium, Ajaci hujus adjuncta, p. 437. et in libro de verss. dochm. p. 44. seqq. et Erfurdlius in minori ed. Sophoclis ad Antig. 792. Œd. R. 1189. Pleraque tamen, quæ ab his allata sunt exempla, aut non sunt ex versibus proprie dactylicis petita, (nam spectabant illi universe genus dactylicum) aut ne sunt quidem omnino dactylica. Ac de choriambicis, de Ionicis a minori, de Glyconicis non est quod dubitemus. In ipsis autem dactylicis valde rara est arseos solutio, et fere tantum in nomine proprio invenitur. Ita Pindarus eam admisit, de quo vide Boeckhium p. 126. ut Isthm. IV. 75. (III. 63.)

ἔρως Ἰηλεσιῶδα.

Ita excusari poterit etiam Euripides in Troad. 821. 841. in versu anacrusin habente,

ἐν οἴνοχόαις ἀβρὰ βαίνων.
Δαρδάνια μέλαθρά ποτ' ἦλθες

etsi huic quidem exemplo non multum tribuerim. Nam et brevis syllaba, quam antistrophe in fine præcedentis versus habet, dubitationi obnoxia est, et mirum videtur, quod, quum eo in versu geminata sit prima vox, non fiat idem in strophico versu. Quare etsi nemini auctor sim, ut mutet librorum scripturam, tamen dubitari posse puto, an poëta, quum posset, etiam geminatione illa exæquare antistrophica voluerit, quo facto primus versus ex dipodia iambica et dochmio constabit.

μάταν, μάταν ἄρ' ὦ χρυσόαις
ἐν οἴνοχόαις ἀβρα βαίνων.
ἔρως, ἔρως, ὅς παρὰ Δαρδάνιαν
μέλαθρά ποτ' ἦλθες . . .

Simile est aliud exemplum, quod ex Andromachæ v. 483. 491. deprompserunt :

Φαυλοτέρως φρενὸς αὐτοκράτοϋς.
παῖδά τε δύσφρονος ἔριδος ὕπερ.

Ibi profecto permirum foret, si poëta noluisset δύσφρονος ἔξ ἔριδος scribere. At tantum abest, ut id reponendum sit, ut, qui velit reponere, etiam vitiatum ire numeros videatur. Nam hunc versum non dactylicum esse, sed ex dactylo et dochmio constare, eo minus dubium puto, quod ante in eadem strophā itidem dactyli in dochmium exeunt. Vitium in strophicis versibus est, neque id unum. Repone :

πνοιαὶ δ' ὅταν φέρωσι ναυτίλους θοαί,
κατὰ πηδαλίῳν διδύμα πρᾶπίδων γνάμα,
σοφῶν τε πλήθος ἀθρόον, ἀσθενέστερον
φαυλοτέρως φρενὸς αὐτόφρονος
ἑνός, ἀ δύνασις ἀνά τε μέλαθρα,
κατὰ τε πόλιαις.
ἐπὶ τὴν εὐρέην θέλωσι καιρῶν.

A numeri pluralis est. Minus etiam, quam proceleusmatico, anapæsto videtur locus concedi posse. Neque enim verendum puto, ne talia quis exempla allatum eat, quale hoc est in Phœnissis v. 1591. ed. Pors.

ἤδη ψυχρὰν λοιβῶν φονίαν.

Nam hic versus non potest dubium esse, quin anapæsticus sit, quod genus sæpe dactylicis inseritur.

3. Ex iis, quæ supra dicta sunt, conjicias duo esse genera versuum dactylicorum, unum, in quo arsis æquet thesin, alterum, quod irrationalem longam in arsi habeat. Si ita est, apparet, illud genus, in quo pares sunt arsis et thesis, gravem habere et æquabilem incessum, alterum autem levioere et citatioere cursu ferri. Qui vero dactylici versus hujus, qui alterius generis sint, vix distinguas, quum legibus utantur iisdem, et ne in illo quidem genere, quod justæ mensuræ arsin habet, solutio, nisi in nomine proprio, reperitur. Sensui si quid in hac re tribuendum est, ad illud genus, in quo irrationalis arsis est, præter heroicis versus, de quibus ex Dionysio constat, etiam pentametrum elegiacum, propter consociationem ejus cum versu heroico, tum plerosque omnes, qui systematis comprehendi solent, dimetros, tetrametros, hexametros retulerim. Alterius autem generis, in quo arsis plena mensura est, illos esse putem, qui epitritis, gravi numero, juncti, Doria harmonia canebantur, quorum frequens usus est apud Pindarum, rarior in tragœdia.

4. Sed utut hæc res sit, tamen alio modo duo constitui debent versuum dactylicorum genera. Alii enim hoc proprium habent, quod tantum per dipodias vel alios ordines vere dactylicos, i. e. nullam anacrusin habentes, incedunt; alii autem dividuntur in ordines impares ac dissimiles, ita ut hi ordines etiam anacrusin vel unius vel duorum temporum recipiant.

5. Dicatur primo de iis, qui ex ordinibus vere dactylicis constant. Ii apud tragicos potissimum, et comicos, et lyricos Æolenses inve-

niuntur. Incedunt illi fere dipodiis, descripti plerumque in dimetros, tetrametros, hexametros. Rarius trimetrum et pentametrum videas. Boeckhius quo argumento quattuor plerumque dactylos uno ordine conjungi statuatur, non video. Movit eum fortasse hoc, quod viderat sæpius in quarti, quam in secundi pedis fine vocabulum terminari. At non modo in aliis quoque versibus cæsura non in cujusque, sed in secundæ demum dipodiæ fine est, sed etiam insolens parumque aptum foret, ordines permisceri quaternorum et duorum pedum. Tragicis et comici, quin, ut videtur, etiam lyrici Æolenses hos versus in systemata conjunxerunt, numero perpetuato, ut in fine eorum syllabam ancipitem detrectarent. Ea systemata nunc dactylicam aliquam catalexin habent, nunc aliis versibus intermiscuntur, repudiata in fine syllabam ancipiti, nunc iis clausulæ loco versus alius generis, ut anapæsticus vel dochmiacus, additur; denique inveniuntur etiam systemata dactylica, quibus mediis alii versus, ut anapæstici vel dochmiaci, inseruntur, eodem modo cavitata syllaba ancipiti. Antistrophica quum sunt, plerumque diligentissime curatur, ut dactylus dactylo, spondeus spondeo respondeat. Sed ut hoc in plerisque locis observatur, ita alios ab ea lege liberos esse voluerunt. Strenue servatam pedum responsionem videmus in Euripidis Phœn. 796. seqq. ed. Pors. neglectam in nominibus propriis apud Æschylum in Persis 884. seqq. Sophoclem in CEd. R. 151. seqq. quibuscumque in verbis apud Æschylum in Agam. 104. seqq. Sed ubi accurata est pedum responsio, diligenter cavendum, ne eam lædi patiamur. Ita in Phœnissis v. 811. 829. ed. Pors.

ἢ δεινὰ τις Ἔρις θεός, ἀ τὰδὲ.
οὐδ' οἱ μὴ νόμιμοί τοι παῖδες.

Ubi τοι ex uno codice addidit Porsonus. Pro eo codex Grotii ποτὲ habet: quod Seidlerus de verss. dochm. p. 345. post παῖδες collocans, non persanavit versum. Scribendum puto:

οὐδ' οἱ μὴ νόμιμόν ποτε παῖδες ὃ
ματρὶ λόχουμα, μιάσματα πατρός,

i. e. οὐδὲ οἱ μιάσματα πατρός ὄντες παῖδες, ὃ μὴ νόμιμόν ποτε μητρὶ λόχουμα. Νομιμόν jam Porsonus receperat: τε post λόχουμα omittit Aldina.

6. Regnat in his systematis fere tetrameter. Et eo etiam lyrici usi sunt. Hephæstio: Ἀλκμάν δὲ καὶ ὅλας στροφὰς τοῦτ' αὖ μίτρῳ κατεμίτησε

Μῶσ', ἄγε, Καλλιόπα, φύγατερ Διός,
ἄρχ' ἐρατῶν ἐπέων, ἐπὶ δ' ἴμερον
ἕμνῳ καὶ χαρίεντα τίθει χορόν.

Quo in loco mirum est probari a quibusdam potuisse monstruosum Arnaldi commentum, ἐπὶ δ' ἴμερον ἕμνον legentis, quod dictum sit pro ἐφίμερον ἕμνον. Apud tragicos dubitari interdum potest, quomodo distingui versus istorum systematum debeant. Nam quum numerus una dipodiarum perpetuitate videri possit procedere, ut fit in tro-

chaicis atque iambicis systematis, tamen, quoniam in antistrophis sæpe videmus iisdem in locis, ac mediis etiam in dipodiis verbum finiri, omninoque majorem quamdam curam exæquandis antistrophicis adhibitam esse, apparet, non temere versus omnes tetrametros et dimetros faciendos esse, sed, prouti verba, orationisque termini indicant, diversæ et formæ et longitudinis versus debere constitui. Neque enim aut vocabula hoc in genere versuum inter duos versus dividi, aut orationis membra in numerorum dispositione negligi videntur. Quumque his systematis etiam anapæsti admisceri soleant, non est verendum, ne dactylicum numerum male perdamus, si, verbis ita exigentibus, etiam anapæstos introducamus. Ita in Phœnissis v. 796. si antistropha concineret, quis dubitaret, recte versus ita distinctos esse,

ὦ πολύμοχθος Ἄρης, τί ποθ' αἵματι
καὶ θανάτῳ κατέχει, Βρομίον παράμους, ἑορταῖς;

At quum ibi dissecari vocabulum necesse sit, non dubium esse puto, ita distingui versus debere, ut utrobique integra maneant vocabula:

ὦ Ζαθέων πιτάλων
πολυθηρότατον νάπος Ἀρτέμιδος
Χιονότροφον ἕμμα Κιθαιρών.

In eodem carmine hi versus leguntur:

ἱππιαῖσι θοάζεις,
Ἄργείους ἐπιπνέυσας
σπαρτῶν γένηα.

et in antistropha:

Καθμείοις ἐπιπέμπει
δυσδαίμων δ' ἔρις ἄλλα
θάλλει παίδων.

Qui rectius quidem distincti sunt, quam si in duos tetrametros divisi essent. At quum illo in carmine nulli sint trimetri, aliquot autem hexametri, multo convenientius videtur, priores duos in unum hexametrum conjungi. In strophicis quum Porsonus, quoniam, qui hos sequitur versus a vocali incipit, hiatus vitandi causa γένηα σπαρτῶν contra omnes libros posuit, non attendit, eo loco finiri unum illorum systematum, ex quibus hæ strophæ constant. Ita fit etiam v. 800. ubi hiatus eum non offendit.

7. Hexameter, qui sæpe in his systematis invenitur, nunc videtur heroicus esse, nunc simpliciter dactylicus, qui per tres dipodias dimetiendus sit. Arguit id cæsurarum, quæ propriæ sunt heroici metri, neglectio, ut in Phœnissis v. 802. 820.

αἵματι Θήβας, κᾶμον ἀναυλότατον προχορεύεις.
πένθει γαίας, Σφιγγός, ἀμουσοτάταισι σὺν ᾠδαῖς.

nisi hi ex dimetro et tetrametro constant. Dubites tamen an pleris-

que in locis etiam qui heroicis videtur, tribus potius dipodiis incedat. Ita in Euripidis Suppl. 271.

βᾶδι, τάλαιν', ἱεράν διαπέδων ἀπὸ Περσεφονείας,
βᾶδι, καὶ ἀντίασον γονάτων, ἐπι χεῖρα βαλοῦσα,
τέκνων τεθνεώτων κομίσει δέμας, ὦ μελέα ἴω,
οὗς ὑπὸ τείχεσι Καδμείοισιν ἀπάλεσα κούρους.

Horum ultimus tantum, si heroicus esset, minime elegans foret, non ille reprehendendus, si dactylicus est ex tribus dipodiis. Ut conjicias iisdem dipodiis incedere etiam antistrophicum, etsi hic plane heroicis numeros habet,

γούνασιν ὦδε πιτνᾶ, τέκνοις τάφον ἐξάνυσασθαι.

Contra, qui primo respondet, hunc quoque, quamvis simillimum heroico, suspectum reddit:

μηδ' ἀτάφους, τέκνον, ἐν χροῖ Κάδμου, χάριματα θεῶν.

Unde non temere forsitan colligemus, omnes istos non esse heroicos, sed simpliciter dactylicos ex dipodiis. Plura hexametrorum apud tragicos exempla indicavi in commentario ad Aristotelem de arte poetica p. 134.

8. Rarus est hexameter aperte acatalectus, ideoque in dactylum exiens. Sophocles in Electra 134. 150.

ἀλλ', ὃ παντοίας φιλότῆτος ἀμειβόμεναι χάριν.
ἰὼ παντλάμων Νιόβρα, σὲ δ' ἔγωγε νέμω θεόν.

Euripides in Suppl. 277. 278.

πρὸς σὲ γενεάδος, ὦ φίλος, ὃ δοκιμώτατος Ἑλλάδι,
ἄντομαι, ἀμφιπιπτινοῦσα τὸ σὸν γόνυ καὶ χεῖρα δειλαία.

Certe, quum reliqui isto in loco hexametri sint, uno excepto, nihil impedire videtur, quin hos quoque hexametros potius esse, quam in dimetrum, duo tetrametros, et iterum dimetrum distinguere velimus. Ita visum etiam Gaisfordio ad Hephæst. p. 272.

9. Dimetri catalectici, qui Adonius vocatur, exempla quum alibi sæpius inveniuntur, tum inter alios dactylicos apud Æschylum in Agam. 166.

τοῖσδ' ὁμόφωνον.

In hoc versu primus pes non solet cum spondeo commutari.

10. Trimetrum et pentametrum, qui quidem in dactylum exeant, et propterea aperte acatalecti habendi sint, non memini invenire, sed spondeo terminatos sæpius reperias, interdum etiam trochæo, unde catalecticos esse intelligitur. In trimetro sæpe primus pes spondeus est, quo versus similis fit Pherecrateo, ut apud Æschylum in Agam. 108. 119.

ἀλλ' ἄ σύμφυτος αἰών.
παμπρέπτοις ἐν ἔδρασι.

Sophocles continuos posuit in Trach. 112.

πολλὰ γὰρ ὥστ' ἀκάμαντος
ἢ Νότου ἢ Βορέα τις
εὐρέϊ κύματα πόντου.

Et sic etiam Æschylus in Agam. 729. ubi in antistropha v. 739.

μηλοφόνοισιν ἄγαισιν,

non μηλοφόνους ἄταισιν scribendum videtur.

11. Pentametrum habet Æschylus in Agam. 123. 143. 167.

ἄλινον, αἴλινον εἰπέ, τὸ δ' εὖ νικάτω.

Aliud exemplum statim dabimus ex Aristophane. Hephæstio, hunc versum Simmieum vocat, exemplo usus Simmiæ,

χαῖρε, ἀναξ, ἔταρε Ζαθέας μάκαρ ἦβας.

Plotius p. 2636. quo auctore dicat, in hujus versus ultima sede quemvis pedem disyllabum admitti, nescire me fateor. Vereor autem ne observatio ista, si e Græcis hausta, neque, quod suspicari licet, e Latinorum exemplis petita est, (nullum enim ille se Græcum exemplum, præter illud ipsum, quod apud Hephæstionem est, reperisse testatur) originem debeat locis, in quibus basis, quæ in initio sequentis versus esse debebat, male addita erat præcedenti tetrametro dactylico. Plura de hoc versu vide apud Gaisfordium ad Hephæst. p. 272. seq. qui quum exempla afferret ex Æschyli Eumen. 369. seqq. addere poterat ex eodem carmine v. 348. ubi itidem duo continui sunt. Sed in illis, quos attulit, hujus carminis versibus, tertium non pentametrum, quem sequatur trochaicus, sed tetrametrum esse puto, quem trochaicus excipiat a spondeo incipiens, qui spondeus mihi trochæus semantus videtur:

ἡμετέροις ἐφοδοῖς μελανείμοσιν,
ὄρχησμοῖς τ' ἐπιφθόνοις ποδός.
καὶ θνοφερὰν τιν' ἀγλὴν κατὰ δάματος
αὐδάται πολύστονος φάτις.

Neque enim temere factum existimari debet, ut quarto, non quinto pede vocabulum terminaretur. Confirmatque eam rem Sophoclis exemplum in Antigona v. 339. in quo, ut ibidem refert Gaisfordius, Hotchkisius pentametrum restitui volebat. Nam ibi quoque tetrametros eadem ratio, quam dixi, tuetur:

ἄφθιτον, ἀκαμάταν ἀποτρέψεται,
ἰλλομένων ἀρότρων ἔτος εἰς ἔτος,
ἰππείῳ γίνε πολέων.
Θηρὸς ὄρεσιβάτα, λασιούχενά θ'
ἵππον ὑπάξεται ἀμφίλοφον ζυγόν,
οὐρεῖόν τ' ἀδμήτα ταῦρον.

Et ita disposuit Erfurdcius.

12. Sed ut aliquod tamen integri systematis exemplum afferamus, hac utemur stropha in Nubibus 275.

αἴνοι Νεφέλαι
 ἀρτῶμεν φανεραὶ
 θροσερὰν φύσιν εὐάγητον
 πατὴρ ἀπ' Ὀκεανοῦ βαρναχίος
 ὑψηλῶν ὄρεων κορυφᾶς ἐπὶ
 δενδροκόμους, ἵνα
 τηλεφανεῖς σκοπιᾶς ἀφορώμεθα,
 καρπούς τ' ἀρδόμεναν ἰέραν χθόνα,
 καὶ ποταμῶν ζαθέων κελιάδηματα,
 καὶ πόντον κελιάδοντα βαρύβρομον,
 ὄμμα γὰρ αἰθέρος ἀκάματον σιλαγιῖται
 μαρμαρέασις ἐν αὐγαῖς.
 ἀλλ' ἀποσεισάμεναι νέφος ὄμβριον
 ἀθανάτας ἰδίας ἐπιδάμεθα
 τηλεσκόπῳ ὄμματι γαῖαν.

Antistropha plerisque in versibus, non in omnibus eosdem pedes habet.

13. Omnium tamen horum versuum nobilissimus est tetrameter acatalectus, quo nunc continuo usi sunt poëtae, ut in exemplis, quæ commemoravimus, nunc etiam, ut unum aliquem ponerent. Et hic ultimam habet ancipitem. Sophocles in Philoct. 826.

ἕπν' ὀδύνας ἀδαῆς, ἕπνε δ' ἀλγείων.

Adde Trachin. 504. Utroque modo iis usi sunt etiam Latini. Attius in Antigona apud Nonium in v. *expergite*:

heú vigiles, properáte, expergite,
 pectora tarda sopóre, exsurgite.

Et Terentius in Andr. IV. 1, 1.

hóccine credibile aút memorabile;

ubi Cretici sequuntur.

14. Tetrametro catalectico in disyllabum primus usus esse Archilochus dicitur in epodis,

φαινόμενον κακὸν οἴκαδ' ἄγεσθαι.

Deinde, ut ait Hephæstio, Anacreon integra carmina hoc metro condidit,

ἀδυμελὲς χαρίεσσα χελιδοῖ.

Aristophanes in Pace duos hujusmodi versus duobus acatalectis præmisit v. 114.

ὦ πάτερ, ὦ πάτερ, ἄρ' ἔτυμός γε
 δάμασις ἡμετέροις φάτις ἤκει,
 ὡς σὺ μετ' ὀρνίθων, προλιπῶν ἑμέ,
 εἰς κόρακας βυδιεῖ μεταμώνιος;

15. Ex catalecticis in syllabam apud Hephæstionem hi commemorantur, trimeter Archilochi,

ἐν δὲ Βατουσιάδης.

Vide Æschylum in Suppl. 550. seq. Idem ibidem v. 851. seq.

ἀλμήςτα πόρον,
δισποσίω ζὺν ὕβρει.

Dubitari hic potest, an prior horum a vitio vacuus sit. Antistrophicus enim dactylum in prima sede habet:

ἀλφεισίβοιον ὕδαρ.

Deinde tetrameter apud Alcmānem:

ταῦτα μὲν ὡς ἂν ὁ δῆμος ἄπας.

Æschylus in Suppl. 552. 561. spondeum in nomine proprio opposuit dactylo:

πολλὰ βροτῶν διαμειβομένα
Παμφύλων τε διογνύμενα.

16. Gaisfordius ad Hephæst. p. 274. recte his addere videtur tetrametrum hypercatalectum, sive eum malis pentametrum catalecticum in syllabam vocare, ex Sophoclis Ajace 224. 248.

τῶν μεγάλων Δαναῶν ὑποκλήζομεναν.
ἢ θοὸν εἰρεσίας ζυγὸν ἐζόμενον.

Servius hunc versum Alcmānium nominat.

17. Versus dactylicos etiam ultra hexametrum productos esse, Gaisfordius ad Hephæstionem p. 274. seq. ex Servio adnotavit, qui hexametrum hypercatalectum, Alcmānium; heptametrum catalecticum, Stesichorium; heptametrum acatalecticum, Ibycium; heptametrum hypercatalectum, Ibycium, commemorat; et ex Mario Victorino, cujus hæc verba p. 2519. adscripsit: “inter hæc, ne igno-
“ rasse videar, non prætermiserim, quod ferunt apud auctores exem-
“ pla reperiri, quibus ostendant, hexametrum dactylicum usque ad
“ octametrum disyllabo terminatum processisse, ultra quam proceri-
“ tatem nihil in eodem scrutandum est.” Idem Gaisfordius heptametri catalectici exempla ex Æschyli Pers. 866. 870. 873. 877. attulit, Burneium sequutus. In qua re cur a viro præstantissimo dissentiam, infra cap. XXIX. indicabo. Rectius huc referri posse putaverim metrum, quod in eadem fabula v. 854. 860. est, Cretico et trochæo post octo dactylos terminatum:

ὦ πόποι, ἦ μεγάλας ἀγαθῶς τε πο-
λισσονόμου βιοτῆς ἐπεκύρσαμεν,
εὖθ' ὁ γηραιός.
πρῶτα μὲν εὐδοκίμου στρατιᾶς ἀπε-
φαινόμεθ', ἠδὲ νομίσματα πύργινα
πάντ' ἐπιύδνον.

Sed hæc jam magis ad systematum magnitudinem accedunt. Hujusmodi longiores versus in mente habuisse Aristidem Quintilianum puto, quum p. 52. scriberet: τοῦ δὲ γενικοῦ δακτυλικοῦ πεποιήκασιν οἱ μὲν (ita L. Santenius pro μετά) ταῦτα εἶδη δίμετρον, τρίμετρον, τετράμετρον, πεντάμετρον. παραβαίνουσι δὲ τινες αὐτό, καὶ κατὰ συζυγίαν ποιοῦντες τετράμετρα καταληκτικά. Nam quæ hic τετράμετρα κατὰ συζυγίαν vocat, videntur ex quater binis pedibus composita intelligi debere.

CAP. XXVI.

DE VERSU HEROICO.

I. VERSUUM omnium et antiquissimus et nobilissimus est hexameter heroicus, cujus originem plerique ad Phemonoën retulerunt, de qua re videndi Pausanias X. 5, 4. Proclus in Chrestomathia apud Photium p. 340. sive ex Gaisfordii editione p. 376. Eustathius ad Iliad. p. 4, 1. Nec sane immerito divinum quid habere visa est hujus versus inventio. Quis est enim, qui, si accuratius ejus naturam consideraverit, non admiretur eximiam illam Græcorum solertiam, qui in ipsis artis primordiis statim illud metrum repererint, in quo omnia, quæ gratam varietatem, venustatem, dignitatem carminibus adderent, conjuncta cernerentur? Qua in re explicanda quum mihi non satisfecerint ea, quæ Frider. Thierschius in dissertatione de pœmatis Hesiodi, commentariis Academiæ Monacensis inserta, p. 38. attulit, paucis, quid ego sentiam, volo exponere. Animadvertentibus autem, ut opinor, illi, qui primi communem sermonem ad pœsin attollere conabantur, numero opus esse, qui dum humilitatem familiaris orationis desereret, retineret tamen ejus æquabilitatem, quo pariter et omnibus rebus exponendis aptus esset, et diu sine tædio continuaretur. Ita fieri non potuit, quin dactylicum numerum cæteris præferrent, qui, quoniam simillimus tribracho est, dum hujus alacritatem haberet, fortius tamen incederet, simul autem apte spondeorum tarditate posset temperari. Sentiebant autem, si hunc numerum ab anacrusi inciperent, vehementiorem eum futurum esse, ac minus æquabilem, quam deceret: unde ab arsi eum inchoandum intellexerunt, quod grave simul et sedatum exordium est. Præterea curandum erat, ut, dum æquabiliter procederet versus, tamen etiam varietatem idoneam haberet. Itaque ordines non modo nec longi nimis, nec breves, sed etiam cum similitudine dissimiles esse debebant. Utrumque consequuti sunt, quum versum ex his ordinibus composuerunt,

— — — — — | — — — — —

quorum quum uterque eam habeat magnitudinem, quæ neque brevitate sua orationem concisam reddat, nec nimia longitudine molestiam in pronunciando creet, ambo ad æquabilitatem numeri conservandam

conspirant, sed ita, ut, quoniam dissimiles sunt, aptam simul varietatem ei addant. Nam quum similes sint eo, quod uterque triplici ordine periodico constant, dissimilitudinem affert et anacrusis, a qua orsus alter dum facile nectitur priori, fortior est, et catalexis, quæ quoniam in secundo lenior, quam in primo est, temperat ea rursum vim ab anacrusi ortam, simulque facit, ut et placide conquiescat numerus, et sine asperitate ei alius ejusdem generis versus possit succedere. Sed hæc compositio aliam præterea, eamque admirabilem præstabat commoditatem. Nam etsi hæc, quam dixi, ordinum divisio legitima est, et naturam continet versus heroici, tamen talis ea est, ut, quum multis modis mutari possit, incredibilis ordinum varietas in versum heroicum inferatur, eoque ille in infinitum repetitus numquam, si quis ista varietate recte uti sciat, tædio auditorem afficiat. Sed de hac re omni deinceps explicabimus, Romanorum promiscue et Græcorum exemplis utentes.

2. Atque apud Romanos primus, qui hoc versu uteretur, fuit Q. Ennius: quod non, ut Hier. Columna, ex Lucretio Siliove colligam, sed ipsi Ennio credo, versus Saturnios ridenti:

quos olim Fauni vatesque canebant,
quom neque Musarum scopulos quisquam superarat,
nec dicti studiosus erat,

et quidem *ante hunc*: tum illa,

nos ausi reserare,

certius rem confirmant. Longos autem ille vocabat versus heroicos, ut refert Cicero in fine lib. II. de legibus. Itaque recte Scaliger ad Festum v. *topper*, neminem apud Romanos ante Nævium, et ne hunc ipsum quidem hexametro usum dicit. Nam Cypria Ilias, ex qua Charisius p. 118. et Priscianus p. 881. duos versus heroicos afferunt, non Nævii fuit, sed Lævii, quod vidit Vossius de Analog. III. 35. Scriverius autem in Baudii Amoribus p. 416. nescio cujus Ninnii putat esse. Hæc latuerant Heynium in Exc. I. ad Virg. *Æn.* II. Non magis, quæ anno urbis 15XL. reperta sunt Marcii vatis carmina, quum Ennius annos natus esset XXVII. hexametro versu scripta fuere, quo numero eos conceperunt Alciatus et Scaliger. Vide Scalig. ad Varr. p. 82. Column. ad Enn. p. 122. Desprez. ad Horat. Epp. II. 1, 26. Nam Marcium quoque e Cicerone de div. I. 50. Saturniis versibus cecinisse colligas, multoque facilius in istis carminibus quemadmodum ab Livio XXV. 12. et Macrobio I. 17. referuntur, Saturnium, quam heroicum numerum inveneris.

3. Apud Græcos versus heroicus mutationes quasdam expertus est, sive prosodiam spectes, sive ipsos numeros. De utraque re diligentius disputavi in dissertatione de ætate Orphei Argonauticorum. Hic mihi hoc tantum commemorandum est, inde ab Homero usque ad quintum a Christo sæculum poëtas epicos hac forma usos esse, quæ et spondeos promiscue cum dactylis commutatos, et cæsuram potissimum habet masculam illam, quæ *πενθημιμερής* a grammaticis vocatur, quæ est in tertii pedis arsi. Sed eo, quo dixi, sæculo eo jam

processerat poëtarum inscitia, ut, quæ præterea ad elegantiam versus heroici conferrent, plane ignorasse videantur. Tum exstitit vir fervidioris ingenii, et in primis ad poësin factus, Nonnus Panopolitanus, qui edito ingenti volumine Dionysiacorum omnes, qui tum vivebant, poëtas ita præstinxit, ut quasi novus Homerus haberetur. Is dactylum rarius spondeo cedere passus, cæsuram regnare voluit eam, quæ a grammaticis κατὰ τρίτον τροχαῖον vocatur: quo volubilitatem, quam consecrabatur, huic versui conciliavit admirabilem:

εἶπε, θεᾶ, Κρονίδαο διάκτορον αἴθοπος ἀργῆς.

Hunc igitur, ut priores Homerum, ita, qui post eum fuerunt, omnes exemplum sibi sumpserunt, ut vel ex numeris ætatem eorum conjicere possimus, veluti Musæus, Tryphiodorus, Coluthus, Christodorus, Joannes Gazæus, Paullus Silentarius, Leontius, Macedonius.

4. Sed dicatur jam de cæsuris versus heroici. Earum grammatici quattuor commemorant, πενθημιμερῆ, κατὰ τρίτον τροχαῖον, ἑφθημιμερῆ, τετραποδῖαν βουκολικὴν. Vide præter scholiastas Hephæstionis Gellium XVIII. 15. Diomedem p. 496. Terentianum p. 2419. seq. Marium Victorinum p. 2508. Bedam p. 2368. Hæ a nobis suo quæque loco commemorabuntur. Nam quum præter has multæ sint aliæ, sunt autem omnes numero XVI. quoniam de quinque dactylis quisque tres, ultimus pes autem unam admittit, earum omnes, quæ vel ad elegantiam aliquid conferant, vel corrumpant numeros, attingere convenit. Nemo autem non videt, sæpe unum versum plures habere cæsuras posse, quin debere etiam, si una earum vel initio vel fini ita propinqua est, ut reliqua versus pars non possit facile uno ordine contineri.

5. Prima cæsura est in prima arsi. Ea præclare usus est Homerus Iliad. α. 51. Odyss. μ. 439.

αὐτὰρ ἔπειτ' αὐτᾶσι βέλος ἔχιπευκὸς ἔφεις
βάλλ', — αἰεὶ δὲ πυραὶ νεκύων καίοντο θαμειαί.
ἑλδομένῳ δέ μοι ἦλθεν
ὕψ' — ἤμος δ' ἐπὶ δόρπον ἀνὴρ ἀγορῆθεν ἀνίστη.

6. Tertia in fine primæ theseos. Iliad. τ. 319.

ἄκμηνον πόσιος καὶ ἰδητύος, ἔνδον ἰόντων,
σῆ' πόδη. — οὐ μὲν γάρ τι κακώτερον ἄλλο πάθοιμι.

et ω. 500.

τὸν σὺ πρῶην κτεῖνας ἀμνύμενον περὶ πάτρης
Ἔκτορα· — τοῦ νῦν εἰνέχ' ἰκάνω νῆας Ἀχαιῶν.

Virgilius Georg. IV. 195.

ut cymbæ instabiles fluctu jactante saburram
tollunt: — his sese per inania nubila librant.

7. Quarta est in secunda arsi. Theocritus XXV. sæpius, ut 260.

τῶ μὲν ὑπὲρ χειρῶν ἔφυγεν τανύφλοιος ἔρινος
καμπτόμενος, — τηλοῦ δὲ μίῃ πῆδησεν ὑφ' ὀρμῆς.

Virgilius Georg. II. 296.

tam fortes late ramos et brachia tendens
huc illuc, — media ipsa ingentem sustinet umbram.

8. Sexta in fine secundæ theseos. Virgilius Georg. III. 99.

ut quondam in stipulis magnus sine viribus ignis
incassum furit: — ergo animos ævumque notabis.

9. Septima, quam πενδημιερῆ vocant, in tertia arsi est:

fortunam Priami — cantabo et nobile bellum.

Hanc supra ostendimus propriam esse versus heroici cæsuram, eaque inde ab Homero apud epicos pariter ac cæteros, qui hexametro usi sunt, legitima habita est. Idque in mente habuisse puto Varronem apud Gellium XVIII. 15. quum dixit, omnimodo in quinto semipede verbum terminari: quare injuria reprehensus ille est a Mureto in Var. lectt. XI. 6. et a Bentleio in dissertatione de metris Terentii. Quod sicubi negligitur hæc cæsura, substitui ei necesse est aliam earum, quæ versum apte in duas partes dirimant. Hæc sunt autem plerumque octava, rarius decima, perraro duodecima. Nam etiam ubi potior cæsura non fit in tertio pede, tamen curari solet, ne ille sine omni incisione sit, quia sic asperior fit numerus, et exuere videtur naturam versus heroici. Octava igitur cæsura omnium aptissima est, quæ propriæ locum teneat,

ἄνδρα μοι ἔννεπε, Μοῦσα, — πολύτροπον, ὃς μάλα πολλά.

Decima talis est, ut apud Catullum in Epithal. Pelei. v. 139.

Eumenides, quibus anguineo — redimita capillo.

Ea hoc in versu, et simile quid in aliis hujus generis versibus animadverti licet, hanc ob causam minus offensionis habet, quod potior cæsura est in secunda arsi, unde versus in tres ordines dividitur,

Eumenides, — quibus anguineo — redimita capillo.

Duodecima minus grata est, et tantummodo, ne versus plane pravus sit, efficit, ut apud Lucretium III. 544. 611. 630. IV. 759.

an contractis in se partibus — obbrutescat.
dissolvi: quod si immortalis — nostra foret mens.
sic animas introduxerunt — sensibus auctas.
per simulacra leonum cætera, — quæ videt æque.

Quorum versuum secundus reliquis melior est, propter eandem rationem, quam indicavimus, quia ex tribus ordinibus constans, aliam potiores cæsuras habet.

10. Octava cæsura, quam κατὰ τρίτον τροχαῖον grammatici vocant, ut supra dictum est, ab Nonno, et qui hunc sequuti sunt, ut legitima usurpatur. Hæc talis est,

Orphei Collioepa, — Lino formosus Apollo.

Propter lenitatem hæc mollibus argumentis accommodatissima est. Ita fere ubique eam usurpatam videas in Moschi epitaphio Bionis. Eadem interdum tranquillam quamdam gravitatem habet, ut in Odys. λ. 538.

Ψυχὴ δὲ πεδάκεος Αἰακίδαο
φαίτα μακρὰ βιβῶσα κατ' ἀσφοδιλὸν λειμῶνα.

Apte usurpata est etiam in hoc versu, Iliad. δ. 455.

τῶν δέ τε τήλοσε δούπων ἐν οὔρεσιν ἔκλυε ποιμήν.

Sæpissime autem volubilitatem auget. Homerus Od. λ, 598.

αὔτις ἔπειτα πέδονδε κυλίνδετο λῆας ἀναιδής.

Vide Lucretium III. 116. VI. 336. Catullum in Epithal. Pel. 115.

11. Nona, quæ est in fine tertii pedis, quoniam in duas æquales partes versum dirimit, præsertim si spondeus est tertius pes, minime suavis est. Usus est ea tamen non sine vi quadam Virgilius, artifex in his rebus laboriosissimus, Georg. I. 357.

incipiunt agitata tumescere, et aridus altis
montibus audiri fragor: — aut resonantia longe.

Vide ibi Vossium.

12. Decima quoque, quæ in quarta arsi est, idem poëta apte utitur Georg. I. 201.

non aliter, quam qui adverso — flumine lembum
remigiis subigit.

13. Undecima, quæ κατὰ τίταρον τροχαῖον a grammaticis vocatur, rarissima est, et studiose vitatur: ut Terentianus exemplorum penuria ipse versum finxerit,

quæ pax longa remisera arma, novare parabant.

Vide etiam Marium Vict. p. 2508. Nam non modo ipsa mollis est, sed etiam debilem reddit postremum ordinem, qui a levi anacrusi incipiens, statim in prima dactyli repetitione trochæo exstinguatur. Id adeo offensionem fuit veteribus, ut, etiam si versus alias haberet incisiones, tamen diligenter caverint, ne in medio quarto dactylo terminaretur vocabulum. Itaque apud bonos poëtas perrari sunt versus, qualis hic est Iliad. ι. 394.

Πηλεὺς θῆν μοι ἔπειτα γυναῖκα γαμβύσσειται αὐτός.

Sed quo quisque deterior est ac negligentior, id quod in multos recentiorum cadit, eo majorem in hac re incuriam deprehendas, ut pluribus ostendi in dissertatione de ætate Orphei Argonauticorum p. 694. seqq. Illud vix opus est monere, si ultimum quarti pedis tempus in voce monosyllaba sit, eaque non ad sequentia, sed ad præcedentia pertineat, abesse illam offensionem. Itaque frequentissimi sunt tales versus, ut,

ἦ δ' οὐκ ἔγχος ἔρυτο, διὰ πρὸ δὲ εἴσατο χαλκός.

ἐν μεγάλῳ ἀθύρῳ ἀκίοντο τε κίδαίνον τε.
 λάξ ποδί κινήσας, ἄτρυνέ τε νείκεσ' ἑτ' ἄνην.
 πολλὰ δ' ἄναντα, κάταντα, πάραντά τε, δόχμιά τ' ἤλθον.

Neque offensionem habet terminatum eo loco vocabulum, si præcedit vox monosyllaba ad sequentia pertinens, ut,

ὡς ἔφατ'· ἔδδισεν δ' ὁ γέρων, καὶ ἐπέθετο μύδα.

Quod si hoc non fit, plerumque operam dederunt poëtæ, ut certe in quinta arsi vox finiretur, ut Iliad. ζ. 2.

πολλὰ δ' ἄρ' ἔνθα καὶ ἔνθ' ἵθυσε μάχη πεδίοιο.

Multo enim deterior est numerus, si finitur in media quinta thesi, ut ψ. 760.

ἄγχι μάλ', ὡς ὅτε τίς τε γυναικὸς εὐζώνιοιο.

Sed plura de hac re vide in dissertatione, quam dixi p. 692. seqq. Sæpius cæsura ista apud Latinos invenitur, ut apud Lucretium II. 454. V. 302. 1070. VI. 176. 223. 934. apud Virgilium Ecl. III. 42. Æn. I. 417. III. 112. 158. IV. 58. 59. 71. X. 10. XI. 825. Apud Ovidium autem et Calpurnium frequentissima hæc incisio est. Nam Horatium, apud quem ipsum quoque plurima exempla inveniri licet, commemorare nolo: de quo infra dicam.

14. Duodecima nobilis incisio est, quam Græci, quod ea apud bucolicos poëtâs legitima habetur, τετραποδίαν βουκολικὴν vocarunt:

ἀδύ τι τὸ ψιθύρισμα καὶ ἠπίτυς, — αἵπολι, τήνα.

Mirum est, Virgilium in Eclogis deseruisse exemplum Theocriti. Hæc cæsura etiam apud epicos poëtâs sæpissime invenitur, fecitque, ut quartus pes singulari licentia frueretur: de qua re sæpius mentio facta est in primo libro. Magnam interdum vim hæc incisio ad augendam rei, quæ describitur, magnitudinem habet, ut apud Homerum Iliad. δ. 424.

πάντῳ μὲν τὰ πρῶτα κορύσσεται, — αὐτὰρ ἔπειτα
 χέρσῳ ῥηγνύμενον μεγάλη βρέμει, — ἀμφὶ δὲ τ' ἄκρας.

Dionysius Periegetes v. 131.

Διγαίου πόντιο πλατὺν πόρον' ἔνθα τε κῆμα.

Lucretius III. 920. VI. 155. 1260.

insatiabiliter deflebimus; — æternumque.
 denique sæpe geli multus fragor, — atque ruina.
 omnia complebant loca tectaque, — quo mage eos tum.

Virgilius Georg. I. 356.

continuo ventis surgentibus, — aut freta ponti.

et Æn. IX. 721.

bellatorque animos deus incidit.

15. Tertia decima non inepte usus est Ennius in his versibus:

nam me visus homo pulcer per amœna salicta
 et ripas raptare, locosque novos: — ita sola
 postilla, germana soror, errare videbar,
 tardaue vestigare, et quærere te, — neque posse
 corde capessere: semita nulla pedem stabilibat.

In quorum versuum ultimo etiam sexta cæsura, etsi parum illa elegans, tamen ad declarandam perturbationem animi valde accommodata est.

16. Memorabilis est quinta decima incisio, quæ est in fine pedis quinti, improbata Græcis grammaticis. Scholiastes Homeri in cod. Harl. ad illud Od. β. 77.

τόφρα γὰρ ἂν κατὰ ἄστν ποτιπτυσσοίμεθα μύθῳ,
 χρέματ' ἀπαιτίζοντες,

de verbo ποτιπτυσσοίμεθα disserens, ita scribit: καὶ ἔδει μὲν ἡμᾶς ὑποστίζειν εἰς αὐτό, τὸ δὲ μύθῳ τοῖς ἐξῆς ἀποδιδόναι· ἀλλ' οὐδέποτε ὁ εἰκοστὸς χρόνος τοῦ ἠρωϊκοῦ στιγμὴν ἐπιδέχεται. Egregia est observatio Bentleii ad Lucanum I. 231. merito repetita a Gaisfordio ad Hephæst. p. 270. Latinos poëtas, quum hac cæsura utuntur, fere in sexto pede duas ponere voces monosyllabas, ut Virgilium in Ecl. VII. 35.

nunc te marmoreum pro tempore fecimus: — at tu.

Exemplis, quæ ille attulit, adde Virg. Georg. I. 370.

at Boreæ de parte trucis quum fulminat, — et quum.

Sed quod idem contendit, aliquot exemplis permotus, eamdem rationem esse, quum disyllaba vox, sed repetita, sextum pedem tenet, ut apud Virgil. Ecl. VI. 39.

incipiant silvæ quum primum surgere, — quumque.

apud Lucanum VII. 350.

ipsi tela regent per viscera Cæsaris, ipsi.

apud Virgilium, Æn. V. 633.

nullane jam Trojæ dicentur mœnia, — nusquam,

ubi etsi non vox eadem, at sensus tamen idem iteratur: id argutius, quam verius dictum puto. Omninoque obscurior est ratio, qua explicare vir summus et hoc et duas istas monosyllabas voces conatur, more suo ad arcanam musices rationem provocans: quam si ipse satis explicatam habuisset, neque arcanam, opinor, appellavisset, et exponere, quam digitum ad eam intendere maluisset. Nimirum vir eximius acute sentire, quid recte, quid secus fieret, solebat, sed explicare nunc nolebat, nunc alia, quam debebat, via aggrediebatur. Mihi quidem ex illis duabus observationibus hæc tantum vera videtur, quæ est de duabus in sexto pede vocibus monosyllabis, alteram casui tribuendam puto. Nam etiam sine repetitione disyllaba vox eum locum tenet, ut in Æn. X. 195.

ingentem remis Centaurum promovet: — ille.

Sed quum sentirent poëtæ, ubi ista cæsura uterentur, nimis brevem

esse ultimum ordinem, quam ut apte ad præcedentia comparari posset, ei incommodo sic plerumque moderi studuerunt, ut cum ex duabus vocibus componerent, quo id consequerentur, ut, dum singulæ seorsim, et, ut in initio sententiæ, gravius pronunciarentur, multo diutius vox iis immorari cogeretur, eaque re longior fieret ultima pars versus. Videtur enim illa jam magis ex duobus ordinibus, i. e. ex duabus arsiibus constare,

át Boreæ de parte trucis quum fulminat, – ét – quúm,

habetque eandem rationem, ut, quam statim commemorabimus, postrema cæsura. Cæterum exempla duarum in fine vocum monosyllabarum ex Horatio multa reperies in iis, quæ Morgensternius in diss. de satiræ atque epistolæ Horatianæ discrimine p. 36. seqq. collegit.

17. Hæc enim, quæ numero est sexta decima, in sexta arsi est, quo quidem loco non sane oratio finiri solet: esset enim hoc satis ineptum, ante syllabam finalem concludere orationem, ipsoque in fine versus novam incipere sententiam: sed vocabulum tamen sæpe eo loco terminatur, succedente voce monosyllaba, eaque tali, quæ non sine accentu pronuncianda sit. Quo fit, ut ea vox non possit in thesi delitescere, sed novo ictu notata per se aliquem ordinem faciat, thesi illa in arsin mutata. Sic Odyss. 9. 69.

γαῖαν ὁμοῦ καὶ πόντον ὀξάρει δ' οὐρανόνδε – νύξ.

Dionysius Periegetes v. 759.

ἰσχυαῖός· περί δέ σφι δυσήνεμος ἐκτέταται – χθών.

Virgilius Æn. I. 105.

dát latus, insequitur cumuló præruptus aquæ – móns.

et Georg. I. 247.

íllic ut perhibent, aut întempesta silet – nóx.

Et his quidem in locis gravis est et severa hæc incisio: alibi autem ad res leves et pusillas transfertur, ut apud Horatium,

párturiunt montes, nascétur ridiculus – mús;

et apud Virgilium Georg. I. 181.

túm variæ illudant pestes: sæpe éxiguus – mús.

ubi de ea cæsura videndus est Vossius.

18. In hujusmodi rebus exili diligentia apud Romanos Virgilius, apud nostros Vossius elaborarunt. Homerus, et quique natura magis, quam disciplina poëtæ fuerunt, non anxie talia quæsivere, sed, dum sensum suum atque animi impetum sequuntur, ultro oblata non repudiaverunt. Hinc illa est tamen incredibilis et pene divina vis, quam habet versus heroicus, dum non modo pro mensuræ diversitatibus celerius, vel tardius incedit, sed etiam pro mira illa varietate

cæsurarum modo volubilis, modo gravis; modo lenis, modo asper; modo sedatus, modo agitated est. Atque hæc ordinum varietas quodammodo in singulis versibus requiritur. Ii enim sunt pessimi versus, qui nimiam habent ordinum similitudinem, ut quum in duas æquales partes dividitur versus, sicut apud Ennium VII. *Annal.* in ed. Merulæ p. 417.

Pœni pervortentes – omnia circumcursant;

vel quum singuli pedes vocabulo terminantur, ut apud eundem p. 169. ed. Hessel.

sparsis hastis longis campus splendet et horret;

etsi interdum id non sine quadam virtute fit, ut in alio ejusdem poëtæ versu, apud Merulam p. 354.

disperge hostis, distrahe, diduc, divide, differ.

Grammatici hujusmodi versum *ἰσοῦσθρον* vocant: v. schol. *Hephæst.* p. 91. (178. ed. Gaisf.) et *Eustath.* p. 740. init. (635, 32.) Vix est autem, quod magis displicere debeat, quam quum ad similitudinem ordinum etiam debilitas accedit. Recte enim observavit *Vossius* ad *Virgil.* *Georg.* III. 519. neminem veterum hos numeros probaturum fuisse,

sole cadente juvencus aratra reliquit in arvo.

19. Sunt in hoc genere nonnulla, in quibus *Latinorum* severior, quam *Græcorum* usus est, non quod illi meliores versus, quam *Græci*, fecerint, sed quod lingua eorum non tanta libertate gaudet. Etenim quum *Græci* accentum, qui ipsorum est vocabulorum proprius, in versibus non multum curare soleant, nihil offenduntur, si ictus metrici alios in locos, quam accentus, incidunt. *Romani* autem, etsi ipsi quoque, et maxime in heroico versu, accentum vocabulorum negligere debuerunt, tamen interesse aliquid senserunt, quo in loco, et quali in vocabulo id fieret. Et quum illud potissimum naturæ *Latinæ* linguæ repugnet, si in fine acuantur vocabula, operam dederunt, ut id in versu heroico eadem ratione, qua in versibus trochaicis atque iambicis, ibi tantum facerent, uti evitari non posset, i. e. in secunda, tertia, quarta arsi. His enim in locis nisi id concedatur, non licebit facere hexametrum. In quinta vero sextaque arsi majorem viderunt cautionem adhibendam esse. Nam circa finem versus, ut sæpe monuimus, cultiorem ac nitidiorem decet numerum esse, remissis jam viribus, et aure finito versu sonum quasi retinente aliquamdiu. Hinc, quod multi præcipiunt, versum heroicum non esse terminandum vocabulo tetrasyllabo, cujus duæ priores syllabæ breves sint, non propter istam vocem verum est, sed propter vocem prægressam. Quæ si anapæstus est, asper est et insuavis versus, ut hic *Lucretii* II. 77.

aúgescunt aliæ gentes, – aliæ – minuúntur.

Quare præmitti solet longior vox, ut apud *Virgilium*,

A'mphion Dircaeus in A'ctæo – Aracýntho,
lámentis gemituque et fémineo – ululátu.

Paullo durior est numerus, si ea vox, quum anapæsto finitur, etiam anacrusin habet, ut in Virgilio *Æn.* XII. 419.

ámbrosiæ succos et odóiferam - panacéam.

Aliam rationem habet illud, quod non laudatur versus, in quo duo extremi pedes una voce contineantur. Id propterea fit, quia, quum minui vim numeri in extremo versu conveniat, augetur ea, longiore ordine sequente brevior: etsi interdum tales versus, si sententiæ accommodati sunt, suam virtutem habent, ut apud Lucretium III. 71.

cónduplicant avidi; cædém cædi áccumulantes.

20. Ad mensuram quod attinet, in qua cæsurarum quoque aliqua vis est, pleraque libro primo in eo capite, quod est de prosodia, tetigi. Multa etiam ea de re dicta sunt in dissertatione de ætate Orphei Argonauticorum. Diligentissime hunc omnem locum pertractari a Spitznero, rectore scholæ Vitebergensis, dum hæc scribebam, comperi, allatis ad me primis foliis libri, qui sub prelo nunc est, de versu Græcorum heroico. Hic paucis commemorabo grammaticorum exiles argutias, de quibus multi sunt scholiastæ Hephæstionis. Ac satis erit, Athenæi verba in libro XIV. apposuisse qui quum p. 620. C. sic scripsisset: Χαμαιλίων δ' ἐν τῷ περὶ Στησιχόρου καὶ μελωδηθῆναι φησὶν οὐ μόνον τὰ Ὀμήρου, ἀλλὰ καὶ τὰ Ἡσιόδου καὶ Ἀρχιλόχου, ἔτι δὲ Μιμνέζμου καὶ Φωκυλίδου: ita scribit p. 632. C. ὅτι δὲ πρὸς τὴν μουσικὴν οἰκειότατα δέικνυτο οἱ ἀρχαῖοι, δῆλον καὶ ἐξ Ὀμήρου, ὃς διὰ τὸ μεμελοποικῆναι πᾶσαν ἑαυτοῦ τὴν ποιήσιν, ἀφροντιστὶ τοὺς πολλοὺς ἀκέφαλους ποιεῖ στίχους, καὶ λαγαροὺς, ἔτι δὲ μειούρους. Ξενοφάνης δὲ καὶ Σόλων καὶ Θίεγνις καὶ Φωκυλίδης, ἔτι δὲ Περίανδρος, ὁ Κορίνθιος ἐλεγγοποιός, καὶ τῶν λοιπῶν οἱ μὴ προσάγοντες πρὸς τὰ ποιήματα μελωδίαν, ἐκπονοῦσι τοὺς στίχους τοῖς ἀριθμοῖς καὶ τῇ τάξει τῶν μέτρων, καὶ σκοποῦσιν ὅπως αὐτῶν μηδεὶς ἀκέφαλος ἔσται, μήτε λαγαρός, μήτε μειούρος. ἀκέφαλοι δὲ εἰσιν, οἱ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τὴν χαλότητα ἔχοντες,

ἐπειδὴ νῆάς τε καὶ Ἑλλήσποντον ἴκοντο
ἐπίτενος τετάυυστο βόος Ἴφι κταμένοιο·

λαγαροὶ δὲ, οἱ ἐν μέσῳ, οἶον,

αἶψα δ' ἄρ' Αἰνεῖαν φίλον υἱὸν Ἀγχίσαο
τῶν αὖθ' ἠγείσθην Ἀσκληπιοῦ δύο παιῖδες·

μειούροι δὲ εἰσιν, οἱ ἐπὶ τῆς ἐκβολῆς, οἶον,

Τρῶες δ' ἐρρίγησαν, ὅπως ἴδον αἰόλον ὄφιν·
καλὴ Κασσιόπεια, θεῶς δῖμας εἰκνύει·
τοῦ φέρον ἐμπλήσας ἄσκον μέγαν, ἐν δὲ καὶ ἦϊα.

Pugnancia hic tradit de Phocylide; falsa de Theognide, si quidem ex hoc quoque versus ἀκέφαλοι proferuntur. Homerum quidem et Hesiodum cecinisse potius carmina sua, quam recitasse, vix erit, qui dubitet: sed istam modulationem valde simplicem fuisse credibile est,

ut, ubi justa mensura syllabarum neglecta est, id partim necessitati a metro impositæ, partim pronuntiationi ab accentu determinatæ, quam poësis nondum omnem deseruerat, partim vero etiam cæsuris tribuendum videatur. De quibus rebus dictum est libro primo. Cæterum omisit Athenæus versus *δολιχοούρους* sive *μακροσκελεῖς*, cujus generis postremus eorum est, quos affert, et *προκεφάλους*, et *προκοιλίους*, de quibus scholiastæ Hephæstionis p. 181. seqq. ubi vide, quæ Gaisfordius ex Eustathio adjecit.

21. Pedes vero alienos, anapæstum et proceleusmaticum, sicubi admisisse veterrimi videbuntur, ut

*Βορέης καὶ Ζέφυρος, τὰ τε Θρήκηθεν ἄητον,
νέα μὲν μοι κατέαξε Ποσειδάων ἑνοσίχθων,
πλέονες κεν μνηστήρες ἐν ἡμετεροῖσι δόμοισιν,
ἔκ δὲ στέατος ἔνεικε μέγαν τρέχον ἔνδοι ἕοντος,*

(vide Iliad. ι. 5. ψ. 195. Od. ι. 283. σ. 246. φ. 178. 183.) eos contractione facta tolli, apertum est. In Odys. ο. 83. Wolfius nunc dedit,

αὐτῶς ἀππέμψει, δῶσει δὲ τι ἐν γε φέρεσθαι,

ubi olim *ἀποπέμψει* legebatur. Non minus constat, apud Latinos “tenuia, abiete, fluviorum rex Eridanus,” apud Virgil. Georg. I. 482. et quæ sunt hujusmodi alia, non proceleusmaticos, sed dactylos esse. Attigit hæc Macrobius V. 14. Ennius tamen et proceleusmaticum et anapæstum in primo pede, qui aptior tali licentiæ est, sibi indulisit in his versibus p. 135. 159. ed. Hessel.

capitibus nutantis pinus rectosque cupressos.

melanurum, turdum, merulamque, umbramque marinam.

22. Trochæus, qui interdum apud Homerum invenitur, si in quarto pede est, quam excusationem habeat, ostendimus libro primo p. 40. seq. In primo pede nomini proprio aliquid condonandum videtur in Homericō hymno Apollinis v. 373.

Πύθιον καλέουσιν ἐπάνυμον, οὐνεκα κείθι.

Sed in illo, Od. κ. 493. μ. 267.

*μάντιος ἀλαοῦ, τοῦ τε φρένες ἔμπεδοί εἰσιν,
μάντιος ἀλαοῦ, Θηβαίου Τειρεσίαιο,*

μάντηος scribendum esse puto. *Μάντι* constans lectio est Iliad. ν. 69. Variat scriptura ω. 221. ubi Wolfius *μάντιος* prætulit. Videtur hoc nomen, ut *πόλις*, triplicem declinationem habuisse. Varro apud Nonium p. 272. scripserat, haud dubie de Ajace loquens,

mox unum credit ferro se cædere Ulixem,

quum bacchans silvam cædit, porcosque trucidat.

Male ibi *maximum* legitur. Lucilii verba fragm. 64. apud interpretem Juvenalis ad III. 175. fortasse hoc modo distribuenda sunt :

principio exitus dignus,

exodiumque sequetur.

Aliud trochæi exemplum in ejusdem poëtæ fragm. 51. apud Nonium p. 4. corruptum est.

23. Quinta sedes legitimum pedem habet dactylum, quia sic exitus numeri suavior est. Rarior spondeus eo in loco est, sed interdum gravitate sua et tarditate ad sententiam aptissimus. Ita apud Virgilium Ecl. IV. 49.

cara deum soboles, magnum Jovis incrementum.

Romani in hoc genere versuum plerumque ultimam vocem ex quatuor syllabis constare voluerunt, quia sic in iis, quæ eam vocem præcedunt, fere evitari potest ictus in ultimam incidens: ut apud Propertium II. 14, 49.

sunt apud infernos tot millia formosarum.

Vide Catullum, qui præ cæteris hoc exitu delectatus est, in Epithal. Pel. v. 3. 11. 15. 24. 28. 36. 67. 71. 78. 79. 80. 83. 91. 98. 108. 256. 258. 269. 274. 277. 302. 359. LXVI. 3. 61. LXVIII. 65. 87. 109. LXXVI. 15. C. 1. CXVI. 3. Propert. I. 13, 31. 19, 13. 20, 31. II. 2, 61. III. 5, 29. IV. 4, 71. Rarius longior quattuor syllabis vox in fine est, ut apud Catull. Epithal. Pel. 286.

Tempe, quæ silvæ cingunt superimpedentes,
nisi hoc dividi placet. Trisyllaba vocabula in fine, propter ictum, qui tum in ultimam præcedentis vocabuli syllabam incidit, minus probantur. Sic apud Catullum est LXVI. 57.

ipsa suum Zephyritis eo famulum legarat:
apud Virgilium Æn. VII. 634.

aut levis ocreas lento ducunt argento.

Evitatur asperitas nunc insertis brevioribus vocibus, ut apud Catullum in Epithal. Pel. 44.

regia, fulgenti splendent auro atque argento:
et Æn. VIII. 679.

cum populo, patribusque, penatibus, et magnis dis:
nunc longiore præmittendo vocabulo, ut in Georg. III. 276.

saxa per et scopulos et depressas convallis.
ubi videndus Vossius. Adde Æn. VII. 634. Catullus in Epithal. Pel. 74. 253.

egressus curvis e littoribus Piræi:
cum thiaso Satyrorum et Nysigenis Silenis.

Vide ibid. v. 96. 298.

24. Recentiores et Græcorum et Romanorum poëtæ defugerunt versum heroicum ex solis spondeis facere: quod genus Maximus Victorinus p. 199. durum esse ait, ut Albinus in libro, quem de metris scripsit, ita posuerit,

vilem spondeo totum concludere versum.

Antiquiores et Græcorum et Romanorum poëtæ aliter sensere, qui non modo duos tantum vel unum dactylum in principio posuerunt, ut Virgilius Georg. III. 276.

saxa per et scopulos et depressas convalles,
Catullus LXVIII. 87.

nam tum Helenæ raptu primores Argivorum,
sed interdum etiam solis utuntur spondeis, ut Homerus Iliad. λ. 130.

Ἄτρεΐδης τὰ δ' αὖτ' ἐκ δίφρου γουναζέσθην·

ubi vid. schol. Ven. Ita etiam ψ. 221. Od. ο. 33. φ. 15. χ. 175. 192. Ion Chius in Brunckii Anal. T. I. p. 162. fragm. II. 5. Ennius (vide Merulam p. 197. 346. 347.)

olli respondet rex Albai longai.
cives Romani tunc facti sunt Campani.
Romani muris Albam cinxerunt Longam.

Lucretius VI. 1133.

an cælum nobis natura ultro corruptum.

Catullus CXVI. 3.

quis te lenirem nobis, ne conarere.

25. Ultimus pes dubitari potest, utrum spondeus natura sua an trochæus sit. Atque haud scio, an eum in hexametris dactylicis, quibus tragicos uti supra dictum est, plerumque spondeum potius, quam trochæum esse dicam, quoniam hi versus per dipodias dactylicas incedunt, æqualem ubique cursum servantes. In heroico autem versu, a quo ista ordinum æqualitas abest, quique sæpe etiam in medio trochaicam clausulam habet, quæ κατὰ τρίτον τροχαῖον vocatur, tanto confidentius ultimum pedem trochæum esse contenderim, quod is irrationalibus dactylis etiam aptior esse, quam spondeus, videtur. Verum id nihil impedit, quin poëtæ, ubi liberum erat, brevi an longa syllaba finire versum vellent, longam prætulisse credamus. Nam in fine versus quoniam consistit vox et pausa fit in pronunciando, longa syllaba, quia stabilior est, omnino ad concludendum versum aptior est iudicata. Itaque et ὕ paragogicum addi in melioribus libris videmus, et ipsi poëtæ anteposuerunt productas syllabas, εἶναι quam ἔμμεν, αἰεὶ quam αἰέν, et quæ similia sunt, in fine versus dicere præferentes. Vide, quæ dixi de hac re in libro de emend. rat. Gr. gramm. p. 22. seq. et in præfat. ad Orphica p. 9. Sequutus eam rationem est Wolfius in postrema editione Homeri.

26. Græcorum mos est, omnimodo finire versum heroicum integro vocabulo: nam si Simonides aut aliquis alius epigrammatum scriptor nomen proprium, quod dactylico numero aliter aptari non poterat, inter duos versus divisit, id necessitate contra regulam factum est. Epicum numquam ne hoc quidem sibi indulserunt, ut syllabam in fine versus eliderent. Apud Homerum quidem plerique grammatici ita putarunt distinguendum esse Iliad. ξ. 265.

ἢ φῆς ὡς Τρώεσσιν ἀρηγόμεν εὐρύοπα Ζῆ-
ν', ὡς Ἡρακλῆος περιχώσατο.

v. schol. Ven. et Eustathium p. 984, 2. cujus verba repetiit Gaisfordius ad Hephæst. p. 234. seq. sed ita abhorret ista ratio ab epici carminis simplicitate atque elegantia, ut, etsi illud *εὐρύοπα Ζῆν'* etiam Iliad. 9. 206. et *ω.* 331. invenitur, tamen valde dubitem, an grammaticis potius elisio ista, quam Homero tribui debeat. Certe Eustathius, sive suam promens conjecturam, sive alium sequutus, etiam *εὐρύοπα Ζῆν* sine elisione scribi posse observat, quemadmodum *ῥῆλ, δῶ, κρῖ*, atque alia dicantur, quæ maxime in fine versus pro longioribus formis poni solent: de quo genere dixit Strabo lib. VIII. p. 364. (560.) Et hæc mihi quidem verior sententia videtur. Ex Latinis vero Virgilius, proximum Homero se fore ratus, si talium rerum nihil intactum reliquisset, in vitio virtutem quæsivit, ut Georg. I. 295.

aut dulcis musti Volcano decoquit humorem,
et foliis undam tepidi despumat aheni.

Vide II. 69. 344. III. 242. 449. quorum partem attulit Macrobius V. 14.

27. Grammatici multas distinctiones protulerunt versus hexametri, quarum eas, quæ pueriles sunt vel inutiles, prætermitto: sed commemoratu dignum videtur illud genus, quod *κατ' ἐνόπλιον* vocant, quod spondeum habet duobus dactylis additum, ut Iliad. *α.* 357. quo illi exemplo uti solent,

ὡς φάτο δακρυχέων, τοῦ δ' ἔκλυε πότνια μήτηρ.

Hoc genus non propter versum heroicum memorabile est, sed propter numerum illum, quem *κατ' ἐνόπλιον* nominant: de quo præter scholiasten Hephæstionis p. 91. (178. ed. Gaisf.) et Eustathium p. 1899, 60. videndus schol. Aristoph. ad Nub. 651. et quæ ibi adnotavi. Quantum ex iis, quæ a veteribus tradita sunt, colligi potest, duo numeri enoplii dicti sunt, unus, qui est ex duobus dactylis et spondeo, numerum, nisi fallor, habens anapæsticum,

— ὦ — ω — —

alter aperte anapæsticus, sive, ut rhythmici eum metiuntur, ex spondeo, pyrrhichio, trochæo, et iambo,

— ὶ — ω — ω —

quos apparet ambos *ἡμιολίους*, i. e. ex sesquidipodia esse. Plato de rep. III. p. 400. B. *ἐνόπλιον ζύνθετον* commemorat, de quo quæ scholiastes p. 155. ex Proclo refert, *ὁ ἐνόπλιος σύνθετός ἐστιν ἐξ ἰάμβου, καὶ δακτύλου, καὶ τῆς παριαμβίδος, ἀνδρικός πρὸς πράξεις ἀναγκαίης καὶ ἀκουσίους, ἐξορμητικὸς εἰς πόλεμον*, vitiosa esse puto, quando et insolens ista compositio est, et minime ea vi prædita, quam ei inesse dicit. Convenit hoc in anapæsticum illum enoplium. Quare videndum, ne ne scripserit, *ὁ ἐνόπλιος σύνθετός ἐστιν ἐκ τροχαιῶν καὶ ἰάμβου καὶ δακτύλου καὶ τῆς παριαμβίδος*. Hoc enim modo et mensura hoc genus par erit

duobus reliquis, et numerum habebit eundem, quem illud anapæsticum:

— ˘ — — ˘ ˘

28. Duabus aliis earum formarum, quas grammatici constituerunt, alio fine utemur. Eæ sunt bucolica, quæ quartum pedem dactylum, eoque terminatum vocabulum habet; et politica, quæ etiam *λογοειδής* vocatur, quæ compositione pedestris est. Etenim quattuor omnino sunt formæ versus hexametri, qui non ex dipodiis constat: duæ heroicæ, antiquior altera, quæ cæsuram in tertia arsi habet, spondeis apte temperatur,

μήνιν ἄειδε, θεά — Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος,

altera recentior, cæsuram habens, quæ dicitur *κατὰ τρίτον τροχαῖον*, et ex dactylis ut plurimum constans,

εἰπὲ, θεά, Κρονίδεο διάκτορον αἰθόπος ἀνγῆς.

Deinde bucolica, cujus legitima incisio in fine quarti pedis est, et ita quidem, ut is pes sit dactylus,

ἀδύ τι τὸ ψιθύρισμα καὶ ἄ πίτυς, αἰπόλε, τήνα.

quæ forma propria est carminis bucolici, non ita quidem, ut necessario omnibus in versibus esse debeat, sed ut tamen in plerisque sit. Vide Valckenarium in epist. ad Röver. p. 15. et Warton. in diss. de poësi bucolica p. 36. Denique quarta forma est pedestris illa, cujus hoc proprium est, ut neque cæsuram sibi propriam habeat, neque alia lege teneatur, quam hac, ut tolerabilis quædam species relinquatur versus heroici. Hic enim versus ab antiquis eodem modo, ut apud nostros liberiores iambi, ad illud poëseos genus adhiberi solebat, quod proximum est prosæ orationi, ab eaque pene solo metro distat. Is usus, repetendus fortasse a poëtis didacticis, etsi multorum vere poëtarum nomine digni sunt, permanavit deinde ad leviorum argumentorum tractationem, parœmias, sillos, alia. Ejusmodi poëma fuit Archestrati, sæpissime laudatum ab Athenæo. Eoque referendi sunt etiam versus hexametri in comœdia Græcorum, quorum exempla vide apud Aristophanem in fine Ranarum in Equit. v. 197. seqq. 1015. seqq. 1030. seqq. 1037. seqq. 1051. seqq. 1067. seqq. 1080. seqq. in Pace 118. seqq. 1063—1113. Lys. 770. seqq. et admixtis iambis in Pace 1270. seqq. in Avibus 967. seqq. Eodemque pertinent Horatii epistolæ, et magis etiam sermones. Aliquanto major enim in epistolis elegantia est numerorum et concinnitas, quam in sermonibus: in quibus tantum ne prosa oratio esse videatur, metrum adhibitum est. Eamdemque viam antea Lucilius ingressus erat. De Horatio dixit Car. Morgensternius in dissertatione de satiræ atque epistolæ Horatianæ discrimine p. 28. seqq.

CAP. XXVII.

DE HEXAMETRO ΜΕΙΟΥΡΩ.

1. GRAMMATICI hexametrum *μείουρον* vocant, qui ultimum pedem pyrrhichium vel iambum habet: cujus exemplum afferunt illud Homeri,

Τρῶες δ' ἐρρίγησαν, ὅπως ἴδον αἰόλον ὄφιν.

At hic quidem versus, in quo ὄφιν pronunciabatur, nihil discedit a lege versus heroici. Et fuerunt jam inter veteres qui id intelligerent: vide scholiasten Hephæstionis p. 93. (183.) et quæ ex Eustathio attulit Gaisfordius p. 181. seq. Sed usurpatus est a quibusdam veterum versus vere *μείουρος*, qui pyrrhichium vel iambum in fine haberet, de quo disserens Terentianus Maurus p. 24. 25. hæc habet:

Livius ille vetus Graio cognomine suæ
 inserit Inoni versus, puto, tale docimen.
 præmisso heroo subjungit namque *μείουρον*,
 hymnum quando chorus festo canit ore Triviæ:
 et jam purpureo suras include cothurno,
 balteus et revocet volucres in pectore sinus,
 pressaque jam gravida crepitent tibi terga pharetra:
 dirige odorisequos ad certa cubilia canes.

Inonem scriptam esse ab Livio Andronico etiam ex Prisciano intelligitur VI. p. 725. ubi *Inone* pro *Ione* legendum est. Sed Terentianum ita se decipi passum esse, ut hos versus ab Livio illo scriptos crederet, id adeo incredibile est, ut nesciam, quid de ea re dicam.

2. Usurpavit vero hoc metri genus Lucianus T. III. p. 662. in Tragodopodagra v. 312.

οὔτε Διὸς βρονταῖς Σαλμωνέος ἤρισε βία,
 ἀλλ' ἔθανε ψολόεντι δαμῆϊσα θεοῦ φρένα βέλει.
 οὐκ ἐρίσας ἐχάρη Φοῖβη σάτυρος Μαρσύας,
 315 ἀλλὰ λιγὺ ψαίρει κίνου περὶ δέρμα πίτυϊ.
 πένθος αἰμύνηστον δι' ἔριν τοκάς ἔσχε Νιόβη,
 ἀλλ' ἔτι μυρομένη, προχέει πολὺ δάκρυ Σιπύλῳ.
 Μαιονία δ' Ἀράχνη Τριτωνίδος ἦλθεν ἐς ἔριν·
 ἀλλ' ὄλεσασα τύπον, καὶ νῦν ἔτι νήματα πλέκει·
 320 οὐ γὰρ ἴσον μακάρων ὀργαῖς θράσος ἴστί μερόπων,
 ὡς Διός, ὡς Λητοῦς, ὡς Παλλάδος, ὡς Πυθίου.
 ἤπιον, ὦ πάνδημε, φέρεις ἀλγῆμα, Πιδάγγρα,
 κοῦφον, ἔλαφρόν, ἄδριμυ, βραχυβλαβίς, ἀνάδνου,
 εὐφορον, εὐληκτον, ὀλιγοδρανές, εὐπερίπατον.

3. Compositio hujus versus parum elegans est. Dubitari autem potest, quo numero finiatur. Quum quintus pes apud Lucianum v. 314. 321. spondeus sit, apertum est non posse de pæonico exitu co-

gitari. Quod si quis ultimas duas syllabas ab reliquis sejungi volet, quod sane conveniret cum descriptione grammaticorum, hoc modo :

— — — — — | — —

non habebit certe, quo carminis illius versum 323. defendat. Qui quum neque ad sententiam laboret, nec facile corrigi posse videatur, nescio an hoc metri genus ex tetrametro dactylico et dipodia iambica compositum sit, ea lege, ut plerumque dipodia ista iambica longam anacrusin, solutam autem primam arsin habeat, in dactylico autem illo ultimus pes plerumque dactylus sit :

— — — — — | — — — — —

Ita jam versum illum recte tuebimur :

κοῦφον, ἐλαφρόν, ἄδριμυ, βραχυβλαβές, — ἀνώδυνον.

Hæc ratio si vera est, poterit versus etiam puro diiambo, vel tribracho et iambo finiri. Cæterum elegantior erit, cæsura facta in fine partis dactylicæ. Et habent hanc cæsuram plerique horum versuum.

CAP. XXVIII.

DE VERSU ELEGIACO.

1. VERSUS elegiacus nomen pentametri a prava distinctione accepit, quæ quidam grammatici usi erant, versum hunc e duobus dactylis vel spondeis, tum spondeo et duobus anapæstis compositum rati. Commemorat eam distinctionem, præter M. Quintilianum IX. 4, 98. et Terentianum Maurum p. 2421. scholiastes Hephæstionis p. 94. (186.) sed ita, ut præferat rationem eam, quæ placuit Hephæstioni, versum elegiacum ex duobus ordinibus dactylicis constare docenti, quorum uterque quinque semipedes comprehendat. Eamque rem cæsura, quæ in hoc versu inviolabilis est, ita confirmat, ut insanum esse necesse sit, qui aliter sentiat. Quin ne isti quidem, qui pravam illam distinctionem invenerunt, numerum putandi sunt indicare voluisse, sed mensuram illi volebant tali quodam modo describere, ut versum usque ad finem integris pedibus dimetiri liceret.

2. Hephæstio male hunc versum in asynartetis numeravit. Tantum abest enim, ut in commissura membrorum locus sit licentiæ illi, quæ propria asynartetorum est, ut etiam productionem brevis syllabæ diligenter vitatam videamus. De qua re dixit Jacobsius in obs. crit. in Anthologiam, quæ insertæ sunt Actis philol. Monac. T. I. fasc. 2. Vide etiam meam dissertationem de ætate Orphei Argonauticorum p. 764. seqq. Aristides Quintilianus de hoc versu p. 52. οὗ πέφυκεν ἀρετὴ τὸ τὴν μὲν τῆς προτέρας συζυγίας συλλαβὴν περιπτὴν ἐξ ἀνάγκης μα-

κράν ἔχειν, τὴν δὲ δευτέραν συζυγίαν ἀναμφιβόλως ἐξ ἀμφοῖν συγκείσθαι δακτύλων.

3. Cæsura, ut dixi, inviolabilis est, neque neglecta invenitur, nisi necessitate nominis proprii cogente, ut apud Callimachum,

ἰερά νῦν δὲ Διοσκουρίδω γενεή.

Elisionem vero in cæsura factam non obesse cæsurae, monitum est jam in primo libro cap. 8, 5. et dixerat ea de re Bentleius ad Horat. carm. IV. 8, 17. Meleager XII. 4.

τὸν τριπάνουργον Ἐρωτ' ἔπλασεν ἐν κραδίᾳ.

Catullus LXVIII. 82. 90. LXXV. 8. XC. 4.

quam veniens una atque altera rursus hiems.
Troia virum et virtutum omnium acerba cinis.
nec desistere amare, omnia si facias.
si vera est Persarum impia religio.

4. Ad mensuram quod attinet, prior hujus versus pars etiam spondeos recipit, posterior hunc pedem plane adspernatur. Nam ut omnium versuum extremi ordines distinctius audiuntur, quia nihil eos sequitur, quod attentionem alio deflectat, ita in primis ii versus, qui arsi terminantur, quoniam usque ad finem fortes et alacres sunt, majorem sibi diligentiam postulant. Id veteres, quorum admirabilis fuit in his rebus elegantia, ita advertit, ut legem illam summa severitate observarent. Quod si nostratum poetarum quidam spondeum, immo trochæum in posteriore parte pentametri sibi indulserunt, idque etiam defendere studuerunt, quid aliud eos, quam simul et admittere incuriam, et dissimulare voluisse putabimus?

5. De elegantia versus elegiaci ob easdem causas, ut in hexametro, aliter Romani, quam Græci, judicant: Utrique raro fecere versum, cujus singuli pedes ex singulis vocabulis constarent, quales hi sunt, Theognidis 448. Catulli LXXVI. 8.

οὐτῶς, ὡσπερ νῦν, οὐδενὸς ἄξιός ἐστι.

aut facere, hæc a te dictaque factaque sunt.

In priori parte elegantior est spondeus dactylo subjectus, quam spondeum sequens dactylus, quia decrescere potius quam incrementum capere numerum convenit. Id quis intelliget, qui comparare alteram rationem cum altera volet:

vix Priamus tanti totaque Troia fuit.
res est solliciti plena timoris amor.

6. Ob eandem causam minus placet, præsertim in posteriore versus parte, longior vox brevior excipiens, ut apud Catullum LXVIII. 18. 66.

quæ dulcem curis miscet amaritiam
tale fuit nobis Mánlius áuxilium,

quam si contra fit, ut in hoc versu,

ut rcor a facie, Cálliopea fúit.

Atque hic quidem exitus, qui est in voce disyllaba, omnium habetur elegantissimus, quia ultimus ordo, si numerum, qui in verbis est, spectamus, neque ita abruptus est, ut in voce monosyllaba, neque tam vehemens, quam in trisyllaba. Quamquam Græci, assueti verba in fine acuere, minime offensi sunt trisyllabo vocabulo. Eorumque exemplum sequutus est Catullus; ut LXVIII. 98.

nec prope cognatos compositum cineres.

Sed apud Latinos, quod hi non amant verba in fine accentu notare, id asperius visum est: ut Ovidius, cui in hoc versus genere primas dant artis periti, sedulo caverit trisyllaba voce versum finire.

7. Præterea multum interest apud Romanos, utrum in brevi vocali ultima vox, an in consonante terminetur. Nam in consonantem si exit, etiamsi sequens versus a vocali incipiat, propterea nihil offensionis est, quia et syllaba consonante finita natura sua longior est, et vocem tali syllaba terminatam consuevimus propter positionem accentu in fine notatam audire. Ita apud Sulpiciam in *carm. Tibull. IV. 3, 12.*

ipsa ego per montes retia torta feram,
ipsa ego velocis quæram vestigia cervæ.

Sed si in vocali, quæ brevis est, vocabulum terminatur, insolens et dura est pronunciatio, quia aures brevem ejusmodi syllabam accipere suetæ sunt. Ita apud Catullum LXVII. 2.

salve, teque bona Juppiter auctet ope.

Vide v. 6. 10. LXVIII. 70. LXXVI. 16. LXXX. 2. XCI. 1. Tibull. I. 3, 92. 5, 66. 8, 48. 9, 78. vel,

scitis, et in quo me corruerit genere,

qui Catulli versus est LXVIII. 52. Vide LXXXVIII. 8. CVI. 2. CX. 6. Tibull. I. 10, 14. Propert. I. 16, 30.

8. Proprium est hujus versus, ut hexametro heroico epodi loco addatur: et ea compositio elegorum nomen habet, unde versus hic dictus est elegiacus. Vide Horat. Art. Poët. 75. seqq. Ovid. Amor. III. 1, 7. Sed ut primo fortasse in querelis et rebus tristibus usurpatus fuerit, mox tamen etiam ad alia argumenta, in primis ad res amatorias, et, quoniam finiendæ orationi aptus videbatur, ad epigrammata translatus est. Nam breviora carmina si solo heroico versu componuntur, magis partes longiorum carminum esse, quam ipsa per se constare videntur. Elegiacus vero quum additur, quasi strophæ fit, eaque re finis certus et numeri et orationis constituitur. Semel in tragœdia usurpatum novimus carmen elegiacum, in *Andromacha Euripidis v. 103.*

9. Plures deinceps pentametros elegiacos poni ineptum est, quia sic semper idem ordo repeteretur, isque propter immutabilem cæsuram omni varietate destitutus. Quamquam ut ne ineptis quidem exemplum deesset, curavit Philippus Thessalonicensis epigr. 4. in

Brunckii Anal. T. II. p. 212. Nam Virgillii illud, *sic vos non vobis, nihil nisi lusus est*. Tituli sepulcrales autem ab indoctis de plebe hominibus scripti, ne in exemplis quidem esse possunt.

CAP. XXIX.

DE VERSIBUS ÆOLICIS.

1. SINGULARE genus versuum dactylicorum a lyricis Æolensibus inventum est, unde nomen ei factum metri Æolici. De eo ista Hephæstio: τὰ δὲ Αἰολικά καλούμενα τὸν μὲν πρῶτον ἔχει πῶδα πάντως ἓνα τῶν δυσλλάβων ἀδιάφορον, ἦτοι σπονδεῖον, ἢ ἴαμβον, ἢ τροχαῖον, ἢ πυρρίχιον· τοὺς δὲ ἐν μίσῳ, δακτύλους πάντας. τὸν δὲ τελευταῖον πρὸς τὴν ἀπόθεσιν δάκτυλον μὲν, ἢ Κρητικόν, διὰ τὸ τῆς τελευταίας ἀδιάφορον, εἴαν ἀκατάληκτον ἢ εἴαν δὲ καταληκτικόν, καὶ τὰ ἀπὸ τούτου μεμειωμένα, εἰς δυσύλλαβον καὶ συλλαβὴν. Apparet ex his, Æolicorum versuum hanc esse rationem, ut a basi incipiant. Quod deinde dicit Hephæstio, pedes, qui in medio sint, omnes esse dactylos, traditum est etiam a grammatico MS. in bibliotheca Bernensi, cui ipsi quoque index est ἀρχὴ Ἡφαιστῖανος περὶ μέτρων. Is ita scribit: ἑτέρα δὲ (κατάληξις τοῦ ἠρωϊκοῦ) ἢ καλουμένη Αἰολική, ἣτις τὸν μὲν πρῶτον πῶδα ἔχει ἓνα τῶν δυσλλάβων, τοὺς δὲ ἐξῆς, πλὴν τοῦ τελευταίου, πάντας δακτύλους· τὸν δὲ τελευταῖον ἢ δάκτυλον, ἢ ἀμφίμακρον· εἰ δὲ ἔστι καταληκτικόν εἰς συλλαβὴν, τροχαῖον· εἰ δὲ βραχυκατάληκτον, μίαν συλλαβὴν μακράν, ἢ καὶ βραχεῖαν, διὰ τὸ ἀδιαφορεῖν τὸ τέλος παντὸς μέτρου. Aliter visum Hephæstionis scholiastæ, cujus hæc verba sunt p. 90. (177) τὸ δὲ δακτυλικὸν τὸ Αἰολικὸν κατὰ μὲν τὰς ἄλλας χώρας πάσας ἐπιδέχεται ὡσαύτως τῶ κοινῶ τοὺς τε δακτύλους καὶ σπονδεῖους, ὁμοίως καὶ τὰς ἀποθέσεις· τὸν δὲ πρῶτον πῶδα ἔχει ἓνα τῶν δυσλλάβων ἀδιάφορον. Valde corrupta videntur hæc Aristidis Quintiliani p. 52. τινὲς δὲ καὶ ταῖς πρώταις χώραις μόναις ἀμείβοντες τὸν δάκτυλον, καὶ τοὺς ἀνισοχρόνους αὐτῶν δυσλλάβων τίθενται, ποιοῦσι τὰ καλούμενα λογαοδικά. Scribendum puto: τινὲς δὲ καὶ ταῖς πρώταις χώραις μόναις ἀμείβοντες τὸν δάκτυλον, καὶ τοὺς ἀνισοχρόνους αὐτῶ τῶν δυσλλάβων τίθεντες, ποιοῦσι τὰ καλούμενα λογαοδικά. Namque, ut videtur, hic Æolica quoque logædicorum nomine comprehendit, quod utroque in genere breves illi et pedestres pedes dactylis juncti sint. Certe similiter p. 53. de genere anapæstico loquitur: καὶ τὰ εἶδη δὲ τῶν καταλήξεων ἐπιδέχεται πασῶν, καὶ τὴν τῶν λογαοδικῶν μεθοδὸν τε καὶ χρῆσιν· οὐ κατὰ τὰς πρώτας χώρας μόνον πῶδας δυσλλάβους βραχυσημοτέρους παραλαμβάνον, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰς τελευταίας τὸν βακχεῖον. Verum esse puto, quod dicit Hephæstio, præter primum pedem cæteros esse dactylos puros, nisi si quid in ultimo catalexis vel syllaba anceps mutat. Neque enim usquam in versibus Æolicis spondeus pro dactylo positus invenitur. Nam in carmine, quod est XXIX. inter Theocritica, v. 33. 39. diæresis est:

ὅπως, ἀνίκα τὰν γένυν ἀνδρείαν ἔχης.
τόκα δ' οὐδὲ καλεῦντος ἐπ' αὐλείαις θύραις.

2. Non intercedam tamen, ne etiam scholiastes Hephæstionis, et, qui idem innuere videtur, Aristides non plane falsa dixisse credantur, quum etiam spondeo locum faciunt. Nam distinguendi videntur versus Æolici a versibus dactylicis cum basi: quorum Æolici illi sunt, qui in ejusmodi carminibus, qualia fuerunt Æolensium poëtarum, usurpantur; dactylici cum basi autem, quales Doricam poësin et tragœdiam ad exemplum Æolicorum, sed minus severa lege, fecisse credibile est. Nisi fallor, hujusmodi est secundus stropharum versus in Pindari Ol. V.

τᾶν Οὐλυμπία, Ὀκειαοῦ θύγατερ,
καρδίᾳ γελανεῖ,

ubi v. 41. s. (18) spondeus est, etsi in nomine proprio

τιμῶν τ' Ἀλφειὸν εὐρὺν ῥέοντ' Ἰδαί-
· ὄν τε σεμνὸν ἄντρον.

3. R. Bentleyus in adnotatione ad epigramma in Pasiphaën metris Horatianis scriptum injuria Æolensibus tribuit morem recepta metra infringendi, variandi, infuscandi, adductus, ut videtur, pentametro dactylico cum basi, quem Hephæstione auctore, qui eum ἔπος Αἰολικὸν vocat, pro variatione versus heroici habuisse videtur. At illi non recepta metra infuscarunt, sed novum genus invenerunt, basi versibus quibusdam, maximeque dactylicis, præmissa. Ea basis apud hos poëtas semper disyllaba est, et non modo e spondeo, trochæo, iambo, sed etiam e pyrrhichio constat, quem, ut supra cap. II. diximus, Dorienses lyriaci ac tragici et comici improbarunt.

4. Genera versuum Æolicorum hæc ab Hephæstione commemorantur: primo tetrameter catalectus in disyllabum, sive rectius trimeter:

Ἐυρωρῶ πίδες ἑπτορόγυιοι,
τὰ δὲ σάμβαλα πεντεβέβεια
πίσυγγοι δὲ δέκ' ἐξεπόνασαν.

5. Tetrameter, rectius trimeter acatalectus. Sappho:

ἔρος δ' αὐτέ μ' ὁ λυσιμελής δονεῖ,
γλυκύπικρον ἀμάχανον ὄρωετον·
Ἄτθι, σοί δ' ἐμίθευ μὲν ἀπήχθετο
φροντίσθην, ἐπὶ δ' Ἀνδρομίδαν ποτῆ.

Sic etiam Alcæus apud scholiasten Platonis p. 51.

οἶνος, ᾧ φίλε παῖ, καὶ ἀλάθεια.

6. Pentameter, rectius tetrameter catalecticus in disyllabum,

τέω σ', ᾧ φίλω γαμβρέ, καλῶς εἰκάσθω;
ὄρπακι βραδινῷ σε μάλιστ' εἰκάσθω.

7. De acatalecto sic Hephæstio: τᾶν δὲ ἀκαταλήκτων, τὸ μὲν πεντά-
μετρον καλεῖται Σαπφικὸν τεσσαρεσκαίδεκάσύλλαβον, ᾧ τὸ δεύτερον Σαπφῶς ὄλον
γίγναται

ἡράμαν μὲν ἐγὼ σέθεν, Ἄτθί, πάλαι πίκαι.

Alcæus apud Aristoph. Vesp. 1232. citatus a Gaisfordio p. 275.

ἄνθρωφ', οὗτος ὁ μαινόμενος τὸ μέγα κράτος,
ἀντρέψεις ἔτι τὰν πόλιν· ἃ δ' ἔχεται ῥοπαῶς.

Hoc metro scriptum est carmen, quod est XXIX. inter Theocritea.

8. Denique pentameter catalecticus in disyllabum, quem ἔπος Αἰολικὸν vocari dicit Hephæstio:

κέλομαί τινα τὸν χαριέντα Μένωνα κάλεσσαι.
εἰ χρὴ συμποσίας ἐπ' ὄνασιν ἔμοι γεγενῆσθαι.

9. Prælongos versus dactylicos cum basi, si recte judico, posuit Æschylus in Persis v. 866. seqq. Nam quo minus Burneio et Gaisfordio ad Hephæstionem p. 275. assentiar, communes dactylicos esse hos versus putantibus, non modo illud me movet, quod nullus a dactylo, præter unum, quem ob id ipsum suspectum habeo, incipit, sed etiam, quod, si per syzygias dactylicas inde ab ipso initio legantur, potiores ictus in syllabas secundarias incidunt. Quod si illi versus basin præmissam habent, neque in ipsis quidquam reperietur, quod displiceat, et veniam habebit etiam iambus in basi, ter, nisi fallor, a poëta admissus. Ita enim versus illi scribendi videntur:

- a ὕσας δ' εἶλε πόλεις, πόνρον οὐ διαβάς Ἄλυσ ποταμοῖο,
οὐδ' ἀφ' ἐστίας συδεῖς,
οἶαι Στρυμονίου πελάγους Ἀχελωῖδες εἰσὶ πάροικοι
Θρηκίαν ἐπαύλων,
- a λίμνας τ' ἔκτοθεν αἰ κατὰ χέρσον ἐληλαμένοι περί πύργων,
τοῦδ' ἀνακτος αἶον,
Ἑλλάς τ' ἀμφὶ πόνρον πλατὺν αὐχόμεναι, μυχία τε Προποντίς,
καὶ στόμαμα Πόντου.
- b νᾶσοι θ', αἰ κατὰ πρῶν ἄλιον περίκλυστοι
τάδε γὰρ προσήμεναι·
οἶα Λέσβος, ἐλαιόφυτος τε Σάμος, Χίος,
ἠδὲ Πάρος, Νάξος, Μύκονος, Τήνη τε συνάπτουσ'
Ἄνδρος ἀγχιγείταν·
- b καὶ τὰς ἀγχιάλους ἐκράτνε μεσάκτους,
Λῆμον, Ἰκάρου θ' ἔδος,
Ῥόδον τ', ἠδὲ Κνίδον, Κυπρίας τε πόλεις, Πάφον,
ἠδὲ Σόλους, Σαλαμῖνά τε, τᾶς νῦν ματρώπολις τῶνδ'
αἰτία στεναγμῶν·
- c καὶ τὰς εὐκτέανους κατὰ κλῆρον Ἰαόνιον πολυάνδρους
ἐλαύνων σφετέραις φρεσίν, ἀκάματον δὲ παρ-
ῆν σθένος ἀνδρῶν τευχιστήρων,
παμμικτῶν τ' ἐπικούρων.
νῦν δ' οὐκ ἀμφιλόγως θεότερπτα τὰδ' αὖ φέρο-
μεν πολέμοισιν ἀμαθῆντες μεγάλας πλα-
γαῖσι ποντίαισιν.

In secunda antistropha libri καὶ ῥόδον, quod quoniam propter dactylum suspectum habeo, (neque enim in basi hunc pedem ab Æschylo positum crediderim) ab emendatore profectum puto, poetam autem, ut posui, scripsisse ῥόδον τ'. Hic autem versus tam longus est, ut eum, quasi duo essent, disposuerim, quod bis factum etiam in epodo: etiam in hac quædam etiam aliter disponi possunt. In ea delevi ἐκράτυνε. Nam vulgo parum eleganter, Ἑλλάνων ἐκράτυνε σφετέραις φρεσίν. Deinde ἀμαθύντες, etsi dubitanter, ex corrupta adnotatione scholiastæ posui. Incertum est enim, an ille δμαθύντες scripserit. Certe, si ἀμαθύντες rejicitur, lectionem quorundam librorum πολέμοισι δαμασθύντες recipiendam puto.

CAP. XXX.

DE DACTYLICIS LOGÆDICIS.

1. LOGÆDICOS versus grammatici vocarunt, qui ob dactyllici et trochaici numeri conjunctionem medii inter cantum et communem sermonem viderentur. Vide interpretem Hephæstionis p. 24. (43) et scholiasten metricum Pindari ad Olymp. IV. stroph. vers. 7. Hephæstio: ἔστι δὲ καὶ τινα λογαοιδικά καλούμενα δακτυλικά, ἅπερ ἐν μὲν ταῖς ἄλλαις χάραϊς δακτύλους ἔχει, τελευταίαν δὲ τροχαϊκὴν συζυγίαν. In hoc genere versuum quoniam dactyli cum trochæis uno ordine periodico continuantur, puros eos servari consentaneum est: aliter enim impediretur numeri perpetuitas. Exempla ab Hephæstione duo commemorata sunt, Alcaicum ex duobus dactylis totidemque trochæis,

καὶ τις ἐπ' ἔσχατιαῖσιν οἰκεῖς,

et Praxilleum, uno dactylo auctius,

ὦ διὰ τῶν θυρίδων καλὸν ἐμβλέποισα,
παρθένε τὰν κεφαλάν, τὰ δ' ἔνερθε νύμφα.

Alcaici illius exempla ex tragicis adnotavit Gaisfordius p. 276. cui tamen non assentior, restituenti hunc versum in Sophoclis Electra 1069. 1080. Idem Praxillei exemplum attulit ex Antigona Sophoclis 134. Apud Æschylum in Prom. 165. 184. prælongus invenitur versus logædicus a trochæis incipiens:

γένναν· οὐδὲ λήξει, πρὶν ἂν ἡ κορέση κίεαρ· ἢ παλα-
μᾶ τινι τὰν δυσάλωτον ἔλη τις ἀρχάν.
χρῆ σε τέρμα κέλσαντ' ἰσιδεῖν· ἀκίχητα γὰρ ἦθεα
καὶ κίεαρ ἀπαράμυθον ἔχει Κρόνου παῖς.

2. Sed multæ inveniuntur etiam aliæ formæ. Ac primo commemorandus est, quem grammatici choriambicum dimetrum catalecticum vocant, quia choriambicos sæpe concludit,

ἔξαπατῶντι μῦθοι.

Deinde, qui una syllaba longior est,

ἔρνεα πρῶτος ἀπ' Ἀλφειῦ,

apud Pindarum Nem. VI. epod. 4. ex nostra versuum descriptione. Eodem in versu Pindarus in nomine proprio spondeum pro dactylo ponere ausus est Ol. X. in ultima epodo,

παῖδ' ἔρατὸν δ' Ἀρχεστράτου.

Alia hujusmodi forma invenitur apud Sophoclem in Electra v. 1414. 1434.

μοῖρα καταμερία φθίνει, φθίνει
νῦν τὰ πρὶν εὖ θίμενοι, τὰ δ' ὡς πάλιν.

3. Tres trochæos habet Sophocles in CEd. Col. 119. 151.

ἐκτόπιος συθεῖς ὁ πάντων.
ἦσθα φυτάλμιος δυσαίων.

et in Electra v. 1413. 1433.

ὦ πόλις, ὦ γενεὰ τάλαινα, νῦν σε.
βᾶτε κατ' ἀντιθύρων ὅσον τάχιστα.

4. Præter has etiam aliæ formæ inveniuntur. Sed cavendum est, apud tragicos maxime et comicos, ne quis logædicum esse numerum putet, qui vel dochmiacus, vel choriambicus sit. Nam hæc formæ,

— — — — —
— — — — —
— — — — —

si cum dochmiacis aliisque antispasticis numeris conjunctæ sunt, non habent logædicum numerum, sed prima earum dochmiaco hypercatalecto constat, secunda ex dactylo est et dochmio, tertia ex dactylo et dochmiaco hypercatalecto,

— — — — —
— — — — —
— — — — —

ac proinde recipiunt etiam mensuras, quæ a logædiciis alienæ sunt. Sed quoniam fere exæquari syllabæ solent, raro antistrophicus versus indicium facit, ut apud Æschylum in Sept. ad Theb. 227. 334.

ἀπτόμε — νον πυρὶ δαΐφ.
κηρναμε — νᾶν νεφελᾶν ὄρθοῖ.

Plerumque ex natura et indole numerorum, quibuscum conjuncti sunt hi versus, conjectura facienda est. Hæc vero forma,

— — — — —

sæpe ad choriambos pertinet, ac tum hoc numero est,

CAP. XXXI.

DE VERSIBUS ANAPÆSTICIS.

1. SECUNDUM genus numerorum dactylicorum ANAPÆSTI sunt. Horum eadem, quæ in dactylicis versibus invenitur, diversitas est, aliis arsin et thesin pares, aliis arsin irrationalem habentibus, qui CYCLIJ vocantur, auctore Dionysio Halicarnassensi de comp. verb. p. 226. Et illorum quidem, in quibus pares sunt arsis et thesis, plerique ex dipodiis constant, cyclij autem aliis ordinibus incedunt. Atque ut ordinibus, ita etiam mensura hæc genera differunt. Nam illi, quorum arsis plenam mensuram habet, solvi eam patiuntur, unde dipodiæ anapæsticæ hæc forma est:

Hephæstio: τὸ ἀναπαιστικὸν κατὰ πᾶσαν χώραν δέχεται σπονδαῖον, ἀνάπαιστον, σπανίως δὲ καὶ προκλεισματικόν· παρὰ δὲ τοῖς δραματοποιοῖς καὶ ἴαμβον καὶ δάκτυλον. Verba καὶ ἴαμβον Gaisfordius auctoritate duorum codicum et scholiastæ Aristoph. ad Plut. 487. ut ego quoque in libro de metris II. p. 291. faciendum dixeram, delevit. Tuentur tamen iambi commemorationem scholiastes Hephæstionis p. 91. (180) et grammaticus MS. in bibliotheca Bernensi, atque haud scio an recte, ex grammaticorum quidem opinione, quando ipse Hephæstio hunc versum,

Ἐρασμονίδη Χαρίλαι,

diserte de iambo monens, de quo etiam scholiastes ejus ex Longino explicat, anapæsticum esse vult. Mirum est tamen, eos hunc pedem a dramaticis poëtis usurpatum dicere, quum istiusmodi versus etiam apud lyricos inveniantur, et Hephæstio ipse repertorem hujus generis Archilochum perhibeat. Cyclij vero anapæsti non admittunt solutionem arseos, nisi forte in nomine proprio; multoque minus dactylum, in quo ista solutio propter oppositam longam thesin impeditura esset volubilitatem numeri cyclij.

2. Dicam primo de formis eorum anapæstorum, qui plena arseos mensura per dipodias incedunt, quorum dimetros ac tetrametros seorsim tractabo. Itaque hic tantum monometrum attingam et trimetrum. Ac monometer acatalectus non rarus est apud tragicos. Æschylus in Eum. 841. 844. 846.

κατὰ γὰρ οἰκείν.

οἱ οἴ, δᾶ, φεῦ.

πλευρὰς ὀδύνα.

Invenitur etiam apud comicos, ut apud Aristoph. in Pace 512. 1104. Frequentissimus vero usus ejus in systematis dimetrorum est, de qua

re infra dicitur. Collapsa jam arte gliscens barbaries continuis his monometris usa est. Ita Synesius tres hymnos hoc metro scripsit, in prima sede anapæstum, spondeum, dactylum, in secunda anapæstum et spondeum, et, quoniam ultima brevi non offendebatur, etiam tribrachum, et trochæum usurpans. Dactylum enim in secunda sede, qui ter in decimo hymno invenitur, librariis imputandum puto.

3. Trimetro catalectico Simmiam integrum carmen scripsisse testatur Hephæstio, unde exemplum et ipse p. 26. (46) et scholiastes ejus p. 91. (180) hoc afferunt,

Ἰστία ἀγνά, ἀπ' ἐϋξείνων μέσα τοίχων.

in quo versu Porsoni conjecturam, τὸ δ' inscrentis post ἀγνά, miror probari a Gaisfordio p. 288. Nam quis tam breve fragmentum, idque a duobus scriptoribus sine diversitate citatum, tanta mutatione corrigere audeat? Porsonus, dum totus in tragicis erat, ad horum exemplum etiam ea interdum exegit, quæ alias leges habent. Hiatus in arsi, præsertim si est etiam in alloquutione, apud lyricum nihil offensionis habet. Quod si quis tamen eum suspectum habebit, viderit is, ne, quum apud Hephæstionem cod. Heidelb. una voce μεσατοίχων, apud scholiastam autem ed. princeps ἀγν' habeat, facilius scribi possit,

Ἰστία, ἀγνῶν ὑπ' ἐϋξείνων μεσοτοίχων,

Etiam cod. Palatinus, cujus lectiones, a Frommelio, socio seminarii philolog. Heidelbergensis, enotas, a Creuzero impresso jam libro hoc accepi, in scholiis habet ἰστία ἀγν'. Codex ille vitiosissime scriptus est, sed præstat omnino, talia intentata relinquere.

4. Plures anapæsticorum versuum formas enumerat Servius: quas apud hunc, et apud Gaisfordium p. 290. seq. videri licet. Sunt autem numero tredecim: sed quædam earum vereor ut possint idoneis exemplis comprobari.

CAP. XXXII.

DE ANAPÆSTICIS DIMETRIS.

1. CELEBERRIMUM genus anapæstorum dimetri sunt. Hi plerumque in systemata conjuncti inveniuntur. Quæ systemata quum tota per dipodias decurrunt, et versu catalectico clauduntur, legitima a criticis vocitari solent. Hoc genus quoniam natura sua actuosum est, a solis usurpatum est scenicis poëtis. Idemque etiam alterum genus, quod liberiùs est, excoluerunt, perraro ab aliis poëtis adhibitum. Legitima systemata nunc antistrophica sunt, nunc non sunt antistrophica. Præterea alia eorum communi dialecto, alia Dorica scripta sunt, prout orationi consentaneum est. Liberioribus autem illi anapæsti plerumque Doricam dialectum habent. Atque ex dialecto videtur interdum de modo, quo recitabantur, conjectura fieri posse.

Vide, quæ adnotavi ad Aristot. de arte poët. p. 132. seqq. Sæpe tamen dialectus etiam in singulis vocibus mutatur, prout assurgit vel remissior fit oratio.

2. Legitimum systematum leges plerasque breviter distincteque complexus est R. Porsonus in præf. ad Eurip. Hec. p. 45. seq. easque regulas exemplis illustravit Gaisfordius ad Hephæst. p. 279. seqq. Primus autem R. Bentleius in epistola ad Millium, et postea in dissertatione de Phalaride, quod ante eum nemo observarat, numerum in his systematis continuari, neque usquam syllabæ ancipiti locum concedi vidit. Quam legem deinde alii communem omnium systematum esse intellexerunt. Magnam partem præclaræ illius demonstrationis repetiit Gaisfordius in adnotationibus ad Hephæstionem p. 281. Nos, dum singula, quæ ab his tradita sunt, breviter attingemus, augebimus ea aliis quibusdam observationibus.

3. Ac primo quod ad continuationem numeri attinet, quæ et syllabam ancipitem et hiatum a fine versuum abesse postulat, verissima quidem est Bentleii observatio, sed concedendæ tamen quædam exceptiones sunt. De iis monitum est a Seidlero in libro de vers. dochm. p. 80. etsi non omnia, quæ hic attulit, exempla satis idonea esse puto. Tenendum est ita, syllabam quidem ancipitem plane exclusam ab his anapæstis esse, unde numquam Creticus pro dactylo in fine est, sed in pede anapæsto tamen, qui versum finit, productionem brevis syllabæ quibusdam conditionibus concessam videri. Hæ conditiones, quæ simul etiam ad hiatum pertinent, continentur exclamatione, alloquutione, mutatione personæ, fine sententiæ. De exclamatione res satis nota est. Æschylus in Agam. 1546.

ὠ γᾶ, γᾶ, εἴθε μ' εἰδέξω.

Alloquutionis idoneum puto exemplum esse, quod Seidlerus ex Œd. Col. 180. attulit,

ἀγε νῦν σύ με, παῖ,
ἴν' ἂν εὐσεβίας ἐπιβαίοντες,

ut non opus sit voces νῦν et παῖ sedem suam permutare. Idem carmen ob mutationem personæ plura et syllabæ ancipitis et hiatus exempla continet, ut v. 139. 143. 170. 173. Denique finis sententiæ et syllabam ancipitem admittit, ut in Hecuba v. 82.

ἔσται τι νέον·
ἤξει τι μέλος γοερὸν γοεραῖς,

et hiatum, ut in Agam. 803.

ἀγέλαστα πρόσωπα βιαζόμενοι.
ὅστις δ' ἀγαθὸς προβατογιάμων.

Atque hic quidem locus, si nihil vitii contraxit, recte tuebitur hiatum in systemate legitimo. Neque enim dissimulandum est, pleraque omnia hiatuum, et magis etiam productæ brevis syllabæ exempla non in iis, quæ omni ex parte legitima systemata haberi possunt, inveniri, sed in illis, quæ vel cum liberioribus anapæstis conjuncta sunt, vel,

quoniam antistrophica sunt, majorem quamdam licentiam habent. Eoque modo etiam in Eum. 315. hiatus defendi potest, siquidem ibi quoque antistrophica restituenda sunt.

4. Hiatum, qui fit corripienda longa vocali vel diphthongo, anapæstus plerumque in prima syllaba habet, ut apud Æschylum in Persis 39. 52. 542.

καὶ ἐλειοβάται νῶν ἐρέται.
καὶ ἀκοντισταὶ Μυσοί.
ποδίουσαι ἰδεῖν ἀρτιζυγίαν.

Quamquam ne a secunda quidem syllaba abhorret: vide quæ infra cap. XXXIII. segm. 7. afferemus. Pariter in dactylo anapæsti vicem tenente utraque in brevi syllaba hiatus invenitur. Eurip. Hec. 125.

τὰ Θεσίδα δ' ὄζω Ἀθηῶν.

Æschylus in Persis v. 61.

οἴχεται ἀνδρῶν

Vide Seidlerum de verss. dochm. p. 96. Porsonus in præf. ad Hec. p. 46. et Gaisfordius ad Hephæst, p. 279. non debebant afferre Eurip. Troad. 603. ed. Musgr. qui versus non est anapæsticus, sed dactylicus, ut præclare ostendit in editione sua Seidlerus.

5. Cæsuram paræmiacus nullam, sed acatalecti dimetri legitimam habent in secunda arsi :

Τελαμάνιε παῖ, τῆς ἀμφιρύτου.

Sæpe tamen cæsura fit in brevi syllaba, quæ arsin illam sequitur: Æschylus in Agam. 52.

πτερύγων ἐρετμοῖσιν ἐρεσσόμενοι.

Exempla vide plurima apud Gaisfordium p. 279. qui si, ut videtur, neglectam in hujusmodi versibus cæsuram putavit, non recte fecit. Non enim hæc neglectio cæsuræ est, sed alia cæsura, similis ei, quæ in versu heroïco κατὰ τρίτον τροχαῖον vocatur. Eamque ob causam versus, qui neutram harum cæsurarum habet in legitimo systemate vitiosus censendus est, nisi si verbum compositum ita collocatum sit, ut commissura in secundam arsin vel in brevem syllabam, quæ post eam est, incidat. Cujusmodi vocabulum quasi pro duobus est, ut in Prometheo victo v. 172.

καὶ μ' οὔτε μελιγλώσσοις πειθοῦς.

et in Prometheo soluto apud Strabonem I. p. 58. (49)

λίμναν παντοτρόφον Αἰθίοπων.

quem versum frustra tentabat Erfurdus: v. Königsberger Archiv. 1812. P. III. p. 436. Aristoph. Thesm. 52.

μέλλει γὰρ ὁ καλλιπέης Ἀγάθων.

Sed in Euripidis Hippolyto v. 1360. vereor ne non recte cum Valckenario ex uno codice edant,

τίς ἐφέστηκε ἐνδέξια πλευροῖς.

Vulgo ἐφέστηκεν δεξιά. Mihi veri similis videtur, Euripidem scripsisse:

τίς ἐφέστηκεν δεξιόπλευρος.

Alio modo si neglecta cæsura est, versus aut systematis liberioris sit necesse est, qualis videtur esse Sophoclis in Inachi fr. 2.

Ἰναχε γενναῖοι, παῖ κρηῶν,

et Euripidis in Alcest. 82. aut corruptela aliqua laborat. Ita in iis, quos Gaisfordius attulit, Æschyli versus in Pers. 532. Sophoclis in Antig. 156. de quo vide Erfurdium in ed. min. et Euripidis Iphig. Taur. 461. qui versus paræmiacus est ejecta particula ἐν. Comici dubitari potest an interdum negligere cæsuram ausi sint, ut Aristophanes in Pace 1002.

δούλοισι χλανισκιδίαν μικρῶν,

nisi tamen ibi mutandus ordo verborum. At in eadem fabula v. 1320. viam monstrantibus codd. Rav. et Ven. scribendum,

κάπευξαμένους τοῖσι θεοῖσιν.

Videndum etiam de Avium v. 523.

ἦν δ' ἀνδράποδ', ἡλιθίους, Μανᾶς.

Certo corruptus est v. 536.

κάπειτα κατισκίδασαν θερμόν.

ubi καῖτ' ἐσκίδασαν scribendum, sed reliqua quoque corrigenda sunt, ut comparatio antistrophicorum docet v. 611. seqq.

6. Rarissime vocabulum etiam ultra versum ea conditione protenditur, ut in prima brevi sequentis versus finiatur. Gaisfordius ad Hephæst. p. 280. seq. tria exempla attulit: sed eorum non nisi unum ita comparatum est, ut versuum divisione mutata non tollatur, Aristophanis in Vespis 750.

ἦν ὁ κήρυξ φησί· τίς ἀψήφιστος; ἀνιστάσθω.

Manet enim, etiam si sic dividas:

ἦν ὁ κήρυξ φη-
σι· τίς ἀψήφιστος; ἀνιστάσθω.

Apud tragicos non puto hujusmodi exempla inventum iri, si quis monometrum apto loco separet, ut in Agam. 1564.

ἀλλ' Ἰφιδέειά νιν ἀσπασίως
θυγάτηρ, ὡς χεῖρ,

πατέρ', ἀντιάσασα πρὸς ἀκύπορον
 πὸρθμευμ' ἀχέων
 πῆρι χεῖρε βαλοῦσα, φιλήσει.

ubi qui dimetros facere volet, in uno eorum vocabulum *æcet* necesse erit. Non memini autem locos reperire, in quibus antistrophica monometri separationem non commendarent magis, quam impedirent. Omnino de verbis pro sententiæ ratione in dimetros et monometros describendis vide, quæ dixi ad Aristoph. Nub. 1012.

7. Proceleumaticus apud tragicos in legitimo systemate non videtur anapæsto substitui. Certe quæcumque hujus pedis exempla observavi, omnia in liberioribus anapæstisveniuntur. Quin etiam apud comicos rarissima sunt hujus pedis exempla, ut apud Aristoph. Nub. 916.

διὰ σὲ δὲ φοιτᾶν.

8. Dactylo anapæsti locum tenenti fere aut alius dactylus, aut spondeus, raro anapæstus succedit. Et, si anapæstus, apud tragicos hoc non fit in eadem dipodia, unde in Hippolyto v. 1365. ubi vulgo legebatur,

ὄδ' ὁ σωφροσύνη πάντας ὑπερέχων,

ὑπερχῶν scribendum esse indicavit Gaisfordius p. 279. deditque ita Monkius; sed ita, ut dipodiam dactylo finitam sequatur dipodia ab anapæsto incipiens. Ita apud Æschylum in Sept. ad Th. 833.

ἢ τοὺς μογεροὺς καὶ δυσδαίμονας
 ἀτέκνους κλαύσω πολυμέρηχας

Et v. 873.

τὸν δυσκέλαδὸν θ' ὕμνον Ἐριννύος
 ἰαχεῖν.

Sophocles in Ajace v. 205. de quo versu tamen dubitant critici,

νῦν γὰρ ὁ δεινός, ὁ μέγας ὠμοκράτης.

Euripides in Electra v. 1319.

θάρσει Παλλάδος ὀσιὰν ἤξεις.

et v. 1322.

σύγγονε φίλτατε
 διὰ γὰρ ζευγνῦσ' ἡμᾶς πατρῶων.

Comici vero et hoc modo anapæstum dactylo interdum subjiciunt, velut Mnesimachus ap. Athen IX. p. 403. C. et vero etiam in eadem dipodia, ut Aristophanes in Pace 168.

καὶ μύρον ἐπιχεῖς; ὡς ἦν τι πλέον

et Ephippus apud Athen. VII. p. 322. E. quos Gaisfordius citat ad Hephæst. p. 279. qui tamen non debebat Aristophanis Avium versum 404. commemorare: nam hic versus ne est quidem anapæsticus.

9. Dactyli sæpissime substituuntur anapæstis, nec tantum unus aliquis, sed etiam plures continui. Quinque continuavit Æschylus in Agam. 1561.

τοῦτο· πρὸς ἡμῶν
πάππισε, κάτθανε, καὶ καταδάψομεν,
οὐχ ὑπὸ κλαυθμῶν τῶν ἐξ οἴκων.

Septem Euripides in Hippol. 1361.

πρόσφορά μ' αἴρετε, σύντονα δ' ἔλκετε
τὸν κακοδαίμονα καὶ κατάρατον.

10. Finem facit legitimorum systematum dimeter catalecticis, qui, quod paræmiæ quædam eo metro sint, paræmiacus dictus est. Eum interdum præcedit monometer, sive, ut vocant, basis anapæstica. Paræmiaci virtus est, ut, præter primum pedem, similis sit fini versus heroici,

σὲ μὲν εὖ πρέσσοντ' ἐπιχαίρω.

Primus pes plerumque anapæstus, vel spondeus est. Rarior est dactylus, et in Æschyl. Choëphoris 377. et Suppl. 981.

παισὶ δὲ μᾶλλον γεγένηται.
εὐτυκος· εἴη δὲ τὰ λῶστα.

Præterea quemadmodum in versu heroico rarior est exitus spondiacus, ita etiam paræmiacus raro tertium pedem spondeum habet, ut eorum quidam, qui ad rara offendunt, ejusmodi paræmiacos corruptos esse putaverint. Æschylus in Persis 32. in Agam. 374. in Suppl. 8.

ἴππων τ' ἐλατῆρ Σωσθάνης.
βέλος ἡλίδιον σκήψειεν.
ψήφῳ πάλειως γυασθεῖσαι.

Sed quos Gaisfordius p. 288. addit locos, Sept. ad Theb. 832. et Suppl. 983. corrupti videntur.

11. Sæpe plura systemata deinceps posita inveniuntur, alia longiora, alia breviora, prouti orationis termini postulant. Nam, ut par est, versu paræmiaco sententia finiri solet. Ad quam rem non semper plena interpunctio opus est. Vide exempli causa Æschylum in Persis v. 307. seqq. Nulla plane interpunctio vel pausa si est in oratione, vix reperias finiri systema. Non ausim tamen continuo corruptum putare locum Æschyli in Suppl. 5.

Νείλου· διὰν δὲ λιποῦσαι
χθόνα σύγχροτον Συρίᾳ φεύγομεν.

Nam sæpius talia aliquam a sensu, qui in verbis est, excusationem habent. Ita hic, quum duæ sint principales notiones, una, reliquisse Danaï filias Ægyptum, altera, exsules eas errare evitandi impij conubii causa, recte videtur in verbo λιποῦσαι finiri numerus potuisse, etsi constructione verborum nondum absoluta, quo gravius deinde

altera notio in novo systemate inferretur. Similiter factum est sæpius eo in carmine, etsi cum aliquo fine constructionis. In primis aptus est huic rei declarandæ locus in Agamemnone v. 63.

πολλὰ παλαιόματα καὶ γυιοβαρῆ
 γόνατος κούαισιν ἐρειδομένου,
 διακναιμένης τ' ἐν προτελείοις
 κάμακος δῆσων Δαναοῖσιν,
 Τρωσί δ' ὁμοίως.

Plena est enim et absoluta sententia versu paræmiaco, sed egregie, quasi nunc demum Trojani in mentem veniant, hi in principio novi systematis commemorantur. Est enim præcipua quædam vis in horum commemoratione. Perderet omnem hujus loci virtutem, qui versus sic vellet distingui:

κάμακος δῆσων
 Δαναοῖσιν, Τρωσί δ' ὁμοίως.

Cæterum haud scio an non inveniuntur breviora systemata, quam ex dimetro et paræmiaco, quorum exempla quædam quum alibi sunt, tum in Eumenidum carmine eo, cujus initium est v. 307. Adde Agam. 1501.

12. Antistrophica quum sunt systemata anapæstica, eo a plerisque aliis metris differunt, quod non pes pedi, sed versus versui respondet. Ac videmus, sicubi monometros constitui necesse est, eandem opportunitatem etiam in eorum, qui opponuntur, versuum vocabulis atque oratione inveniri. Exempla satis habeo de multis commemorare ea, quæ sunt in Choëphoris v. 338. seqq. quibus respondent v. 398. seqq. aliis anapæstis in medio positis, qui mesodi instar sunt; et in Eumen. a v. 930. qui ipsi quoque mesodum anapæsticam habent, hoc ordine dispositi, α. β. μ. β. α. unde apparet, v. 936. verbum excidisse, quod impleverat paræmiacum.

13. Ab legitimis anapæstis tam tenui discrimine transitur ad liberioribus formas, ut interdum anceps sit dijudicatio. In universum a legitimis eo differunt, quod æquabili illa gravitate carent, et motum animi magis varium atque instabilem expriment. Sed hæc res quum gradus quosdam et varietates habeat, etiam anapæsti illi magis minusve, neque eodem modo liberi sunt. Omnia ut paucis complectar, his rebus ab legitimis dimetrorum systematis distant, MENSURA, CÆSURA, PERPETUITATE, USU PARÆMIACI, CATALEXI: quæ res ut in nonnullis locis omnes conjunctæ reperiuntur, ita in aliis una tantum vel altera invenitur. Ac MENSURA differunt, quod proceleusmaticum non modo admittunt: sed interdum fere toti ex proceleusmaticis constant; eodemque modo alibi toti ex spondeis componuntur, quod maxime fit in paræmiaco; deinde CÆSURA, quod hæc ita negligitur, ut interdum de industria vitari videatur; tum PERPETUITATE, quod nonnunquam vel cohærent cum aliis numeris, vel ab iis interpellantur, ac ne ipsi quidem secum tanta severitate, ut legitimi, copulati sunt; porro USU PARÆMIACI, quod ab hoc etiam initium fit, multique sæpe paræmiaci continui ponuntur; denique CATALEXI,

quod non habent certam clausulam, sed nunc uno, nunc pluribus paræmiacis, alibi nullo, alibi etiam alio numero terminantur. Sed dicam de præcipuis formis.

14. Ac minimum ab legitimis recedunt, qui neque alio numero turbati, nec cæsura destituti, terminati autem paræmiaco, tamen proceleusmaticum recipiunt. Id fieri solet in systematis, quæ ad exprimendam majorem quamdam animi agitationem adhibentur: eaque fere aut ipsa aliquam rationem antistrophicam continent, aut conjuncta sunt cum liberioribus anapæstis, qui ipsi ob eandem causam plerumque antistrophici sunt. Ejusmodi exemplum, si recte conjecimus ego et Erfurdlius, in Sophoclis Antigona est v. 929. quod epodicum est ex duobus systematis, quorum primum stropham, antistropham, et partem epodi continet :

X. ἔτι τῶν αὐτῶν ἀνέμων ῥιπαί
τῆνδε γ' ἔχουσιν. σ τ ρ.

KP. τοίγμωρ τούτων τοῖσιν ἄγουσιν
κλαύμαθ' ἰπάρξει βραδυτῆτος ἕπερ.

X. οἴμοι, θανάτου τοῦτ' ἐγγυτάτω
τούσπος ἀφίκται. ἀ ν τ.

KP. θαρσεῖν οὐδὲν παραμυδοῦμαι,
μὴ οὐ τάδε ταύτη κατακυροῦσθαι.

ANT. ὦ γῆς Θήβης ἄστου πατρῴου,
θεοί τε πατρογενεῖς, ἐ π ω θ.

ἄγομαι δὴ, κούκ' ἔτι μέλλω.

λεύσσετε, Θήβης οἱ κοιρανίδαι,
τὴν βασιλῖδα τὴν μούνην λοπῆν,
οἷα πρὸς οἶον ἀνδρῶν πάσχω
τὴν εὐσεβίαν σεβίσασα.

Ejusdem modi sunt anapæsti in Euripidis Hecuba v. 59—99. ed. Pors. quibus intermixti sunt quidam alii versus. Finiuntur hi quidem paræmiaco, sed dactylum ille in secunda sede habet, quod ab legitimis anapæstis alienum est: pariterque, qui præcedit versus, cæsura caret legitimorum anapæstorum :

ἀπ' ἐμᾶς οὔν, ἀπ' ἐμᾶς τόδε παιδὸς
πέμψατε, δαίμονες, ἰκετεύω.

Sequuntur ibi aliquot legitima systemata: chori enim narrationem continent. Post hæc autem, quæ in scena Hecuba et Polyxena queruntur, rursum liberioribus anapæstis scripta sunt, et quidem non talibus, quales antea Hecuba recitaverat, sed majorem etiam licentiam habentibus, aucto jam dolore, ubi mactatum iri Polyxenam audiverant. Sunt autem illa antistrophica, et finiuntur versu dactylico: Utriusque strophæ finis hic est :

πρὸς τάνδ' αὐλάν' ὦ τέκνον, ὦ παῖ σ τ ρ.

δυστανοτάτας ματέρως, ἔξελθ'
οἶκων, αἷε ματέρως αὐδάν.

τὸν ἐμὸν δὲ βίον, λάβαν, λύμαν τ', ἀ ν τ.

οὐ μετακλαίομαι. ἀλλὰ θανεῖν μοι
ζυγνυχία κρείσσαν ἐκέρησεν.

Apud Aristophanem in Av. 1398. tres dimetri sine paræmiaco iam-
bicis versibus inserti sunt. Eorum postremus hic est :

ἀλιμένον αἰθέρος αὐλακα τέμνων.

Ut proceleusmaticus in hoc genere admittitur, ita etiam in eadem
dipodia anapæstus dactylum sequi potest, ut apud Eurip. in Troad.
101.

μεταβαλλομένου δαίμονος ἀνέχου.

15. Proceleusmatico nonnumquam aut in tribus prioribus locis, aut
etiam in omnibus usi sunt ποῦτæ. Quattuor tamen proceleusmaticos in
tragœdia non memini conjunctos invenire. Hephæstio de hoc genere
sic scribit : τῶ δὲ ἀναπαιστικῶ ὑποστέλλοιτο ἂν καὶ τὸ προκελευσματικὸν ὑπ'
ἐνίων καλούμενον, οἷον τὸ τετραμέτρον τοῦτο τὸ Ἄριστοφάνειον,

τίς ἔρεα βαθύκομα τὰδ' ἐπίσυτο βροτῶν.

γίνεται γὰρ, κάστου τῶν πρώτων τριῶν ποδῶν ἀναπαιστων λελυμένου εἰς τὸν
προκελευσματικόν, δίμετρον ἀκατάληκτον ἀναπαιστικόν. τινὲς δὲ αὐτὸ κατὰ πόδα
διαιροῦντες, πυρρίχιακὸν καλοῦσι· τοῖς δὲ χαριστέροις δοκεῖ ἀναπαιστικὸν εἶναι,
ἀντὶ ἐκάστου ἀναπαιστού προκελευσματικοῦ παραλαμβανομένου ἐπὶ τῶν ἄλλων
χωρῶν, ἐπὶ δὲ τῆς τελευταίας φυλαττομένου αὐτοῦ καθαροῦ καὶ μὴ λελυμένου.
Gaisfordius p. 289. Timothei versum addit apud Etym. M. p. 630.
40. ex MS. Dorvilliano emendatum,

τεταμένον ὀρίγανα διὰ μυελοτρεφῆ,

et duos versus Diogenis Laërtii VI. 79. quos ille se proceleusmatico
metro scripsisse ait,

Διόγενες, ἄγε, λέγε, τίς ἔλαβέ σε μέρος,
εἰς Ἄϊδος; ἔλαβέ με κυνὸς ἄγγριον ὄδαξ.

Atque hi quidem non cohærent perpetuitate numeri; cohærent vero,
quos idem Gaisfordius ex Aristoph. Lysistr. 545. sed dubitanter at-
tulit. Ac sane dubitari potest, utrum anapæstici sint versus illi, an
dochmiaci. Quamquam facilius crediderim anapæsticos esse. Non
videtur autem animadvertisse vir præstantissimus, esse eos antistro-
phicos. Corrupta utrobique lectio sic fortasse poterit corrigi, v. 476.

ὦ Ζεῦ, τί ποτε χρησόμεθα τοῖσδε ταῖς κνωδαίαις;
οὐ γὰρ ἔτ' ἀνεκτὰ τὰδε γ'· ἀλλὰ βασανιστέον
τὸδε σοι τὸ πάθος μετ' ἐμοῦ,
ὅ τι βουλόμεναι ποτε τὴν Κρανάαν
κατέλαβον, ἐφ' ὅ τι τε μεγαλόπετρον, ἄβατον
ἀκρόπολιν, ἱερὸν τέμενος.

Primi duo versus Cretici sunt, quorum prior anacrusin habet. Ter-
tius et sextus anapæstici dimetri brachycatalecti, reliqui duo acatalec-
ti. Antistropha, quæ gravius affecta est, fortasse hoc modo restituen-
da est :

ἐγὼ γὰρ ἔτ' ἂν οὐποτε κάμοιμ' ἂν ὀρχουμένη,
οὔτε γόνατ' ἂν κόπος ἔλοι με καματήριος.

ἔβλεω δ' ἐπὶ πᾶν ἰέναι
μετὰ τῶνδ', ἀρετῆς ἐνεχ', αἷς ἐνὶ φύσις,
ἐνὶ χάρις, ἐνὶ θράσος, ἐνὶ δὲ τὸ σοφόν, ἐνὶ
Φιλόπολις ἀρετὴ φρόνιμος.

Formam καματήριος tueri videtur Hesychius. Apud Æschylum in Persis inde a v. 934. sæpius proceleusmaticus et anapæstus uno versiculo juncti, quum medii sint inter alios anapæstos, ipsi quoque videntur anapæstici esse: etsi unus atque alter suspicionem facere possunt numeri dochmiaci, in quam sententiam inclinabat Seidlerus de verss. dochm. p. 176. Addam alium locum, in quo frequens est proceleusmaticus, Aristophanis in Avibus v. 328. quorum antistrophicos v. 344. quoniam emendatione iis opus est, adscribam :

ἔπαγ', ἐπιθ', ἐπίφερε
πολέμιον ὄρμᾶν Φονίαν, πτέρυγά τε
πάντα τ' ἐπίβαλε, πῆρι τε κύκλωσαι·
ὡς δεῖ τῶνδ' οἰμῶζειν ἄμφω,
καὶ δοῦναι ῥύγχι φορβάν.

Ubi observa hiatum in fine versus et sententiæ.

16. Atque hoc quidem genus liberiorum anapæstorum apud tragicos frequentissimum est, maxime in recentiore tragœdia. Antiquior enim parcius eo usa videtur, Æschylus hic illic aliquos habet, et sic etiam Sophocles: sed prævit tamen, ut videtur, hac quoque in re Æschylus, apud quem unum insigne exemplum diutius continuati hujus numeri habemus in Persis v. 925. seqq. Euripides vero ad satietatem usque usurpavit, ut in Hecuba, in Troadibus, in Iphigenia in Tauris, in Ione. Caret hoc genus necessitate cæsurae multosque continuos amat parœmiacos, eosque plerumque totos ex longis syllabis factos. Nam omnino ita spondeus in his versibus regnat, ut jure anapæsti spondiaci appellari possint, etsi iidem etiam proceleusmaticos recipiunt. Cæsuram sæpe de industria neglectam videmus, quo statim aliam indolem hi versus proderent. Parœmiaci quum continui ponuntur, apertum est, quia natura sua catalectici sunt, nulla eos numeri perpetuitate cohærere. Itaque et in vocalem exire possunt, sequente versu a vocali incipiente, et syllabam ancipitem habent. Curatur tamen, ut plerumque in longa syllaba terminentur, quod sic aptius in tam tardo et gravi numero vox requiescit. Interdum a parœmiaco initium fit, ut in Troad. 122. Nonnumquam etiam alii versus admiscuntur, ut in Hecuba et in Ione. Exemplum afferre non opus esse arbitror, quum fabulæ, quas indicavi, horum abunde suppeditent. Invenitur autem hoc genus non solum in tragœdia, sed usurpatum est etiam a comicis: vide Aristoph. in Ran. 372. ss. in Av. 1058. ss. in Pace 433. s. 464. seqq. ut alios nonnullos locos præteream. Illi quidem, qui sunt in Ranis v. 372. ss. non videntur antistrophici esse. Omninoque non puto recte Seidlerum contendere, ubique antistrophicos esse hos anapæstos. In Iphig. Taur. si sunt antistrophici, certe aliter strophas constitui debere, quam Seidlerus fecit, ostendi in censura, quæ inserta est diariis litter. Lips. 1813. m. Octobr. n. 267—270

Emendatio carminum illorum, quæ hoc metri genere scripta sunt, quum majores progressus fecerit, judicari poterit, an etiam dimeter brachycatalectus, cujus quædam exempla quum alii loci, tum ille in Ranis præbent, itemque monometer hypercatalectus usurpati fuerint. Hunc quidem habere videtur Euripides in Hecuba v. 193. 196. ed. Pors.

Πηλείδα, γένηα.
μάνυσοι μᾶτερ,

nisi dochmiaci sunt hi versus. Cæterum etiam recentiores Græci paræmiacis spondiacis luserunt, ut Synesius, cujus quintus hymnus hoc metro scriptus est, et quidem octo ille et sexaginta versus ex solis spondeis factos complectens: nam v. 5. Synesius ἑσπειραν dederat.

17. Dicatur nunc de Romanis. Horum tragicos systematis dimetrorum una numeri perpetuitate cohærentibus usos esse Bentleyus in epistola ad Millium p. 474. aliquot exemplis docuit. Atque etsi, deperditis horum poëtarum scriptis, non omni ex parte de hac re judicari potest, illud tamen ex tot anapæstorum fragmentis satis certo colligitur, Græcorum illos exemplum sequutos et cæsuram plerumque observasse, et paræmiaco finiisse systemata, et monometrum nonnumquam admiscuisse, et cavisse ne numeri perpetuitas interrumpetur. Sed ad numeri continuationem quod attinet, nescio an contenti fuerint, in ultima sede neque trochæum vocali terminatum, neque Creticum ponere, qui pedes plane perturbant decursum numeri. Tribrachum quoque si non ubique, plerumque tamen evitatum credam. Non etiam hiatum. Certe sic Ennius in Alcmæone apud Ciceronem Q. Acad. IV. 28.

intendit crinitus Apollo
arcum auratum, luna innixus :
Diana facem jacit a læva.

Nisi una in principio syllaba deest. Cæterum recte libri veteres *luna*, neque id in *lunat* mutari debebat. Lunam vocat arcum curvatum. Nec trochæus, quum quidem consonante vox terminatur, magnam offensionem habet, ut in Attii Eurysace, si recte Scaliger ad Varronem p. 107. duo fragmenta conjunxisset :

nunc per terras vagus extorris,
exturbatus regno atque mari.

Sed non docuit vir summus, quomodo ille mari exturbatus dici potuerit. Neque ita apud Nonium est, sed *regno exturbatus mari*, in v. *extorris*. Quæ sequuntur, idem Nonius in v. *amfracta* affert. Non dubito cohæsisse ista fragmenta, sed servanda est vetus scriptura :

nunc per terras vagus, extorris,
regno exturbatus, mari . . . .
super Oceani stagna alta patris
terrarum amfracta revisam,

Tribrachus in fine, sed excusationem habens a sequente duplici consonante, est in Attii Philocteta apud Varronem p. 67. quem locum, cujus partem servavit Cicero Q. Tusc. II. 10. sic scribendum puto :

Lemnía præsto
 littóra jamjam et celsá Cabirum
 delúbra tenes, mystériaque
 pristína castis concépta sacris.
 dein Vólcania templá sub ipsis
 collibus, in quos delátus locos
 dicítur alto ab limíne cæli,
 gravia éxspirante vapóre vides:
 unde ígnis cluet mortálibus clam
 divísus: enim doctús Prometheus
 clepsísse dolo, pænasque Jovi
 fato éxpendísse suprémó.

Hiatus, quem in aliud Attii fragmentum apud Nonium p. 425. Mer-
 cerus intulit, ex antiquis libris tollendus est :

itera, in
 quibus partibus, (namque audire volo,
 si est, quem exopto) et quo captus modo,
 fortunane an forte repertus.

De Senecæ tragœdiis satis dictum est a Bentleio.

18. Parœmiacus in Senecæ tragœdiis nusquam invenitur. Sed has
 fabulas, quæ nihil sunt nisi infelices imitationes Græcorum et vete-
 rum Latinorum tragœdiarum, vix operæ pretium est commemorare,
 præsertim si verum est, quod suspicor, non esse iis ultimam manum
 impositam. Quamquam quod ad anapæstos attinet, apertum est,
 poëtas istos consulto a parœmiaco abstinuisse, ineptissime quidem,
 quum hic numerus, si catalexi careat, valde invenustus sit. Veteres
 vero Romanorum tragicos non secus, quam Græcos, parœmiaco finire
 systemata solitos esse, satis ostendit Bentleius. Addi exemplis ab
 illo allatis quum alia possunt, tum hæc Attii in Alphisibœa apud No-
 nium in v. *cunctant* :

ita territa membra animo ægroto
 cunctant sufferre laborem.

In Epigonis apud eundem p. 158. nescio an scribendum sit,

sed jam Amphiloichum huc vadere cerno : ita
 nobis data pausa loquendi.

Vulgo *et nobis datur bona pausa loquendi*. Sed *bona* in vett. edd.
 deest. Idem Attius in Bacchis apud Nonium p. 489.

ubi sanctus Cithæron
 frondet viridantibus fetis.

Male Delrius cum hoc fragmento conjunxit aliud, quod ex iambis
 est, ut ex Macrobio VI. 5. intelligitur. Tragicos sectatus est Varro
 in satiris. Ut in Γράσι σαυίδι apud Nonium p. 140. qui versus ita
 scribendi videntur :

dein certo alui fluctu, ut siccum
 pareret mansum, quo venarum
 sanguine rivos completeret.

Sed quæ indidem Nonius p. 169. affert, non, ut, quibusdam visum est, anapæsti, sed iambi sunt :

ut cremento corpora
fierent majora parvo, ut suctu candido
lactis.

Memoratu dignum fragmentum est ejusdem ex Dolio apud Probum ad Virgil. Ecl. VI. tentatum a Turnebo ad Varr. de L. L. p. 8. quod emendandum aliis relinquam. Et in Γνώσις αὐτὸν p. 148.

ut sidera cæli
divum, circum terram atque axem
quæ volvuntur motu orbito.

Et p. 69. et 283.

nil sunt Musæ pollicis vestræ,
quas ærifice duxti.

Et in Cosmotoryne apud Nonium p. 234.

detis habenas animæ leni,
dum ventus vos flamine sudo
suavem ad patriam perducit.

Et in Eumenidibus apud Nonium p. 390.

tertia pœnarum infamia stans
nexa in vulgi
pectore, fluctuatim intonsa coma
sordida vestitu, ore severo.

Sic edd. vett. Alii *fluctuanti*, unde *fluitanti* conjicias : quæ verba commutantur etiam alibi, ut apud Catullum in Epithal. Pel. 68. Sed nescio an præstet antiqua lectio.

19. Liberioribus anapæstis, et nominatim spondiacis etiam Latinos tragicos usos esse, tanto facilius credam, quod horum exempla etiam in comœdia inveniuntur. Certa quidem ex tragicis exempla non habeo quæ afferam : sed si e cæsuræ neglectione colligi aliquid potest, Ennius hoc genere usus est :

tectis cælatis laqueatis,
auro, ebore instructum regifice.

Sed operæ pretium facient, qui ista fragmenta diligentius considerare volent.

20. Difficilior de comicis Latinis quæstio est. Terentius quidem nusquam usus est anapæstis; Plautus autem sæpissime : sed quos hic habet, non solum elegantia multum cedunt illis, quos in tragicorum fragmentis videmus, sed sæpe dubium est, an tetrametri sint. Nam quemadmodum in trochaicis atque iambicis numeris Latini contra Græcorum exemplum tetrametros acatalectos fecerunt, ita non dubium est, idem a comicis factum esse in numeris anapæsticis. Sunt tamen loci in Plauti fabulis, quos dimetris potius, quam tetrametris scriptos esse credibile sit. Memorabile est autem, continuationem numeri, sive, ut Græci vocant, *συνάφειαν*, a Plauto neglectam esse. Omninoque ille non ita, ut tragici, legitimis systematis inhæsit, sed

magis liberiore illo genere usus est, ut nunc parœmiacum initio poneret, nunc alios versus admisceret, nunc finem faceret versu acatalecto. Satis ad regulam factum est systema, quod est in Casina II. 2, 31. nisi quod parœmiacus ei præmissus est :

MV. tace sis stulta, et mi ausculta :
 nolí sis tu illi advórsari :
 sine amét, sine, quod libet, íd faciat,
 quandó tibi nil
 domi déliquum est. *CL.* satin sána es?

Legitima dimetrorum systemata, qui volet, constituere poterit in Bacch. V. 2. Ejusmodi videtur esse in Casina III. initium scenæ sextæ, quod ita, nisi fallor, corrigendum est :

- O. vide fúr, ut sentis súb signis
 ducás. C. qui vero súnť sentes?
 O. quia, quód tetigere, illicó rapiunt ;
 si - eás ereptum, illicó scindunt.
 5 ita quóquo adveniunt, úbi ubi sunt,
 duplicí damno dominós multant.
 C. eia. O. átat, cesso mágnifice
 patricéque ita hero meo ire ádvorsum?
 ST. bone vír, salve. O. fateór. ST. quid fit?
 10 O. tu - amás : at ego esurio ét sitio.
 ST. lepide éxcuratus incésti hodie.
 O. vah.
 ST. mane véro, quamquam fástidis.
 O. hei héi, fœtet tuus míhi sermo.
 15 ST. quæ rés? O. hæc res. ST. etiámne adstas?
 O. enimvéro *πραγματα μοί παρηχθεις.*
 ST. dabo *μίγα κακον*, ut opinór, nisi jam
 restás. O. *ω ζευ*, potin á me abeas,
 nisi mé vis vomere hodié. ST. manedum.
 20 O. quid est? qui ístic homo est? ST. herus súm. O. qui - herus?
 ST. quoius és servos tu. O. sérvos ego?
 ST. atqué meus. O. non sum ego líber?

Mutavi quædam hic ex conjectura. V. 11. 12. vulgo O. *vah hodie*. At *hodie* Stalino tribuendum erat : *vah* autem Olympio extra versum adjicit. V. 19. vulgo *vane*. Sed V. C. vacuum spatium post hanc vocem habet : unde *manedum* scripsi. V. 20. libri, *quis hic homo est*. Terent. Heaut. III. 3, 1. *qui istic mos est*. V. 21. recepi lectionem codicis Lips. Aliud memorabile exemplum est in Sticho I. 1, 17. Initium hujus scenæ infra dabimus in versibus Ionicis a majore. Sed a v. 9. primo iambicum systema e dimetris est, nisi cui lubeat hunc quoque locum in tetrametros, quorum ultimus catalecticis sit, dividi. Hos iambicos autem versus anapæstorum systemata sequuntur. Utrosque emendatos adscribam :

- PA. speró quidem et voló : sed hoc
 10 sorór, crucior, patrém tuum,
 meúmque adeo, unus qui únice
 civíbus ex omníbús probus
 perhibétur, eum nunc ímprobi

- viri officio uti, qui viris
 15 tantas absentibus facit
     injurias immerito.
 nosque ab iis nunc abducere volt.
 hæ res vitæ me, soror, saturant :
 hæ mihi divitiarum et senio sunt.
- 20 PI. neu lacrima, soror, neu tuo id animo
 fac, quod tuus pater faceret minatur.
 spes est, eum melius facturum.
 novi ego illum : joculari ista dicit :
 neque illi sibi mereat Persarum
- 25 montis, qui esse aurei perhibentur,
 ut istuc faciat, quod tu metuis.
 tamen si faciat, minime irasci
     debet : neque id immerito eveniet.
 nam viri nostri domo ut abierunt,
- 30 hic tertius annus. PA. ita, ut memoras.
 PI. quom ipsi interea vivant, valeant,
 ubi sint, quid agant, equid agant, neque
     participant nos neque redeunt.
 PA. anne doles, soror, quia illi officium
- 35 suum non colunt, quom tuum facis? PI. ita pol.
 PA. tace sis : cave sis audiam ego istuc
     posthac ex te. PI. nam qui jam?
 PA. quia pol meo animo omnis sapientis
 suum officium æquom est colere et facere.
- 40 quoniam ego te hoc, soror, tametsi es major,
 moneo, ut tuum memineris officium, et
 si illi improbi sint, atque aliter nos
 faciant, quam æquom est, tamen pol ne quid
 magis simus. omnibus obnoxie opibus
- 45 nostrum officium meminisse decet.
 PI. placet : taceo. PA. at memineris facito.

V. 11. vulgo *unice qui unus*. V. 14. s. vulgo, *viris qui tantas absentibus nostris*, vel *nostris absentibus*. MS. Lips. omittit *nostris*. V. 17. vulgo *ab his* : sed V. C. *ab is*. Nunc ego addidi. V. 18. MS. Lips. *soror me*. V. 21. delevi incertæ sedis pronomen *tibi* : nam vulgo *tibi tuus*, MS. Lips. autem *tuus tibi*. V. 23. MSS. et veteres editiones, ut dedi, *joculari ista*. V. 32. verba *equid agant* desunt in MS. Lips. atque aliquot vet. edd. quæ si omittuntur, hic versus monometer, qui sequitur autem dimeter acatalectus erit. V. 34. libri *an id doles et suum officium*. V. 35. non inepte quis conjiciat, deleto *tuum* scribendum esse, *non faciunt, quom tuum colis*. Crebræ enim hujusmodi commutationes sunt. V. 37. vulgo ante *posthac* repetitum est *cave*, quod auctoritate cod. Lips. delevi. V. 43. ss. vulgo, *tamen pol ne quid magis simus omnibus obnoxie opibus : nostrum officium meminisse decet*. MS. Lips. et Dec. cum edd. quibusdam *obnoxie* pro *obnoxie*. Ed. Carp. *minus* pro *magis*, haud dubie a correctore. Mutata distinctione videbatur hic locus persanari. Hoc dicit : si illi improbi sint, ne nos magis improbæ simus. Est autem aut *omnibus* prima brevi, aut *simus* una syllaba pronunciandum. Aliud exemplum est in Amphitr. I. 1, 6.

ita quási incudem me míscrum homines
 octó validi cædánt : itaque
 peregre ádveniens
 publicítus hospítio accípiar.

Ita Charisius p. 190. nisi, quod *ita* pro *itaque* habet, ut multi codd. Plauti. Vulgo *hospitio publicitus*. *Publicitus* hic prima brevi est.
 21. Dimetri sine parœmiaco sunt in Trinummo V. 1.

Hic homo ést hominum omnium praécipuus,
 voluptatibus gaudiisque ántepotens.
 ita cómmoda, quæ cupio, éveniunt :
 ita gaúdiis gaudium súppeditat.

Vulgo *omnium hominum*. Et in Rudente IV. 3, 22. ut videtur,

TR. tuo cónsilio
 faciám : nunc advorte ánimum : nam hoc
 omne áttinet ad te. GR. quíd factum est?

Ita MS. Lips. Vulgo, *namque hoc attinet omne*. MSS. Pall. et ed. Carp. *namque hoc omne attinet*. Legítima vero systemata, si recte conjicio, sunt in Pseud. IV. 1. ubi primo a v. 29. stropha est atque antistropha ex dimetro anapæstico et tetrametro Bacchiaco ; tum systema anapæsticum ; deinde anapæstici tetrametri catalectici ; denique rursus vel systema dimetrorum, vel tetrametri acatalecti, finiti catalectico. Locus ita habet :

- a SI. potin' út taceas ? memorem ímmemorem
 facít, qui monét, quod memór meminit. téneo.
- a omnia mi in pectore cóndita sunt,
 meditáti dolí sunt docté. PS. probus homo híc est.
- b SI. neque híc ést, neque ego. PS. at vide né titubes.
 SI. potin' út taceas ?
 PS. ita mé di - ament. SI. ita nó n faciént :
 mera já m mendacia fúndes.
- c PS. ut ego ób tuam, Simia, pérfidiam te - amo ét metuo et magnífico.
 SI. ego istúc aliis dare cóndidici : mi obrúdere non potes pálpum.
 PS. ut egó te hodie accípiám lepide, - ubi efféceris hoc opus, SI. há
 ha he.
- d PS. lepidó victu, vino, únguents, et intér pocula pulpámentis :
 ibidem úna aderit muliér lepida, - tibi suávia super suávia quæ det,
 SI. lepide áccipis me. PS. immo si éfficies, tum fáxo etiam magis
 dicas.

Vulgo in quarto horum versuum, *probus hic est homo* : in ultimo autem *efficies* pro *efficis* scripsi, et addidi *etiam*.

22. Mixti sunt anapæsti aliis versibus in Menæchm. II. 3. qui locus ita scribendus videtur :

- Síne fores síc : abi :
 nolo ópperiri : intús para, curá, vide,
 quod opúst, fiat : sterníte lectos,
 incéndite cdores. múnđities,
 5 illécebra animo est ea amántum.
 amánti amœnitás malo est, nobís lucro es
 sed ubi ille est, quem coquus ánte ædis

- ait esse? atque eccum video:
 qui mihi est usui et plurimum prodest.
 10 item huic ultro fit, ut meret: potissimum nostrae domi.
 nunc eum adibo: alloquar ultro.
 animule mi, mihi mira videntur,
 te hic stare foris, fores quomodo pateant
 magis, quam domus tua, domus quomodo haec tua sit.
 15 omné paratum est,
 ut iussisti atque ut voluisti:
 neque tibi jam est ulla mora intus.
 prandium, ut iussisti, hic curatum est:
 ubi libet, ire licet accubitum.

In his primus versus Creticus est, secundus et sextus trimetri iambici; nonus Creticus tetrameter catalecticus; decimus iambicus octonarius. V. 3. MS. Lips. *quod opus fiat*, nisi quod *fiat* male Cylindro tribuit, ut vulgati. V. 8. *ait esse* MS. Lips. et ed. Carp. Vulgo *esse ait*. V. 10. libri, *potissimum nostrae domi ut sit*, quod videtur ex interpretatione ortum, obliterata ea scriptura, quam reposui. V. 13. sic ed. Carp. Vulgo *hic te*. V. 17. addidi *jam*. In MS. Lips. et ed. Carp. v. 15—17. omissi sunt.

23. Spondiacis anapæstis usus est Plautus in Sticho II. 1, 37.

aperite atque appropriate, fores
 facite ut pateant, remove te moram.
 nimis haec res sine cura geritur
 vide quam dudum hic adsto et pulso.
 somnone operam datis? experiar,
 fores, an cubiti, an pedes plus valeant
 nimis vellem haec fores herum fugissent,
 ea causa ut haberent malum magnum.
 defessus sum pultando.
 nunc hoc postremum est vobis.
 G. ibo atque hunc compellabo.
 salvos sis. D. et tu salve.
 G. jam tu piscator factus?
 D. quam pridem non edisti?
 G. unde is? quid fers? quid festinas?
 D. tua quod nil refert, ne cures.
 G. quid istuc est? D. quas tu - edes colubras.
 G. quid tam iracundus. D. si in te
 pudor assit, non me appelles.
 G. possum scire ex te verum?
 D. potes: hodie non cenabis.

Nihil in his mutavi, nisi quod in octavo versu *malum magnum* posui, ubi vulgo *malum*, pro quo codd. Pall. *manum*, omissa altera voce. V. 10. addidi *nunc*. V. 11. servavi vulgatam. Codd. *compello*. V. 17. Codd. *quid istinc est*. Deinde vulgo *quas tu vides*. Ed. Carp. *quas tu vices*. V. C. *qua tui des*.

24. Aliud anapæstorum spondiacorum exemplum in Cistellaria II. 1. reperisse mihi videor, qui locus, ni fallor, ita corrigendus est:

Credo ego amorem primum apud homines carnificinam commentum.
 hanc ego de me conjecturam domi facio, ne foris quaeram.

- qui omnis homines super ántideo cruciábilatibus ánimi.
 jáctor, crucior, ágitor, stimolor, vórsor in amoris rota.
- 5 miser éxanimor,
 feror, dífferor, distrahor, díripior.
 ita nállam mentem ánimi hábeo: ubi sum,
 ibi nó n sum; ubi non sum, - ibi ést ánimus.
 ita mi ómnia nunc ingyénia insunt:
- 10 quod líbet, non lubet jam id cóntínuo.
 ita amór lassum ánimi lúdificat,
 fugat, ágit, appetit, et ráptat,
 retinét, lactat, largítur:
 quod dát, non dat: delúdit:
- 15 modo quód suasit, dissuasit:
 quod díssuasit, id osténtat.
 marítumis moribús . .
 mecum éxperitur: ita meum
 frangít amantem ánimus, nec nisi quia
- 20 miser nó n eo pessum, úlla abest
 mihi pérdito pernícies.
 ita páter apud villam détinuit
 me hos diés sex ruri cóntínuos,
 neque lícítum est intereá meam ánicam víserere.
- 25 estne hóc miserum memorátu?

Horum versuum quartus trochaicus est. V. 17—21. systema sunt iambicum, nisi fallor. V. 17. excidisse videtur *malis*. V. 19. *nec scripsi pro neque*. V. 20. seq. vulgo *mihi ulla abest*, sed cod. Lips. *ulla mihi abest*. V. 24. dedi, ut est in cod. Lips. Hic versus est iambicus trimeter. Cæteri omnes anapæstici sunt.

CAP. XXXIII.

DE ANAPÆSTICIS TETRAMETRIS.

1. TETRAMETRI duo apud antiquos inveniuntur, catalecticus, qui solius comædiæ proprius est, et acatalectus, quem apud solos Romanos in usu fuisse arbitror. Horum catalecticus a grammaticis Aristophaneus dictus est, etsi multi ante Aristophanem, ut Hephæstio docet, hoc metrum usurparunt. De hoc versu accuratissime exposuit Porsonus in præfat. ad Eurip. Hecub. p. 46. seqq. Constat ille ex dimetro acatalecto et paræmiaco in unum conjunctis, cæsura in fine quarti pedis sedulo observata, plerumque etiam incisione facta in secundi pedis fine; tum evitato ubique proceleusmatico, aliisque in rebus cura adhibita diligentissima.

2. Ac primo quod ad cæsuram attinet, verum sane est, quod ait Porsonus, plerisque in locis, in quibus ea neglecta reperiebatur, codices MSS. meliorem scripturam suppeditasse; alios autem, qui supererant, locos ipse maximam partem præclare correxit: sed vereor tamen, ne in hac re acciderit, quod fere ubique evenisse videmus, ut, quemadmodum ante in concedenda venia, ita post in deneganda justi

fines excedantur. Nam illud quidem neminem dubitaturum putamus, vitiosos esse versus, qualis hic est in Acharn. 645.

ὅστις παρεκινδύνευσεν Ἀθηναίοις εἰπεῖν τὰ δίκαια,

aut ubi in articulo vel præpositione ad sequentia pertinente cæsura fiat, ut in Nub. 371. Ran. 1058.

ἢ τὸν Ἀπόλλω, τοῦτό γέ τοι τῶ νυγὶ λόγῳ εἶ προσέφυσας.
εἶτα διδάξας τοὺς Πέρσας, μετὰ τοῦτ' ἐπιθυμῆν ἰδίδαξα.

At si in dimetris sæpe non in secundi pedis fine, sed in syllaba brevi, quæ sequitur eum pedem, inciditur; immo si in syllaba ea, quæ prima est anapæsti in sequente versu, ut in loco supra allato e Vespiis 750.

ἴν' ὁ κήρυξ φησί· τίς ἀψήφιστος;
ἀνιστάσθω·

non est profecto, quare negemus idem fieri potuisse in tetrametro. Quare hunc versum in Avibus, 600.

τῶν ἀργυρέων· οὗτοι γὰρ ἴσασι λίγουςι δέ τοι τάδε πάντες,

quem ex conjectura corrigunt viri docti, ego quidem non dixerim emendatione opus habere.

3. Quoniam ex dimetro acatalecto et paræmiaco compositus est tetrameter catalecticis, consentaneum est, observari etiam illam cæsuram, quæ in dimetro usitata est. Sed non est tamen mirum, sæpius eam neglectam inveniri, quia potior est ea cæsura, qua dimeter a paræmiaco separatur. Quum autem dimeter, ut supra dictum est, ubi in secundi pedis fine non inciditur, cæsuram habere soleat in brevi syllaba sequentis anapæsti, idem factum videmus in tetrametro. Ut in Pluto v. 570.

ἐπιβουλεύουσί τε τῶ πλήθει.

Vide v. 584. Nub. 322. 358. 370. 375. 398. 962. 975. 976. 978. 987. Ran. 1044. 1052. 1067. Av. 468. 488. 493. 566. 575. 685. 695. Equit. 763. 774. 781. 812. Lysistr. 490. 510. 530. 578. Ach. 628. 653. Vesp. 706. 716. 1043. 1047. Thesm. 795. 799. 811. Eccl. 597. 639. 647. 664. 672. 682. Quibus locis si addes corruptum in Ran. 1028. et versus, in quibus particula γε, quæ pro parte præcedentis vocabuli haberi potest, tertium anapæstum incipit, Plut. 566. Nub. 267. 401. 1002. Ran. 1065. Lys. 582. Vesp. 581. vix alia hujus generis apud Aristophanem exempla inveniuntur. Sed præter hæc aliis quoque modis hæc cæsura negligitur: in qua re non putandum est certas quasdam regulas observatas esse, sed prouti quidque auribus minus displicebat, ita facilius admissum reperitur. Operæ pretium erit, modos istos commemorare, indicatis locis, in quibus inveniuntur, omnibus, nisi unum alterumve adnotare neglexi.

4. Ac primo sæpe sic migratur illa cæsura, ut vocabulum usque ad tertiam arsin progrediatur, tertiusque pes anapæstus sit: ut in Pluto v. 519.

ἀνητόμεθ' ἀργυρίου δήπου.

Vide Nub. 274. 336. 380. 967. 972. 990. 1000. Ran. 1033. 1048. Av. 687. 696. Eq. 516. 530. 1323. Lys. 491. 517. 554. 577. Ach. 637. Vesp. 381. 571. 611. 652. 680. 712. Eccl. 616. Et ut tertius pes spondeus sit, ut in Nub. 346.

ἦδη πότε ἀναβλέψας εἶδες.

Vide v. 371. 425. 1005. Eq. 1321. Pac. 743. Lys. 519. Vesp. 564. 579. 587. Huc retulerim Ach. 645.

ὅστις παρεκινδύνευσεν Ἀθηναίους εἰπεῖν τὰ δίκαια.

Quem etsi eleganter refinxit Porsonus p. 47. tamen haud scio an præstet faciliore mutatione scribi:

ὅστις παρεκινδύνευσ' εἰπεῖν ἐν Ἀθηναίους τὰ δίκαια.

Alibi ante tertiam arsin finitur vox duabus brevibus syllabis: ut in Nub. 355.

καὶ νῦν ὅτι Κλεισθεῖ ἔιδον, ὄρεξ.

Vide v. 364. 394. 996. Av. 503. 549. 551. 719. Eq. 1318. Pac. 737. Lys. 494. Vesp. 1044. Eccl. 681. Rarius secundam arsin una excedit longa syllaba, ut in Nub. 374.

ἀλλ', ὅστις ὁ βροντῶν ἐστὶ, φράσσον.

Vide v. 437. Vesp. 552. 713. Unum exemplum reperi vocabuli usque ad primam quarti anapæsti syllabam procedentis, in Lysistr. 485.

ὡς αἰσχροὺν ἀκαδώνιστον ἔξν.

Unum etiam trochæo post secundum anapæstum finiti, in Vesp. 595.

εἶπη τὰ δικαστήρι' ἀφεῖναι.

Denique alia superest ratio negligendæ cæsurae, de qua perelegans est observatio Porsoni, si secundus pes dactylus, tertius spondeus sit, ultimam dactyli syllabam non inchoare vocem iambicam aut Bacchiacam. Unde in Eq. 508. et Eccl. 518.

*ἠνάγκαζεν ἔπη λέζοντας,
ξυμβούλοιςιν ἀπάσαις ὑμῖν,*

scribendum esse,

ἠνάγκαζεν λέζοντας ἔπη,

ex argumento Nubium, et cod. Rav. et

ξυμβούλοιςιν πάσαις ὑμῖν.

Ac de priore quidem loco assentior, non etiam de altero. Nam multo asperior est et invenustior numerus, si vox in longa syllaba

post arsin secundam finitur, quam si longius procedens nullam eo loco pausam fieri patitur. Ita etiam in Nub. 353.

ταῦτ' ἄρα, ταῦτα Κλεώνυμον αὐται.

Contra quis ferat in Vespis v. 684.

σοὶ δ' ἢν τίς γε διδῶ τρεῖς ὀβολούς.

Atque ibi recte vulgo, consentientibus codd. Rav. et Ven.

σοὶ δ' ἢν τις δῶ τοὺς τρεῖς ὀβολούς.

Non multo elegantior versus est in Pac. 732.

ἀλλὰ φύλαττε σὺ ταῦτ' ἀνδρείως,

etsi hic non violatur cæsura. Sed cod. Ven. præbet :

ἀλλὰ φυλάττετε ταῦτ' ἀνδρείως.

Omnino autem plures sunt rationes componendorum vocabulorum, quæ etsi parum elegantes sunt, non tamen continuo vitii suspectæ esse debent. Ita nemo diffitebitur, non elegantem esse versum, cujus in secunda quartave arsi vox monosyllaba sit, prægresso plurimum syllabarum vocabulo. Utrumque conjunctum est in hoc versu Eq. 778.

ἀρπάζων γὰρ τοὺς ἄρτους σοι.

Multi tamen hujusmodi versus inveniuntur, ut in Av. 479. 569. 607. Eq. 525. 784. Lys. 489. Vesp. 687. Eccl. 516. 630.

νῆ τὸν Ἀπόλλω· πάνυ τοίνυν χερή.

ᾧ προτέρω δεῖ τοῦ Διὸς αὐτοῦ.

ἢ παιδάρι' ὄντ' ἀποθνήσκειν δεῖ.

ἕξιβλήθη πρῆσβύτης ἄν.

οὐχ ὡσπερ ἐγὼ βράψαμενός σοι.

διὰ τὰρ γυρίον πολεμοῦμεν γάρ :

ἔταν εἰσελθὼν μειράκιόν σοι.

οὐδεμιᾶ γὰρ δεινότερα σοῦ.

ἢ Λυσικράτους ἄρα νυνὶ ρίς.

Atque ita alibi sæpius. Haud scio tamen, an horum nonnulla librariis debeantur. Ita in Av. 480.

ὡς οὐ ταχέως ἀποδώσει Ζεὺς.

ubi codd. Rav. et Ven. recte,

οὐκ ἀποδώσει ταχέως ὁ Ζεὺς.

Et in Ach. 655.

ἀλλ' ὑμεῖς μὴ ποτ' ἀφήσηθ', ὡς κωμῶδησει τὰ δίκαια.

Rav. ἀφήσεθ'. At scribendum est :

ἀλλ' ὑμεῖς μὴ ποτ' ἀφῆσεθ', ὡς οὐ κωμῶδησει τὰ δίκαια.

Illos vero locos, in quibus crasis duas voces conjungit, nihil offensio-
nis habere apparet, ut Vesp. 682.

οὐ γὰρ μεγάλη δουλεία ἴστί.

5. Proceleusmaticum pro anapæsto nusquam positum inveniri, nisi
in locis corruptis, quin ne anapæstum quidem dactylo prægresso
poni, jure mōnitum est a Porsono. Videtur ille tamen latius, quam
debebat, hanc regulam extendere, quum a quarto pede præsus ar-
cendum putat dactylum. Nemo sane ei refragabitur de Vesp. 673.
sed in tribus reliquis, quos affert locis, ego quidem non ausim pedem
istum mutare. Sunt ii in Vesp. 350. 397. Nub. 326.

ἔστιν ὀπὴ δῆδ', ἦντιν' ἂν ἔνδοθεν οἴος τ' εἴης διορύξαι.

αὐτὸν δῆσας, ᾧ μιαιώτατε, τί ποιίεις; οὐ μὴ καταβήσει.

ὡς οὐ κατορθῶ. παρὰ τὴν εἴσοδον ἤδη νῦν μόλις ὀρῶ αὐτάς.

Nam paucitas exemplorum non facit, ut quid illicitum existimari de-
beat, nisi aliæ rationes vincant. Atqui quum in dimetrorum syste-
matis sæpissime versus in dactylum exire videamus, quidni idem etiam
in tetrametro, cujus pars est dimeter, fieri potuisse censebimus? etsi,
quoniam minus numerosa hæc compositio est, nihil mirum est, si raro
eam poëtæ usurparunt. Præterea quum in iisdem dimetrorum syste-
matis versui in dactylum exeunti anapæstus subjectus inveniatur,
quam versionem supra etiam iambicis trimetris et tetrametris in cæsura
vindica vimus, ne ille quidem versus in Vespis, cujus posterior pars
ab anapæsto incipit, contra librorum fidem mutandus videtur. Multo
minus quisquam, opinor, adduci se patietur, ut in Nubium versu
audacissimam Porsoni conjecturam probet :

ὡς οὐ κατορθῶ. ΣΩ. νυνὶ μάλ' ἀθρῶν βλέπωε πρὸς τὴν εἴσοδον ἤδη.

Hoc enim non emendare est, sed ipsum versus facere. Qui toties
genuinam lectionem conservavit liber Ravennas, hic quoque, nisi
fallor veram scripturam præbet, si eam recte interpretamur :

ὡς οὐ κατορθῶ. ΣΩ. παρὰ τὴν εἴσοδον. ΣΤ. ἤδη νῦν ὡς μόλις αὐτάς.

Hoc enim vult : ἤδη νῦν κατορθῶ, ὡς μόλις αὐτάς : JAM TANDEM CON-
SPICIO, QUÆ PROPEMODUM EÆ ESSE VIDENTUR.

6. Posteriorem tetrametri partem Aristophanes ita composuit, ut
in quinta sede anapæstum, spondeum, dactylum admitteret, a sexta
autem dactylum, a septima non solum hunc, sed etiam spondeum
excluderet, hac forma :

υ υ —	υ υ —	υ υ —	υ
— —	— —	υ υ —	υ
— υ	— —	υ υ —	υ

Spondeum tamen in septima sede positum a Cratino esse, hoc exemplo
docet Hephæstio :

ὡς ἂν μᾶλλον τοῖς πηθαλίοις ἢ ναῦς ἡμῶν πειθαρχῆ.

Idemque fecisse Epicharmum, qui, ut Hephæstio refert, duas integras

fabulas hoc metro scripsit, *Χορεύοντας* et *Ἐπινίκιον*, nescio an ex Plauto, qui hunc imitatus est, conjici possit. Atque ante Epicharmum qui hoc versu usus est, Aristoxenus Selinuntius, posteriorem partem ex solis spondeis composuit, ut in hoc apud Hephæstionem exemplo,

τίς ἀλαζονίαν πλείστην παρέχει τῶν ἀνθρώπων; τοὶ μάντιες.

Ac versus spondiacum exitum habentes a quibusdam Laconicos vocari tradit Hephæstio, hoc usis exemplo,

ἀγέτ', ἃ Σπάρτας ἔνοπλοι κοῦροι, ποτὶ τὰν Ἄρειος κίνασιν.

7. Ad prosodiam quod attinet, productionem brevis syllabæ ante mutam cum liquida non nisi quum verba ex epicis, lyricis, tragicis orationi intexuntur, usurpari, Porsonus adnotavit p. 56. Interdum etiam longa vocalis vel diphthongus ante vocalem corripitur, quæ usitata in dactylicis numeris ratio est: ut in Pluto 528.

*οὔτ' ἐν δάπισιν τίς γὰρ ὑφαίνειν ἐθελήσει, χερσίου ὄντος.
ἢ παρδάλει, ἢ λύκα, ἢ ταύρω.
καὶ νῦν ὅτι Κλεισθεῖν εἶδον, ὄρεᾶς.
αὐταὶ γὰρ τοὶ μῶναι εἰσὶ θεαί.*

Interdum desideres in hac re elegantiam, ut in Nub. 977. et in Ves-
pis 673.

*ἠλείψατο δ' ἂν τοῦμφαλοῦ οὐδεὶς.
οἱ δὲ ζύμμαχοι, ὡς ἤσθηνται.*

In Av. 611.

βαβαί' ὡς πολλῶ κρείττους οὔτοι τοῦ Διὸς ἡμῖν βασιλεύειν,

cod. Ven. *αἰβοῖ*: quo recepto servandum est ὡς, crasi facta.

8. Videamus nunc Latinos. Apud hos quoque sola comœdia, quantum ex fragmentis colligi potest, tetrametro catalectico usa est, multum sibi licentiæ indulgens, ut nec cæsuram ubique observaret, neque a proceleusmatico abstineret, spondeos autem in fine sæpissime et frequentius anapæstismitteret, ipsam denique ultimam arsin, ut in aliis quoque versibus, solvi pateretur. Præterea, ut alios tetrametros, ita hunc quoque Plautus asynartetum esse voluit: unde et hiatum in cæsura sibi permittit, et productionem syllabæ brevis. Est autem hic quum alibi hoc versu usus, tum luculentissimo exemplo in Milite IV. 2, 20. seqq. quem locum olim Reizii auctoritate adductus metrum habere putabam asynartetum ex dimetro trochaico catalecto et iambico dimetro catalectico, nunc autem persuasum mihi est, anapæstis eum scriptum esse. Nam sicubi major in corripiendis contrahendisve syllabis licentia conspicitur, meminisse debemus, Plautum in hoc metri genere omnino majorem sibi libertatem concessisse. Versus hi sunt:

20 PA. erit, ét tibi exoptatum óbtinget: bonum habe ánimum, ne formída: homo quídam est, qui scit, quód quæris, – ubi sít. M. quem – ego híc audívi?

PA. sociúm tuorum consíliorum et partícipem consiliárium

- M. tum pól ego, quod celo, haúd celo. - PA. immo étiam si non célas, M. quo argúmento? PA. infidó celas: ego súm tibi firmus, fidélis.
- 25 M. cedo sígnum, si harunc BÁCcharum es. PA. amat múlter quædam quéndam.
- M. pol istúe quidem multæ. PA. at nón multæ de dígito donum mítunt.
- M. enim cógnovi nunc. fécisti modo mi éx proclivo plánum. sed hic núnquis adest. PA. vel adést, vel non. M. cedo té mihi solæ sólum.
- PA. breven', án longinquo sérnone? M. tribus vérbis. PA. jam ad te rédeo.
- 30 PY. quid?, ego híc adstabo tántisper cum hac fórma et factis? síc, sic frustrór. PA. patere, atque adstá. tibi ego hanc do operám. PY. properando exerúciór.
- PA. pedeténtin: tu hæc scís: tráctare ita solitú's: has hujusmodi mérces.
- PY. age, age, út tibi maxime cóncinnumst. PA. nullum ést hoc stolidus sáxum.
- redeo ad te. quid me vólúisti? M. quo pácto hoc dudum accépi.
- 35 istúe fero ego ad te cónsilium. PA. quasi hunc dépererat. M. teneo istuc.
- PA. collaúdato formam ét faciem, et virtútes commemoráto.
- M. ad eám rem habeo omnem aciém, tibi uti dudúm jam demonstrávi.
- PA. tu caétera cura et cóntempla, et de meis venator vérbis.
- PY. aliquám mihi partem hodie óperæ des deníque: jam tandem ades illuc.
- 40 PA: assum: ímperita, quid vis. PY. quid illæc narrát tibi. PA. lamentári
- ait illam miseram, crúciari, et lacrumántem se afflictáre, quia tís egeat, quia té careat. - ob eám rem huc ad te míssa est.
- PY. jube adíre. PA. at scin quid tú facias? face té fastidi plénum, quasi nón lubeat: me inclámato, quia síc te volgo vólgem.
- 45 PY. memini, ét præceptis párebo. PA. voco ego érgo hanc, quæ te quaérit?
- PY. adeát, si quid volt. PA. sí quid vis, adi, múlter. M. pulcer, sálve.
- PY. meum cógnomentum cómmemorat. di tibi dent, quæcumque óptes.
- MI. tecum aétatem exigere út liceat. PY. nimium óptas. M. non me díco,
- sed herám meam, quæ te démoritur. PY. multæ áliæ idem istuc cúpiunt,
- 50 quibus cópia non est. M. hem - écastor, haud mírum, si te habes cárum, hominém tam pulcrum, et præclara virtúte, et forma, et factis.
- heus, dignior hoc fuit hómo, qui esset? PA. non hércle humanust, crédo:
- nam vúlterio plus húmani, credo, ést. PY. magnum me fáciam, nunc, quóniam illæc me cóllaudat. PA. viden ignavum, ut sese ínfert?
- 55 quín tu huíc responde. hæc illæc est ab illá, quam dudum díxi.
- PY. quanam áb illarum? nam ita me óccursant multaé: meminisse haud póssum.
- M. ab illá, quæ dígitos désoliat suos, ét tuos dígitos décorat. nam hunc ánnulum - ab tui cúpiente huc nunc détuli ego huíc; híc pórró.
- PY. quid núnc tibi vis, muliér, memora. M. ut, quæ té cupit, eam ne spérnas.
- 60 quæ pér tuam nunc vitám vivit; sit, nec sit, spes in te úno est.
- PY. quid núnc volt? M. te compéllare, et complécti, et contrectáre. nam nisi tu illi fers súppetias, jam illa ánimum despondébit.
- age, mí Achille, fiat, quód te oro: serva illam pulcram púlcre.

- expróme benignum ex te ingenium, - urbícape, occisor régum.
- 65 PY. heu, hercle ódiosas res, quótiens hoc tibi, vérbero, ego interdixi, meam né sic volgo póllicetere operám. - PA. audin' tu, múlier? dixi hóc tibi dudum, et núnc dico, ni huic vérri affertur mérces, non híc suo seminió quamquam porcéllam impertitúrust. M. dabitúr, quantum ipsus preti poscet. PA. talentúm Philippum huic opus aúri est.
- 70 minus áb nemine accipiét. M. heu heu ecastór, nimis vile est tándem. PY. non míhi avaritia umquam ínnata est: satis hábeo divitiárum. plus mi aúri mille est módiorum Philippí. PA. præter thesaúrum. tum argénti montis, nón massas, habet: Aétna haud mons æque áltust. M. heu ecastór perjurum. PA. út ludo. M. quid ego? út sublecto os. PA. scíte.
- 75 M. sed, amábo, mittito me áctutum. PA. quin tu huic respondes áliquíd aut fácturum, aut non fácturum. quid illám miseram animi exercícias, quæ númquam male de té merita est? PY. jube eámpse exire huc ád nos: dic me ómnia, quæ volt, fácturum. M. facis núnc ut te facere acéquam, quom, quæ volt, eadem tú vis; PA. non híc ínsulsum habet ingénium.
- 80 M. quomque óratricem haud sprévisti, sistíque exorare éx te. quid est? út ludo. PA. nequeo hércle quidem risú med admoderáti. ob eám caussam huc abs te ávorti. PY. non édepol tu scis, múlier, quantum égo honorem nunc ílli habeo. M. scio, et ístuc illi dicam. PA. contra aúro alii hanc vendére potuit - operam. M. ístuc pol tibi crédo.
- 85 PA. meri béllatores gígnuntur, quas híc prægnantis fécit, et púeri annos octíngentos vivúnt. M. væ tibi nugátor. PY. quin mílle annorum pérpetuo vivúnt, ab sæclo ad saéclum. PA. eo mínus dixi, ne hæc cénseret me advórsum se mentíri. M. perí, quot hoc ipse annós vivet, quóius filii tamdiu vivunt.
- 90 PY. postríduo natus sum égo, mulier, quam Jáppiter ex Ope nátust. PA. si híc pridie natus fóret, quam ille est, híc habéret regnum in cælo. M. jam jam sat amabo est: sínite abeam, si póssum, viva a vóbis. PA. quin érgo abis, quando résponsum est. M. ibo átque illam huc addúcam, quam própter opera est mihi. númquid vis? PY. ne mágis sim pulcer, quám sum:
- 95 ita mé mea fórma habet sólicitum. PA. quid hic núnc stas? quin abis? M. ábeo. PA. atque ádeo audin tu? dícito docte et córdate. M. ut cor sáliat. PA. Philocómasio dic, si ést nunc hic, domum ut tránseat: hunc hic ésse. M. híc cúm mea hera est: clam nóstrum nunc sermónem sublegérunt. PA. lepidé factum est: jam ex sérnone hoc gubernábunt doctius pórró
- 100 rem. M. mé remorare. PA. abeo, neque te moror, néque tango, neque — táceo. PY. jube máture illam éxire huc: jam ístic rei prævortémur.

V. 24. *infido* MS. Lips. et ed. Carp. *Iidem libri et MS. Decurt. firme fidelis.* V. 29. vulgo *brevin'*. V. 30. *si sic frustror* ed. Carp. Sic etiam MS. Lips. nisi quod *sic sic*. V. 32. vulgo *tractari ita solere*. MS. Lips. et ed. Carp. *tractare soles*. V. 35. addidi *ego*. V. 37. Vulgo *ut*. Jam addidi ex MS. Lips. et ed. Carp. V. 39. scripsi *il-luc pro illico*. V. 40. vulgo, *impera si quid vis*. V. 45. addidi *ego*. V. 47. vulgo *quis commemoravit*, et, *quæ optes*. *Quis* omittunt MS.

Lips. et ed. Carp. et habent *quæcumque*. V. 50. ita hunc versum exhibent libri veteres nisi quod non habent *hem*. V. 52. iidem libri, *heus dignior fuit quisquam*, et credo pro vulgato *ergo*. V. 54. *infert* pro *inferat* Reizius. V. 58. libri veteres *huc detuli huic porro*. Ed. Carp. *porto*. V. 64. *ex te* MS. Lips. et ed. Carp. Vulgo *ex tete*, non minus salvo versu. V. 66. vulgo *polliciteris*. MS. Decurt. *pollicitare*. In fine fortasse scripserat poëta, *audin tu istuc, mulier*. V. 67. vulgo *nisi*. V. 68. *porcellam* Reizius. V. 70. duplicavi *heu*. *Nemine* contractum est in duas syllabas: vide Bentleium ad Ter. Hec. III. 1, 1. Eun. III. 2, 7.—V. 71. ita cod. Lips. Vulgo *satis est divitiarum*. V. 73. vulgo *Ætna mons non æque altus*. V. 74. *delevi hominem*. V. 97. addidi *nunc*. V. 98. *hunc* in *nunc* mutavi. Alia leviora quæ vel ex libris veteribus, vel ex conjectura correxi, disertius indicare non est operæ pretium. Hoc metro scriptum est etiam in Casina V. initium scenæ secundæ. Elegantissimos habet Varro apud Nonium in v. *anticipare*:

persénsistis: dicíte labdæ, et vivós contemnite vívi:
antícipate atque addíte calcar, stultós contemnite dócti.

Sic scripsi ex veteri lectione *psersistis*. Alii *sensistis*, alii *ipse fistis*, Laurenbergius in Antiquario v. *labdæ*. *depsistis* dederunt. De sensu fragmenti non videtur certi quid constitui posse.

9. Præter tetrametrum catalecticum Plautus etiam acatalectum non uno in loco usurpavit: quod non magis fortasse Græcorum exemplo factum est, quam quum in trochaico atque iambico genere Latini tetrametros acatalectos condiderunt. Commemoratur tetrameter acatalectus in fragmento, quod Censorino tribuitur p. 150. ubi quum catalectici Aristophanei hoc exemplum prolatum esset,

axéna Ponti per fréta Colchos deníque delatus adhaési,

quod si ex tragœdia aliqua sumptum est, potius finis esse systematis dimetrorum videbitur, anapæstici octonarii hoc exhibetur exemplum:

oré beato lumíne volitans qui pér cælum candidus equitas.

Ex Plauto afferam primo locum in Aulularia IV. 9. qui ille ipse est, de quo Sisenna in commentario in Aululariam apud Rufinum p. 2711. scribit: *hæc scena anapæstico metro est, sed concisa sunt, ut non intelligas*. Quod si homo Romanus jam ita iudicavit, tanto æquiores arbitros nobis fore speramus, quum scenam istam restituere numeris suis conabimur. Sunt autem primi tantum novem versus anapæstici tetrametri, quos sequuntur iambici tres octonarii unusque septenarius: deinde est anapæsticus Aristophaneus, et paræmiacus.

Perii, ínterii, occidi: quó curram? quo nón curram: tene, téne quem?
quis?

nescío, nil video, caécus eo, atque equidém, quo - cam, aut ubi sim,
aút qui sim,

nequeó cum animo certum ínvestigare: óbsecro vos ego, mi aúxilio,

- oro, óbtestor, sitís, et hominem demónstretis, qui eam ábstulerit.
 5 quid ais tu? tibi credere certum est: nam esse bonum e voltu cónosco.
 quid est? quid ridetis? nóvi omnis. scio fúres esse hic cómpluris,
 qui véstitu et creta óccultant sese, átque sedent, quasi sint frugi.
 hem, némo habet horum: occídisti. dic ígitur, quis habet. néscis?
 hei mé miserum, miserúm: perii male pérditus: pessume ornátus eo.
 10 tantúm gemiti et malái mæstitiæ híc dies mihi óbtulit,
 famem ét pauperiem: pérditus peníssime sum ego ómniúm
 in térra: nam quid mi ópus est vita, quí tantum auri pérdidi,
 quod cústodivi sédulo: – egomé me defraudávi,
 animúmque meum, geniúmque meum: nunc eo álii lætificántur,
 15 meo málo et damno; pati néqueo.

V. 6. 7. 8. vulgo alio ordine positi sunt. V. 10. variat lectio in MSS. et apud Priscianum p. 712. ac Nonium in v. *gemiti*. V. 11. *perditus penissime* MSS. Langii suppeditarunt. Dein vulgo *ego sum*.

10. Unus octonarius, nisi fallor, inter medios iambicos octonarios in Amphitruone est V. 1, 10.

Strepitús, crepitus, sonitús, tonitrus, subito, út propere, ut validé tonuit.

Vulgo *ut subito*. Plures et octonarii et septenarii sunt in Casina II. 3.

Omníbus rebus credo égo amorem anteveníre nitoribus nítidis, nec póte quídquam commémorari, quod plús salis, plusque lepóris hoc hábet. equidem nimis demíror, qui utúntur condímētis, eos eó condímēto úno non utíer, omnibus quod praestat. neque sálsum, neque suave ésse potest quídquam, úbi amor non admíscetur.

fel quód amarum est, id mélfaciet; hominem éx tristi lepidum ét lenem. hanc égo de me conjécturam domi fácio magis, quam exaúditis. qui póstquam amo Casinam, mágis mundis mundítiis munditiam ántideo. myropólas omnis sóllicito, – ubicúmque est lepidum unguéntum, ungor, ut illi placeam: et placeo, út videor: sed uxór me excruciat, quía vivit. trístem ádstare adspició. blande hæc mihi mála res appellánda est.

Ita hæc scribenda puto.

11. Succedat huic loco alius ex Bacchid. V. 1.

- Quicúmque ubi ubi sunt, quí fuerunt, quiqué futuri sunt pósthac, stultí, stolidi, fatuí, fungi, bardí, blenni, buccónes,
 solús ego omnis longe ántideo stultítia et moribus ínductis.
 perit: pudet: hoccine me aétatis ludós bis factum esse índigne?
 5 magis quam íd reputo, tam mágis uror, quæ méus filius turbávit.
 pérditus sum atque eradícatus sum: omníbus exemplis crúciór.
 omnia me mala conséctantur: – omníbus exitiis ínterii.
 Chrysálus med hodie lácervavit: Chrysálus me miserum spóliavit.
 ita mé scelus auro usque áttóndit dolis dóctis iuductum, út lubitum est.
 10 ita míles memorat méretricem, quam ille úxorem esse aiébat
 omniaque, ut quidque actum ést, memorat: eam síbi hunc annum
 conductam;
 rellíquum id auri factúm, quod ego ei stultíssimus homo promíssem.
 hoc ést, hoc est, quod péracescit: – hoc est demúm, quod pérerúciór,
 me hoc aétatis ludíficari, immo edepól sic ludos factum;

- 15 canó capite atque albá barba miserúm me auro esse emúntum,
perii : hóc servum meum nóñ nauci facere esse ausum. atque ego, sí
álibi
plus pérdiderim, minus aégre habeam, minusque íd mihi damno dúcam.
PH. certo híc prope me mihi néscio quis loqui vísust. sed quem vídeo.
hic quídem pater Mnesilochi. N. eúge socium aérumnæ et mei mali
vídeo.
- 20 Philoxéne, salve. PH. et tu. unde ágis. N. unde homo miser atque
infortunátus.
PH. at pól ego ibi sum, esse ubi míserum hominem decet atque infor-
tunátum.
N. igitúr pare fortuna, aétate ut sumus, útimur. PH. síc est, séd tu.

Hic v. 6. delevi *etiam*. v. 9. *auro suppeditarunt* cod. Lips. et ed. Carp. Eadem editio v. 11. *omniaque*. V. 10. delevi *esse*. V. 11. libri *memoravit*. V. 12. *promissem pro promississem* jam Reizius.

12. Alia tetrametrorum acatalectorum et catalecticorum exempla qui requirent, adeant Bacch. V. 2. Pseud. I. 2. Pers. V. 1. et 2. Rud. I. 4. Unum tamen locum operæ pretium videtur hic adscribi, qui est in Bacch. IV. 10. quod in eo alternant acatalecti et catalectici.

Quam mágis in pectore meó foveo, quas méus filius turbás turbet,
quam se ad vitam et quos ad mores præcípitem incitus capéssat,
magis cúra est, magisque affórmido, ne is péreat, neu corrúmpatur.
scio egó: fui illa ætate, ét feci illa omnia, sed more modésto.

- 5 neque plácitant mores, quibus vídeo vulgó gnatis ésse parentes.
dúxi, hábui scortum, pótavi, dedi, dónavi: at enim id ráro.
ego dáre me ludum gnáto institui, animo óbsequium ut sumére possit:
æquom ésse puto, sed nimis nolo desídiei dare lúdum.
nunc Mnésilochum, quod mándavi,
- 10 viso, écquid eum ad virtútem aut ad frugem ópera sua compúlerit,
sícut eum convenit: scio fecisse: eo ést ingenio natus.

CAP. XXXIV.

DE ANAPÆSTIS CYCLIIS.

1. CYCLII vocantur anapæsti, ut supra indicatum est, qui arsin irrationalem habent. Quod genus hanc ipsam ob çausam et solutionem arseos adspernatur, et fere solis anapæstis incedit, neque cæsuras habet eas, quibus singulæ dipodiæ conjungantur. Frequens ejus usus fuit apud lyricos, sed usurpatum est etiam in tragædia et comædia. Proprie ii tantum vocandi essent cyclii anapæsti, qui ipso anapæsto incipiunt: sed placuit grammaticis ad hoc genus etiam illa dactylica metra referre, quæ iambicam anacrusin habent.

2. De pluribus, quas hoc genus formas habet, hæ maxime memorabiles sunt: hephthemimeres, quod vocant grammatici, simillimum paræmiaco, nisi quod iambica anacrusi utitur. Hephæstio hoc ejus exemplum ex Archilocho affert:

Ἐρασμονίδη Χαρίλαε,

primumque pedem interdum spondeum esse observat, ut in hoc versu,

Δήμητρί τε χεῖρας ἀνέξαν,

interdum etiam anapæstum, ut in his :

*ἔρῳ, πολὺ φίλταθ' ἑταίρων
Φιλέειν στυγνόν περ' ἴοντα.*

Sed hos quidem versus, contractione facta, ab iambo incipere puto, ut, si non alia apud Archilochum exempla inveniri potuerunt, anapæstum exclusum fuisse ab initio versus credibile sit. Si ita est, diversi erunt versus, qui iambicam anacrusin habent, ab illis, qui habent anapæsticam. Fortasse tamen unus idemque versus est, apud lyricos et tragicos nunc iambicam, nunc anapæsticam anacrusin constanter servans, apud eos autem, qui plus sibi licere judicarunt, utramvis promiscue admittens. Iambica est apud Æschylum in Sept. ad Theb. 757. seq. in hoc versu, alioque, qui syllaba brevior est :

*ἐγείνατο μὲν μέρος αὐτῶ,
πατρακτόνον Οἰδιπόδαν.*

Vide etiam v. 762. Alter ille anapæsticam anacrusin habet in Persis 957.

ρυχίαν πλάκα κερσαίμενος.

Prior autem in Agam. 110.

δίθρονον κράτος, Ἑλλάδος ἥβας.

Vide Eumen. 1046. Et alius pede brevior Pers. 954.

Ἰάνων γὰρ ἀπηύρα.

Vide Suppl. 875. In quo versu longa syllaba in anacrusi est in Pers. 958.

δυσδαίμονά τ' ἀκτάν.

Vide Agam. 699. Choëph. 28.

3. Hanc formam et dimetrum acatalectum Aristophanes iambicis versibus junxit in Av. 1316.

X. *κατέχουσι δ' ἔρωτες ἐμᾶς πόλεις.*

Π. *ῥᾶττον φέρειν κελεύω,*

X. *τί γὰρ οὐκ ἐνὶ ταύτῃ*

καλὸν ἀνδρὶ μετοικεῖν ;

σοφία, πύθος, ἀμβροσίαι Χάριτες,

τό τε τῆς ἀγανόφρονος ἡσυχίας

εὐάμερον πρόσωπον.

4. Memorabilis locus est in Pace v. 943. ubi, si quid video, primus versus cyclius est, qui sequuntur autem, anapæsti, plenam arseos mensuram habentes, ideoque etiam recipientes proceleusmaticum :

*ἐπιείγετε νῦν, ἐν ὅσῳ
σοβαρὰ θεόθεν κατέχει πολέμου*

μετάτροπος αὔρα. νῦν γὰρ δαίμων
φανερῶς εἰς ἀγαθὰ μεταβιβάζει.

Antistropha v. 1027. sic scribenda videtur :

πῶς δ' οὐχί ; τί γὰρ σε πέφενγ',
ὅσα χρεὶ σοφὸν ἄνδρα ; τί δ' οὐ σὺ φρονεῖς.
ὅπόσ' ἂν χρεῶν ἔστιν τὸν γε σοφῆ
δόκιμον φρονεῖ καὶ πορίμα τέλμη.

Dimetri cyclii sunt in Luciani Tragodopodagra v. 190—202.

ἀδαμάντινον ἦθος ἔχουσα κόρα,
πολυσθενὲς ὀβριμόθυμῃ θεῖα.

Corrigunt *πουλυσθενὲς*, et recte, ut videtur, quum nullus reliquorum versuum iambicam anacrusin habeat. Finem facit ibi catalecticis, præmisso dimetro brachycatalecto, nisi hic corruptus est ex acatalecto dimetro :

περικονδυλοπαροφίλα
γονυκαμψέπαικνυτε ποδάγρα.

CAP. XXXV.

DE ANAPÆSTICIS LOGÆDICIS.

I. QUEMADMODUM dactyllici quidam versus arsin irrationalem habentes in trochæos desinunt, ita hæc ratio etiam in cycliis anapæsticis usurpata est, qui ipsi tum logædici vocantur. Ejus generis celeberrimus est versus Archebuleus, cujus exempla Hephæstio ex Callimacho affert, primum pedem nunc anapæstum, nunc spondeum, nunc iambum esse demonstrans :

ἀγέτω θεός, οὐ γὰρ ἔχω δίχα τῶνδ' αἰδεῖν.
νύμφα, σὺ μὲν ἀστειρίαν ὑφ' ἄμαξαν ἦδη.
φιλατέρη ἀρετὴ γὰρ ἂ Σικελὰ μὲν Ἔννα.

In quorum versuum primo non ausim cum Bentleio librorum lectionem τῶνδ' in τῶδ' mutare, quum ex præcedentibus verbis etiam pluralis θεῶν intelligi possit. In tertio autem dubito an Hephæstio corruptam lectionem sequutus sit, et Callimachus *φιλατέρη* scripserit: Nam scholiastam Hephæstionis nihil moror, qui sequi auctorem suum debuit. Observat Hephæstio, eos, qui hoc metro continuo usi sunt, curasse, ut tres pedes, qui post primum sunt, constanter anapæsti essent; Alcmanem vero etiam spondeos recepisse. Decem versus, in quibus quattuor priores pedes ubique anapæsti sunt, ex Diogene Laërtio IV. 65. attulit Gaisfordius p. 290. alium addens anapæsticum logædicum Aristophanis apud Athenæum IX. p. 410. B.

φέρε, παῖ, ταχέως κατὰ χειρὸς ὕδαρ, παρὰ πῆμπε τὸ χειρομάκτρον,

qui versus haud scio an in duos potius dividendus sit. Archebulei aut similis metri vestigia sunt in verbis Pherecratis apud schol. Aristoph. Plut. 388.

Φράσον μοι ἄπαρτι δήπου
προλαβεῖν.

2. Alius anapæsticus logaædicus est, qui post tres anapæstos iambo terminatur. Restituendus hic est apud Aristophanem in Avibus 1313.

ταχὺ δ' ἂν πολυάνορα τὰν πόλιν
καλεῖ τις ἀνδρώπων.

Antistrophici sunt v. 1325.

Φερέτω κάλαθον ταχύ τις πτερῶν
σὺ δ' αὖθις ἐξόρμα.

Usurpavit hoc genus Lucianus in Tragodopodagra v. 87. seqq. mixtum catalectico :

τὰν μὲν Κυπρίαν Ἀφροδίταν,
σταγόνων προπεσοῦσαν ἀπ' αἰθέρος,
ἀνεθρέψατο κόσμιον ἄρμολγὰν
ἄλίοις ἐνὶ κύμασι Νηρεΐς.

In catalectico semel spondeus est, sed in nomine proprio v. 107.

Μοῖρα Κλαθῶ τότ' ἔλουσεν.

Meinekus in Curis criticis in fragmenta comicorum ab Athenæo servata p. 22. antistrophicum esse hoc carmen putavit, non recte, si quid video. Non ausim tamen contendere, scriptorem carminis istius versus istos omnes pro una metri forma habuisse, quæ ratio placuit Synesio, qui hymnos septimum, octavum, et nonum metro anapæstico, quod uno pede brevius est, scripsit, catalecticos in syllabam et catalecticos in disyllabam promiscue usurpans, quippe quos nihil differre putabat. Ita enim metiebatur :

ω ' ω ' ω

At hoc apertum est ignoratæ artis indicium.

3. Sæpius Aristophanes hoc genus

ω ' ω — ω —

systematis conjunxit, clausulæ loco versum addens syllaba breviorē : ut in Pace v. 909.

ἢ χρηστὸς ἀνὴρ πολί-
ταις ἴστιν ἄπασιν, ὅσ-
τις γ' ἴστί τοιοῦτος.

Vide v. 1329. Av. 1731. Eq. 1111. et quæ Gaisfordius attulit p.

315. seqq. qui non debebat neque hoc genus, neque alia quædam pro Ionicis a majori habere: veluti Euripidis in Med. 152.

τί σοί ποτε τὰς ἀπλάστου
κοίτας ἔρος, ᾧ ματαία,
σπύρσει θανάτου τελευτάν·
μηδὲν τὸδε λίσσου.

et Sophoclis Œd. Col. 669.

ἴκου τὰ κράτιστα γῆς ἔπαυλα·

aut Euripidis in Hec. 450.

δοὰς ἀκάτους ἐπ' οἴδμα λίμνας.

Exempla horum Gaisfordius multa indicavit. Sunt autem et hi versus, et quæ aliæ similes formæ sunt, omnes vel anapæsticæ logædicae, vel Glyconeis cognatæ, neque ullum in iis vestigium numeri Ionici invenitur.

CAP. XXXVI.

DE VERSIBUS CHORIAMBICIS.

1. TERTIUM genus numerorum dactylicorum choriambici sunt, quorum admodum gravis et magnificus incessus est. Grammatici quæ de hoc genere tradunt, vereor ne non omni ex parte vera sint. Nam illi quum animadvertissent, choriambum nonnumquam cum dipodia iambica commutari, versus quosdam pro choriambicis videntur habuisse, quos credibile est aliis ex numeris esse compositos. Sed videamus singula.

2. Choriambici numeri hæc natura est, ut, quoniam pluribus choriambis conjunctis nulla inter eos thesis media est, singuli pedes choriambi singulis ordinibus constant, nisi in fine versuum, ubi clausulæ faciendæ causa, non sequente alius ordinis arsi, longius plerumque progreditur ultimus ordo. Gravitas hujus numeri arcet libertatem in constituenda mensura. Quare solutio si qua usurpatur, quod rarum est, in prima tantum arsi fit. Rarissima autem contractio est mediarum syllabarum, Molossum pro choriambo introducens. Scenici poëtæ vehementiam numeri choriambici ita temperarunt, ut alium cum eo similem numerum commutarent. Is est Creticus, qui quoniam brevior uno tempore est, anacrusis ei iambica præmittitur: quo fit, ut dipodia iambica pro choriambo substituatur. Placuit vero, ne obliteraretur ea re natura numeri choriambici, alternare dipodias iambicas et choriambos: unde perraro duæ continuæ inveniuntur dipodiæ iambicæ. Tragici hac iambica dipodia pura utuntur, anacrusin servantes ex una syllaba, quæ brevis plerumque est. Comici vero non modo longam et brevem syllabam promiscue in ana-

crusi ponunt, sed etiam, ut in iambicis versibus, duas breves, prætereaque interdum etiam primam arsin solvunt, ut dipodia illa iambica hanc apud eos formam habeat:

$$\begin{array}{c} \bar{\cup} \quad | \quad \bar{\cup} \quad \cup \quad - \\ \cup \quad | \quad \cup \end{array}$$

3. Catalexis multiplex est. Perraro ipse choriambus facit clausulam. Non frequens est catalexis ea, quæ fit trochæo choriambum sequente. Interdum Creticus finem facit; alibi duo dactyli; plerumque ordo logacædicus;

$$\begin{array}{c} \bar{\cup} \quad \cup \quad - \quad | \quad \bar{\cup} \quad \cup \\ \bar{\cup} \quad \cup \quad - \quad | \quad \bar{\cup} \quad \cup \quad - \\ \bar{\cup} \quad \cup \quad - \quad \bar{\cup} \\ \bar{\cup} \quad \cup \quad - \quad \cup \quad - \quad \bar{\cup} \end{array}$$

4. Hephæstio hæc genera commemorat: primo tria Cretico terminata,

*ιστόπονοι μείρακες,
οὐδὲ λέόντων σθένος, οὐδὲ τροφαί.
αἱ Κυθερείας ἐπιπνεῖτ' ὄργια λευκωλένου.*

Deinde, quæ logacædicum exitum habent, quorum dimeter plane idem est cum ordine logacædico ex uno dactylo et duobus trochæis. Hujus exemplum affert ex Æolosicone Aristophanis:

*οὐκ ἔτος, ᾧ γυναῖκες,
πᾶσι κακοῖσιν ἡμᾶς
φλώσιν ἐκάστοτ' ἄνδρες.
θεινὰ γὰρ ἔργα δρᾶσαι
λαμβανόμεσθ' ὑπ' αὐτῶν.*

Trimetrum porro Anacreontis:

δακρυόεσσαν τ' ἐφίλησεν αἰχμάν,

qui versus quid sibi velit, declarari puto illo Lucilii in VIII.

a levi lacrimas mutone absterget amica.

Sic enim scribendum videtur. Deinde tetrametrum Sapphus;

θεῦτέ νυν, ἀβραὶ Χάριτες, καλλίκομοι τε Μοῖσαι.

Quo in genere Anacreontem ait primam arsin quodam in carmine ubique solvisse:

*ἀναπέτομαι δὴ πρὸς Ὀλυμπον πτερύγεσσι κούφαις
διὰ τὸν ἔρωτ' οὐ γὰρ ἐμοὶ παῖς ἐθέλει συνηβᾶν.*

Secundum horum versuum servavit scholiastes Aristophanis ad Av. 1372. emendavit Porsonus. Alia hujus metri forma est, quæ secundi choriambi loco dipodiam iambicam habet: Anacreon:

ἐκ ποταμοῦ πάνερχομαι πάντα φέρονσα λαμπρά.

Aristophanes in Amphiarao :

οἶδα μὲν ἀρχαῖόν τι θρῶν, κοῦχι λέληθ' ἑμαυτόν.

Pentametro Callimachus integrum carmen Branchum condidit :

δαίμονες εὐμυνότατοι, Φοῖβέ τε καὶ Ζεῦ, διδύμων γενάρχαι.

Hexametro integrum carmen fecit Philicus Corcyraeus :

τῇ χθονίῃ μυστικὰ Δήμητρί τε καὶ Περσεφόνῃ καὶ Κλυμένῳ τὰ δῶρα,
eamque formam inventam ab se gloriatur hoc versu,

καινογραφοῦς συνδέσεως τῆς Φιλίκου, γραμματικοί, δῶρα φέρω πρὸς ὑμᾶς,
sed falso, quum ante jam Simmias ea usus fuerit in Securi :

ἀνδροδεία δῶρον ὁ Φωκεὺς κρατερεῖς μηδοσύνας ἤρα τίνων Ἀθάνα.
et in Alis :

λεύσετε τὸν γᾶς τε βαθυτέρου ἄνακτ', Ἀκμοῖδαν τ' ἄλλυδις ἰδράσαντα.

5. Sed dicamus sigillatim de potioribus formis. Ac primo commemorandus est dimeter catalecticus, qui, ut jam significatum est, ex uno constat ordine logaedicus, neque aliam ob causam, quam quod conjungi cum choriambicis solet, cognatusque iis est, in choriambicis versibus numerari potest. Eum interdum continuato per plures versus numero usurpant tragici et comici, plerumque ut a solutionibus absterneant ; raro, ut eas admittant, quod fecit Euripides in Bacchis 105.

ὦ Σιμέλας τροφοί Θῆ-
βαι, στεφανούσθε κισσῶν
βρέετε, βρέετε χλοηρᾶ
σμίλακι καλλικάρπῳ,
καὶ καταβακχιούσθε θρυὸς
ἢ ἐλάτας κλάδοισιν.

Antistrophici hi sunt :

ὦ θαλάμειμα Κουρή-
των, ζάθει τι Κρήτις
διογενέτορες ἑναυλοί
ἔνθα τρικάρυδες ἄντροις
βυρσότονον κύκλωμα τὸδε
μοι Κορύβαντες εὔρον.

Hic duo primi, duoque ultimi versus certo una perpetuitate numeri cohærent, tertius fortasse cum prioribus, quartus cum sequentibus. Nam tertio certe versu finitur numerus. Alia hujus versus exempla vide apud Gaisfordium p. 292, seq. qui multa de choriambico metro congescit. Iterum de hoc versu dicemus, quum de versibus Anacreonteis explicabitur.

6. Sequitur dimeter acatalectus, quem tragici comicique systema-

tis continuatum usurpant. Ejus duæ maxime formæ sunt, una ex puris choriambis, monometrum interdum additum habens, quæ tragicis potissimum usitata est. Æschylus in Sept. ad Theb. 924.

δαΐφρων, οὐ φιλογο-
θήης, ἐτύμως δακρυχέων
ἐκ φρενός, ἀ κλαιομένας
μου μινύθει
τοῖνδε δυοῖν ἀνάκτοι.

Et in Agam. 209.

μάντις ἔκλαγγεν, προφέρων
Ἄρτεμιν, ὥστε χθόνα βάρ-
κτροις ἐπικρούσαντας Ἄτρεί-
δας δάκρυ μὴ κατασχέειν.

Hæc forma quoniam propter perpetuam alternationem duarum brevium totidemque longarum syllabarum, si aliter dividuntur pedes, facillime confundi cum Ionicis a minori potest, cavendum est, ne, qui Ionici sunt, pro choriambicis, aut qui choriambici, pro Ionicis versibus habeantur. Quod quum multis accidit, tum, nisi ipse hac in re fallor, etiam Gaisfordio p. 293. seqq. qui quum observet, quod sane verissimum est, consociari hæc duo numeri genera, tamen quos locos ex Bacchis v. 375. seqq. ex Philocteta 687. seqq. ex ejusdem poetæ Electra v. 1066. seqq. ex Æschyli Sept. ad Theb. 733. seqq. affert, multo facilius Ionicis, quam choriambicis adnumerandos existimem. Quem vero ex CEd. R. 483. commemoravit locum, in eo certum esse puto, choriambicos versus Ionicis a minori junctos esse. Dispositio talium locorum sæpe difficillima est, quoniam, quomodo ἐπιπλοκῇ illa, quæ vocatur, usi sint poetæ, non satis exploratum habemus. Illi quidem valde videntur errare, qui eundem versum quam sæpissime repeti putantes, non interpunctiones, non fines vocabulorum, postremo non sensum et indolem carminis respiciunt. Quod exempli caussa accidit iis, qui Æschyli carmen in Prometheus v. 397. seqq. in versus choriambicos redegerunt. Illum quidem CEdipi Regis locum ita ego disponi velim, ut et a Gaisfordio et ab Erfurdio non nihil discedatur:

δεινὰ μὲν οὖν, δεινὰ ταράσσει
σοφὸς οἰωνοθέτας, οὐ-
τε δοκοῦντ', οὐτ' ἀποφάσκονθ'·
ὅτι λέξω δ', ἀπορῶ;
πέτομαι δ' ἐλπίσιν, οὐτ' ἐν-
θάδ' ὄρω, οὐτ' ὀπίσω·
τί γάρ ἢ Λαβδακίδαις,
ἢ τῶ Πολύβου νεϊ-
κος ἔκειτ', οὐτε πάροισιν
ποτ' ἔγωγ', οὐτε τανῦν πω
ἔμαθον, πρὸς ὅτου χρησάμενος δὴ βασάνω
ἐπὶ τὰν ἐπίδαμον Φάτιν εἴμ' Οἰδιπόδα
Λαβδακίδαις ἐπικούρος ἀδήλων θανάτων.

7. Altera dimetri forma ea est, quæ ex choriambo et dipodia iambica vel contra constat. Hujus quoque formæ versus in systemata perpetuato numero conjunguntur, admixto interdum monometro. Aristophanes in Nub. 563.

ἰψιμέδοντα μὲν θεῶν
 Ζῆνα τύραννον ἐς χορὸν
 πρῶτα μέγαν κικλήσκω·
 τὸν τε μεγασθενῆ τριαί-
 νης ταμίαν,
 γῆς τε καὶ ἀλμυρᾶς θαλάσ-
 σης ἄγχιον μοχλευτήν.

Rarius hoc systematum genus apud tragicos est. Æschylus in Suppl. 105.

τὰν ἄπονον δαιμονίων,
 ἤμενον ὧν φρόνημά πως
 αὐτόθεν ἐξέπραξεν ἔμ-
 पास ἰδράνων ἐφ' αἰγῶν.

Sæpe comici hos versus inverso pedum ordine componunt, præcedente dipodia iambica, choriambo autem sequente. Etsi autem plerumque antistropha singulis pedibus strophæ respondet, tamen interdum etiam dipodia iambica opponitur choriambo. Aristoph. Acharn. 1150.

Ἀντίμαχον τὸν Ψάκας,
 τὸν ζυγγραφεῖ,
 τὸν μελῶν ποιητήν.

Antistrophici hi sunt :

τοῦτο μὲν αὐτῷ κακὸν ἔν'
 καὶ ἕτερον
 νυκτερινὸν γένοιτο.

Vesp. 526.

νῦν δὲ τὸν ἐκ θήμετέρου
 γυμνασίου λέγειν τι θεῖ
 καινόν, ὅπως φανήσῃ,

quibus respondent v. 631.

οὐ πάποθ' οὕτω καθαρῶς
 οὐδενὸς ἠκούσαμεν, οὐ-
 δὲ ξυνετᾶς λέγοντος.

Ibidem v. 637. est,

κουδὲν παρήλθεν, ὅστ' ἐγώ,

cui respondent hæc v. 533.

τόνδε λέγειν ὀρεῖς γὰρ ὄς.

Adde Nub. 955. cui respondet v. 1030. Alia exempla sunt in Ly-

sistrata, ubi non animadvertit antistrophica Brunckius v. 321. seqq. quibus respondent v. 335. seqq. quod carmen tamen aliquot vitiis contaminatum est. Præcedit eo in carmine choriambum dipodia iambica,

πέτου, πέτου, Νικοδίκη,

et solutam habet ea dipodia primam arsin,

ὑπό τε νόμων ἀργαλείων,

ὑπό τε γερόντων ὀλέθρων,

atque etiam cum anacrusi longa,

δεινότατ' ἀπειλοῦντας ἑπῶν,

quin etiam cum disyllaba,

πολιοῦχε σὰς ἔσχον ἔδρας.

Præterea catalecticis quoque versus dipodiam iambicam habet, ut sæpius,

φέρουσ' ὕδωρ βοηθῶν

φέρειν ὕδωρ μετ' ἡμῶν

sed, quod rarum est, etiam choriambo opposito:

ἰσπερόπους βοηθῶν.

γυναίκας ἀνδρακείειν.

Rarior apud tragicos est choriambi et dipodiæ iambicæ responsio, ut in Philocteta 1138. 1161.

κυριῖ ἀπ' αἰσχερῶν ἀνατέλ-

λονθ', ὅσ' ἐφ' ἡ-

μῖν κάκ' ἐμήσατ' . . .

μηκέτι μηδενὸς κρατύ-

νων ὅσα πέμ-

πει βιόδαρος αἶα.

Vide ejusdem fabulæ v. 1100. 1121. In strophæ fine vulgo Ὀδυσσεὺς legitur, quod malum videtur correctoris supplementum esse. Priores duos versus ita, ut feci, disponi posse, posse vero etiam pro trimetro haberi monet Gaisfordius p. 295. afferens ex Iphig. in Aul. 1036. qui haud dubie trimeter est. Ibi in prima sede quattuor et sex sunt breves syllabæ, quale exemplum supra ex Bacchis allatum est. Adde aliud Sophoclis in Ajace 1185. Has syllabas malim pro dipodiæ iambicæ, quam pro choriambi solutione haberi:

τίς ἄρ' ὑμεναῖος διὰ λατοῦ Λίβυος

μετὰ τε Φιλοχόρου κιθάρας.

ἀνὰ δ' ἐλάταισι, στεφανώδει τε χλόα

θίασος ἔμολεν ἵπποβότας.

Alium trimetrum habet Æschylus in Suppl. 59.

εἰ δὲ κυριῖ τις πέλας οἰωνοπόλων.

8. Anacreon, qui sæpius choriambicis versibus usus est, ut præter locos ab Hephæstione allatos fragmenta 12. 20. 26. demonstrant, ita videtur dipodiam iambicam frequentasse, ut nesciam an integros versus choriambicos ex dipodiis iambicis composuerit. Operæ pretium erit, hujus rei causa attulisse fragmentum 27. quod servatum est ab Athenæo XII. p. 533. seq. Non recte autem, ut arbitror, editores Anacreontis duo, quæ ibi citantur fragmenta in unum conjunxerunt. Nam cohærere illa neque Athenæus dicit, neque poetæ verba patiuntur, nec metrum vincit, quod etsi in utroque choriambicum est, tamen in priore basin habet, quæ in altero, quamvis longo, nusquam conspicitur. Prius hoc est:

ξάνθη δ' Εὐρυπύλη μέλει
ὁ περιφόρητος Ἀρτέμων,

quorum versuum secundus dimeter esse choriambicus ex dipodiis iambicis videtur. Alterum ex his, ut puto, versibus constat, quorum tertius quisque constanter iambos habet:

πρὶν μὲν ἔχων κερβέριον, καλύμματ' ἐσφηκαμένα,
καὶ ξυλίνους ἀστραγάλους ἐν ᾠσὶ, καὶ ψιλὸν περὶ
πλευρῆσι . . . βοός

νεόπλυτον εἴλυμα κακῆς ἀσπίδος, ἀρτοπάσιον

5 κήτελοπῶροισιν ὀμιλέων ὁ ποτηρὸς Ἀρτέμων,

κίβδηλον εὐρίσκων βίον,

πολλὰ μὲν ἐν δοῦρὶ τιθεὶς αὐχένα, πολλὰ δ' ἐν τροχῶ,

πολλὰ δὲ νῶτῳ σκυτίνη μάστιγι θωμιχθεῖς, κόμην

πῶγωνά τ' ἐκτετιλμένος.

10 νῦν δ' ἐπιβαίνει σατινέων, χρύσεια φορέων καθέρματα,

παῖς ὁ Κύκης, καὶ σκιαδίσκην ἐλεφαντίνην φορεῖ

γυναῖξιν αὐτως . . .

Nihil in his mutavi, nisi quod lacunam v. 3. indicavi, et v. 8. ἐν ante νῶτῳ delevi, v. 11. autem articulum addidi. Cætera, quæ pauca sunt, alii jam correxerant.

9. Tetrametro catalectico et tragici usi sunt et comici et lyrici quidam. Eurip. Herc. f. 639.

ἀ νεότας μοι φίλον ἄχθος, τὸ δὲ γῆρας αἰεὶ.

Anacreon, cujus supra exempla dedimus ex Hephæstione, secundo loco dipodiam iambicam posuit: quod ille si constanter fecit, ut Eupolis, cujus sedecim versus, quos Athenæus VI. p. 236. servavit, emendatos vide apud Gaisfordium p. 296. dubitari potest, an illi, quum iambica dipodia ubique primam syllabam brevem habeat, non choriambici, sed logacædici sint, hac forma:

— — — — — | — — — — —

ἀλλὰ δίαιταν, ἣν ἔχουσ' οἱ κόλακες πρὸς ὑμᾶς.

Idque verisimilius videtur. Vere tetrameter choriambicus est, nisi

in duos versus eum dividi placet, in *Lysistrata* Aristophanis v. 319. 320. 327. 341.

λιγνὸν δοκῶ μοι καθορᾶν καὶ καπνόν, ᾧ γυναῖκες.

Plura de tetrametro, pentametro, hexametro vide apud Gaisfordium l. c.

10. Terminandi metri choriambici rariores modi sunt, primo hypercatalectus una syllaba abundante; ut in *Ajace* 226.

τὰν ὁ μέγας μῦθος ἀέξει.

Vide *Æsch. Pers.* 649. Et cum dipodia iambica in principio apud *Æschylum* in *Sept. ad Theb.* 726.

πέφρικα τὰν ὠλεσίοικον.

Deinde trochæo choriambum sequente. *Aristophanes* in *Lysistr.* 323. 337.

*τε καὶ Κριτύλλαν περιφυσήτω.
φέροντας ὡσπερ βαλανεύσοντας.*

Denique per dipodiam trochaicam. *Æschylus* in *Sept. ad Theb.* 741.

αὐτοδαίικτοι θάνασι,

cui respondet v. 749.

παραβασίαν ἀκύποινον.

ubi nescio an *παραβασίαν* scribendum sit. *Æschylus* enim quantum fieri potest exæquare pedes solet: quare etiam versus, qui utrobique sequitur,

*καὶ χθονία κόνις πῆ.
αἰῶνα δ' ἔς τρίτον μένει*

in stropha correctione videtur opus habere.

11. Romanorum quoque scenicos poëtas usos esse choriambis credibile est: etsi in his carminibus fragmentisque, quæ ad nos pervenerunt, si tragædias Senecæ exceperis, vix tenuia hujus numeri vestigia reperiuntur. Atque illas quidem fabulas, quæ Senecæ nomine circumferuntur, satius erit præterire, quum nec per se magnam auctoritatem habeant, et fortasse, ut supra indicavi, ne perfectæ quidem et penitus expolitæ sint. Apud *Plautum* huc pertinere videtur locus, quem supra p. 221. seq. attuli. *Terentius* hoc metro usus est in *Adelph.* IV. 4, 4. ut *Bentleio* videtur: nec sane apparet, quæ alia ratio adhiberi illi loco possit. Non adducor tamen ita hos versus a *Terentio* scriptos esse, ut a *Bentleio* editi sunt:

membra metu débilia sùnt, animus præ timore
ôbstipuit, pectore consistere nil cònsili quit.

Præ *Bentleius* addidit. Omnino ne præcedentes quidem versus

recte constitutos puto, in quibus vereor, ne, quæ Varro de clausula dixerat, non ad metrum spectaverint. Eos versus, hosque duos choriambicos sic potius putem scribendos esse:

discrúciór animi; hoccine de improvisó mali mihi óbjici
 tantum, út neque quid nunc dé me faciam, néc, quid agam, certúm siet.
 mémbra metu débilia
 súnt: animus timore
 óbstipuit: péctore nil
 sístere consili quit.

12. Interdum versus choriambici ab anacrusi incipiunt, ut apud Æschylum in Sept. ad Theb. 330.

ὑπ' ἀνδρὸς Ἀχαιοῦ θεέθεν
 περιφορέναν ἀτίμως.

Vel ab amphibracho aut palimbacchio, quem unus choriambus sequitur, quod genus sæpius invenitur, ut in Agam. 757.

πομπῆ Διὸς ξενίου.

Hujus generis frequens videtur usus fuisse apud lyricos Æolenses. Multi enim versus, qui a grammaticis inter Ionicos a majori repositi sunt, verius, opinor, choriambici cum anacrusi esse censebuntur, ut illud,

εὐμορφότερα Μνασιδικὰ τᾶς ἀπαλᾶς Γυρινῶς
 ἀσαροτέρας, εὐδ' ἀμ' ὀπαράϊα, σέθεν τυχοῖσα,

apud Hephæstionem p. 37. (64) Sic enim scripsisse videtur Sappho, semet ipsam consolans exemplo Mnasidicæ, quam, licet et formosiore et adhuc ipso flore ætatis. gaudentem, superbius etiam tractaverit Gyrinno. Erat autem Gyrinno in iis, quas amabat Sappho, ut Maximus Tyrius refert, qui eam Gyrinnam vocat, XXIV. T. I. p. 478. ed. Reisk. Adde Valck. ad fragm. Callim. p. 150. Alia hoc metri genere scripta fragmenta sunt in Blomfieldii collectione p. 15. seq. XX. XXII. ex Athenæo XV. p. 674. E. et 687. A. Deinde p. 30. LXXXIII—LXXXV. ex Hephæstione in capite de versibus Ionicis a majore. Sæpe etiam apud tragicos hoc genus invenitur, ut in Antigona v. 606.

τὰν οὐδ' ὕπνος αἰρεῖ πόθ' ὁ παντογέρας.

Et. v. 614. Denique Horatius præmisit choriambis dipodiam trochaicam, hac lege, ut ex secundo epitrito constaret, et cæsura fieret in prima choriambi syllaba:

te deos oro, Sybarin cur properas amando,

graviter ob eam rem reprehensus ab Atilio Fortunatiano p. 2683. sed defensus a Bentleio p. 710. Nec sane dubium est, Horatium hac quoque in re Græcos auctores sequutum esse, quos tamen in hoc genere non magis, quam in versu Sapphico aut epitritum istum, aut cæsuram, quæ Horatio placuit, observasse credo, sed et purum ditrochæum posuisse, nec dubitasse ante choriambum finire vocabulum.

13. Singulare genus, idque usitatissimum, versuum choriambicorum illud est, quod basin præmissam habet. Videtur illud ab lyricis Æolensibus inventum esse, quos repertores esse baseos credibile est. Grammatici, qui quoscumque versus poterant, in syzygias quattuor syllabarum dividere solebant, quum basin et priorem sequentis choriambi partem in unam syzygiam conjungerent, hoc genus antispastis addiderunt, choriambis omnibus in medio dissectis. Errorem animadverterunt Latini grammatici, ut supra monitum est p. 225. Terentiani Mauri ea de re verba adscripsit Gaisfordius p. 311. seqq. qui vir miror cur Græcos, quam Latinos sequi maluerit. Nam versus istos omnes non esse antispasticos, sed choriambicos, duobus invidictis argumentis cognoscitur, uno quod, si antispastici essent, necessario ab iambo vel spondeo, non etiam a trochæo et pyrrhichio possent incipere; altero, quod nullam in mediis versibus ancipitem admittunt, quæ usitata est in antispastis, sed omnibus in rebus regulas choriamborum sequuntur. Nam si antispastici essent, hanc haberent mensuram:

⊖ ′ ′ ⊖ | ⊖ ′ ′ ⊖ | ⊖ ′ ′ ⊖

non autem hanc:

⊖ ⊖ | ′ ⊖ ⊖ — | ′ ⊖ ⊖ —
— ⊖ |

14. Ut in aliis versibus, ita in hoc quoque genere, Æolensium poetarum institutum a Doricis lyricis, quique hos sequuti sunt, tragicis et comicis paullum immutatum est. Nam Æolenses etiam pyrrhichium in basi posuerunt. Dorici autem illi et scenici poetæ, tria minimum in basi tempora ponenda rati, non nisi trochæum, iambum, et spondeum admisere. Æolensium rationem sequuti sunt alii, qui brevia carmina ad horum exemplum condiderunt. Comœdia et recentior tragœdia etiam trisyllabos in basi pedes sibi indulsit, tribrachum, anapæstum, dactylum.

15. Brevissimus horum versuum est, qui unum dumtaxat choriambum habet, ut in Æschyli Suppl. 42. 51.

νῦν ἐν ποιονόμοις.

Deinde hypercatalectus, cui Pherecrateo nomen est: ut apud eundem in Sept. ad Theb. 301.

τοὶ μὲν γὰρ ποτὶ πύργους
πανθημεῖ, πανομιλεῖ
στείχουσιν· τί γένωμαι;
τοὶ δ' ἐπ' ἀμφιβόλοισιν
ιάπτουσι πολίταις
χερμάδ' ἰκρίεσσαν.

Horatius I. Carm. 5, 3.

grato Pyrrha sub antro.

Tum, qui logacœdicum ordinem habet, Glyconeus,

cui flavam religas comam.

De quo genere in tertio libro dicemus. Aliud genus ex basi, choriambos, et spondeo constat. Æschylus in Eum. 1038.

εὐφραμεῖτε δὲ, χωρῖται.

16. Valde usitatus est dimeter hypercatalectus. Sophocles Aj. 628.

οὐδ' οἰκτρᾶς γόνον ὄρνιθος ἀηδοῦς,

cujus multa exempla conguessit Gaisfordius p. 307. Trimeter brachycatalectus est apud Sophoclem in Antig. 951.

ἀλλ' ἂ μοιριδίᾳ τις δύνασις δεινά.

Acatalectus apud Æschylum in Suppl. 59.

εἰ δὲ κυρῆ τις πέλας οἰωνοπόλων.

Omninoque scenici poetæ plures choriambos præmissa basi in systemata conjunxerunt, ut ibidem v. 61.

δοξάσει τις ἀκούων ὅπα τᾶς

Τηρείας

μήτιδος οἰκτρᾶς ἀλόχου,

et in antistropha :

ξυντίθησι δὲ παιδὸς μόρον, ὡς

αὐτοφόνως

ᾔλετο πρὸς χειρὸς ἔθεν,

ubi notandus in nomine proprio Molossus. Eum de industria posuisse videtur Sophocles in Electra v. 472. 488.

εἰ μὴ γὰρ παράφρων μάντις ἔφυν καὶ γνάμας
ἤξει καὶ πολυπούς καὶ πολύχειρ ἂ δεινοῖς.

Et in eadem fabula v. 129. 145.

ὦ γενέθλα γενναίων.

νήπιος, ὃς τῶν οἰκτρῶς.

Sic defendi poterunt etiam v. 123. 139.

τάκεις ᾧδ' ἀκόρετον οἰμαγάν.

ᾧν-

στάσεις οὔτε γόοις, οὔτε λιταῖς.

17. Omnino autem plurimæ sunt formæ hujus metri, maxime apud lyricos. Earum aliæ hypercatalectæ sunt, ut

κατθνήσκει, Κυθήρη, ἀβρὸς Ἄδωνις· τί κε θεῖμεν;

καττύπτεσθε, κόραι, καὶ κατερείκεσθε χιτῶνας.

Aliæ logæedicam terminationem habentes, vel iambo ad ultimum choriambum addito,

νύμφαις ταῖς Διὸς ἐξ αἰγιόχω Φασὶ τετυγμέναις.
Κρονίδα βασιλῆος γένος, Λίαν, τὸν ἄριστον πεδ' Ἀχιλλεία.

vel amphibracho :

τὸν στυγνὸν Μελανίππου φόνον αἰ πατροφόνων ἔριθοι ;

quæ Hephæstio, de versibus Ionicis a majore disserens, affert. Hujusmodi est fragmentum Sapphonis apud Athen. XIII. p. 571. D. de quo non recte judicavit Gaisfordius p. 296. Emendate scriptum exhibuit Blomfieldius in Museo critico I. p. 15.

τάδε νῦν ἐτάραις ταῖσιν ἑμαῖς τερπνὰ καλῶς αἰείω.

Hanc formam cum alia conjunxit Anacreon apud Hephæstionem p. 70. (130)

ἄρθεις δ' ἤτ' ἀπὸ Λευκάδος
πέτρης, ἐς πολὺν κῦμα κολυμβῶ μεθῶν ἔρωτι.

18. Frequentavit hæc metra Horatius, severa lege, ut in anacrusi constanter spondeum poneret, præter I. 15, 36.

ignis Iliacos domos,

et in eodem carmine v. 24. ut veterrimi libri habent,

Teucer et Sthenelus potens.

Idem in fine cujusque choriambi, excepto ultimo, cæsuram fecit :

Mæcenæ, atavis edite regibus.
nullam Vare sacra vite prius severis arborem.

Quod non fecit Alcæus, quem expressit,

μηδὲν ἄλλο φυτεύσης πρότερον δένδρον ἀμπέλων,

apud Athen. X. p. 430. C. Idemque multa ejus fragmenta testantur. Alcæum sequitur Catullus carm. XXX. Horatius non aliter migravit illas cæsuras, nisi in verbo composito, idque semel tantum I. 18, 16.

arcanique fides prodiga perlucidior vitro.

Vide Bentleium ad IV. 8, 17. Tetrametrum brachycatalectum habet Sophocles in Philoct. 681.

ἄλλον δ' οὐτὶν ἔγωγ' οἶδα κλύων, οὐδ' ἔσιδον μοίρα.

Memorabilis forma est, qua Alcæus utitur in fragmento septem versuum apud Athenæum XIV. p. 627. A. B. Id a Gaisfordio ad Hephæstionem p. 313. versibus antispasticis adnumeratum est. Blomfieldius in Museo crit. T. I. P. IV. p. 431. singulos versus in tres partes descripsit, non indicans tamen, quo metro eas esse vellet, etsi partes recte divisæ sunt. Metrum illud hac forma est :

— ' — — — — — | — ' — — — — — | — — — — —

μαρμαίρει δὲ μέγας δόμος χαλκῶ· πᾶσα δ' Ἄρει κεκόσμηται στήνη.

Recte monet Matthiæ in programme nuper de Theocriti carmine XXIX. scripto, idem metrum esse in hoc Alcæi fragmento ap. Schol. Ven. ad Iliad. 9. 178. et Eustath. p. 705. 61. quod Blomfieldius posuit p. 437.

. . . . . βληχρῶν ἀνέμων ἀχείμαντοι πνοαί.

Ut fortasse hoc ex eodem illo carmine depromptum sit.

CAP. XXXVII.

DE IONICIS A MAJORE.

1. SEQUUNTUR numeri Ionici, qui quum natura sua multum difficultatis habeant, tum magis eam etiam grammaticorum commenta auxerunt, multa metra in Ionicis numerantium, quæ longe videntur alio numero esse. Ambo Ionici, si rhythmum, quem veteres magistri vocant, spectamus, ut sibi ipsis, ita choriambis simillimi sunt, eademquæ omnes lege reguntur: numerum vero suum singuli proprium habent. Sed quæ propria cujusque generis sint, suis locis videbimus: nunc, quid in his numeris omnibus commune reperiatur, considerandum est.

2. Ac primo si rhythmicam rationem spectamus, quæ mensurarum constans et æquabilis proportio est, similis ei, quem nunc TACTUM vocant, apertum est et choriambum et utrumque Ionicum rhythmo pares esse: omnes enim ex ter binis temporibus constant. Itaque per connexionem, quam ἐπιπλοκὴν Græci appellant, detractis binis temporibus, alius eorum in alium abit:

◡ ◡ — ◡ ◡ — —
 — — ◡ ◡ — — ◡ ◡
 — ◡ ◡ — — ◡ ◡ —

Quumque omnes ad mutabiles numeros pertineant, dactylo, ut in libro primo c. 5. p. 23. seq. ostendimus, in amphibrachum mutato; simul etiam hæc connexionis ratio eadem manet, mutatione illa adscita;

◡ ◡ — ◡ — ◡ — —
 — ◡ — ◡ — — ◡ ◡
 ◡ — ◡ — ◡ ◡ —

Præterea apparet, quare in Ionicis a minore pro primis duabus brevibus non possit trochæus substitui, quum deinceps in his numeris omnibus ubique possit;

◡ ◡ — ◡ — ◡ — —
 — ◡ — ◡ — ◡ — ◡
 ◡ — ◡ — ◡ — ◡ —

Nam in his locis omnibus dactylus est, cujus vicem subit amphibra-

chus: in initio autem Ionicorum a minore pars tantum dactyli, sive disyllaba anacrusis est: quæ si in trochæum mutaretur, et mensura perverteretur, et numerus. Hæc quidem rhythmica est horum pedum ratio.

3. Nunc numerum eorum videamus. Atque omnium maxime simplex choriambus est, uno ordine constans, neque continuari se cum alio choriambo patiens: unde consentaneum est, si mutatur numerus, talem numerum recipi, qui ipse quoque uno ordine constet: eaque est dipodia iambica;

$$\begin{array}{c} \text{—} \cup \cup \text{—} \quad | \quad \text{—} \cup \cup \text{—} \\ \text{—} \cup \cup \text{—} \quad | \quad \text{—} \cup \cup \text{—} \end{array}$$

Proximus huic est Ionicus a majore, quem ex duobus esse ordinibus compositum, arsi nuda et dactylo, ex eo apparet, quod, si prima hujus pedis syllaba non arsis, sed anacrusis esset, amphibracho in dactyli locum recepto, anacrusis anacrusin præcederet, quod fieri non potest. Mutatur autem in hoc quoque numero, si syllabas spectamus, dactylus in amphibrachum: sed numerum si consideramus, ambigi potest, utrum ea dactyli in amphibrachum, an duorum disparium ordinum in duos pares, qui trochæi sunt, mutatio dicenda sit. Choriamborum comparatio suadere videbitur, ut mutationem numeri in solo dactylo consistere, pro eoque amphibrachum substitui censeamus. Verum huic argumento ego quidem non multum tribuerim, quia in Ionicis a minore, in quibus eodem modo tempora permutantur, nullus est ordo ex longa arsi et duabus brevibus in thesi syllabis constans. Ex quo efficitur, ut, si qua alius metri comparatione utendum est, Ionici a minore potius, ut magis cognatum genus, quam choriambi adhibendi sint. Præterea asper et ingratus numerus est, qui arsin nudam ante iambicam anacrusin habet. Quæ ratio non invenitur, nisi in iambicis iis, quos ischiorrhogicos vocavimus, in quibus arsin nudam iambus sequitur: quæ compositio repetenda videtur a paracataloge, cui in Ionicis non est locus. His rationibus adducor, ut recte a veteribus magistris traditum putem, pro Ionico a majore duos trochæos poni. Existimandum est autem, fieri hoc per anaclasin quamdam, similem illi, quæ ab antiquis in Ionicis a minore constituta est. Nam quum nimis asperum videretur, pedem Ionicum a majore, qui et propter duas vicinas arses, et quod in thesin dactylicam exit, vehemens et violentus est, sæpius repeti, placuit eum ita temperare, ut ex duobus quibus constat, ordinibus unum tempus priori adderetur, detractum de posteriore:

$$\begin{array}{c} \text{—} \quad | \quad \overset{\text{v}}{\text{—}} \cup \cup \\ \text{—} \cup \quad | \quad \text{—} \cup \end{array}$$

Præterea apertum est, si plures Ionici a majore continuato numero conjungerentur, ita ut arsis illa, quæ est in cujusque Ionici initio, præcedenti dactylo, ut secunda periodici ordinis arsis, adhæreret,

Cod. Palat. μάτοισαν. Alii vero aperte logacædici sunt, ut hi Tele-
sillæ :

ἄδ' Ἀρτεμις, ὦ κόρηαι,
φεύγοισα τὸν Ἄλφειόν.

et hi Sapphonis, quod metrum Praxilleum vocatur :

πλήρης μὲν ἐφαίνεθ' αἰ σελάνα·
αἰ δ' ὡς περὶ βωμὸν ἐστάθησαν·

et,

τριβῶλετες· οὐ γὰρ Ἀρκάδεσσι λάββα·

et,

δέδυκε μὲν αἰ σελάνα καὶ πληϊάδες· μέσαι δὲ
νύκτες, πάρα δ' ἔρχεθ' ἄρα· ἐγὼ δὲ μόνα καθεύδα.

quod fragmentum cur in duos potius, quam in quattuor versus divi-
sum sit, non video. Omnino autem vereor, ne Lyrici Æolenses non
magis, quam Dorienses lyrici aut tragici, numerum Ionicum a majore
usurparint. Id ego tum demum credam, quum quis exempla pro-
tulerit licentias habentia eas, quæ propriæ hujus numeri sunt.

5. Has nunc considerabimus. Hephæstio, de versu Sotadeo dis-
serens, qui Ionicorum a majore nobilissimus est, ita scribit : τοῦτο δὲ
κατὰ τὰς τρεῖς χώρας δέχεται Ἴωνικὴν συζυγίαν, ἢ τροχαϊκὴν, ἢ τὴν ἐξ ἀναπαί-
του καὶ πυρρίχιου, ἢ τὴν ἐκ τριβράχους καὶ τροχαιίου, ἢ τὴν ἐκ μακρῶς καὶ
τεσσάρων βραχειῶν, ἢ τὴν ἐξ ἑξ βραχειῶν. Aristides Quintilianus autem
de metro Ionico a majore sic, p. 55. τροχαϊκὴν δὲ δέχεται διποδίαν, κατὰ
μὲν τὴν περιττὴν χώραν, καθαράν· κατὰ δὲ τὴν ἄρτιον, καὶ ἐπτάσημον πολλαίς
δὲ καὶ τὸν Μολοσσὸν παραλαμβάνει, συνάγον τὰς βραχείας εἰς μακράν, ἢ συζυ-
γίαν ἰαμβικὴν, πεντασύλλαβον τε καὶ ἑξασύλλαβον, λύνον τὰς μακρὰς εἰς βρα-
χείας. Quæ Hephæstio dicit, vera sunt, etsi rem non exhauriunt ;
quæ Aristides, in his falsum est, dipodiam trochaicam in paribus locis
puram esse, Molossum autem in solis imparibus locis poni : sed quam
ille satis inepte syzygiam iambicam quinque vel sex syllabarum vocat,
has intelligit formas,

— u u u — | u u u u —

Ne hæc quidem satis sunt. Naturam pedis Ionici a majore si spec-
tamus, has ille mensuræ varietates recipit :

$$\begin{array}{c} \acute{u} \quad | \quad \acute{u} \quad \bar{u} \\ \bar{u} \quad | \quad \bar{u} \end{array}$$

sive, ut singulas partes sigillatim indicem :

$$\begin{array}{c} \acute{u} \quad | \quad \acute{u} \quad | \quad \bar{u} \\ \bar{u} \quad | \quad \bar{u} \quad | \quad \bar{u} \end{array}$$

quæ descriptio formas continet duodecim. Mutato autem dactylī numero varietates sunt hæc:

$$\frac{\overset{\cdot}{\cup} \overset{\cdot}{\cup} \overset{\cdot}{\cup}}{\cup} \quad | \quad \frac{\overset{\cdot}{\cup} \overset{\cdot}{\cup}}{\cup}$$

unde formæ prodeunt sedecim. Itaque duo detriginta omnino sunt formæ numeri Ionici a majore. Hæc tanta formarum varietas si promiscue omnibus locis recepta esset, ita impedita foret versuum Ionicorum recitatio, ut exuisse magis hi versus numerum, quam conservare viderentur. Itaque etsi plurimas harum formarum admissas videmus, tamen aliquod in hac re temperamentum adhibitum est: quamquam fines ejus in tanta fragmentorum paucitate describere difficile est.

6. Ab Hephæstione duo tantum versus commemorati sunt, quos Ionicos a majore esse non dubium sit. Quamquam tertius his addi fortasse poterit tetrameter acatalectus,

ποιᾶς τέρεν ἄνθος μαλακὸν ματεῦσαι,

siquidem hic Sotadeo versu expressus ab Ennio est, de quo infra dicetur. Si est hic versus Ionicus, vereor ne, qui eum fecit, *ποιᾶς* scripserit, etsi Hephæstio hoc exemplo primam brevem tueri voluit. Sed duorum illorum, quos certo Ionicos esse dicebam, primus est dimeter acatalectus, qui vocatus est Cleomacheus, secundo loco Molossum habens:

*τίς τὴν ἰδρίην ὑμῶν
ἐψόφησ', ἐγὼ πίνων.*

7. Alter est tetrameter brachycatalectus, nomen habens a Sotade, cujus carmina hoc metro scripta fuere. Memorabile est, ea ad solam recitationem sine modulatione facta esse, ut diserte docet Aristides Quintilianus p. 32. ῥυθμὸς δὲ καθ' αὐτὸν μὲν, ἐπὶ ψιλῆς ὀρχήσεως· μετὰ δὲ μέλους, ἐν κάλυψι· μετὰ δὲ λέξεως μόνης, ἐπὶ τῶν ποιημάτων μετὰ πεπλασμένης ὑποκρίσεως, οἷον τῶν Σωτάδου καὶ τινῶν τοιούτων. Quo magis ridiculum videtur, quod nuper quibusdam in mentem venit, mōdos his carminibus facere. Hujus versus compositio ut, quantum fieri potest, explanetur, exempla, quæ inveni, afferam. Ac primus commemoretur auctor parum idoneus, Dionysius Halicarnassensis in libro de comp. verb. c. 4. sive, qui eadem habet, Hermogenem malis, p. 76. (91. seq. ed. Ald.) qui duos Homeri versus Iliad. v. 392. sic in Sotadeos redigunt:

*ὧς ὁ πρόσθ' ἴππων καὶ δίφρου κείτο ταυνοδείς,
αἱματούσης κόπιος δέδραγμένος βεβρυχῶς.*

Sed his quidem exemplis, quorum in posteriore *κόπιος* duabus syllabis pronunciandum foret, nemo quidquam tribuet. Scholiastes Hermogenis p. 394. ut novissimus Dionysii editor, Gölleerus, adnotavit, priorem versum ita scriptum habet,

ὡς ὁ πρόσθ' ἴκων ἔκειτο καὶ δίφρου τανυσθεῖς,

alterum vero choriambicum esse vult, quo metro sane rectius incederet. Dionysius tamen et Hermogenes diserte eos factos dicunt ad exemplum horum Sotadeorum :

ἐνθ' οἱ μὲν ἐπ' ἀκραισι πυραῖς νέκυες ἔκειντο
γῆς ἐπὶ ξίνης, ὄρφανὰ τείχεια προλιπόντες
Ἑλλάδος ἰερῆς, καὶ μυχὸν ἑστῆς πατρῴης,
ἦβην τ' ἐρατὴν, καὶ καλὸν ἡλίου πρόσσωπον.

Sotades apud Hephæst. p. 3.

5 τίνα τῶν παλαιῶν ἱστοριῶν θέλειτ' ἑσακοῦσαι,
et p. 8.

σεῖων μελίην Πηλιάδα δεξιὸν κατ' ὤμων,

ubi monent grammatici, Πηλιάδα tribus syllabis pronunciari. Apud Athenæum p. 621.

εἰς οὐχ ὀσίην τρυμαλίην τὸ κέντρον ἀφείης,

et ibidem :

ὁ δ' ἀποστεγάσας τὸ τρῆμα τῆς ὀπισθε λαύρης,
ἐκ δενδροφόρου φάραγγος ἐξέωσε βροτὴν
10 ἡλίματον, ὀκίην ἀροτῆρ γέζων χαλᾶ βοῦς.

Apud Stobæum Serm. III. p. 38. (p. 78. ed. Schow.)

λύπη σε μακρὰν προφεύξεται ἀγαθὰ φρονούντα.
μιμοῦ τὸ καλὸν καὶ μενεῖς ἐν βροτοῖς ἄριστος.
νόμος ἐστὶ θεός· τοῦτον ἀεὶ πάντοτε τιμᾶ.
ξένος ὀφείλεις εἶναι τῶν οὐ καλῶς φρονούντων.
15 οὐ καλῶς βιοῖς, παραμένει, κεντυχεῖς τὰ πάντα.
παρατῆρει τὰ πάντων καλὰ, καὶ ταῦτα σὺ μιμοῦ.
ῤῆσιν δ' ἀγαθὴν σὺ δεδομένην φύλασσε σαυτῶ.
σοὶ τοῦτο γενέσθω φίλον, τὸ σὲ μηδὲν ἀτακτεῖν,
τὴν ἡσυχίαν κατὰ βίον ἵνα πάντοτε τηρῆς.
20 ὑγιαίνειν εὐχου τοῖς θεοῖς ἐφ' ὅσον ἔχεις ζῆν.

V. 12. ed. Trincav. μένεις. V. 13. Brunckius in Poësi ethica p. 340. hic et v. 19. πάντοσε. V. 15. οὐ scripsi cum Brunckio pro ὅπου. V. 17. addidi σὺ, et v. 18. τὸ σε. Brunckius μηδαμῶς. Apud Stobæum V. p. 65. (ed. Schow. p. 138.)

τῆς τύχης σκοπεῖν δεῖ τὸ μέγιστον, ὡς ἔλαττον,
καὶ τὸ μὴ παρὸν μὴ θέλειν· οὐδὲ γὰρ σὸν ἐστίν.
ἀμφοτέρα μένειν οὐκ οἶδεν· ἔστηκεν γὰρ οὐδέν.
ἂν πλουσιος ἂν κατ' ἡμέραν σκοπῆς τὸ πλεῖον,
25 ἐς τοσοῦτον εἴ πενιχρός, ἐν ὅσον εἴ περισσός.

ἴσον ἔχουσιν αὐτῶν αἱ ψυχαὶ τὸ μεριμνᾶν.
ὡς πείης θέλων ἔχειν, καὶ πλούσιος πλέον σχεῖν,

- V. 23. Sic Brunckius. Trinc. et aliaē edd. οὐ στήκει. Schow. ἐσ-
τήκει. V. 24. ἂν Brunckius. Vulgo ἐάν, et in seq. versu bis εἰς.
V. 26. Sic Brunckius. Vulgo θέλεις. Pro σχεῖν Trinc. ἔχων, Gesn-
ἔχειν. Apud Stobæum Serm. XXII. p. 188. (ed. Schow. p. 412.)

εἰ καὶ βασιλεὺς πέφυκας, ὡς θνητὸς ἄκουσον.
ἂν μακρὰ πτύης, φλεγματῶν κρατῆ περισσῶ.
30 ἂν εὐματῆς, ταῦτα πρὸ σοῦ προβάτιον εἶχεν.
ἂν χρυσοφορῆς, τοῦτο τύχης ἐστὶν ἔπαρμα.
ἂν πλούσιος ἦς, τοῦτο χρόνου ἀδῆλος ἰσχὺς.
ἂν ἀλαζονῆς, τοῦτ' ἀνοίας ἐστὶ φρύαγμα.
ἂν δὲ σαφρονῆς, τοῦτο θεῶν δῶρον ὑπάρχει.

35 ἢ σαφροσύνη πάρεστιν, ἂν μετρηῆς σεαυτόν.

- V. 29. Trinc. φλόγματι ᾧ κράτει. Gesn. κρατεῖ. V. 33. Brunckius
ἂν δ' ἀλαζονῆς. Apud eundem Stobæum Serm. XCVI. p. 528. et in
Aldi præf. ad Aristot. Eth. Venet. 1498.

αὐτὸς γὰρ ἐὰν παντογενὴς ὁ πάντα γενῶν
οὐ κρίνει δικαίως τὰ κατ' ἀνθρώπον ἕκαστον.
καὶ γὰρ κατὰ γαίαν τὰ γε κακὰ πέφυκεν αἰεὶ,
καὶ τοῖς μεγάλοισιν κακοῖσι γέγηθεν ὁ κόσμος,
40 ὅτι πάντες, ὅσοι περισσὸν ἠθέλησαν εὐρεῖν
ἢ μηχανικὸν ποίημα, ἢ σοφὸν μάθημα,
οὗτοι κακὸν εἰς τὸν θάνατον τέλος παθόντες,
ὑπὸ τοῦ γεννιέτορος κόσμου κακῶς παθόντες.
Σωκράτην ὁ κόσμος πεποιήκει σοφὸν εἶναι,
45 καὶ κακῶς ἀνείλεν τὸν Σωκράτην ὁ κόσμος,
ἐν τῇ φυλακῇ κάνειον ὅτι πῶν τέθνηκεν.
πολύποδα φαγῶν ὁ Διογενὴς ὦμον τέθνηκεν.
Αἰσχύλῳ γράφοντί τι ἐπιπέτωκε χελώνη.
Σοφοκλῆς ῥᾶγα φαγῶν σταφυλῆς, πνιγὴς τέθνηκεν.
50 κύνες οἱ κατὰ Θράκην Εὐριπίδην ἔτρωγον.
τὸν θεῖον Ὅμηρον λιμὸς καταδαπάνησεν.

- V. 38. libri τὰ κακά. V. 39. Sic habet Gaisfordius p. 320. Vulgo
omissum αἰεὶ. Deinde Trinc. γέγεθ'. Gesn. γέγηθεν. V. 44. Trinc.
πεποίηκεν. V. 45. libri ἀνείλε. V. 47. πολύποδα Trinc. πολύποδα Gesn.
V. 48. addidi τί. V. 50. libri ἔτρωγον. Eadem Stobæi pagina:

ἀγαθός, εὐφύης, δίκαιος, εὐτυχὴς ὅς ἂν ζῆ,
τὸν φθόνον λαβεῖν δεῖ μερίδ', ἢ μῶμον ἔχειν δεῖ.
πλουτεῖ τις ἄγαν, ἀλλὰ πάθος παρέλαβεν αὐτόν.
55 εὐσεβὴς τίς ἐστίν, πενίαν δέδωκεν αὐτῷ.
μέγας ἐστὶ τεχνίτης, ἀτυχῆ πεποίηκ' αὐτόν.
κἂν ἐπὶ τὸ μέγιστον δίκαιος κριτὴς ὑπάρχη,
δεῖ τὸν φύσει νικῶμενον ἀδικὸν αὐτὸν εἰπεῖν.

πλούσιος τίς ἐστίν, τὸ μέγα πᾶν φοβεῖται.

- 60 ἰσχυρὸς ὑπάρχει, νόσου πείραν εὐλαβεῖται.
 ἡμέρας μίᾳς ἀλυπία μίγ' ἐστὶ κέρδος.
 τί γὰρ ἐσμὲν ὅλως, ἢ ποδαπῆς γεγόναμεν ὕλης;
 στόχασαι κατὰ σαυτὸν τὸ βιωτικόν, νοήσας
 ἐκ τίνος ἐγένου, καὶ τίς εἶ, καὶ τίς πάλιν γίνῃ.

V. 52. Vulgo καὶ δίκαιος et ὃς ἂν ᾗ. V. 53. τὸν φθόνον Trinc. τοῦ φθόνου reliquæ edd. Dein vulgo μερίδα, μῶμον. V. 56. vulgo μέγας ἐστὶ τεχνίτης τις, ἀτυχῆ πεποιήκεν αὐτόν. V. 64. Gaisfordius p. 320. pro πάλιν dedit πάλι. Apud eundem Stobæum serm. CI. p. 552.

- 65 ὁ πένης ἐλεεῖται, ὁ δὲ πλούσιος φθονεῖται
 ὁ μίσος δὲ βίος κεκραμένος δίκαιός ἐστιν.
 αὐτάρκεια γὰρ πρὸς πᾶσιν ἡδονὴ δικαία.

Et CVI. p. 570.

πλειστάκις ἀδικούμενός τις ἐν ἀδικοῦντι καιρῷ
 ἀνέχεται τις οὐ μὴ θέλει διὸ φέρεי γενέσθαι.

Libri ὃ μὴ θέλει. Et CXIX. p. 602.

- 70 πάντων δὲ λιμὴν τῶν μερόπων ὁ θάνατός ἐστιν.

Δὲ addidit Gaisfordius. Lycophronides apud Athen. XIII. p. 564. B.

τῶν χρυσοφόρων, οὐδὲ γυναικῶν βαθυκόλπων
 καλὸν τὸ πρόσωπον, ἀλλὰ κόσμιον πεφύκει.

Idem apud Athenæum XV. p. 670. E.

. . . . . τὸδ' ἀνατίθῃμί σοι ῥόδειον

- καλὸν μνήμα, καὶ πίδαλα, καὶ τὰν κυνίαν, καὶ
 75 τὰν θηροφόνον λογχίδ'· ἐπεὶ μοι νόος ἄλλα
 κέχεται ἐπὶ τὰν Χάρισι φίλων παῖδα καὶ καλάν.

Legitur vulgo ῥόδον καλὸν νοήμα et καὶ κυνίαν. Lucianus in Tragodopodagra v. 113.

οὐχ αἶμα λάβρον προσχόμεν ἀποτομαῖς σιδάρου,
 οὐ τριχὸς ἀφέτου λυγίζεταί στροφαῖσιν αὐχίν.

- 80 οὐδ' ἀμὰ λακιστὰ κρεῖα σιτούμεθα ταύραν
 ὅτε δὲ πτελέας ἔαρι βρέιη τὸ λευκὸν ἄνδρος,
 καὶ πολυκέλαδος κόσσυφος ἐπὶ κλάδοισιν ἄδει,
 τότε διὰ μελέων δὲ βέλος πέπηγε μύσταις,
 ἀφανές, κρύφιον, δεδυκὸς ὑπὸ μυχοῖσι γυῖων.

- 85 πίδα, γόνυ, κοτύλην, ἀστραγάλους, ἰσχία, μηρούς,
 χέρια, ἀμοσπλάτας, βραχιόνας, κόρωνα, καρπούς,
 ἴσθει, νέμεται, φλέγι, κρατεῖ, πυροῖ, μαλάσσει,
 μέχρης ἂν ἡ θεὸς τὸν πόνον ἀποφυγεῖν κελεύσῃ.

Male in primo versu legitur προσχόμεν ἀπὸ στόματος σιδάρου.

8. Operæ pretium est, quæ ex his versibus colligi possunt, paullo diligentius considerare. Et quamquam hæc satis multa exempla sunt, tamen non dubitandum puto, quin plures etiam pedum formæ, quam in his versibus inveniuntur, usurpatæ fuerint. Vel sic tamen satis materiæ est ad leges hujus metri aliqua cum probabilitate constituendas. Quod priusquam facere conabor, pedum, quorum hic exempla prostant, descriptionem exhibebo, et primo quidem eorum, in quibus purus est numerus Ionicus.

I	´ ´ ˘ ˘	˘ ˘ ˘ ˘	˘ ˘ ˘ ˘	´ ˘
II	˘ ´ ˘ ˘	˘ ´ ˘ ˘	˘ ´ ˘ ˘	
III	´ ˘ ˘ ˘	´ ˘ ˘ ˘	— ˘ ˘ ˘	
IV	˘ ˘ ˘ ˘	.. ..	.. ..	
V	˘ ´ —	.. ..	.. ..	
VI	.. ..	´ ´ —	.. ..	
VII	´ ´ ˘ —	´ ´ ˘ —	´ ´ ˘ —	

II. in prima sede v. 8. 13. 40. 50. 56. 62. 63. 65. 66. 76. 81. 84. 86. in secunda v. 49. in tertia v. 18. 19.

III. in prima sede v. 3. 10. 23. 47. 57. 64. 68. 79. 82. in secunda v. 15. 17. 19. 47. 48. 76. 81. eoque fortasse pertinet etiam v. 73. in tertia v. 1. 2. 5. 11. 20. 30. 43. 51. 54. 62. 70.

IV. in prima sede v. 79. 85.

V. v. 20. 43. 49.

VI. v. 14. 26. 27. 41. 45. 50. 51.

VII. in prima sede v. 5. 58. in secunda v. 12. 18. 22. 33. 39. 57. 60. 64. 69. in tertia v. 64. 76.

9. Duplici trochæo autem recepto quæ nascuntur pedum formæ, ex iis hæc in versibus istis reperiuntur.

I	´ ˘ ´ ˘	´ ˘ ´ ˘	´ ˘ ´ ˘	´ ˘
II	˘ ˘ ´ ˘	.. ..	˘ ˘ ´ ˘	
III	´ — ´ ˘	´ — ´ ˘	´ — ´ ˘	
IV	˘ ´ — ˘	.. ..	.. ..	
V	.. ..	´ ˘ ´ —	´ ˘ ´ —	
VI	˘ ˘ ´ —	.. ..	.. ..	

I. in prima sede v. 2. 15. 21. 22. 25. 26. 29. 34. 44. 45. 48. 53.

55. 59. 61. in secunda v. 8. 9. 11. 24. 25. 28. 35. 40. 52. 61. 66. 68. 72. 78. 84. 86. 87. in tertia quadragies et bis.

II. in prima sede v. 27. 52. 69. 88. in tertia v. 25. 38. 46. 58. 68. 69. 82. 84. 88.

III. in prima sede v. 30. 37. 67. 74. in secunda v. 20. 23. 46. 67. 77. in tertia v. 23. 47.

IV. v. 16.

V. in secunda sede v. 26. 43. in tertia v. 56.

VI. v. 14.

Commemoravi hæc propterea tam distincte, ut uno obtutu, qui quaque in sede magis minusve usitati pedes sint, conspiciatur. In universonum constat, ditrochæum frequentius in tertia, quam in duabus reliquis sedibus inveniri, rarioresque versus esse, qui in omnibus locis trochæos habeant, quales sunt v. 25. 26. 52. 61. 67. Deinde quædam formæ, ut, quæ ex una longa et quattuor brevibus, vel quæ ex senis brevibus est, utrumque numerum admittunt,

— ú ú ú ú	— ú ú ú ú
ú ú ú ú ú	ú ú ú ú ú

Magis tamen consentaneum videtur, Ionici pedis eas, quam ditrochæi solutiones esse. Dubii sunt etiam v. 20. 23. 41. qui etsi aliis, rectis tamen pedibus incedunt, si *θείοις* contrahatur in unam syllabam, et *οιδ'* atque *έστηκε* et *ποιήμα*, ut est apud Stobæum, scribatur. Ex grammaticorum sententia addi his pedum formis etiam pæon secundus deberet, quem illi in versibus Ionicis a majore recipi tradunt. Verum, quod supra dicebam, nihil hoc nisi errorem esse, ortum ex eo quod versus iambicam anacrusin habentes pro Ionicis a majore habiti sint, id mirifice confirmari videtur his Sotadeorum versuum exemplis, in quibus quum maxima reperiat pedum varietas, tamen secundi pæonis, aut qui huic pares sunt pedes, nullum est vestigium, si versus quosdam aperte corruptos exceperis. Ii sunt v. 15. ubi *όπου* syllaba redundante scriptum erat; v. 47. ubi vulgo *πολύποδα*: at éd. princeps *πολύποδα*; v. 53. ubi manifestum est versum corruptum esse; v. 56. ubi non minus dubia lectio est: de qua re mox dicam; v. 69. ubi legebatur *δ' μή θείει*: at etiam ad sensum requiritur, quod posui, *οῦ*. Denique v. 72. et 74. non dubium est *καλόν* prima longa esse, quum idem poëta etiam v. 76. hac mensura utatur.

10. Ex his igitur, quæ vere usurpatæ videntur, pedum formis primo hoc colligimus, versum ex duabus partibus constare, quarum prior secundo pede Ionico finitur. Id et Molossi usus arguit, qui aptus est finiendo numero, et frequens admissio syllabæ ancipitis, tertium epitritum procreans. Ideoque deberet etiam cæsura esse in fine secundi pedis, sed cam in tam fracto numero minus diligenter observari, non est mirum. Quare dimidia fere pars horum versuum habet cæsuram, dimidia non habet. Cæsura illa utatur quis forsitan ad defen-

dendum hiatusum *ποίημα*, ἢ v. 41. Sed etsi in diphthongo producta hiatus in hoc genere carminis admittitur, vereor tamen, ut in brevi syllaba, qualis hæc est, probatus fuerit.

11. Maxime vero illud memorabile est, quod singuli pedes Ionici suo proprio numero constant, neque per choriambum vel dipodiam iambicam cum sequente pede continuantur. Nam etsi pleraque exempla non repugnant continuationi, ut, si omnia talia essent, ex his ordinibus compositus esse hic versus putandus foret,

$\begin{array}{cccccccc|cccc} \acute{\text{—}} & | & \acute{\text{—}} & \cup & \cup & \text{—} & | & \acute{\text{—}} & \cup & \cup & || & \acute{\text{—}} & | & \acute{\text{—}} & \cup & \cup & \text{—} \\ \acute{\text{—}} & \cup & | & \acute{\text{—}} & \cup & \text{—} & | & \cup & \acute{\text{—}} & \cup & || & \acute{\text{—}} & \cup & | & \acute{\text{—}} & \cup & \text{—} \end{array}$

tamen syllaba anceps, quæ in primi tertiique pedis fine invenitur, nisi quis exempla ejus corrupta esse contendat, vincit, ut hi potius ordines constituendi sint,

$\begin{array}{cccc|cccc|cccc} \acute{\text{—}} & | & \acute{\text{—}} & \cup & \cup & | & \acute{\text{—}} & | & \acute{\text{—}} & \cup & \cup & || & \acute{\text{—}} & | & \acute{\text{—}} & \cup & \cup & | & \acute{\text{—}} & \cup \\ \acute{\text{—}} & \cup & | & \acute{\text{—}} & \cup & | & \acute{\text{—}} & \cup & | & \acute{\text{—}} & \cup & || & \acute{\text{—}} & \cup & | & \acute{\text{—}} & \cup & | & \acute{\text{—}} & \cup \end{array}$

quoniam syllaba anceps finiti ordinis index est. Sunt autem exempla ista in primo pede v. 14. et 58. quo referri potest etiam v. 5. nisi in hoc *παλαιῶν* mediam brevem habet; in tertio pede v. 76. qui me movit, ut etiam v. 64. *πάλλιν* retinerem; et, licet ex emendatione, v. 56. Qui versus quum sic apud Stobæum legatur,

μέγας ἐστὶ τεχνίτης τις, ἀτυχῆ πεποίηκεν αὐτόν,

si quis *αὐτόν* omittendum censebit, laborabit tertius pes, ut qui brevī syllaba incipiet, quod negamus fieri posse; sin satis esse aliquis ducet, *τις* deleri, in tertia sede prior trochæus thesin habebit ex duabus brevibus syllabis, quod et sine exemplo est, et concessa hac licentia nimium difficilis reddita foret recitatio. Non rectius quis syllabas *χνίτης τις ἀτυ* pro duobus trochæis habeat. Quare mihi probabilius visum est, versum istum sic scribendum esse:

μέγας ἐστὶ τεχνίτης, ἀτυχῆ πεποίηκεν αὐτόν.

Elegantior tamen est brevis ante ultimum trochæum syllaba: quæ ubi tantilla mutatione, ut v. 8. ubi vulgo *ὄπισθεν* legitur, restitui potest, quis dubitabit, prælatam eam a poetis esse?

12. Venio ad Latinos: ex quibus Terentianum Maurum, cujus elegantissimi Sotadei sunt, prætereo, et potius ad veterrimos me converto, Ennium et Plautum. Atque Ennium quidem in satiris metro Sotadeo usum videri, a quibusdam observatum est. Versus, quos in hanc rem afferunt, servavit Gellius XVIII. 2.

nám qui lepidé póstulat álterúm frustrári,
quém frustrátur, frástra eúm dicit frustra ésse: nám qui
sése frustrári quem frástra séntit, qui frustrátur,
ís frustra ést, non ille est frástra . . . . .

Nihil tamen tribuam huic loco, ut qui non majore opera in trochaicos

numeros redigi possit. Illud vero apparet, non facile illos posse trochaicos octonarios esse, quod hic numerus non satis cum membris orationis esset conspiraturus. Aptius de systemate dimetrorum cogitaveris: quamquam si verba sensumque consideraveris, suspiceris genus metri aliis, quod sciam, inusitatum ab Ennio tentatum esse, trochaicos trimetros acatalectos. Sic enim optime verba atque apertissime numeris congruunt:

nám qui lepide póstulat alterúm frustrari,
quém frustratur, frústra eum dicit frustra esse:
nám qui sese frústrari quem frústra sentit,
qui frustratur, is frustra est, non ille est frustra.

Non dubium est tamen, alibi Sotadeo metro usum esse Ennium. Nam quem ejus versum Varro de L. L. IV. p. 18, ex Asoto affert,

íbánt malacám viére Véneriám coróllam,

scriptor, cujus fragmentum cum Censorino edi solitum est p. 150. Ionicum septenarium vocat. Videtur ille autem, ut Scaliger et Columna monuerunt, ex Græco illo apud Hephæstionem translatus esse,

ποίας τέρεν ἄνθος μαλακὸν κατεῦσαι.

Aliud de Ennio testimonium edidit Festus his verbis: "CYPRIO BO-
VI MERENDAM Ennius Sotadico versu quum dicit, significat id,
quod solet fieri in insula Cypro, in qua boves humano stercore pas-
cuntur. Idem quum dicit, PROPTER STAGNA, UBI LANIGERUM
GENUS PISCIBUS PASCITUR, esse paludem demonstrat, in qua nas-
cuntur pisces similes ranunculis, quos oves consecratae edant." Ne-
trum fragmentum numeris Ionicis repugnare, in promptu est. Aliud
eodem metro scriptum fragmentum Asoti idem Festus in v. *tonsam*
servavit:

álius in marí vólt magnó tenére tónsam.

Et reliqua quoque fragmenta, quæ vel citantur ex Asoto, vel a Columna ad carmen istud relata sunt, Ionicis videntur numeris scripta esse.

13. Plautum Ionicis a majore usum esse, uti certum, ita mirum est, quum, quod sciam, non inveniatur hoc metrum apud Græcos comicos. Locos observavi hosce. In Aulularia II. 1, 30.

EV. héia, hóc face, quód té jubet sóror. M. si lúbeat, fáciam.

EV. ín rem hóc tuam est. M. út quidem émoríar, priúsqvam dúcam.

5 hís légibus séd sí, sóror, quám vis dare, dúcam,

quáe crás veniát, peréndie forás ferátur:

hís légibus quám vis, cedo, núptiás adórna.

EV. quám máxuma póssúm tibi, frátér, dare dóte:

séd est grándior nátú, media ést múlrieris aétas.

10 eám sí jubes, frátér, tibi mé póscere, póscam.

De primo horum versuum non contendam, si quis eum anapæsticum esse censeat, quo metro, qui præcedunt, scripti sunt. Tertius ver-

sus ita vulgo legitur: *sed his legibus, si quam dare vis, ducam.* In MS. Lips. duobusque codd. apud Bothium, et plurimis vett. edd. totus versus deest. Qui esti potest abesse, tamen, qui Plauti morem cognitum habent, minime deletum volent, præsertim quum omissionem ortam esse appareat a verbo *ducam*, quo duo versus finiuntur. Ac, nisi fallor, simili aberratione factum est, ut nomen *soror*, quod hoc in versu reposui, in fine sequentis versus post *feratur* vulgo additum sit. Versu quinto delevi *dare*: nam vulgo, *quam dare vis.* Quædam edd. ab interpolatore, *quom tu dare vis.* Sequens quoque versus in aliis libris aliter scriptus. In eadem fabula III. 2.

- EV. rédi: quó fugis núnc? téne, tene. C. quíd tu, stólide, clámas?
 EV. quía ad trésviros jám ego déferám tuum nómen. C. quámobrem?
 EV. quía cúltrum habes. C. hém, cocúm decét. EV. quid cómminátu's míhi? C. istú male fáctum árbitor, quía nón latus fódí.
 15 EV. hómo nállus est, té sceléstiór qui vívat hódie, néque quoi ámplius de índústria mále plús lubens fáxim. C. pól etsí taceás, palam íd quidem ést: res ípsa téstist. íta fústibus sún móllior mágis quam úllus cinaédus séd quíd tibi nós, mendice homó, táctio est? quæ res?
 20 EV. étíam rogitás? án quia mínus quam aéquom erat, féci? C. síne. at hércle cum mágnó malo tuó, sí hoc caput séntit. EV. pól ego haúd scio quíd póst fuat: tuúm núnc caput séntit. séd in aédibus quíd tibi méis nam erát negóti me ábsénte, nisi égo jússeram? vólo scíre. C. tace érgo.
 25 quía vénimus cóctum ad núptías. EV. quíd, malum, cúras tú, utrúm crudum án cóctum edam, nisi tú mihi es tútor? C. vólo scíre, sínás, an nón sínás nos cóquere hic coénam. EV. vólo scíre ego ítem meae domi méan sálva futúra. C. útinám mea míhi modo aúferám, quæ áttuli, sálva.
 30 me haúd poénitet, túa ne éxpetam. EV. scío, né doce: nóvi. C. quíd est, quá prohibés nunc grátia nos cóquere hic coénam? quíd fécimus? quíd diximus tibi sécus quam vélles? EV. étíam rogitás, sceléste homó, qui ángulos ómnis meárum aédiúm et cóncláviúm míhi pérviam fáctis?
 35 íd ubi tibi erát negótiúm, ad focúm si adésses, nón fissile habérés caput: mérito íd tibi fáctum est. ádeo út meam sénténtiam jám nóscere póssis: si ad jánuam huc accésseris, nísi jússero, própius, égo té faciám, misérrimus mórtális utí sis.
 40 scís jám meam sénténtiam? quó abis? redi rúrsum. C. íta mé bene amét Lavérna, té jám nisi réddi míhi vása jubés pípulo dífferam hic ante aedis.

V. 11. addidi *tu*, et v. 13. *hem*. V. 16. vulgo, *neque quoi ego de industria amplius*. V. 18. delevi *miser*, quod post *mollior* additum erat. V. 21. vulgo, *cum malo magno tuo*. Plerique codd. *cum malo tuo magno*. V. 22. vulgo *fiat*, quod jam olim fuerunt qui in *fuat* mutarent. V. 25. 26. Libri, *quid tu, malum, curas, utrum*. Reizius ante *utrum* addebat *ego*. Atque is quidem hos versus iambicos trimetros hypercatalectos esse opinabatur. Si vulgata servatur, *nuptias* in duas syllabas contracto, fortasse scribendum *ego utrumne*. V. 28. *ego item* codd. pro vulgato *item ego*. V. 31. *prohibes* MS. Lips. Vulgo *prohibeas*. V. 32. vulgo *sequius*: plerique codd.

secus. V. 37. Libri *adeo ut tu.* Ibidem vulgo *jamjam.* Codd. *jam.* V. 42. libri *hic differam.* In Sticho I. 1. ab initio scenæ plura sunt, si quid video, Sotadei metri indicia : sed jam antiquitus videtur locus iste a correctoribus esse refectus, ut nunc non possit nisi audaciore manu restitui. Videndum igitur ne hunc fere in modum poëta scripserit :

PA. crédo égo miserám Pénélopám, sorór, suo ex ánimo,
 quæe tándiu vídua cáruit viró : nam nós ejus ánimum
 45 dé nostrís factís nóscimus, quárúm viri hinc ábsunt,
 quórúmque negótiis nos ábséntum, ut est aéquom,
 sóllicitæ nóctes ét diés, sorór, sumus sémpér
 nóstrum ófficiúm nós faceré : neque íd magis fácimus,
 quám nós monet píetás. sed hic, méa sóror, assís dum :
 50 múlta vólo tecúm de ré virí. PI. salvaéne, amábo ?

V. 43. libri, *miseram fuisse Penelopam soror.* V. 44. libri *viro suo.* Delevi *suo.* *Viro* hic, ut alibi, et infra in hac ipsa scena, monosyllabum est. V. 46. vulgo *nos negotiis.* MS. Lips. et ed. Carp. omittit *nos.* V. 48. libri ita : PI. *nostrum officium nos facere æquom est : neque id magis facimus.* Quæ lectio neque metro convenit, si hi versus, ut puto, Sotadei sunt, neque consilio poëtæ accommodata est. Panegyris enim metuit et sollicita est : Pinacium autem, quæ minus timido animo est, consolatur illam. Videtur interpretes aliquis, qui non viderat, verba illa, *nostrum officium nos facere,* ex his, *sollicitæ sumus,* pendere, addidisse *æquom est.* Hinc Pinacii nomine adjecto deinceps per totam scenam permutatæ sunt vices personarum. V. 50. libri post *tecum* addunt *loqui.* Finem faciam in Amphitruonis loco I. 1. ubi v. 14—18. aperte Sotadei sunt : qui autem præcedunt, etsi quis suspicari possit iambicos septenarios fuisse, tamen non sine audacioribus mutationibus in illud metrum rediguntur. Unde nata mihi conjectura est, illos quoque versus, excepto primo eorum, qui tres iambici dimeter catalecticis est, Ionicos esse, sed trimetros breves catalectos, i. e. Sotadeis uno pede breviores. Ita nihil in hoc necesse erit, nisi, quæ re vera nullæ mutationes sunt, *ingravis* in *ingratiis,* et *excitavit* in contractam præteriti formam *excitât.* Sic igitur, nisi fallor, disponendus erit locus iste :

hæc heri immodestia
 cogit me, qui hoc noctis a portu
 ingratiis excitât : nonne idem
 hoc luci me mittere potuit ?
 opulento homini hæc servitus dura est :
 55 hoc magis miser est divitis servos.
 noctesque diesque assiduo satis superque est,
 quo facto aut dicto adest opus, quietus ne sis.
 ipse dominus, dives operis, et laboris expertus,
 quodcumque homini accidit libere, posse retur :
 60 æquom esse putât, non reputât, laboris quid sit.

In secundo horum versuum *cogit* major pars codicum pro *coegit.* Verba a *portu* in uno Leidensium codicum desunt.

14. Pedes, quantum ambigua vulgaris sermonis pronuntiatio colligere permittit, in his versibus hi reperiuntur. Primum servato pede Ionico:

I	´ ´ ˘ ˘	´ ´ ˘ ˘	´ ´ ˘ ˘	´ ˘
II	˘ ˘ ´ ˘	.. ..	˘ ˘ ´ ˘	˘ ˘ ˘
III	´ ˘ ˘ ˘ ˘	´ ˘ ˘ ˘ ˘	´ ˘ ˘ ˘ ˘	
IV	´ ´ —	´ ´ —	.. ..	
V	˘ ˘ ´ —	.. ..	.. ..	
VI	´ ˘ —	.. ..	.. ..	
VII	.. ..	.. ..	˘ ˘ ˘ ˘ —	
VIII	´ ´ ˘ —	´ ´ ˘ —	´ ´ ˘ —	
IX	˘ ˘ ´ ˘ —	˘ ˘ ´ ˘ —	˘ ˘ ´ ˘ ˘	

II. in prima sede v. 14. 17. 20. 22. 27. 28. 29. 31. 35. 39. 41. 42. 54. in tertia v. 14. 18. 24. 28. 30. 36. 40. 48.

III. in prima sede v. 43. 53. in secunda v. 11. in tertia v. 9.

IV. in prima sede v. 51. 52. 57. in secunda v. 2.

V. in prima sede v. 26. 37.

VI. in prima sede v. 47.

VII. v. 32. 49.

VIII. in prima sede v. 4. 8. 10. 30. 32. 34. 38. 40. 44. 45. 49. 52. in secunda v. 3. 14. 16. 18. 21. 22. 26. 28. 32. 34. 36. 38. 40. 42. 51. 54. 56. in tertia v. 19. 21. 22. 25. 29. 33. 45. 46.

IX. in prima sede v. 9. 11. 12. 13. 15. 16. 18. 21. 23. 25. 37. in secunda v. 24. 30. 49. in tertia v. 16. 20. 26. 34. 38.

15. Recepto autem ditrochæo:

I	´ ˘ ´ ˘	´ ˘ ´ ˘	´ ˘ ´ ˘	´ ˘
II	˘ ˘ ˘ ´ ˘	˘ ˘ ˘ — ˘	.. ..	˘ ˘ ˘
III	´ ˘ ˘ ˘ ˘	´ ˘ ˘ ˘ ˘	.. ..	
IV	´ ˘ ˘ ˘ —	.. ..	.. ..	
V	.. ..	´ ˘ ´ —	´ ˘ ´ —	
VI	.. ..	´ — ˘ ˘	´ — ´ ˘	

VII	— — — —	.. .. ..	— — — —
VIII	. . . .	.. .. ..	— — — —
IX	.. .. ..	.. .. ..	— — — —
X	.. .. ..	— — — —	— — — —
XI	.. .. ..	— — — —	.. .. ..

II. in prima sede v. 2. in secunda v. 12. 29.

III. in prima et secunda v. 58.

IV. in prima sede v. 50.

V. in secunda sede v. 46. 52. in tertia v. 4. 42. 43.

VI. in secunda sede v. 19. 25. 27. 31. 37. 47. 50. in tertia v. 12.

13. 15. 17. 50.

VII. in prima sede v. 45. in tertia v. 44.

VIII. v. 11.

IX. v. 27. 31.

X. in secunda sede v. 4. 39. in tertia v. 47.

XI. v. 44.

16. Ultimi pedis arsin Latini, ut in plerisque versibus, qui in trochæum exeunt, non dubitarunt solvere. Id factum v. 3. 12. 15. 34. 38. 43. 44. 48. 53. Omnino autem eo maxime differt Latinorum Sotadeus a Græco, quod, quum Latini accentum vocabulorum observent, sæpe eadem pedum formæ diverso numero sunt, ut longa quatuor brevibus vel præmissa, vel subjecta, quæ formæ pro accentu nunc puri Ionici, nunc trochæorum solutionem continent. Ob eandem causam pedes usurpari possunt exclusi a Græcis propter ambiguitatem, quam habent, ubi accentus vocabulorum non respicitur, ut qui compositus est ex spondeo et tribracho vel spondeo et anapæsto.

17. Sed priusquam hoc metri genus mittam, de duobus carminibus dicendum est, quæ erravi olim quum censi Ionicis numeris scripta esse. Horum primum apud Athenæum exstat lib. VIII. p. 360. C. et inde partem ejus attulit Eustathius p. 1914, 44. Versus isti anapæstici sunt monometri hypercatalecti, quos excipit trochaicus tetrameter. Scribendi videntur hoc modo:

ἤνθ', ἤνθε χελιδών,
καλὰς ὥρας ἄγουσα,
καλοὺς ἐνιαυτούς,
ἐπὶ γαστέρα λευκά,
5 ἐπὶ ῥῶτα μέλαινα.
παλάφαν σὺ προκύκλει
ἐκ πίονος οἴκου,
οἶνον τε δέπαστρον,

10 τυροῦ τε κύνιστρον.
 πυρῶνα χελιδῶν,
 καὶ τὸν λεκιθίταν
 οὐκ ἀπαθεῖται, πότερ' ἀπίωμις, ἢ λαβῶμεθα;

Cæteri versus, qui sequuntur, trimetri sunt iambici. V. 1. vulgarem dialectum cum Dorica commutavi. V. 3. Athenæus atque Eustathius καὶ καλοὺς ἐνιαυτοὺς. V. 5. Athenæus κἀπί. Veram lectionem habet Eustathius. V. 6. οὐ προκυκλεῖς, quod est apud Athenæum, in σὺ προκύκλει mutavi. Eustathius hanc partem carminis his verbis commemorat: εἶτα, ὡς ἐν συνόψει φάναι, οὐ παλάτταν ζητοῦμεν οἴνου τε δίπαστρον. ἀ χελιδῶν καὶ λεκιθίταν οὐκ ἀπαθεῖται, et reliqua. V. 9. seqq. apud Athenæum est, τυροῦ τε κύνιστρον καὶ πυρῶν; ἀ χελιδῶν καὶ λεκιθίταν οὐκ ἀπαθεῖται. In edd. ἀ decet, quod Epitome et Eustathius habent. Cod. A. πυρῶνα χελιδῶν. Videtur hoc panis cujusdam nomen fuisse. Alioqui corrigi poterat, πυρῶν τε. Videndum tamen erit, ne verior scriptura sit καὶ πυρά, si quidem non improbable est, etiam nomen πυρός in iis esse, quæ in plurali neutro genere interdum proferebantur: quorum plura post alios diligenter collegit Passovius in libello Germanice de fine et ratione condendorum lexicorum scripto p. 71. seqq. Comparari possunt versus similis carminis apud Athenæum eodem loco p. 359. E.

ἔσθλοί, κοράνη χεῖρα πρόσδοτε κριθῶν,
 τῇ παιδί τοῦ Ἀπόλλωνος, ἢ λέκος πυρῶν.

18. Alterum carmen est scholion Hybriæ Cretensis, ab Athenæo XV. p. 695. F. et Eustathio p. 1574, 7. servatum, cujus expediendi meliorem viam aperuit Grotendius, quum antistrophicum esse animadvertit, quamquam hic quoque in Ionico numero consistens, plane autem improbandus, quod verba maxime necessaria, τούτῳ θείζω, delevit. Immo multo veri similis est, in antistropha excidisse aliquid. Ita paucis tantum, iisque lenissimis mutationibus opus erit.

Ἔστι μοι πλοῦτος μέγας δόρυ καὶ ξίφος,
 καὶ τὸ καλὸν λαισήιον, πρόβλημα χρωτός.
 τούτῳ γὰρ ἀεῶ, τούτῳ θείζω,
 τούτῳ πατίω τὸν ἀδὺν οἶνον ἀπ' ἀμπέλῳ
 τούτῳ δεσπότη μνωῖας κίκλημαι.
 τοὶ δὲ μὴ τολμῶντ' ἔχειν δόρυ καὶ ξίφος,
 καὶ τὸ καλὸν λαισήιον, πρόβλημα χρωτός,
 πάντες γόνυ πεπτηῶτες ἀμὸν
 . . . . . κυεῦντί τε δεσπόταν,
 καὶ μέγαν βασιλῆα φωνέοντι.

Τοὶ δὲ μὴ τολμῶντ' ἔχειν nemo non videt esse οἱ δὲ μὴ τολμῶσιν ἔχειν. Metra hæc sunt:

— — — — — | — — — — —
 — — — — — | — — — — —
 — — — — — | — — — — —
 — — — — — | — — — — —
 — — — — — | — — — — —

CAP. XXXVIII.

DE IONICIS A MINORE.

1. De Ionicis a minore grammatici non minus falsa tradiderunt, quam de cæteris versibus, quorum ordines ex quaternis syllabis vel constant, vel videntur constare. Hephæstio ita scribit: τὸ ἀπ' ἐλάσσονος Ἰωνικὸν συντίθεται μὲν καὶ καθαρὸν, συντίθεται δὲ καὶ ἐπίμικτον πρὸς τὰς τροχαϊκὰς διποδίας, οὕτως, ὥστε τὴν πρὸ τῆς τροχαϊκῆς ἀεὶ γίνεσθαι πεντάσημον, τοῦτ' ἔστι τρίτην παιωνικὴν, καὶ τὴν τροχαϊκὴν, ὁπόταν προτάττοιτο τῆς Ἰωνικῆς, γίνεσθαι ἐπτάσημον τροχαϊκὴν, τὸν καλούμενον δεύτερον ἐπίτρειτον. Eadem præcipit Aristides Quintilianus his verbis p. 55. τὸ δ' ἀπ' ἐλάσσονος μετρεῖ μὲν ὁ πούς ὁ ὁμώνυμος· πολλάκις δὲ καὶ ὁ διτρόχαιος· ὃν ὅταν παραλαμβάνωμεν, τὴν προκειμένην διποδίαν τρίτον παίωνα ποιῶμεν, ἵνα μὴ τριῶν ἐφεξῆς μακρῶν κειμένων σκληρὸν γίνηται τὸ ποίημα. At falsissima hæc sunt: nihil enim frequentius est, quam purus Ionicus a minore ditrochæum præcedens. At enim ducta est hæc observatio ex versibus quibusdam Anacreontis aliorumque lyricorum, qui Ionici a minore esse grammaticis visi sunt. Eorum exempla hæc habet Hephæstio:

μεγάλη δ' ἤ τέ μ' ἔβρωσ' ἔκοψεν, ὥστε χαλκεύς,
 πελέκει, χιμερῆ δ' ἔλουσεν ἐν χαράδρῃ.

et,

ζαελεξάμαν ὄναρ Κυπρογενῆς,

et,

ἄπο μοι θανεῖν γένοιτ'. οὐ γὰρ ἂν ἄλλη
 λύσις ἐκ πόνων γένοιτ' οὐδαμὰ τῶνδε.

et,

παρὰ δ' ἤ τε Πυθόμαιδρον κατίδυν ἔρωτα φεύγων.

Qui versus omnes sic demum certo pro Ionicis haberi possent, si constaret, etiam ex puris eos Ionicis a minore componi solitos esse.

2. Pergit Hephæstio: ἔσθ' ὅτε δὲ ἢ μὲν τρίτη παιωνικὴ συναρεῖται εἰς παλιμβάκχειον, τῆς δὲ ἐπιφερομένης τροχαϊκῆς ὁ πρότερος λύεται εἰς τρίβραχον. ἐπιπίπτουσι δὲ καὶ οἱ Μολοττοὶ ἐπὶ τῶν περιττῶν χαρῶν ἐν τοῖς ἀπ' ἐλάσσονος

Ἰωνικοῖς, ὡς περ ἐν τοῖς ἀπὸ μίζονος ἐπὶ τῶν ἀρτίων. Horum ea, quæ de palimbacchio, quem sequatur tribrachus, dicit, ad versus Galliambicos maxime pertinent: quod autem de Molosso præcipit, refutatur versu Anacreontis, quem ipse affert,

Διονύσου σαῦλαι Βασσαρίδες.

3. Istam conjunctionem tertii præonis et secundi epitriti ἀνάκλασιν appellari grammaticis placuit, versusque, in quibus hi pedes conjuncti sunt, ἀνακλωμένους vocari. Rationem hujus rei, de qua accurate, Juba et Heliodoro auctoribus, disputat Marius Victorinus p. 2539. seqq. hanc esse volunt, quod detracta ex pede Ionico mora sequenti pedi adjicienda sit, ne temporum numerus minuatur:

υ υ — — | υ υ — —
υ υ — υ | — υ — —

Et satis hoc probabile esset, nisi plurima et certissima exempla docerent, etiam non dempto tempore de priori pede, vel, ut ipsi vocant, syzygia, sequentem augeri uno tempore, et fieri secundum epitritum. Ineptum foret autem, hujus rei excusationem ab eo repetere, quod facta anaclasi irrationalis fiat ultima prioris pedis syllaba: nam ob id ipsum, quia consociata cum sequente, huic dimidium sui attribuit, non potest major dimidio esse, eximique comparatione illa, per quam solam sustinetur anaclasis. Ex quo apertum est, aut unumquemque pedem Ionicum per se commutari cum epitrito isto vel ditrochæo posse, quod Seidlerus suspicabatur, aut anaclasin istam ex alia causa debere repeti. Atqui per se si commutari pes Ionicus cum epitrito secundo vel ditrochæo posset, etiam in initio versus hæc commutatio inveniretur. At hac de re neque veteres quidquam auditum habuisse, ipsa illa anaclasis documento est, quæ exclusionem ditrochæi a prima sede tamquam fundamento nititur; exempla autem, quibus communiri trochaicum exordium possit, quum paucissima sunt, tum ea vel aperte corrupta sunt, vel suspitione gravi laborant. Quod si anaclasis, quum ratio ab rhythmicis allata non sit idonea, aliunde derivari debet: ipse numerus Ionicus a minore considerandus est, ut in quo causam hujus rei sitam esse necesse sit. Et quum anaclasis in eo posita sit, ut dactylus in amphibrachum mutetur, quod et in choriambicis numeris et in Ionicis a majore, licet diversa ratione, fieri observavimus, facile quis induci poterit, ut Ionicos a minore ad alterutrum horum generum referendos putet. Nomen hujus metri postulat, ut primo de Ionicis a majore cogitemus. Itaque erunt fortasse, qui Ionicos a minore nihil esse existiment, nisi Ionicos a majore cum anacrusi:

υ ' | ' υ | ' | ' υ | ' —
υ ' υ | ' υ | ' υ | ' υ

Fatendum est, ita non modo anaclasin nihil difficultatis habere, sed illud etiam apertum esse, cur amphibrachi et prima et ultima anceps

sit. Eadem enim omnia in Ionicis a majore inveniri ostendimus. At obstant alia quædam. Nam primo in Ionicis a majore etiam dactylus ille ultimam habet ancipitem: in Ionicis a minore autem hic pes semper purus servatur, atque etsi ex eo, quod substitutus ei amphibrachus ultima ancipite est, ipsum quoque eadem licentia frui conjiciendum videatur, tamen neque placebit cuiquam Creticus, neque invenitur, nisi in uno alterove, eoque valde suspecto exemplo. Deinde quum sæpe anapæstus jungatur Ionicis a minore, in medio ille positus male interpellaret numerum Ionicum a majore, et vix ejus vestigium relinqueret,

ω ′ | ′ ω | ′ ω | ′ —

in fine autem collocatus, aut choriambo, longiore et vehementiore ordine, quam sunt ii, qui præcedunt, versum finiret, quod perversum est,

ω ′ | ′ ω | ′ | ′ ω —

aut versus in ordinem ex una arsi factum post thesin exiret, quod magis etiam vitiosum est, et sine exemplo,

ω ′ | ′ ω | ′ | ′ ω | ′

Unde nihil hujusmodi in versibus Ionicis a majore factum invenimus. Videndum est ergo de choriambis. At choriambicum numerum si subesse Ionicis a minore putabis, anaclasis quidem explicari poterit, quoniam etiam in choriambis dactylus in amphibrachum mutatur, sed primo tolletur plane natura numeri Ionici, pro eoque exhibebitur choriambicus,

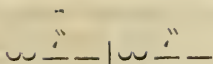
ω ′ | ′ ω — | ′ ω — —
ω ′ ω — | ω ′ ω — —

deinde vero prima quidem amphibrachi poterit anceps esse, quæ lex est numeri choriambici, sed non ultima, quod tamen fieri in Ionicis a minore videmus.

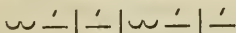
4. Ex his confici videtur, numerum Ionicum a minore et ab altero Ionico et a choriambico diversum esse. Idque etiam alio modo confirmatur. Nam ut in Ionicis a majore et in choriambicis cæsuras fieri in fine pedis Ionici et choriambici videmus, ita etiam in Ionicis a majore ipsa oratio incidi in fine pedum jubet, ut in hoc versu,

ἐμὲ δειλάν, ἐμὲ πασῶν κακοτάτων πεδέχοισαν.

Quod si huic metro numerus Ionicus a majore vel choriambicus subesset, easdem, quas illi, non alias cum iisque pugnantes incisiones haberet. Quamobrem si Ionici a minore ordinibus decurrunt hoc ipso pede comprehensis, a quo nomen habent, duobus id modis fieri potuit, uno, ut hic pes ex spondeo cum disyllaba anacrusi constaret,

in quo numero nihil est, quod reprehendi possit; altero, ut compositus haberetur ex anapæsto et arsi nuda,

qui ipse quoque gravis est et bonus numerus. Et hanc quidem ut veram rationem esse putem, tum illud me movet, quod ita servatur id, quod ei commune est cum Ionico a majore, duæ conjunctæ arses cum disyllaba thesi vel anacrusi: unde commune etiam nomen Ionicorum habent, quod aliter mirum foret quomodo impositum fuisset numeris nulla similitudine cognatis; tum inde quoque aliquid momenti accedere arbitror, quod sic soluta postrema Ionici a minore multo rectius atque aptius, quam si non esset arsis, pronunciari potest, ut in hoc versu,

αἶς ἔντια παταγεῖται καὶ χάλκεια κρόταλα.

5. Jam vero videamus de anaclasi. Veteres quidem artis metricæ magistri cur anaclasin in solis Ionicis a minore adhibuerint, etsi in alteris quoque Ionicis et choriambis eadem dactyli in amphibrachum mutatio invenitur, non est obscurum. Nam versibus istis omnibus in syzygias quattuor syllabarum divisus, in solis Ionicis a minore dactyli et amphibrachi commutatio non in una consistit syzygia, sed duarum rationes rhythmicas mutat, pro bis senis quinque et deinde septem tempora substituens. Inde quum frangi syzygias, addique alteri, quod detractum de priori esset, intelligeretur, nomen huic rei inventum est alienum ab Ionicis a majore et choriambis, etsi permutationem duorum pedum eandem exhibentibus. Et hanc illi, ut ex Mario Victorino p. 2540. seq. discimus, rhythmicam rationem esse dicebant, ut qua temporum proportionem mutarentur; Heliodorus autem et Juba, ut idem Victorinus testatur, sine rhythmi vitio commutationem istam metrica quadam ratione contingere existimabant, ἐπιπλοκήν ad eam rem adhibentes, quo videntur hoc in mente habuisse, non aliam, sed eandem esse hanc permutationem, quæ Ionicorum a majore, et choriamborum, et, quos ipsi cum cæteris veteribus addunt, antispastorum communis esset. Sed, si vera sunt, quæ paullo ante de natura numeri Ionici a minore diximus, neque carere aliqua anaclasi poterimus, quando, quem in his numeris amphibrachum invenimus, non potest ex dactylo derivari, ut in choriambis, quia dactylus ex numeri lege in Ionicis a minore, si singuli pedes Ionici suis ordinibus terminantur, nullus est; neque vero eadem anaclasis, quæ in Ionicis a majore, adhiberi poterit, quia, etsi in temporibus fit iisdem, tamen tempora illa aliorum sunt ordinum. Quamquam hæc ipsa diversitas, ut opinor, viam monstrat, qua optime hæc res explicari possit. Nam quemadmodum in Ionicis a majore arsis et dactylus in duos trochæos mutantur, ita in Ionicis a minore, qui numerus illi oppositus est, arsis et anapæstus mutantur in iambos duos. Etenim in Ionicis a majore tempus unum de dactylo detractum, et ad præcedentem arsin adjectum, facit, ut, quemadmodum ex dactylo isto,

ita etiam ex illa arsi trochæus fiat. Eodem modo, sed, ut par est in opposito numero, inversa ratione illa, in Ionicis a minore tempus unum de anacrusi secundi Ionici detractum, et adjectum ad postremam arsin præcedentis pedis, non potest non efficere, ut et anapæstus iste iambus fiat, et idem eveniat in arsi illa. Retinet enim tempus illud, quod in utroque numero ad arsin illam nudam adjicitur, naturam suam, ut de thesi detractum in Ionicis a majore thesis, de anacrusi in Ionicis a minore, anacrusis maneat,

$$\begin{array}{cc} \underline{\perp} | \underline{\perp} \cup \cup & \cup \cup \underline{\perp} | \underline{\perp} | \cup \cup \underline{\perp} | \underline{\perp} \\ \underline{\perp} \cup | \underline{\perp} \cup & \cup \cup \underline{\perp} | \cup \underline{\perp} | \cup \underline{\perp} | \underline{\perp} \end{array}$$

sive malis ita statuere, secundam arsin in Ionicis a majore, amisso uno tempore, loco suo cedere, locumque eum occupari a thesi, qua prægressa arsis aucta est; in Ionicis a minore autem eandem secundam arsin, auctam uno tempore, itidem relinquere locum suum, et ibi consistere, ubi jam per imminutum sequentem ordinem potest:

$$\begin{array}{cc} \underline{\perp} | \underline{\cup\cup} \cup \cup & \cup \cup \underline{\perp} | \underline{\cup\cup} | \cup \cup \underline{\perp} | \underline{\perp} \\ \underline{\perp} \cup | \underline{\cup\cup} \cup & \cup \cup \underline{\perp} | \cup \underline{\cup\cup} | \cup \underline{\perp} | \underline{\perp} \end{array}$$

Jam planum est atque apertum, qui fiat, quod aliter inexplicabile foret, ut in Ionicis a minore ipse pes Ionicus brevem syllabam, quæ ante primam arsin est, non habeat ancipitem, anaclasi autem facta ea syllaba recte anceps numeretur. Nam in puro Ionico anapæstica anacrusis est, a qua plane exclusam esse syllabæ ancipitis licentiam constat: anaclasis autem pro anapæstica anacrusi iambicam introducit, quam notum est instructam ista licentia esse. Est ergo ancipitum in Ionicis a minore hæc ratio:

$$\begin{array}{cc} \cup \cup \underline{\perp} | \underline{\perp} | \cup \cup \underline{\perp} | \underline{\perp} \\ \cup \cup \underline{\perp} | \underline{\perp} | \underline{\perp} | \underline{\perp} \end{array}$$

Vix tamen utramque in his duobus iambis anacrusin simul productam inveniri licebit: omninoque sæpius in priore, quam in posteriore iambo productio illa admitti solet.

6. Diversitates numeri Ionici a minore tres potissimum observavi. Nam lyrici Æolenses, diligentissime elaborare metra soliti, puro videntur pede Ionico usi esse: apud quos si tales versus reperiuntur, ut,

ζαελεξάμαν ὄναρ Κυπρογενής,

vereor ut hi etiam illam formam admiserint, quæ est ex puris Ionicis. Ionici autem lyrici, ut Anacreon, promiscue diiambum receperunt, solventes etiam priorem ejus arsin; iidemque interdum etiam Molossum pro Ionico posuerunt; quos imitati sunt, qui Galliambos scripsere. Mediam denique inter Ionicos illos et Æolenses lyricos viam tenuerunt tragici et comici, ita quidem, ut tragici magis Æolenses, comici Ionicos sectarentur. Proprium videtur scenicorum esse, quod anapæstum nonnumquam huic numero immiscent. Idque imitatus

est apud nostrates Klopstockius, qui eximie perspexerat hujus numeri naturam, in præclaro carmine;

wenn der schimmer von dem monde nun herab.

Sed dicatur de singulis generibus.

7. Dimetro catalectico integrum carmen conditum esse a Timocreonte, Hephæstio refert, hos versus afferens:

Σικελὸς κομφὸς ἀνήρ
ποτὶ τὰν ματέρ' ἔφα.

Etiam Sappho atque Alcman et Alcæus integra Ionica carmina fecerunt. Illius hoc exemplum affert Hephæstio,

τί με Πανδιονίς ἀράνα χελιδάν,

cujus emendationem difficiliorem reddit Hesychii adnotatio, ἀράνα· χελιδόνων ὄροφή. Satis audacter, nec justo accentu Blomfieldius scripsit ᾧ ῥανὰ χελιδοῖ, in Museo Crit. I. p. 22. Alcmanis hæc exempla posuit Hephæstio:

Ἐκατὸν μὲν Διὸς υἱὸν
τάδε Μῶσαι κροκόπεπλοι.

Grammaticus MS. in bibliotheca Bernensi, qui postquam de metro Ionico a minore iisdem ipsis verbis, quibus Hephæstio, exposuit, exempla miro modo ex Pindari carminibus decerpta affert, qua in re incredibilem imperitiam prodit, hos duo versus in unum tetrametrum conjunctos affert. Speciminis caussa satis sit, hæc, ut in ipso codice leguntur, adscripsisse: τετράμετρον καταληκτικόν·

δ' ἐν Ὀλυμπιάδι νικιῶν, ἴλα φερέτω χάριν.

τετράμετρον ἀκατάληκτον

ἑκατὸν μὲν διὸς υἱοὶ τάδε μῶσαι ἠροκόπεπλοι

ὁμοιον ἀλκαίου

ἔμὲ δειλὰν ἔμὲ πασῶν κακομητῶν παῖδ' ἔχοισαν.

Ad prima verba, τετράμετρον καταληκτικόν, quæ Pindari versu confirmantur, in margine minio adscriptum est ἀλκμᾶνος. Illud quidem certum puto esse, Alcmanis verba non modo sensu, sed etiam numero cohærere, pariter ut Alcæi illa,

ἔμὲ δειλὰν, ἔμὲ πασῶν κατωτάτων πεδέχοισαν,

quæ non tetrametrum esse, sed initium systematis ex decem pedibus Ionicis compositi, bis monet Hephæstio p. 67. (120. 121.) Eaque lege, imitatus Alcæum, Horatius fecit carm. III. 12. ubi vide Bentleyum. Systemata ista haud dubie cohærente numero scripta erant, ut neque hiatus indecoro, neque syllabæ ancipiti locus esset. Ita Horatii illud carmen ex quattuor denorum pedum systematis constat:

Miserarum est, neque amori dare ludum, neque dulci
mala vino lavere aut exanimari metuentis
patruae verbera linguae.

Præter hæc ad puros Ionicos pertinere videtur tetrameter catalecticis,
quem a Phrynicho tragico usurpatum refert Hephæstio,

τό γε μὴν ξείνια δούσας, λόγος ὡσπερ λέγεται,
ὀλέσαι, κάποτεμῆϊν ὄξει χαλκῶ κεφαλάν

(sic scribendum videtur : vulgo δούσαις λόγος, ὡσπερ λέγεται : secundum
versum Dorvillius restituit) et a Phrynicho comico :

ἂ δ' ἀνάγκα' σθ' ἰερέῃσιν καθαρῆεῖν φράσομεν.

De aliis tragicorum et comicorum versibus infra dicetur.

CAP. XXXIX.

DE VERSIBUS ANACREONTEIS.

1. ANACREONTEM Hephæstio pluribus Ionicorum a minore formis
usum esse censuit, quas supra quum afferrem, non aliter eas dixi pro
Ionicis haberi posse, nisi si constaret, etiam omissam esse nonnum-
quam anacrasin. Certo Ionicus est trimeter catalecticis,

Διούσου σαῦλαι Βασσαρίδες.

Permirum vero est, nullam ab Hephæstione mentionem factam esse
dimetri acatalecti, quem usitatissimum fuisse, et carmina ista, quæ ad
Anacreontem referri solent, et multi scenicorum poetarum loci ostendunt.
Nempe commemorat quidem Hephæstio versus Anacreonteos p. 16. (30) sed tamquam iambicos dimetros catalecticos: at non debebat eum latere Ionicus Anacreontis dimeter. Quod genus versuum quum propter miram varietatem, quæ in Anacreonteis maxime carminibus reperitur, impeditissimum visum esset, multi in eo explicando desudarunt, successu, ut in tanta vel corruptorum vel incite factorum versuum copia exspectari poterat, parum felici. Neque is, qui in Diario classico, quod Londini editur, a. 1808. mense Aprili, magno molimine hoc argumentum aggressus est, multum ei lucis videtur attulisse: de cujus dissertatione quid sentiam, meis ipsius verbis indicavit Erfurdcius, qui disputationem illam Germanice vertit in libro, cui index est *Königsberger Archiv*, a. 1812. parte IV.

2. Ex veteribus, nisi alii, certe M. Varro, versus Anacreonteos putavit Ionicis a majore adnumerandos esse: de quo ita scribit Terentianus p. 2447.

nonnulli metron hoc magis putarunt,

quod sit postera pars Ionicorum,

quos dicunt ἀπὸ μείζονος vocandos,

ut versus reparetur inde plenus:

segetés meúm labórem:

ὁ quám relevárunt segetés meúm labórem:

Triviale rotetur ignis :
 cernis, quotiens hic Triviale rotetur ignis :
 nec pars hæc anapæston atque iambos,
 nec non et catalecticam supremam,
 sed sumat pariambon et trochæos,
 sege | tés meúm la | bórem:
 quod metro soleant pedes Ione
 hunc, longas brevibus, brevesque contra
 alterna vice commodando longis,
 versum claudere sæpe de trochæis.
 nec mirum puto, quando Varro versus
 hos, ut diximus, ex Ione natos
 distinguat numero pedum minores.

Quod metro soleant pedes Ione scripsi, quum legeretur metron. Receptit Gaisfordius ad Hephæst. p. 328. Eadem tradit Marius Victorinus p. 2601. seq. Non male autem Varro: quamquam si Ionici a minore, ut supra diximus, brevium syllabarum cum sequente arsi coherencia ab alteris differunt, rectius versus Anacreonteos Ionicis a minore adnumerabimus. Paucos enim versus in carminibus Anacreonti adscriptis, qui connexioni illi obstare videntur, tanto credibilis est corruptos esse, quo pejus habita ab librariis esse fragmenta ista constat.

3. Duo vero sunt diversa versus Anacreonteï genera, unum, quod iambicam, alterum, quod anapæsticam anacrusin habet: quæ cavendum est ne quis confundat. Nam si quando uno in carmine et disyllaba et monosyllaba anacrusis invenitur, monosyllaba semper longa est, brevibus contractis in unam. Nusquam autem anacrusin promiscue modo ex duabus, modo ex una brevi factam videmus. Nam in carmine, quod XXVI. est inter Anacreontea, aut totum carmen stropha est, cujus tres postremi versus diversi generis sunt, aut, quod veri similis esse arbitror, tres isti versus fragmentum sunt alius carminis. Dicam primo de illo genere, quod iambicam anacrusin habet, quæ cernitur syllaba ancipite. Ejus hæc forma est:

⊖ ⊖ ⊖ ⊖ ⊖ ⊖

⊖ ⊖ ⊖ ⊖ ⊖ ⊖

Et quum amphibrachi usus multo sit frequentior, quam cujus ille locum tenet, dactyli, ea re factum est, ut grammatici hoc metrum cum iambico dimetro catalectico confunderent, præsertim quum prima amphibrachii syllaba fere semper brevis reperitur:

Ἰὼ λῆγειν Ἀτρείδας.

Nam sane, quæ carmina hanc formam solam habent, nihil impedit, quin iambicis versibus scripta videantur. Ejusmodi sunt in Anacreonteis I. II. IX. X. XI. XII. XIII. XIV. XVI. XVII. XIX. XX. XXXIII. XL. XLVII. LV. LIX. LXV. et fragm. II. et XXVIII. et carmen, quod inter Theocritea est, in mortuum Adonidem, in quo quum omnes versus purissimi sint, dubitandum videtur, an v. 43.

κάς ὕλαν οὐκ ἔβαινεν,

corruptus sit: in quo fortasse scriptum fuerat,

χ' ὕλαν ἔτ' οὐκ ἔβαινεν.

Sic ἔτ' οὐκ apud Sophoclem Trach. 161. et ἔτ' οὐδὲν Philoct. 1217.

4. Quamquam tantum abest, ut huiusmodi versus per se quidem improbandi sint, ut non sit dubium, quin si quidem poëta Ionicos versus, non iambicos dare voluit, amphibrachus, quo secundus ordo incipit, jure primam habeat ancipitem. Ita apud Anacreontem XV. 11. et XXXVIII. 5. 12.

ἕως οὖν εὐδί' ἐστίν.

ὁ νάρθηξ δ' οὐδὲν ἐστίν.

Σειληνὸν δ' ἐν μίσεισιν.

Sic enim scribendum.

5. Invenitur vero etiam ultima amphibrachi producta. Dubium exemplum est XV. 15.

λέγη σε μὴ δεῖ πίνειν,

quæ Vaticani codicis scriptura est. XXXI. 4.

ἐμαίνετ' Ἀλκμαίων τε,

ubi quis conjicere possit,

ἐμαίνετο πρὶν Ἀλκμάν,

de qua nominis forma v. Valck. ad Phœn. 196. p. 65. et Becmann. ad Antig. Caryst. p. 145. Non ausim tamen quidquam mutare. Sed XXXII. 25. corruptas voces ita emendandas puto:

τί φής; ἀνεπτειράτης;

Ibidem v. 25. pro vulgato,

τοὺς ἐκτὸς αὖ Γαδείρων,

codex Vaticanus habet,

καὶ τοὺς Γαδείρων ἐκτὸς.

Et quamquam rarissima est hæc productio, tamen minime rejicienda est, quum ex metri lege recte se habeat, et in illo quoque genere, quod disyllabam anacrusin habet, interdum reperiatur, ut apud Sophoclem in Electr. 1058.

φρονιματώτους διανοούς,

et apud Euripidem in Cyclope 497.

ἐπὶ θεμνίοις τε ξανθόν,

et fortasse iterum in isto carmine. Locum infra integrum ponam. Nusquam vero memini simul et primam et ultimam amphibrachi longas invenire. Alia ratio est, qua recentiores poëtæ usi sunt. Hi enim quum hoc genus putarent iambicum esse, iambos autem scirent in imparibus locis spondeum recipere, sæpissime tertii iambi loco spondeum posuerunt, nescientes non licitum hoc esse in dipodia catalectica. Ita fecit Paullus Silentarius in longissimo carmine apud Bruncium in *Analect. T. III. p. 94. seqq.* ut statim a principio :

βούλει μαθεῖν, ἄνθρωπε,
 θερμῶν ἄτεχρον ῥεῦμα.

Puriores sunt versus Gregorii Nazianzeni, apud quem p. 182. seqq. in carmine ad animam suam, de CLXXXI. versibus non amplius septem spondeum in tertia sede habent, 11. 12. 138. 154. 160. 167. 169. iique ipsi haud scio an corrupti.

6. Præterea in iambica illa versus Anacreontei forma interdum, sed raro prima arsis soluta invenitur, ut XXVII. 1. 10. LII, 1.

τοῦ Διὸς ὁ παῖς, ὁ βᾶκχος.
 καὶ πάλι θέλω χορεύειν.
 τὸν μελανόχρωτα βότρυ.

7. Sed hæc Anacreontei versus forma non caret difficultate in iis carminibus, in quibus alii quoque pedes admiscentur. Apparet autem, tres istos iambos cum syllaba catalectica, si metrum non est iambicum, aut posse choriambico metro attribui,

⊥ ∪ ∪ - ∪ - ∪
 ∪ ⊥ ∪ - ∪ - ∪

aut Ionico,

∪ ⊥ ⊥ ∪ ∪ ⊥ ⊥
 ∪ ⊥ ∪ ⊥ ∪ ⊥ ⊥

Et quum interdum uno in carmine omnes istæ tres formæ conjunctæ inveniantur,

∪ ⊥ ∪ - ∪ - ∪
 ⊥ ∪ ∪ - ∪ - ∪
 ∪ ⊥ ⊥ ∪ ∪ - -

non mirabor, si quis hoc metrum putabit choriambicum esse polyschematistum, quod, ad modum Glyconeorum, (tertia enim harum formarum Pherecratei versui convenit, qui est Glyconeus catalecticus) collocaione choriambi variet, nunc in principio eum habens,

⊥ ∪ ∪ - | ∪ - ∪
 ∪ ⊥ ∪ - |

nunc in medio,

$$\begin{array}{c} \cup \perp \quad | \quad \perp \cup \cup - \quad | \quad \cup \\ \cup - \cup - \quad | \quad \cup \end{array}$$

Nec sane ausim, hanc conjecturam prorsus ut vanam rejicere. Qui exemplis munire eam volet, vix aptiora reperiet, quam carmina Anacreontis XXIII. et XXXIV. Illius postremos versus, in quibus hæ formæ omnes conspiciuntur, adscribam:

ἔμοι γένοιτο πίνειν,
 πίνοντι δ' οἶνον ἠδύς,
 ἔμοις φίλοις συνείναι,
 ἐν δ' ἀπαλαίσι κοίταις
 τελεῖν τὰν Ἀφροδίταν.

Penultimi versus forma non amplius in isto carmine invenitur, sed ultimi v. 6. ubi recte cod. Vat.

εἰ δ' οὖν μὴ τὸ πρίασθαι.

Non diffiteor tamen, haud ita certum mihi videri argumentum, quod his ex carminibus depromatur. Nam quum plura ex Anacreonteis reliquiis non κατὰ στίχον, ut grammatici vocant, sed κατὰ σχέσιν scripta sint, quis certo judicare de istis carminibus ausit, quum præsertim, quemadmodum plura alia, nihil nisi fragmenta esse videantur? Id in XXXIV. quidem carmine, quod brevissimum est, valde est veri simile: sed etiam de XXIII. ut ita statuam, movet me initium,

ὁ πλοῦτος εἴ γε χρυσοῦ
 τὸ ζῆν παρεῖχε θνητοῖς,

in quo particula εἴ γε sensui repugnant. Quamobrem a poëta scriptum fuisse puto,

ὁ πλοῦτος εἰ δὲ χρυσοῦ
 τὸ ζῆν παρεῖχε θνητοῖς,

sed indoctum librarium, qui non intelligebat, fragmentum esse hos versus, γέ posuisse.

8. Sed, quod dicebam, monostrophica esse multa ex his carminibus, primo aliquot exemplis confirmabo. Itaque præter illum locum, quem supra in choriambicis versibus ex Athenæo attuli, videat mihi aliquis carmen LX. quod ipsum nihil nisi fragmentum est, de quo testes habemus Heplæstionem p. 69. et scholiastam ejus. Constat illud ex versibus Glyconeis et Pherecrateis, cujusmodi strophas reperies etiam in fragm. 4. 5. 6. 29. 36. Alius generis est carmen LXI. quod constat ex tribus strophis trochaicis; et LXVI. quod est ex strophis logæcedicis, ita scribendum:

ἠδυμελής, Ἀνακρέων,
 ἠδυμελής δὲ Σαπφώ.
 β'. Πινδαρικὸν δὲ τι μοι μέλος
 συγκεράσας τις ἐγγύσι·

τὰ τρία ταῦτά μοι δοκεῖ
καὶ Διόνυσος ἑλθών,
γ. καὶ Παφίη λιπαρὸχροος,
καὐτὸς Ἔρως ἂν ἐκπιεῖν.

Falleretur, puto, qui priores quattuor versiculos in unam stropham, itemque posteriores conjungeret. Nam una tantum in his integra strophæ est, quæ complectitur versus tertium, quartum, quintum, sextum; primi duo versus finis præcedentis strophæ sunt; ultimi sunt initium sequentis strophæ. Simile fragmentum est carmen XXXV. cujus strophæ ex tribus Anacreonteis et logacædico versu constant: nam v. 4. scribendum,

Σιδονίην γυναῖκα·

Quin etiam ubi omnes versus ejusdem generis sunt, interdum strophas notari licet, ut in carmine XXXIX. cujus strophæ sunt septem ex quaternis versibus, quorum prior ubique hæc verba habet,

ὅτ' ἐγὼ πῖω τὸν οἶνον,

ex quo apparet, in prima strophæ unum versum vel potius duos excidisse; nam verba, Μούσας λιγαίνειν ἄρχεται, supplementum sunt libarii. In carmine XXV. aut primæ strophæ primi duo versus, secundæ quattuor postremi desunt, aut v. 3—10. integram stropham continent:

ὅταν πῖω τὸν οἶνον,
εὐδουσιν αἱ μέριμναι.
τί μοι πόνων, τί μοι γόων,
τί μοι μέλει μεριμνῶν;
θανεῖν με δεῖ, καὶ μὴ θέλω.
τί τὸν βίον πλατῶμαι;
Πῖωμεν οὖν τὸν οἶνον
τὸν τοῦ καλοῦ Λυαίου·
σὺν τῷ δὲ πίνειν ἡμᾶς
εὐδουσιν αἱ μέριμναι.

Carmen XXXVIII. si quid video, ex duobus vel tribus etiam male compositis fragmentis constat. Ea si tria sunt, (nullo modo enim versus 6. et seqq. cum præcedentibus cohærent) singularem stropham constituunt v. 6—10. Sin duo sunt unius carminis fragmenta, crederim strophas ex novem vel decem versibus constitisse, quorum quartus, itemque nonus vel decimus fuerit choriambicus. Primi versus ita scribendi videntur:

ἐγὼ γέρον μὲν εἶμι,
νέων πλέον δὲ πίνω.
καὶ μὲν δέη χορεύειν,
σκηπτρον ἔχω τὸν ἀσκόν·
ὁ νάρθηξ δ' οὐδὲν ἔστιν.

Reliqua strophæ pars deest, sequunturque alius strophæ quinque postremi versus cum initio strophæ, quæ hanc excipiebat.

9. His indiciis adductus, magnopere vereor, ne, ut iambicus ille Anacreonteus et Ionicus unum genus sint, commutarique inter se queant, tamen choriambicus plane ab isto genere diversus sit, ac proinde, ubi invenitur, stropharum constituendarum index sit. Itaque carmen XXXIV. stropham esse puto vel decerptam ex carmine, quod ex pluribus hujus formæ strophis constabat, vel, si integrum est carmen, factam ad similitudinem stropharum alibi usurpatarum. Videtur autem ita scribendum esse :

μή με Φύγης, ὄρᾳσα
τὰν πολιὰν ἔδειραν,
μηδ', ὅτι σοὶ πάρεστιν
ἄνθος ἀκμᾶϊον, ὄρας
ἑμᾶς δᾶρα δῖῳσι.
ὄρα, κὰν στεφάνοισιν
ὅπως πρέπει τὰ λευκὰ
ῥόδοις κρένα πλακέντα.

Horum versuum quintus et sextus aut primitivam habent Anacreonteorum formam, cujus anaclasis in duobus ultimis est, aut polyschematistorum lege ex eo genere, cujus sunt primi quattuor versus, deducti sunt. Illud utique credam, si plures strophas hoc carmen habuit, omnes eadem lege compositas fuisse. Carmini vero XIII. vereor ne duo postremi versus aliunde additi sint, cujus rei etiam dialectus facit indicium. Brunckii certe correctio, quæ disyllabam anacrusin infert, ab hac metri forma aliena est.

10. Hæc si recte disputavimus, consequens est, versus Anacreonteos, qui monosyllabam anacrusin habent, duas tantum formas admittere, unam, quæ propria est,

⊖ ᾿ ᾿ ∪ ∪ ᾿ ᾿

alteram, dactylo in amphibrachum mutato,

⊖ ᾿ ∪ ᾿ ∪ ᾿ ᾿

Prior illa, quæ simillima est versui Pherecrateo, uno tantum in carmine, quod est XXX. constanter usurpata invenitur, in aliis autem admiscetur alteri formæ, quæ longe est usitatior. Differt autem a versu Pherecrateo ea re, quod non nisi ab iambo vel spondeo potest incipere, quum hic, ut qui basin in initio habeat, etiam a trochæo ordiatur. Invenitur hæc Ionica versus Anacreonti forma in his carminibus: XXIII. XXVI. XXVII. Nam XXVI. 1. quod legitur,

ὅταν ὁ Βάκχος ἐπέλθῃ,

etsi defendi posset ista solutio, tamen ita invenusta est, ut non dubitandum videatur de abjiciendo articulo.

11. Sequitur secundum genus versuum Anacreonteorum, quod anacrusin disyllabam habet :

∪ ∪ ᾿ ᾿ ∪ ∪ ᾿ ᾿

∪ ∪ ᾿ ∪ ᾿ ∪ ᾿ ᾿

Hujus quoque apud Anacreontem primitiva forma, quæ est ex duobus Ionicis, minus usitata est, quam altera, ita ut nullo in carmine sola usurpata sit. Quare prius de altera dicam. Ea ex puris iambis constanter facta invenitur in his carminibus: III. IV. VII. XXI. XXVIII. XLIV. XLV. ubi jam olim monui v. 6. scribendum esse

μέλιτι γλυκεῖ βαλοῦσα,

quæ videtur etiam Brunckii fuisse sententia; porro XLVI. XLVIII. XLIX. L. ubi v. 8. scribendum, πεπεδημένον δ' ὀπάραις. Porro LXIV. et ex fragmentis 1. cui qui in cod. Vat. additi sunt postremi versus, alius carminis sunt, iambis acatalectis et catalecticis scripti: deinde 30. 32. 33. cujus secundus versus mutilus est; 34. 38. 141.

12. Anacrusis quum in hoc genere una syllaba constat, longa ea sit necesse est, ut ex contractione duarum brevium orta. Ejus rara exempla sunt. VI. 16. XXII. 6.

κῶμον μέτεσι χαιρών.
πήγη ῥέουσα παιδοῦς.

Vide XXIX. 25. 45. XXXVI. 2. 4. 5. 7. quod carmen ita æqualibus proportionibus variat pedes ut nesciam an pro strophæ habendum sit ex tribus partibus composita, quarum priores duæ quaternos, tertia quinos versus habeat. LXII. 12.

13. Solutio primæ arseos invenitur XLIII. 8.

σὺ δὲ φίλιος εἶ γεωργῶν,

si quidem ita legendum est. Et cum contractione primarum brevium v. 7. etsi ibi quoque incerta lectio est,

χάποσα φέρουσι ἕλαι.

Secundæ arseos solutio admissa est VI. 3.

μεθύωμεν ἄβρα γελῶντες.

et V. 5.

πίνωμεν ἄβρα γελῶντες.

qui tamen parum venusti versus sunt. Aptius exemplum exstat in carm. XXXVII. v. 6.

ἴδε, πῶς γέρονος ὀδεύει.

14. Producta primi iambi anacrusis frequentior apud scenicos est:

υ υ ' — ' υ ' ' —

Anacreon ita XXXIX. 5.

ἀπορίπτονται μέριμναι.

Vide v. 15. XLI. 2. 27. Et cum contractione primarum brevium XXXVI. 11.

τὴν ψυχὴν μου κάρωσον,

nisi forte με scripserat. Non pertinet ad hanc formam XXII. 3.

ἄπαλὰς σείει δὲ λυπάς,

quum ex Etym. M. constet, Anacreontem etiam σείειν dixisse: vide

fragm. 43. Etsi vero longa esse prima primi iambi syllaba potest, tamen non potest ea longa, ut brevis loco posita, in duas breves solvi. Neque enim credibile est, id sibi hos poëtas indulsisse, ut, quemadmodum comici in versibus choriambicis, anacrusin iambi etiam ex duabus syllabis fieri paterentur. Talia exempla sunt V. 13. XXXVII. 1.

παρὰ σοῖς, Διόνυσε, σηκοῖς.
ἴδς πᾶς ἕαρος φανέντος.

At in priore versu scribe Δέυνυσε, quam formam grammatici ab Anacreonte usurpatam docent: v. fragm. 64. In altero autem nemo dubitabit, opinor, reponere,

ἴδς πᾶς φανέντος ἤρος
χάριτες ῥόδου βρέουσιν.

In carm. LVI. γηραλῆαι et ἀργαλῆη cum contractione posita esse, apertum est.

15. Ionica hujus generis forma iambicæ mixta invenitur in his carminibus: V. VI. XXII. XXIX. XXXVI. XXXVII. XXXIX. XLI. XLII. LI. LII. LIII. LIV. LVI. LVII. fragm. 13. 17. 21. Aliquot versus hujus formæ ab librariis vitiiati sunt; quos dum affero, simul alia quædam corrigam. Carm. V. 9. ubi qui præcedit versus, fortasse ex alio carmine adjectus est, scribe:

ῥόδον, ᾧ παῖς ὁ Κυθήρης
στέφεται καλοὺς ἰούλους.

XXXVII. v. 10. et 11. ex unius versus depravationibus conflatos esse, jam alii intellexerunt. Nisi fallor, locus iste ita corrigendus est:

καρτοῖς γαῖα προκύνπτει,
Βρομιοτρεφῆς τε νᾶμα
κατάφυλλον, κατάκλωνον
θαλέων ἤνθισε καρπός.

XXXIX. 9. jam olim proposui λυροπαίγμων. Tollenda videtur forma Ionica in eodem carmine v. 21. ubi scribendum puto:

ὑποκυρτωθεῖς κυπέλλοις,
τὸν ἐμὸν νόον δ' ἀπλάσας,
θιάσῃ τέρπομ' ἑταίρων.

i. e. turgidus vino. In postremo versu Pauwii conjecturam sequutus sum, quæ et metro satis facit, et ad sensum apta est: etsi hic versus in iis est, de quibus absque librorum auxilio nihil certo pronunciarum potest, nisi vitiosam esse vulgatam lectionem. Ibidem v. 16. scribendum videtur,

τὰ δὲ φροντίδος μεθόμην.

XLI. 11. scribe,

δί' ὃν ἀμπύσατο λύπη.

XLII. 3. jam alii viderunt, scribendum esse εὔτ' ἄν. LI. 5. scribe:

ἄρα τῆς ὑπερθε λευκῆν.

et v. 8. 9.

μακάρων φύστιος ἀρχήν.
ὅδε μὲν ἕδειξε γυμνῆν.

LIII. 1. mirum est, tam diu latuisse veram lectionem,

στεφανηφόρου μετ' ἧρος
μέλομαι ῥόδον τέρεινον
συνέταιρον ἐξὺ μέλπειν.

Eadem loquutio fugit editores LVIII. ubi scribendum:

τὸν Ἔρωτα γὰρ τὸν ἀβρὸν
μέλομαι βρέοντα μίτραις
πολυανθέμοις αἰεΐδειν.

Ut redeam ad carmen LIII. versu 16. scribe:

σκήψῃ ἔστι δ' αὖτε τερπνόν.

LVII. 5. scribe,

κυάδους, ὡς ἀνυβριστὶ
ἀνέθην τε βασσαρήσω.

Fragmentum 17. ita scribendum:

ἐπὶ δ' ὄφρυσιν σελίαν
στεφανίσκους . . . .
δέμενοι θάλειαν ὄρτην
ἀγάγωμεν Διονύσοι.

16. Quæ hactenus attuli, satis, puto, monstrabunt, magnam istam licentiam, quæ versibus Anacreonteis concessa credebatur, vitiosis lectionibus codicum, perversisque doctorum opinionibus deberi. Itaque posthac, ut spero, cavebunt sibi, qui his poëmatiis manus admovebunt, ne leges hujus metri, quæ satis severæ sunt, ita, ut hactenus factum est, susque deque haberi patiantur. Optandum est autem, ut non indoctissimus quisque, quod toties fieri vidimus, hunc scriptorem attingat, sed eorum aliquis, qui, quod isti non vident, quam difficilis hæc sit et periculosa res, intelligat. Sed non prætereundum est aliud, quod impedire hujus metri explicationem possit. Cavendum est enim, ne quis ex versibus, qui politici vocantur, quidquam colligat, quorum quum hæc sit conditio, ut spreta justa syllabarum mensura utcumque numero verba accommodentur, falli necesse est, qui ad eam rem non attenderit. Ejusmodi sunt recentissimorum quorundam hominum poëmatia, quæ, quod Anacreonteis inserta sunt, multis fraudem fecere. Carmina dico XVIII. XXIV. LXII. et fragmentum tertium: quorum de uno tantum infra dicam: reliqua enim piget attingere. Sed antea dicendum paucis est de recentiorum versibus Anacreonteis. Valde enim hoc genere delectati videntur, ita ut enucleatius de eo præciperent, et novam quamdam ejus formulam excogitarent. Ac scholiastes Hephæstionis p. 87. seq. (171. seq.)

veteres ait iambico dimetro acatalecto nomen versus Anacreonteī fecisse, quod genus de more in imparibus locis spondeos reciperet; de recentioribus autem sic scribit: οἱ δὲ νεώτεροι διαιροῦσιν αὐτὸ εἰς τε κῶλα ἕξ, καὶ εἰς δύο· καὶ τὰ μὲν ἕξ κῶλα φασὶν οἴκους, τὰ δὲ δύο κουκούλιον· καὶ ἐπιδέχονται οἱ μὲν οἴκοι ἀνάπαιστον, καὶ δύο ἰάμβους, καὶ περιττὴν συλλαβὴν· οἷον,

ἀπὸ τοῦ λίθου τὸ ρεῖθρον.

καὶ,

ἀπὸ τῆς φίλης ἐρήμου.

τὸ δὲ τούτων κουκούλιον σύγκειται ἕκ τε τοῦ ἐλάσσονος τῶν δυσυλλάβων ποδῶν, τουτίστι τοῦ πυρρίχιου, καὶ ἕκ τοῦ μείζονος, ἦτοι τοῦ σπονδείου· καὶ ἔχει ἐν μὲν ταῖς περιτταῖς χώραις τὸν ἐλάσσονα, ἐν δὲ ταῖς ἀρτίοις τὸν μείζονα· οἷον,

ἀρετῆς εὐστεφάνου ἀνδρα δρέψας
ἀγίαν περισιδάμου κόσμου αἴων,

καὶ,

Ζαχαρίου μεγάλου πάγκλυτε κοῦρε.

τιεὶς δὲ συντάττουσιν αὐτοῖς καὶ ἕτερον ἕξ ἐνὸς τῶν τετρασυλλάβων ποδῶν τὴν συστροφὴν ἔχοντα, ἡγοῦν ἕξ Ἰωνικοῦ ἀπ' ἐλάσσονος τρίμετρον ἀκατάληκτον, ἐν καὶ ἀνακλάμενόν φασιν; ἐπιδεχόμενον δὲ τομὴν ἐφθημιμερῆ, τουτίστι μετὰ τὰς τρεῖς τοῦ δευτέρου ποδὸς περαινομένην τὴν τομὴν εἰς μέρος λόγου· οἷον,

ἀρετῆς ἔργα φέρειν ἔμπονος ἤβη.

ἔστι δὲ ὅτε καὶ ἀπὸ χοριαμβου ἀρχεται ὁ τοιοῦτος στίχος, εἴτα ἔχει τὸν Ἰωνικὸν ἀπ' ἐλάσσονος, διὰ τὸ ἀδιάφορον τῆς τελευταίας, καθὰ τῷ ἀγίῳ Σωφρονίῳ καὶ ἄλλοις ἀρχαιοτέροις δοκεῖ· οἷον,

Χριστιανῶν μακάρων ἔλθετε παῖδες.

καὶ οὕτω μὲν ἕκ τριῶν τετρασυλλάβων· εἰ δὲ βούλει ἕκ δυσυλλάβων, ἐν μὲν τῇ πρώτῃ χώρᾳ, τραχίου· ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ, ἰαμβου· ἐν δὲ τῇ τρίτῃ, πυρρίχιου· ἐν δὲ τῇ τετάρτῃ, σπονδείου· ἐν δὲ τῇ πέμπτῃ, πάλιν πυρρίχιου· ἐν δὲ τῇ ἕκτῃ, τραχίου, ἢ σπονδείου, διὰ τὴν ἀδιάφορον. Eadem fere Fresnæus in Glossario v. κουκούλιον ex scriptoribus MSS. de metris affert. Nec multum differunt, quæ Elias monachus p. 80. seq. scribit. Alia iisdem fere verbis scripta ex libello de metris, cui Hephæstionis nomen præfixum est, ex codice MS. Augustano descripta habeo, ex quibus hoc tantum afferam, post versum illum, qui sic scriptus est,

ἀγίαν περισιδάμου κόσμον αἰὲ ὦν,

additum legi, ἔστιν ὁ στίχος τοῦ Ἀνακρέοντος οὗτος. Brevissime hanc doctrinam complexus est grammaticus MS. in bibliotheca Bernensi, cujus sæpius mentionem feci. Is ita scribit: τὸ Ἀνακρεόντιον ἔστι μὲν δίμετρον· ἐπιδέχεται δὲ ἐν τοῖς οἴκοις αὐτοῦ ἀνάπαιστον, καὶ δύο ἰάμβους, καὶ μίαν περιττὴν συλλαβὴν· οἱ δ' ὡς τρίμετρον χρησάμενοι· ἐν μὲν τῇ πρώτῃ τιθεῖσιν τραχίον· ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ ἰαμβον· ἐν δὲ τῇ τρίτῃ καὶ τῇ πέμπτῃ πυρρίχιον· ἐν δὲ τῇ τετάρτῃ σπονδεῖον· ἐν δὲ τῇ ἕκτῃ ἀδιαφόρως. Δίμετρον ἐν τῇ ἀρχῇ συλλαβῆ περιττεύον·

καὶ που τι καὶ βροτῶν φάτις.

Δίμετρον καταληκτικόν·

τά τε βάρθρων πολίων.

Δίμετρον συλλαβῆ περιττεῦον ἐν τῷ τέλει·

ὁ νόος θέλει γεραίρειν.

ὅμοιον·

ὁ νόος θέλει καθυμενεῖν.

Sed explicanda paucis hæc doctrina est. Etenim οἴκους recentiores isti strophas appellabant, ut Fresnæus in Glossario docuit, eodem modo, quo ab Italis *stanze* dicuntur. Hinc apertum est, οἴκους illos sex versibus Anacreonteis constitisse, iisque deinde additos esse duos trimetros Ionicos, qui interdum choriambo incipiebant, eosque cucullii nomen habuisse. Videntur autem οἴκοι isti nonnumquam etiam ex quattuor Anacreonteis compositi fuisse. Elias monachus p. 80. (correctum enim dabo) τοῦ Ἀνακρεοντείου οἱ οἴκοι (quod est in cod. Med. οἱ Ἀνακρέοντες, non damnem: familiaris ista videtur appellatio fuisse) ἐπιδέχονται μὲν ἀνάπαιστον, καὶ δύο ἰάμβους, καὶ μίαν περιττὴν συλλαβὴν, οἶον,

ἀπὸ τοῦ λίθου τὸ ρεῖθρον·

λέγονται δὲ διὰ μέλους ἀνὰ τέσσαρες, οἶον·

Φίλτε, μὴ λάθοι ἑμεῖο,
ἀρετῆς τρόποισι λάμπων,
ἀγάπης ὄρους φυλάττων,
μοναχῶν ἀρίστε Μάρκε.

Illius vero generis, quod senis in οἴκοι Anacreonteis cucullium ex duobus trimetris subjectum habebat, luculentum exstat exemplum in carmine, quod inter Anacreontea LXII. est :

θεῶν ἕνασσα, Κύπρι,
ἴμερε, κράτος χθονίων,
γάμει, βιότοιο Φύλαξ,
ἕμέας λόγοις λιγαίνω,
ἕμέας στίχοις κυδαίνω,
ἴμερον, γάμον, Παφίην.
ἄρκεο τὴν νεᾶνιν, ἄρκεο, κοῦρε.
ἔγρεο, μὴ σε φύγη πέρδικος ἄγρα.
Στρατόκλεις, φίλος Κυθήρης.
Στρατόκλεις, ἀνὴρ Μυρίλλης,
ἴδε τὴν φίλην γυναῖκα·
κομάει, τέθηλε, λάμπει·
ῥόδον ἀνθέων ἀνάσσει·
ῥόδον ἐν κόραις Μυρίλλα.
ἥλιος τὰ σέθεν δερμια φαίνοι·
κυπάριττος πεφυκοὶ σεῦ ἐνὶ κήπῳ.

Ex ultimo hujus carminis versu intelligitur, non duo diversa trimetri genera esse, quorum alterum a choriambo, alterum ab Ionico incipiat,

sed legitimum pedem esse Ionicum pro quo quum choriambus ponitur, non ille in prima, sed in secunda syllaba ictum habet, quia ex Ionico per contractionem Molossus, ex Molosso per solutionem mediæ choriambus fit. Confirmat hoc quodammodo Synesii hymnus sextus, qui totus istiusmodi trimetris scriptus, sæpe ab initio Molossum habet. Palimbacchium quoque admitti potuisse credas, quum anaclasis et in primo et in secundo pede fiat: nullum tamen isto certe in hymno exemplum exstat. Adscribam initium hymni:

μετὰ παγὰς ἀγίᾳς αὐτολοχεύτου
 ἀρρήτων ἐνοτήτων ἐπέκεινα
 θεῶν ἀμβρότου θεοῦ κύδιμον νῖα,
 μόνον ἐκ μόνου πατρὸς παῖδα θερόντα,
 στεφανώσω σε σοφοῖς ἀνθεσιν ὕμνων,
 ὃν βουλᾶς πατρικῆς ἀφραστός ὠδὸς
 ἀγνώστων ἀνέδειξε παῖδα κόλπων.

Anacreonteos dimetros poëtæ illius ævi sic videntur composuisse, ut fere has tantum duas formas usurparent,

υ υ υ υ υ υ υ υ υ υ

υ υ υ υ υ υ υ υ υ υ

Duo hoc metro carmina scripta habemus a Gregorio Nazianzeno, unum p. 179. quod valde corruptum est, alterum p. 252. duo item a Synesio, hymnos primum et secundum. Et apud hunc quidem etiam hujus formæ pauci versus reperiuntur,

υ υ υ υ υ υ υ υ υ υ

sed ii partim aperte corrupti, partim dubii: etsi non est, quare hanc formam, quum veteres ea sæpissime usi sint, ab his poëtis abjudicandam censeamus.

17. Venio ad tragicorum comicorumque Ionicos. Et hi quidem versu Anacreonteo sæpe, sed in systematis, quæ ἐξ ὁμοίων vocantur, continuato usi sunt, legem plerumque satis severam observantes. Ut ordine hæc persequamur, tria discernemus Ionicorum genera, unum, in quo Ionicus numerus, isque non aliis versibus permixtus, regnat; secundum, in quo potior est forma iambica; tertium, quod vel anaæsto temperatur, vel cum aliis consociatur numeris.

18. Igitur illi Anacreontei, qui ex duobus Ionicis pedibus constant, quibus adjungitur interdum monometer, continuato numero exclusaque ancipite finali in systemata conjuncti, omnique numeri vel mensuræ variatione puri, finiri solent versu iambicam formam habente, eoque ipso quoque in antistropha totidem syllabas ac tempora complexo. Luculentissimum hujus generis exemplum in Æschyli Supplicibus exstat a v. 1025. Constat illud carmen ex duobus stropharum paribus, quorum primum hac lege factum est, ut stropharum duæ partes sint, utraque ex septem pedibus Ionicis et versu ἀνακλωμένῳ, sed ita, ut prior in anaclasi epitritum tertium pro diiambo habeat. Æqualis harum partium longitudo movit Burneium, ut non, quod debebat,

duas strophas ex denis versibus, sed quattuor pentadas constitueret, sollicitato frustra versu finali. Exempli caussa stropham tantum adscribam :

ἴτε μᾶν, ἀστυάνακτας
 μάκαρας θεοὺς γανάνεπτες,
 πολιούχους τε καὶ εἰ χεῦμ'
 Ἐρασίνου
 περιναίονται παλαίον.
 ὑποδέξασθε δ', ὀπαδαί,
 μέλος· αἶγος δὲ πόλιν τήν-
 δε Πελασγῶν ἐχέτω, μῆδ'
 ἔτι Νείλου
 προχοῶς σέβωμεν ὕμνοις.

Sequitur deinde antistrophe, quam quæ excipiunt strophæ, ex decem dimetris Ionicis et versu ἀνακλωμένῳ, iambos puros habente constant. Alia hujusmodi stropharum exempla vide in Persis v. 81. seqq. quæ finiuntur simili epodo v. 93—96.

19. Supplicum illud carmen ostendit, versus istos non a toto choro, sed a singulis chori personis cani. Neque qui Persarum quem attuli locum, atque alios, quos infra commemorabo, diligentius consideraverit, idem in his quoque factum esse dubitabit. Nam omnino systemata, quæ sunt ἐξ ὁμοίων, ut vocant grammatici, non universi chori, sed singularum personarum esse, diligens tragicorum comicorumque lectio docere poterit.

20. Venio ad secundum genus Anacreonteorum apud poëtas scenicos, quod est ἀνακλώμενον. Hoc genus bis invenitur in Prometheus, primo v. 128.

μηδὲν φοβηθῆς· φίλια γὰρ ἦδε τάξεις
 πτερύγων θοαῖς ἀμίλλαις
 προσέβη τόνδε πάγον, πατρώας.

deinde v. 397. ubi ita distinguendi sunt versus :

στὲνω σε τᾶς οὐλομένας τύχας, Προμηθεῦ·
 δακρυσίστακτον δ' ἀπ' ὄσων
 ῥαδινόν λειβομένα ῥέος παρειαῖν
 νοτίοις ἔτεγξα παρααῖς.
 ἀμέγαρτα γὰρ τάδε· Ζεὺς δ'
 ἰδίους νόμοις κρατύνων
 ὑπερήφανον θεοῖς τοῖ-
 σι πάρος δαίκνυσιν αἰχμᾶν.

Burneius et Blomfieldius, Porsoni regulam, quamplurimos versus in idem metrum reddi jubentis, sequuti, utroque in loco dimetros choriambicos constituerunt, non sine dispendio venustatis numerorum, et contra disertam auctoritatem veterum. Doctum enim et antiquum scholion ad v. 128. ita habet : ὁ ῥυθμὸς Ἀνακρέοντιος, κικλασμένος πρὸς τὸ Δρηνητικόν. ἐπεδήμησε γὰρ τῇ Ἀττικῇ, Κριτίου ἐρῶν, καὶ ἠρέσθη (sic scri-

bendum) λίαν τοῖς μέλεσι τοῦ τραγικοῦ. ἐχρῶντο δὲ αὐτοῖς οὐκ ἐν παντί τόπων, ἀλλ' ἐν τοῖς θρηνητικοῖς, ὡς καὶ Σοφοκλῆς Τυροῖ. ἔστι δὲ ταῦτ' ὁμοία τῶ,

οὐδ' αὖ μ' εἴσεις μεθύοντ' οἴκαδ' ἀπελθεῖν.

Ita versum hunc, qui haud dubie Anacreontis est, pridem emendaveram, quum ita correxisse etiam Porsonum vidi. Τυροῖ, quod idem reponi jussit, præbuit etiam cod. Augustanus. Sed non opus erat, ut Tyro Sophoclis adhiberetur, quum idem metrum etiam in Electra hujus poëtæ usurpatum sit, v. 1058.

τί τοὺς ἄνωθεν φρονιμωτάτους οἰωνοὺς

ἔσορώμενοι τροφᾶς κη-

δομένους ἀφ' ὧν τε βλαστῶ-

σιν, ἀφ' ὧν τ' ὄνασιν εὐρω-

σι, τὰδ' οὐκ ἐπ' ἴσας τελοῦμεν;

Hac sola ratione hos versus disponi posse, vel nomen οἰωνοὺς ostendit, quod non potuit prima correpta dici, ut visum est Monkio in Museo critico P. II. p. 209. Cæterum apud Æschylum si recte se habet constans librorum lectio *δακρυσίστακτον δ' ἀπ' ὕσσων*, tum hic necesse est iambicam formam Ionicæ opposuerit. Non facit ille tamen hoc alibi: unde quibusdam placuit δὲ ejicere, quod mea sententia fieri non potest. Non improbarem, si liber aliquis *δακρυσίστακτι δ' ἀπ' ὕσσων* præberet: sed satius duco, vulgatam intactam relinquere. Cæterum non dissimulabo, quibusdam in locis ita ambiguum esse, utrum Ionicus sit an choriambicus numerus, ut nunc, pro utro judicari oporteat, plane nesciamus, nunc pene fateri cogamur, temere hos numeros mixtos videri. Et hujus quidem generis stropha est in *Œdipo Rege* v. 483. quæ quoniam partim ex choriambis, partim ex Ionicis, utroque numero mire et parum apte interrupto, composita videtur, dicam, quæ mihi de ea re conjectura subnata sit. Apparet rhythmica ratione in utroque genere eadem manente, tamen numerum, prouti dividas rhythmos, diversissimum esse. Nam si Ionicus est, prior quæque duarum contiguarum arsiarum fortio rem ictum habet; sin choriambicus, posterior:

υ υ' — υ υ' — υ —
υ' υ — υ' υ — υ' υ —

ὁ μὲν οὖν Ζεὺς, ὁ τ' Ἀπόλλων ξυνετοί.

ἀλλ' ὁ μὲν οὖν Ζεὺς, ὁ τ' Ἀπολλών ξυνετοί.

Hæc res facit, ut, nisi interrupto numero, non possit ex altero in alterum transiri. Ea transitio talis foret ab Ionico ad choriambicum:

υ υ' | υ' υ — | υ' υ —

a choriambico autem ad Ionicum:

υ' υ — — | υ υ' — υ υ'

Neutra habet, quod placere possit; posterior potissimum quæ etiam

propter rhythmicam dissimilitudinem ordinum insuavis est. Licebit vero hanc pravitatem remove, si ἐπιπλοκὴν adhibebimus, non mutato numero. Neque aliud voluisse veteres puto. Nam si nomen numeri mutarunt, Ionicum in choriambicum, choriambicum in Ionicum abire dicentes, reputandum est, rhythmorum formas, non numerorum naturam his nominibus significari. Ista igitur ratio in Ionico numero duplex est :

— | ∪ — — | ∪ — —   — — | ∪ — — | ∪ — —

qui numeri jam non erunt choriambici, sed Ionici. Ita vero strophæ illæ Sophoclis sine insuavi illa interruptione uno genere numeri, atque elegantissime quidem, decurrent :

- δεινὰ μὲν οὖν, δεινὰ ταράσσει
σοφὸς οἰωνοθέτας, οὐ-
τε δοκοῦντ', οὐτ' ἀποφάσκονθ'.
ὁ τι λίζω δ' ἀπορῶ.
5   πέτομαι δ' ἐλπίσιν, οὐτ' ἐν-
θάδ' ὀρώω, οὐτ' ὀπίσω
τί γὰρ ἢ Λαβδακίδαις,
                  ἢ τῷ Πολύβου νεύ-
κος ἔκειτ', οὐτε πάροιδέν
10   ποτ' ἔγωγ', οὐτε τανῦν πα
ἔμαθον πρὸς ὅτου χρησάμενος δὴ βασάνῃ
ἐπὶ τὰν ἐπίδαμον Φάτιν εἶμ' Οἰδιπίδα,
Λαβδακίδαις ἐπίκουρος ἀδῆλων θανάτων.

Comprobant hanc rationem interpunctiones et hiatus. Itaque versus 1. 8. 13. hæc metra habent :

— | ∪ — — | ∪ — —
                  — — | ∪ — —
— | ∪ — ∪ — ∪ — — | ∪ — —

In postremo, quem interpunctiones ita describi jubent, hiatus, quem antistrophicus in prima syllaba habet, illa ipsa ordinum distinctione mollitur.

21. Aliter paullo conformatus est locus in Bacchis Euripidis v. 530. cujus fabulæ carmina melica maximam partem Ionica a minore sunt : proprius enim rebus Bacchicis hic numerus videtur habitus esse :

σὺ δέ μ', ᾧ μάκαιρα Δίεκα,
στεφανηφόρους ἀπαθῆ
διάσους ἔχουσαι ἐν σοί.
τί μ' ἀναιή; τί με φεύγεις;
ἔτι, ναί τὰν βοτρυνώδη
Διούσου χάριν οἶνας,
ἔτι σοι τοῦ Βρομίου μελήσει.

22. Rursum aliter finitur carmen monostrophicum ex tribus stro-

πολύγομφον ὄδισμα
ζυγὸν ἀμφιβαλῶν αὐχέσι πόντου.

Ad idem genus pertinent paullo post v. 97—113. quorum primi corrupti sunt. Exit systema ibi in iambicos numeros:

διέπειν, ἰππιόχηρμα
τε κλόνας, πόλεων τ' ἀναστάσεις.

Eodem referendus est Euripidis locus in Suppl. 42. seqq. ubi prior strophæ duo complectitur systemata, ut ex ancipite finali v. 44. intelligitur; catalexis autem ubique fit in anapæstum. Nam utcumque legas ultimum secundæ strophæ versum, illud tamen certum est, non eum exire in iambos, ut visum est Burneio in Tentamine de metris Æschyli ad Persas p. 12. seq. et Gaisfordio in editione Supplicum. Alia exempla in Bacchis exstant, quorum afferam, quæ correctione indigent. V. 64. scribendum videtur:

στ ρ ε. Ἰσίας ἀπὸ γαίας ἱερὸν Τρωῶ-
λον ἀμείψασα θοάζω
Βρομίω πόνον ἠδύν, κάματόν τ' εὐ-
κάματον, Βάκχιον ἀζομένα θεόν.
ἀ ν τ. τίς ὄδῳ; τίς ὄδῳ; τίς μελάθροισ; ἔκ-
τοπος ἔστω, στόμα τ' εὐφη-
μὸν ἅπας ὀσιόσθω τὰ νομισθέν-
τα γὰρ αἰεὶ Διόνυσον ὑμνήσω.

Vide supra p. 47. Memorabiles sunt, qui paullo post leguntur huius generis Ionici, propter solutionum et contractionum varietatem, quam vereor ut antiquior tragœdia sibi indulserit. Solvit autem Euripides priorem arsin Ionici, et contraxit anacrusin in his v. 78.

τά τε ματρὸς μεγάλας ὄρ-
για Κυβέλης θεμιτέων,
ἄνα θύρσον τε τινάσσαν,
κισσῶ τὲ στεφανώσεις.

in antistropha formas pedum usurpans easdam. Contracta anacrusis invenitur etiam v. 113. ubi tres dimetri constituendi videntur. Finis strophæ, post insolentiores catalexin Ionicorum choriambum habet.

Φρυγίαν ἔξ ὄρεων Ἐλ-
λάδος εἰς εὐρυχόρους ἀγνίας,
τὸν Βρόμιον.

Brunckius, qui nescio quos anapæstos hic videns, in antistropha ἀμφιβαλόντο edidit, ea re usitatam catalexin restituit. At ἀγνίας non potest mediam brevem habere. Vulgatam tuebitur locus, quem statim afferam, in quo eadem catalexis invenitur.

24. Etenim aliud insigne horum versuum exemplum præbet eadem fabula v. 370. Adscribam stropham, ita dispositam, ut servetur nu-

merus Ionicus, etsi, quod et ego olim putabam, et placuisse aliis video, pars horum versuum in choriambos redigi potest. Aptius tamen videtur, quum nihil impediatur, continuari Ionicos:

- Ὀσία, πότνα θεῶν,
 Ὀσία δ', ἃ κατὰ γῆν
 χρυσίαν πτέρυγα φέρεις,
 τὰδε Πενθίως αἴτις;
 5 αἴτις οὐχ Ὀσίαν
 ὕβριν ἐς τὸν Βρόμιον, τὸν Σεμέλας, τὸν
 παρὰ καλλιστεφάνοισ ἐυ-
 φροσύναις δαίμονα πρῶτον
 μακάρων, ὅς τὰδ' ἔχει,
 10 Διασεύειν τε χοροῖς,
 μετὰ τ' αὐλοῦ γελάσαι,
 ἀποπαῦσαι τε μερίμνας,
 ὀπότεν βότερος ἔλθῃ
 γάνος ἐν δαιτὶ θεῶν, κισ-
 15 σοφόροις δ' ἐν θαλίαις ἀν-
 δρᾶσι κρατῆρ ὕπνον ἀμφιβέλλῃ,

Observandum est, in antistropha non ubique syllabas syllabis respondere. Nam versui tertio oppositus est hic,

τὸ τέλος δυστυχία.

In septimo autem admissa anaclasis:

καὶ συνέχει δῶ-
 μα πρόσω γὰρ ἀλλ' ὅμως αἰ-
 θέρᾳ ναίοντες ὀρῶσιν.

Et in quarto decimo solutio:

δέ τις ἀν μεγάλη διάκων.

Ejusdem generis carmen est, quod legitur a v. 518. sed leviter corruptum. V. 526. scribe

Ἰδι Διδύραμιβ', ἔμᾳν ἄρ-
 σενα τάνδε βᾶδι νηδύν.
 ἀναφαίνω σέ τὸδ', ᾧ Βάκ-
 χιε, Θήβαις ὀνομάζειν.

In antistropha autem v. 545. scribendum videtur,

— ἔμ' ὅς βρόχοισι τὰν τοῦ
 Βρομίου τάχα ξυνάψει.
 τὸν ἔμᾳν δ' ἐντὸς ἔχει δά-
 ματος ἤδη Διασώταν
 σκοτίαις κρυπτὸν ἐν εἰρηταῖς.

In postremo versu quum strophæ anaclasin habeat, cæterique versus hac in re sibi exæquati sint, haud scio an præstet,

σκοτίατι κρυπτόν εἰρηταῖς.

Epodus ab Ionicis ad alios transire numeros videtur. Ejus posterior pars ita, nisi fallor, scribenda et digerenda est :

μάκαρ ᾧ Πιερίᾳ,
 σέβεταιί σ' Εὐΐος, ἥξει
 τε χορεύσων ἄμα βακχεύ-
 μασι, τὸν τ' ἀκυρόαν
 διαβὰς Ἄξιον εἰλισ-
 σομένας Μαινάδας ἄξει, Λοιδίαν τε,
 τὸν εὐδαιμονίας
 βροτοῖς ὀλβοδοτᾶν,
 πατέρα τε, τὸν ἔκλυον
 εὐίππον χῶραν ὕδασι
 καλλίστοισι λιπαίνειν.

Legitur vulgo μάκαρ ᾧ Πιερίᾳ : sed sic etiam in Iphig. Taur. 646. dixit τύχας μάκαρος. Præterea vulgo τὸν τᾶς εὐδαιμονίας. Tertius a fine versus dochmiacus est, quo transitus fit ad numerum Glyco-
neum.

25. Sequantur comici. Atque apud Aristophanem duo maxime sunt loci, versibus Ionicis a minore scripti, quorum unus, qui est in Ranis a v. 323. plures Anacreonteos continet, anaclasi promiscue admissa. Is locus, in quo etiam Bacchiacus numerus invenitur, ita habet :

Ἰακχ', ᾧ πολυτίμοις
 ἐν ἔδραις ἐνθάδε ναίων
 Ἰακχ', ᾧ Ἰακχε,
 ἔλθ' ἐπὶ τὸνδ' ἀνὰ λειμῶνα χορεύσων,
 ὄσιους ἔς θιασώτας
 πολύκαρπον μὲν τινάσσω
 περὶ κρατὶ σῶ βρούοντα
 στέφανον μύρταν, θρασεῖ δ' ἔγκατακρούων
 ποδὶ τὰν ἀκόλαστον
 φιλοπαίγμονα τιμάν,
 χαρίτων πλείστον ἔχουσαν
 μέρος ἀγνάν, ἱεράν
 ὄσιους μύσταις χορείαν.

Antistropha ita scribenda videtur :

ἔγειρε Φλογέας λαμ-
 πᾶδας ἐν χερσὶ τινάσσω,
 Ἰακχ', ᾧ Ἰακχε,
 νυκτέρου τελετῆς Φωσφόρος ἀστήρ.
 Φλογὶ φέγγεται δὲ λειμῶν.
 γόνυ πάλλεται γερόντων
 ἀποσειόνται δὲ λύπας,
 χρονοῖους τ' ἐτῶν παλαιῶν ἐνιαυτοῖς,

ἱεράς ὑπὸ τιμᾶς.
 σύ δὲ λαμπάδι φλέγων
 προβάδην ἔξαγ' ἐπ' ἀνθη-
 ρὸν ἔλειον δάπεδον
 χοροποιῶν, μάκαρ, ἦβαν.

In stropha vulgo πολυτιμήτοις ἔδραις : quod etsi ferri potest, tamen, quoniam optimi codices ἐν ἔδραις habent, corrigendum videbatur. In antistropha libri ἐν χερσὶ γὰρ ἦκει τινάσσω, nisi quod τινάσσω a quibusdam omittitur. Nisi magis reconditum quid latet, non video, quomodo expediri hic locus possit, nisi deletis verbis γὰρ ἦκει. Non procul a fine libri, σύ δὲ λαμπάδι φλέγων. Tanto minus dubitavi φλέγων reponere, quod in stropha codices quidam φλέγ τᾶ. pro φλέγεται exhibent.

26. Alter locus, sed ille non vacuus a vitiiis, in espis est a v. 273. admixtos habens et logædicos et trochaicos numeros. Is hoc modo videtur scribendus esse.

- τί ποτ' οὐ πρὸ θυρῶν φαίνεται' ἄρ' ἡμῖν
 εἰ γέρον, οὐδ' ὑπακούει ;
 μὲν ἀπολώλεκεν τὰς
 ἐμβάδας, ἢ προσέκοψ' ἐν
 5 τῷ σκῶτῳ τὸν δάκτυλόν σου
 λίθῳ, εἴτ' ἐφλέγημεν
 τὸ σφυρὸν γέροντος ὄντος ;
 καὶ τὰχ' ἂν βουβαυιή.
 10 ἢ μὲν πολὺ δριμύτατός γ' ἦν τῶν παρ' ἡμῖν,
 καὶ μόνος οὐκ ἂν ἐπέιθετ',
 ἀλλ' ὅπότε ἀντιβολοίη
 τις, κάτω κύπτων ἂν οὕτω,
 λίθον ἐψέεις, ἔλεγεν.
 τάχα δ' ἂν διὰ τὸν χιθιζίνον ἀνθρώ-
 πον, ὃς ἡμᾶς διεδύετ'
 ἔξαπατῶν, λίγων ὡς
 5 καὶ φιλαθήναιος ἦν, καὶ
 τῶν Σάμῳ πρῶτος κατείποι,
 διὰ τοῦτ' ὀδυνηδεῖς,
 εἴτ' ἴσως κείται πυρίττων
 ἔστι γὰρ τοιοῦτος ἀνὴρ.
 10 ἀλλ', ὦ γαῖθ', ἀνίστασο, μηδ' οὕτως σεαυτὸν
 ἔσθιε, μηδ' ἀγανάκτει.
 καὶ γὰρ ἀνὴρ παχὺς ἦκει
 τῶν προδόντων τᾶπι Θρακίης,
 ὃν ὅπως ἐγγυτοεῖς.
 ΗΜ. ὑπαγ', ὦ παῖ, ὕπαγε.
 Π. ἐθελήσεις τί μοι οὔν, ὦ
 πάτερ, ἢν σοῦ τι δεηθῶ ;
 Χ. πάνυ γ', ὦ παιδίον, ἀλλ' εἰ-
 5 πὲ, τί βούλει με πρῆσσαι
 καλόν ; οἶμαι δὲ σ' ἐρεῖν ἀ-

στρ. α΄.

ἀντ. α΄.

μεσφδ.

στρ. β΄.

- στραγάλους δήπουθεν, ὦ παῖ.
 Π. μὰ Δί', ἀλλ' ἰσχάδας, ὦ παπ-
 πία· ἥδιον γάρ'. X. οὐκ ἄν,
 μὰ Δί', εἰ κρῆμοιστε γ' ὑμεῖς.
 10 Π. μὰ Δί', οὐτάρα προπέμφω σε τὸ λοιπόν.
 X. ἀπὸ γὰρ τοῦδ' ἐμὲ τοῦ μισθαρίου
 τρίτον αὐτὸν ἔχειν ἄλ-
 φιστα δεῖ καὶ ζύλα κάψον.
 σὺ δὲ σῦκά μ' αἰτεῖς.
 Π. ἄγε νῦν, ὦ πάτερ, ἢν μὴ
 τὸ δικαστήριον ἄρχων
 καθίσῃ νῦν, πόθεν ἄνη-
 σόμεθ' ἄριστον; ἔχεις ἑλ-
 5 πίδα χρηστήν τινα νῶν ἢ
 πόρον Ἑλλάς ἱερὸν εἰπεῖν;
 X. ἀπαπαί, Φεῦ, ἀπαπαί, Φεῦ,
 μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε νῶν οἶδ'
 ὅπόθεν γε δεῖπνον ἔσται.
 10 Π. τί με δῆτ', ὦ μελέα μῆτερ, ἔτικτες,
 ἴν' ἐμοὶ πράγματα βόσκειν παρεχῆς;
 X. ἀνόνητον ἄρ', ὦ θυ-
 λάκιον, σ' εἶχον ἄγαλμα. Π. (ἔ' ἔ')
 πάρα νῶν στενάζειν.

ἀ ν τ. β'.

In primæ strophæ v. 6. addidi λίθος, et deleui αὐτοῦ. Legebatur enim εἶτ' ἐφλέγμηνεν αὐτοῦ. Ἐφλέγμηνεν secundam correptam habet, quam licentiam sibi et tragicos nonnumquam et Aristophanem sumpsisse, a Porsono adnotatum est ad Eurip. Hec. 302. In nomine λίθος peccatum etiam v. 247.

μή που λαθῶν τις ἔμποδὼν ἡμᾶς κακὸν τι δράσῃ.

ubi λίθος pro λαθῶν cod. Venetus exhibet. In antistrophæ primæ v. 1. libri χθεσινόν: sed metrum requirit alteram formam, quæ exstat apud Alciphronem III. 61. vide Matthæi glossaria minora v. χθιζός, et Bekkeri Anecd. Gr. T. I. p. 73. V. 3. legebatur καὶ λόγων ὡς φιλαθή-
 ναϊος ἦν. Secundæ antistrophæ versum 6. ubi ἱερὸν legebatur, addito εἰπεῖν explevi. V. 7. semel tantum scriptum erat ἀπαπαί Φεῦ. V. 13. voculæ ἔ' ἔ' extra versum sunt.

CAP. XL.

DE VERSU GALLIAMBICO.

1. RELIQUUM est, ut de versu Galliambico dicatur. De eo Hephæstio p. 39. (67) ita scribit: τῶν δὲ ἐν τῷ μέτρῳ μεγεθῶν τὸ μὲν ἐπισημέατον ἔστι τὸ τετραμέτρον τὸ καταληκτικόν, (sic scribendum puto) οἷόν ἔστι τὸ τοῦ Φρυγίου τοῦ τραγικοῦ τουτί·

τό γε μὴν ξείνια δούτας, λόγος ἄσπερ λέγεται,
ὀλέσαι, κάποτεμῆν ὄξει χαλκῷ κεφαλάν·

καὶ παρὰ Φρυγίῳ τῷ κωμικῷ·

ἀ δ' ἀνάγκα' σθ' ἱερέυσιν καθαρεύειν φράσομεν.

τοῦτο μέντοι καὶ Γαλλιαμβικὸν καὶ μητρωπικὸν καὶ ἀνακλάμενον καλεῖται· ὅτερον δὲ ἀνακλάμενον ἐκλήθη, διὰ τὸ πολλά τοὺς νεωτέρους εἰς τὴν μητέρα τῶν θεῶν γράψαι τούτῳ τῷ μέτρῳ· ἐν οἷς καὶ τὰ τοὺς τρίτους παίαντας ἔχοντα, καὶ τὸν παλιμβάκχιον, καὶ τὰς τροχαικὰς ἀδιαφόρους παραλαμβάνουσι πρὸς τὰ καθαρά, ὡς καὶ τὰ πολυθρέλλητα ταῦτα παραδείγματι δηλοῖ·

Γαλλαί, μητρὸς ὀρείης φιλόθυρσοι θρομάδες,
αἷς ἔντα παταγῆται καὶ χάλκεια κρόταλα.

2. Dixi supra, Phrynichorum versus videri puros Ionicos esse. Id si verum est, Galliambi non alia re ab his differunt, quam quod anacrasin, contractionesque et solutiones recipiunt. Itaque versus Galliambicus ex duobus versibus Anacreonticis constat, quorum secundus catalecticus est, hac forma :

$$\begin{array}{c} \bar{\cup} \acute{\cup} \acute{\cup} \cup \acute{\cup} \acute{\cup} \quad | \quad \cup \acute{\cup} \acute{\cup} \cup \acute{\cup} \\ \bar{\cup} \acute{\cup} \cup \acute{\cup} \cup \acute{\cup} \quad | \quad \cup \acute{\cup} \cup \acute{\cup} \cup \acute{\cup} \end{array}$$

Exempli loco Gaisfordius p. 327. Diogenis Laërtii versus in fine libri VIII. a Porsono numeris suis restitutos attulit :

ἐν Μέμφει λόγος ἐστὶ προμαθεῖν τὴν ἰδίην
Εὐδόξον ποτε μοῖραν παρὰ τοῦ καλλικέρω
ταύρου, κούδεν ἔλεξεν· βοὶ γὰρ πόθεν λόγος ;
φύσις οὐκ ἔδωκε μόσχῳ λάλον· Ἄπιδι στόμα.
παρὰ δ' αὐτὸν λέχεριος στὰς ἐλιχηῖσατο στολήν,
προφανῶς τοῦτο διδάσκων, ἀποδύση βιοτήν
ὅσον οὔπω. διὸ καὶ οἱ ταχεῶς ἤλθε μόρος,
δεκάκις πέντ' ἐπὶ τρισσαῖς ἐσιδόντι πλειάδας.

Hic quidem et cæsuram strenue servavit, neque, quum anacrasin fecit, admisit syllabam ancipitem. Eadem utraque in re Catulli diligentia fuit in carmine LXIII. qui plerumque in posteriore parte cum anacrasin solutionem conjunxit :

super alta vectus Atys celeri rate maria,
Phrygium ut nemus citato cupide pede tetigit,
adiitque opaca silvis redimita loca deæ.

Anacrasin hic ita usurpavit, ut semel tantum purum Ionicum posuerit v. 54.

et earum omnia adirem furibunda latibula.

Magis Græcos sequutus videtur Varro in satiris. Ex ejus Cycno παρὶ ταφῆς Nonius p. 485. hunc versum affert :

tua templa ad alta fani properans citus itere.

Ex Eumenidibus autem, in qua satira Galli in templo matris deum cantantes, atque nescio quem ex ara, quem excantare non possent, deripientes introducti sunt, ut ex Nonio in v. *præter, gallare, excantare* colligitur, idem Nonius tria Galliamborum fragmenta servavit, quæ ita fortasse conjungenda sunt:

tibi typana, non inanis sonitus matris deum
tonimus: . . . . tibi nunc semiviri
teretem comam volantem jactant Galli: tibi
Phrygius per ossa cornus liquida canit anima.

Vide Nonium in v. *tonimus* p. 49. in v. *jactare* p. 328. in v. *anima* et *liquidem* p. 233. et 334. Primum versum tetigit Nækius in schedis criticis p. 22. seq. In secundo, ubi deest aliquid, nolim nunc *modos tibinos* inseri ex Nonio in v. *tibinos* p. 49. quando hoc soli editioni Parisiensi a. CIOTOCXIV. debetur. Antiquiores enim ignorant, et videtur Nonii locus ex sola conjectura refectus esse: idque adnotavit etiam Merccrus. In tertio versu p. 328. legitur *tibi Galli*. Alios Galliambos, qui Mæcenatis sunt, vide apud Atilium Fortunatianum p. 2677.

CAP. XLI.

DE VERSIBUS PÆONICIS.

1. ULTIMUM genus numerorum simplicium pæonici sunt. De quibus quoniam satis disputatum est supra c. XIX. ubi de Creticis versibus explicabatur, paucis nunc profligare hanc materiam licebit. Quod si verum est, quod ibi contendimus, non esse credibile, abstinuissent Græcos ab hoc genere numeri, si autem usi eo sint, puros servandos fuisse pæones, nec potuisse Cretico locum concedi: ita statuendum erit, versus eos, a quibus severa lege exclusum esse Creticum videamus, jure pro pæonicis haberi posse.

2. Constat autem pæonicus numerus ex ordinibus arsin duorum temporum, thesin autem trium brevium syllabarum habentibus: ex quo apparet, ad summum arsin solvi posse, contractionem autem syllabarum, quæ in thesi sunt, quia thetici soni ex numeri legibus omnes debent a quales esse, non posse admitti. Præterea pæonici quoque numeri ex ordinibus periodicis componuntur, maximeque ex dipodiis. Atque ex trochaicorum et dactylicorum numerorum comparatione si judicandum esset, formæ versuum pæonicorum hæc constitui deberent:

$\overset{\prime}{\cup} \cup \cup \cup \text{—} \cup \cup \cup$	PRIMI PÆONES
$\cup \cup \cup \text{—} \overset{\prime}{\cup} \cup \cup \cup \text{—}$	QUARTI PÆONES

$\begin{array}{c} \text{—} \\ \text{—} \\ \text{—} \end{array}$	$\begin{array}{c} \text{—} \\ \text{—} \\ \text{—} \end{array}$	STROPHI
$\begin{array}{c} \text{—} \\ \text{—} \end{array}$	$\begin{array}{c} \text{—} \\ \text{—} \end{array}$	DASII
$\begin{array}{c} \text{—} \\ \text{—} \\ \text{—} \\ \text{—} \end{array}$	$\begin{array}{c} \text{—} \\ \text{—} \\ \text{—} \\ \text{—} \end{array}$	SYMPLECTI.

Verum quum omnino rator sit pæonum usus, tum strophii, dasii, symplecti, si sunt aliquando usurpati, tamen non certas et usitatas formas acceperunt. Itaque de his sic statuendum est, repertos forte non esse temere repudiandos, sed ubi non ultro se obtrudant, non debere introduci. Præterea ut in dactylicis numeris sunt, qui iambicam anacrusin habeant, ita etiam pæonici alii cum iambica, alii cum dactylica anacrusi facti sunt.

3. Usitatissimi pæonicorum versuum sunt primi pæones, et in his quidem tetrameter catalecticus in trisyllabum. Quod genus, ut omnino primi pæones, comœdiæ proprium est. Tragedia enim, ut supra c. XIX. 4. diximus, quartos magis amat. Cæsuram hi versus habent in fine secundi pedis, sed negligitur ea interdum. De hoc versu ita Hephæstio p. 42. (72) ἐπιτηδεύουσι δὲ ἔνιοι τῶν ποιητῶν τοὺς πρώτους καλουμένους παίανας παραλαμβάνειν, πλὴν τῆς τελευταίας χώρας, εἰς ἣν τὸν Κρητικὸν παραλαμβάνουσιν. οὕτω γοῦν τὸ πολυθρύλλητον τετραμέτρον συντίθεισιν, οὗ παράδειγμα ἐκ τῶν Ἀριστοφάνους Γεωργῶν*

ὦ πάλι φίλη Κίχροπος, αὐτοφυὲς Ἀττική,
χαῖρε, λιπαρὸν δάπεδον, οὗδ' αὖ ἀγαθῆς χροῦδος.

κίχρηται δὲ αὐτῷ καὶ ἐν ἄλλοις δράμμασιν ὁ Ἀριστοφάνης, καὶ ἐν Σφήξιν*

ὦ μακάρι' Αὐτόμηνες, ὡς σε μακαρίζομεν,

καὶ Εὐπόλις ἐν Κόλαξι*

Φημί δὲ βροτοῖσι πολὺ πλείστα παρέχειν ἐγώ,
καὶ πολὺ μάλιστα ἀγαθὰ ταῦτα δ' ἀποδείξομεν.

Quod addit, ὅμως δὲ ἐν τοῖς Γεωργοῖς Ἀριστοφάνης ἐποίησε τὸν τέταρτον παίωνα ἀντὶ τοῦ πρώτου, οὗ τμητὰς τὸ πρῶτον παρατήρημα,

ἐν ἀγορᾷ δ' αὖ σπάτανον εὔ διαφυτεύομεν,

ἐν δὲ ταῖς δευτέραις Θεσμοφοριαζούσαις καὶ Κρητικούς πολλάκις ἐν μέσοις τοῖς τετραμέτροις παρελαβεν, id arguere videtur, hos versus, in quibus non puri sint pæones, Creticos potius, quam pæonicos fuisse. De qua re supra dixi cap. XIX. 8. p. 200. Sed quod ad illos attinet, qui vere pæonici sunt, facile intelligitur, non recte dici in Creticum eos exire. Id Hephæstioni quidem ita videri debuit, qui Creticos esse hos versus putavit: nos autem, si pæonicos eos esse contendimus, ultimum pedem necesse est dactylum statuamus, eodem modo, quo dactylici multi in pedem exeunt uno tempore breviorē dactylo. Locus Vesparum, quem citat Hephæstio, est v. 1275. duas strophas continens

ex octo tetrametris pæonicis et uno trochaico tetrametro catalectico. Ubique enim antistrophici sunt numeri pæonici.

4. Aliud insigne tetrametrorum dimetrorumque exemplum, quibus Cretici mixti sunt, in fine autem pariter, ut in Vesparum loco, tetrameter trochaicus additus, in Acharnensibus exstat v. 971.

εἶδες ᾧ, εἶδες ᾧ
 πᾶσα πόλι, τὸν φρόνιμον ἄνδρα, τὸν ὑπέροσφον,
 οἷ' ἔχει
 σπείσάμενος ἐμπορικὰ χεῖματα διεμπολᾶν,
 ἄν τὰ μὲν ἐν οἰκίᾳ
 χεῖσιμα, τὰ δ' αὖ πρέπει
 χλιμερὰ κατεσθῆεν.
 αὐτίματα πάντ' ἀγαθὰ τῷδ' ἔγε περιζέται.

Sequuntur octo adhuc tetrametri, et in fine trochaicus: qui tetrametri omnes ex puris pæonibus constant. Nam qui duo versus recedere ab hac lege videntur, 986. 998. ita scribendi sunt:

τὰς χάρεακας ἤπτε πολὺ μᾶλλον ἔτι τῷ πυρί.
 καὶ περὶ τὸ χωρεῖν ἐλᾶδας ἅπαν ἐν κύκλῳ.

Brunckius, antistropharum responsione non animadversa, vehementer perturbavit hunc locum. Alii duo tetrametri in eadem fabula sunt v. 670. 671. quibus respondent v. 697. 698.

5. Pentametrum a Theopompo in Παισὶν usurpatum scribit Hephæstio:

πάντ' ἀγαθὰ δὴ γέγονεν ἀνδράσιν ἐμῆς ἀπὸ συνουσίας.

Quem versum vere pæonicum esse ex eo intelligitur, quod pæones puros servatos esse dicit Hephæstio.

6. Brunckius, deceptus corruptis quibusdam apud Hephæstionem exemplis, ratusque in pæonico numero nihil referre, quis ex quatuor pæonibus adsciscatur, versus nonnullos apud Aristophanem ita constituit, ut nullum ullius numeri vestigium remanserit. Vide eum ad Aves 333. et in addendis ad Lysistr. 816. 1053. 1202. p. 178. 179. At recte veteres primum tantum et quartum pæonem norant, ut Aristoteles Rhet. III. 8. cujus verba supra p. 194. attulimus, et, qui hunc sequuntur Demetrius Phal. de eloquit. ζ. 38. ac Cicero de Or. III. 47. cum quibus consentire videtur Bacchius p. 25. neque, secundus vel tertius pæon, etiamsi in usu fuisset, recipi potuisset pro primo pæone, quia, quum arsin alio loco habeat, numero diversissimus est. Omnino autem tantum abest, ut in versibus ex primo pæone factis alius pæon recipiatur, ut ne solutio quidem umquam videatur admissa esse. At objiciat aliquis Aristophanis locos in Avibus v. 311. 315. 333.

ποιῦ μ' ἄρ' ὅς ἐκάλεσε; τίνα τόπον ἄρα ποτὲ νέμεται;
 τίνα λόγον ἄρα ποτὲ πρὸς γ' ἐμὲ φίλον ἔχων πάρεαι;
 ἐς δὲ δόλον ἐκάλεσεν, παρέβαλέν τ' ἐμὲ παρὰ
 γένος ἀνόσιον, ὅπερ ἐξότ' ἐγένετό γ' ἐπ' ἐμοὶ
 πολέμιον γ' ἐτράφη.

Quos versus etiam Gaisfordius ad Hephæstionem p. 331. pæonicos esse putavit. Talesne vero versus Græcis aut pæonicos aut Creticos videri potuisse? aut superbas illas aures politissimi poëtæ tam rudes atque inconditos numeros probavisse? Nam sicubi in Creticis numeris solutio admissa est a veteribus, factum est id sic, ut ultro tamen se offerret numerus Creticus, veluti in hoc versu,

Ἐυμελικὰν ἴθι, μάκαρ, Φιλοφρόνας εἰς ἔριν.

non autem, ut singula pene verba miris modis distraherentur ac lace-
rarentur. At, inquit, qui tribus postremis horum versuum respon-
dent, quum pæonici sint elegantissimi, dubitare non sinunt, quin istī
quoque pæonici sint :

οὔτε γὰρ ὄρος σκιερόν, οὔτε νέφος αἰθήριον,
οὔτε πολὺν πέλαγός ἐστιν, ὅ τι δέξεται
τῶδ' ἀποφυγόντε με.

Audio : at neque hos versus, neque superiores istos aut pæonicos aut
Creticos esse contendo. Nam quod sæpe factum est, ut grammaticī,
quum semel aliquod metrum sibi invenisse visi essent, id mutandis
poëtæ verbis utcumque restituere conarentur : cujus rei quum alia
multa exempla exstant, tum vix ullum luculentius, quam quo viginti
quinque versus in Vespis 271. seqq. corrupti fuerunt, de quibus vi-
denda adnotatio Brunckii : idem his quoque in locis factum esse,
tanto minus dubitari potest, quod ultro se offerunt dochmiaci, quo
in genere versuum solutiones usitatissimæ sunt. Ac primi duo il-
lorum versuum ex iambo arsin solutam habente, et duobus dochmiis
constant :

ποῦ μ' ἄρ' ὅς - ἐκάλεσε ; τίνα τόπον - ἄρα ποτὲ νέμεται ;
τίνα λό - γον ἄρα ποτὲ πρὸς ἐμὲ - Φίλον ἔχων πάρει ;

Cæteri ex solis dochmiis facti videntur :

ἐς δὲ δόλον ἐκάλεσε, - παρὲς βάλει τ' ἐμὲ παρὰ
γένος ἀνόσιον, ὅπερ, - ἐξότ' ἐγένετ', ἐμοὶ
πολέμιον ἐτράφη.

Atque ἐξότ' ἐγένετ' est in MSS. Rav. et Ven. Idem Venetus γ' in
ultimo versu omittit. Jam antistrophicis illis, qui optimos pæones
præbere videbantur, facillime pristina forma restitui poterit :

οὐ γὰρ ὄρος σκιερόν, - οὐ νέφος αἰθήριον,
οὐ πολὺν πέλαγός ἐστιν - ἔσθ' ὅ τι δέξεται
τῶδε φυγόντε με.

7. Pæonici catalectici in disyllabum, itemque anacrusin iambicam
habentes, rarius inveniuntur. Exemplo sit hic locus in Lysistrata v.
781. qui quum pessime habitus sit ab librariis, nec quidquam prosit
Suidas, mentionem ejus faciens in v. ἀπορῥῶγας, Ἐρινυῶν ἀπορῥῶξ, Με-
λανίωτος σαφρονίστερος, Τίμων, venia erit conjectura tentanti, quæ libro-
rum inopia sanari nequeunt.

- μῦθον
- βούλομαι λέξει τίν' ὑμῖν, ὃν ποτ' ἤκουσ'
 αὐτὸς ἔτι παῖς ἄν,
 οὕτως·
- 5 ἦν ποτὲ νεὸς Μελανίων τις, ὃς
 Φεύγων γάμον ἀφικετ' ἐς ἑρμιόαν
 κὰν τοῖς ἄρεσιν ὤκει
 κᾶτ' ἐλαγολήρα,
 πλεξάμενος ἄρκυς,
- 10 καὶ κῦνα τίν' εἶχεν,
 κοῦκίτι κατῆλθε πάλιν οἰκαδ' ὑπὸ μίσους.

Antistrophici sic habent:

- καὶ γὰρ
- βούλομαι μῦθόν τιν' ὑμῖν ἀντιλέξει
 τῷ Μελανίονι.
- Τίμων
- 5 ἦν τις αἰδρωτός ἀβάτοισιν ἐν
 σκάλωσι, τὰ πρόσωπα περιεργυμένους
 Ἐρινύος ἀποβῶξ,
- οὗτος ἄρ' ὁ Τίμων
- 10 ἄχεδ' ὑπὸ μίσους
 πολλὰ καταρασάμενος ἀνδράσι πονηροῖς.

CAP. XLII.

DE QUARTIS PÆONIBUS.

1. SECUNDUM genus versuum pæonicorum, quod iambis atque anapæstis simile est, quartos pæones continet. Quod genus quia magnam concitationem habet, a tragicis maxime usurpatum est. Aristoteles Rhet. III. 8. tetrametri exemplum affert:

μετὰ δὲ γὰν ὕδατα τ' ἄκτανδ' ἠφάνισε νίξ.

Aliud exemplum ex Rufino p. 2711. addit Gaisfordius p. 331.

παρὰ σοφοῦ μάθε κλύων ὅσα τις ἀν καταμάθοι.

Duos tresve quartos pæones junctos dochmiis supra commemoravi cap. XXI. 33. 34. p. 268. seqq. qui dubium interdum est, pæones an Cretici sint.

2. Sed sunt tamen loci, in quibus, nisi alienos ab re et consilio poëtæ numeros inferre volumus, certum esse videatur, quartos pæones usurpatos esse. Ejusmodi est præclarus ille in Eumenidibus locus, in quo quarti pæones, versuum logacædicorum more, in dactylicum trochaicumque numerum exeunt: v. 329. 342.

ἐπὶ δὲ τῷ τεθυμένῳ
τόδε μέλος παρακοπά,
παραφορὰ φρενοδαλῆς.

Sic etiam in Choëphoris v. 804.

τὸ δὲ καλῶς κτάμενον, ᾧ μέγα ναίων
στόμιον, εὖ δὸς ἀνέδην δάμον ἀνδρός.

Integro quarto pæone terminantur in Eum. 356.

ἀνατροπάς, ὅταν Ἄρης,
τιθασὸς ἄν, φίλον ἔλη·
ἐπὶ τὸν, ᾧ, διόμεναι.

In antistropha ἀγκαθεν jam olim in ἀνέκαθεν mutavi. Aliter enim hi versus Cretici forent, qui numerus, si quid video, multo minus hic aptus est.

CAP. XLIII.

DE PARAPÆONICIS ET ALIIS LONGIORIBUS NUMERIS.

1. PARAPÆONEM aliosque ordines, ex longa arsi, et pluribus in thesi brevibus syllabis constantes quemadmodum potuisse usurpari apertum est, ita esse etiam interdum usurpatos veri simile videtur. Mirum enim foret, si Græci, in tanta linguæ volubilitate, quidquam in numeris intentatum reliquissent. Nam etsi certæ et stabiles metrorum formæ alienæ sunt ab hujusmodi numeris, quos ipsa eorum natura raro et non nisi in maximo animi motu usurpari sinit: tamen, quoniam caussa nulla excogitari potest, quare prorsus rejecti fuerint, non erunt, sicubi inveniri videbuntur, removendi, sed retineri potius, adnotarique debebunt. Grammatici quidem et rhythmici si nullam eorum mentionem faciunt, non est quod conturbemur. Nam rhythmici rhythmos tractabant in cantu a musicis receptos, a quibus metrorum numeri valde diversi sunt: grammatici autem quam doctrinam invenerunt, ea sic est comparata, ut, quoniam non numerum, sed pedum quasdam proportionem spectat, prætermittere hos numeros necessario debuerit, quippe quos versibus in syzygias descriptis ad alia genera referat.

2. Manet tamen in hac re aliquid incerti, quoniam plerisque in locis, etiam si antistropharum comparatione satis muniti sint, tamen breves syllabæ sæpe ex solutionibus longarum ortæ videntur. Ita Boeckhio in Pindari Olymp. X. quod carmen ipsi undecimum est, non potest quidquam, quod rem conficiat, opponi, quum in his numeris.

γλυκὺ γὰρ αὐτῷ μέλος ὀφείλων ἐπιλέλαθ', ᾧ,

breves syllabas trochæi solutione positas putat. Contra negari non potest, ea ratione interdum numeros, qui alias mire magnifici et

LIBER III.

DE METRIS MIXTIS ET COMPOSITIS.

CAP. I.

DE GENERIBUS METRORUM MIXTORUM ET COMPOSITORUM.

1. POSTEAQUAM in præcedente libro de metris simplicibus expositum est, nunc ad illa metra progredimur, in quibus plures numeri conjuncti sunt. Eundem ordinem sequutus est Hephæstio, qui pro instituto grammaticorum alia ratione usus, primo *μίξεις κατ' ἀντιπάδειαν*, quas illi vocant, deinde versus asynartetos, tum polyschematistos, postremo stropharum comparationes enumerat. Qua in re nihil est, quod reprehendi possit, si quis ex grammaticorum doctrina hanc partitionem judicet. Quæ his accedunt metra *συγκεχυμένα* et *ἀπεμφαινόντα*, commemorata ab Aristide Quintiliano p. 57. scholiasta Hephæstionis p. 61. (104) et Mario Victorino p. 2553. seq. non a compositionis diversitate, sed ab licentiis quibusdam nomen acceperunt. Sunt autem *συγκεχυμένα*, quorum veri numeri propter solutiones contractionesque ambigui sunt; *ἀπεμφαινόντα* autem, in quibus nomina inevitabilia aliam, quam pro vera syllabarum natura, mensuram habent. Nobis quidem, qui aliter, quam grammatici, de natura numerorum et conformatione sentimus, et divisione alia, et partium alio ordine opus est. Nam quas illi *μίξεις κατ' ἀντιπάδειαν* vocant, in quibus volunt contrarios numeros, ut iambicos et trochaicos, conjunctos esse, eæ magnam partem ex iisdem numeris constant, visæque tantum sunt contrarios continere, quia non in ordines suos, sed in quattuor syllabarum dipodias dividebantur. Asynartetorum autem, quibus jure hoc nomen tribui possit, multo minor, quam visum illis est, copia exstat. Nec denique de polyschematistis omni ex parte recte judicarunt, ut in quibus numeraverint metra quædam, in quibus nulla invenitur diversarum formarum commutatio.

2. Ipsam numerorum naturam si spectamus, præter SIMPLICES numeros duo alia invenimus genera, quorum alterum MIXTOS, alterum COMPOSITOS numeros continet. MIXTOS voco, qui ex diversis nume-

ris in unum confusis constant; COMPOSITOS, in quibus plures numeri ita sunt copulati, ut alter sequatur alterum.

3. MIXTIO duplex est. Nam aut in eo posita est, ut duo vel plures numeri vices suas permutent: quos apertum est non posse simplices vocari, quia quisque alterius vicem subit, nec solus per se descriptionem naturamque numeri ejus, in quo ipsi quandoque locus concessus est, continet. Hi sunt POLYSCHEMATISTI, quorum hoc proprium est, quod ex duobus vel pluribus numeris, sed non simul, constant, promiscue modo hoc recepto, modo alio. Altera mixtionis ratio est, quæ numeros efficit, quos CONCRETOS nominare visum est. Hi duos pluresve numeros simul complectuntur, eosque in unum ordinem conjunctos, ita ut dividi separarique nequeant: quo differunt a compositis numeris, qui fiunt copulatis pluribus ordinibus.

4. COMPOSITI enim numeri hoc habent proprium, quod ex pluribus facti sunt numeris, quorum singuli suis propriis ordinibus constant, seseque deinceps excipiunt. Est autem etiam COMPOSITIO duplex. Fit enim aut per COHÆRENTIAM, quam συνάφειαν Græci vocant, quæ plerorumque est versuum conditio, aut SINE VINCULO, unde versus ASYNARTETI nascuntur.

5. Nemo non videt, hanc partitionem, quam proposuimus, latius patere, quam ut ea tantum metra comprehendat, de quibus hoc libro dicturi sumus. Nam in polyschematistis versibus jure habendi sunt et choriambici et Ionici, de quibus præcedente libro explicatum est. Compositi autem numerandi sunt plerique omnes versus, de quibus hactenus est expositum, multique eorum etiam asynarteti. Verum quoniam non de numeris solum, sed etiam de versibus, qui ex quoque numeri genere conduntur, disserimus, fieri non poterat, quin, ubi de simplicibus numeris dicebamus, etiam versus ex his numeris factos, eosque vel per cohærentiam, vel sine vinculo compositos commemoraremus. Eodemque modo, quoniam simplicium numerorum quidam natura sua ad variationem facti sunt, versusque procreant polyschematistos, non poterat præteriri ista formarum alternatio. Nonnulla denique composita metra propter cognationem suam cum simplicibus, vel quia fere cum iis conjuncta inveniuntur, attingenda erant. Verum de quibus nunc dicturi sumus numeris, eorum omnium hoc proprium est, quod, quum non variationes sint simplicium, plane ab his segregari debent. Id de iis, quos concretos vocamus, per se apertum est. Ex polyschematistis autem huc pertinent illi, quos incertum est, si ex simplicibus orti sunt, ad quos eorum referri debeant. De compositis vero, sive illi per cohærentiam facti sint, sive sint asynarteti, eos pertractabimus, qui vel ex diversis sunt numeris compositi, vel, si ex iisdem, tamen ordinum diversitate faciunt, ut non possint pro simplicibus, unoque numero decurrentibus haberi.

CAP. II.

DE VERSIBUS GLYCONEIS.

1. POLYSCHEMATISTORUM, præter choriambicos atque Ionicos, de quibus jam explicatum est, primum, seu potius unicum genus, nam cætera hoc nituntur omnia, Glyconeis sunt. Eos grammatici volunt natura antispasticos esse dimetros: quod, si recte rejecimus traditam ab illis antispastorum doctrinam, non potest verum esse. Quum enim etiam a trochæo incipiat versus Glyconeus, tollitur ea re antispastus. Simul autem trochæi iambique commutatio, qui pedes plane sibi repugnant, a basi, quam nos vocamus, initium fieri demonstrat. Unde forma Glyconeorum, quæ maxime usitata est, ex basi et ordine logædico constat,

· · · | — ∪ — ∪ —

Sed audiamus primo grammaticos. Igitur Hephæstio, de versibus antispasticis disserens, p. 33. (56) ita scribit: *δίμετρον δὲ ἀκατάληκτον, τὸ καλούμενον Γλυκάνειον, αὐτοῦ τοῦ Γλύκωνος εὐρόντος αὐτό*

κάπρος ἡνίχ' ὁ μαινόλης
ὀδῶντι σκυλακοτόνω
Κυπρίδος θάλος ἄλεσε.

Idem quum p. 59. (104) polyschematistorum hanc definitionem posuisset: *πολυσηματίστα δὲ καλεῖται, ὅσα κατ' ἐπιλογισμὸν μὲν οὐδένα (ad dicitur in cod. Norfolc. ἦτοι κατὰ λόγον τινά, καὶ κοινωσίαν, καὶ ποδῶν συγγένειαν) πλῆθος ἐπιδέχεται σχημάτων, κατὰ προαίρεσιν δὲ ἄλλως τῶν χρησαμένων ποιητῶν* p. 60. (106) de Glyconeis hæc habet: *ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν Γλυκωνείων τοιαῦτα σχήματα παραλαμβάνεται· οἷον ἐν τοῖς Κορίνθις*

καλὰ γέροια εἰσαμένα
Ταναγριδεσσι λευκοπέπλοις·
μέγα δ' ἐμῆς γέγαθε πόλις
λιγουροκωτίλης ἐνοπῆς.

ὣδε καὶ τόδε·

καὶ πεντήκονθ' οὐψιβίας.

Turnebus edidit *γέροια*, i. e. *γέροια*, a *γέρας*. Libri omnes consensu *γέροια*, quæ videri potest Æolica forma esse pro *γέροια*: vide annotationes ad Gregor. Cor. p. 605. seq. Cod. Pal. *ἐμῆ μέγαθε*. Mox *ἐμῆς* scripsi pro *ἐμῆ*, pariterque dativum pluralem restitui pro vulgato *λιγουροκωτίλης ἐνοπῆς*, qui facilius certe, quam genitivus, sive constructionem, sive dialectum spectes, ferri potest. Pergit Hephæstio: *ἔτι δὲ καὶ πλείοσιν αὐτῆ κέχρηται σχήμασιν*

δούρατος ὥστ' ἐφ' ἵππῳ
κατὰ μὲν βριμούμενοι,
πόλιν δ' ἐπράθομεν,
προφανῆς Γλυκοῦ δέ τις αἶδων
πελίκεσσι δονεῖται.

Versus hos, quos etiam scholiastes sic scriptos et dispositos agnoscit, nemo sanus adducetur, ut ab Hephæstione pro Glyconeis habitos credat. Cod. Cantabr. *καὶ τὰ μὲν βριμούμενοι*. Pro Turnebi lectione Γλυκοῦ MSS. *γλούκου*. Pro αἶδων cod. Cantabr. *αἰδων*, cod. Monac. *αἰδῶν*. Ed. princeps autem hæc ita habet: *γλουκουδέ τις αἰδῶν πελίκεσσι δονεῖται*. Cod. Pal. *εὐπράθομεν*, et *αἰδων*, et *πελίκεσσι* habet. Venustissimum fragmentum, quod fœde corruptum esse apparet, non puto, quemadmodum Dorvillio visum est, de equo Trojano accipiendum esse, sed de urbe, repentino impetu equitum capta. Corinna, rebus patriis, ut videtur, valde delectata, carmen scripsit, cui nomen factum est *κατάπλους*. In eo carmine, nisi fallor, expeditionem descripsit, qua Iolus Thespiadis in Sardiniam traduxit, ibique devictis indigenis sedes tenuit: qui coloni Ἰολαεῖς vel Ἰολάειοι postea vocati sunt. Vide Apollodorum II. 7, 6. Diodorum Siculum IV. 29, V. 15. Pausaniam VII. 2, 2. X. 17, 4. Strabonem V. p. 225. (344) Ex eo carmine fortasse hæc omnia, quæ hic affert Hephæstio, fragmenta desumpta sunt; de illo certe,

καὶ πεντήκονθ' οὐψιβίας,

tanto minus dubitem, quod quinquaginta numero fuerunt, quos Hercules e Thespii filiabus susceperat: ut recte jam Dorvillius *οὐψιβίας* pro vulgato *ὁ ψιβίας* scribi voluerit. Ad idem carmen Thespiæ mentio referenda videtur, quod urbis nomen Stephanus Byzantinus a Corinna media modo longa modo brevi positum scribit. Hæc si veri similia sunt, credibile est, introductum esse aliquem, qui de bello cum antiquis Sardiniae incolis gesto exponens, urbem eorum prope repentina incursione captam esse, hunc fere in modum narraret:

δούρατος ὥστ' ἐφ' ἵππῳ
κάερα κε βριμούμενοι πόλιν
διεπράθομεν ἀπροφανῆς
γλούκου δέ πού τις αἰοιδῶν
πελίκεσσι δονεῖτ' ἄν.

ITA, inquit, UT PROPTER HASTAM EQUESTREM FEROCES PROPE EX IMPROVISO URBEM CEPISSEMUS, ATQUE ALIQUIS DULCE CANENS SECURIBUS TERRITUS ESSET, quibus nempe portas, ædesque diruituri fuissent. Singula quis ausit in tam brevi fragmento certa præstare? Ἀπροφανῆς tamen extra dubitationem positum puto. Eo vocabulo usus est Orpheus Arg. 785. Illud vero quæri poterit, an, quum sæpius Æolenses ἠ pro εἰ usurpaverint, verior scriptura sit, quæ propius ad vulgatam accedit, ἀπροφανῆς. Cæterum *κατάπλους* illum Corinnæ

hoc ipso metro scriptum fuisse, fragmenta docent, quæ inde servata sunt ab Apollonio in libro de pronomine p. 358. B.

νίκασ' ὄν μεγαλοσθένης
 Ὡαρίων, χάραγαν τ' ἐπ' εἰῶς
 πᾶσαν ἀνούμηνεν . .

Bekkerus edidit ὁ μεγαλοσθένης; et sane codicem ita habere etiam alii testantur. Wolfius in fragm. poëtr. dedit νίκασον μεγαλοσθένης: unde νίκασ' ὄν scripsi, ut metrum constaret. Alterum fragmentum p. 365. B. sic disponendum est:

. οὐ γὰρ τιν ὁ φθονερός
 δαίμων . . . . .

Credibile est autem, in strophas quasdam distinctum fuisse hoc carmen, quæ, ut solent strophæ Glyconeorum, versu Pherecrateo clauderentur: unde fragmentum, quod emendare conati sumus, eo versu finitur.

2. Sed veniendum est ad ipsam explicationem metri Glyconei. Ac vellem repertus esset, qui hoc genus metri eadem diligentia, qua Seidlerus versus dochmiacos, pervestigasset: quamquam hæc res, etsi operæ haud sane minoris est, fructu, si quid video, vix æquabit ea, quæ ex dochmiacorum explicatione profecimus. Ego quidem quæ comparatis, quotquot invenire potui, exemplis reperisse mihi videor, eorum potissima, aliquo saltem ordine, ut in tam late diffusa materia, disposita dabo. Liberius usi sunt hoc genere metri lyrici Æolenses, et ut vere hos versus polyschematistos facerent. Recepti in poësin scenicam, in antiquissima tragœdia parce et non ut polyschematisti usurpabantur. Sed jam Sophocles et sæpius iis usus est, et ut licentiam polyschematistorum admitteret. Recentior autem tragœdia, labente paullatim pristina gravitate, ita frequentavit hoc metrum, ut jam pene proprium et necessarium in tragœdia haberetur. Atque Euripides, quo quæque recentior est ejus fabularum, tanto plus sibi licentiæ indulsit, adeo ut vel a comicis, qui vix sibi idem licere arbitrati sunt, ab eam rem reprehenderetur.

3. Si, quæ primitiva sit forma versus Glyconei, constituendum est, non videtur alia ponenda esse, quam quæ et a grammaticis ad Glyconem auctorem refertur, et omnium usitatissima, maximeque nitida est. Est ea autem ex basi et ordine logacædico a dactylo per trochæum in arsin exeunte composita;

∴ ∴ | ' ∪ ∪ — ∪ —

Cujusmodi pluribus versibus in unum systema vel stropham conjunctis consentaneum est catalecticum subjici, qui una syllaba brevior est, et Pherecræteus vocatur;

∴ ∴ | ' ∪ ∪ — ∪

Euripides Androm. 502.

ἄδ' ἐγὼ χέρας αἱματη-
 ρὰς βρόχοισι κεκλιμένα
 πέμπομαι κατὰ γαίης.

Etque genere ex antiquis, præter poëtas lyricos Æschylus maxime usus est, in basi disyllabos tantum pedes, trochæum, iambum, spondeum, excluso pyrrhichio usurpans. Neque alibi pyrrhichium usquam in basi horum versuum inveni, nisi in locis corruptis: de qua re dictum est lib. II. c. 2, 4. Catullus in carm. LXI. in basi plerumque trochæum, rarius spondeum, nusquam iambum posuit, servans cæterum perpetuitatem numeri, ut hiatum et syllabam ancipitem vitaret: unde paucos quosdam versus corruptos esse intelligitur. Semel ille in Pherecrateo, qui quaternis Glyconeis subjectus est, spondeum pro dactylo posuit, v. 25.

nutriunt humore.

Id in Glyconeo ipso sæpe fecit Seneca in Ædipo, eo in carmine, cuius initium est v. 882.

4. Qui polyschematistum facere hoc metrum instituerunt, primo ordinem illum logædicum in duos ordines divisere, choriambum et iambum, quo factum est, ut iambus iste anacrusin admitteret ancipitem, spondeoque finiri versus posset;

∴ ∴ | ∞ ∪ ∪ — | ∞ —

ut apud Euripidem in Hippol. 741.

τὰς ἠλεκτροφαεῖς ἀνγὰς.

Quæ ratio similem exitum præbet, ut in versibus dochmiacis. Et quemadmodum dochmiaci spondeo terminati finiendo systemati adhiberi solent, ita idem etiam in Glyconeis factum observari licet. Omninoque notatu dignum est, rhythmicis duo constituta esse genera dochmiaca, unum, quod metrici quoque dochmiacum vocant, alterum autem hoc ipsum, quod a metricis Glyconeum dicitur: de qua re supra monuimus lib. II. c. 21, 1. p. 240. seq. Hæc autem forma versus Glyconeï, quæ spondeum in fine habet, a solis videtur tragicis usurpata esse.

5. Facta semel divisione ista, aliis quoque modis, et quidem transpositione ordinum, variare versus Glyconeos conati sunt. Et primo iambum, qui in fine erat, ex illo loco demptum præposuerunt choriambo: sed eo loco, quia basis præcedit, quam necessario sequitur arsis, naturam ille suam exuere, commutarique cum pede paris mensuræ, sed ab arsi incipiente, i. e. cum trochæo, debebat. Ex quo hæc exstitit forma:

∴ ∴ | — ∞ | — ∪ ∪ —

Nam quum trochæus iste non cohæreat cum sequente numero, thesin ancipitem habeat necesse est: unde ultima etiam longa esse potest:

καὶ πεντήκονθ' οὐψιβίας.

6. Deinde vero etiam basin cum choriambo sedem commutare voluerunt: quo facto rursum basin exuere naturam suam oportebat: quæ quia, uti dictum est, non potest iambum præcedere, ipsa mutata est in iambum, unoque, ut videtur, ordine cum sequente iambo conjuncta, ita ut ipsa tantum, non etiam iambus, qui sequitur, ancipitem anacrusin admitteret. Ea vero hæc forma est:

῀ ὀ ὀ — | ῀ ὀ —

quæ par est dimetro choriambico, non tamen ut ex duobus choriambis componi possit.

7. Hæc si in unum colligimus, apparet, dominari in Glyconeo polyschematisto choriambum, qui solus immutabilis manet; tenere autem eum nunc medium locum inter basin et iambum, nunc ultimum, prægressis basi et trochæo, nunc denique primum, sequente diiambo.

8. Minor varietas est versus Pherecratei. Nam quum in hoc versu iambus choriambum nullus sequatur, apertum est, excludi mutationem eam, qua choriambus in fine collocetur. Relinquitur vero alterum, ut basis, quæ in hoc quoque versu est, commutet sedem suam cum choriambo, quod fieri consentaneum est eodem modo, ut in Glyconeo, i. e. basi in iambum mutata: qui tamen, quoniam sic postremus ordo ex debili pede, amphibracho constat, valde inuentus foret, si longam anacrusin admitteret. Quare, ut in iambicis catalecticis, finalis iste amphibrachus anacrusin brevem conservat. Itaque duæ tantum sunt Pherecratei versus formæ, prima, servata basi,

῀ ῀ | ῀ ὀ ὀ — ὀ

secunda, transposita et in iambum mutata,

῀ ὀ ὀ — | ὀ ῀ ὀ

9. Atque hæc quidem ita plana sunt atque aperta, ut, si nulla alia difficultas objiceretur, facillime confici horum versuum explicatio posset. Sed sunt, quæ eam valde impeditam reddant. Eaque his duabus rebus continentur, varietate mensurarum, quas sibi indulserunt poëtæ, et multitudine versuum, nunc breviorum, nunc longiorum, qui ex similibus numeris facti, ita cum Glyconeis consociari solent, ut eos internoscere difficillimum sit. Itaque ut via quadam atque ordine procedat hæc disputatio, primo de ipsa commutatione formarum dicam; deinde de mensuris, quas quæque forma recipit, explicabo; postremo de dispositione versuum Glyconeorum, aliorumque, quæ cum iis conjungi solent, metrorum, disseram.

10. Igitur quum polyschematistum esse aliquod metrum ita demum certo colligi possit, si diversæ numerorum formæ in carminibus antistrophicis sibi respondeant: primo illud idoneis exemplis demonstrandum est, respondere sibi illas, quas attulimus, versuum Glyconeorum

formas. Atque in primaria illa forma, quæ est ex basi, choriambo, et iambo, illud non opus est ut ostendamus, in basi contrarios pedes trochæum atque iambum sibi opponi, quum id et a grammaticis adnotatum sit, et exempla ubique reperiantur. Hoc autem magis fortasse dubium videbitur, utrum versus, qui spondeum habent extremum pedem, Glyconeis adnumerari, debeant, an singulare genus metri sint. Hoc quidem qui eo verisimile esse putabit, quod plerisque in locis et strophicus et antistrophicus versus spondeum habeat, errabit, mea sententia. Nam quum hoc genus non modo mediis Glyconeis insertum reperiat, quumque, ut supra dictum est, eadem iambi et spondei commutatio etiam in exitu dochmiorum usitata sit, responsio ista potius ad morem tragicorum, pedes etiam præter necessitatem exæquantium, referenda erit, locique, in quibus iambus spondeo oppositus est, non temere pro corruptis habendi. Observavi autem hos: Sophoclis in Philocteta v. 1128. 1151.

ὦ τόξον φίλον, ὦ φίλων.
τὰν πρόσθεν βελέων ἀλκάν.

Aldina quidem hic πρόσθε, ut quis de forma ex basi et trochæo atque choriambo cogitare possit: quamquam id haud satis elegans foret. Eurip. Hippol. 741. 751.

τὰς ἠλεκτροφαεῖς ἀνγᾶς.
χρᾶν εὐδαμονίαν θεοῖς.

Hic quidem Brunckius θνατοῖς dedit, quod dubitat an præferendum sit Monkius. Nec dii, neque homines, si quid video, hic ita universe commemorari potuerunt. Quare videndum puto, ne ἐσθλοῖς scripserit poëta, quo nomine utitur in eadem re Pindarus Ol. II. 112. Deinde in Ione v. 466. 486.

δύο θεαί, δύο παρεθένοι.
βασιλικῶν θαλάμων τ' εἶεν.

Et in Electra 122. 137.

ὦ πάτερ, σὺ δ' ἐν Ἄϊδα δή.
ὦ Ζεῦ, Ζεῦ, πατρί θ' αἰμάτων.

Quo tamen loco si quis deletο δή, Ἄϊδα scribi malit, non magnopere refragabor. In Iphig. Taur. ubi diversæ Glyconei formæ oppositæ sunt, 1097. 1114.

ποδοῦσ' Ἀρτεμιν λοχίαν.
θεῖας ἀμφίπολον κούραν.

Hos locos etiam Seidlerus ad Eurip. Electram p. 122. attulit, duos addens alios, quorum is qui est in (Ed. Col. 678. aperte vitiosus est: necessario enim βακχιάτας scribendum est, quia analogiæ repugnat βακχισιάτας. Alter autem, qui est in (Ed. R. 1196.

τοξεύσας ἐκράτησας τοῦ,

ut valde invenustus est, ita ne ad sensum quidem aptus videtur. Seidlerus et Erfurdcius quum vulgatam tuebantur, vereor ne metra tantum respexerint. At qui ineptam istam repetitionem, τὸν σὸν δαίμονα, τὸν σὸν, consideraverit, non dubitabit, spero, quin recte hunc locum constituerim in præfatione ad Eurip. Hecub. p. 29. quum ea emendatione non solum, quæ offensionem habeant, removeantur omnia, sed oratio etiam multo magis poetica evadat.

11. Utrobique spondeum hi loci habent, hac quidem in forma :

∴ ∴ | — ∪ ∪ — | — ∴

Eurip. Hippol. 150. 160.

δίναισιν νοτίας ἄλμας.
εὐναία δίδεται ψυχά.

Suppl. 1008. 1030.

εἰ δαίμων τάδε δὴ κραινοί
γενναίας ἀλόχῃ ψυχᾶς.

Iphig. Taur. 1123. 1138.

καὶ σὲ μὲν, πόντι, Ἀργεία.
λαμπρὸν ἐπιπόδημον βαίην.

Electr. 116. 131.

καὶ μὲ ἔτικτε Κλυταιμνήστρα.
τῶν σὺν γόνων, λατρεύεις.

Alia exempla, in quibus etiam reliqui pedes aliquid licentiæ habent, infra commemorabuntur.

12. Priusquam vero ad reliqua pergam, illud ostendendum est, communi formæ,

∴ ∴ | — ∪ ∪ — | ∪ ∴

parem haberi, opponique in antistrophicis hanc,

∴ ∴ | ∴ = | ∴ ∪ ∪ —

Sophocles Philoct. 1082. 1102.

θερμὸν καὶ παγετῶδες, ὤς.
καὶ μόχθῳ λωβατός, ὃς ἦ — δη.

1124. 1147.

πόντου θινὸς ἐφήμενος.
ἔθνη θηρῶν, οὓς ὄδ' ἔχει.

Eurip. Phœn. 214. 226.

ἴν' ὑπὸ δειράσι νιφοβόλοις.
ὁμογενεῖς ἐπὶ Λαΐου.

217. 218.

ἐλά-
τα πλύσσασα περιρρύτων
ὑπὲρ ἀκαρπίστων πεδίων.

quibus respondent v. 229. 230.

χρυσιοτύ-
ποις Φοίβῳ λάτρεις γενόμεαν.
ἔτι δὲ Κασταλίας ὕδωρ.

Iphig. Taur. 422. 439.

πῶς τὰς συνδρομάδας πέτραις.
εἶθ' εὐχαῖσι δεσποσύνας.

1096. s.

ποθοῦσ' Ἑλλάνων ἀγόρους,
ποθοῦσ' Ἀρτεμιν λοχίαν.

quibus respondent v. 1113. s.

ἔνθα τᾶς ἐλαφοκτόνου
θεῖᾶς ἀμφίπολον κούραν.

Ion. 209. s.

λεύσσεις οὖν ἐπ' Ἐγκελάδῳ
γοργωπὸν πάλλουσαν ἴτυν.

quibus respondent v. 223. s.

ἄρ' ὄντως μέσον ὀμφαλὸν
γᾶς Φοίβου κατέχει δόμος.

Electr. 146. 163.

διέπομαι· κάτα μὲν Φίλαν.
δέξαιτ', οἶδ' ἐπὶ στεφάνοις.

148. 165.

χέρα τε κρᾶτ' ἐπὶ κούριμον.
Αἰγίσθου λάβαν θεμένα.

Vide in eadem fabula v. 184. seqq. Præter horum pleraque, etiam alia exempla attulit Seidlerus de verss. dochm. p. 353. seqq. de quorum postremo vide Gaisfordium ad Hephæst. p. 305.

13. Illa difficilior quæstio est, an Glyconeï etiam hanc formam recipiant,

— — — — —

quæ est dimetri choriambici. Fatendum erit, si quid Corinnæ versibus tribui potest, quos emendare supra conati sumus; et magis, si e versu Priapeo res judicanda est, de quo infra dicitur. Ex tragicis vero et comicis, quamvis in magna versuum Glyconeorum copia, non habeo, quod firmandæ huic rei afferam. Nam etsi haud ita raro dimeter iste choriambicus Glyconeis consociatur, tamen non observavi respondentem ei aliquam earum formarum, quæ proprie Glyconeorum nomen habent, sed servatur sibi ipsi par, ut in Antig. 332.

πολλά τὰ δεινά, κούδ' ἐν
θρώπου δεινότερον πέλει.

Quibus respondent hi:

κουφονόων τε φῦλον ὄρ-
νίθων ἀμφιβαλὼν ἄγει.

Neque aliter res comparata est in Pherecrateo. Vide exempli caussa carmen, quod est in Heraclidis a v. 354. Nam in Alcest. 972. 983. non dubium videtur, scribendum esse,

γῆρυς, οὐδ' ὅσα Φοῖβος Ἄσ-
κληπιάδαις ἔδωκεν.
καὶ τὸν ἐν Χαλύβοις δαμά-
ζεις σὺ βία σίδερον.

Non ausim tamen contendere, prorsus illicitum fuisse, has formas permutare,

— — — — —
: : : | — — —

quum eadem permutatio in similibus quibusdam versibus admissa videatur, nominatim in eo, qui ab initio una syllaba auctus, pro basi amphibrachum habet. Sic in Eurip. Medea, quem locum rectius dispositum afferam, v. 154.

εἰ δὲ σὸς πόσις
καινὰ λέχη σεβίζει,
κείνη τόδε μὴ χαράσσει.
Ζεὺς σοι τόδε συνδικήσει· μὴ λίσαν
τάκου θυρομένα σὸν εὐνέταν.

Antistrophici ita scribendi sunt, v. 180.

ἀλλὰ βᾶσά νιν
δεῦρο πόρευσον οἴκων
ἔξω φίλα καὶ τὰδ' αὖδα.
σπεῦσον δέ, πρὶν τι κακῶσαι τοὺς ἔσω.
πένθος γὰρ μεγάλως τόδ' ὀρμᾶται.

In strophicis *συνδικήσει* habet etiam exemplum ed. Lasc. quod in membrana impressum exstat in bibliotheca senatus Lipsiensis. Differre enim inter se exempla hujus editionis docebit Seidlerus ad Euripidis Alcestidem. In antistropha male *φίλα* pro vocativo accipiebatur. Est is accusativus pluralis. Hoc enim dicit chorus: NOS QUOQUE FAVERE MEDEÆ NARRA. In sequente versu, cujus causa hunc locum attuli, *δε* adjecti: cujus vestigium nescio an erui possit ex altera lectione *σπεῦσαι*. Seidlerus conjiciebat *σπεῦσον, πριν και τι κακῶσαι*. Hoc yero in versu, nisi quid turbatum est, respondent sibi hæ formæ:

$$\begin{array}{ccccccc} \bar{\cup} & \acute{\cup} & \cup & \cup & - & | & \cup & \grave{\cup} & - & | & \acute{\cup} & | & \bar{\cup} & \acute{\cup} \\ \bar{\cup} & \acute{\cup} & \cup & | & \acute{\cup} & \cup & \cup & - & - & | & \acute{\cup} & | & \bar{\cup} & \acute{\cup} \end{array}$$

Idem factum videtur in Sophoclis *Œd.* Col. 512. 523.

*ὅμως δ' ἔραμαι πυθίσθαι.
τουτων δ' αὐθαίρετον οὐδέιν.*

Quamquam non ita tuebor hunc locum, ut eum omnino sincerum esse contendam. Illud apparet, non recte facturum, qui ante *πυθίσθαι* vellet *τι* inserere, præsertim quum eadem hujus versus forma, quæ in stropha est, sæpius in his strophis recurat. Quare si quid mutandum est, facilius antistrophicum versum in suspicionem vocem, in quo vocabulum *αὐθαίρετον* facile videri potest interpretamentum alius vocis esse, veluti *θελήτων*: quod qui propterea detrectaverit, quod vix aliam, quam a Græcis interpretibus V. T. auctoritatem habeat, eum dixerim parum perspexisse naturam sermonis poetici. *Οὐκ ἀθελήτως* quidem exstat in versibus *Aspasiæ* adscriptis apud *Athenæum* V. p. 219. D. Sed monet me hic locus, ut in versibus choriambicis, qui præcedunt, grave mendum tollam. Sic enim illi scribendi sunt:

*ἦνεγκον κακώτατ', ᾧ ξένοι, ἦ-
νεγκον ἄνων μέν, θεὸς ἴστω.*

⁹*Ἄνων*, quod *Hesychius* *ἀνών* interpretatur, pro *ἄκων* posui. *SUSTINUI* QUIDEM, inquit, *SUSTINUI* PERPETRARE MALA: AT NIHIL ISTORUM VOLENS FECI. Digrediar paullum a proposito, et quosdam alios locos emendabo, in quibus vel *logædica* *Phercratei* versus forma, vel ea, quæ ab *amphibracho* incipit, dubitationem objicere potest. Plane perturbata responsio est in *Sophoclis* *Antigona* v. 607. 618.

*οὐδ' ἀκάματος θεῶν
εἶδοτι δ' οὐδὲν ἔρπει.*

Tentata hæc et ab antiquis criticis sunt, et ab recentioribus. Nisi egregie fallor, usitata in multis nominibus duplex terminatio *ατος* et *αντος* translata est etiam ad vocem *ἀκάματος*, licentia magis, quam ex legibus linguæ: unde *πλάνην κλίσεως* in vocabulo *ἀκαμαντοχάρημαν* ex *Herodiano* *περὶ παθῶν* adnotavit *Etymologus*. Habet etiam *Hesychius* *ἀκάμαντος*, sed non ille a vitii suspitione liber. Sic vero unius litteræ adjectione servabitur librorum veterum scriptura, versibus ita distinctis:

οὐδ' ἀκάρμαντοι
 θεῶν μῆνες, ἀγέρας δὲ χρόνῳ δυνάστας.
 εἰδότες δ' οὐδὲν
 ἔρπει, πρὶν πυρὶ θερμοῦ πόδα τις προσάψῃ.

Aliquot in locis logædico isti versui pro dactylo trochæus, quod plane fieri non potest, aut spondeus, qui alius metri est, respondet. Sophocles in Philocteta v. 1094. 1115.

ἔλωσί μ' οὐ πὰρ ἔτ' ἴσχω.
 ἑμὰς λαχόντ' ἀνίας.

Vitium videtur in strophico versu esse, totusque locus ita debere constitui :

τί ποτ' αὖ μοι τὸ κατ' ἤμαρ
 ἔσται; τοῦ ποτὲ τυζομαι
 σιτανόμου μέλειος; ποθεν ἐλπίδος;
 εἴθ', αἰθίερος ἄνω
 πτακάδεις ὄξυτόνου διὰ πνεύματος
 ἔλωσί μ'; οὐ δ' ἔτ' ἴσχω.

Sed dicendum est, quomodo hæc intelligenda putem. Metuendum est enim, ne non modo inaudita, sed etiam abhorrens ab natura linguæ judicetur consociatio particulæ εἴθε cum conjunctivo. Ac sane, qui εἴθε cum conjunctivo putaret construi posse, multum falleretur. At alia ratio invenitur, qua, si fidendum est aut huic loco, aut duobus aliis, quos mox afferam, particula εἴθε, etsi conjuncta cum conjunctivo, tamen eum non regat, sed et ipsa, et conjunctivus aliter explicari possit. Neque enim repugnat, εἴθε, quemadmodum apud recentiores ὄφελον, solum per se poni, deinde autem per conjunctivum, quæ usitata ejus potestas est, interrogari, an oporteat aliquid fieri; qua in re Latini quoque conjunctivum usurpant. Hoc si verum est, sensus loci illius hic erit: UTINAM — AN HARPYIÆ ME SUBLIMEM RAPIANT? Aliud exemplum hujus loquutionis est in Euripidis Helena v. 269.

εἴθ', ἐξαλειφθεῖσ', ὡς ἄγαλμ', αὐθις πάλιν,
 αἴσχιον εἶδος ἀντὶ τοῦ καλοῦ λάβω;
 καὶ τὰς τύχας μὲν τὰς καλὰς, ὡς νῦν ἔχω,
 Ἕλληνας ἐπελάθοντο· τὰς δὲ μὴ κακὰς
 ἔσωζον, ὥσπερ τὰς κακὰς σάζουσί μου.

Codices quidem apud Musgraviū hic λαβεῖν habent, quod sane non est spernendum. Sed si λαβω scripsit poëta, non minus recte omnia præcedent. Nam Helena, AN DELETA, inquit, UT PICTURA, QUOD UTINAM FIAT, TURPEM PRO PULCRA FORMAM INDUAM? (i. e. FAC ME AMITTERE VENUSTATEM FORMÆ:) ET GRÆCI OBLIVISCIERENTUR HUIUS PRÆCLARÆ SCILICET FORTUNÆ MEÆ, MELIOREMQUE CONSERVARENT, UTI NUNC CONSERVANT MALAM. Tertium exemplum in corruptissimo illo Supplicum Euripidis loco exstat, qui nondum aut satis explicatus, aut probabiliter emendatus est, v. 1024. Is hunc fere in modum constituendus videtur :

ἴτω Φᾶς, γάμοι τε.
 εἶθε, πῶς τινὲς εὐναὶ
 δικάϊων ἡμεναίων εὔσεπτοι
 ἐν Ἄργει φανῶσι τέκνοις,
 ὅσιος δ' εὐναῖος γαμίτας
 συντηχθεῖς αὔραις ἀδύλοις
 γενναίας ἀλόχῳ ψυχᾶς.

Lacunæ explendæ, sensusque indicandi causa posui vocabulum εὔσεπτοι, non quod ita scripsisse Euripidem contendam. Jam sensus erit: VENIAT LUX, NUPTIÆQUE. QUOMODO (UTINAM FIAT) TORUS JUSTI CONNUBII APUD ARGIVOS SANCTUS INVENIATUR POSTERIS, FIDUSQUE CONJUX SINCERO GENEROSÆ MENTIS ARDORE UXORI AMATUS? Interrogat enim Euaena, quodnam oporteat posteris sincero amore junctum connubium sperare, nisi, quod ipsa factura est, perire cum conjuge conjux sustineat. Redeo ad metra. Trochæus dactylo oppositus videri potest apud Æscylum in Choëph. 786. 795.

Ζεῦ, σὺ δὲ νιν φυλάσσοις.
 βημάτων ὄρεγμα.

At quamvis corruptissimum sit carmen illud, hoc tamen certum esse arbitror, ultimum hujus strophæ versum ex antispasto et iambis compositum esse:

ἀνομέων βημάτων ὄρεγμα.

Unde quis conjiciat, strophicum ita debere corrigi:

ἔλακον ᾧ Ζεῦ, σὺ νιν φυλάσσοις.

Non diffiteor tamen, quum neque ᾧ ullo in libro inveniatur, neque copula satis recte omitti possit, magis mihi placere hanc correctionem:

ἔλακον εὔ δὲ σὺ νιν φυλάσσοις.

In Euripidis Andromacha v. 1210. 1224.

οὐ σπαράζομαι κόμαν;
 οὐκέτι μοι πόλις, πόλις.

Ne quis de antistrophicis dubitet, quæ recte observata sunt a Seidlero de verss. dochm. p. 82. utramque stropham emendatam dabo:

Οὐ σπαράζομαι κόμαν;
 οὐκ ἐπιθήσομαι δ' ἐμῷ
 κάρει κτύπημα χειρὸς ὀλοῦν; ᾧ πόλις,
 διπλῶν τέκνων μ' ἐστέρησε Φοῖβος.
 Οὐκέτ' ἐστὶ μοι πόλις.
 σκῆπτρα τὰδ' ἐρρήτω πὶ γᾶν.
 σὺ τ', ᾧ κατ' ἀντρα νύχια Νηρέως κόρη,
 πανάλεθρόν μ' ὄψεται πιτνοῦντα.

De postremo versu explicatum est a Seidlero, Aristophanis versus

in Thesm. 1154. 1159. infra segm. 16. emendatos dabo. Addam his denique locum Hippolyti v. 1146. 1150.

μανίῳ θεοῖσιν.
πέμπετε τῶνδ' ἀπ' οἴκων.

Atque hi quidem versus recte sibi respondent. Sunt enim dochmiaci hypercatalecti. Sed quoniam critici, epodum hæc esse rati, multum a veris lectionibus aberrasse videntur, has quoque strophas integras, ut eas scribendas puto, apponam.

Ἐγὼ δὲ σᾶ δυστυχία δάκρυσιν διοίσω
πότμον ἀποτμον. ᾧ τάλαινα
μᾶτερ, ἔτεκες ἀνόητα. φεῦ.
μανία θεοῖσιν.

Ἰώ, ἰὼ συζύγιοι Χάριτες, τί τόνδε
τὸν τάλαν' ἐκ πατρῷας γᾶς,
τὸν οὐδὲν ἄτας αἴτιον,
πέμπετε τῶνδ' ἀπ' οἴκων;

Si quis tamen in πατρῷας hærebit, cujus formæ apud tragicos non memini exemplum invenire, etsi nihil est, quare eam melicis carminibus exclusam fuisse existimemus, poterit is, quoniam Lascaris in strophico ᾧ omittit, versum iambicum facere:

πότμον ἀποτμον. τάλαινα.
τὸν τάλαινα πατρῷας γᾶς.

14. Multo minus altera dimetri choriambici forma,

υ — — — υ — — — υ — — —

quidquam cum Glyconeis commune habet. Nam hic quoque versus sibi tantum ipsi respondet, ut in Herc. fur. 673. 687.

οὐ παύσομαι τὰς Χάριτας.
παιᾶνα μὲν Δηλιάδες.

Aperte corrupti sunt versus in Suppl. 1000. 1023.

προσέβαν θρομάς ἐξ ἐμῶν
σε τὸν θανόντα γ', οὐποτ' ἐμᾶ.

Si conjecturæ locus est in versibus, quibus nemo sine melioribus libris certam medelam afferre potest, facillimam putem hanc scripturam esse:

πρὸς ἀν' ἔβαν θρομάς ἐξ ἐμῶν.
σε, τὸν θανόντα γ', οὐποτ' ἐμᾶ.

Certior res est in Helena v. 1353. s.

ἐπεὶ δ' ἔκλυσ' εἰλαπίνας
θεοῖς βροτεία τε γένει.

quibus versibus qui respondent, 1369. s. nec metro nec sensu integri sunt:

ὦν οὐ θέμις, οὐδ' ὀσία,
ἐπύρωσας ἐν θαλάμοις.

Scribendum videtur :

ὦν οὐ θέμιστ', οὐδ' ὀσία,
πύρωσας ἄμμ' ἐν θαλάμοις.

15. In iis, qui vere Glyconeï sunt, primo de basi videndum. Ea plerumque trochæum, vel spondeum, vel iambum, vel tribrachum, hunc quidem paullo rarius, sed satis tamen sæpe, raro anapæstum habet. De dactylo mox seorsim dicam. Trochæum quidem et spondeum et iambum promiscue adhiberi, res est pervulgata, constatque etiam contrarios pedes trochæum atque iambum sibi opponi, ut apud ipsum Æschylum, cujus versus elaboratissimi sunt: v. c. in Choëph. 609. 619.

σύμμετρὸν τε διαί βίου.
πνέουθ' ἅ κυνόφρων ὕπνω.

Tribracho sæpissime usus est Euripides, v. c. in illo carmine in Phænissis, v. 210.

Τύριον αἶδμα λιποῦσ' ἔβαν.

Rarus est anapæstus, et ut non temere concedendus sit. Invenitur apud Sophoclem in Philocteta v. 1098. iambo respondente v. 1110.

τί ποτ' αὖ μοι τὸ κατ' ἡμερ
κραταιαῖς μετὰ χερσίν.

Pherecrateos enim licebit in his, quæ communia utriusque generis sunt, in Glyconeis commemorare. Apud Euripidem in Iphig. Taur. 1103. 1120.

λίμαν θ' εἰλίσσουσαν ὕδαρ.
μεταβάλλει δυσδαιμονία.

Utraque fabula ex iis est, quæ cadente jam arte scriptæ sunt. Risitque eum pedem, ut parum arti convenientem, Aristophanes in Ranis v. 1322.

“ περίβαλλ', ὦ τέκνον, ὠλένας.”
ὄρῳ τὸν πίδα τοῦτον; Δ. ὄρῳ,

Aliud exemplum est in Helena v. 533.

πίδα χριμπτόμενος εἰναλίῳ.

Sic enim scribendum videtur. Ac nescio an etiam Iphig. Taur. 1132. huc pertineat, si quidem locus ille ita scribendus est :

ἐμὲ δ' αὐτοῦ προλιποῦσα βή-
ση πλάταις ῥοθίοις.

In sequente versu, qui dactylicus est, *ιστία* delendum videri dixi in censura editionis Seidleri in diar. litt. Lips. a. 1813. m. Octobr. p. 2157. Antistrophici sunt v. 1147.

ἔς ἀμίλλας χαρίτων χαίτας
ἀβρόπλουτον ἔς ἔριν.

Adde his Eurip. Suppl. 1028. si recte supra eum versum emendavimus,

ὅσιος δ' εὐναῖος γαμέτας.

Ajacis versum 1190. qui huc trahi posset, infra segm. 42. attingam.

16. Pluribus exemplis dactylum firmari licet. Sed aliam hic dubitationem injicit de eo, utrum hæ formæ,

— υ — υ — υ —   — υ — υ — υ
— υ — υ — υ —

ad Glyconeos et Pherecrateos pertineant, an diversæ ab his censendæ sint. Æschylus quidem nusquam dactylo illi alium pedem opposuit; eamque legem etiam Sophocles videtur observasse, nec sæpe eam neglexit Euripides. Exempla hujus formæ

— υ — υ — υ —

vide in Choëph. 313. in CEd. Col. 704. ubi scribendum,

πέρ-
σας. ὁ γὰρ αἰὲν ἑρῶν κύκλος.
χέρσιν παραπτομένα πλάτα.

In Iphig. Aul. 759. Hujus autem,

— υ — υ — υ —

in Iphig. Aul. 753. Catalectici vero,

— υ — υ —

in Hecuba 469. Iphig. Aul. 1042. Heracl. 751. Sunt autem hæc pauca tantum de plurimis exemplis, diligenter exæquatam responsionem habentibus. Sed quum quidam loci inveniantur, in quibus initiali illi dactylo vel spondeus vel tribrachus oppositus videatur, movit ea res Seidlerum, ut hos versus non dactylicos; sed Glyconeos et Pherecrateos esse putaret. Vide eum in libro de verss. dochm. p. 349. seq. et ad Eurip. Iphig. Taur. 1098. Nec sane idonea caussa est, quare aliter statuamus: modo meminimus, plerumque exæquari pedes, nec nisi in recentiore tragædia, quam comædia sequitur, alium pedem opponi dactylo. Exempla, quæ certa sint, perpauca reperiuntur. In Ione v. 187. 198

ἀλλά γε καὶ παρὰ Λοξία.
ἔσπιστάς Ἴόλαος, ὅς,

debitari potest, an γὰ a metricis additum sit. Supplicum Euripidis v. 993. corruptus videtur. In Phœnissis v. 216. 228.

Ἴόνιον κατὰ πόντον ἐλά- τα,
ἴσα δ' ἀγάλασσι χρυσοτού- ποις,

non intercedam, ne servetur vulgatum ἴσα. Iphig. Taur. 1129. 1144.

κέλαδον ἑπτατόνου λύρας.
παρθένος εὐδοκίμων γάμων.

Hic priorem versum Marklandus transpositione verborum sustentandum putabat. His adde locum in Oreste v. 832. in quo non videntur critici, hæc non epodum esse, sed antistrophica, ante quæ brevis mesodus est v. 829—831. ut in Electra 125, 126. Antistrophica ista hoc modo restituenda videntur.

οἷον ὄγ' ἔργον τελέσας	σ τ ρ.
ἐκβεβάκχεται μανίαις,	
Εὐμένισιν θήραμα φόνω,	
δρόμασι δινεύων βλεφάροις,	
παῖς Ἀγαμεμνόνειος.	
ᾧ μέλεος, ματέρος ὅτε	ἀ ν τ.
χρυσοπηνήτων φαρῶν	
μαστὸν ὑπερτέλλεντ' ἐσιδῶν,	
σφάγιον ἔθετο ματέρα, πεν-	
θέων πατρῶων ἀμοιβάν.	

Legitur vulgo Εὐμένισι et χρυσοπηνήτων: quorum etsi utrumque defendi potest, tamen nihil caussæ est, quare, quum facillime posset, non exæquasse metra poetam censeamus. Certiora hæc exempla sunt. Iphig. Aul. 547. 562.

μαινομένων οἴστρων, ὅδι δὴ,
μέγα φέρουσιν εἰς ἀρετάν.

754. 765.

ἀνά τε ναυσὶ καὶ σὺν ὅπλοις.
πόντιος εὐπόροισι πλάταις.

Aristoph. Thesm. 1140. 1145. et fortasse 1149. 1156. Sed præstabit, totum carmen emendatum adscribere:

Παλλάδα τὴν φιλόχορον ἔμοι	π ρ ο ς δ.
δεῦρο καλεῖν νόμος ἐς χορόν,	
παρθένον, ἄζυγα κούρην,	
ἢ πόλιν ἡμέτεραν ἔχει,	σ τ ρ. ἀ.
καὶ κράτος φανερόν μόνη,	
κληδοῦχος τε καλεῖται.	
Φάνηθ', ᾧ τυράννουσ	μ ε σ ς δ.
στρυγοῦσ', ὡσπερ εἰκός.	
δῆμὸς τοί σε καλεῖ γυναι-	ἀ ν τ. ἀ.

κῶν ἔχουσα δὲ μοι μόλοις
εἰρήνην Φιλίορτον.

ἤκετ' εὐφρονες, ἴλαοι,
πότνιαι, ἄλσος ἐς ἡμέτερον,
οὗ δὴ ἀνδράσιν οὐ θεμιτὸν εἰσορᾶν
ἔργια σέμν', ἵνα λαμπάσιν
φαίνετον ἄμβροτον ὄψιν.

στ ρ β'

μόλιετον, ἔλθετον, ἀντόμεθα,

ἀ ν τ β'

Θεσμοφόρῳ πολυποτνία.

εἰ καὶ πρότερόν γέ ποτ' ἐπηκώω

ἤλθετε, νῦν ἀφίκεσθον, ἱκε-
τεύομεν, ἐνθάδε γ' ἡμῖν.

Libri veteres, οὗ δὴ ἀνδράσιν οὐ θεμιτὸν εἰσορᾶν ἔργια σεμνά θεαῖν, ἵνα λαμπάσι, et in antistropha, ἀντόμεθ', ὃ Θεσμοφόρῳ πολὺ πότνιαι. εἰ καὶ πρότερόν ποτ', (alii εἰ γὰρ πρότερόν ποτ') ἐπηκώω ἤλθετον, et in fine ἐνθάδ' ἡμῖν. Delevi θεαῖν, quod adhæsisse videtur ex v. 948. ubi ἔργια σεμνά θεαῖν legitur. In tertio posteriorum stropharum versu, qui Glyconeus est syllaba ab initio dempta, in fine autem adjecto Cretico, quod genus sæpius invenitur, in stropha notanda est crasis in verbis δὴ ἀνδράσιν. Dactyli alii pedi oppositi tria alia exempla, quæ Seidlerus attulit de verss. dochm. p. 349. seq. corrupta sunt, hæc dico, Sophoclis in Œd. Col. 671. in quo quod posse scribi ait, ἐνθ' ἄ λιγεῖα, certissime rependendum est; Iphig. Aul. 571. ubi etiam sensus requirere videtur elegantem emendationem Marklandi:

κόσμος ἐνὼν ὁ μυριοπλη — θῆς.

Denique Hel. 1525. ubi pariter sensui accommodatior est aoristi, quam præsentis imperativus, βάλετε. Sed pro his aliud exemplum substituam ex Iphig. in Aul. si quidem locus ille, ut videtur, antistrophicus est, v. 574. 580. Strophas istas hunc fere in modum corrigendas puto:

ἔμολες, ὦ Πάρις, ἧ τε σύ γε

στ ρ

βουκόλος ἀργενναῖς ἐτράφης

Ἰθαίαις παρὰ μόσχους,

βάρβαρα συρίζων, Φρυγίαν

αὐλῶν Οὐλύμπου καλάμοις

μίμηματα . . πνέων.

εὐθλοὶ δὲ τρέφοντο βόες

ἀ ν τ

ἔτε σε κρίσις ἔμαινε θεῶν,

ἀ σ' ἐς Ἑλλάδα πέμπει,

τῶν ἐλεφαντοδύτων πάροι-

θεν δομῶν ὡς τᾶς Ἑλένας

ἐν ἀντωποῖς βλεφάροις

ἔρατα διδάκας, ἔρατι δ' αὐτὸς ἐπτοάτης·

ἐ π ω θ

ἔθεν ἔρις, ἔρις Ἑλλάδα σὺν δορὶ ναυσὶ τ' ἄγει

εἰς πέργαμα Τροίας.

Libri *μιμήματα πνέων* vel *πλέκων*. Versus mutilus est. Deinde *κρίσις ἔμενε*, et *ἀ σ' Ἑλλάδα*, mox omisso articulo *τῶν*; porro *βλεφάροισιν*, et in ultimo versu ἐς *Τροίας πέργαμα*, qui numerus, si quid video, parum hic aptus est. Aliud exemplum dactyli tribracho respondentis mox afferam, cui addi poterit spondeo oppositus dactylus in *Electra Euripidis* v. 144. de quo loco infra segm. 24. dicam. Cæterum minime contenderim, hanc formam,

— ∪ — ∪ — ∪ —

ubique pro versu Glyconeo habendam esse: sed ita statuo, nunc hos pedes, quum dactylus pro basi est, commutarique cum aliis baseos formis potest, Glyconeum efficere, nunc autem, quum legitimus ille dactylus est, versum esse logædicum. Ita fit, ut, quod in basi non est concessum, solvi dactylus ille possit in proceleusmaticum, quod fecit Euripides in *Bacchis* 875. 895.

τί τὸ σοφόν, ἢ τί τὸ κάλλιον.

Nisi forte hic versus ab amphibracho incipere putandus est.

17. Videamus nunc ordinem, qui sequitur basin. Is in priore Glyconeorum forma choriambus est. Qui pes etsi alibi cum dipodia iambica commutatur, tamen in Glyconeis id non potest fieri, quia basin numquam anacrusis excipit. Itaque in *Æd. Col.* v. 152. scribendum est,

μακρᾶίων τ' ἔτ', ἐπεικάσαι.

Vulgo *μακρᾶίων τ' ἔθ', ὡς ἐπεικάσαι*. Brunckius, *μακρᾶίων θ', ὡς ἐπεικασται*. V. 157. legitur,

*ἵνα τῷδ' ἐν ἀ-
φθίγκτῳ μὴ προσπέσης νάπει.*

Scio quidem, hujusmodi versus ex antispasto et diiambo posse compositos videri. Sed quum vix certa hujus metri exempla reperiantur, quumque Glyconci, inter quos hic medius est, etsi a grammaticis ad antispastos relati, tamen non sint antispastici: scribendum puto *προσπέσης*, quod verbum ut supplicandi significatione sæpe pro *προσπίπτειν* ponitur, ita etiam accidendi videtur prouendique significationem habere. Ac nescio an in alio quoque Sophoclis loco eadem correctio adhibenda sit. Nam quod in *Philocteta* v. 156. legitur,

μὴ με λάδη προσπεσῶν ποθεν,

licet firmari videatur his v. 46.

μὴ καὶ λάδη με προσπεσῶν

tamen malim *προσπεσῶν* scribendo corrigi, quam transpositione, quæ aliis placuit,

μὴ προσπεσῶν με λάδη ποθεν.

Antistrophicum,

σὲ δ' ὦ τέκνον, τὸδ' ἐλήλυθεν,

Triclinius, σοὶ δὲ, τέκνον, scribens, ex parte tantum videtur emendasse. Nam satis erat ὦ deleri, quo facto hic versus Glyconeus erit, dactylo in basi tribrachum oppositum habens. Nolim tamen hæc, nisi librorum auctoritas accedat pro certis numerari.

18. Molossus pro choriambo omnino rarissime admissum reperias, maxime, quum choriambus statim post basin, vel initialem amphibrachum est. Neque ejus exemplan in promptu habeo, quod certum esse dicam. In Pherecrateo quidem, et qui huic similes sunt catalectici, facilius credam contractioni locum esse, quia in his versibus non magna inde ambiguitas nascitur. Sic in illo Sophoclis, quod infra segm. 28. iterum commemorabitur,

πίτρας, ὡς ταῦρος.

Sed in Glyconeis, omnibusque iis versibus, in quibus variat sedes choriambi, idonea videtur ratio fuisse, quare devitandum putarent Molossus. Tantam enim hic pes ambiguitatem versibus illis addit, ut citius quis laborare metrum, quam quomodo concipiendum sit, videat. Nam in hac forma,

∴ ∴ | ' ∞ — | ∪ '̂

Molossus facile aliquem adducet, ut ita versum metiatur,

∴ ∴ | ' ∞ | ' ∪ '̂

at tum laborare finem videbit, Cretico, non choriambo constantem. Sin hac in forma Molossus erit,

∴ ∴ | ' ∪ | ' ∞ —

rursus hærebit lector, dubitans utrum Molossus iste choriambi mensuram habeat, an penultima syllaba non pro duabus brevibus, sed pro una brevi sit, quod sæpe fit, quum iambo finitur Glyconeus: quo facto rursus in medio vitium esse videbitur, Cretico posito, ubi choriambus esse debebat. Prorsus denique incerta res erit, quum Molossus et spondeus conjuncti fuerint. Neque enim patet, utrum ille sic metiendus sit,

∴ ∴ | ' ∞ — | ∞ '̂

an sic,

∴ ∴ | '̂ ∞ | '̂ ∞ —

an denique ex illo genere sit, quod hanc formam habet,

∴ ∴ | ' ∞ | ' | ∞ '̂

19. Solutiones vero choriambi non sunt adeo raræ. Et prima quidem arsis soluta invenitur in Œd. Col. 186. 205.

τέτροφεν ἄφιλον ἀποστρυγῆν.
τίς ὁ, πολυπικνος ἄγη, τίν' ἄν.

Eurip. Suppl. 978.

δάκρυσι νοτερόν ἀεὶ πέπλων.

Iphig. Aul. 781.

αἰ δὲ Διὸς Ἑλένα κόρα.

In eadem fabula v. 1054. sic potius, quam ut Heathio Seidleroque de verss. dochm. p. 261. visum est, scribendum puto :

παρὰ δὲ λευκοφανῆ ψάμαθον
εἰλισσόμεναι γάμους
κύκλια πενήκοντα κόραι
Νηρέως ἐχόρευσαν.

Antistrophica v. 1076. ita habent :

μακάριον. τότε δαίμονες
τῆς εὐπάτριδος γάμον
Νηρηίδος ἔθεσαν πρώτας,
Πηλέως δ' ὑμναιίους.

Electr. 126.

ἄναγε πολύδακρυν ἄδονάν.

Ion. 122. 138.

παναιμίριος ἄμ' αἰλίου — πτέρυγι θεῶ.
τὸν δ' ὠφέλιμον ἐμοὶ πατέρος — ὄνομα λέγω.

ubi Glyconeum sequitur choriambus, primam solutam habens. In Pherecrateo soluta est prior arsis in Hel. 1502. 1519.

ἐπιπιτόμενος ἰακχεῖ.
ρόδια πολιά θαλάσσης.

Adde Seidlerum de verss. dochm. p. 44.

20. Secundam arsin hi loci solutam habent. Eurip. Iphig. Aul. 165. 186.

ψάμαθον Αὐλίδος ἐναλίας.
Ἄρ-
τέμιδος ἠλυθον ὀρομένα.

183. 204.

Ἥρα Παλλάδι τ' ἔριν, ἔριν.
Δαίετρα τόπον ἄμα δὲ Νι — εἶσα.

Cæterum carmen hoc non est Euripidis, sed aliquanto recentioris poëtæ. In eadem fabula v. 760. 771.

κοσμηθεΐσαν, ὅταν θεοῦ.
ἔς γὰν Ἑλλάδα δοριπόνοις.

Et v. 1038. 1060.

συρίγγαν δ' ὑπὸ καλαμοῖσ — σῶν.
Κενταύραν ἐπὶ δαΐτα τάν.

Helen. 1505.

βᾶτε Πλειάδας ὑπὸ μέσας.
δυσκλείαν ἀπὸ συγγόνου.

Herc. Fur. 781. 798.

Ἴσμήν, ᾧ, στεφανοφορίαν.
ᾧ λέκτρων δύο συγγενεῖς.

Nisi scripsit στεφφορίαν. Ion. 1231.

Φανερά γάρ, Φανερά τάδ' ἤδη.

Electr. 435. 445.

ἴν' ὁ φίλαυλος ἔπαλλε δεῖλ — φίς.
ἀνά τε Πήλιον, ἀνά τε πρυ — μνάς.

21. Utraque arsis soluta videri potest in Bacchis v. 410.

ἐκεῖσ' ἄγε με, Βρόμιε, Βρόμιε.

Antistrophica sic scribenda puto :

σοφάν δ' ἄπειρε πραιπίδα φρένα τε
περισσῶν παρὰ φωτῶν.
τὸ πλῆθος, ὅ τι τὸ φαυλότερον ἐνόμισε, χρεῖ-
ται. τὸδε τοι λέγοιμ' ἄν.

Hoc dicit : ARCE A TE SAPIENTEM A VIRIS NIMIUM SEVERIS COM-
MENDATAM SOBRIETATEM : VULGUS, QUOD DETERIUS VIDET, UTI-
TUR : HÆC MEA SENTENTIA EST. Sed verborum aptam pronuncia-
tionem qui consideraverit, cui plurimum est in metrorum descriptione
tribuendum, facile adducetur, ut his quidem in versibus choriambum
non in medio Glyconeo, sed in fine constituat :

∴ ∴ | ὀοοο | ὀοοοοοοο

22. In secunda Glyconeorum forma, quæ choriambum in fine habet,
ordo ille, qui basin sequitur, trochæus, spondeus, sæpe etiam tribra-
chus est. Exemplis nihil opus, ut in re tritissima. Rarus vero ana-
pæstus est. Is invenitur in Oreste v. 812. 824.

Y y

οἰκτρότατα θοινάματα καί.
 Τυνδαρίς ἰάκχησε τάλαι — να.

Ubi etiam qui præcedunt versus, Glyconei sunt : quos sic restituendos puto :

ὁπότε χρυσέας ἕρις ἀρ-
 νὸς ὑπὲρ ἤλθε Τανταλιδαις.

Antistrophici sunt,

κακοφρόνων τ' ἀνδρῶν παράνοι-
 α· θανάτου γὰρ ἀμφὶ φόβῳ.

Compara Iphig. Taur. 813.

ἤκουσα· χρυσῆς ἀρνὸς ἠνίκ' ἦν πέρι.

Trochæo respondente anapæstus est in Iphig. Aul. 1041. 1063.

Παιρῖδες ἐν δαιτὶ θεῶν.
 παῖδες Θεσσαλαί, μέγα φῶς.

Recte enim damnatur articulus αἰ post παῖδες. Aliud anapæsti exemplum est in hoc versu Euripidis apud Aristophanem in Ran. 1316.

κερκίδος αἰδοῦ μελίτας.

Et in Helena v. 528. quem locum hac opportunitate melius descriptum dabo :

ἤκουσα τᾶς δεσπιδῶδ' ἰκέρας
 ἀ χεῖζουσ' ἐφάνη τυράννοις
 δόμοις, ὡς Μενέλαος οὐ-

525 πω μελαμφαῖς οἴχεται
 δι' ἔρεβος, χθονὶ κρυφθεῖς.
 ἀλλ' ἔτι κατ' οἶδμ' ἄλιον

τρυχόμενος, οὐπω λιμένων
 ψαύσειν πατρίας γῆς,

530 ἀλατεία βιότου
 ταλαίφρων, ἀφίλος φίλων,
 παντοδαπᾶς ἐπὶ γῆς
 πόδα χρεμπτόμενος εἰναλίῳ
 κῶπᾳ Τρωάδος ἐκ γῆς.

Versus 527. 530. ab initio una syllaba breviores sunt Glyconcis, de quo genere infra dicetur,

23. Nonnumquam dactylus est post basin, sed plerumque respondente eodem pede : unde dubium fit, utrum Glyconei sint hi versus, an dactylīci, ut in Iphig. Taur. 1092. 1109.

εὐζύνετον ζυνεταῖσι βοάν.
 οὐλομένων ἐνὶ ναυσὶν ἔβαν.

Est tamen etiam, ubi ex alio opposito pede apertum sit, Glyconeos esse, ut in Supplicibus Eurip. 998. 1021.

ἐπύργωσε καὶ γαμέτα.
 χεῶτα χεῶτι πέλας θεμένα.

Risit hunc pedem, ut inscite positum, Æschylus apud Aristophanem in Ran. 1022.

“περίβαλλ’, ὦ τέκνον, ὠλένας.”
 ὄρᾳς τὸν πόδα τοῦτον; Δ. ὄρῳ.
 ἌΙ. τί δαί; τοῦτον ὄρᾳς; Δ. ὄρῳ.
 ἌΙ. τοιαυτὴ μέντοι σὺ ποιῶν
 τολμᾷς τὰ μὲν μέλη ψίγειν
 ἀνὰ τὸ δωδεκαμήχανον
 Κυρήνας μελοποιῶν.

24. Choriambus ultimum locum tenens dubito an Molossum non recipiat. Nihil probat versus Antigonæ 103. 120, propter variabilem mensuram vocabuli χεῦσος,

ἐφάνθης πότ’, ὦ χρυσέας,
 ἔβα, πρὶν ποδ’ ἀμετέρων,

præsertim quum hic etiam deleto ὦ choriambus in aliam sedem transferri possit. Nec sanus videtur locus in Euripidis Electra v. 144. 161.

σοὶ κατὰ γῆς ἐπέπω γόους.
 ἐκ Τροίας ὁδοῦ βουλᾶς.

De quo loco minime assentior Seidlero. Neque enim dubium mihi videtur, ita scripsisse Euripidem:

ἰακχὰν Ἄϊδα, μέλος
 Ἄϊδα, πάτερ,
 σοὶ κατὰ γῆς ἐπέπω γόους.

In antistropha autem:

πικρᾶς μὲν πελέκειος τομᾶς
 σᾶς, πάτερ, πικρᾶς δ’
 ἐκ Τροίας ὀδίου βουλᾶς.

Multo minus adducor, ut sanos esse credam duos locos, in quibus pro choriambo Ionicus a minore positus invenitur. Horum unus est Sophoclis in CEd. Col. 1069.

κατ’ ἄμ-
 πυκτήρια φάλαρα πάλων.

Respondet v. 1054.

ἔνθ’ οἶμαι τὸν ἐγχεμάχαν,

vel, secundum aliam lectionem,

ἔνθ’ οἶμαι τὸν ὄρειβάταν.

Huic quidem loco, si quid video, gravius inflictum est vulnus, quam quod sine libris sanari possit. Indicium facit hæc glossa Hesychii: ἀμπυκτήρια, τὰ Φάλαρα. Σοφοκλῆς Οιδίποδι ἐν κολωνῶ. Unde conjicias, Φάλαρα interpretamentum esse. H. Stephano tamen in indice The-sauri p. 390. A. Hesychius visus est errare. Genuina si est vox illa, facilius crediderim, ita corrigi locum posse :

πᾶσα δ' ὀρμάται κατ' ἀμ-
 πυκτήρια Φαλάρων πῶλων
 ἄμβασις,

ut ἀμπυκτήρια Φαλάρων conjungantur. Alter locus est Euripidis in Iphig. Taur. 435. 452.

τὰν πολυόρνιθον ἐπ' αἶαν.
 καὶ γὰρ ὀνείρασι συμβαίην.

Erit forsitan, qui hos versus anapæsticos esse putet: et sic metrum quidem salvum erit: sed parum verisimile est, anapæstos mediis Glyconeos inseri. Quod si ipsi quoque ad Glyconea metra pertinent, neuter, si metrum spectes, reprehendi poterit. Prior enim choriambicus, posterior Glyconeus erit, dactylum in basi habens. At quum respondere hi versus sibi nequeant, uter eorum vitiosus censebitur? Seidlero, qui utrumque aliquid vitii contraxisse putat, non ausim accedere. Recte quidem ille συμβαίην tuetur. Quare vitium ego quidem in strophico quærendum putem. Hunc enim ut corruptum putem, sensus facit, qui copulam requirere videtur. Tantum abest enim, ut, quod Seidlero placet, καὶ ν. 430. cum hoc versu conjungi posse existimem, ut eam copulam, qua nihil isto quidem loco frigidius inveniri potest, plane delendam esse censeam. Tota stropha sic videtur scribenda esse :

πῶς τὰς συνδρομάδας πέτρας,
 πῶς Φινείδας αὐπνοῦς
 ἀκτὰς ἐπέρασαν
 παρ' ἄλιον αἰγιαλὸν ἐπ' Ἀμφιτρέϊτας
 5 ῥαδίῳ δραμόντες,
 ὅπου πεντήκοντα κορᾶν
 τῶν Νηρήδων χοροὶ
 μέλπουσιν ἐγκύκλιοι,
 πλησιιστίοισι πνοαῖς
 10 συριζόντων κατὰ πρῦμναν
 εὐναίαν πηθαλίαν,
 αὐραῖς ἐν Νοτίαις,
 ἢ πνοιαῖσι Ζεφύρου,
 τὰν πολυόρνιθόν τ' ἐπὶ γᾶν,
 15 λευκὰν ἀκτάν, Ἀχιλλῆος
 δρόμους καλλισταδίους
 Εὐξείνον κατὰ πόντον.

Antistropha sic habet :

- εἴθ' εὐχαῖσι δεσποσύνας
 Λήδας Ἑλένα φίλα παῖς
 ἔλθοῦσα τύχοι, τῶν
 Τρωάδα λιποῦσα πόλιν, ἴν' ἀμφὶ χεῖταν
 5 δρόσον αἵματηρὰν
 ἔλιχθεῖσα λαιμοτόμῳ
 δεσποίνας χερὶ θάνη,
 ποιῖν᾽ ἀντιπάλους·
 ἠδίσταν δ' ἀγγελίαν.
 10 δεξαίμεθ', Ἑλλάδος ἐκ γᾶς
 πλωτῆρων εἴ τις ἔβρα,
 δουλείας ἐμέθεν
 δειλαιῶν παυσίπονος.
 καὶ γὰρ ἀνείρασι συμβαίην
 15 οἴκοις πῶλεϊ τε πατρῶας,
 τερπνῶν ὕμνων ἀπολαύειν
 κοινὰν χάριν ὄλβω.

25. Videtur in versibus Glyconeis idem factum esse, quod in dochmiacis observatum est, ut, etsi plerumque systematum more cohæreant, tamen interdum nulla sit connexio, ideoque et hiatus in fine locum habeat, et syllaba anceps. Exempla hiatus vide apud Seidlerum ad Eurip. Electr. 153. syllaba ancipitis autem ibidem ad v. 207. Longe major tamen locorum numerus est, in quibus continuantur numeri, eamque ob rem etiam solvitur ultima. Exempla vide apud Seidlerum de verss. dochm. p. 260. et ad Iphig. Taur. 1076. ubi malim ego deleto articulo scribi v. 1089.

ὄρεϊς, ἃ παρὰ πετρίνας

ut respondeat solutio v. 1106.

ὦ πολλοὶ δακρύων λιβάδες.

Aliquot alia exempla in iis locis sunt, quos propter alias rationes jam attulimus. Rara solutio est producta præcedente syllaba: cujus exemplum exstat in Ione in his v. 205.

παντᾶ τοὶ βλέφαρον διώ-
 κω. σκέψαι κλόνον ἐν τείχεσι
 λαίνοισι Γιγάντων.

Antistrophica v. 219. ita scribenda videntur:

σέ τοι νὸν παρὰ ναὸν αὐ-
 δῶ· θέμις γυάλων ὑπερ-
 βῆναί μοι ποδὶ λευκῶ;

26. Veniendum nunc est ad dispositionem systematum Glyconeorum, quæ sæpe miram difficultatem habet. Nam quum, ut in dochmiacis, non omnes versus Glyconei et Pherecratei, sed multi etiam

vel breviores vel longiores esse soleant, non modo facile aberrari a vera descriptione potest, sed sæpe etiam plane ambiguum manet, sic an aliter dirimendi sint versus. Plurimum autem in hac re prodest, cognitæ habere eas formas, quæ præter illos, qui vere Glyconeï et Pherecratej sunt, in usu fuere. Earum aliæ breviores, aliæ longiores, aliæ ex variis formis mixtæ sunt. Regnat in iis choriambus, præterquam in illo genere, de quo segm. 47. dicetur, quod debiliorem pedem, Creticum, habet, etsi cæteris in rebus Glyconeos sequitur. Choriambi autem cum alio disyllabo pede conjunctio illud est, in quo natura posita est versuum istorum omnium. Quam si ad leges quasdam revocare volumus, eæ his observationibus continentur. Pes ille disyllabus nunc sequitur choriambum, iambusque est,

$$\acute{ } \cup \cup \text{—} | \cup \acute{ }$$

nunc præcedit eum, et est basis,

$$\acute{ } \acute{ } \acute{ } | \acute{ } \cup \cup \text{—}$$

Hæ formæ inter se permutantur: quumque longius extenditur ultimus ordo, quidquid redundat, cum eo ordine, qui utraque in forma ultimus est, cohæret, veluti quum thesis monosyllaba additur:

$$\acute{ } \cup \cup \text{—} | \cup \acute{ } \cup$$

$$\acute{ } \acute{ } \acute{ } | \acute{ } \cup \cup \text{—} \cup$$

Ubi autem ab initio aliquid ad has formas accedit, id si anacrusis est, facit ea, ut in secunda forma basis in trochæum mutetur:

$$\cup \acute{ } \cup \cup \text{—} | \cup \acute{ }$$

$$\cup \acute{ } \cup | \acute{ } \cup \cup \text{—}$$

Sin est pes disyllabus, fit ille in utraque forma basis, in secunda forma eo pede, qui antea basis erat, in trochæum mutato, eaque usitata est Glyconeorum forma:

$$\acute{ } \acute{ } | \acute{ } \cup \cup \text{—} | \cup \acute{ }$$

$$\acute{ } \acute{ } | \acute{ } \cup | \acute{ } \cup \cup \text{—}$$

Quod si hic quoque ab initio aliquid additur, utrobique basis mutatur in trochæum:

$$\cup \acute{ } \cup | \acute{ } \cup \cup \text{—} | \cup \acute{ }$$

$$\cup \acute{ } \cup | \acute{ } \cup | \acute{ } \cup \cup \text{—}$$

Sed integer Bacchius si præmittitur, manet basis:

$$\cup \acute{ } \text{—} | \acute{ } \acute{ } | \acute{ } \cup \cup \text{—} | \cup \acute{ }$$

$$\cup \acute{ } \text{—} | \acute{ } \acute{ } | \acute{ } \cup | \acute{ } \cup \cup \text{—}$$

cujusmodi exempla afferam segm. 44. Denique inter medios ex his formis versus, vel in fine eorum, nonnumquam cognati pedes, choriambus, et Creticus, sive potius arsis nuda, junctusque ei iambus, tum etiam versus choriambici, maximeque Phalæceus hendecasyllabus adjiciuntur. Accedit ad hæc solutionum magna varietas, de qua in quoque genere admonebimus.

27. Initium faciamus a brevioribus, quarum prima memoranda est ea, quæ pro basi anacrusin habet:

⊖ | ' ⊘ ⊘ — | ⊖ '   ⊖ | ' ⊖ | ' ⊘ ⊘ :

Neque enim dubitandum puto, quin hæ ejusdem metri formæ sint, recteque sibi in antistrophicis oppo:ni possint, quoniam in cæteris rebus plane cum Glyconeis congruunt, ad eorumque exemplum etiam Pherecrateo similem versum habent hac forma,

⊘ ' ⊘ ⊘ — ⊘

Responsionis quidem illarum formarum non habeo exemplum, quod plane certum sit: sed, nisi fallor, restituenda est ea responsio in Troadibus, ubi v. 513. hæc leguntur, quæ hoc metro scripta sunt:

ἄεισον ἐν θακρῦοις
ὠδᾶν ἐπικῆδειον.
νῦν γὰρ μέλος εἰς Τροίαν.

Quibus quæ respondent v. 533. eorum primum versum addendo articulo corrigendum puto:

τὸν πείκα ἐν οὐρείᾳ
ξιστὸν λόχον Ἀργείων
καὶ Δαρδανίης ἄταν.

Mentio facta est hujus metri supra in dochmiacis p. 147. et 180.

28. Sed ordine dicam de hoc versu. Ac primitiva forma,

⊖ ' ⊘ ⊘ — | ⊘ ' —

frequentissima est. Sophocles Œd. R. 467.

ἄρα νιν ἀελλάδων
ἵππων σθενεράτερον
φυγᾶ πῶδα ναμᾶν.

Ubi observa contractionem in catalectico antistrophæ:

Φοιτᾶ γὰρ ὑπ' ἀγρίαν
ἕλαν, ἀνά τ' ἄντρα καὶ
πίτρας, ὡς ταῦρος.

Itaque fortasse huc pertinet hic versus in Helena, 1322. 1341.

ἀρρήτου κόρας.
ρίπτει δ' ἐν πένθει.

Uterque versus sæpius invenitur in Œdipo Rege eo in carmine,

cujus initium est v. 1186. et in illo, quod est in *Œd. Col.* a v. 1146. Vide Eurip. *Hec.* 466. seq. *Iph. Aul.* 778. et alibi sæpissime. Penultima producta, cujus exempla in loco paullo ante ex *Troadibus* allato exstant, etiam invenitur in *Medea* 851. 861.

σκέψαι τεκέων πλαγάν.
τέκνοις ἄδακρυν μοῖραν.

Nisi hi versus ita describendi sunt, ut addita e præcedentibus syllaba Glyconei fiant. Memorabile exemplum, in quo ultima brevis est, exstat in *Iphig. Taur.* 1127. 1142.

κώπαις ἐπιθῶν^ξζει.
λήξαιμι θαύζουσα.

Hic versus, nisi fallor, utraque forma permutata, Molossoque in cho-riambi locum recepto, ab Sophocle positus erat in *Ajace*, hoc loco, qui est a v. 1187.

τὰν ἄπαυστον αἰὲν ἔμοι
δορυσσόντων μόχθων
ἄταν ἐπάγων ἀνὰ
τὰν εὐρώδη Τροίαν.

Antistrophici sunt 1194. seqq.

κείνος ἀνὴρ, ὃς στρυγερῶν
ἔδειξεν ὄπλων Ἑλλα-
σιν κοινὸν Ἀρην. ἰώ,
πόννοι πρέγγοι πόνων.

Saltem hoc modo lectiones veterum librorum salvæ manent: etsi mirum esse fateor, quod, quum secundus et tertius horum ver-suum continuato numero cohæreant, non sit idem factum in tertio et quarto. Vocabulum *εὐρώδη*, quod veterum quidam in *ἀερώδη* mutasse videntur, non ausim damnare. Non inepte Philes id pro *εὐρεῖαν* dictum accepit, eodem modo *εὐρώεις* dictum ratus; vide Passovii libellum Germanice scriptum de ratione condendorum lexicorum p. 45.

29. Sæpius hoc genus ab anapæsto incipit, sed ut respondeat e-tiam anapæstus. Eurip. *Hec.* 635. 644.

Ἑλένας ἐπὶ λέκτρα, τάν.
ἐκρίθη δ' ἔρις, ἀν ἐν Ἰ—δα.

905. 914.

σὺ μὲν, ὦ πατρίς Ἰλιάς.
μεισονύκτιος ἀλλύμαν.

et in catalectico v. 909. 918.

δορὶ δὴ, δορὶ πέρισσαν.
θυσιῶν καταπαύσας.

Exempla quum satis multa exstant, præstabit afferre tale, in quo ultima soluta est. Helen. 1330. 1348.

μέτα, κοῦραι ἀελλοπόδες.
πολέων δ' ἀπέλειπε βίος.

30. Choriambi ultima soluta invenitur in Helena v. 1365. et mox prima, nisi fallor, in catalectico:

Κύπρις γέλασέ τε θεά,
δέξατό τ' εἰς χέρας
βαρύβρομον αὐλόν,
τερφθεῖσ' ἀλαλαγμῶ.

Antistrophica enim, v. 1381. quæ mirum in modum corrupta sunt, licebit hariolando tentare :

καὶ παννυχίδες θεῶς,
εὐτέ νιν ἄρμασιν ὑ-
περέβαλε σελάνα .
ὄρφνᾶ μελαναυγεί.

Nin refertur ad παννυχίδες.

31. In altera forma, quæ choriambum in fine habet, amphibrachum, a quo initium fit, primam postremamque syllabam ancipitem habere,

⊖ — ⊖ | — ⊖ ⊖ —

uti leges numerorum postulant, ita etiam exempla docent, estque ea res satis demonstrata a Seidlero de verss. dochm. p. 261. et ad Iphig. Taur. 1070. Reliquum est, ut arseos in isto amphibracho solutæ exemplum afferamus. Ita igitur in Helena v. 527.

ἀλλ' ἔτι κατ' οἶδμ' ἄλιον.

32. Similis, sed diversa tamen forma videtur, quæ pro amphibracho tertium pæonem habet, ut in Iphig. Aul. 206.

τὸν ισάνεμόν τε ποδοῖν.

33. Catalectico interdum Creticus vel Molossus, i. e. arsis nuda et iambus adjicitur, ut apud Sophoclem in Ajace v. 1191. 1198.

δύστανον ὄνειδος Ἑλλάνων.
κεῖνος γὰρ ἔπερσεν ἀνθρώπους.

Simile genus infra segm. 43. commemorabimus.

34. His versuum formis adhuc breviores sunt illæ, quæ ex choriambo et uno pede disyllabo constant. Et quidem primo præcedente choriambo,

— — — — —

Sophocles Œd. Col. 128. 160.

ὄς τρέμομεν λέγειν.
ρέύματι συντρέχει.

Eurip. Electr. 121. 136.

καὶ στυγερᾶς ζοᾶς.
τᾶ μελέα λυτῆς.

Quo in genere penultima interdum longa est, ut in Hecuba 637. 646.

ἄλιος ἀνγάζει.
παῖδας ἀνῆρ βούτας.

Apparet, posse hunc versum etiam pro dochmio haberi. Quamquam, ubi inter Glyconeos invenitur, dubitari poterit, an Glyconeorum potius legem sequatur, commutarique possit cum eo, qui est ex basi et choriambō. Ejusmodi est versus in Philocteta 177. 188. de quo supra dictum est p. 158.

35. Altera forma est ex basi et choriambō.

∴ ∴ | ′ — — —

Eurip. Suppl. 960. 968.

δυσαιῶν δ' ὁ βίος.
οὔτ' ἐν τοῖς Φθιμένοις.

Vide Seidlerum ad Eurip. El. 445. Solutio primæ in choriambō invenitur in Bacchis v. 863. 883.

εἰς αἰθέρα δροσερόν.
τούς τ' ἀγνωμοσύναν.

36. Progrediar nunc ad contrarium genus formarum, quod continet Glyconeos una pluribusve syllabis auctiores. Ex his primo commemorandus est hypercatalectus,

∴ ∴ | ′ — — — ′ — —

Sophocles Œd. Col. 133. 165.

ἴεντες. τὰ δὲ νῦν τιν' ἤκειν.
κλύεις; ὦ πολύμοχθ' ἀλᾶτα;

Eurip. Hec. 631. 640.

Ἰθαίαν ὅτε πρῶτον ὕλαν.
κοινὸν δ' ἐξ ἰδίας ἀνοίας.

Duo continui sunt in eadem fabula v. 912. 921.

κηλῖδ' οἰκτροτάταν κέχρωσαι.
τάλαιν', οὐκέτι σ' ἔμβατεύσω.
ναύταν οὐκέθ' ὄρῶν ὄμιλον,
Τροίαν Ἰλιάδ' ἐμβιβᾶτα.

Omninoque minime rarum hoc genus est. Sæpe vero dubitationem objicit, ubi versus sequitur Glyconeo ab initio una syllaba minor, vel alius eorum versuum, qui nunc ab arsi, nunc ab anacrusi incipiunt.

Nam duplex in hujusmodi locis adhiberi distinctio potest, quarum neutra habet, quod improbetur : ut in Helena v 1317,

ὄρεία ποτε δραμάδι κάλω
μάττηρ θεῶν ἐσύθη·

et,

ὄρεία ποτὲ δραμάδι κά-
λω μάττηρ θεῶν ἐσύθη.

Vel in Œd. Col. 672.

θαμίζουσα μάλιστ' ἀηδὼν
χλωραῖς ὑπὸ βίαςσας,

qui locus non minus alteram descriptionem recipit. Neque vero objicere licet, aptius vocem cum ipso versu terminari, quam non modo interdum ex hac regula strophici versus alteram descriptionem, alteram antistrophici postulaturi essent, sed omnino verborum distractiones in Glyconeis versibus usitatissimæ sint. Unde sic statuendum videtur, nisi hiatus, aut aperta aliqua pausa, aut sensus et vis verborum obstet, eam distinctionem præferendam esse, quæ usitatos Glyconeos et Pherecrateos præbeat.

37. Altera hujus metri forma trochæum ante choriambum habet. Ea videtur priori respondere in Heraclidis v. 770. 777.

ἀλλ' ὦ πότνια, σὸν γὰρ οὐδας.
ἀλλ' ἐπεὶ σοὶ πολύδυτος αἰεὶ.

Ita Aldus, defendique posse hanc lectionem puto. Novissimus editor ἀλλ' ἐπὶ σοὶ πολύδυτος ἴσαιεῖ dedit. Similis versus, sed pro basi dactylum, eumque solutum habens, in Bacchis est 874. 894.

σκιαροκόμου τ' ἐν ἔρνεσιν ὕλας.
νόμιμον, αἰεὶ φύσει τὸ πεφυκός.

Nisi ab amphibracho incipere hic versus censendus est.

38. Simile genus est, quod hanc formam habet :

— — — — —
— — — — —

Sophocles Œd. Col. 119. 151.

ἐκόπιος συθεῖς ὁ πάντων.
ἦσθα φυτάλμιος δυσαίων.

129. 161.

καὶ παραμειβόμεσθ' ἀδέρκτως.
τῶ, ξένε πάμμορ', εὖ φύλαξαι.

Noli vero Glyconeis aut consimilibus versibus hanc formam accensero,

— — — — —
— — — — —

quæ potius ex antispasto et ditrochæo constat. Euripides Iphig. Aul. 761. 772.

παντόσῃνοι πνεύσασ' ἀνάγκαι.
ἀσπίσι καὶ λόγχαις Ἀχαιῶν.

39. Sequitur aliud genus pede disyllabo longius,

∴ ∴ | — ∪ — ∪ — ∪ — ∪

Ejusmodi videntur hæc esse in Antigona 104. 121

Διρκαίων ὑπὲρ ῥέεθρων μολοῦσα.
πλησθῆναί τε καὶ στιφάνωμα πύργων.

In Oreste v. 808. 820. dubitari potest, utrum, ut vulgo, distinguen- dum sit,

πάλιν ἀνῆλθ' ἐξ εὐτυχίας Ἀτρεΐδαις,
ξίφος ἐς ἀνγὰς ἀελίοιο δεῖξαι,

an hoc modo, qui tamen minus suavis est :

πάλιν ἀνῆλθ' ἐξ εὐτυχίας
Ἀτρεΐδαις, πάλαι παλαι-
ᾶς ἀπὸ συμφορᾶς δόμων.
ξίφος ἐς ἀνγὰς ἀελίοιο-
ο δεῖξαι. τὸ δ' αὖ κακουρ-
γῆν ἀσεβεία μαινολίσ.

Certum exemplum est in Euripidis Electra 736. 741.

καλλίσταν ὄμβρων Διόθεν στερεῖσαι.
κτείνεις, κλεινῶν συγγενέτερ' ἀδελφῶν.

40. Denique longissimus hujus generis versus est Phalæceus hende- casyllabus, natura ille sua cognatus Glyconeis, et proinde admisceri iis solitus. Vide Sophocl. Philoct. 1140. 1165. Eurip. Suppl. 962. 970. Heracl. 758. 769. et alibi. Delituit hic versus nonnullis in lo- cis, prava descriptione obscuratus, ut in Ajace v. 697. 710. qui ver- sus ita describendi sunt :

πετραίας ἀπὸ δειράδος φά-
νηθ', ὦ θεῶν χοροποί' ἀναξ, ὅ-
πως μοι Νύσια, Κνώσσι' ὀρ-
χήματ' αὐτοδαῆ ξυνὸν ἰάψης.
θεῶν ἀκυάλων νεῶν, ὅτ'
Αἴας λαδίπωνος πάλιν, θε-
ῶν δ' αὖ πάνθ' οὐτα θέσμι' ἐξ-
ήνυσ' εὐσεβία σίβων μεγίστα.

In Œd. Col. 668. 681.

εὐίππου, ξένε, τᾶσδε χώ-
ρας ἴκου τὰ κράτιστα γῶς ἔπαυλα.

θάλλει δ' οὐρανίας ὑπ' ἄ-
χνας ὁ καλλιβοτρυς κατ' ἥμαρ αἰεί.

et mox v. 678. 691.

χειμώνων, ἴν' ὁ βακχιά-
τας αἰεὶ Διόνυσος ἐμβατεύει.
στεργούχου χθονός· οὐδὲ Μου-
σῶν χοροὶ νιν ἀπεστύγησαν, οὐδέ γ'.

Eurip. Hec. 453. 463.

φασὶν Ἀπιδανὸν γύας λιπαίνειν.
χρυσέαν ἄμπυκα τόξα τ' εὐλογήσω.

Nescio tamen, an hoc quoque in versu idem, quod in Glyconeis, factum sit, ut interdum desit ab initio una syllaba. In Hecuba quidem v. 445. 456. elegantior videtur vulgata distinctio,

ἄτις ποντοπόρους κομίζεις
θῶας ἀκάτους ἐπ' οἴδημα λίμνας.
κώπη πειμπομέναν τάλαιναν,
οἰκτρῶν βιοτῶν ἔχουσαν οἴκοις,

quam si quis ultima præcedentis versus syllaba ad sequentem adjecta Phalæceum efficiat.

41. Eadem ratio augendorum a fine versuum etiam in illo genere invenitur, quod ab initio syllaba brevius est Glyconeis. Hujus generis primum ponam hunc versum,

ῡ — ῡ | ῡ ῡ ῡ — —

Eum restitue in Hippolyto v. 144, 154.

ἢ ματρὸς Φοιτὰς ὀρείας.
σύ δ' ἄμφι τὰν κολύθηρον.
κρυπτᾶ κοίτα λεχέων σῶν.
ἢ ναυβάτας τις ἐπλευσεν.

Vide Iph. Aul. 554. 569. 757. 768. In Herc. fur. 784. 801. Erfurdlius non improbabili conjectura legitimum Glyconeum restituendum putabat :

νύμφας τᾶς Περσῆδος ὡς.
Δίεκα δ' ἄ καλλιρρέεθρος.

42. Productior forma est in Antigona v. 814. 831.

ἔγκληρον, οὐτ' ἐπινυμφίδιος.
τέγγει δ' ὑπ' ὄφρουσι παγκλαύτοις.

In quorum versuum strophico vereor ne metrici genuinam scripturam mutarint. Nam videtur hic versus potius Glyconeus esse, auctus ab initio, ut Sophocles dederit οὐτε νυμφίδιος :

υ' υ' υ' | υ' υ' | υ' υ' υ' —
 υ' υ' υ' | υ' υ' — | υ' υ'

Eodem modo defendi poterunt hi versus in Helena, 1497. 1514.

ὄμβρον λιποῦσαι χεῖμεριον.
 λαμπρῶν ἀστρῶν ὑπ' ἀέλλαισιν.

43. Sed finem non invenirem, si omnes formas versuum, qui naturam Glyconeorum vel aliquam cum iis similitudinem habent, enumerare vellem. Quare pauca tantum de insignioribus quibusdam formis adjiciam. Atque aliquot exempla inveniuntur Glyconeorum integro pede disyllabo auctorum, in quibus nescias utrum in principio, an in fine pedem istum adjectum dicas. Seidlero, qui de hoc genere versuum disseruit in libro de verss. dochm. p. 348. et ad Eurip. Electr. 442. trochæus videtur in fine Glyconei adjectus esse. Et sane, quum pleraque exempla in spondeum exeant, adduci quis poterit, ut eam rationem probandam putet. At, quum pro trochæo, qui vere trochæus censendus sit, nullum afferri exemplum possit, immo locum illum etiam iambus teneat, ego quidem ita sentio, duos diversos versus esse, quorum formæ ita nonnumquam conveniant, ut unius metri formæ esse videantur. Eorum versuum primus ex basi et Glyconeo constat, in quo pro basi, quæ in eo esse debebat, trochæus positus est:

∴ ∴ | υ' υ' | υ' υ' υ' — | υ' υ'
 .. .. | υ' υ' | υ' υ' | υ' υ' υ' —

Euripides in Bacchis v. 865. 885.

ἐμπαιζουσα λείμακος ἠδοναῖς.
 αὐξοντας σὺν μαινομένα δόξῃ.

In Hippolyto v. 147. 157.

ἀνέρος ἀθύτων πελάγων τρέχῃ.
 λιμένα τόνδ' εὐξεινότατον ναύταις.

In Cyclope v. 41. 55.

πᾶ δὴ μοι γενναίων μὲν πατέρων.
 σπαργῶντάς μοι τοὺς μαστοὺς χάλασον.

Alterum genus ex Pherecrateo potius constare crediderim, cui in fine Creticus vel Molossus, i. e. arsis nuda et iambus adhærent, quod in alio genere supra segm. 33. observatum est:

∴ ∴ | υ' υ' υ' — υ' || υ' | υ' υ'

Euripides in Suppl. 956. 964.

μέτε-
 στίν μοι κουροτόκοις ἐν Ἀργείαις.

ταλαί-
παροι κλεινοτάτους ἐν Ἀργείοις.

Et v. 1004.

ἐς Ἰδαίαν καταλύσουσ' ἔμμοχθον,

cujus antistrophicus, 1026. non est integer. In Medea v. 159. 183.

τάκου δυρομένα σὸν εὐνέταν.
πένθος γὰρ μεγάλας τὸδ' ὀρμᾶται.

Apparebit jam, quomodo confundi hi versus possint. Nam si quis eam, quam secundo loco posuimus, ex Glyconeo et iambo constare putabit,

∴ ∴ | ' ∪ ∪ — | ∪ ' | ∩ ' —

hanc quoque formam illa recipiat necesse erit,

∴ ∴ | ' ∩ | ' ∪ ∪ — | ∩ ' —

Atqui hæc est prioris generis forma. Ex quo consequitur, qui hos versus unius generis esse demonstrare velit, eum ostendere debere, huic formæ,

∴ ∴ | ' ∪ ∪ — | ∪ ' | ∩ ' —

in antistrophicis illam respondere,

∴ ∴ | ' ∩ | ' ∪ ∪ — | ∩ ' —

cujus responsionis ego quidem nullum exemplum novi. Si tamen aliquod proferatur, rursus illa forma,

∴ ∴ | ' ∩ | ' ∩ | ' ∪ ∪ —

non hujus, sed alius generis esse existimanda erit.

44. Interdum præmittitur Glyconeo Bacchius. Sophocles in Ajace v. 1205. 1217.

ἐρώτων, ἐρώτων δ' ἀπέπαυσεν, ᾧ — μοι.
γενοίμαν, ἰν' ὑλᾶεν ἔπεστι πόν — του.

Et in Œd. Col. 123. 155.

πλανάτας, πλανάτας τις ὁ πρέσβυς, οὐδ'·
περᾶς γάρ, περᾶς ἄλλ' ἵνα τῷδ' ἐν ἁ — φθέρηκτω.

Qui loci videri possunt a dochmio incipere.

45. Interdum Glyconeum sequitur Creticus vel Molossus, i. e. arsis nuda et iambus. Ambiguus locus est in Eurip. Electr. 434. 443.

πέμπουσαι χοροὺς μετὰ Νηρηΐδων.
μόχθους ἀσπιστὰς ἔφερον τευχέων.

Utroque enim in versu contractio fieri potest, ut placuit Seidlero. Restituendum vero hoc metrum in Ione v. 1236.

ἤδη τὸν ἀπ' Ἰωνίας.

Hujusmodi versus hic illic legitimis Glyconeis consociantur, ut in Avibus v. 680.

ἤλθες, ἤλθες, ὤφθης.

Eurip. Hippol. 66.

αἱ μέγαν κατ' οὐρανόν.

Ejusmodi fortasse est versus in Ione 190. 201.

ἰδοῦ, τάνδ' ἄδρησον.

καὶ μὲν τόνδ' ἄδρησον.

de quo versu dictum p. 294. Et in Supplicibus ejusdem poëtæ v. 990. 1012.

τί φέγγος, τίν' αἴγλαν.

ὄρῳ δὴ τελευτάν.

Et Aristophanis duo versus in Thesm. 1143. s. quos vide supra segm. 16. quamquam hi quidem loci etiam Bacchiacis versibus adnumerari possunt. Certo ad Glyconeorum exemplum compositi sunt hi, in Suppl. Euripidis 1018.

πηδήσασα πυρὸς ἔσω,

cujus strophicus mutilus est: et in Electra 153.

πατέρα φίλτατον καλεῖ.

48. Horum quoque versuum, ut Glyconeorum, breviores quædam formæ reperiuntur, quarum ea, cui ab initio syllaba deest, illud genus præbet, quod supra, quum de versibus dochmiacis diceretur, iambicos ischiorrhogicos appellavimus. Sophocles in Œd. Col. 121. 153.

λεύσσεις νιν; προσδέγκου,

προσφέγγου πανταχῆ.

ἀλλ' οὐ μὲν ἔν γ' ἐμοί

προσθήσεις τάσδ' ἀράς.

Eurip. Hec. 449. 460.

κτηθεῖσ' ἀφίξομαι.

πτέρους Λατοῖ φίλα.

et v. 470. 479.

ἐν δαιδαλοῖσι ποι — κίλλουσ'.

ὑπ' Ἀργειῶν· ἐγὼ δ'.

Ita enim, non, ut vulgo, δαιδαλαίσι, scribendum videtur. Nam Elmsleius quum in censura editionis mæ Herculis Euripidei ad v. 469. Atticos vocem δαιδαλος usurpasse negaret, non meminerat Æschyli in

Eum. 638. Omninoque in poëticis vocabulis major concessa est licentia, quam quæ usu certæ dialecti circumscribi possit.

49. Sed satis de his. Redeundum est enim jam ad dispositionem systematum Glyconeorum, quæ quot sit quantisque dubitationibus impedita, facile æstimari potest. Nam uti apertissima est horum versuum distinctio, quum integri et legitimi sunt Glyconei et Pherecratei, ut in Aristoph. Eq. 973. seqq. ita omnia incerta sunt, ubi vel breviores et longiores formæ, vel partes Glyconeorum, vel alii similes versus admiscuntur. Atque quum vel hiatus, vel syllaba anceps, vel non dubia in pronunciando pausa certum præbet indicium, est sane, quod tuto sequaris. Plerisque autem in locis destituimur his adminiculis: unde quum longiores brevioresque versus pariter usitati sint, res fere ad arbitrium sensumque cuiusque redit. Multum enim falleretur, qui fines vocabulorum hic pro idonea distinguendorum versuum causa haberet. Nam quum una perpetuitate plerumque hi numeri cohæreant, usitatissima est versuum distractio, neque quidquam relinquitur præsidii, nisi ut ex pluribus modis eum, qui aptissimus videatur, eligas. Rem planam faciam exemplo. In Sophoclis Antigona v. 100. ita legitur:

ἀκτὶς αἰλίου, τὸ κάλ-
λιστον ἑπταπύλω φανὲν
Θήβα τῶν προτέρων φάος,
ἑφάνθησ' ὅτ' ὦ χρυσέας
ἀμέρας βλέφαρον, Διεκαί-
ων ὑπὲρ ῥιέτρων μολοῦσα.

Sunt hi omnes Glyconei, iique satis tolerabiles, quorum ultimus hypercatalectus est. At antistrophici erroris arguunt hanc descriptionem. Sic enim habent:

στάς δ' ὑπὲρ μελάτρων, Φοινί-
αισιν ἀμφιβαλὼν κύκλω
λόγχαις ἑπτάπυλον στόμα,
ἔβα, πρὶν ποδ' ἀμετέρων
αἰμάτων γένυσιν πλυσθῆ-
ναί τε, καὶ στεφάνωμα πύργων.

Hic primus versus quum in brevem syllabam desinat, quæ quia in media voce est, non potest pro longa numerari, aperte prohibet metra ita distingui, nisi quis cum Erfurdio, quod sane aliquam speciem veri habet, ita scribi velit:

στάς δ' ὑπὲρ μελάτρων, κύκλω
Φοινίαισιν ἀμφιβαλὼν.

Et φοινίαισιν quidem præbent codd. quidam. Quæ lectio, modo aliter versus distinguas, faciet, ut abstinere a transpositione possimus:

στάς δ' ὑπὲρ μελάτρων,
Φοινίαισιν ἀμφιχανῶν κύκλω.

Ita secundus versus pede longior erit: quod quum ita fit, ut ab initio

augeatur, basis mutatur in trochæum, et qui hunc præcedit pes, basis fit :

.. .. | ' u | ' u u — | u ' "

At quis contendat, hanc certam esse descriptionem, quum non minus recte tertius versus hoc metrum habere possit, secundus autem legitimus Glyconeus esse :

Φοινίαισιν ἀμφιβαλῶν
κύκλω λόγχαις ἐπτάπυλον στόμα.

Ac tertium quidem versum verbo στόμα finiri debere, ex syllaba ancipite et hiatu apparet : certaue hæc res esset, si in strophico versu ea syllaba longa esset. Nunc, quum illic quoque brevis reperitur, nova objicitur dubitatio, ne quid in scriptura peccatum sit. Nam tertius quoque versus, pariterque quartus, legitimus Glyconeus fiet hoc modo :

κύκλω λόγχαις ἐπτάπυλον
στόμα, ἔβα, πρὶν ποτ' ἀμετέρων,

modo in stropha vel ποτὲ deletur,

Φανὲν Θήβα τῶν προτέρων
φάος, ἐφάνθης, ὦ χρυσίας,

vel ὦ, ut prima choriambi soluta sit,

φάος, ἐφάνθης ποτί, χρυσίας.

Quamquam hæc non sunt verisimilia, quia et ἐφάνθης et ἔβα, in quibus verbis majus quoddam pondus est, rectius in principio versus collocantur. Non minus dubia res est de reliquis duobus versibus, quorum prior etsi defendi potest, tamen haud satis apte in spondeum exit, quia spondeus iste in stropha pariter ut in antistropha neque integro verbo finitur, neque sensu ad præcedentia pertinet : unde veri similis est, eos versus ita distinguendos esse :

ἀμέρας βλέφαρον,
Διρκαίων ὑπὲρ ῥέεθρων μολοῦσα.
αἱμάτων γένυσιν
πλησθῆναί τε καὶ στεφάνωμα πύργων.

Quin primus quoque carminis versus aliam adhuc dubitationem admittit. Nam quum in quibusdam veteribus libris ἀελίοιο scriptum sit, genuina videri potest hæc scriptura, ut in antistrophico corrigendum sit,

στάς δ' ὑπερθε μελάθρων.

Quamquam non tantum tribuo huic scripturæ ἀελίοιο, quantum Seidlerus de verss. dochm. p. 353. quum ea sæpe ab librariis temere posita sit. Attuli hæc ita enucleate, ut vel uno in exemplo, quot dubitationes excitari possent, intelligeretur.

50. In tanta hujus rei ambiguitate eo tantum progredi licet, ut caveamus, ne prorsus obscuretur Glyconei carminis natura, etiamsi in singulis versibus sæpe aliquid dubitationis remaneat. Est autem, ut dixi, ea maxime divisio præferenda, quæ ad sensum, verborumque aptas distinctiones pronunciationsque accommodatissima est. Sed ne hujus rei rationem diductius explicare opus sit, duo de plurimis exempla melius disposita dabo: in quibus, qui volent, alias experiri divisiones poterunt, et quid quæque vel commodi vel incommodi habeat, considerare. Igitur in Medea Euripidis v. 651. 660. ubi vulgo vix vestigium cernitur numeri Glyconei, hunc fere in modum dividendos versus puto:

ἀμέραν τάνδ' ἔξανύσασα μό-
 χθων δ' οὐκ ἄλλος ὑπερθεῖν, ἦ
 γᾶς πατρίας στειρέσθαι.
 μὴ φίλους τιμῶν, καθαρὰν ἀνοί-
 ξαντα κληῖδα φρενῶν' ἐμοὶ
 μὲν φίλος οὐ ποτ' ἔσται.

In Hippolyto v. 735. vide ne sic disponendi sint versus:

ἀρθεῖν δ' ἐπὶ πόντιον
 κῦμα τᾶς Ἀθρηνηῆς
 ἀετῆς, Ἡριδανοῦ θ' ὕδαρ,
 ἔνθα πορφυρεὸν σταλάσ-
 σουσ' εἰς οἶσμα πατρὸς τάλαιναι
 κόραι Φαίδοντος οἴκτῃ, δακρύων
 τᾶς ἠλεκτροφαεῖς ἀυγᾶς.

Quibus respondent v. 745.

ναύταις οὐκ ἔθ' ὄδον νέμει,
 σεμνὸν τέρονα κύρων
 οὐρανοῦ, τὸν Ἄτλας ἔχει,
 κρηναί τ' ἀμβροσίαι χέον-
 ται Ζηνὸς μελάθρων πάρακτοι.
 ἴν' ἂ βιόδαρος ἀΐξει ζαΐτα
 χθρὸν εὐδαμονίαν ἐσθλοῖς.

Sic enim hæc, nisi fallor, scribenda sunt. De ultimo versu jam dixi segm. 10. Illa vero, quæ vulgo leguntur, Ζηνὸς μελάθρων παρὰ κοίταις, quomodo intelligenda essent, nondum exstitit, qui aperiret. Vitiosam lectionem esse arguit strophicus versus, in quo τριτάλαιναι manifesta est metricorum correctio, auctoritate destituta veterum librorum. Scholiastæ interpretatio, ὅθρι ἐκ τῶν κοιτῶν τῶν οἴκων τοῦ Διὸς χέονται αἱ πηγαί, ad sensum apta est, sed non congruit cum verbis: quæ ei aliquo modo accommodat scriptura ed. Lasc. κοίτας. Vulgata lectio videtur ex male intellecta scriptura πάρακτ orta esse, quum quod superscriptum erat οἱ, non pro terminatione vocabuli acciperetur. In simili narratione apud Plutarchum de facie in orbe lunæ p. 941. F. aves ab Jove Saturno afferunt ambrosiam: ὄρνιθας δὲ τῆς πέτρας κατὰ κορυφῆν, οὐς

πετομένους ἀμβροσίαν ἐπιφέρειν αὐτῶ, καὶ τὴν νῆσον εὐωδίᾳ κατέχεσθαι πᾶσαν, ὥσπερ ἐκ πηγῆς σκιδναμένη τῆς πέτρας.

CAP. III.

DE VERSU PRIAPEO.

1. EXPLICATA versuum Glyconeorum natura, nihil jam difficultatis habebit metrum Priapeum. Compositus est enim hic versus ex Glyconeo et Pherecrateo, eademque, quam illi, in sede choriambi variationem admittit, sed minore cum licentia in mutanda mensura. Hephæstio p. 59. (104) metrum hoc ad antispastos referens, ita scribit: τὸ Πριάπειον, οὐ μόνον ἰαμβικῇ τῇ δευτέρᾳ χράμενον, ἀλλὰ καὶ χορι-
αμβικῇ· καὶ τὸν ἀντίσπαστον ἔσθ' ὅτε, τὸν πρῶτον τοῦ παντὸς μέτρου, εἰς σπον-
δεῖον περαιούσιν, ἐάν τε ἀπὸ ἰάμβου ἀρχῆται, ἐάν τε ἀπὸ τροχαίου, κατὰ τὸ
δίδογμένον, ἐάν τε ἀπὸ σπονδείου· οἷον παρ' Εὐφροῖωνι τῷ Χερῶνῆσιώτῃ·

οὐ βέβηλος, ᾧ τελεταὶ τοῦ νέου Διονύσου·
καὶ γὰρ δ' ἐξ εὐεργεσίας ἀργασμένος ἦκα,
ὁδεύων Πηλουσιακὸν κνεφαῖος παρὰ τέλμα.

2. Formas recipit hoc metrum hasce :

I. ∴ ∴ | ' ∪ ∪ — | ∪ ' || ∴ ∴ | ' ∪ ∪ — ∪

II. ∴ ∴ | ' = | ' ∪ ∪ — ||

III. ' ∪ ∪ — | ∪ ' ∪ — || ' ∪ ∪ — | ∪ ' ∪

In basi pedes disyllabi, præter pyrrhichium, ex trisyllabis autem tribrachus et dactylus in exemplis, quæ non multa exstant, invenitur. Anapæsto quoque veniam fuisse puto.

3. Credibile est, sæpe unam tantum ex his formis usurpatam esse, exclusis reliquis, interdum autem omnes inter se esse commutatas. Secundæ exemplum jam dedimus ex Hephæstione. Primæ exemplum idem affert p. 34. (59.)

ἤριστῆσα μὲν ἰτρίου λεπτοῦ μικρὸν ἀποκλάς·
οἴνου δ' ἐξέπιον κάδον· νῦν δ' ἀβρῶς ἐρέεσσαν
ψάλλω πηκτίδα τῇ Φίλῃ κωμάζων παιδί ἀβρεῖ.

Anacreontis esse hos versus ex Athenæo XIV. p. 646. C. et Polluce X. 70. scimus. Vulgo παιδ' ἀβρεῖ. Sed quidam veteres libri ποδί ἰ ἀβρεῖ. Cod. Pal. ποδί ἀβρεῖ. Cod. Monac. παιδί ἀβρεῖ. Alii codd. παιδί ἀβρεῖ. Recte fortasse, si diphthongus in duas syllabas distrahatur, et in ultima crasis fiat: vide p. 55. Elegantius tamen, opinor, scriberetur, ποδας ἀβρεῖ, quæ verba tum substantivi vice fungerentur, ut vel articulus docet, ad φίλῃ additus. Idem dicebatur ποδαβρεῖς: v. Wesseling. ad Herodot. I. 55. Hac forma Priapei constanter usus

est Catullus carm. XVII. XVIII. XIX. in basi non nisi trochæum et spondeum usurpans. Unde XIX. 11. scribendum,

primitus tenera virens spica mollis arista.

Male vulgo et post *primitus* insertum.

4. Comici Græci, ut videtur, vere polyschematistum hoc metrum esse voluerunt. Unde omnes ejus formas promiscue usurparunt. Pherecrates, sive quis alius fabulam istam, Persas, scripsit, apud Athenæum XV. p. 685. A.

ὦ μαλάχης μὲν ἕξορῶν, ἀναπνέων θ' ὑάκινθον,
καὶ μελιλάτινον λαλῶν, καὶ ῥόδα προσσειρηάς·
ὦ Φιλῶν μὲν ἀμάρακον, προσκινῶν δὲ σέλινα,
γελῶν δ' ἵπποσέλινα, καὶ κοσμοσάνδαλα βαίνων,
ἔγχει, κἀπιβόα τρίτον Παίαν', ὡς νόμος ἐστίν.

Verissimam esse puto Dalecampii emendationem ἕξορῶν, pro ἕξερῶν. Ibidem is, qui Μεταλλεῖς, fabulam Pherecrati adscriptam, fecit,

ἵπ' ἀναδενδράδων ἀπαλὰς ἀσπαλάθους πατῶν τις
ἐν λειμῶνι λατοφόρῳ, κύπειρόν τε δροσῶδη,
κἀνθρῦσκου, μαλακῶν τ' Ἴων λείμακα, καὶ περιφύλλου.

Libri πατῶντες, quod frustra quis defendat. Gaisfordius quum ad Hephæstionem p. 354. adnotavit, vidisse Heringam Obs. p. 224. ad hoc metrum redigenda esse verba Eupolidis apud Athenæum p. 656. F. ex adversariis suis hæc dedit, non inspecto Athenæo, ut vel ex eo intelligitur, quod errorem in numero paginæ, qui apud Heringam est, repetiit. Leguntur ista Eupolidis verba lib. XIV. p. 646. F. nec Priapeos, sed Cratineos esse hos versus vult Heringa. At ne Cratinei quidem sunt, sed Pherecratei, forma logædica, nisi primus dactylicus, reliqui logædici sunt. Nam videtur hic locus, cujus partem Athenæus etiam p. 630. A. affert, ex carmine antistrophico depromptus esse:

ὅς Χαρίτων μὲν ὀμιχεῖ,
καλλαβίδας δὲ βαίνει,
σησαμίδας δὲ χέζει,
μῆλα δὲ χρέμπτεται . .

5. Dactylus in basi invenitur in versibus, quos affert scholiastes Theocriti in prolegomenis de differentia carminum bucolicorum:

δέξαι τὰν ἀγαθὰν τύχην, δέξαι τὰν ὑγιάν,
ἂν φέρομεν παρὰ τῆς θεοῦ, ἂν ἐκαλέσατο τίνα.

Hos versus non recte in heroicos mutatos esse monui in observationibus ad poëtas bucolicos, quas Schæferus editioni suæ Sophoclis præmisit, p. VIII.

6. Cæterum versus Priapei a grammaticis etiam in asynartetis numerantur: unde factum, ut versui heroico, quum is forte ita disposita verba habet, ut Priapeus videri possit, Priapeo nomen fecerint. Veluti his Homeri et aliorum,

Κουρήτες τ' ἐμάχοντο καὶ Αἰτωλοὶ μενεχάρμαι.

cui non dictus Hylas puer, et Latonia Delos.
aut Ararim Parthus bibet, aut Germania Tigrim.
externum tulit, aut cruor hic de stipite manat.

Latinorum grammaticorum locos attulit Gaisfordius p. 308. seq. Et sane videtur versus Priapeus interdum asynartetorum more compositus fuisse, ut et syllabam ancipitem et hiatum in cæsura reciperet. Ejusmodi est exemplum, quod ex scholiasta Theocriti attuli. Apud Catullum unus tantum versus est, qui asynartetorum licentiam habet, XIX, 4.

nutrivi magis et magis, ut beata quotannis,

Comicos vero Græcorum, omninoque veteres Græcos poëtas non temere credam ea licentia usos esse.

7. His addam verba Dionysii Halicarnassensis, hominis rei metricæ male periti, qui in libro de compositione verborum cap. 4. ita scribit :
λαμβάνεσθαι δὲ πρῶτον ἐκ τῶν Ὀμηρικῶν ταυτί· (Iliad. μ. 433.)

ἀλλ' ἔχον ὥστε τάλαντα γυνὴ χερνήτης ἀληθής,
ἦτε σταθμὸν ἔχουσα καὶ εἴριον, ἀμφὶς ἀνέλκει
ἰσάζουσ', ἵνα παισὶν ἀεικέα μισθὸν ἄροιτο.

τοῦτο τὸ μέτρον ἡρωϊκὸν ἐστίν, ἐξάπου, τέλειον, κατὰ πόδα δάκτυλον βαινόμενον. ἐγὼ δὲ αὐτῶν ὀνομασθῶν τούτων μετακινήσας τὴν σύνθεσιν, τοὺς αὐτοὺς στίχους ἀντὶ μὲν ἐξαμέτρων ποιήσω τετραμέτρους, ἀντὶ δὲ ἡρωϊκῶν προσοδιακούς (ita scribendum pro προσωδικούς) τὸν τρίτον τούτων·

ἀλλ' ἔχον, ὥστε γυνὴ χερνήτης τάλαντα ἀληθής,
ἦτε εἴριον ἀμφὶς καὶ σταθμὸν ἔχουσ' ἀνέλκει
ἰσάζουσ', ἵν' ἀεικέα παισὶν ἄροιτο μισθόν.

τοιαῦτά ἐστι τὰ Πριάπεια, ὑπὸ τινῶν δὲ ἰσοφάλλια λεγόμενα, ταυτί·

οὐ βέβηλος, ᾧ τελεταὶ τοῦ νέου Διονύσου·
κἀγὼ δ' ἐξ εὐεργεσίας ὀργιασμένος ἦκα.

Brevius, qui de eadem re loquitur, Hermogenes p. 92. ed. Ald. p. 76. ed. Jo. Sturmii: εἰ γὰρ μεταμειφθῆεν κἀνταῦθα αἱ λέξεις, ἔσται τετράμετρον. At quis credat, versus, quales Dionysius composuit, a quoquam Græcorum factos esse? Solus is, qui ultimus est, ferri potest: duo priores plane claudi et elumbes sunt. Nisi quid ab librariis peccatum est. Poterant enim verba illa paullo melius in numeros istos redigi:

ἀλλ' ἔχον, ὥστε γυνὴ τάλαντα χερνήτης ἀληθής,
εἴριον ἀμφὶς ἦτε καὶ σταθμὸν ἔχουσ' ἀνέλκει.

CAP. IV.

DE METRO EUPOLIDEO.

I. SEQUITUR VERSUS Eupolideus: de quo ita scribit Hephæstio p. 61. (109) καὶ τὸ Εὐπολίδειον, τὸ καλούμενον ἐπιχοριαμβικόν, πολυσχημάτιστόν ἐστιν, ἐν ᾧ τὰς τροχαϊκὰς παρὰ τάξιν ποιῶσι δέχεσθαι τὸν σποιδεῖον· ἐνίοτε δὲ καὶ ἀντισπαστικὸν καθαρὸν ποιῶσιν· οἶον·

εὐφράνας ἡμᾶς ἀπόπεμπ' οἴκαδ' ἄλλον ἄλλοσε.
ὁ σάφρων τε χῶ καταπύγων ἄριστ' ἠκουσάτην.

Apparet, Hephæstionem multum a vera ratione aberrasse. Constat hic versus ex Glyconeo, qui choriambum in fine habet, et ex versu ad similitudinem Glyconci facto, sed pro choriambō Creticum habente.

∴ ∴ | — ∩ | — ∩ — || ∴ ∴ | — ∩ | — ∩ —

Luculentum hujus metri exemplum habemus XLV. versus Aristophanis in Nubibus, 518. seqq. ubi imperitus scholiastes hos versus trochaicos esse putat. Nequam Aristophanes ab hac, quam dedimus, descriptione discessit: neque in basi alios pedes, quam trochæum, spondeum, iambum, semel etiam tribrachum posuit v. 539.

ἐρυθρὸν ἐξ ἄκρου, παχύ, τοῖς παιδίοις ἴν' ἦν γέλωας.

Cæsuram, quæ in fine Glyconei esse debebat, neglexit sæpissime. Idque etiam alii comici fecerunt.

2. Valde enim hoc genus metri usitatum fuit in comædia. Aristophanes Anagyri fr. IX. apud. Suid. v. παραλοῦσθαι,

ἀλλὰ πάντας χερὶ παραλοῦσθαι καὶ τοὺς σπόγγους ἔαν.

Et. fr. XI. apud eundem in v. ἀπλήγιος:

ἐκ δὲ τῆς ἐμῆς χλανίδος τρεῖς ἀπληγίδας ποιῶν.

Vidit, hos versus hoc metro esse Erfurdcius in libro, cui index *Königsberger Archiv*. 1812. P. III. p. 444. ubi plura hujus metri exempla conguessit. Nec latuerat hoc Porsonum, qui hos quoque versus cum tribus aliis locis Gaisfordio indicaverat, quem vide ad Hephæst. p. 358. Eorum illum, quem Harpocratio in v. ὄξυθύμια ex Eupolidis Δήμοις affert, ita emendatum dedit:

ὄν χερὶν ἐν τε ταῖς τριάδοις, καὶ τοῖς ὄξυθυμίοις
προστροπῆται τῆς πόλεως καίεσθαι τετριγύτα.

Vide etiam Adversaria ejus p. 286. ubi Eupolidis fragmentum apud schol. Aristoph. ad Nub. 540. et 552. ita restituit:

τοὺς Ἰππέας
συνεποίησα τῷ Φαλακρῷ τούτῳ κάδωρεσμένῳ,

monetque ex eodem metri genere deprompta esse Eupolidis verba apud Hephæstionem p. 71. (132)

εἰωθὸς τὸ κομμάτιον τοῦτο.

Epicharmo quidem apud Athenæum II. p. 60. F. dubitem hoc metrum vindicare, quæ Erfurdtii conjectura fuit l. c. p. 444. Pherecrates apud Athenæum VII. p. 316. E.

ἐνθρύσκοις καὶ βρακάνοις

*καὶ στραβήλοισι ζῆν' ὀπόταν δ' ἤδη πεινῶσι σφόδρα,
πολύποδας νύκτωρ περιτρέγειν αὐτὰν τοὺς δακτύλους.*

Sic fortasse hæc constituenda sunt, deletis verbis ὥσπερ εἰ τοὺς ante πολύποδας. Servans vulgatam scripturam aliquot verba in medio omissa putabat Erfurdlius p. 443. Astydarnas tragicus in Hercule satyrico apud Athen. X. p. 411. A. unde apparet etiam in satyricis fabulis usurpatum esse hoc metrum :

*ἀλλ' ὥσπερ δειπνοῦ γλαφυροῦ ποικίλην εὐωχίαν
τὸν ποιήτην δεῖ παρέχειν τοῖς θεαταῖς τὸν σοφόν'
ἰν' ἀπίη τις τοῦτο λαβάν, καὶ φαγάν τε καὶ πιάν,
ᾧ χαίρει, καὶ σκευασία μὴ μί' ἢ τῆς μουσικῆς.*

Alexis in Trophonio ibidem p. 417. F.

*νῦν δ' ἵνα μὴ παντελῶς Βοιωτίοι
Φαίησοθ' εἶναι τοῖς διασύρειν ἡμᾶς εἰδισμένοις,
ὡς ἀκίνητοι συνιεῖν, βοᾶν καὶ πονεῖν μόνον,
καὶ δειπνεῖν ἐπιστάμενοι διὰ τέλους τὴν νύχθ' ὄλην,
γυμνοῦσθ' αὐτοὺς ᾄττον ἅπαντες.*

Sic scribendum hoc fragmentum, cujus tertium versum tentaverat Erfurdlius p. 416. intactum reliquerat Porsonus apud Gaisfordium p. 358. Συνιεῖν scripsi pro νῦν εἶναι. Pherecrates in Ἴπνω sive Παννυχίδε apud Athen. XIII. p. 612. A.

*κᾶτα μυροπᾶλιν τί μαδόντ' ἄνδρ' ἐχρῆν καθήμενον
ἰψηλῶς ἐπὶ σκιαδείῳ, κατεσκευασμένον
συνέδριον, τοῖς μειρακίοις ἰν' ἐλάλει δι' ἡμέρας ;*

Primum versum emendavit Erfurdlius p. 444. In tertio legebatur οὐ post συνέδριον, et aberat ἰν'. Idem in eadem fabula ibidem :

*αὐτίκ' οὐδεὶς οὔτε μαγείρηναιαν εἶδε πάποτε,
οὐ μὲν οὐδέ γ' ἰχθυοπάλαιαν.*

Sequentia verba, ἐκάστῳ γὰρ γένει ἀρμόζοντα δεῖν εἶναι καὶ τὰ τῆς τέχνης, non Pherecratis verba sunt, sed Athenæi, quæ ille ex mente Solonis loquitur. Cratinus in Μαλλιάκοις apud Athen. XV. p. 685. B. C. (681. A.)

*παντοίοις γε μὴν κεφαλὴν ἀνθέμοις ἐρέπτομαι,
λειρίοις, ῥόδοισι, κρίνοις, κοσμοσανδαίοις, ἴοις,
καὶ σισυμβροίοις, ἀνεμῶνων κάλυξί τ' ἠριναῖς,*

ἐρπύλλω, κρόκοις, ὑακίνθοις, ἐλιχρέστου κλάδοις,
 οἰνάνθησιν, ἡμεροκάλλι τε τῷ φιλουμένῳ,
 ἀνδρῆσκου φάβη . . . . .
 τῷ τ' ἀειφρούρῳ μελιλώτῳ κάρα πυκάζομαι·
 καὶ γὰρ κύτις αὐτόματος παραμίνοντος ἔρχεται.

In ultimo versu addidi γάρ, et correxi vulgatum παρὰ μείδοντος. ETE-
 NIM CYTISUS, inquit, ULTRO, ME MANENTE, AFFERTUR. V. 4. præ-
 stat fortasse ὑακίνθοισιν.

3. In his exemplis omnibus nihil est, quod polyschematistum esse hoc metrum arguat. Quin locus ille Aristophanis in Nubibus, ubi de XLV. versibus nullus est, qui aliam in priori parte formam Glyconeï habeat, magis etiam monet, ut polyschematistorum licentiam excludendam putemus. Accedit quod ne grammatici quidem alias formas commemorant: qui propterea tantum hoc metrum polyschematistis accensuerunt, quod utraque in parte pro trochæo, qui post basin est, etiam spondeum recipit. Vide, quæ scholiastes Hephæstionis p. 61. (105) ubi recte Pauwius πολυσχημάτιστον pro ἀσυνάρτητον scribi jubet, et seqq. de metro Priapeo et Cratineo adnotavit. Fattendum est tamen, quum metrum Eupolideum in priore parte Glyconeum habeat, non repugnare, etiam alias Glyconeï formas eo in metro usurpari potuisse. Cujus rei tenuem quamdam suspicionem faciunt duo fragmenta apud Athenæum, unum Pherecratis, sive quisquis Persas fecit, III. p. 78. D.

ἦν τ' ἡμῶν σῦκόν τις ἴδη διὰ χρόνου νέον ποτε,
 τῷ φθαλμῷ περιμάττομεν τούτῳ τῶ τῶν παιδίων.

Ita Erfurdcius p. 443. addens articulum τῶ. Facili tamen mutatione, ut ibi adnotavi, etiam usitatam formam restitui licet;

τῷ φθαλμῷ τούτῳ περιμάττομεν τῶ τῶν παιδίων.

Alter locus, qui Eupolidis est in Adulatoribus, ipsius Athenæi culpa, ut videtur, consulto aliquot verba omittentis, majori etiam dubitationi obnoxius est. Eum metro Eupolideo scriptum videri jam olim in libro de emend. rat. Gr. gr. p. 26. indicavi. Sed restitui eum posse, propemodum desperavi. Verba sunt apud Athenæum VII. p. 286. B. παρὰ τῷδε Καλλιᾷ πολλὴ θυμηδία, ἵνα πάρα μὲν κάραβοι, καὶ βατίδες, καὶ λαγῶ, καὶ γυναῖκες εἰλίποδες. Et iterum p. 400. B. hæc affert; ἵνα πάρα μὲν βατίδες καὶ λαγῶ καὶ γυναῖκες εἰλίποδες. Unde hæc fortassis erui poterunt;

· παρὰ τῷδε, Καλλιᾷ, πολλὴ δὲ θυμηδία,
 · . . . . βατίδες, καὶ λαγῶ,
 καὶ γυναῖκες εἰλίποδες.

CAP. V.

DE METRO CRATINEO.

1. METRUM Cratineum ab Eupolideo, de quo modo explicatum est, non nisi eo differt, quod in priore parte choriambicum est, ex eo genere, quod ipsum quoque cum Glyconeo permutatur: posterior pars eadem est, quæ in Eupolideo;

— — — — — | — — — — — || . . . | — — — — —

Hephæstio p. 56. (96): ἔστι γὰρ ἐκ χοριαμβικοῦ ἐπιμίκτου, τοῦ τὴν δευτέραν ἰαμβικὴν ἔχοντος, καὶ τροχαικοῦ ἐφθήμερου·

Εὐΐε κισσοχαῖτ' ἀναξ, χαῖρ' ἔφασκ' Ἐκφαντίδης,
πάντα φορητά, πάντα τολμητὰ τῷδε τῷ χορῷ,
πλὴν Ξενίου νόμοισι, καὶ Σχοινίανος, ᾧ Χάρων.

τὸ μὲν οὖν καθαρὸν Κρατίνειον τοιοῦτόν ἐστι· πολυσχημάτιστον δὲ αὐτὸ πεποιή-
κασιν οἱ κωμικοί. τοὺς γὰρ σπονδαίους τοὺς ἐπιπίπτοντας ἐν τοῖς ἰαμβικοῖς καὶ
τοῖς τροχαικοῖς, παρὰ τάξιν παραλαμβάνουσιν ἐν ταῖς μέσαις συζυγίαις, τῇ τρο-
χαικῇ καὶ τῇ ἰαμβικῇ. Εὐπόλις δὲ ἐν τοῖς Ἀστρατεύτοις καὶ ἀτακτοτάτως
συνέθηκε τὸ εἶδος· πῆ μὲν γὰρ τοιαῦτα ποιῶ.

ἄνδρες ἐταῖροι, δεῦρο δὴ τὴν γνώμην προσίσχετε,
εἰ δυνατόν, καὶ μὴ τι μείζον πρᾶττουσα τυγχάνει·

πῆ δὲ τοιαῦτα,

καὶ ξυνεγνώμην ἀεὶ τοῖς ἀγαθοῖς φάγοισιν·

ὡσθ' ὅλον αὐτὸ χοριαμβικὸν ἐπιμίκτον γενέσθαι, ὅμοιον Ἀνακρεοντείῳ τῷδε·

Σίμαλον εἶδον ἐν χορῷ πηκτίδ' ἔχοντα καλὴν·

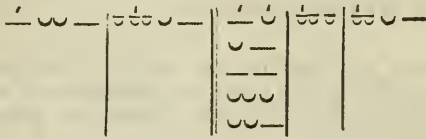
πῆ δὲ καὶ ἄλλοις ἐχρήσατο λίαν ἀτάκτοις σχήμασι. Iterum hæc, sed pau-
cis attingit p. 61. (109) καὶ τὸ Κρατίνειον δὲ τὸ ἀσυνάρτητον ἐκ χοριαμβικοῦ
καὶ τροχαικοῦ πολυσχημάτιστόν ἐστιν. ἀρκέσει τοῦτο δεῖξαι ἢ παράβασις ἢ ἐν τοῖς
Ἀστρατεύτοις Εὐπόλιδος πᾶσα, ἵνα μὴ νῦν μηκύναμεν παραδείγματα παρατιθέ-
μενοι.

2. Docere hæc possunt, quanta Hephæstionis, omninoque gram-
maticorum fuerit imperitia. Nam non solum metrum hoc non est
polyschematistum, nisi in priore parte aliæ formæ, quam illa, quæ in
exemplis istis omnibus est, usurpatæ sunt, quod non videtur factum
esse, quum ea de re taceat Hephæstio: sed illud ne fieri quidem po-
tuit, ut Cratineum metrum etiam hanc formam reciperet,

καὶ ξυνεγνώμην ἀεὶ τοῖς ἀγαθοῖς φάγοισιν,

qui versus plane alius metri est. Nimirum ita statuendum puto, pa-
rabasin istam, ut solitum est, in partes quasdam sibi respondentēs

dispositam fuisse, easque partes certis in locis, veluti in fine, Cratineis versibus additum habuisse hunc, qui choriambica catalexi finitur. Cæteras autem licentias, quas memorat Hephæstio, non dubitandum est eas fuisse, quæ ex ipsa metri Cratinei natura prodeunt: quæ ipsæ fortasse non omnes usurpatæ sunt:

Aperte vitiosus foret versus, qualis unus est eorum, quos affert Hephæstio, si ita, ut apud hunc legitur, scripsisset Eupolis:

ἄνδρες ἑταῖροι, δεῦρ' ἤδη τὴν γνώμην προσίσχετε.

At quis dubitabit, δεῦρο δὲ eum dedisse? Cæterum miror, in illo Eupolidis versu, quem dixi certis tantum in locis parabæos illius positum videri, Gaisfordium *ξυνεγινόμεν* edidisse, quia sic scribebat Valckenarius ad Phæn. 360. p. 128. Schæfero ad schol. Apollonii Rhod. p. 165. talis videbatur hic Valckenarii error esse, ut eum calami aberratione excusandum putaret.

CAP. VI.

DE CHORIAMBICO POLYSCEMATISTO.

1. ILLE ipse versus, quem Hephæstio, ut modo indicatum est, perperam pro forma versus Cratinei habuit,

*Σίμαλον εἶδον ἐν χορῶν πηκτίδ' ἔχοντα καλήν
καὶ ξυνεγινόμεν ἄσι τοῖς ἀγαθοῖς φάγροισιν.*

etsi non videtur polyschematistis esse, tamen hic commemorandus erat, ut qui propterea, quod compositus est ex duabus Glyconei et Pherecratei formis, natura sua non excluderet polyschematistis licentiam. Vidimus enim utriusque partis formam supra in versu Priapeo cum aliis formis commutatam: ut in hoc,

καὶ μελιλάτινον λαλῶν, καὶ ῥῖδα προσσηρῶς.

2. Verum etsi potuit hic versus polyschematistis modo tractari, vereor tamen ne id non sit factum. Certe in fragmento Adulatorum Eupolidis apud Athenæum VI. p. 236. E. quod XVI. versibus constat, choriambica forma constanter servata est:

*ἀλλὰ δίαταν, ἣν ἔχουσ' οἱ κόλακες, πρὸς ὑμᾶς
λίζομεν· ἀλλ' ἀκούσαθ', ὡς ἐσμὲν ἅπαντα κομφοὶ*

ἄνδρες· ὅτοιςι πρῶτα μὲν παῖς ἀκόλουθός ἐστιν,
 ἀλλότριος τὰ πολλά, μικρὸν δὲ τι κάμνον αὐτοῦ·
 ἰματίῳ δὲ μοι δὴ ἔστων χαριέντε τούτω,
 οἷν μεταλαμβάναν ἀεὶ θάτερον, ἐξελεύων
 εἰς ἀγοράν· ἐκεῖ δ' ἐπειδὴν κατίδω τιν' ἄνδρα
 ἠλίθιον, πλουτοῦντα δ', εὐθὺς περὶ τούτον εἶμι.
 πάν τι τύχη λέγων ὁ πλουτᾶξ, πάνυ τοῦτ' ἐπαινώ,
 καὶ καταπλήττομαι, δοκᾶν τοῖσι λόγοισι χαίρειν.
 εἴτ' ἐπὶ δεῖπνον ἐρχόμεσθ' ἄλλυδις ἄλλος ἡμῶν,
 μᾶζαν ἐπ' ἀλλόφυλον· οὐ δεῖ χαριέντα πολλά
 τὸν κόλακ' εὐθὺς λέγειν, ἢ φέρεται θύραζε.
 οἶδα δ' Ἀκίστορ' αὐτὸ τὸν στιγματίαν παθόντα.
 σκάμμα γὰρ εἴπ' ἀσελγές, εἴτ' αὐτὸν ὁ παῖς θύραζε
 ἐξαγαγὼν ἔχοντα κλοῖον παρῖδωκεν Οἰνεῖ.

Ita hunc locum scribendum puto, partim ex meis emendationibus, in lib. III. de metris p. 389. propositis, partim ex correctionibus Porsoni apud Gaisfordium p. 296. In quarto versu Porsonus, μικρὸν δὲ τὸ κάμνον αὐτοῦ, sententia aut non satis commoda, aut non satis apte expressa, ut mihi quidem videtur. Quare servavi quod olim proposueram, quodque in libris est, non nisi eo discedentibus, quod κάμνον habent. Hoc dicit: SERVULUM HABEO, PLERUMQUE ALIENUM, IN QUO MIHI NON NISI PAULLUM QUID JURIS EST.

CAP. VII.

DE EPIONICO POLYSCEMATISTO.

I. NULLO modo polyschematistis accenseri debebat metrum epionicum. De eo sic scribit Hephæstio p. 60. (108.) τάχα δὲ καὶ τὸ καμνικόν, τὸ καλούμενον ἐπιωνικὸν πολυσχημάτιστον συνέθεσαν. μάλιστα δ' ἐν αὐτῷ ἀταξία πολλή, ἢ τοὺς σπονδειοὺς ἐπὶ ἀρετίου χώρας ἔχοντα τῶν ἰαμβικῶν συζυγιῶν, εἶον παρ' Εὐπόλιδι ἐν Χρυσῷ γένει·

ὦ καλλίστη πόλι πασῶν, ὅσας Κλέων ἐφορᾷ,
 ὡς εὐδαίμων πρότερόν τ' ἦσθα, νῦν δὲ μᾶλλον ἔσει.

Priscianus in libro de metris comicis addit huic loco alium ejusdem poetæ, p. 1329.

ἔδει πρῶτον μὲν ὑπάρχειν πάντων ἰσηγορίαν,
 πῶς οὖν οὐκ ἂν τις ὁμιλῶν χαίροι τοιᾶδ' πόλει,
 ἴν' ἔξῃστιν πάνυ θεῖν τῷ γε τὴν ἰδιάν.

Sic fortasse hi versus scribendi sunt, in quibus restituendis Arnaldo multo felicior fuit Jos. Scaliger, cui usque ad ἔξῃστι omnia debentur. Reliqua apud Priscianum ita scripta sunt πάνυ δ' ἐν (ed. Junt. πᾶν ὕλεν) τῷ κακῷ γε τὴν ἰδέαν. Sensus est, UBI VEL MALO HOMINI SUAM VIAM CURRERE LICET.

2. Hoc metrum grammaticis visum est polyschematistum esse, quia compositum putabant ex dipodia iambica et Ionico a minore:

υ υ υ υ | υ υ υ υ || υ υ υ υ | υ υ υ υ

Hinc et nomen ei fecerunt epionici, et dipodias iambicas spondeo in paribus locis vitiari existimarunt. At neque vitium in his numeris est, neque vero vestigium numeri Ionici: sed ita metiendum est hoc genus:

υ υ υ υ | υ υ υ υ || υ υ υ υ | υ υ υ υ

Nec mirarer, si mediam amphibrachi interdum etiam solvissent. Cæsuram, quæ in fine prioris partis est, non ubique, ut apparet, servarunt.

CAP. VIII.

DE VERSIBUS ASYNARTETIS.

1. ASYNARTETORUM definitio, quæ a grammaticis prodita est, mira laborat ambiguitate. Hephæstio ita scribit p. 48. (83) γίνεται δὲ καὶ ἀσυνάρτητα, ὁπότεν δύο κῶλα μὴ δυνάμενα ἀλλήλοις συναρτηθῆναι, μηδὲ ἕνασιν ἔχειν, ἀντὶ ἐνὸς μόνου παραλαμβάνηται στίχου. Nam quid est hoc, duo membra non posse conjungi, unaque perpetuitate comprehendi? Naturam numerorum si spectamus, nullus numerus, qui quidem absolutus et integer est, cum alio cohæret: unde versus omnes, qui ex pluribus ordinibus constant, asynarteti dicendi forent. At hoc quidem non respexerunt grammatici: sed quod illi dicunt, versus asynartetos nexu et cohærentia destitutos esse, eo nihil aliud volunt, quam diversos numeros in unum versum conjungi, qui ob id ipsum, quia diversi sunt, neque eodem pede incedunt, certis in locis finem unius numeri, alteriusque initium observari jubent. Hæc vero definitio perexiguæ utilitatis est: nihil enim interest, utrum similes an dissimiles, utrum consociabiles, an contrarii numeri, utrum integræ, an non integræ dipodiæ conjungantur. Quid est enim, quare hos numeros asynartetos esse contendamus,

υ υ υ υ | υ υ υ υ || υ υ υ υ | υ υ υ υ
υ υ υ υ | υ υ υ υ || υ υ υ υ | υ υ υ υ

hunc autem negemus asynartetum esse:

υ υ υ υ | υ υ υ υ || υ υ υ υ | υ υ υ υ

Nihilominus grammaticis, qui versus non in ordines suos, sed in pedes dipodiasve distribuere consuevissent, ita videri necesse erat, singulare genus esse, in quo aperte diversi numeri dipodiæve consociati essent. Eosque illi asynartetos vocarunt. Unde scholiastes He-

phæstionis p. 52. (83.) quot omnino formæ cogitari asynartetorum possint, definire conatur. Neque diversa est ratio, qua Marius Victorinus p. 2552. seqq. et 2587. seqq. de hoc genere versuum disserit. Plotius vero p. 2664. asynartetos non modo cum polyschematistis confundit, sed eos quoque versus hac aprellatione comprehendit, in quibus solutio aliqua admissa sit: ex quo satis intelligitur, parum ei cognitam horum versuum naturam fuisse.

2. Multo rectius R. Bentleius, vir metricæ quoque artis scientia eximius, asynartetorum naturam perspexerat: de qua accurate explicuit ad Horat. epod. XI. non tamen, ut planè rem exhauriret. Nam si versus asynarteti ex duobus vel pluribus versiculis constant, nulla verborum perpetuitate junctis, ideoque in commissura partium et syllabam ancipitem et hiatum habentibus, non potest intelligi, cur istiusmodi metra uno versu comprehendendi, non in plures distingui debeant. Etenim duo versiculi, cohærentia illa, quam *συνάφειαν* Græci vocant, carentes, non minus duo sunt, si uno versu conjuncti, quam si in duos discreti scribuntur. Ex quo consequeretur, ineptam aprellationem esse, quæ ab re plane fortuita esset repetita. Eodemque modo quid impediret integras strophas in unum prælongum versum conjungere? Quæ quum ita sint, non dubitandum esse puto, quin magis recondita quædam caussa fuerit, quare versibus istis hoc nomen imponeretur, eaque talis, ut ne potuerint quidem in plures versus distribui.

3. Itaque veram rationem asynartetorum hanc esse puto, ut duo numeri, sive quis versiculos dicere malit, cohæreant quidem, unumque versum efficiant, sed vinculum illud laxius sit, et negligi, si poëtæ lubeat, perpetuitas verborum possit. Nihil huic rei declarandæ aptius inveniri potest, quam exemplum comicorum Latinorum, qui, ut supra sæpius observatum est, in tetrametris trochaicis, iambicis, anapæsticis hanc ipsam rationem, quam propriam esse asynartetorum modo diximus, multis exemplis comprobant. Satis erit, in uno rem declarasse. Plautus in Amphitr. I. 1, 35.

qui multa Thebanó poplo – acérba objecit fúnera.

Aperte hic versus asynartetus est, ut hiatus monstrat. Quod si omnes isti versus hujusmodi essent, aut saltem verbum in omnibus cum quarto iambo finiretur, quis dubitaret, qui nunc tetrametri habentur, singulos in duo dimetros distinguere? At quum etiam tales inveniantur, qualis est v. 39.

regique Thebanó Creonti régnum stabilivít suum,

manifestum est, binos unum constituere versum: qui ob id ipsum asynartetus vocatur, quia partes ejus cohærent quidem, sed tamen laxo vinculo, ut, si placeat, etiam pro non cohærentibus haberi possint.

4. Ex his intelligitur, valde anceps esse iudicium de versibus asynartetis. Nam neque omnes, qui ex diversis ordinibus compositi sunt, continuo, ut grammaticis placuit, asynarteti erunt, sed ii tantum, in quorum commissuris *συνάφειαν* negligi concessum est: quæ res

ex usu poëtarum est cognoscenda: neque vero omnes, in quibus *συνάφεια* negligitur, hac sola caussa putandi sunt asynarteti esse, nisi constet, aut credibile sit, commissuram etiam in mediis vocibus esse factam, quæ res sola non duo, sed unum eos versum constituere ostendit. Itaque ut certissime asynarteti sunt tetrametri isti comico-
rum Latinorum, ita apud Græcos quoque videndum, ne aliquot hujus-
modi versus lateant in iis carminibus, quæ ex strophis compositæ
sunt. Sed hoc non est hujus loci. Illud vero non dubitem affirmare,
plurimos versus, qui ab Hephæstione asynartetis adnumerantur, non
esse asynartetos. Veluti pentametrum elegiacum, in quo quæ duæ
partes conjunctæ sunt, adeo ab asynartetorum libertate puræ servan-
tur, ut neque hiatum commissura admittat, syllabam ancipitem autem
rarissime recipiat.

5. Inventor versuum asynartetorum Archilochus fuisse traditur. Unde credibile est, quæ ex hoc exempla asynartetorum proferuntur, jure asynartetos numerari posse. Quamquam non ita fidem habeam grammaticis, ut omnes versus, quos illi ad hoc genus referunt, asynartetos esse credam.

6. Commemorabo hæc exempla Hephæstione duce. Is igitur ita p. 48. (83.) *πρῶτος δὲ καὶ τούτοις Ἀρχίλοχος κέχρηται· πῆ μὲν γὰρ ἐποίησεν ἐκ τῆ ἀναπαιστικῆς ἐφθνημιμεροῦς καὶ τροχαϊκῆς ἠμιολίου, τοῦ καλουμένου ἰδυφαλλικοῦ,*

Ἐρασμονίδῃ Χαρίλαε, χρεῖμά τοι γελοῖον.

τοῦτο δὲ οἱ μετ' αὐτὸν οὐχ ὁμοίως αὐτῶ ἔγραψαν· οὗτος μὲν γὰρ τῆ τε τομῆ δι' ὅλου κέχρηται τῆ τοῦ ἐφθνημιμεροῦς, καὶ σπονδείους παρέλαβεν ἐν τῷ ἀναπαιστικῷ κωλῶ οἶον,

ἀσπῶν δ' οἱ μὲν κατόπισθεν ἦσαν· οἱ δὲ πολλοί.

οἱ δὲ μετ' αὐτὸν τῆ μὲν τομῆ ἀδιαφόρως ἐχρήσαντο, ὡσπερ Κρατῖνος·

*χαῖρ', ᾧ μὲν' ἀχερείογελας ὄμιλε, ταῖς ἐπιβδαῖς,
τῆς ημετέρας σοφίας κριτῆς ἀρίστε πάντων,
εὐδαίμων' ἔτικτέ σε μήτηρ ἰκρίων ψόφῃσιν.*

ἐναυθὰ γὰρ ὁμοίως τὸ τρίτον τέτμηται τοῖς Ἀρχιλοχείοις, τὰ δὲ πρὸ αὐτοῦ δύο, πρὸ συλλαβῆς. καὶ μέντοι καὶ τοὺς σπονδείους παρετήσαντο τοὺς ἐν τῷ μίσῳ οἱ μετὰ τὸν Ἀρχίλοχον, οὐχ ὡς ἀναπαιστικὸν ἠγούμενοι, ἀλλὰ προσοδιακόν, τὸ ἐξ Ἰωνικῆς καὶ χοριαμβικῆς, τῆς Ἰωνικῆς καὶ βραχυσίας τὴν πρώτην δεχομένης. δύναται δὲ καὶ εἰς τρίτον ἀνάπαιστον (non opus, ut ex Hotchkisii conjectura εἰς γ' ἀναπαιστους scribatur) διαιρεῖσθαι, εἰ ἀπὸ σπονδείων ἀρχοῖτο, οἶον τὸ Σαπφούς,

αὐτὰ δὲ σύ, Καλλιόπα.

τοῦ προσοδιακοῦ ὃν (sic scribendum puto pro ἐν) καὶ τοῦτο εἶδος, τὸ ἐξ Ἰωνικοῦ καὶ χοριαμβικοῦ συγκείμενον. τὸ τοίνυν ἀναπαιστικὸν εἴ τις οὕτω διαιροῖτο, εὐρήσει τῷ προσοδιακῷ ἐφαρμόζον. ἐὰν μὲν γὰρ σπονδεῖον ἔχη τὸν πρῶτον, τοὺς δὲ ἐξῆς ἀναπαιστους, τὰς τοῦ δευτέρου ἀναπαιστου δύο βραχυσίας προστιθείς τῷ σπονδεῖῳ, ποιήσει Ἰωνικὸν ἀπὸ μείζονος, οἷς ἐξῆς χοριαμβος. δύναται δὲ καὶ ἀπὸ ἀναπαιστου, καὶ ἀπὸ δακτύλου ἀρχῆται τὸ ἀναπαιστικόν, ὡς Ἰωνικὸν λελυμένον

παραλαμβάνεσθαι, τοῦ ἐξῆς χοριάμβου γενομένου· διὰ τοῦτο καὶ ἀπὸ ἰάμβου ἀρχονται ἐν τῷ ἀναπαιστικῷ, ὡσπερ Ἀρχιλόχος ἐν τῷ,

Ἐρασμονίδη Χαρίλαι,

ὡς δυναμένου καὶ τοῦ παίανος δευτέρου ἀντὶ Ἴωνικοῦ τοῦ ἀπὸ μείζονος παραλαμβάνεσθαι, ἵνα μὴ ἀπεικὸς τῷ προσοδιακῷ γένηται τὸ ἀναπαιστικόν. παραιτοῦνται τοῖνυν τοὺς ἐν μέσῳ σπονδαίους, ἵνα μὴ ἀλλότριον γένηται τὸ ἀναπαιστικὸν τοῦ προσοδιακοῦ, ὅπερ ἔστιν ἐξ Ἴωνικοῦ καὶ χοριαμβικοῦ· δύναται δέ τις βιαζόμενος καὶ ἐξῆς ὄντων δύο σπονδαίων, ὡς παρ' Ἀρχιλόχῳ,

ἀστῶν δ' οἱ μὲν κατόπισθεν,

τὸν πρῶτον σπονδαῖον καὶ τὴν πρῶτην (deest in libris πρῶτην) τοῦ δευτέρου συλλαβὴν Μολοσσὸν ποιήσας, καὶ λαβὼν αὐτὸν ἀντὶ Ἴωνικοῦ τοῦ ἀπὸ μείζονος, τὸν ἐξῆς χοριάμβον ποιῆσαι· εἰ μὴ ἄρα ἐν τῷ προσοδιακῷ ἢ συναίρεσις τοῦ Ἴωνικοῦ, τοῦτ' ἔστιν ὁ Μολοσσός, μὴ ἐμπίπτει. ὑπονόησει δ' ἂν τις καὶ τρίτην διαφορὰν εἶναι τῷ Ἀρχιλόχῳ πρὸς τοὺς μετ' αὐτόν, καθ' ἣν ἀναπαίστω δοκεῖ τῷ πρῶτῳ χρῆσθαι,

ἐρέω, πολὺ φίλταδ' ἑταίρων, τέρψεται δ' ἀκούων.

Φιλέειν στυγνὸν περ ἔοντα, μηδὲ διαλέγεσθαι.

ᾧ οὐκ ἐχρήσαντο ἐκείνοι· φαίνεται δ' οὐδ' αὐτὸς κεχρημένος· δύναται γὰρ ἀμφοτέρω κατὰ συνεκφήνησιν εἰς ἰάμβον περιίτασθαι· ἢ δὲ τοῦ ἀναπαίστου φαντασία γέγονε διὰ τὴν Ἴωνικὴν ἐν ἑκατέρῳ διαίρεσιν· ὥστε τὰς προειρημένας δύο μόνως διαφορὰς εἶναι τοῖς νεωτέροις πρὸς τὸν ἰαμβοποιὸν Ἀρχιλόχον. Κρατῖνος δὲ ὅταν λέγῃ ἐν τοῖς Ἀρχιλόχοις,

Ἐρασμονίδη Βάδιππε, τῶν ἄωρολείων,

τοῦτο τὸ μέτρον ἀγνοεῖ ὅτι οὐκ ἀντικρὺς μιμεῖται τοῦ Ἀρχιλόχου τὸν Ἐρασμονίδη.

7. Attuli hæc eo fine, ut intelligeretur, quot quamque inanes quæstiones grammatici in rebus apertissimis movere soleant. Numeri hujus versus sunt dactylici cum anacrusi iambica, et trochaici:

⊖ — — — — — | — — — — —

Atque in primo dactylo Archilochus etiã spondeum ferendum judicavit: unde, ubi primum spondeorum mentionem facit Hephæstio, in ed. Turn. scriptum est, καὶ σπονδαίους παρέλαβεν ἐν τῷ ἀναπαιστικῷ κῶλῳ δύο. Nec sane crediderim, pro secundo quoque dactylo spondeum admissum esse, quod eo in loco hic pes numerum nimis gravat, et insuaviter tardum reddit. Anacrusis quum sit iambica, i. e. monosyllaba, anceps est. Non videtur autem Archilochus disyllabam anacrusin posuisse: quod et ex iis, quæ hic disputat Hephæstio, et magis ex illis intelligitur, quæ idem p. 27. (47) de anapæstis disserens scribit: ubi quum hunc versiculum,

Ἐρασμονίδη Χαρίλαι,

anapæsticum esse dixisset, addit; ἐχρήσατο δὲ τῷ πρῶτῳ ποδὶ καὶ ἰάμβῳ, ὡς καὶ ἐκ τοῦ παραδείγματός ἐστι δῆλον, καὶ σπονδαίῳ,

Δήμητρὶ τε χεῖρας ἀνέζων.

ἀναπαίστω δὲ τῷ πρώτῳ ποδὶ ἐπὶ δύο μόνον στίχων κεχεῖσθαι δοκεῖ,
ἐρέω πολὺ φίλταθ' ἑταίρων,
καὶ πάλιν,

Φιλέειν στυγρὸν περ ἔοντα

ταῦτα δὲ ἀμφότερα κατὰ συνεκφάνησιν ἰαμβον ἔχει τὸν πρῶτον πόδα.

8. Prosodiacum vocant grammatici numerum, qui ex Ionico a majore, sive pæone secundo, Molossove, et choriambo constat. Scholiastes Aristophanis ad Nub. 652. ὁ δὲ ἐνόπιος, ὁ καὶ προσοδιακὸς καλούμενος ὑπὸ τινῶν, σύγκειται ἐκ σπονδαίου καὶ πυρρήχιου καὶ ἰάμβου. συνεμπίπτει δὲ οὗτος ἤτοι τριποδία ἀναπαιστικῇ, ἢ βάσει δυσίν, Ἰωνικῇ καὶ χοριαμβικῇ. Respicit ad hunc locum etiam ad Aves v. 738. ubi versum, qui syllaba longior est, prosodiacum vocat; legebat enim ibi,

νάπαις, κορυφαῖς τ' ἐν ὀρείαις.

Etiam Hephæstionis scholiastes p. 52. seq. (85. seq.) his similia habet: ex quibus hæc tantum afferam: ἔσθ' ὅτε γὰρ καὶ τὰς ἰαμβικὰς ἐπιμιγνύουσι ταῖς κατελεγεμέναις συζυγίαις, τῇ τε Ἰωνικῇ, καὶ τῇ χοριαμβικῇ, πάλιν προσοδιακὸν καλοῦντες, ὡς περ Εὐπόλις ἐν ταῖς Πόλεσιν·

ᾧ δέσποτα, καὶ τὰδε νῦν ἄκουσον, ἂν λέγω σοι·

Ἐφθημιμερὲς γὰρ ἰαμβικὸν τῷ προσοδιακῷ τῷ καθαρῷ ἐπιμέμικται, καὶ προσοδιακὸν ὁμοίως καλεῖται. ἰστέον δὲ, ὅτι τὸ προσοδιακὸν δεχεταὶ Ἰωνικὸν ἀπὸ μείζονος, παῖωνα δεύτερον, ἢ Μολοττόν, καὶ χοριάμβον ὅπερ ἀποβολῇ τοῦ πρώτου ποδὸς ποιεῖ ἀναπαιστικὸν τὸ ἔξῃς. Ita scribendum. Usi sunt hoc metro Aristophanes in fine Vesparum inde a v. 1528. et Eccles. 580. Euripides apud Athen. IV. p. 158. F. dubitaturque Gaisfordius, an duobus versiculis in unum conjunctis hoc metrum restituendum sit in Medea 990. 996. Idem eodem loco p. 341. hæc quoque exempla, a Porsono sibi indicata, commemorat: Eubuli apud Athenæum III. p. 105. F. Diphili ibidem XI. p. 499. C. Phrynichi ibidem XIII. p. 564. F. et 604. A. Duos alios Cratini apud eundem scriptorem locos, quos idem citavit, emendatos adscribam. XII. p. 553. E.

θάπαλὸν δὲ

σισύμβριον, ἢ ῥόδον, ἢ κρένον παρ' οὓς ἐθάκει·
παρὰ χερσὶ δὲ μῆλον ἔχων σκίπωνά τ' ἠγόραζεν.

Et VIII. p. 344. F. ubi hic versus cum alio alternat,

Λάμπωνα, τὸν οὐ βροτῶν

ψῆφος δύναται φλεγυρὰ δειπνοῦ φίλων ἀπειργεῖν.
νῦν δ' αὖτις ἐρυγγάνει.

βρέκει γὰρ ἅπαν τὸ παρὸν· τρίγλη δὲ καὶ μάχοιτο.

9. Addam his pauca. Cæsuram Hephæstio dicit ab Archilochō constanter factam esse ita, ut posterior pars esset versus ithyphallicus:

σ ᾿ ω — ω — σ | ᾿ ω — ω — σ

Sed recentiores poëtas promiscue nunc in hac syllaba, nunc in ea, quæ præcedit, incidisse. Unde quis conjiat, fuisse, qui hunc versum sic distinguendum putarent :

σ ᾿ ω — ω — | σ ᾿ ω — ω — σ

χαῖρ', ᾧ μέγα χρειογέλωσ ὀμιλε, ταῖς ἐπίβδαις :

quem versum ita scriptum dedit Ruhnkenius ad Timæi lex. Plat. p. 120. Ed. Turnebi ὀμιλετής. Ed. princeps ὀ μιταῖς. Cod. C. ὀμιλετήν. Cod. Monac. ὀμι ταῖς, cum lacuna. Sed quum illi, quos Hephæstio τοὺς μετὰ τὸν Ἀρχίλοχον vocat, comici esse videantur, non dubito eos eamdem, quæ Archilochi placuerat, divisionem probasse, sed, ut in Priapeo, in Eupolideo, in Cratino versu, ita in hoc quoque negligentius observasse cæsuram.

10. Aliud plane, sed simile metri genus est, quod Cratinus in Archilochis posuit, logædicum ordinem pro dactylico usurpans :

σ ᾿ ω — ω — σ | ᾿ ω — ω — σ

Ἐρασμονίδη Βάθιππε τῶν ἄωρολείων.

11. Secundum genus asynartetorum ex Archilochi his verbis affert Hephæstio p. 50. (88) ἄλλο δὲ τὸ ἐκ δακτυλικῆς τετραποδίας καὶ τοῦ αὐτοῦ ἰσχυφαλλικοῦ, οἷόν ἐστι τὸ τοιοῦτον,

οὐκ ἔθ' ὁμῶς θάλλεις ἀπαλὸν χροᾶ· κάρφεται γὰρ ἤδη.

γίνεται δὲ ὁ τελευταῖος τῆς τετραποδίας, διὰ τὴν ἐπὶ τέλους ἀδιάφορον, καὶ Κρητικὸς, οἷόν ἐστιν οὗτος·

καὶ βήσας ὄρειαν δυσπαιπάλους, οἷος ἦν ἐφ' ἤβης.

τοῦτο παρὰ τοῖς νεωτέροις πολὺ τὸ μέτρον ἐστίν, ὥσπερ καὶ παρὰ Καλλιμάχου, (fr. 191.)

τὸν με παλαιστρίταν ὁμόσας θεὸν ἐπτάκις φιλήσειν.

παρὰ δὲ Κρατίου ἐν τοῖς Σεριφίοις οὐκέτι ἀκατάληκτόν ἐστι τὸ δακτυλικὸν τὸ ἠγούμενον τοῦ ἰσχυφαλλικοῦ, ἀλλὰ καταληκτικὸν εἰς δισύλλαβον·

χαίρετε πάντες θεοί, πολύβωτον ποντίαν Σέριφον.

Cod. C. πάντα θεοὶ οἱ πολύβρωτον. Ac nescio an πάντα vera lectio sit.

12. Exempla hujus metri, quale apud Archilochum est, dabunt Callimachus epigr. XLI. XLII. L. quod viri docti Simonidi tribuunt: unde in hujus epigrammatis positum est a Brunckio in Anal. T. I. 141. LXXVI. cod. Vat. p. 613. Invenitur idem metrum etiam in Simonidis epigr. XCI. et Theocriti epigr. XVIII. et XIX. atque apud Horatium Carn. I. 4. Et hic quidem in isto carmine neque syllabam ancipitem, neque Creticum admisit, ut dubium sit, an hunc versum noluerit asynartetum esse, quamvis præeunte Archilochi. Spondei in priore parte ubique recipiuntur, excepto quarto pede. Hunc enim purum servari oportuit, quo ne metrum videretur catalecticum

esse, quemadmodum illud, quo Cratinus in Seriphiis usus est: quod non dubitandum videtur, quin etiam trochæum in quarto pede admiserit. Cæsuram, sed in vocabulo composito, neglexit Simonides in epigrammate, cujus mentionem feci:

τῶν ἐχορήγησεν κύκλον μελίγηρυν Ἰππόνικος.

13. Pergit Hephæstio p. 51. (89) τρίτον δὲ ἴστι παρ' Ἀρχιλόχῳ ἀσυνάρτητον, ἐκ δακτυλικῶν πενθημιμερῶν καὶ ἰαμβικῶν διμέτρων ἀκαταλήκτου

ἀλλὰ μὲν ὁ λυσιμελής, ὃ τὰ ἴρι, δάμναται πόθος.

Usus hoc versu est Horatius epod. XI. et ita, ut syllaba anceps et hiatus non dubitare sinant, quin asynartetum esse voluerit: ut v. 5. 10. 14. 26.

Inachia furere, silvis honorem decutit.
arguit et latere petitus imo spiritus.
fervidiore mero arcana promorat loco.
libera consilia, nec contumeliæ graves.

14. Omisit Hephæstio aliud genus asynarteti ex iisdem versiculis, sed inverso ordine compositum, quo Horatius usus est epod. XIII. Nam hunc quoque versum ad Archilochi exemplum formatum esse, contra Atilium Fortunatianum contendit Bentley ad epod. XI. non modo Diomedis et scholiastæ Blandinii auctoritate fretus, qui Archilochæum hoc metrum nominant, sed ipsum etiam Horatium testem advocans, qui modos Græcorum non esse ab se mutatos dixerit. Est autem hic quoque versus vere asynartetus, ut hæc exempla docent, v. 8. 10. 14.

reducet in sedem vice. nunc et Achæmenia.
levare diris pectora sollicitudinibus.
findunt Scamandri flumina, lubricus et Simois.

15. Revertamur ad Hephæstionem. Pergit ille p. 51. (90) ἔνδοξόν ἴστιν ἐπισύνθετον καὶ τὸ διπενθημιμερές, τὸ ἐγκωμιολογικὸν καλούμενον, ὅπερ ἴστιν ἐκ δακτυλικῶν πενθημιμερῶν, καὶ ἰαμβικῶν τοῦ ἴσου, ὃ κίχρηται μὲν καὶ Ἄλκαϊος ἐν ᾄσματι, οὗ ἡ ἀρχή,

ἧ ῥ' ἔτι Δινομένηι τῷ Τυρράκῳ
τὰ ῥέμενα λαμπρὰ κίατ' ἐν μυρσινήῳ.

κίχρηται δὲ καὶ Ἀνακρέων ἐκ πλείοσιν ᾄσμασιν, (fr. 120.)

ὀρσόλοπος μὲν Ἄρης Φιλείει μεναίχμαν.

Ἐπισύνθετον quid sit, scholiastes docet his verbis: ἐπισύνθετον δὲ, τὸ ἐκ διαφόρων ποδῶν συγκείμενον, ἀσυμφώνων ἀλλήλοις κατὰ τὴν ποσότητα, δισυλλάβων καὶ τρισυλλάβων. De Alcæi fragmento longas criticorum disputationes, quibus nihil tamen effectum est, congestas exhibuit Gaisfordius p. 342. seqq. Illud unum extra dubitationem est, Dinomenem quemdam ab Alcæo commemoratum esse, cujus mentio etiam in alio fragmento facta est apud Athenæum XI. p. 460. D. his verbis: ἐκ δὲ ποτηρίων πώνης Δινομένηη παρῖσδων. Blomfieldius in Mus. Cantabr.

vol. I. P. IV. p. 438. *πάνης* in *πένης* mutavit, metrum, quod ex choriambis et diiambis sit, ita postulare ratus. At de metro res valde incerta est. Itaque multo etiam incertior de emendatione, præsertim quum sensus, quem illud *πένης* præbet, satis mirus esse videatur. Sed mittam hoc fragmentum, in quo certius quid, quam qualia plura alicui in mentem venire possint, desideramus, et potius ad alterum redeo. Libri veteres, *δινομένη τῷ τυρράκκω* et *ἐν μυρσίνω*. Cod. Pal. *τῷ τ' ὑρράκκῳ*. Cod. Dorvill. *μυρσίνω*. In cod. Monac. *δινομένη τω* cum spatio vacuo, lacunæ signo, et *λαμπρὰ κέκτ' ἐν μυρσίνω*, omissis reliquis, legi adnotatur. Consentiens apud Hephæstionem et Athenæum scriptura *Δινομένη* adducit me, ut, etsi vehementer improbo eos, qui nescio quid magnum se egisse putant, si cuique scriptori dialectum, qua eum ipsi grammaticorum observationibus moti usum censent, temere et re parum explorata obtrudunt, tamen more gentis suæ *Δενομένη* scripsisse existimem. Ultimam vocem in hoc versu *Τυρράκκῳ* fuisse, non est ejusmodi, ut credi nequeat. Neglecta a Creticis est Tyraca sive Tyrrhaca, quam Vibius Sequester paludem Syracusis esse refert. Quamquam nolim hoc testimonio alium in finem uti, quam ut nomen hoc non inusitatum fuisse indicem. Nam quis sciat hodie, quis pagus, aut quod oppidulum fuerit, unde ortus erat ille *Dinomenes*? Gravius laborat alter versus, in quo *κίατ'* aperte metro repugnat. Nam ut vere asynartetum sit hoc metrum, de qua re tamen valde dubitari potest, tamen in media voce non potuit syllaba produci, quæ in fine tantum vocabuli anceps habetur. Itaque suspicor hoc quoque in versu nomen proprium latere, ut sic fortasse scripserit Alcæus,

ἦ ῥ' ἔτι Δενομένη τῷ Τυρράκκῳ
τάρμενα, Λαμπρακέας τ' ἐν μυρσίνωϊσι;

Non est mihi quidem exemplum nominis *Λαμπρακέας* in promptu: sed nihil illud puto offensionis habere, ut et recte formatum ab *ἄκος*, *ἀκίσθαι*, et terminationem habens *Doriensibus* et *Æolensibus* valde usitatam.

16. Sequuntur apud Hephæstionem p. 51. (91) metrum iambelegum, Platonicum, Pindaricum, elegiacum: quæ non sunt asynarteta. Ac de elegiaco quidem versu supra lib. II. c. 28. explicatum est. cætera infra suo loco commemorabuntur.

17. Pergit ille p. 55. (93) ἄλλο ἀσυνάρτητον ὁμοίως κατὰ τὴν πρώτην ἀντιπάθειαν ἐξ ἰαμβικοῦ διμέτρου ἀκαταλήκτου καὶ τροχαϊκοῦ ἐφθήμερου, τοῦ καλουμένου Εὐριπίδειου· οἷον τὸ ἐν τοῖς ἀναφερομένοις εἰς Ἀρχίλοχον Ἰοβάκχοις·

Δήμητρος ἀγνῆς καὶ Κόρης τὴν πανήγυριν σίβαν.

18. Et deinceps: ἄλλο τούτου ἔλλαττον κατὰ τὴν τελευταίαν συλλαβὴν, τὸ καλούμενον Εὐριπίδειον τεσσαρεσκαίδεκάσύλλαβον· οἷον παρὰ μὲν αὐτῷ Εὐριπίδῃ (fr. inc. 198.)

ἔσος ἠνίχ' ἰππότας ἐξέλαμψεν ἀστήρ.

παρὰ δὲ τῷ Καλλιμάχῳ, (fr. 116.)

ἔνεστ' Ἀπόλλων τῷ χορῶ· τῆς λύρης ἀκούω·
καὶ τῶν Ἑρώτων ἡσθόμεν' ἔστι κάφροδίτα.

Atilius Fortunatianus p. 2680. “ apud Euripidem et Callimachum
“ inveni tale genus,

“ turdis edacibus dolos comparas, amice.”

Usurpavit hoc metrum Aristophanes in Vespis, cæsura interdum neglecta, v. 218—272.

19. Pergit Hephæstio: ἄλλο ἀσυνάρτητον ὁμοίως κατὰ τὴν πρώτην ἀντιπάθειαν, ἐκ τροχαϊκοῦ διμέτρου ἀκαταλήκτου καὶ ἰαμβικοῦ ἐφθημιμεροῦς, ὅπερ, ἐὰν παραλλάξῃ τὴν τομὴν, γίνεται τροχαϊκὸν προκαταληκτικόν.

ἔστι μοι καλὰ πάϊς, χρυσοῖσιν ἀνθέμοισιν
ἐμφερῆ ἔχουσα μορφήν, Κλείς ἀγαπατά,
ἀντί τᾶς ἐγὼ οὐδὲ Λυδίαν πᾶσαν, οὐδ' ἑρηνίαν.

τούτων δὲ τὸ μὲν δεύτερον δῆλόν ἐστιν ἀπὸ τῆς τομῆς, ὅτι οὕτως σύγκειται, ὡς προείρηται, ἐκ τοῦ τροχαϊκοῦ διμέτρου ἀκαταλήκτου, καὶ τοῦ ἐφθημιμεροῦς ἰαμβικοῦ· τὸ δὲ πρῶτον, διὰ τὸ πρὸ συλλαβῆς ἔχειν τὴν τομὴν, ἐγένετο προκαταληκτικὸν ἐκ τροχαϊκοῦ ἐφθημιμεροῦς,

ἔστι μοι καλὰ πάϊς,

καὶ διμέτρου ἀκαταλήκτου, τοῦ,

χρυσόισιν ἀνθέμοισι.

τὸ δὲ τρίτον ἐξ ὑπερκαταλήκτου,

ἀντί τᾶς ἐγὼ οὐδὲ Λυδίαν,

καὶ βραχυκαταλήκτου,

πᾶσαν, οὐδ' ἑρηνίαν.

Ita Hephæstionis verba ex ed. Flor. dederunt Hotchkisius et Gaisfordius. Turnebus, quem Pauwius sequutus est, ediderat: τούτων δὲ τὸ μὲν δεύτερον, δηλαδή τὸ ἐφθημιμερῆ ἔχον μορφήν, Κλείς ἀγαπητά δῆλόν ἐστιν ἀπὸ τῆς τομῆς ὅτι οὐ σύγκειται, et reliqua. Cod. Dorvillii: τούτων δὲ τὸ μὲν δεύτερον, δηλαδή τὸ ἐφθημιμερές, τὸ ἐμφερῆ ἔχουσα μορφήν. Apparet hanc interpretis adnotationem esse, in qua librarius quum per errorem scripsisset ἐφθημιμερές, adjecit statim veram lectionem ἐμφερῆ, sed aut delere oblitus est alterum vocabulum, aut puncta supposita ab iis, qui hæc descripsere, neglecta sunt. Multo magis corrupta sunt, quæ scholiastes adjecit. Ea sic videntur corrigenda esse: γίνεται τροχαϊκὸν προκαταληκτικόν. ὅλον τροχαϊκὸν λοιπὸν ἔσται, εἰ παραλλάξῃς τοῦ δέοντος τόπου τὴν τομὴν. προκαταληκτικὸν δὲ, διὰ τὸ μὴ κατὰ τὸν δέοντα τῆς καταλήξεως τόπον συμβαίνειν τὴν τομὴν, ὡς ἔξῃς ὑπόκειται. χρυσοῖσιν ἀνθέμοισιν. ἐὰν εἰς τὸ χρεὺ γένηται ἡ τομὴ, εὐρίσκονται τέσσαρες τροχαῖοι καὶ τρεῖς ἰαμβοὶ καὶ συλλαβὴ, καὶ ἡ τομὴ οὐ λήγει εἰς λέξιν· ἐὰν δὲ ἡ τομὴ γένηται πρὸ μιᾶς συλλαβῆς τῆς δεούσης εἰς τὸ πάϊς, καὶ εἰς λέξιν λήγει, καὶ εὐρίσκεται τὸ ὅλον τροχαϊκόν. τὰ δὲ δύο τὰ ἐφεξῆς, ἐκ τροχαίων καὶ ἰαμβων· τὸ μὲν μετὰ τοῦτο, τὸ ἐμφερῆ ἔχουσα μορφήν, διὰ τὸ περιττοσύλλαβον, ... ἔδει γὰρ μεθ' ἑτέρων συλλαβῶν τετραῆσθαι. Valde dolendum est, non modo quod Hephæstio non plures, quam hos tres versus attulit, sed etiam,

quod ne is quidem horum versuum, ex quo certius, quam ex duobus reliquis, de hujus metri ratione constare posset, integer servatus est. Blomfieldius in Museo Cantabr. vol. I. P. I. p. 23. quum ita hunc versum corrigeret,

ἔμφερχῆ μορφᾶν ἔχουσα, Κλεις μὲν ἀγαπατά,

non cogitavit, mutatione ordinis verborum, qua hiatus tolleretur, in tragico, non in poëtria Æolensi opus esse; μὲν autem hoc loco ferri plane non posse. Sed utcumque hic versus legendus sit, illud non potest dubium esse, ex his eum pedibus constitisse,

— — — — — | — — — — —

Quum vero ipse Hephæstio, ut apparet, incertus animi fuerit, quænam ex tribus, quas attulit divisionibus vera habenda esset, quid nos ea de re statuemus? Hoc quidem quisque videt, errare, qui plures, quam unam putet harum divisionum admitti posse. Alia enim aliam tollit. Nam si hæc vera est,

— — — — — | — — — — — || — — — — — | — — — — —

necessario octava versus syllaba longa, nona autem brevis erit. Atqui contrarium est in tertia divisione,

— — — — — | — — — — — || — — — — — | — — — — —

cum neutra autem secunda consentit, ut in qua et octava et nona syllaba ancipites sint:

— — — — — | — — — — — || — — — — — | — — — — —

Sed hæc tamen, si ulla ex his divisionibus, sola vera habenda erit, quum certe reliquas non excludat, quod et prima et tertia faciunt. At quis tamen sibi persuadeat, elegantissimam poëtriam verba tam misere inter thesin et anacrusin distorsisse, ut factum videmus in his,

ἔστι μοι καλὰ πάϊς χερν - σείουσιν ἀνδρόμοισιν,
ἀντὶ τᾶς ἐγὼ οὐδὲ Λυδί - αν πᾶσαν, οὐδ' ἔραναν,

quamquam prior horum, ut infra ostendam, excusari potest. Credant hoc ii, qui digitis quam auribus versus metiri malunt. Mihi vel ipse Hephæstio, quam prave incederent hi versus, sensisse videtur: aliter non erat de cæsura in alios locos transferenda moniturus. Tanto magis vereor, ne, si ille in metro ipso non erravit, neglectæ contractiones vel depravata scriptura eum deceiverint. Videamus varietatem lectionis, quam indicare neglexit Gaisfordius. Ed. Flor. in primo versu ἀνδρόμοισιν, et sic etiam infra, ubi Hephæstio partes horum versuum repetit. In edd. Turn. et Pauwii primus versus bis deinceps scriptus est, sed cum diversa distinctione pedum. Semel eum scriptum habent ed. Flor. et cod. Monacensis. In secundo edd. Turn. Pauw. ἔχουσα μορφᾶν κλεις ἀγαπητά. Ed. Flor. et cod. Mon. ἔχουσα μορφᾶν κλεις ἀγαπατά, nisi quod codex ille κλεις. Totus versus in additamento quoque illo, quod in edd. Turn. Pauw. et cod.

Dorv. legi supra diximus, ita scriptus est, ut vulgo, primaque ejus verba, ἐμφερῆ ἔχουσα μορφάν, etiam scholiastes affert: quo minus probari poterit Tyrwhitti conjectura, ἐμφερῆ μάλιστα ἔχουσα μορφάν, quæ etiam ad sensum frigidissima est. In tertio versu edd. Turn. et Pauw. ἀντὶ τᾶς δ' (infra τᾶς δ') ἐγὼ οὐδὲ Λυδίαν. Sed ed. Flor. et Cod. Monac. hic et infra ἀντὶ τᾶς ἐγὼ οὐ, nisi quod Monac. hic λιδίαν et deinde ἀρανιάν habet, infra autem Flor. λυδίας. Cod. Pal. utrobique ἐγὼ οὐ Λυδίαν. Et οὐδὲ quidem sine dubio vera lectio est. Secundus versus facillima et non ineleganti, ut puto, correctione ita restitui poterit:

ἐμφερῆ ἔχουσα μορφάν, Κλείς, Κλείς ἀγαπατά,

Ad metrum quod attinet, si ex his versibus solis conjectura capiendâ esset, facile quis induci posset, ut priorem partem trochaicum dime-
trum acatalectum, posteriorem versum ithyphallicum fuisse crederet, contractione facta in χρυσέοισιν et Λυδίαν. Sed quum non dubitan-
dum videatur, quin ex reliquis hujus carminis versibus satis consti-
terit Hephæstioni de illa, quam explicat, metri forma, illud pro
explorato habendum erit, metrum tale fuisse:

— — — — — | — — — — —

non semper autem observatam esse cæsuram. Hujus neglectio in primo versu facilius ferri potest, in quo thesis in fine primæ partis longa est, neque ea pars vocabuli, quæ in altera versus parte est, ictu caret: tertius autem versus, cujus prior pars brevi thesi finitur, remanens autem vocabuli particula anacrusis tantum est, majorem habet offensionem, quam ut eum ita a poëtria scriptum esse credi possit. Quare eum illa, quam dixi, contractione facta, sic scribendum existimem:

ἀντὶ τᾶς ἐγὼ οὐδὲ Λυδίαν ἄπασαν, οὐδ' ἔραναν.

Verisimile est enim, grammaticos, quum de contractione faciendâ non cogitarent, ἄπασαν, ut vitiosum, corrigendum putasse. Sed non dis-
simulabo, aliam mihi subnatam esse suspicionem, qua omnia melius expediri possint. Quid enim, si Hephæstio propter prosodiæ ambi-
guitatem non animadverterit, alternare in hoc carmine duo similia
metra, quorum unum in posteriore parte iambos, alterum versum
ithyphallicum haberet? Ita numeri, modo contractiones istæ admit-
tantur, erunt elegantissimi:

ἔστι μοι καλὰ πάϊς χρυσέοισιν ἀνθέμοισιν
ἐμφερῆ ἔχουσα μορφάν, Κλείς, Κλείς ἀγαπατά,
ἀντὶ τᾶς ἐγὼ οὐδὲ Λυδίαν πᾶσαν, οὐδ' ἔραναν.

Cæterum hoc Sapphus fragmento usus est Plotius p. 2663. ita scri-
bens: " compositum Susarionium fit quattuor pedibus trochaicis
" præpositis, et subjuncto penthemimeri dactylico,

" χρυσέοισιν ἀνθέμοισιν τὰν Θέμιν οὐρανίαν."

Alteram partem sumpsit illo ex versu, quem Hephæstic p. 51. (91) affert,

πρῶτον μὲν εὐβουλον Θέμιν οὐρανίαν.

20. Pergit Hephæstio p. 56. (96) Ἀνακρέων δὲ οὐκ ἰαμβικῶν, ἀλλὰ χοριαμβικῶν ἐπιμίκτω πρὸς τὰς ἰαμβικὰς ἐπήγαγε τὸ ἰθυφαλλικόν, (fr. 157.)

τὸν λυρόποιον ἠρόμην Στραττιν, εἰ κομήσει.

21. Deinde, postquam de Cratineo exposuit, de quo supra in polyschematistis disputavimus, p. 57. (101) ita pergit: καὶ τὸ ἐκ τῶν ἀντισπαστικῶν δὲ καταληκτικῶν διμέτρων δικατάληκτον, ὃ Φιερκράτης ἐνώσας, σύμπυκτον ἀνάπαιστον καλεῖ, ἐν τῇ Κοριαννοῖ,

ἄνδρες πρόσσχετε τὸν νοῦν
ἐξευρήματι καινῶ,
συμπύκτοις ἀναπαιστοῖς.

Apparet ex his, fuisse, qui binos Pherecrateos uno versu comprehenderent. Vereor autem ne non recte interpretatus sit Pherecratem Hephæstio, si vera sunt, quod valde probabile est, quæ scholiastes metricus Pindari ad Ol. IV. stroph. 7. scribit: οἱ γὰρ σπονδεῖοι σύμπυκτοι ἀνάπαιστοι λέγονται, ὡς καὶ τὰ εἰς σατήρα Χριστὸν τὸν ἄραιοπυλιώτην ἐπὶ τοῦ μαρμαρίου ἀνω τῶν ἔξωθεν πυλῶν, ὅπου ἔζωγράφηται Ἰουστινιανὸς καὶ ὁ μέγας Κωνσταντῖνος. Videtur enim Pherecrates non de hisce versibus, qui ab ipso nomen habent, sed de anapæstis spondiacis loqui, quos, ut puto, statim prolaturus erat.

22. Sequuntur hæc apud Hephæstionem: καὶ τὸ ἐκ τῶν ἰαμβικῶν ἐφθημιμερῶν δικατάληκτον. Καλλίμαχος, (epigr. 41.)

Δήμητρι τῇ πυλαίῃ, τῇ τοῦτον οὐκ Πελασγῶν,

ὅπερ προέταξεν ἐπισυνδέτου, τοῦ ἐκ δακτυλικῆς τετραποδίας καὶ ἰθυφαλλικοῦ, τοῦδε,

Ἄκρισιος τὸν νηὸν ἐδεύματο ταῦθ' ὁ Ναυκρατίτης.

23. Et deinde: καὶ τὸ ἐξ ἰθυφαλλικῶν δύο ἢ Σαπφῶ πεποίηκε,

διῦρο, δεῦτε Μοῖσαι, χρύσειον λιποῖσαι.

24. Denique: καὶ τὸ ἐκ χοριαμβικῶν ἐφθημιμερῶν, τῶν εἰς τὴν ἰαμβικὴν κατακλεῖδα, ἢ αὐτὴ ποιήτρια,

ὄλβιε γαμβρέε, σοὶ μὲν δὴ γάμος, ὡς ἄρασο,
ἐκτετέλεστ', ἔχεις δὲ παρθένον, ἂν ἄρασο,

καὶ ὁ πούς συνῆψε τὴν λέξιν,

μελίχρος δ' ἐπ' ἡμερῶν κέχρται προσώπων.

In postremo versu Flor. μελίχρος δ' ἐπιμερῶν. C. μελίχρονος. N. μελίχρος et κέχρηται. Cod. Monac. κέχρται, sed littera ε punctis deleri iussa. Vulgo μελίχροος δ' ἐφ' ἡμερῶν. Non est verisimile, vocem monosyllabam in principio hujus versus positam a poetria, ab Hephæstione autem omissam esse. Quare videndum ne scribendum sit Æolica forma μελλιχίος. In superiorum versuum primo cod. C. ὡς

ἀρᾶϊ; cod. Monac. ὡς ἄρας; in secundo, cod. C. ἀν ἀρᾶθ; ed. Flor. B. et cod. Monac. ἀνάρας. Tacent critici atque interpretes, nec docent, quid hoc formæ sit, ἄρας, hac præsertim mensura. Suspicietur quis forsitan, ἄρας, quod libri nonnulli habent, ad ἀράσω ducere, quum *ω* supra scriptum facile omitti potuerit. Sed quum cod. C. qui sæpius bonas lectiones servavit, ἀρᾶϊ in primo versu præbeat, nescio an id utroque in versu reponendum sit. Mirum certe foret, ni Æolenses, qui in activo verbo βοᾶϊς, βοᾶϊ dicebant, de qua re v. Gregor. Cor. et ejus interpretes p. 590. idem etiam in secunda persona passivi fecissent. Blomfieldium, qui in Museo Cantabrigiensi denuo edidit Sapphus fragmenta, mallem in his, quæ impedita sunt, quam in dialecto, re nimium lubrica, et periculi, quam meriti pleniore, operam suam posuisse, saltem, ut ne varietatem lectionis, maximum et in fragmentis sæpe unicum præsidium, omitteret.

25. Ut multi horum versuum, quos hactenus ex Hephæstione attulimus, non sunt asynarteti, ita ne hi quidem, quos his addimus, in hunc numerum referendi sunt. Et primum quidem, quem Gaisfordius ex epigrammate Simonidis in Brunck. Anal. T. I. p. 141. commemoravit, ex iambico monometro hypercatalecto, et ordine logædico, quem ille alii asynarteto, qui ab Archilocho inventus est, subjecit:

πολλάκι δὴ φυλῆς Ἀκαμαντίδος ἐν χοροῖσιν Ἦραι
ἀνωλόλυσαν κισσοφόροις ἐπὶ διθυράμβοις.

Corruptus est ultimus versus, qui in cod. Vat. p. 613. sic scriptus est,

Θῆκαν ἰοστεφάνων θεῶν ἕκατι Μοισᾶν.

Bentleius in epigr. Callim. LI. (huic enim hoc epigramma tribuebatur) θεῶν ante ἰοστεφάνων collocavit, simili numerorum sono deceptus. Nisi fallor Μοισᾶν aut plane delendum, aut in initium versus rejiciendum, quod interiit:

. . . . Θῆκαν ἰοστεφάνων θεῶν ἕκατι.

Cæsura diligenter servata est, etsi neglectio ejus non magnam offensionem habitura erat.

26. Deinde Aristophanis versus his compositionibus adnumerandus est, qui est ex dimetro trochaico acatalecto et dimetro pæonico catalectico, in Lysistrata v. 1014—1038.

οὐδὲν ἔστι θηρίον γυναικὸς ἀμαχώτερον,
οὐδὲ πῦρ, οὐδ' ᾧδ' ἀναιδῆς οὐδεμία πύρραλις.

Qui sequuntur duo versus, male ab librariis et criticis in trochaicos tetrametros transformati sunt. Habent illi idem metrum, quod præcedentes et sequentes. Scribendum:

ταῦτα μέντοι σὺ ξυνεῖς, εἶτα πολεμεῖς ἐμοί,
ἔξὸν ᾧ πονηρὴ σοὶ βέβαιά γ' ἐμ' ἔχειν φίλην;

Cæsura sæpe neglecta est. Pæon semper purus servatu, nec cedit Cretico.

CAP. IX.

DE VERSU SATURNIO.

1. VERSIBUS asynartetis fortasse adnumerandus est is, quem Latini Saturnium vocarunt; de quo genere metri magis propter celebritatem ejus, quam quod aliquid difficultatis contineat, accuratius explicabimus. Originem haud dubie duxit ab Etruscis, a quibus priscos Romanos, quidquid artium cultiorisque disciplinæ habuerunt, accepisse constat. Itaque et ante, quam Græci fontes aperti sunt, vates Romanorum isto genere metri canebant, et, cognitis jam Græcis litteris, aliquamdiu adhuc vetus consuetudo tenuit, donec Ennius versum heroicum inferret. Unde sic ille cecinit:

scripsere alii rem
versibus, quos olim Fauni vatesque canebant,
quom neque Musarum scopulos quisquam superarat,
nec dicti studiosus erat:
nos ausi reserare.

Horatius autem Epist. II. 1, 156.

Græcia capta ferum victorem cepit, et artis
intulit agresti Latio. sic horridus ille
defluxit numerus Saturnius, et grave virus
munditiæ pepulere: sed in longum tamen ævum
manserunt, hodieque manent vestigia ruris.

2. Metrum illud quum satis rude ab antiquis vaticibus et poëtis fuisset, non est mirum, grammaticos, prosodiæ veteris non satis peritos, falsa nonnulla in medium attulisse. Ea notare et corrigere debebat Io. Frider. Christius, poëtices quomdam in Academia nostra professor, qui a. MDCCCLIV. dissertationem edidit, inscriptam hoc titulo, "Saturnia carmina, metrum, pedis genus," quam ipso præside defendit Theoph. Guil. Irmiscus. Sed congressit ille magis, quæ a grammaticis dicta videbat, quam ut ipse quidquam lucis attulerit; quin obscuravit potius omnem rem.

3. Diomedes p. 512. ita scribit: "Saturnium in honorem dei Nævius invenit, addita una syllaba ad iambicum versum, sic:

"summas opes qui regum regias refregit."

Asconius Pedianus ad Cic. act. I. in Verrem c. 10. "dictum facete et contumeliose in Metellos. Antiquum Nævii est,

"fato Metelli Romæ fiunt consules;

"cui tunc Metellus consul iratus versu responderat senario hypercatalecto, qui et Saturnius dicitur,

"dabunt malum Metelli Nævio poëtæ:

"de qua parodia subtiliter Cicero dixit, te non fato, ut cæteri ex vestra familia." Servius in Centimetro p. 1825. "Saturnium constat dimetro iambico et ithyphallico, ut est hoc:

Isis pererrat orbem crinibus solutis.

Fragmentum Censorino adscriptum p. 157. "numerus Saturnius:

"magnum numerum triumphat hostibus devictis.

"sunt qui hunc Archilochion vocant. recipit pedem spondeum, "iambum, pyrrhichium, chorium, dactylum, brachysyllabum, anapæstum." Vide de hoc loco Bentleium in resp. ad-Boyl. p. 123. Terentianus Maurus p. 2439.

Aptum videtur esse,
nunc hoc loco monere,
quæ sit figura versus,
quem credidit vetustas,
tamquam Italis repertum,
Saturnium vocandum.
sed est origo Græca,
illique metron istud
certo modo dederunt:
nostrique mox poëtæ
rudem sonum sequuti,
ut quæque res ferebat,
sic disparis figuræ
versus vagos locabant.
post rectius probatum est,
ut tale colon esset
junctum tribus trochæis,
ut, si vocet Camenas quis novem sorores.
et Nævio poëtæ sic ferunt Metellos,
quum sæpe læderentur, esse comminatos:
DABUNT MALUM METELLI NÆVIO POETÆ.
DABUNT MALUM METELLI, clauda pars dimetri.
ADEST CELER PHASELUS,
MEMPHITIDES PUELLE,
TINCTUS COLORE NOCTIS.
post, NÆVIO POETÆ, tres vides trochæos.
nam nil obest trochæo, longa quod suprema est.

In ultimo versu *obest* pro *obstat* dedit Christius. Aliæ vett. edd. ante quintum a fine versum repetunt verba *dabunt malum Metelli*. Plotius p. 2650. "Ex hoc metro, trochaico scilicet et iambico, "constat metrum Saturnium, quod mixtum ideo nec inter species "iambicas posui, nec inter trochaicas. constat autem ex iambico di- "metro catalectico Hipponactio amphicolo et tribus trochæis, i. e. "ithyphallico: quo metro usi sunt Euripides et Callimachus et apud "nos Nævius." Pro *Euripides* legebatur *Cyrides*. Sequuntur statim hæc: "Saturnium compositum vel mixtum ex iambico metro et "trochaico, iambico dimetro amphicolo, Hipponactio catalectico, et "trochaico dimetro brachycatalecto ithyphallico, hoc est, tribus "trochæis, composuit Nævius hoc modo:

"ferunt pulcras creterras.

"Huc usque Hipponactium amphicolum dimetrum catalecticum

“ iambicum est. nam quod sequitur trochaicum dimetrum brachyca-
 “ talectum ithyphallicum, tale est,

“ aureas lepidas.

“ novissima syllaba indifferens. Totus versus sic,

“ ferunt pulcras creterras, aureas lepidas,

“ et,

“ malum dabunt Metelli Nævio poëtæ,

“ et,

“ trahuntque siccas multas machinæ carinas.”

Atilius Fortunatianus p. 2679. “ De Saturnio versu dicendum est,
 “ quem nostri existimaverunt proprium esse Italicæ regionis: sed
 “ falluntur. a Græcis enim varie et multis modis tractatus est, non
 “ solum a comicis, sed etiam a tragicis: nostri autem antiqui, ut
 “ vere dicam, quod apparet, usi sunt eo non observata lege, nec uno
 “ genere custodito inter se versus: sed præterquam quod durissimos
 “ fecerunt, etiam alios breviores, alios longiores inseruerunt, ut vix
 “ invenerim apud Nævium, quos pro exemplo ponerem. Apud Euri-
 “ pidem et Callimachum inveni tale genus,

“ turdis edacibus dolos comparas, amice;

“ apud Archilochum tale,

“ quem non rationis egentem vicit Archimedes;

“ et tertium genus,

“ consulto producit eum, quo sit impudentior.

“ apud nostros autem in tabulis antiquis, quas triumphaturi duces in
 “ Capitolio figebant, victoriæque suæ titulum Saturniis versibus pro-
 “ sequebantur, talia repperi exempla: ex Regilli tabula,

“ duello magno dirimendo, regibus subigendis.

“ qui est subsimilis ei, quem paullo ante posui,

“ consulto producit eum, quo sit impudentior.

“ in Acilii Glabrionis tabula,

“ fundit, fugat, prosternit maximas legiones.

“ apud poëtam Nævium hos repperi idoneos:

“ ferunt pulcras creterras, aureas lepidas,

“ et alio loco,

“ novem Jovis concordēs filiæ sorores.

“ sed ex omnibus istis, qui sunt asperrimi et ad demonstrandum mi-
 “ nime accommodati, optimus est, quem Metelli proposuerunt de
 “ Nævio, aliquoties, ab eo versu lacessiti:

“ malum dabunt Metelli Nævio poëtæ.

“ hic enim Saturnius constat ex Hipponactei quadrati iambici poste-
“ riore commate et phallico metro. Hipponactei quadrati exem-
“ plum :

“ quid immerentibus nocēs ? quid invidēs amicis ?

“ nam,

“ malum dabunt Metelli,

“ simile est illi,

“ quid invidēs amicis :

“ cui detracta syllaba facit phallicon metrum,

“ invidēs amicis :

“ ex quibus compositus est hic Saturnius, ut sit par huic,

“ quid invidēs amicis ? invidēs amicis.

“ hoc modo,

“ malum dabunt Metelli Nævio poëtæ.”

Male hic bis pro phallico nominabatur Phalæcium. Idem Atilius p. 2698. “ Saturnio metro primum in Italia usi : dictum autem a Sa-
“ turnia urbe vetustissima Italiæ. hic versus obscurus quibusdam vide-
“ tur, quia passim et sine cura eo homines utebantur : maxime
“ tamen triumphaturi in Capitolio tabulas hujusmodi versibus incide-
“ bant, id est sic :

“ summas opes qui regum regias refregit.

“ habet autem prima parte iambicon dimetron catalecticon, in secun-
“ da trochaicon brachycatalecton, quod ithyphallicum diximus, ut

“ dabunt malum Metelli Nævio poëtæ.”

4. Facile ex his intelligitur, metri Saturnii hanc esse formam :

υ ′ υ — υ ′ υ | ′ υ — υ — υ

Nam si grammatici etiam has formas sibi invenisse visi sunt,

turdis edacibus dolos comparas, amice;
consulto producit eum, quo sit impudentior :

quorum versuum posterior Eupolideus est, non est obscurum, quod
prosodiæ veteris ignari essent, finxisse eos exempla quædam, quæ for-
mis, quas reperisse se putarent, similes essent. Nihil hujusmodi in
versibus Saturniis veterum poëtarum inventum esse, certissimum ar-
bitror. Talia vero, ut illud,

quem non rationis egentem vicit Archimedes,

non repugnant legibus carminis Saturnii, ut in quo, quemadmodum
in iambicis et trochaicis versibus, dactylus pro trochæo poni consue-

verit. Puto tamen eum pedem ab ultima sede exclusum fuisse. Spondeos ubique admittebat rudis antiquitas.

5. Antiquissimum, de quo accepimus, carmen versibus Saturniis scriptum, Saliare fuit, quod axamenta dictum esse, Festus tradidit. Fragmenta hujus carminis collegit Tobias Gutberlethus in libro, quem scripsit de Saliis. In his fragmentis tria sunt longiora, ex quibus de numero conjectura fieri potest, sed unum dumtaxat ex his satis planum, apud Varronem de L. L. VI. p. 70.

divom exta cante, divom dio suplice cante.

Dio scripsi pro *deo*. *Cante pro canite* dictum docet Varro. Reliqua duo gravius corrupta sunt, quam ut sine melioribus libris restitui possint. Neque enim recte satis, opinor, omnes conatus retundat aliquis illo Horatii, Epist. II. 1, 85.

jam Saliare Numæ carmen qui laudat, et illud,
quod mecum ignorat, solus vult scire videri,

aut aliis similibus aliorum dictis, dum modeste et pudenter de his rebus disputetur, ut factum est ab Jos. Scaligero ad Varr. p. 116. Multa enim sunt in hujusmodi rebus, quæ ab nobis, licet et temporis ingenti spatio interjecto, et amissis plerisque præsiidiis, melius rectiusque perspiciantur, quam ab ipsis Romanis: cujus rei causæ in promptu sunt. Alterum illorum, quos dixi locorum, qui exstat apud Varronem eadem pagina, restituere conatus est Scaliger in Conjectaneis p. 189. in tertio, quem servavit Scaurus de orthographia p. 2261. nisi illa duo fragmenta sunt, nihil aliud dispicio, quam mentionem factam esse urbis Luceriæ.

6. Eximium et valde memorabile exemplum numeri Saturnii ex antiquo monumento in lucem prolatum continet liber Caietani Marini Romæ a. 1795. hoc indice editus, *gli atti e monumenti de' fratelli arvali*. Ibi in tab. XLI. fratres aruales dicuntur cum tripudio in hæc verba cecinisse, ter, ut solitum erat, eadem repetentes. Ponam autem verba, ut edita sunt a Marino: ENOSLASESIVVATEENOS LASESIVVATEENOSLASESIVVATENEVELVAERVEVEMAR MASINSIN·CVRRREREINPLEORESNEVELVERVEMARMA R....NSINCVRRREREINPLEORISNEVELVERVEMARMARS ERSINCVRRREREINPLEORISSATVR·FVFREREMARSLIME N....ESTABERBER·SATVR·FVFREREMARSLIMENSALLST ABERBER·SATVR·FVFREREMARSLIMENSALLSCABERBE R....VNISALTERNEIADVOCAPITCONCTOSSEMVNESAL TERNEIADVOCAPITCONCTOSSIMVNISALTERNEIADV OCAPIT.....OSENOSMARMORIVVATOENOSMARMORIV VATOENOSMARMOR·IVVATOTRIVMPETRIVMPETRIV MPETRIVM.....PE.

Laborarunt in his versibus explicandis Marinius et Lanzius: ex notratibus Grotendium audimus eos explanaturum esse. Mihi quid in mentem venerit, non celabo. Omissis repetitionibus carmen istud, servata scriptura lapidis, qualem accepimus, ita constituam:

enos, Lases, juvate:
 neve luerve, Marmar, sirs incurrere in pleoris.
 satur fufere, Mars: limen sali, sta, berber:
 semones alterne, jam duo capit conctos.
 enos, Marmor, juvato.
 triumpe, triumpe.

Sensus videtur hic esse: nos, *Lares*, juvate: neve luem, *Manuri*, *siris* incurrere in plures: satur fueris, Mars: limen, i. e. postremum, sali, sta, verve: Semones alterni, jam duo capit cunctus. Postrema ut ita interpreter, ipsa illa tabula me movet, quæ hoc carmen continet, in qua singuli dii, quibus sacra fiebant, nominatim commemorantur, et unicuique verveces numero duo immolati dicuntur, quod scriptum est sic, VERBEC. N. II. Cæterum apparet, cadere in hos versus id, quod Quinctilianus dicit IX. 4, 114. "poëma nemo dubi-
 "taverit imperito quodam initio fustum, et aurium mensura et simili-
 "ter decurrentium spatiorum observatione esse generatum; mox in
 "eo repertos pedes." Quibuscum conveniunt Servii verba ad illud Georg. II. 385.

"nec non Ausonii, Troja gens missa, coloni
 "versibus incomptis ludunt:

"carminibus Saturnio metro comptis, quod ad rhythmum solum
 "componere vulgares consueverunt."

7. Proxima his ætate sunt carmina Cn. Marcii vatis. Festus:
 "NEGUMATE in carmine Cn. Marcii vatis significat NEGATE, quum
 "ait: QUAMVIS MOVENTIUM DUONUM NEGUMATE." Ingeniose
 Scaliger:

quamvis induitium duonum, negumate:

i. e. QUAMVIS INITIUM BONUM SIT. Sed incertum hoc est, et facilius etiam *molimentum* conjicias. Dolendum vero est, quod Livius XXV. 12. et Macrobius I. Sat. 17. qui aliquot versus horum carminum commemorant, prisca verba usitatoribus commutare, quam servare illum vetustatis situm maluerunt. Unde nunc vix conjectando assequi possumus, quibus verbis carmina illa concepta fuerint: sed si est conjecturæ locus, hoc tenendum erit, nihil nisi verba formasque verborum nimis obsoletas aut poëticas mutatas videri, additasque particulas quasdam, nectendæ orationis causa. Itaque sic fortasse Marcius:

amném, Trojugena, Cánnam fúge, ne te alienigenæ
 cogánt in campo Díomedéi manus conserere:
 sed néc credes tu míhi, donéc complexis sanguí
 campúm, miliaque múlta occísa tua tetulerit
 is ámnis in pontúm magnum éx terra frugifera.
 piscíbus, avibus, ferísque, quæ incolunt terras, eis
 fuat éscá carnís túa: ita Júppiter mihi fatus.

Unum de his adnotabo, quod ut ignorari a plerisque video, etiam *sanguis, sanguí*, genitivo dativoque casu dictum esse. Charisius p.

70. "SANGUIS masculino genere dicitur, et facit HUNC SANGUINEM : " sed Cato de habitu, ut declinaretur, ait, SANGUEN, SANGUINIS; " SANGUIS, SANGUIS, SANGUI." Itaque *sanguem* accusativo casu, quod tabula ista apud Marinium habet, ex qua carmen fratrum arvalium supra protulimus, non est quare quis mendosum putet. Alterum Marcii vatis carmen, quod etiam apud Macrobius est, perplexius scripturæ genere fuit, ut Livius ait: ex quo credibile est, plura eum declarandi sensus causa mutasse atque addidisse: sunt etiam, quæ omiserit, ut ex Macrobio intelligitur, qui alia, quæ posita erant ab Livio, omisit, sive quod obscuriora, sive quod non necessaria viderentur. Hoc carmen ita fere scriptum fuisse conjicias :

hostém, Romani, si éx agró vos protelare
vultís, vomícamque, géntiúm quæ venit longe,
Apóllini vovéndos cénseo ludos, qui
quotánnis comunés Apóllini fiunto,
quom póplicitus dúint, utí pro se suisque.
eís ludis faciúndis præfuat isce prætor,
qui prætor jus popló dabit plebeíque summum.
decémviri Græcó ritu hóstiis faciunto.
hæc sí recte faxítis, gávissitis semper,
fiétque res meliór: nam is dívos perduelles
stinguet vóstros, qui vóstros cámpos pascunt placide.

Unum monebo, quod in primo versu posui, *vos*, ita demum ferri posse, si pro accusativo habeatur. Sic enim amabant veteres loqui.

8. Aliud memorabile Saturnii carminis exemplum idem Livius servavit, lib. XL. 52. tabulam Regilli, sed præterquam quod hic quoque aliquid mutasse videtur, pessime depravatam. Scimus autem Atilii Fortunatiani testimonio, qui primum versum affert, titulum istum versibus Saturniis scriptum fuisse. Habebat, si recte conjicio, ita ferme :

duelló magno dirimúndo, régibus subigúndis,
capút, patrandæ páci, púgna hæc exeunti
Lució - Æmilio, Márci filio, *Regillo*
. . . . . auspicio imperio
felicitate dúctaque éjus inter Ephesum,
Samúm, Chiumque inspéctante ípso eos Antiocho,
cum exércitu omni, equitátu, elephántis, classis regis
Antíochi incensa, victa, fúsa, tusa, fugata est:
ibíque eo dié *de rége* naves longæ
sunt ómnibus cum sociis cáptæ tres decemque.
ea púgna pugnátá rex Antiochus regnumque
ejus in potestatem populi Romani redactum.
ejús rei ergo ædem Láríbus pérmarinis vovit.

9. Non abhorret a verisimilitudine, etiam tabulam, quæ a Ti. Sempronio Graccho in æde Matris Matutæ posita est, Saturniis versibus inscriptam fuisse. Sed si ita factum est, plus sibi licentiæ sumpsisse videtur Livius, ubi titulum istum affert, XLI. 33. quam ut sine magna audacia de restituendis versibus istis cogitari possit. Certo non tales fuere, quales putavit Georg. Ludov. Walchius in Emendationibus Livianis p. 254.

10. Idem vero recte animadvertit p. 257. oraculum Delphis allatum, quod Livius V. 16. affert, ab aliquo eorum, qui circa Marcii, Fabii Pictoris, Cincii Alimenti, Acilique tempora fuerunt, numeris Saturniis aptatum esse. Non tamen de ratione assentior viro docto, qua versus illos restituere conatur. Versus enim, quos dedit, neque in verbis orationisque forma vetustatem redolent, neque numeros habent, quos quisquam, etiam qui asperrima quæque ferat, pro Saturniis accipiat. Illud in hoc genere curandum, ut videas, quid recentius sit, quam ut antiquo scriptori tribui possit: quo invento facilius est prisca eruere. Est autem carmen illud nitidius etiam, quam ut Marcii vatis tempore conditum videatur. Verba, mutatis, quæ ab Livio emollita videntur, hæc ferme fuisse crediderim:

Románe, aquam Albanám lacú cave contineri,
 cave ín mare immanáre suópte flumine siris:
 missám manu per agrós rigássis, dissipatam
 rivís exstínxis: túm tu insítito hostium audax
 murís, memor, quam pér tot ánnos *circum* obsidis
 urbem, éx ea tibi hís, quæ núnc panduntur fatís,
 victóriam datám; belló perfecto donum
 amplum ád mea victor témpla pórtato: sacra patria
 nec cúrata instauráto, utíque adsolitum, facito.

11. Venio nunc ad Livium Andronicum et Cn. Nævium, poëtas, qui in primis carmine Saturnio inclaruere. Eorum Livius Homeri Odysseam versibus Saturniis vertit, Nævius autem septem libris complexus est bellum Punicum primum. Fragmenta Odysseæ Livianæ, ut olim, nunc quoque, quæ mihi innotuerunt, ordine afferam. Initium operis servavit Gellius XVIII, 9. quod ille in bibliotheca Patrensi in libro veræ vetustatis sic scriptum testatur,

Virúm mihi, Caména, inséce versutum:

Homerus:

ἄνδρα μοι ἔννεπε, Μοῦσα, πολύτροπον

Priscianus VII. p. 741.

patér noster, Satúrni filie.

Laurenbergius in Antiquario in v. *filie*, nescio unde, dedit *Jupiter pater*. Vide etiam Merulam ad Ennium p. 231. Homerus α. 45. et 81.

ὦ πάτερ ἡμέτερι, Κρονίδη.

Charisius p. 64. *puer* feminino genere dictum ostendens ex Odyssea affert: “*mea puer, mea puer, quid verbi ex tuo ore audio.*” Priscianus autem VI. p. 697. *puera* agnoscit, apud quem sic legitur: “*mea puera, mea puera, quid verbi ex tuo ore profugit.*” Sic Ald. et edd. pleræque: sed quædam edd. vett. *profuit*. Duo codd. Zwiccavienses semel tantum *mea puera*, et sic etiam duo codd. bibliothecæ Paullinæ. Præterea Zwiccavienses *super fuit*, alter divisim, alter junctim. Codd. Paullini *super fugit*. Scribe:

mea puera,
mea puera, quid verbi ex tuo ore subterfugit?

Vide de h. l. etiam Merulam ad Ennium p. 53. Homerus *a.* 64.

τέκνον ἔμὸν, ποῖόν σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων;

Apud Priscianum VII, p. 739.

neque enim te oblitus sum, Laërtie noster.

Codd. fere *Lertie*. Zwiccav. sec. omittit *enim*, pro qua voce alter Paullinus *tamen*. Primus Zwiccav. omittit *te*, Homerus *a.* 65.

πῶς ἂν ἔπειτ' Ὀδυσῆος ἐγὼ θεῖοιο λαδοίμην;

Quod statim subjicitur apud Priscianum, "Livius in Sereno, CURA "NUNC LAERTIE VELLE PARA IRE ITHACAM," esti videri potest ad Odysseam, et quidem ad ε. 162. pertinere: tamen alium poetam nominatum a Prisciano esse apparet. Zwiccav. sec. *Lucretius*; primus et liber D. Jacobi, ut editum, *Livius*. Alter Paullinus *Levius*. Omnes in *Sireno*, nisi quod Zwicc. pr. in *Syreno*. Omnes etiam *circa*: et tres *Lertie*. Non puto damnandum esse imperativum *circa*; i. e. RETRO VERTE TE. Scribendum videtur: "Lævius in Sirene; circa "nunc, Laërtie: vela para ire Ithacam."

Apud Nonium in v. *polubrum* p. 544.

argenteo pollubro et aureo gutto.

Sic edd. Plantiniana Antwerp. 1565. et Parisinæ 1583. 1586. sed veteres et Merceriana *aureo et glutro*. Homerus *a.* 136.

χερῖβα δ' ἀμφίπολος προχῶν ἐπέχευε φέρουσα
καλῆ, χρυσαίη, ὑπὲρ ἀργυρεῖοιο λέβητος.

apud eundem Nonium in v. *disertim*, p. 509. non nominata Odyssea:

..... túque mihi narrato
omnia disertim.

Edd. quas dixi tres *tumque*. Veneta a. 1496. *disertim omnia*. Homerus *a.* 169.

ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον.

Apud Priscianum VII, p. 752.

quæ hæc daps est? qui festus diés?

Error est ed. Putschii, in II. *Odysseæ*: nam et edd. vett. ex primo libro citant, et codd. nostri, quidam etiam non numero posito, sed diserte in primo *Odysseæ* scriptum habentes, ut codicum Paullinorum unus, et edd. Ald. et Coloniensis 1528. Ac MSS. *qui*, non *quis*, ut editi quidam. Homerus v. 225.

τίς δαίς, τίς δὲ ὄμιλος ὃδ' ἔπλετο;

Festus in v. *prociſum*, non nominata Odyssea:

..... mätrem próciſum plúrimi venerunt.

Homerus v. 248.

τόσσοι μητέρ' ἔμην μνῶνται.

12. Ad secundum librum referam, quod Gellius III. 16. simpliciter ex Odyssea citat:

quandó dies advéniet, quém profata Morta est.

Homerus v. 99.

Μοῖρ ὀλοὴ κατέλθοσι τανηλεγείος θανάτοιο.
εἰς ὅτε κέν μιν

Eadem verba leguntur Odysse. γ. 237. τ. 144. ω. 133. Festus: “om-
“ mentans Livius in Odyssea quum ait,

“ in Pýlum – adveniens, aut ibi ómmentans,

“ significat obmanens, sed ea significatione, qua sæpe fieri dicitur:
“ id enim est mantare.” Legitur apud Festum *advenies*. Homerus
v. 317.

ἢ ἐ Πύλονδ' ἐλθάν, ἢ αὐτοῦ τῶδ' ἐνὶ δήμῳ.

Isidorus Orig. XIX, 4. sine Odysseæ nomine:

. . . . . tuncque remos jussit
religáre struppis.

Homerus v. 422.

Τηλέμαχος δ' ἐτάροισιν ἑποτρύννας ἐκέλευσεν
ὄπλων ἀπτεσθαι.

Quæ leguntur etiam o. 287. Videtur Livius hæc liberius interpre-
tatus esse, sed respiciens ad δ. 782. et θ. 53. ubi sic Homerus:

ἠρτύναντο δ' ἔρετρα τροποῖς ἐν δερματίνοισιν.

Petrus tamen Scriverius in exemplo Collectaneorum suorum, quod possideo, ad p. 6. de h. l. hæc adscripsit: “ hæc Livii Patavini esse,
“ non Andronici, persuadet amicus noster eruditiss. Jo. Isac. Pon-
“ tanus. Vide ejus Epistolam.”

13. Sequitur liber tertius. Nonius in v. *dextrabus* p. 493. non indicato numero libri:

. . . . deniqué manibus dextrabus.

Sic Veneta et Merceriana. Sed Plantiniana et duæ, quas supra memoravi, Parisinæ *deque*, adnotata altera lectione. Homerus v. 35.

χερσίν τ' ἠσπάζοντο.

Gellius VII. 7. ex Odyssea hunc versum servavit:

ibi dénique vir súmmus ápprimus Patroclus.

Inserendum videtur *et post denique*: credibile est enim aliud *et* se-
quutum esse. Homerus v. 110.

ἐνθα δὲ Πατρόκλος, θεόφιν μῆστῳ ἀτάλαντος.
ἐνθα δ' ἐμὸς φίλος υἱός.

præbebunt, si *demus* scribatur, quod pro *demum* ab Livio usurpatum esse Festus auctor est. Homerus v. 406.

καὶ τότε Ὀδυσσεὺς λύτο γούνατα καὶ Φίλον ἤτορ.

Scaliger in Conject. p. 51. huc referebat, quod Festus in v. *ocrem* sine operis indice citat :

. celsosque ocris, árvaque pútria, et mare magnum,

ut expressum ex his, v. 411.

ἔκτοσθεν μὲν γὰρ πάγοι δῆξιες, ἀμφὶ δὲ κῦμα
βέβρυχεν ῥόδιον, λισσὴ δ' ἀναδεδρομε πέτρη.

Scribebat autem Scaliger *petrita*: vulgò *patria*, sed ex conjectura. Schedæ ex bibliotheca Fulvii Ursini editæ *putria*. Vide etiam Merulam ad Ennium p. 591.

16. Ad sextum librum pertinet, quod Diomedes I. p. 379. affert:

. . utrum genua amplièctens vîrginem oraret.

Homerus v. 142.

ἢ γούνων λίσσοιτο λαβὰν εὐάπιδα κόρην.

17. Septimi libri est, quod habet Priscianus VI. p. 697.

puerárum manibus cónfectúm pulcérume.

Homerus v. 235.

καλά, τὰ ῥ' αὐτὴ τεύξε σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξίν.

18. Ad octavum librum Scaliger pertinere monuit hoc apud Festum in v. *nocreum*:

. símul ac lacrimas de óre noégeo deterisit.

Scribendum fortasse *dacrimas*, quod sæpe positum ab Livio scribit Festus. Homerus v. 88.

δάκρυ' ὁμορξάμενος, κεφαλῆς ἀπο φᾶρος ἔλεσκεν.

Ad eum librum recte idem Scaliger retulisse videtur hos versus, quos Festus in v. *topper* servavit:

námque nilum pejus
macérat hemonem quámde máre sævom: vires quoi
sunt mágaæ, topper cónfringént importunæ undæ.

Festus, quum Nævium auctorem citasset, pergít: *sic in eodem: namque nullum pejus macerat humanum*, et rel. Scribe, *sic in Odyssea*, quemadmodum paullo post dicit, *in Odysssia vetere*. Vide de his versibus etiam Merulam ad Ennium p. 593. et Vossium ad fragm. tragicorum p. 74. seqq. Homerus v. 138.

οὐ γὰρ ἔγωγέ τι φημί κακώτερον ἄλλο θαλάσσης,
ἄνδρα τε συγχέυαι, εἰ καὶ μάλα κάρτερος εἴη.

Priscianus VI. p. 679.

. . Mercurius cúmque eo filius Latonas.

Homerus v. 322.

ἤλθ' ἐριούνης
Ἑρμείας, ἤλθεν δὲ ἀναξ ἐκάεργος Ἀπόλλων.

Idem Priscianus eodem loco:

nam díva Monetas filia dócuit.

Sic Scaliger ad Fest. in v. *corniscarum*. Nam apud Priscianum etiam in codd. nostris omnibus legitur *filiam*. Cod. Zwicav. sec. *diniua*. Homerus v. 480.

οὐνεκ' ἄρα σφίας
οἴμας Μοῦσ' ἐδίδαξε.

19. Ex decimo libro est, quod Priscianus habet III. p. 606.

. . . . . inferus an superus
tibi fért deus, funera, Ulíxes.

Pro *fert* cod. D. Jacobi *fere*, Zwicav. sec. *fest*. Pro *funera* Zwicav. primus *munera*. Hæc verba, quæ, ut alia quædam Livii et Nævii fragmenta, bonum versum heroicum præbent, possunt tamen metro Saturnio aptari. Merula ad Ennium p. 88. Livium nonnumquam heroicis versus inseruisse opinabatur. Homerus v. 64.

τίς τοι κακὸς ἔχραε δαίμων;

Festus in v. *topper*: in *Odyssia vetere*: *topper facit homines utrius fuerint*. Acute Scaliger, *topper facit homines veris sueris, facit pro faxit* dictum putans. Correctius, opinor scribes:

. . . topper fáciét hómínes verris sueres.

Homerus v. 432.

ἢ κεν ἅπαντας
ἢ σῶς, ἢ ἐ λύκουσ ποιήσεται, ἢ ἐ λέοντας.

20. Duodecimi libri hoc est, apud Festum eodem loco: “topper citi ad ædis venimus Circæ, simul duona eorum pòrtant ad navis millia. alia in isdem inseriuntur.” Scaliger *duonorum* corrigit: sed fallitur, quum postrema quoque verba Livii esse putat. Recte, puto, hæc Festo tribuuntur, ita scripta: *alia in iisdem inveniuntur*. Exempla dicit, quorum plura jam attulerat. Livii verba sic scribenda puto:

. . . . . topper
ad aédís venímús Circaé: simul duonorum
portánt ad navis millia.

Nam *citi* interpretatio est, cujusmodi interpretamenta sæpius in isto Festi loco ad vocem *topper* adscripta videre licet. Homerus v. 16.

οὐδ' ἄρα Κίρκην
 ἔξ' Αἰδέω ἐλθόντες ἐλήθομεν, ἀλλὰ μάλ' ἄκα
 ἦλθ' ἐντυναμένη· ἅμα ἀμφίπολοι φέρον αὐτῇ
 σῆτον καὶ κρέα πολλὰ καὶ αἴθοπα οἶνον ἐρυθρόν.

21. Tertio decimo libro adscripserim, quod est apud Nonium in v. fite : *Livius Odyssea : fit quoque fitum est.* Scribendum puto :

. . . . . sic quoque fitum est.

Homerus v. 40.

ἦδη γὰρ τετέλεισται, ἅ μοι φίλος ἤθελε θυμός.

22. Ad quartum decimum librum referri potest, quod Gellius VII. 7. ex Odyssea affert,

. . . . . parcéntes praémodum . . .

Homerus v. 92. et π. 315.

κτῆματα δαρδάπτουσιν ὑπέρβιον, οὐδ' ἔπι φειδώ.

23. Ad quintum decimum Scaliger retulit hoc, quod apud Festum in v. *adfatim* sine operis indice affertur :

. . . . . affatim edi,
 bibí, lusi.

Homerus v. 372. cujus postrema verba non recte intellexit Livius :

τῶν ἔφαγόν τ', ἐπιόν τε, καὶ αἰδοίοισιν ἔδωκα.

24. Sexti decimi libri esse videtur, quod exstat apud Priscianum IX. p. 868.

. . . . . quoniam audivi,
 paucís gavisí.

Quoniam in codd. *qm* cum lineola scriptum est, ut etiam *quum* significare possit. Homerus v. 92.

ἦ μάλα μεν καταδάπτει' ἀκούοντος φίλον ἦτορ.

25. Ad septimum decimum librum retulerim hunc locum. Festus : “vacerram Ælius et alii complures vocari aiunt stipitem, ad quem equos solent religare; Ateius vero philologus hoc nomine significari maledictum magnæ acerbitatis, ut sit vecors et vesanus, teste Livio, qui dicit, vecorde et malefica vecordia.” Scaliger, illa his expressa ratus, Μέντορ ἀταρτηρέε, φρένας ἠλέε, scribebat, *vecors et malefice vacerra*. Parum hoc verisimile est. Si hæc ex Odyssea sunt, legerim,

. . . . . vecórde et málefica vacerra.

Potuit hoc sumi ex his Homeri, v. 248.

ᾧ πόποι, οἶον ἔειπε κύων, ὀλοφάϊα εἰδώς.

26. Vicesimi libri est hoc apud Priscianum VIII. p. 817. “mando, mandis. ejus præteritum perfectum quidam mandi, alii mandui, alii mandidi esse voluerunt. Livius in Odyssea :

vos scribens *mæros*. At hujusmodi sententia nusquam in *Odyssea* invenitur. Si fides illi *Calpurnio*, sive, quo solo auctore innotuit, *Paullo Merulae*, mira præsentatione de eo scribenti in præfatione p. 16. “ hæc ejus *Continencia* (vox illa *συνέχεια* Græcis) *Parisiis* (ubi “ esse indicarat mihi olim *N. V. Wolfgangus Zindelinius*, quo Germanorum Principum nomine *Venetiis* agente familiariter sum usus) “ servatur in *Bibliotheca S. Victoris*, utinam religiosius: timeo enim “ illi a plagio; novi quorundam Criticorum mores. conjuncta erat “ cum *Lucano M. S.* cui suæ ad marginem adjectæ notæ, rei non “ magnæ:” factum esse enim, quod metuere hic se dicit, testatur *Laur. Santenius* in margine exempli, quod possideo, his verbis: “ *Calpurnius* nunc ex *Lucani* codice avulsus et sublatus est:” igitur si fides est *Calpurnio*, sic potius scripsisse *Livium* putem:

ah véstros, vestros, dum híc mantátis, curtet nervos
perduéllis.

Possunt hæc etiam aliter disposita versui *Saturnio* accommodari. Similia his sunt apud *Homerum* δ . 684.

*μη̄ μνηστéυσαντες, μηδ' ἄλλοθ' ὀμιλήσαντες
ὑστατα καὶ πύματα νῦν ἐνθάδε διπνήσειαν,
οἱ δ' αὖμ' ἀγειρόμενοι βίοντον κατακίριστε πολλόν.*

30. Venio ad *Cn. Nævium*, quem idem *Merula* in commentario ad *Ennium* p. 45. *Sangæ* cognomen habuisse ex *Calpurnio* conjicit. Ab eo bellum *Punicum* primum, in quo ipse stipendia fecerat, ut *Gellius XVII. 21.* ex *Varrone* refert, versibus *Saturniis* scriptum, idque carmen a *C. Octavio Lampadione* in septem libros distinctum esse, satis notum est. Vide *Cic. in Bruto* c. 19. de *Senect.* c. 14. *Sueton.* de *illustr. gramm.* c. 2. *Festum* v. *Saturno*. Hujus quoque carminis pleraque fragmenta afferam.

31. Exordium *Merula* ad *Ennium* p. 41. seqq. apud *Calpurnium* ita scriptum inveniri dicit: “ qui terrai *Latiæ* omnes tuserunt viros “ rudesque *Pœnica* fabor.” Fortasse hæc ita scribenda:

Qui térrai *Latiái* hemónes contuserunt
virós frudesque *Pœni*, fábor.

Orsus erat *Nævius* a fuga *Æneæ*. *Macrobius Sat. VI. 2.* “ in principio *Æneidos* tempestas describitur, et *Venus* apud *Jovem* queritur de periculis filii, et *Juppiter* eam de futurorum prosperitate solatur. hic locus totus sumptus a *Nævio* est ex primo libro belli *Punici*. illic enim æque *Venus Trojanis* tempestate laborantibus cum *Jove* queritur: et sequuntur verba *Jovis* filiam consolantis spe futurorum.” *Servius ad Æn. I. 198.* “ et totus hic locus de *Nævii* *Belli Punici* lib. translatus est.” Idem ad *Æn. I. 170.* “ novam tamen rem *Nævius* bello *Punico* dicit, unam navem habuisse *Æneam*, quam *Mercurius* fecerit.” Et ad *IX. 715.* de *Prochyta*: “ hanc *Nævius* in primo *Belli Punici* de cognata *Æneæ* nomen accepisse dicit.” Idem ad *IV. 9.* “ cujus filia fuerint *Anna* et *Dido*, *Nævius* dixit.” Et ad *I. 273.* “ *Nævius* et *Ennius* *Æneæ* ex filia

“nepotem Romulum conditorem urbis tradunt.” Hæc de Æneæ adventu in Italiam narratio, si libri apud quosdam scriptores recte indicati sunt, non in solo primo, sed etiam in secundo, tertioque libro tractata fuit. Ex primo citat Servius ad Æn. II. 797. de Anchisa et Ænea fugientibus :

eorum sectam sequuntur multi mortales. .

Eodemque pertinet, quod idem sine libri indicio affert ad Æn. III. 10. ita fortasse scribendum :

. . . . . amborum
uxores noctu Troiad exhibant capitibus
operitis, flentes ambæ, abeuntes lacrimis multis.

Legitur *Trojade* et *lacrimis cum multis*. Priscianus VI. p. 679. et 689. “inerant signa expressa, quomodo Titani, bicorpores Gigantes, “magnique Atlantes, Runcus atque Purpureus, filii terras.” In secundo loco, quæ post v. *Atlantes* sunt, in uno codd. Paullinorum autem, quæ post *bicorpores*, omittuntur. Is codex in priore loco *Athalantes* habet. Omnes codd. *Runchus*. Fortasse hæc ita scripta fuerant :

. . . . . inerant signa expressa, quomodo Titani,
bicorpores Gigantes, magni Atlantes, Runcus,
Purpureus, filii terras.

Alia protulit Merula ad Ennium p. 50. 410. 448. Eodem pertinet, quod Macrobius VI. 5. ex libro primo affert.

silvicolæ homines,
bellique inertes,

de quo Merula p. 53. 410. Priscianus VI. p. 679.

ei venit in mentem hominum fortunas.

Unus codd. Paullinorum, *ei evenit in mente*. v. Merulam p. 448. Charisius ex primo libro p. 103. affert :

. . . . . Manius Valerius consul partem
exerciti in expeditionem ducit.

M. pro *M*. emendatio est Merulæ ad Ennium p. 92. 398.

32. Ex secundo libro hæc afferuntur. Apud Nonium in v. *liquidum* et *percontat* p. 335. et 474.

blande et docte percontat, Aeneas quo pacto
Trojam urbem liquerit.

v. Merulam p. 50. 115. et Ludov. Carrionem Antiq. Lectt. III. 10. in Gruteri Face critica III. b. p. 74. seq. Variant lectiones nonnihil apud Nonium. Apud Priscianum VI. p. 697.

prima incedit Cereris Proserpina puer. .

Ex secundo libro hæc etiam in codd. Paullinis et antiquissimo Zwiccaviensi, in quo supra scriptus est numerus, citantur, quorum in altero est *incedet*. Sed Merula p. 53. observat, Nestorem Dionysium Novariensem in Glossis afferre hoc ex libro VI. Et P. Scriverius in

marginē exemplaris mei adscripsit: *VI sic diserte MS. Prisciani exempla.* Habetque hoc cod. Zwiccv. secundus. Ex secundo libro affert Macrobius Sat. VI. 5. hæc, quæ cum isto apud Priscianum fragmento fortasse conjuncta fuerant, uti jam Merulæ p. 53. et 410. visum est:

. . . . . deinde pollens.
 sagittis, inclutus árquitenéns, sanctusque Delphis
 prognátus Pythius Apóllo.

videtur *Pythius* duabus syllabis pronunciari voluisse.

33. E tertio libro Nonius in v. *gratulari* p. 116. hæc affert: "is qui sursum ad cælum sustulit suas res ammullus gratulabatur divis." Ed. Ven. 1496. *isque et anulus.* Aliæ *ammulus.* H. Stephanus in fragmentis poët. vett. Latt. p. 215. habet *Amulius*, recteque suspicatur vocem *manus* deesse, et *res* mutandum esse in *rex*. Scribe:

manúsque sursum ad caélum sústulit suas rex
 Amúlius: gratulátur dívis.

Idem Nonius in v. *atrox* p. 76.

simúl atrocia porrícerent éxta ministratores.

Veneta, quam dixi, *projecerunt.* Ed. Merceri *proscicerent.* H. Stephanus hoc in fragm. poëtt. vett. p. 215. ex quarto libro affert. v. Merulam ad Enn. p. 425. Ex tertio libro duo alia fragmenta afferuntur, quæ facilius quis suspicetur in primo fuisse. Deinde apud Probum ad Virg. Ecl. VI. hæc inveniuntur: "postquam avem adspexit templo Anchises, sacra immensa penatium ordine ponuntur: immolabat auream victimam pulcram." Quæ bonos in Saturnios, sed verbis ita trajectis, ut vel qui transpositionem facillimum et lenissimum remedium esse censent, nonnihil hæsitaturos putem, redegit Scaliger ad Varronem p. 124. Ego facilius adducar, ita scripsisse Nævium:

postquam ávium adspexit témpla Anchíses, sacra in mensa
 penátium ponúntur órđine: immolabat
 aurátam victimám pulcrám.

Utrumque fragmentum attigit Merula ad Ennium p. 49. Aliud libri tertii fragmentum idem p. 417. ex Calpurnio affert, sed ut vix possit fraudis suspicionem effugere. Id ipse sic scribit:

sis Poinei contremiscunt artibus; universum
 magnei metus tumultus pectora possidet;
 cæsum funera agitant; exsequias itant;
 temulentiamque tollunt festan.

Quomodo hæc apud Calpurnium scripta sint, non adnotavit, nisi sic ab se in *sis* mutatum esse. Scaligerum *universim* corrigere ait. Secundum versum etiam apud Nonium in v. *metus* p. 214, 9. reliqua autem, sed valde corrupta apud Festum in v. *temetum* legi monet. Secundum versum, quem Nonius sine operis indice affert, facilius ex tragœdia aliqua sumptum crediderim. Sed si fides est Merulæ, certe in mediis Nævii versibus quædam omissa sunt:

sic Poëni contremiscunt ártubus uníversim :
 magní metus tumúltus péctora possidet:
 . . . . . cáesum funera agitant,
 exséquias ititant, témuléntiamque tollunt
 festám.

Cæsum pro *cæsorum* magnopere vereor ne importuno vetustatis studio debeamus, quo Merulam nemo superavit præter Henricum Planckium, qui Ennii Medæ reliquias edidit. Denique quod apud Priscianum legitur VIII. p. 801. "Nævius in III. Hectore proficiscente tunc " ipsos adoriant, ne quis hinc Spartam referat nuncium," ubi cod. Zwiccv. sec. *adoriatur*, id non ex Bello Punico, sed ex tragœdia Hectore sumptum esse, recte mihi videtur judicare Ger. Jo. Vossius ad fragm. trag. p. 75. qui quod Priscianus ejus MS. habeat, "Nævius " in Hectore proficiscente: Tum ipsos adoriant," scribendum putat: "Nævius in Hectore: Proficiscentes tum ipsos adoriant." Etiam codex veterrimus Zwiccaviensis habet: "Nævius in Hectore proficiscente. Tunc ipsos adoriant." Sed ego quidem hanc ipsam scripturam veram esse, tragœdiæque illi nomen fuisse Hectoris proficiscentis puto. Ita habebimus exigua mutatione facta bonum versum trochaicum:

tunc ipsos adoriant, ne qui hinc Spartam referat nuncium.

Non citatur quidem alibi, quod sciam, hæc Nævii tragœdia, sed notus est ter memoratus Ciceroni Hector Nævianus, dicens,

lætus sum laudari me abs te, pater, a laudato viro,

Q. Tusc. IV, 31. Epp. ad Div. V. 12. XV. 6.

34. Ex quarto libro, sive, ut edd. antiquiores; ex tertio, affert Nonius in v. *auspicari* p. 468. *virum prætor adveniet, auspicat auspicium prosperum*. Non habet hoc fragmentum ed. Ven. 1496. In Plantiniana Hadr. Junii et Parisina, uncis inclusum est *prosperum*, adnotataque lectio, "verum prætor adveni et auspica." Scribendum videtur:

verum prætor
 advénit: auspicat aúspiciúm

Apud eundem Nonium in v. *concinnare* p. 90, 28. ex quarto, sed in vet. cod. apud Merulam ad Ennium p. 421. et in ed. Ven. 1496. ex tertio, hoc affertur:

transít Melitam Románus exércitus, insulam integram
 urít, populatur, vástat, rem hóstium concinnat.

Nolim quidquam mutari: videtur ultima prioris versus syllaba cum sequente versu coalescere. Apud Nonium in v. *danunt* p. 97, 18.

eám carnem victóribús danunt.

v. Merulam p. 425. Apud eundem in v. *vicissatim* p. 183, 14.

vicíssatim volví victóriam.

v. Merulam p. 426. Is p. 45. ex Calpurnio addit aliud libri quarti fragmentum:

inhospitalis victricés absorbet unda
Latiúm legiones hóminum.

Apud Calpurnium *victrix es et neminum* legi ait. Vide eum etiam p. 45.

35. Sexti libri hæc sunt. Apud Nonium in v. *superbiter et contemptim* p. 515, 10. 33.

supérbiter contéptim cónterit legiones.

Apud eundem in v. *censere* p. 267, 18.

censént eo venturum óbviám Pœnum.

H. Stephanus omittit *Pœnum*. Apud Nonium in v. *ilico* p. 325.

séptimum decimum ánnum – ílico sedent.

v. Merulam p. 436. Apud Nonium in v. *loca* p. 211, 3.

. . . . . convenit, regnum
simul átque locos ut habérent.

Præbent hæc verba, ut ex Livii Andronici versibus quidam, pulcrum versum heroicum. V. Merulam de h. l. p. 439.

36. E septimo libro Nonius in v. *paciscunt* p. 474. tres versus affert, sic fortasse scribendos :

id quóque paciscunt, moénia ássint, quæ Lutatium
recóncilient: captívos plúrimos eidem
Sicélienses pacíscit óbsides ut reddant.

Apud Nonium legitur *ut mœnia sint*: sed *ut* omittunt edd. vett. et Steph. Deinde apud Nonium in ed. Ven. 1496. est, “quæ luctantium “reconciliant captivos plurimos: id Sicilicenses.” In Hadr. Jun. ed. adnotatur alia lectio: “Idem: Captivos plurimos Cicilienses.” Merceriana *id* vel *idem* plane omittit. Apud Stephanum, quæ post plurimos sunt, omisa, et p. 234. in fragmentis incertorum carminum reposita sunt. Merula hunc locum attigit p. 438. *Lutatium* ultimis syllabis contractis pronunciandum.

37. Ex incertis libris hæc sunt. *Citrosam vestem* ab Nævio in Bello Punico dici adnotavit Macrobius Sat. II. 15. Indidem non nominato auctore Festus: “citrosa vestis appellata est a similitudine “citri:” videturque hic etiam in v. *supparus* mentionem hujus loci fecisse. Verba servavit Isidorus Orig. XIX. 22. p. 1300, 6.

. . . . . pulcram éx auro vestemque
citrósam.

Apud Priscianum VI. p. 647. et 696. (v. Merulam ad Enn. p. 435.)

. . . . . fames accr
augéscit hostibús.

In priore loco cod. Zwiccav. sec. *augescet*. Et VI. p. 699.

magnámque domum decorémque dítem vexarant.

Sic dedi ex cod. Zwiccav. secundo. Primus *vexrant*. Alter codd.

Paullinorum, *diemque vexant*. Editi et liber D. Jacobi, *vexerant*.
Et p. 704. de quo Merula ad Enn. p. 92. 425. 448.

. . . . . jamque ejus mentem
fortúna fecerát quietém.

Mediam syllabam in *quietem* brevem esse, ex Prisciano colligitur. Et
VII. p. 770. de quo loco Merula p. 416.

senéx fretus pietáte deum, álloquutus summi
deúm regis fratréM Neptúnum, regnatorem
marúm.

Alter codd. Paullinorum, *pietate dui allocutis sumi dei regis*. Zwicav.
secundus, *semideum*. Expleri potest hic versus verbis a Varronne
p. 74, 30. allatis,

. . . patrem suum óptimum áppellat supremum.

Apud Festum in v. *quianam*, de quo loco Merula p. 416.

. . . . . súmme deum regnator,
quianám genuísti.

Sic Scaliger. Apud Festum est *genus isti*. Apud eundem in v.
runitant, ex Bello Punico sumptum videtur hoc:

simúl alius aliúnde rúmitant inter se.

Diserte Bellum Punicum citatur in v. *sardare*:

. . . . . quod brúti néc satis sardare.
queúnt.

Et in v. *stuprum*:

seséque ii períre mávolunt ibidem,
quam cúm stupro redíre ad suós popularis. . .

Ibidem;

sin illos deseránt fortíssimos virorum,
magnúm stuprum popló fieri pergetis. . .

Virorum pro *viros* debetur Scaligero: sed alia ille præter necessita-
tem mutabat. Cæterum v. Stephanum in fragm. poëtt. vett. p. 236.
Apud Nonium in v. *castitas* p. 197, 25.

res dívas edicít, prædicít castus.

Apud Donatum ad Terentii Andr. I. 1, 28.

perírique omnes subigúntur súb suum judicium.

Stephanus habet *subjungunt*. Varro de L. L. IV. p. 37, 9. quum
carceres in circo a Nævio *oppidum* appellari dixisset, *scripsit poëta*,
inquit,

. . . . . dictatór ubi currum insidit,
pervéhitur usque ad óppidúm.

Ut hoc, ita etiam quæ de monte Aventino et de *Balantio*, (sic Pala-
tium vocavit) scripserat Nævius, quorum mentionem facit Varro p.
14, 4. 16, 16. ex Bello Punico sumpta videntur. Diserte hujus

carminis mentionem faciunt Gellius V. 12. *Lucetium Jovem* commemorans, et Festus in v. *sublicium* et *supparus*. Idem Festus sine operis indice in v. *sagmina* hæc affert, quæ ad Bellum Punicum videntur pertinere:

. . . . . jus sacratum
Jovis jurandum sâgmine.

Paullus eodem loco ex Nævio affert: “scapos atque verbenas sagmina sumpserunt:” ubi *verbenas* videtur interpretamentum esse. Et in v. *summussos*:

. . . . . odi,
inquit, summussos: proinde aperte dice, quid sit,

His adde, quos supra in loco Atilii Fortunatiani jam apposuimus, p. 2680.

ferunt pulcras cretèrras, aúreas lepistas,
quem ita emendavit Bentleius in Resp. ad Boyl. p. 123. et
novém Jovis concórdes filiaé sorores.

Non est autem Nævii, quem Diomedes p. 512. affert; vide Atil. Fort. p. 2698.

summás opes qui régum rógias refregit.

Illud vero addubito, an versus, qui a Gellio VI. 8. afferuntur, etsi Saturnii videntur esse, non sint ex Bello Punico. Ii sic fortasse scribendi:

. . . . . etiam qui
manú res magnas sæpe gæssit gloriose,
cujus fácta viva vigént, qui apud géntis solus præstat,
eum súus pater cum pállio úno ab amica abduxit.

Editum est *etiam qui res magnas manu sæpe, et, cujus facta viva nunc vigent.*

38. Epigramma, quod sepulcro suo incidi voluit Nævius, versibus Saturniis scriptum, servatum est a Gellio I. 24.

Mortális immortalis flére si foret fas,
flerént divæ Caménæ Nævium poëtam.
itáque postquam est Orcíno tráditus thesauro,
oblíti sunt Romæ loquiér Latina lingua.

39. Habuerunt Romani etiam alia antiqua carmina, quorum pleraque versibus Saturniis scripta fuisse credibile est. Et Marcium vatem quidem, præter vaticinia, etiam præcepta composuisse accepimus. Fragmentum ab Heusingero adjectum Mallio Theodoro p. 95. “præcepta primus apud Latinos Marcus vates composuit: ex quibus est illud:

“ . . . . . póstremus loquaris,
“ primús taceas.”

Nullum vero numeri Saturnii vestigium video in his, de quibus Festus in v. “flaminius camillus: sicut habetur in antiquo carmine, “quum pater filio de agricultura præciperet: HIBERNO PULVERE,

“VERNO LUTO, GRANDIA FARRA, CAMILLE, METES:” nisi quis statuatur, in his carminibus canendis non mensuram syllabarum, sed, ut vulgus facere solet, communem prononciationem observatam esse.

40. Sæpius commemoratur a veteribus Nelei carmen, quod neque a quo factum sit, neque quid argumenti habuerit, a quoquam adnotatum inveni. Videtur tamen Livio Andronico posterius esse. Ita enim Charisius p. 64, “ut in *Odyssea* vetere, quod est antiquissimum carmen, MEA PUER, MEA PUER, QUID VERBI EX TUO ORE “AUDIO? et in Nelei (vetus codex apud Merulam ad Enn. p. 53. “*Menelai*) carmine, eoque prisco: SAUCIA PUER FILIA SUMAM. “ubi tamen Varro PUERA dictum putat, sed Ælius Stilo, magister “ejus, et Asinius contra.” Pro *sumam* scribendum conjicias *Summani*. Festus in v. numero: “item in Nelei: numquam numero “matri faciemus volvi.” Scaliger, “faciemus volup.” Fortasse scriptum fuerat:

numquámne numero mátri faciemús volup?

Nam etiam alibi trimetri apparent. In v. *stuprum*: in *Nelei carmine*:

faédé stupreque cástigor cotídie.

In v. *topper*: in *Nelei carmine*:

toppér fortunæ cómmutantur hómínibus.

Putatur idem carmen apud Festum in v. *strigores* citatum fuisse. A Neleo, patre Nestoris, ductam appellationem esse conjiciat quis ex simili appellatione carminis ab Attio conditi, quod videtur versus Saturnios habuisse. Varro de L. L. VI. p. 70. 27. “in carmine “Priami apud Attium quod est,

“veterés, Camenæ, cáscas rés volo profari,
“et Priámum,

“cascum significat vetus.” Legitur apud Varronem *Casmenas* et deinde et *primum* pro et *Priamum*: v. Scaligerum. Postremus, qui versus Saturnios faceret, fortasse ipse Varro fuit. Certe Nonius in v. *meret*, duo ex ejus Eumenidibus fragmenta affert, quæ hoc numero esse videntur, p. 344 et 345.

quia plús, inquit, merére débet in quo est virtus.
primum iste, qui merét sestértios vícenos.

41. Nemo non videt, quam incerta dubitationisque plena res sit, tam brevia, tamque corrupta fragmenta in numeros suos redigere. Si tamen in hac re aliquo successu gavisi sumus, illud in primis ad cognoscendam constituendamque legem versus Saturnii memorabile est, quod quum ex natura hujus numeri syllaba, qua prior pars versus finitur, anceps esse, et proinde solutionem detrectare debeat, tamen non raro soluta reperitur. Sed est hoc ejusmodi, ut, quamvis a Græcorum arte ac diligentia alienissimum sit, tamen Romanis illis veteribus condonari possit facillime.

CAP. X.

DE VERSIBUS SECUNDUM ANTIPATHIAM COMPOSITIS.

1. DICENDUM nunc est, de illo genere versuum, quos grammatici *κατ' αντιπάθειαν μικτούς* appellant. Eos paucis tantum attingam, quoniam ut appellatio parum apta, ita natura horum versuum longe alia est, quam visum est grammaticis: unde definitione posita, totum genus aliud esse censendum est.

2. *Ἀντιπάθειαν* illi vocant, quum contrarii numeri uno in versu conjuncti sunt, ut trochæi et iambi. Ita hic versus, quem ipsi in asynartetis numerant,

ἔῤῃος ἠνίχ' ἰππότας ἐξέλαμψεν ἀστήρ,

vere dicendus foret *κατ' αντιπάθειαν* compositus esse. At non ita illi: sed quum more suo versus in syzygias quattuor syllabarum dividunt, si ex ista divisione contrarios numeros prodire vident, eos versus *κατ' αντιπάθειαν μικτούς* vocant. Quod si ordines, ex quibus versus isti constant, considerassent, plerumque nihil discordare numeros animadvertissent. Et, ut discordent, qui tandem hoc ejusmodi est, ut propterea singulare genus numerorum constituendum sit, quum leges non habeat alios, quam si concordant? Sed videamus exempla, quæ affert Hephæstio.

3. Primum ille ponit p. 45. (78) epichoriambicum Sapphicum hendecasyllabum, quod sic metitur:

— υ — υ | — υ υ — | υ — υ

At constat hoc metrum ex his duobus ordinibus:

— υ — υ | — υ υ — υ — υ

ποιικιλόθρον' ἀθάνατ' Ἀφροδίτα.

4. Deinde p. 46. (79) Pindaricum hendecasyllabum, quod sic dividit:

υ — υ — υ | — υ υ — | υ — υ

quum ex his constet ordinibus:

υ — υ — υ | — υ υ — υ — υ

*ὁ Μουσαγέτας με καλεῖ χορεύσαι
ἀγχοῖς ὧ κλυτὰ θεράποντα Λατοῖ.*

5. Tum epionicum a majore, quod Alcaicum hendecasyllabum vocat, ita descriptum:

υ — υ — υ | — υ υ υ | — υ —

quod sic potius metiri debebat:

υ ᾿ υ — υ | ᾿ υ υ — υ υ

ἄναξ ᾿ Ἀπολλων, παῖ μεγαλῶ Διός.

6. Porro aliud epionicum, Alcaicum dodecasyllabum, quod sic disponit :

υ — υ — | — — υ υ | — υ — υ

quod sola anacruseos accessione a Sapphico differt :

υ ᾿ υ — υ | ᾿ υ υ — υ — υ

ἰόπλοκ' ἀγνά μελιχόμειδε Σακφοῖ.

Non ausim formam μελιχόμειδε propterea, quod alibi non invenitur, rejicere. Quid obstat enim, quin a μεῖδος ducta censeatur? Nam etiam a neutris deducta composita hanc terminationem habent; v. Etym. M. p. 399, 5. Cæterum Cod. Pal. μελιχόμειδε, unde præstabit fortasse μελλιχόμειδε scribi.

7. His addit epionicum tetrametrum catalecticum, cujus hanc formam esse vult :

υ — υ — | — — υ | — υ — υ | — υ —

At describendum est in hos ordines :

υ ᾿ υ — υ | ᾿ υ υ — υ — υ | ᾿ υ —

τοιοῦτος εἰς Θήβας παῖς ἀρμάτεσσ' ὀχημένος.

μόλις μὲν ἔννη λεπτὸν ἔχουσ' ἔω' ἀτράκτω λίνου.

In primo horum versuum vulgo ἀρμάτεσσι χήμενος. Gaisfordius cum Bentleio dedit ἀρμάτεσσ' ὀχημένος. Ego verius puto, quod cod. Monac. præbuit. De ο pro α ab Æolensibus posito vide Kæn. et Bast. ad Greg. Cor. p. 455. 906. In secundo versu recte, opinor, Blomfieldio in Museo Cantabr. I. P. I. p. 26. ἔννη non nomen proprium, sed verbum, *nebat*, esse videbatur, modo ne ab ἐννώ vel ἔννημι factum putasset.

8. Sequitur apud Hephæstionem epionicum a minore, quod recte describit :

υ ᾿ υ — | υ υ ᾿ ᾿ | υ υ ᾿ ᾿

περισσόν αἰ γὰρ ᾿ Ἀπόλλων ὁ Λύκειος.

Ἴν᾿ σαλασσομέδοισ' ἀν' ἀπὸ μᾶσδων.

De posteriore versu v. Gaisford. ad Hephæst. p. 337.

9. Denique aliud epionicum addit, quod anaclasin habeat. Id ex his ordinibus compositum videtur :

υ ᾿ υ — | υ υ ᾿ υ — υ — υ

ἔχει μὲν ᾿ Ἀνδρομέδα καλὰν ἀμοιβάν.

Σακφοῖ, τί τὰν πολύολβον ᾿ Ἀφροδίταν.

10. Hæc exempla si consideramus, quid aliud quam versus vide-

mus non ex uno, sed ex pluribus numeris factos? Hujus vero compositionis infinita varietas est, eaque talis, ut, si de ratione ejus caussisque quaeratur, magis *συμπάθεια* quaedam numerorum, qui in unum versum conjunguntur, quam ulla *ἀντιπάθεια* elucescat. Virtusque horum versuum in eo est posita, ut numeri natura sua ac vi diversi, quum conjunguntur, ea conjunctione novam aliquam animi affectionem, nulli istorum numerorum per se propriam, sed ex omnibus apte mixtam et temperatam, producant.

11. Mirum vero videri debet, qui factum sit, ut grammatici versus *κατ' ἀντιπάθειαν μικτούς* ab asynartetis distinguerent, quum, si non ubique, certe in multis generibus vix ulla diversitas appareat. Ut cur tandem hic Alcaicus secundum antipathiam compositus putetur,

ἀνάξ' Ἀπολλον, παῖ μεγάλω Διός,

asynartetis autem adnumeretur iambelegus,

πρῶτον μὲν εὐβουλον Θέμιν οὐρανίαν,

qui eodem modo compositus, secundum ordinem paullo longiorem habet? Apertum est, nihil prorsus inveniri, quod grammaticos, ut ita sentirent, movere potuerit, nisi quod priorem licebat epionicum facere, alteri non licebat tale nomen imponere, ut qui non modo tertiam syzygiam choriambum habiturus esset, sed etiam nimis manifeste flagitaret dactylicos numeros agnoscere.

12. Non est tamen infitiandum, duplicem esse rationem compositionis, cujus differentiam sensisse metrici, sed non accurate percepisse videntur. Alii enim ordines numerique ita componuntur, ut vere conjuncti dici possint: veluti, quæ modo attuli exempla, metrum Alcaicum et iambelegum; cujusmodi etiam hic versus est, quem Hephæstio asynartetum esse vult:

ὃς καὶ τυπείς ἀγνῶ πελέκει τέκετο ξανθὰν Ἀθάναν.

Alii autem ita componuntur, ut non tam conjuncti esse, quam alter alteri adjici, quumque uterque solus per se constet, tamen eo, quod sese excipiunt, totum quoddam efficere videantur. Ea ratio in plerisque illorum versuum invenitur, quos ob hanc ipsam rem asynartetos vocant grammatici. Exemplo utar metri, quod Hephæstio p. 50. s. (89) ex Cratini Seriphiiis affert. Sic igitur Cratinus apud Phrynichum p. 40. quem ita emendandum puto:

*αὐτομάτη δὲ φέρει τιθύμαλλον, καὶ σφάκον πρὸς αὐτῶ,
ἀσφάραγον, κύτισόν τε νάπαισιν ἀνδέρικος ἐνηβᾶ,
καὶ φλοον ἄφθονον ὥστε παρῆναι πᾶσι τοῖς ἀγροισιν.*

Sed quidquid hoc est discriminis, eo denique redit, ut in aliis versibus cohærere numeri, in aliis, qui sunt asynarteti, aut non cohærere, aut non semper cohærere censendi sint.

CAP. XI.

DE NUMERIS CONCRETIS.

1. VENIO nunc ad eos numeros, quos in primo hujus libri capite CONCRETOS nominavi. Eorum hæc est natura, ut ex diversis numeris in unum ordinem conjunctis consent, initio a debiliori pede facto. Sunt illi quodammodo oppositi logacædicis. Nam ut in his decrescunt singulæ ordinis periodici partes, ita in concretis numeris increscunt augenturque. Etenim quum ordinum periodicorum, ut in primo libro demonstratum est, hæc sit conditio, ut ex una arsi plures deinceps aut paris mensuræ ordines, aut cum imminutione quadam nascantur, veluti,

‘○○—○○

‘○○—○

apertum est, si posterior aliqua pars major est præcedente, ut quum dactylum pæon primus sequitur, pæonem hunc non posse ex dactylo illo natum haberi, sed nova arseos vi indigere,

‘○○‘○○○

Id vero duobus modis fieri potest, aut ut hi duo sint non cohærentes ordines,

‘○○|‘○○○

aut ut ordine periodico cohæreant. Is ordo autem quum ex communi lege numeri pares debeat pedes habere, si eum periodicum esse volumus, i. e. ex una arsi totum pendere,

‘○○—○○

hac tantum conditione alteram partem majorem habere poterit, si ad eam vim, quam arsis secundi dactyli per se habet, nova aliqua vis accedat, quæ robur hujus ordinis augeat. Quæ vis quum accedit, non desinit quidem ordo ille periodicus esse: complectitur enim aut illos ipsos pedes,

‘○○—○○

aut hos ordines,

‘○○—

sed, quoniam nova vis accedit ad secundam arsin, sic ea corroborata majorem ex se thesin gignit,

‘○○‘○○○

estque in hoc ordine periodico secunda arsis fortior, quam prima, ut cui eatenus tantum, quatenus ex ea nata est, par sit; quatenus autem nova vi aucta est, superat eam.

2. Formæ numerorum concretorum multæ sunt, sed pleræque, ut videtur, in liberioribus versibus reperiuntur, quorum tanta est varie-

ultimam ancipitem eum pedem recipit. At hoc genus numeri, de quo explicatius disputavi in dissertatione de metrorum quorundam mensura rhythmica, quæ nunc libello de metris Pindari in repetita editione Heynia adjecta est, certis indiciis separandum est a trochaicis numeris.

5. Primum enim quum incessu plane diversi sint numeri trochaici et hi epitriti, quorum trochaici primam quamque dipodiarum arsin, epitriti secundam fortiolem habent,

‘ — — — — —   ‘ — — — — —

apparet levem et vere currentem numerum esse trochaicum, etiam si ex epitritis constet, ut,

ὦ φίλοι, ποῦ τὰς Ἀθήνας φασὶν ἰδρῦσθαι χθόνος;

Epitritorum vero multo gravior est et lentior incessus, ut in quibus secundus quisque pes non trochæus habeatur, sed longior trochæo sit. Quod si hos epitritos, qui dactylicis numeris juncti usurpabantur in carminibus ad Dorios modos factis, quos modos graves et magnificos fuisse constat, trochæorum instar pronunciari, i. e. primam arsin fortiolem secunda esse volumus, numerus hic, qui omnis gravitatis expertus est, tam male consociatur dactylis illis, ut nihil fingi a Doricæ harmoniæ splendore alienius possit. Veluti,

χευσία Φόρμιγγς, Ἀπόλλωνος καὶ ἰοπλοκάμων
συνδικον Μοισῶν κτέανον.

Recitet hos versus aliquis ad legem trochaici numeri,

‘ — — — — —   ‘ — — — — —   ‘ — — — — —
‘ — — — — —   ‘ — — — — —

et sentiet, quam inconcinna parumque accommodata sit hæc trochæorum levitas. Quod contra, si epitritos adhibebit, et secundam quamque arsin novo et graviore ictu notabit, pleni ponderis spondeus aptissimos præbebit et splendidissimos numeros:

‘ — — — — —   ‘ — — — — —   ‘ — — — — —
‘ — — — — —   ‘ — — — — —

6. Deinde non solum cæsura trochæorum carent hi epitriti, formasque habent plane alias, sed ipsa etiam mensura monet, ut eos longe a trochaicis numeris diversos esse statuamus. Nam in trochaicis spondeus non proprius pes est, sed propter ultimam dipodiarum ancipitem vice fungitur trochæi, nec vere spondeus est: unde non necessitate quadam, sed magis cum aliqua venia toleratur. In epitritis autem istis necessarius est spondeus, constanterque servatur: et si quando permutatur cum trochæo, ita hoc fit, ut non, quemadmodum in trochaicis versibus, longa syllaba pro brevi, sed brevis pro longa ponatur. Quod quum proprie non aliter quam in fine simul et numeri et vocabuli fieri deberet, tamen poëtæ commoditatis

caussa hoc sibi indulserunt, ut etiam media in voce, et, licet raro, numero nondum finito, brevem pro longa ponerent. Quæ sane pravitatis quædam mensuræ est: sed quoniam in thesi monosyllaba est, non maguopere vitatur pronuntiatio vocabuli, si syllaba ictu carens satis scite, voceque caute suspensa extenditur. Eadem licentia in primo quartoque pede versus heroici interdum invenitur, ut,

Πύθιον καλέουσιν ἑπάνυρον.

μή πως ὡς ἀψῖσι λίνου ἀλόντε πανάγρου,

Ut fortasse etiam his defendendis adhiberi possit,

μάντιος ἀλαοῦ,

et,

ἀνεψιοῦ καταμένοιο.

Vide, quæ dixi lib. I. c. 9, 7. p. 41. et lib. II. c. 26, 22. p. 347.

7. Aptius autem visum est, ibi maxime hanc licentiam admittere, ubi propter finem membri omnino incertior est temporis observatio. Is finis autem non solum in extremis, sed etiam in mediis versibus invenitur. Et primo, quum alii numeri succedunt, veluti dactylici. Pindarus Ol. VI. 30.

ἀνδρὶ κάμου δεσπότη πάρεστι Συρακοσίῳ.

Deinde, quum cognatus numerus, Creticus, sequitur: Ol. XI. 16.

ἔνθα συγκομᾶζατ' ἐγγυάσομαι.

Denique quum idem quidem numerus, sed sejunctus a præcedente, sequitur. Etenim quum sæpe unus tantum epitritus, plerumque duo, interdum tres, ut in tertio carmine Olympico, in unum membrum consociantur,

Δωρὶὸν φάναν ἐναρμύζαι πεδίλω,

ubi quattuor epitriti conjunguntur, placuit poetis, binos uno membro complecti. Ita factum est, ut secundus eorum et quartus ultimam ancipitem esse paterentur. Ita in initio stropharum Isthm. III. cujus carminis pars vulgo quartum carmen Isthmium numeratur:

εὐκλείων δ' ἔργων ἄποινα χερὶ μὲν ὑμνήσαι τὸν ἑσθλόν,

ut v. 19. qui secundum vulgatas editiones primus est quarti carminis, inserto μὲν ita scribendum videatur:

ἔστι μὲν μοι θεῶν ἑκατὶ μυρία παντᾶ κέλευθος.

De cæteris Pindari locis, qui in medio horum epitritorum cursu brevem syllabam pro longa habent, dixi in dissertatione de quorundam metrorum mensura rhythmica p. 7. seqq. eosque corruptos esse ostendi, in qua sententia postea magis etiam confirmatus sum. Jam enim neque ab nomine proprio excusationem repetendam esse arbitror, neque in carmine Isthm. quarto, quod vulgo quintum est, quidquam esse puto, quod hanc, quam proposui, rationem labefactet, modo

primi duo stropharum versus rectius, quam hactenus factum est, describantur. Tales enim eos esse puto:

Μᾶτερ Ἀλίου, πολύνυμε Θεία, σίο γ' ἕκατι
καὶ μεγασθενῆ νόμισαν.

Ita, quæ toties in iis brevis syllaba pro longa posita est, ubique in fine numeri erit. Etenim qui locus solus impedire visus est, quo minus hi duo versus in unum systema conjungerentur: dico autem versum 55. qui vulgo est 63. is quum jam veteribus interpretibus multum negotii fecisset, bene factum est, quod scholiastes vestigium servavit veræ lectionis, qua recte intellecta omnis tollitur difficultas. Scribe,

ἐν πολυφθόρῳ Σαλαμῖς Διὸς ἡμεβρω συναρίθμων ἀν-
δρῶν χαλαζέεντι φόνῳ.

Nam quod dicit scholiastes, τὸ τῶν πεπτακότων πλήθος ἰσάριθμον ἦν τῷ χαλαζέεντι Διὸς ἡμεβρω, etsi non satis recte dictum est, tamen aperte ad συναρίθμων, non ad librorum scripturam ἀναρίθμων spectat. Est autem συναρίθμος idem quod ἰσάριθμος. Apollonidas epigr. 30. in Brunckii Analectis T. II. p. 139.

τέσσαρας, οὓς Ἀἴδαο συνήριθμον ἤρπασεν ἡμαρ.

Ad nomen proprium vero quod attinet, illi quoque duo versus, in quibus alieno loco posita videbatur syllaba anceps, partibus numeri melius dispositis justam defensionem habebunt. Dico autem hos: Isthm. II. 14. (21)

Ἴσθμῖαν ἵπποισι νίκαν, τὰν Ξενοκρά-
τει Ποσειδάων ὀπάταις.

Sed tum v. 45. (66) scribendum erit ἐπί τοί γ'. Et III. 90. (IV. 123.)

γνώμα πεπιθὸν πολυβούλω. σὺν Ὁρσέ-
α δὲ νιν καμίζομαι τερπνῶν ἐπιστάζων χάριν.

8. His quoque numeris interdum anacrusis accedit, eaque, ut par est in tam gravi numero, plerumque longa. Ut Olymp. III.

Αἰησιδάμου παιδί συμίξαι πρεπόντως.

9. Ad hoc genus pertinent, quæ supra in asynartetis ab Hephæstione commemorata omisimus, iambelegus, et Platonicum, ac Pindaricum metrum. Nam ille quum de versu encomiologico exposuisset, quem ex quinque dactylicis totidemque iambicis semipedibus compositum putat,

— υ υ — υ υ — | = — υ — υ

quam distinctionem non reprehendam quidem, sed diversum puto versum esse, qui sic distinguitur,

— υ υ — υ υ — = | — υ — υ

ut apud Pindarum Ol. III. 25.

Ἰστρου ἀπὸ σκιαρῶν παγαῖν ἔνεικεν,

ita pergit p. 51. (91) τὸ δὲ ἀντεστραμμένον τούτῳ, ἱαμβέλιγος καλεῖται. τούτῳ δὲ ἐν συνεχείᾳ οὐκ ἴσμεν τινὰ κεχρημένον, διεσπαρμένως δέ·

πρῶτον μὲν εὐβουλον Θέμιν οὐρανήν.
κείνων λυθίντων σαῖς ὑπὸ χερσίν, ἀναξ.

γίνεται δὲ καὶ τριπενδημιμερῆς ἐκ τούτων, τὸ καλούμενον Πλατωνικόν, ἔν ᾧ καὶ μὲν ἐκατέρωθεν δυο δακτυλικά εἰσι πενδημιμερῆ, τὸ δὲ μέσον, ἱαμβικόν· κέχρηται δὲ αὐτῷ Πλάτων ἐν Ξανθείαις·

χαῖρε, παλαιογόνων ἀνδρῶν θεατῶν ζύλλογε παντοσόφων.

Versus hic ita potius metiendus videtur :

— — — — — | — — — — — | — — — — —

Deinde: ἀντεστραμμένον δὲ ἔστι τούτῳ τὸ Πινδαρικόν καλούμενον·

ὅς καὶ τυπεῖς ἀγνῶν πελέκει τέκετο ξανθὰν Ἀθήναν
σοφοὶ τὲ καὶ τὸ μηδὲν ἄγαν ἔπος αἰνήσαν περισσῶς.

10. His Doriis epitritis tragici quoque usi sunt, nunc unum alterumve hujus generis versum admittentes, de qua re tamen ambiguum judicium est, nisi tota carminis conformatio epitritos trochæis præferri jubeat, nunc autem eos, ut Pindarus, cum dactylicis numeris consociant: et de his quidem carminibus minor dubitatio est, quum plerumque tota graves illos Doriæ harmoniæ modos præ se ferant. Quod si rariora apud tragicos hujusmodi carmina sunt, caussa hæc est, quod hi numeri in magna gravitate tamen tranquillius minusque actusosi sunt, quam plerumque in tragædia opus est. Aptè usurpavit eos Æschylus in Prometheus v. 525. seqq. 886. seqq. In primis placuit hoc genus Euripidi in Medea, qua in fabula fere omnium carminum primæ strophæ hos Doriis modos habent. Vide in ed. Pors. v. 411. seqq. 627. seqq. 820. seqq. 972. seqq. sed nullum horum carminum est, quod versus satis recte dispositos habeat. Non videtur tamen operæ pretium esse, ipsa carmina apponi, quum ea quivis, qui non alios in iis numeros, quam dactylicos et epitritos et pedem Creticum inveniri meminerit, ipse possit recte disponere.

CAP. XII.

DE COMPOSITIONE NUMERORUM UNIVERSE.

1. DESERVI consulto ordinem rerum eum, quem in primo hujus libri capite designavi. Nam quum numerorum, qui non sunt simplices, duo genera posuissem, mixtos et compositos, mixtorumque alios polyschematistos, alios concretos, compositorum autem alios per cohærentiam conjunctos, alios asynartetos esse dixissem: debebam deinceps polyschematistos, concretos, per cohærentiam junctos, ex

quo genere fere sunt, qui a grammaticis κατ' ἀντιπέθεσιν μικτοί vocantur, denique asynartetos pertractare. Sed quoniam in hac tota disputatione, quæ de numeris non simplicibus est, illud summum est atque ultimum, ut de strophis dicatur, is ordo videbatur aptissimus esse, quo quasi gradatim ad illam numerorum varietatem, quæ in strophis est, perduceremur. Itaque a polyschematistis ad asynartetos, ab his ad compositos secundum antipathiam, inde ad numeros, quos concretos appellavi, progrediendum esse ratus sum.

2. Nunc, priusquam ad ipsas strophas accedam, paucis universe de condendis carminibus dicam. Quæ res etsi non expers est legum, tamen, quoniam leges illæ non nisi ex sensu ejus, quod aptum et conveniens sit, pendent, fieri non potest, quin tam variæ ac mutabiles sint, ut nihil de iis certi constitui, sed tantummodo observationes quædam in medium afferri queant.

3. Continetur autem omnis carminum condendorum ratio duabus partibus, ELECTIONE ET TRACTATIONE: quarum ELECTIO in genere numeri, quod cuique rei aptum sit, inveniundo, TRACTATIO autem in apta horum generum conformatione et conjunctione versatur.

4. Ad ELECTIONEM quod attinet, multa et musici veteres, ut Aristides Quintilianus p. 97. seqq. et rhetores de vi et natura cujusque numeri disseruerunt: quæ etsi cognitu non injucunda sunt, tamen cavendum est, ne obliviscamur, eosdem numeros, ut in musica sonos eosdem, prouti his aut aliis sonis numerisve consocientur, aliam et sæpe contrariam naturam induere. Quare operam dare convenit, ut sensum harum rerum multa justaque exercitatione acuamus. Duobus utar, iisque luculentis exemplis. Trochaici et iambici versus unum communem numerum habent, pariterque dactylici et anapæstici. Mira tamen omnium inter ipsos diversitas est. Iambici enim propter ordinum, in quos dividi solent, multiplicem varietatem, ad sermones recitationemque aptissimi sunt. Trochaici autem propter æqualitatem ordinum, multo magis accommodati sunt cantui. Anapæstici vero, in quibus eadem cernitur ordinum æqualitas, magis ad gravem quandam et splendidam recitationem, quam ad cantum idonei sunt, ea causa, quia per crebras solutiones contractionesque rursus minuitur æquabilis ille decursus. Ex dactylicis denique ii, qui plenam pedum mensuram habent, propter ordinum æqualitatem syllabarumque stabiles vicissitudines cantui bene conveniunt: quod contra illi, qui pedes habent irracionales, etsi propterea, quod arsin non patiuntur solvi, recte ad canendum adhiberi possunt, tamen propter ordinum miram varietatem aptiores ad recitationem videntur. Eodem modo ex consociatione plurium metrorum admirabilis quædam varietas enascitur, quæ rursus, quamvis diversa sint metra, quasdam communes notas habet, quas sentire, quam describere facilius est. Ut quis non videat, qui his rebus operam dederit, aliud in tragicorum, aliud in lyricorum numeris ingenium expressum esse? quorum tragici numeri concisum quid et plenum contentionis, lyrici etiam in summo fervore remissionem quandam et nescio quid solutum habent: ut, si uno verbo discrimen indicandum sit, tragicos numeros actuosos, lyricos cantabiles appellare possis.

5. TRACTATIO, quæ partim in singulorum numerorum conformatione partim in plurium conjunctione cernitur, in SINGULIS NUMERIS has partes habet, TERMINATIONEM, eamque et TOTIUS NUMERI, et MEMBRORUM ejus; MENSURARUM VICES; denique LICENTIAS, quæ vel in CÆSURÆ OBSERVATIONE, vel in MUTATIONE MENSURÆ, vel in TEMPERAMENTO PROSODIÆ positæ sunt; in PLURIUM autem NUMERORUM CONJUNCTIONE tractatio ad CONGRUENTIAM numerorum, ad NEXUM, ad PROPORTIONEM spectat, eaque proportio aut LONGITUDINIS est, aut PONDERIS. Dicam deinceps de his partibus singulis.

6. Finem in omni numero præcipue notari constat. Non solum enim, quoniam finito numero pausa succedit, aliquamdiu quasi resonant in aure novissimi soni, sed etiam ex fine integrum esse absolutumque numerum cognoscitur. Itaque prima in tractandis numeris cura circa TERMINATIONEM versatur, quam decet talem esse, ut apte conquiescat numerus, finiri que, non abrumpi videatur. Apertum est autem, finiendis numeris in universum aptiorem esse clausulam eam, quæ legitimis ordinibus brevior sit. Unde elegantissima terminatio habetur, quæ fit ordine catalectico, i. e. brevior. Sed trochaici numeri, qui natura sua non vehementes sunt, etiam quum acatalecti sunt, bonum exitum præbent. Sive enim iambici versus plena dipodia finiantur,

◡ ◡ ◡ — ◡ ◡ ◡ —

longa finalis apte sinit vocem requiescere; sive trochaici,

◡ ◡ ◡ ◡ ◡ ◡ — ◡ ◡ ◡ —

vel in triplici ordine,

◡ ◡ ◡ ◡ ◡ — ◡ ◡ ◡ — ◡

trochæus thesin et per se levem, et minorem arsi habens, mollem suavemque exitum facit. Asperior dactylus, magisque etiam pæon est: unde pæonicos numeros in dactylum vel trochæum, vel ipsam arsin, dactylicos in trochæum vel arsin solam exire consentaneum visum est. Anapæstos autem, qui si, ut in tragædiis Senecæ, plena dipodia finirentur, propter æqualem dipodiarum incessum abrupti potius, quam conclusi viderentur, abscissa parte in trochæum terminari placuit. Choriambicos numeros, qui vehementissimi sunt, plerumque augendo quidem ultimo ordine, sed ita augendo finiri voluerunt, ut, quod abundaret virium, in duos dactylos, vel ordinem logædicum effunderetur:

μηδὲν ἄλλο φυτεύσης πρότερον δένδρον ἀμπέλω.
δεῦτέ νυν, ἀβραὶ Χάριτες, καλλικομοὶ τε Μοῖσαι.

Facile autem intelligitur, quo insignior est finis, quoque major pausa consequitur, eo graviorem et sedatiorem debere catalexin esse. Unde, si in mediis strophis facilius dactylo in fine versus venia conceditur, in strophæ fine inulto aptior est arsis in fine, vel trochæus, vel spondeus.

7. Sed quemadmodum totus numerus aptam terminationem habere debet, ita etiam singulæ ejus partes curandum est ut idoneos fines ac terminos habeant. Atque hæc pars tractationis in constituendis CÆSURIS cernitur, quod his partes cujusque numeri discernuntur. Cæsurarum autem constituendarum regula hæc potissimum est, ne partes numeri nimium similes, nimiumve dissimiles fiant: in qua re tamen et numeri cujusque et loci et argumenti conditio spectanda est.

8. Secunda pars tractationis, quod ad singulos numeros attinet, in MENSURÆ usu posita est. Multum interest enim, utrum solutionum levitate volubilem numerum reddas, an contractionum pondere gravem fieri velis. Qua in re qui justum temperamentum adhibere negligunt, etiamsi nihil illicitum admittant, tamen vel venustatem numeri perdunt, sicut recentior tragœdia in versibus iambicis et trochaicis fecit, vel non id, quod possent, consequuntur, ut si quis in versibus dochmiacis vel anapæsticis tardos citatosque pedes argumento accommodare nesciat.

9. Tertia denique pars, quam in singulorum numerorum tractatione considerare convenit, in LICENTIARUM usu versatur. Est autem triplex ratio licentiarum: nam aut in CÆSURARUM OBSERVATIONE vel NEGLECTIONE cernuntur, quoniam quidam versus, vel quædam argumenta cæsuras magis minusve custodiri postulant; aut in MENSURÆ modo positæ sunt, quum alii versus, ut comicorum iambi, vel epicorum dactylici, irracionales pedes admittant, alii diligenter servari propriam mensuram velint; aut denique PROSODIÆ temperamento continentur, quod aliis ætatibus, aliis in generibus carminum, aliis in argumentis aliud esse constat.

10. Venio ad PLURIUM NUMERORUM CONJUNCTIONEM. In hujus tractatione primo CONGRUENTIA numerorum spectanda est. Quo in genere admirabilis cernitur veterum ars et sollertia: cujus causas et rationes si quis in singulis exemplis investigare atque explanare vellet, multa docte possent et subtiliter disputari: sed initium quis facilius in hac materia, quam finem inveniret. Itaque præstabit, opinor, uno in exemplo ostendere, numeros, qui aptissime concinunt, vel perexigua mutatione ita inconcinnos reddi, ut nullo modo inter se congruant, unumque quoddam ac totum efficiant. Nam quis ferat hujusmodi stropham:

Descende cælo, et dic, age, tibia
regina longum Calliopea melos,
seu voce nunc mavis acuta,
seu fidibus lyrave Phæbi:

et tamen nullus est horum versuum, quin per se bonus sit et reprehensionis expers.

11. Secundo loco de NEXU numerorum videndum est. Multum enim refert, quo GRADU, quo MODO, qua CONVERSIONE nexi junctique sint numeri.

12. Et GRADUS quidem nectendi tres sunt: primus qui in sola CONSEQUUTIONE positus est, quum finis versuum etiam numeri finis

est, quod est etiam in nonnullis eorum versuum, qui ad asynartetos relati sunt a grammaticis. Secundus gradus est is, quo ASYNARTE-TORUM natura continetur, quod valde laxum vinculum est. Tertius COHÆRENTIA cernitur, quam *συνάφειαν* Græci vocant, quæ perfectis-sima conjunctio est.

13. MODI autem nectendorum numerorum hi sunt: EX ARSI IN ARSIN, quæ fortis et mascula conjunctio est: EX THESI IN ARSIN, quæ omnium est lenissima et suavissima; EX ARSI IN ANACRUSIN, quæ inter has duas media est; EX THESI IN ANACRUSIN, quæ debilis et soluta est.

14. CONVERSIO denique, quæ a tragicis inventa videtur, in interruptione numeri per contrarium aliquem numerum posita est. Quare in his tantum carminibus locum habet, quæ uno similive pedis genere decurrunt, modisque utitur his, quibus ex arsi in arsin aut ex thesi in anacrusin transitur. Usurpatur fere in fine systematum, ut quum anapæsticum systema versu dactylico finitur, velut apud Euripidem in *Hecuba* v. 213.

τὸν ἐμὸν δὲ βίον, λάβαν λύμαν τ'
οὐ μετακλαίωμαι· ἀλλὰ θανεῖν μοι
ζυγτυχία κρείσσαν ἐκύρησεν.

vel quum dactylicum systema finitur versu anapæstico, ut apud Aristophanem in *Nub.* 288.

ἀλλ' ἀποσεισάμεναι νέφος ὄμβριον
ἀθανάτας ἰδίας, ἐπιδώμεθα
τηλεσκόπῳ ὄμματι γαῖαν.

15. Tertia tractationis numerorum pars in PROPORZIONE versatur. Ea quum duplex sit, LONGITUDINIS membrorum, et PONDERIS, utraque tota ex argumenti natura consilioque poetæ pendet. Nam æquabilis et sibi constans animi affectio æqualia, neque aut per se nimis magna vel exigua membra, neque multum dissimilia requirit; vehementior autem et variabilis motus numeris ut natura sua diversis, ita magnitudine dissimilibus gaudet. Quod si interdum ipsi numeri justam proportionem partium indicare videntur, tamen hoc non fit aliter, nisi percepta intellectaque indole eorum. Unde in versu heroico communis ordinum divisio ea est, quæ in medio tertio pede fit, quo loco versus in duas nec plane pares, nec valde dissimiles partes dispescitur. In trochaicis autem iambicisque versibus quæ clausula: apud comicos inveniuntur, numquam aut brachycatalectæ sunt, ut libro I. c. 11, 4. et libro II. c. 18. 13. 14. p. 181. ostendimus, quia sic proportio, quæ versuum illorum ingenio convenit, turbaretur. Contra quis improbet, ac non admiretur potius diversissimæ longitudinis membra in his *Æschyli* versibus in *Prometheo*, 183.

πᾶ ποτὲ τῶνδε πόνων
χρὴ σε τέρεμα κέλ-
σαντ' ἐσιθῆν· ἀκίχητα γὰρ ἦθ' εἰα καὶ κίεα ἀπαράμυθον ἔχει Κρόνου παῖς.

Hæc igitur quoque in loco et genere metri diligenter consideranda, atque ex loci ingenio metricæ naturæ explicanda sunt. De PONDERE membrorum autem jam seorsim dicam.

CAP. XIII.

DE ORTHIO ET TROCHÆO SEMANTO.

1. QUUM canuntur versus, aut musicos numeros metricis, aut metricos musicis aptari necesse est. Atque etsi apud Græcos poësis in cantu primum, non secundarium, ut nunc sæpe fit, locum tenuisse videtur, tamen satis constat, ἀγωγὴν, quam vocant musici, i. e. temporum celeritatem vel tarditatem subinde mutari solitam esse. Itaque consentaneum est, præter LONGITUDINIS proportionem, in qua parem sumimus temporum omnium celeritatem, aliam PONDERIS fuisse proportionem, quæ, mutata celeritate, membra, quæ syllabarum numero et mensura paria essent, imparia, vel quæ imparia, paria faceret. Quæ res quamquam ejusmodi est, ut non videatur judicari posse, nisi si quoque in loco de musicorum numerorum celeritatibus constet, tamen interdum ipse versuum numerus indicium præbet mutatæ mensuræ.

2. Nam quum in versibus ad canendum factis gravemque et certis proportionibus distinctum incessum habentibus, turbari proportionem illam, metrumque alieno pede perverti animadvertimus, quid aliud, quam aut mendum subesse, aut numeros, qui longitudine membrorum non possunt, pondere esse exæquandos censebimus?

3. Efflagitat autem hanc rationem spondeus quidam, quem et in principio, et in fine versuum ita positum deprehendimus, ut, si eadem, qua reliqui pedes, temporum mensura sit, non modo proportionem metrorum perturbet, sed ne ad metricam quidem rationem satis apte reliquis numeris consocietur. Nihil offensionis habet spondeus in versibus Hipponacteis:

ἀκούσαθ' Ἰππώνακτος· οὐ γὰρ ἀλλ' ἦκα.
μὴ πρότιμα δῆτ' ἐμὲ χερὶ τῶ σκότῳ δικάζεισθαι.

Nam iambo substitutus, hujus mensuram servat, nec per se integri membri loco est, sed pars fit præcedentis numeri. At videat aliquis hæc exempla, Pindari in Pyth. I.

τᾶς ἀκούει — μὲν βῆσις ἀγλαΐας — ἀρχά,
πεῖθον — ται δ' αἰδοὶ — σάμασιν.

Ol. IX. 26. (36)

θῦσσον καὶ ναὸς ὑποπτέρου — παντᾶ

et 29. (39)

ἐξαιρέτων Χαρίτων νέμομαι — καὶ πον.

Æschyli in Agam. 168.

Ζεύς, ὅς — τις πότε ἔστιν, εἰ τόδ' αὖ-
τῷ Φίλον κεκλημένα.

In Eumenidibus v. 322.

μαῖτες, ἃ μ' ἔτικτες ᾧ — μαῖτες
Νύξ, ἀλαοῖσι καὶ δεδορκόσιν — ποινάρι.

Aristophanis in Lysistrata v. 781.

μῦθον — βούλομαι
λέξαι τίν' ὑμῖν, ὃν ποτ' ἤκουσ'
αὐτὸς ἔτι παῖς ᾧν, — οὐτάως.

et paullo post :

οὐτάω — τὰς γυναῖκας ἐβδελύχθη.

Nihil autem impedit, quin etiam in medio versu trochæum semantum pro integro membro positum credamus. Quamquam exemplum non habeo in promptu. Nam in Euripidis Alcestide v. 598. ubi membra ita videri possunt distinguenda esse,

πόντιόν τ' — Αἰγαι — ᾧν ἐπ' ἀκτάν,

nescio an præstet, distributionem adhibere magis consentientem cum sequente versu :

πόντιόν τ' Αἰ — γαιῶν ἐπ' ἀκτάν
ἀλίμενον Πη — λίου κρατύνει.

Illis igitur in locis omnibus, quos ante attuli, quibus plurimos addere alios possem, neminem puto tam invenustum esse, qui non sentiat, quam perversi sint numeri, si hic spondeus eamdem, quam reliqui pedes mensuram habeat, quæ est quattuor temporum.

4. Jam quum duos alios pedes ab rhythmicis commemorari videamus, qui pondere multo majores sunt usitatoribus pedibus, orthium et trochæum semantum, quidni horum alterum ad exæquandam proportionis perversitatem adhibeamus, numeris ipsis indicium facientibus, integri membri loco duas istas syllabas habendas esse? De his pedibus ita scribit Aristides Quintilianus p. 37. ὄρθιος, ὁ ἐκ τετρασῆμου ἄρσεως καὶ ὀκτασῆμου θῖσεως, τροχαῖος σημαντός, ὁ ἔξ ὀκτασῆμου θῖσεως καὶ τετρασῆμου ἄρσεως. Non videtur autem dubium esse, in exemplis, quæ allata sunt, non orthium, sed trochæum semantum adhibendum esse, ut qui similitudine cum reliquis numeris conveniat. Nunc vero quis non sentiet, qui antea inconcinni et sine justa proportione compositi numeri videbantur, jam, trochæo illo ad duodena tempora extenso, aptos, graves, miroque splendore conspicuos esse? Vere enim dicit Aristides Quintilianus p. 98. οἱ δὲ ὄρθιοι καὶ σημαντοί, διὰ τὸ πλεονάζειν τοῖς μακροτάτοις ἤχοις, προάγουσιν ἐς ἀξίωμα.

5. Orthium non memini me, ubi sic integri membri instar esse vi-

deatur, invenire. Quod si hic pes ita usurpatus est, factum id esse crediderim in epiphonematis quibusdam, ut αἶ αἶ, φεῦ φεῦ: sed hæc ubi in ipsis versibus sunt, usitatam mensuram habere solent; ubi autem ipsa singulares versiculos constituunt, temerarium foret, deficientem proportionis indicio, orthii mensuram adhibere: etsi non incredibile est, factum id nonnumquam esse.

6. Metricos nullam orthii trochæique semanti mentionem fecisse, non est mirum. Nam quum horum doctrina non ad cantum et musicos rhythmos pertineat, sed in sola recitatione versuum, quæ simpli tantum et dupli mensuram habet, versetur: duæ illæ syllabæ, quas orthius et trochæus semantus continent, etiam si in cantu duodenum temporum essent, tamen in metris describeudis quaternorum temporum numerari debebant, ut quæ, si verba poëtarum spectares, nihil nisi communem spondeum præberent.

7. A musicis orthios et trochæos semantos interdum consociatos fuisse, ex Plutarcho de musica p. 1140. conjicias: καὶ τὸν μίξολύδιον δὲ τόνον ὅλον προσέξευρήσθαι λέγεται, καὶ τὸν τῆς ὀρθίου μελωδίας τρόπον τὸν κατὰ τοὺς ὀρθίους πρὸς τὸν σημαντὸν τροχαῖον. Ita corrigendum videtur, quod vulgo legitur, πρὸς τὸν ὀρθίον σημαντὸν τροχαῖον.

CAP. XIV.

DE STROPHIS.

1. DEDUCTA eo est disputatio nostra, ut jam de strophis dicendum sit. In qua re maximam difficultatem definitio nobis objicit, quum, quid strophæ sit, neque a veteribus satis explicatum videatur, neque, qui novissimus hoc argumentum attigit, Boeckhius nobis satisfaciatur. Hic quidem lib. I. de metris Pindari cap. 13. et lib. III. cap. 5. sententiam suam aperuit. Nos cur rem nondum exhaustam existimemus, ex iis, quæ statim dicentur, intelligi poterit. Nam quum conjunctæ sint et cognatæ notiones versus, systematis, et strophæ, aliquid his omnibus commune, aliud autem singulis proprium sit necesse est. Laboratur autem statim in versus definitione, quam apparet omnium primam constituendam esse, quia et systemata et strophæ ex versuum quadam conjunctione fiunt. Hephæstionis quidem definitio adeo arbitraria est, ut non ex rei natura, sed ex majore parte exemplorum petita esse appareat. Is p. 65. (116) ita scribit: στίχος ἐστὶ πρὸς τὸν μέγιστον μέτρον, ὅπερ οὔτε ἑλαττόν ἐστι τριῶν συζυγιῶν, οὔτε μείζον τεσσάρων. Nec melius est, quod p. 44. (76) significat, versum non posse ultra triginta tempora complecti. Boeckhius vero versum vocat aut unum ordinem sive perfectum, sive catalecticum, qui absolutus sit neque aliis connexus, aut plures sibi connexos, ab aliis autem distinctos ordines, quæ distinctio fiat silentio, i. e. pausa. Hæc definitio per se ipsa reprehendi non potest: quamquam repugnat usui. Complectitur enim etiam systemata, ut jam systema nihil sit nisi

versus longior: et ita profecto sentire videtur Boeckhius. Sed ut hoc quoque concedamus, quid jam strophis fiet? Nam quum non paucae reperiantur strophæ, quæ uno systemate constant, has nihil a versibus differre fatendum erit. Sed hac quoque in re sibi constat Boeckhius. Nam lib. III. cap. 5. stropham aut ex uno systemate fieri ait, quo facto eam a versu non discrepare nisi longitudine, aut ex versibus variis inter se perfecte disjunctis condi. Sunt hæc, ut apparet, et subtiliter disputata, et probabiliter. Verumtamen relinquitur in his definitionibus, quod merito displiceat. Nam si systemata a versibus sola longitudine differunt, quem terminum constituemus, intra quem versus appellatione, ultra quem autem systematis nomine utendum sit? Strophas vero eas, quæ uno systemate constant, cur omnino strophas vocabimus, quum, quo a versibus vel systematis discrepent, non habeamus? Nam strophæ quidem definitio, quam posuit Boeckhius, quum versus, ex quibus constet, unam compagem efficere dixit, aut ita ambigua est, ut etiam in versus ipsos quadret, aut ita distincta, ut, si plures versus, plurave systemata stropham efficere debent, uni systemati vel versui non conveniat nomen strophæ.

2. Has dubitationes omnes ego ex ambigua versus notione ortas puto: quod nomen quum non una significatione usurpetur, singulis diversitatibus recte constitutis atque distinctis reliqua sponte consequentur. Satis constat, nomina *στρίχος* et *versus* proprie id significare, quod Germani *zeile* dicimus, i. e. ea, quæ una in linea scripta sunt. Quæ notio quum ex usitatissimis librorum tabularumque formis hausta sit, magnitudinem orationis notare cœpit eam, quæ fere una in linea scribi potest: quæ quoniam talis esse solet, ut commode uno spiritu proferri possit, nomen hoc, ad numeros translatum, significat **NUMERUM, QUI INTRA UNIUS SPIRITUS DEFECTIONEM CONTINETUR**. Sed hæc definitio, quæ tantummodo, quid non sit versus, indicat, nihil utilitatis habebit, nisi res certioribus finibus circumscribatur.

3. Nam spiritus ut pro termino esse possit, intra quem consistat versus, tamen ad naturam versus definiendam minime idoneus est, quam in eo necesse est positam esse, ut numerus, qui uno spiritu proferri potest, etiam per se totum quoddam atque absolutum efficiat. Fit hoc autem partim perpetuitate, qua partes numeri inter se cohæreant, partim perfectione, quæ posita est in eo, ut pro natura cujusque numeri nec deesse quidquam, neque redundare videatur. Itaque jam **VERSUS ERIT NUMERUS UNUS ET INTEGER, QUI UNO SPIRITU PRONUNCIARI POTEST**.

4. Ille in hac re magnus error foret, si quis pausam vel silentium, quod fit in fine quorundam numerorum, in definitione versus commemorandum putaret. Nam quod extra numerum est, non potest pars esse numeri. Sed etsi ad definitionem versus non pertinet pausa, tamen ad differentiam quamdam versuum constituendam aliquid confert. Nam si consociationem plurium versuum spectamus, alii versus **NEXI** sunt, alii **NON NEXI**, alii **SEMINEXI**. **NEXI** versus sunt,

qui una perpetuitate numeri cohærent; NON NEXI, qui pausa vel silentio dirimuntur; SEMINEXI, qui, ut libitum est, vel continuato vel per pausam interrupto numero sunt. Et hi quidem sunt, quos ego asynartetos vocari velim. Nam quos grammatici ita appellant, potius plures versus sunt, pausa disjuncti, sed qui propter brevitatem uno spiritu in pronunciando comprehendi possint.

5. JAM SYSTEMATUM et STROPHARUM natura intelligi poterit. Est enim SYSTEMA NUMERUS PERPETUUS E VERSIBUS NEXIS COHÆRENS, STROPHA autem NUMERUS EX PLURIBUS VERSIBUS UTCUMQUE CONSOCIATIS COMPOSITUS.

6. Apparet ex his, systema non nisi uno eoque perpetuo et cohærente numeri contineri, stropham autem etiam interruptos numeros admittere; proinde systema tantummodo ex versibus nexis fieri, stropham etiam ex non nexis et seminexis; itaque systemate stropham non nisi unam, stropha autem systemata plura comprehendi posse.

7. Rem omnem exemplis declarabo. Simonides epigr. 85. (91)

*μνήσασμαι, οὐ γὰρ ἔοικεν ἀνώυμον ἐνθάδ' Ἀρχεναύτω
κείσθαι: θανούσαν ἀγλαὰν ἀκοίτιν.*

Horum versuum secundus omni ex parte recte versus dicetur, ut qui non modo commode uno spiritu pronunciari possit, sed etiam ex uno eoque integro numero constet. Primus autem versus, si eo modo asynartetus est, quo grammatici volunt, i. e. pausa in medio facta, numeroque interrupto, exemplum præbet duorum versuum non nexorum. Quod si legem ejus ita constituamus, ut uno perpetuo numero partes ejus jungantur, nec syllabæ ancipiti in quarto pede locus concedatur, versus duos nexos habebimus. Sin denique liberum relinquemus, utrum perpetuare quis numerum velit, an interrumpere, versus erit seminexus. Conjuncti hi sive duo sive tres versiculi stropham præbent, quia totum quoddam conjunctione sua efficiunt, sed illud non una perpetuitate numeri comprehensum. Aliter se res habet in his Anacreontis versibus:

*γουνούμαι σ' ἐλαφιβόλε,
ξανθή παῖ Διός, ἀγρίων
θεσποιν' Ἀρτεμιθεῶν.*

Hic non modo singuli versus uno non interrupto numero decurrunt, sed omnes inter se eadem perpetuitate juncti sunt: unde iis systematis appellatio convenit. Iidem vero versus, si non perpetuitatem numeri, sed conspirationem partium, similitudine sua et convenientia totum quoddam præbentium, spectamus, strophæ nomine appellandi erunt. Tolle enim perpetuitatem numeri, et fac omnium versuum postremas syllabas ancipites esse: manebit stropha, systema autem peribit. Jam adde his tribus versiculis reliquos quinque:

*ἴκου ἦν ἐπὶ Ληθαίου
δίνησιν Ἰεροκαρδίων
ἀνδρῶν ἐγκατόρα πόλιν*

χαίρουσ' οὐ γὰρ ἀνημέρους
ποιμαίνεις πολίτηας.

Omnes octo conjuncti recte præbebunt unam stropham: nam sic quoque ex his duabus partibus, quarum una tres, altera quinque versus continet, recte apteque totum quid componetur: systemata autem manebunt duo, numero in tertio versu pausa finito. Non poteris autem ex posteriore systemate, quamvis longiore, duas strophas extundere. Quomodo enim numeri decursu nondum finito stropham, quam pausa finiri necesse est, terminabis?

8. Postulat hæc materia, ut paucis de illo Hephæstionis præcepto dicam, p. 14. (26) πᾶν μέτρον εἰς τελείαν περατοῦται λέξιν, quod nuper et rixas acerbiores, quam pro tantilla re, et versus immanis ac monstruosæ longitudinis peperit: quorum ad instar si tragicorum systemata describenda essent, novis chartarum formis, immo loris quibusdam potius, quam foliis, opus foret. Sed abstinuissent, opinor, ab his conatibus, qui nunc tanta cum cupiditate de hujus inventi gloriola contendunt, si iis in manus venisset liber Friderici Richteri, scriptoris facetissimi, quem vulgo Joannem Paullum vocant, inscriptus hoc titulo, *Flegeljahre*: cujus in libri volumine primo, quod editum est Tubingæ a. 1804. mira præ sagitione et occupatum est hoc prælongorum versuum inventum, et festivissime illusum, maxime p. 48. et 104. et 197. Hephæstioni quidem ego non tantum tribuam, ut hujus auctoritate verum esse præceptum illud credi velim. Solent enim grammatici ex usitatoribus exemplis præcepta sua depromere, quæ, ubi ad rariora ventum est, falsa esse intelligas. Verum hic tamen res ipsa monet, et esse aliquid veri in illo præcepto, et quid illud sit.

9. Pertinet enim ad versus NON NEXOS, quales plerique sunt. Quorum in fine quoniam pausa et silentium succedit, consentaneum est, una cum versu etiam vocem finiri, ne vocabulum inchoatum, pausa in medio facta, abrumpatur, atque utraque ejus pars trunca et mutila hæreat. Minime vero ad versus NEXOS extendi hoc præceptum potest, qui quoniam una perpetuitate numeri cohærent, nulla interposita pausa, nihil est, quod finiri versum in media voce prohibeat. STROPHÆ vero et SYSTEMATA, quoniam semper pausam in fine habent, integra voce, ut versus non nexi, finiri debent.

10. Apertum est, versu ita, ut nos fecimus, definito, nihil in hac quæstione aut ambiguitatis aut obscuritatis relinqui, litemque illam, quam quidam nobis intendunt, non in re, sed in verbis versari. Nam qui versus nexos negant versus vocandos esse, sed systematis, quæ ex illis versibus constant, nomen versuum tribui volunt, quid aliud, quam in sola versus definitione ab nobis discedunt, pausam, quæ in fine numeri sit, ad versum pertinere judicantes? At ex hac re nec lucri quidquam, et magna perturbatio nascitur. Quid enim? Num hos versus Sophoclis in *Ced.* Col. 1215.

ἔπει πολλὰ μὲν αἰ μακρὰί
ἀμίραι κατέθεντο δή,

quia continuari numerum hiatus prohibet, duos versus esse contendemus, hos autem, qui statim sequuntur,

λύπας ἐγγυτέρω τὰ τρί-
ποντα δ' οὐκ ἀν' ἴδοις ὄπου,

quia in media voce finiri versus nequeat, negabimus esse duos, et in unum conjungemus? Mihi quidem hoc valde absonum videtur. Præterea vero tantum abest, ut ista plurium versuum in unum conjunctio utilitatem aliquam habeat, ut etiam non mediocri cum damno conjuncta sit. Nam quum versus eo fine distinguantur, ut facile animadverti ab legentibus numerus possit, quo ne alienos numeros in pronunciando adhibeant, quis jam in versibus aut propter solutionum multitudinem impeditis, aut propter varietatem numerorum ambiguis, si plures uno longo versu comprehendantur, numeros, ex quibus constant, facile perspicere recteque exprimere poterit? Prioris generis exempla in systematis dochmiorum apud tragicos non sunt rara. Alterius quum alibi, tum in Pindaro luculenta exstant documenta. Laudabo, qui sine magistro talem versum recte recitaverit:

παγκρατίου στόλῳ· καματωδῶν δὲ πλαγῶν ἄκος
ὑγιερὸν ἐν γε βαθυπέδῳ Νεμέε· τὸ καλλίνικον
φέρει.

Piget vel verbum addere.

CAP. XV.

DE GENERIBUS STROPHARUM.

1. QUANTUM ex iis, quæ ad nos pervenerunt, reliquiis judicari potest, antiquissima Græcorum carmina ex versibus unius generis, iisque non nexis constiterunt. Sed quum poësis ex epici carminis magnitudine et gravitate ad breviora et tenuiora argumenta transferretur, numeros quoque apta aliqua complexionione concludi oportebat. Ita inventi sunt ΕΡΟΔΙ, quorum antiquissimum genus versuum heroico subjectum habuit pentametrum, ex duabus heroici partibus factum: eaque consociatio nomen nacta est CARMINIS ELEGIACI.

2. Excoluit hanc ΕΡΟΔΟΡΟΜ rationem maxime Archilochus, nunc duos simplices versus consocians, ut,

πάτερ Λυκάμβα, ποῖον ἐφράσω τόδε;
τίς σὰς παρήειρεν φρένας;

nunc priorem ponens asynartetum, ut,

τοῖος γὰρ Φιλότητος ἔρωσ ὑπὸ καρδίην ἐλιχθεῖς
πολλὴν κατ' ἀχλὺν ὀμμάτων ἔχευεν,

nunc posteriorem, ut est in hoc Horatii,

horrida tempestas cælum contraxit, et imbres
nivesque deducunt Jovem : nunc mare, nunc silvæ,

nunc utrumque, si quidem id jam Archilochus, et non alii post eum
instituerunt. Ita in hoc Simonidis,

πολλάκι δὴ φυλῆς Ἀκαμαντίδος ἐν χειροῖσιν ὦραι
ἀναλόλυξαν κισσοφόροις ἐπὶ διδυράμβοις.

Et ut minor versus præcederet, qui PROODI potius vocantur :

Petti, nihil me sicut antea juvat
scribere versiculos, amore percussum gravi.

3. Multæ hujusmodi epodorum et proodorum formæ vel ex Ho-
ratio, vel ex aliis poëtis colligi possent. Sed quoniam in plerisque
nihil difficultatis est, nihil in hoc genere morabor. Juvat tamen
unum afferre exemplum, in quo numerus choriambicus regnat. Id
in duobus scoliis apud Athenæum XV. p. 695. C. invenitur, quo-
rum priori restitutum est primum a Grotefendio, a quo tamen in eo
mibi dissentendum est, quod priorem versum ordine logæædico
finiri putat, quem ego ex duobus dactylis constare credo, ut in stro-
pha Alcaica, ad quam quum pervenero, huic rei argumenta dicam.
Prius illud scolion ita scribendum videtur :

Παῖ Τελαμῶνος, Αἴαν ἀίχμητά, λέγουσί σε
ἐς Τροίαν ἄριστον ἐλθεῖν Δαναῶν μετ' Ἀχιλλέα.
τὸν Τελαμῶνα πρῶτον, Αἴαντα δὲ δεύτερον
ἐς Τροίαν λέγουσιν ἐλθεῖν Δαναῶν καὶ Ἀχιλλέα.

Alterum hoc est :

Εἶδε λύρα καλὴ γενοίμην ἐλεφαντίνη,
καὶ με καλοὶ παῖδες φέροισιν Διονύσιον ἐς χορόν·
εἶδ' ἄπυρον καλὸν γενοίμην μέγα χρυσίον,
καὶ με καλὴ γυνὴ φοροίη, καθαρὸν θεμένη ἴον.

Accedat his epodicum carmen, quo usus est Gregorius Nazianzenus
in carm. iamb. XXIII. p. 243. ex duobus iambicis dimetris, altero
acatalecto, altero brachycatalecto :

ἢ πολλά, πολλά γίνεται
μακρᾷ χρόνῳ βροτοῖς.

4. Propius jam ad eas, quæ plerumque strophæ vocantur, accedit
trium non nexorum versuum consociatio, qualis est in hoc Theo-
criti carmine ;

Ἄρχιλοχον καὶ στᾶδι καὶ εἶσιδε τὸν πάλαι ποιητὰν
τὸν τῶν ἰάμβων, οὗ τὸ μύριον κλέος
διήλθε κήπι νύκτα καὶ πρὸς αἶψ.

Pertinent ad hoc genus Syrinx, Aræ, Securis, Alæ, Ovum, qui poë-
tarum quorundam lusus in Anthologia vol. II. p. 603. scqq. ed. Ja-
cobs. sec. leguntur, ex pluribus versibus non nexis compositi.

5. STROPHARUM appellatio complectitur quamcumque plurium versuum consociationem, quæ certa lege fiat. Itaque et epodi, proodique, et plurium non nexorum versuum conjunctio recte dicitur strophæ. Plerumque tamen STROPHÆ angustiore quodam significato dicuntur, exclusis epodis proodisque, non exclusis autem versibus nexis.

6. Earum duo potissimum generæ sunt, ANTIQUIORES sive MINORES, et RECENTIORES sive MAJORES, de quibus ita scribit Dionysius Halicarnassensis in libro de comp. verb. c. 19. p. 262 οἱ μὲν οὖν ἀρχαῖοι μελοποιοί, λέγω δὲ Ἀλκαῖόν τε καὶ Σαπφῶν, μικρὰς ἐποιοῦντο στροφάς, ὥστε ἐν ὀλίγοις τοῖς κάλοις οὐ πολλὰς εἰσήγον τὰς μεταβολάς, ἐπαθοῖς τε πάνυ ἐχρᾶντο ὀλίγαις· οἱ δὲ περὶ Στησίχορον τε καὶ Πίνδαρον, μείζους ἐργασάμενοι τὰς περιόδους, εἰς πολλὰ μέτρα καὶ κᾶλα δίνεμμαι αὐτάς, οὐκ ἄλλου τινὸς ἢ τῆς μεταβολῆς ἔρατι. οἱ δὲ γε διδραμβοποιοὶ καὶ τοὺς τρόπους μετέβαλλον, Δωρίους τε καὶ Φρυγίους καὶ Λυδίους ἐν τῷ αὐτῷ ἄσματι ποιοῦντες· καὶ τὰς μελαδίαις ἐξήλλαττον, τοτὲ μὲν ἐναρμονίους ποιοῦντες, τοτὲ δὲ χρωματικὰς, τοτὲ δὲ διατόνους· καὶ τοῖς ῥυθμοῖς κατὰ πολλὴν ἄδειαν ἐνεξουσιάζοντες διετέλουν, οἱ γὰρ δὴ κατὰ Φιλόξενον καὶ Τιμόθεον καὶ Τελέστην· ἐπεὶ παρὰ γὰρ τοῖς ἀρχαίοις τετραγμῆνος ἦν καὶ ὁ διδραμβος.

7. Igitur ANTIQUIORES illæ, quibus non modo Æolenses poëtæ, sed etiam Ionici, ut Anacreon, usi sunt, amplitudine breves, compositione simplices fuerunt. Et quemadmodum hi, quos dixi, poëtæ carmina ex uno genere versus composuerunt, quæ κατὰ στίχον scripta vocantur, ita et epodico illo genere usi sunt, strophas ex duobus versibus facientes, et, paulo longius progressi, tres, quattuor, quinque, octo versiculos in unam stropham junxerunt, qui versus plerumque nec genere metri valde diversi sunt, neque complicatam compositionem habent. Raro iis, quæ feminino genere epodi dicuntur, usus scribit poëtæ illos Dionysius. Neque exemplum in his reliquis, quas hodie habemus, invenitur. Omninoque minus accommodata hæc ratio videtur brevioribus illis carminibus.

8. RECENTIORES autem strophæ, ut magnitudine antiquiores illas longe superant, ita numerorum varietate, artificiosaque compositione, quæ et versuum non nexorum et systematum multiplices formas complectitur, magnis, gravibus, vehementibus animi motibus exprimendis multo aptiores sunt. Quæ varietas quemadmodum augetur epodo duabus strophis subjecta, ita, præsertim si longa sunt carmina, epodi illæ nimiam in eodem affectu perseverantiam suavi quodam temperamento mitigant et leniunt. Hinc apud lyricos Dorienses hæc epodica ratio cæteris prælata reperitur. Tragici autem rarius eam usurparunt, et sic tantum, ut strophæ atque antistrophæ tertiam ab his diversam stropham adjungerent, non etiam, ut tres istas strophas sæpius repeterent. Repetitio enim ista æquabilitatem habitura fuisset propriam lyricæ poëseos, quæ magis in contemplatione, quam in actione versatur: quod contra in tragædia, quam actuosam esse decet, aptior visa est una tantum cujusque strophæ iteratio.

CAP. XVI.

DE STROPHIS MINORIBUS.

1. ANTIQUIORES illæ Ionicorum atque Æoliorum poëtarum strophæ his maxime modis compositæ inveniuntur: primo ex ejusdem versus repetitione absque perpetuitate numeri. In his apertum est, fines stropharum aliis, quam metri indicii cognosci. Cognoscuntur autem ex oratione certis semper locis finita, maxime si eadem verba vel in initiis, vel in finibus stropharum posita sint, ut in Anacreontis carmine XXXIX. cujus singulæ strophæ, quæ ex quaternis versibus sunt, his verbis incipiunt.

ὄτ' ἐγὼ πῖω τὸν οἶνον.

2. Aliæ strophæ ex iisdem quidem versibus componuntur, sed continuato numero, cujusmodi est illud Horatii, III. 12.

miserarum est, neque amori:

cujus formam præiverat Alcæus, decem Ionicos a minore uno systemate, unaque stropha comprehendens.

3. Nonnumquam in hujusmodi strophis postremus versus, quo facilius finis strophæ appareat, alia lege numeri formatur, ut in similibus Ionicis strophis apud Æschylum in Persis v. 81. seqq. et in Suppl. 1025. anaclasi, et quidem duobus modis facta.

4. Aliæ strophæ ex uno vel pluribus systematis versu catalectico finitis componuntur, ut quæ sunt ex Glyconeis, cujusmodi exemplum supra allatum est ex Anacreonte, cap. 14, 7.

5. Aliæ strophæ ex versibus non nexis, numerum habentibus eundem, sed magnitudine vel forma diversis fiunt; ut hæc choriambica:

quem tu, Melpomene, semel
nascentem placido lumine videris.

6. In primis frequens est consociatio quattuor versuum, quorum tres eodem metro, quartus ejusdem generis, sed apta catalexi instructus est. Ut in choriambis;

Scriberis Vario fortis et hostium
victor, Mæonii carminis alite,
quam rem cumque ferox navibus aut equis
miles te duce gesserit.

Quo in genere Horatius et spondeum in basi constanter posuit, et in tribus primis versibus cæsuram in fine primi choriambi diligenter observavit.

7. Solo tertio versu ab hac stropha differt illa:

Quis multa gracilis te puer in rosa
 perfusus liquidis urguet odoribus
 grato, Pyrrha, sub antro ?
 cui flavam religas comam.

8. Aliter compositum est genus proodicum, quo Horatius usus est
 I. Carm. 9.

Lydia, dic, per omnis
 te deos oro, Sybarin cur properas amando ?

Cujus secundum versum constanter ab epitrito secundo incepit, cæsuris factis duabus, una in principio primi choriambi, altera in fine ejus. Eodem exordio utitur in versibus Sapphicis, de qua re multis disputavit Boeckhiius p. 94. de metris Pindari. Alcæum, seu quisquis Græcorum hanc stropham invenit, neque ditrochæum declinasse, neque observasse cæsuras istas, persuasum habeo.

9. Ex trochaicis et logædiciis numeris composita est, quæ Sapphica strophæ vocatur. Ejus tres primi versus, ex his ordinibus constant :

— — — — — | — — — — —

Male enim Hephæstio p. 45. (78) ἐπιχοριαμβικὸν μὲν οὖν, τὸ Σαπφικὸν καλούμενον ἑνδεκασύλλαβον, οἶον,

ποικιλόθρον, ἀθάνατ' Ἀφροδίτα.

τοῦτο δὲ τὴν μὲν πρώτην συζυγίαν ἔχει τροχαϊκὴν ἐξάσημον ἢ ἐπτάσημον τὴν δὲ δευτέραν, χοριαμβικὴν τὴν δὲ κατακλείδα ἐξ ἰάμβου καὶ τῆς ἀδιαφόρου, ὥστε εἶναι τὰ πάντα δύο σχήματα περὶ τὴν τετάρτην συλλαβὴν, πῆ μὲν βραχεῖαν γενομένην, πῆ δὲ μακράν. ἴσάτερον μὲν οὖν σχῆμα, τὸ,

ποικιλόθρον, ἀθάνατ' Ἀφροδίτα,

πρόκειται ἴσάτερον δέ,

ἀλλὰ τοῖδ' ἔλθ', αἶ ποκα κἀτερῶτα.

ὥστε εἶναι τὸν κανόνα τοιοῦτον,

βαβα βααβ αββ

βαββ βααβ αβα

ἔστι δὲ καὶ παρ' Ἀλκμαίῳ, καὶ ἄδηλον ὀποτέρου ἐστὶν εὐρημα, εἰ καὶ Σαπφικὸν καλεῖται, οἶον,

χαῖρε Κυλλάνας ὁ μῦθων σὲ γάρ μοι.

τοιούτοις χρῶνται τρισὶν εἰς ἐκάστην στροφὴν ἢ εἴτ' ἐπιφέρουσι τὸ τέταρτον, πεντασύλλαβον, χοριαμβικὸν πεντημιμέρες, συνεπιπίπτον δακτυλικῶ τῶ εἰς δεύτερον τροχαῖον, οἶον ἐστὶ τό,

πότνια, θυμόν.

10. Sappho qua ratione his strophis usa sit, præclara quædam carminum ejus fragmenta docebunt. Sed eorum hæc sors fuit, ut, quo sæpius ederentur, tanto pluribus contaminarentur vitiis. Con-

jurasse enim doctrine dicam an indocti videntur ad corruptenda hæc carmina: qui, dum Æolicas quasdam formas, easque magnam partem aut absurdas, aut alienas ab his carminibus reponerent, sensum, linguam, metrum, denique nihil non susque deque habuerunt. Primum horum carminum, quod servavit Dionysius Halicarnassensis in libro de comp. verb. c. 23. ad hunc fere modum, nisi fallor, corrigendum est.

- Ποικιλόθρον', ἀθάνατ' Ἀφροδίτα,
 παῖ Διὸς δολοπλόκε, λίσσομαί σε,
 μή μ' ἄσαισι, μηδ' ἀνίαισι δάμνα,
 πότνια, θυμόν,
 5 ἀλλὰ τυίδ' ἔλθ', αἴ ποκα κότερῶτα
 τᾶς ἐμᾶς αὐδᾶς αἰοισ' ἅπῶτα
 ἔκλυες, πατρός δὲ θόμον λιποῖτα,
 χρύσειον ἤλθες
 ἄρμ' ὑποζεύξατα, καλοὶ δέ σ' ἄγον
 10 ὠκέες στρουθοί, περὶ γῆς μελαινας
 πυκνὰ δινύντες πτέρ', ἀπ' ὀρράνω αἰθέ-
 ρος διὰ μέσσα'
 αἰψὰ δ' ἐξίκοντο τὺ δ', ὦ μάκαιρα,
 μειδιάσασ' ἀθανάτω προσώπῳ,
 15 ἦρε', ὅττι δ' ἦν, τὸ πέπονθα, κῶτι δ'
 ἦν, τὸ κάλλημι,
 κῶτι ἐμῶ μάλιστ' ἐθέλω γενέσθαι
 μαινόλα θυμῶ, τίνα δ' αὐτε πείθω
 κασσαγενεῦσαι φιλότατα· τίς σ' ὦ
 20 Ψάπφ', ἀδικήει;
 καὶ γὰρ αἱ φεύγει, ταχέως διώξει·
 αἱ δὲ δῶρα μὴ δέκετ', ἄλλα δώσει·
 αἱ δὲ μὴ φιλεῖ, ταχέως φιλάσει
 κοῖκ ἐθέλοισαν.
 25 ἔλθέ μοι καὶ νῦν, χαλεπᾶν δὲ λύσον
 ἐκ μεριμᾶν, ὅσσα δὲ μοι τελίσσαι
 θυμὸς ἐμέρρει, τέλεισον τὺ δ' αὐτὰ
 σύμμαχος ἔσσο.

Paucissima tantum de his monebo. Quod v. 6. posuerunt, πόλλυ, usui, πολλᾶς autem linguæ legibus repugnat, sensui neutrum aptum est. Mihi in ἄποτ videbatur, ἅπῶτα, i. e. ἅπῶθεν, latere. V. 11. nihil caussæ est, quare quis in crasi offendat, quales apud Homerum, Pindarum, alios sæpius inveniuntur. Syncoponesis est v. 17. V. 20. laudo cautum Gaisfordii iudicium ad Hephæst. p. 65. Ψάπφε vocativum esse suspicor pro Σαπφοῖ, ex eo genere nominum, quæ apta appellatione ὑποκοριστικὰ a Græcis vocantur. Notabile est in Cod. Pal. Hephæstionis p. 47. ed. Pauw. legi Ψάπφοι τιτάν, sed correctum est ab recentiore manu. Quarum formarum quum in omnibus linguis magna copia sit, pleræque tamen intra familiaris sermonis cancellos retinentur: unde linguis extinctis rara earum vestigia rema-

nent. Maximam autem in his formis libertatem luxuriari, nec certam eas legem sequi, non opus est ut quemquam doceamus. Non melius, nisi pejus, habitum est alterum carmen, quod exstat apud Longinum c. 10. Ei sic videtur sensus et oratio non peccans in linguæ leges, restitui posse :

φαίνεται μοι κῆνος ἴσος θεοῖσιν
ἔμμεν ἄνηρ, ὅστις ἐναντίος τοι
ἰσθάνει, καὶ πλασίον ἀδὺ φωνᾶ-
σαί σ' ὑπακούει,

5 καὶ γελᾷς ἡμεροῦν τό μοι ἄμμαν
καρδίαν ἐν στάθεσιν ἐπτάσασεν
ὡς γὰρ εἰσὶδω βροχέ', ὡς με φωνᾶς
οὐδὲν ἔτ' ἴκει,

ἀλλὰ κάμ μὲν γλῶσσα ἔαγε, λεπτόν δ'
10 αὐτίκα χρωῶ πῦρ ὑποδεδρόμακεν,
ὀππάττει δ' οὐδὲν ὄρημ', ἐπιρρομ-
βέυσι δ' ἀκουαί,

καδ' δ' ἰδρῶς ψυχρὸς χέεται, τρέμος δὲ
πᾶσαν ἀγρεῖ, χλωροτέρα δὲ ποίας

15 ἔμμι, τεθνάκη δ' ὀλίγω' πιδεύσην
φαίνομαι . . .
ἀλλὰ πᾶν τολματόν, ἐπεὶ χλιαίνῃ
πᾶσ', ὁ θαυμάζοις ἀν' ἴσως, ὑπ' αὐτῶν.

Servandum putavi ἄνηρ propter consensum librorum. Nam Græce non dici κείνος ὁ ἄνηρ, nuper demum cum multis aliis hujusmodi præceptis in his oris auditum est. Postremos duos versus, quos emendare, quoniam de sensu non constat, difficillimum est, ita, uti lenissimæ mutationes videbantur, refinxi. Ultimum versum non scriptoris, qui affert carmen hoc, sed ipsius poëtriæ verba continere, jam in dissertatione de pronomine αὐτός in Beckii Actis Semin. Reg. vol. I. p. 71. indicavi. Si hic, quem puto, sensus est horum verborum, invidens Sappho viro illi, omnia sibi audenda dicit, quoniam puellam nimis securam amore illius calefieri sentiat. Versu 16. non plane improbable est, propter similitudinem sequentis vocabuli excidisse ἄτρη. Alia breviora fragmenta Sapphus, hoc metro scripta, attulit Gaisfordius ad Hephæst. p. 334. Addam his carmen Catulli LI. quo is partem horum versuum interpretatus est :

Ille mi par esse deo videtur,
ille, si fas est, superare divos,
qui sedens adversus identidem te
spectat et audit
dulce ridentem, misero quod omnis
eripit sensus mihi: nam simul te,
Lesbia, adspexi, nihil est super mi

lingua sed torpet: tenuis sub artus
flamma dimanat: sonitu suo

tintinant aures: gemina teguntur
 lumina nocte.
 otium, Catulle, tibi molestum est:
 otio exsultas, nimiumque gestis:
 otium et reges prius, et beatas
 perdidit urbes.

11. Apparet, cæsuram, quæ in quarta syllaba ex numeri lege fieri debebat, non observari. Nec sane in tam brevi versu magnopere opus est cæsura, præsertim numeris leni theseos et arseos conjunctione nexis. Præterea secundi trochæi ultimam syllabam et Sappho et Catullus ancipitem esse voluerunt, neque ulla causa est, quare, quum numerus id ferat, longam eam esse debere statuamus.

12. Præterea nisi omnes, certe tres primi versus in Græcis exemplis non sunt nexi, sed hiatum admittit conjunctio: ut in primo carmine Sapphus v. 21. 22. Tametsi in secundo carmine v. 9. elisio primum et secundum versum connectit. Tertium et quartum versum exstiterunt nuper qui perpetuato numero cohærere existimarent. Et sane divisum inter hos duos versus vocabulum Sappho habet in primo carmine v. 11. et 15. in secundo v. 3. et 11. Horatius autem in his locis: I. Carm. 2, 19.

labitur ripa Jove non probante, u-
 xorius amnis.

25, 11.

Thracio bacchante magis sub inter-
 lunia vento.

II, 16, 7.

Grosphæ, non gemmis, neque purpura ve-
 nale, neque auro.

III, 27, 26.

pendulum zona bene te sequuta e-
 lidere collum.

IV, 2, 23.

aureos educit in astra, nigroque
 invidet Orco.

et in carmine sæculari v. 47.

Romulæ genti date remque, prolemque,
 et decus omne.

In Sapphus quidem fragmentis non invenitur exemplum, quo non nexos esse hos duos versus appareat. Horatium vero eos pro non nexis habuisse, hi loci demonstrant: I, 2, 47.

neve te nostris vitiis iniquum
 ocior aura.

12, 7.

unde vocalem temere insequatæ
 Orpheæ silvæ.

22, 15.

nec Jubæ tellus generat, leonum
arida nutrix.

Jam suspicari quidem possit aliquis, Horatium, quum dividi inter hos versus vocem non posset non animadvertere, tamen illud non vidisse, etiam si plena voce tertius versus finiretur, cohærere numerum, neque hiatus ibi locum concedi. At ego quidem neque hoc facere ausim, neque vero Boeckhio assentiar, qui p. 313. istam vocabuli divisionem Archilochæ epodorum licentia excusari vult, quam a Pindari perfectione longissime abhorrentem, Æolensi poëtriæ non improbatam dicit, paracatalogen scilicet suam in promptu habens. Si, quod planissimum est, sequi præstat, ita potius sentiendum erit, natura sua nullum hujus strophæ versum cum altero nexum esse, sed, quum versus omnes et satis breves sint, maxime autem ultimus, et omnes numeri per totam stropham arseos et theseos continuis vicibus decurrant, prouti sensus et res aut arctius conjungi verba postulat, aut sinit magis disjuncta esse, nunc perpetuari, nunc etiam non perpetuari numerum. Eamque rationem etiam in tragicorum strophis interdum observatam puto, nec scio, an ne a Pindaro quidem prorsus repudiata fuerit: quod si est ita, novum imminet longis istis versibus periculum. De Sapphica quidem strophæ ut sic statuam, illud me movet, quod etiam alios, quam tertium et quartum versum interdum nexos video, ut in secundo Sapphus carmine v. 9. quum tamen primus, secundus, et tertius versus alibi non nexi sint, ut in eodem carmine v. 2. et in primo v. 6. 14. 21. 22. et apud Horatium II. 2, 17.

dissidens plebi numero beatorum
eximit virtus.

16, 34.

mugiunt vaccæ: tibi tollit hinnitum
apta quadrigis equa:

IV. 2, 22.

plorat, et vires, animumque, moresque
aureos educit in astra.

Præterea propter ipsam illam et brevitatem versuum et numeri nec-tendi facilitatem sæpe ita verba disponi videmus, ut duo versus arc-tissime jungendi sint, etiam ubi nulla est vocabuli divisio, ut quum copula est in fine versus, veluti in hoc Horatii II. 6, 1.

Septimi, Gadis aditure mecum, et
Cantabrum indoctum juga ferre nostra, et
barbaras Syrtis.

III. 8, 26.

parce privatus nimium cavere, et
dona præsentis rape lætus horæ, ac
linque severa;

et sæpe alibi. Vel quum pronomen, sequente in altero versu pronomine, ut IV. 11, 18.

pene natali proprio, quod ex hac
luce Mæcenas meus affluentis.

Vel quum præpositio, ut III. 8, 2.

plena miraris, positusque carbo in
cespite vivo.

IV. 6, 11.

procidit late posuitque collum in
pulvere Teucro.

Accedit ad hæc, quod propter easdem causas omnino rarus est hiatus etiam inter primum et secundum, secundumque et tertium versum. Exempla apud Horatium vix alia inveneris, quam I. 2, 6. 12, 6. 25, 18. 30, 6. II. 4, 6. 16, 5. III. 11, 29. 27, 10.

13. Valde severam Horatius sibi legem scripsit, quum majores versus non nisi ab epitrito secundo incepit, cæsuram autem constanter fecit in arsi dactyli, interdum etiam in media hujus pedis thesi. Defendit hanc rationem Boeckhius p. 94. seqq. nec negari potest, Latinæ eam linguæ, cujus minor volubilitas est, melius, quam alteram convenire. Spondeus enim robustiorem et magis masculum reddit numerum, eademque incisionis in arsi dactyli factæ vis est, quæ simul facit, ut perpetuitas numeri et cohærentia magis elucescat. At in ipso numero, ut jam supra dixi, tantum abest, ut ulla aut epitriti illius adhibendi, aut incisionis in dactylo faciendæ necessitas appareat, ut magis ditrochæus, factaque in hujus fine cæsura uti suavior, ita numero consentanea esse videatur. Cæsuram enim numeri ratio in fine ditrochæi esse jubet, si quidem, ut nobis placet, finis vocabuli in fine ordinis cæsura vocatur. Et hoc quidem modo Horatiani versus carent cæsura. Sed quoniam tam breves ordines etiam sine cæsura recte conjungi possunt, tantoque arctius cohærere videntur, quo magis divisa inter pedes sunt vocabula, connexio illa pedum in brevi numero minime injucunda, et potius quodammodo firmior et fortior est. Quam qui cæsuram vocant, verbo, non rei litem movent. Itaque ut gravitatis et cujusdam etiam severitatis laudem habent hi numeri,

quem virum aut heroa lyra vel acri
tibia sumis celebrare, Clio,
quem deum, cujus recinet jocosa
nomen imago,

ita nemo tam durus erit et invenustus, quin sentiat, suavitate et lenitate multum præstare hos versus :

ποικιλόθρον', ἀθάνατ' Ἀφροδίτα,
καὶ Διὸς δολοπλόκε, λίσσομαί σε,
μή μ' ἄσαισι, μηδ' ἀνίαισι δάμνα,
πότνια, θυμόν.

14. Sed quod ad incisionem illam attinet, quæ placuit Horatio,

hoc quoque animadverti velim, ipsum mutasse suam de ea sententiam videri. Nam quum in prioribus libris raro in media thesi dactyli incidisset, ut I. 10, 1.

Mercuri facunde nepos Atlantis

quod fecit v. 6. 18. 12, 1. 25, 11. 30, 1. 11. 6, 12. in posterioribus carminibus fecit id sæpissime: IV. 2, 7. 9. 13. 17. 23. 33. 34. 38. 41. 47. 49. 50. in sexto v. 10, 13. 27. 30. 33. 35. in undecimo v. 23. 29. 30. 34. in Carmine sæculari v. 1. 14. 15. 18. 19. 35. 39. 43. 51. 53. 54. 55. 58. 59. 61. 62. 70. 73. 74. Non censenda est neglecta esse cæsura I. 2, 34.

quam Jocus circumvolat et Cupido.

Præstat enim divisim scribi hoc verbum, ut II. 16, 33.

te greges centum, Siculæque circum
mugiunt vaccæ.

Facit etiam interdum cæsuram cum elisione, quo in genere notandus hic locus III. 27, 10.

imbrium divina avis imminentum.

Quæ in Horatio quidem minus elegans elisio est. Sed hoc quidem plerisque inauditum dixero: periti autem, quam multa de arte elidendi præcipi possint, ipsi videbunt: quo in genere perpauços eorum, qui hodie Latinos versus faciunt, satis exercitatos reperimus. Semel Horatius etiam brevem syllabam in incisione producere ausus est. II. 6, 14.

angulus ridet, ubi non Hymetto.

15. Tragœdiarum Senecæ adscriptarum mentionem facere si operæ pretium est, triplex in his ratio invenitur, qua Sapphicus hendecasyllabus usurpatus est. Nam aut certis locis Adonium additum habet, ut in Medea v. 579. seqq. ubi primo septem sunt strophæ, quales Sappho condidit, ex tribus majoribus et uno Adonio versu; deinde quinque strophæ ex octo majoribus, quorum in fine est Adonius; denique magnus longiorum versuum numerus, finitus uno Adonio: cujusmodi carmina ex multis longioribus et uno brevi versu sunt etiam in Thyeste v. 546. seqq. in Hippolyto 736. seqq. in CEdipo v. 417. seqq. in Hercule CEdæo v. 1517. seqq. Alibi temere, uti visum est, rarus aliquis Adonius insertus reperitur, in fine autem non positus, ut in CEdipo v. 110. seqq. in Troadibus v. 815. seqq. 1010. seqq. Denique etiam soli inveniuntur longiores versus, omni carentes Adonio, in Hercule furente v. 830. seqq. et in Hippolyto v. 274. seqq.

16. Pergimus ad Alcaicam stropham, de qua Hephæstio, quem mutilatum esse observat Gaisfordius p. 336. ita scribit p. 46. (79) ἐπιωνικὸν δὲ ἀπὸ μείζονος τρίμετρον καταληκτικὸν ἔστι, τὸ καλούμενον Ἀλκαϊκὸν ἑνδεκασύλλαβον, ὃ τὴν μὲν πρώτην συζυγίαν ἔχει ἰαμβικὴν, ἥτοι ἑξάσημον, ἢ ἐπτάσημον· τὴν δὲ δευτέραν Ἰωνικὴν ἀπὸ μείζονος, ἢ δευτέραν παιωνικὴν· τὴν δὲ κατακλείδα, ἐκ τροχαίου καὶ τῆς ἀδιαφόρου, εἶον,

ὦναξ Ἀπολλον, παῖ μεγάλῳ Διός.

Μέλαγχρος, αἰθῶς ἄξιός ἐς πόλιν.

Constat hic versus ex duobus ordinibus, quorum prior est penthemimeres iambicum, alter autem ex duobus dactylis. Facile enim patimur, Boeckhium p. 73. auribus nostris vereri, si in dactylos, non in logædicum ordinem exire hos versus statuamus. Persuasum enim habemus, nec veterum quemquam, neque recentiorum, nisi qui suæ alicui doctrinæ plus, quam sensui etiam ultro monenti, tribuat, aliter quam duobus dactylis hos versus finiisse. At veterum exemplo Klopstockium et Vossium logædico numero dimensos esse hunc versum ait Boeckhius. Nimirum hæc quoque properantius scripsisse videtur vir optimus. Qui sunt enim, quos dicit, veteres? Num Hephæstio? at hujus verba apposuimus: in quibus nihil est de ea re. An alii? at hos citatos oportebat, ne, si lector quæsitum iret, contrarium ex Servii Centimetro p. 1825. ex Mario Victorino p. 2615. ex Atilio Fortunatiano p. 2703. ex Mallio Theodoro p. 23. proferret, a quibus non putandus est dissentire Plotius p. 2659. ultimum pedem dactylum vel amphimacrum dicens, quum illi omnes simpliciter in duos dactylos exire hunc versum tradant. Sed Vossium quoque et Klopstockium auctores adhibet Boeckhius. De Vossio verum narrat: cui idem, quod ipsi, acciderat, ut, dum veterum numeros hodiernis musicorum rhythmis per incrementa temporum et pausas et si quæ sunt aliæ hujusmodi machinæ, accommodare conaretur, captus opinione illa, hanc unice veram esse putaret. Klopstockio vero injuriam fecit Boeckhius, si ei logædicum ordinem in hoc versu probatum fuisse credidit. In omnium manibus sunt hujus odæ: quarum si uni alterive descriptio metri logædicum ordinem habens præfixa est, at id aut casu, aut quod ultimam syllabam ancipitem esse sciret, factum esse ex eo apparet, quod plerisque odis, quæ strophas Alcaicas habent, præmissa est dactylorum notatio.

17. Sed omnino alia videtur hujus strophæ esse ratio, quam Boeckhio visum est. Qui etsi illud recte animadvertit, numeros in hujusmodi strophis similes sibi esse, et aliter atque aliter variari: tamen in qua re posita sit ea similitudo, non satis docuit. Alcaicæ strophæ duo sunt ordines, qui totius strophæ materiam continent, unus ex duobus trochæis, alter ex duobus dactylis. Hac in re similitudo numerorum posita est. Anacrusis enim minoris momenti est, quam ut ad naturam numeri in hujusmodi genere multum conferat. Ambo illi ordines in primo secundoque versu conspiciuntur:

υ | ′ υ — υ | ′ υ — υ

In tertio prior bis positus est:

υ | ′ υ — υ | ′ υ — υ

in quarto denique ambo rursus conjuncti in unum,

— υ — υ υ — υ

18. Hic quoque primo Alcæi aliquot exempla ponam. Apud Athænam X. p. 430. A.

ὑεὶ μὲν ὁ Ζεὺς, ἐκ δ' ὀρανῶ μέγας
χειμῶν' πεπάγασιν δ' ὑδάτων ῥοαί.

Ibidem :

κάββαλλε τὸν χειμῶν', ἐπι μὲν τιθεὶς
πῦρ, ἐν δὲ κίρναϊς οἶνον ἀφειδέως
μελιχρόν' αὐτὰρ ἀμφὶ κόρσῃ
μαλθακὸν ἀμφιγνόφαλλον . .

Apud Heraclidem Ponticum Alleg. Hom. p. 13. ed. Schow.

τὸ μὲν γὰρ ἔνθεν κῦμα κυλίνδεται,
τὸ δ' ἔνθεν ἄμμες δ' ἂν τὸ μέσσοι
καὶ φορήμεθα σὺν μελαίνα,
χειμῶνι μοχθεῦντες μεγάλα κάλων'
πῆρ μὲν γὰρ ἀντλος ἴστοπέδαν ἔχει,
λαίφος δὲ πᾶν ζάδηλον ἦδη,
καὶ λακίδες μεγάλαι κατ' αὐτό.
χαλαῖσι δ' ἄγκυραι.

Κάλων reposuit Blomfieldius, dissimulans, ut videtur, ducem sibi fuisse Schowium. Πῆρ dedi pro παρὰ. Sic Alcæus apud Apollonium Dysc. de pronomine p. 395. A. ut vidit Bastius ad Gregor. Cor. p. 616.

ὄκω τε πῆρ σῶ καὶ περ' ἀτιμίαις.

Apud eundem Heraclidem ibidem;

τόδ' αὖτε κῦμα τῷ προτέρῳ νέον
ὀμοστιχεῖ . . παρῆξει δ'
ἄμμι πόνων πολὺν . . ἀντλήν.

Hoc fragmentum parum feliciter tentavit Petrus Elmsleius in Diario Classico vol. XVI. p. 395. Aliam plenam Alcæi stropham præbet Athenæus X. p. 430. B.

οὐ χρὴ κακοῖσιν θυμὸν ἐπιτρέπειν
προκόφομες γὰρ οὐδὲν ἀσάμενοι,
ᾧ Βύκχι' φάρμακον δ' ἄριστον
οἶνον ἐνεικαμένους μεθυσθῆν.

Et ibidem paullo post:

νῦν χρὴ μεθύσκειν, καὶ τινα πρὸς βίαν
πίνειν, ἔπειθ' ἀτάττανε Μύρσιλος.

Legitur ποιεῖν apud Athenæum, quod recte emendatum puto a Casaubono. Quamvis enim elegans sit conjectura docti cujusdam viri, καὶ χθόνα πρὸς βίαν παίειν, tamen quis propter imitationem Horatii tale quid statim amplectatur, præsertim quum nesciamus, an ille sum "nunc pede libero pulsanda tellus" ex iis, quæ sequebantur apud Alcæum, hauserit? Aristoteles Rhet. I. 9, 20. ὥσπερ καὶ Σακφῶ πεποίηκεν, εἰπόντος τοῦ Ἀλκαίου,

θέλω τι Φειπήν, ἀλλά με κώλυει
 αἰδώς·
 αἱ δ' ἰκέσ' ἐσθλῶν ἴμερος ἢ καλῶν
 καὶ μή τι Φειπήν γλώσσ' ἐκύκα κακόν,
 αἰδώς κέ τευς οὐκ εἶχεν ὄππατ',
 ἀλλ' ἔλεγες περὶ τῷ δικαίῳ.

Miror, qui in formis Æolicis, quibus nunquam usi sunt Sappho et Alcæus, introducendis satagunt, non ad ea potius animum advertisse, quæ non latere debent eum, qui salva esse hæc fragmenta vult. Nam quod nuper editum est, οὐκ ὄππατ' εἶχεν, non solum, quia non necessaria est transpositio, sed etiam quia falsa, ferri nequit. Cur autem falsa sit, non est, quod peritos moneam. Adde his versus alius poetæ apud Athenæum XV. p. 695. A.

. . . ἐκ γῆς χρὴ κατιδεῖν πλόον,
 εἴ τις δύναιτο, καὶ παλάμην ἔχοι·
 ἐπεὶ δὲ κ' ἐν πόντῳ γένηται,
 τῷ παρέοντι τρέχειν ἀνάγκη.

19. Ex his Alcæi Sapphusque fragmentis hæc colliguntur: in duobus primis tertioque versu priorem ordinem hac forma esse,

ὄ — ὄ — ὄ

syllaba ancipite et in anacrusi et in ultima thesi locum habente; deinde cæsuras, quæ in fine hujus ordinis esse debebat, haud raro negligi; denique tertium quartumque versum etiam perpetuato numero jungi, quod tamen nulla necessitate factum videtur, sed quia ut in Sapphica strophâ, lenis est et facilis a trochæis ad dactylos, transitio.

20. Horatius hac quoque in strophâ severiori lege usus est. Nam quo graviore faceret numeros, in primis tribus versibus priorem ordinem semper longa thesi terminavit. Nam III. 5, 17.

si non periret immiserabilis
 captiva pubes,

vereor ne recte Glareanus conjecerit *perirent*. Neque vero necessarium videtur, ut, quod Bentleio placet, admissa hac conjectura, etiam *immiserabiles* scribatur. Quin etiam anacrusin plerumque longam esse voluit Horatius: ex quo apparet, ita eum hos versus recitasse, ut a nostratibus fieri solet,

ὄ — ὄ — ὄ

non usitata, nec tenui ferar
 penna biformis per liquidum æthera
 vates, neque in terris morabor.

Raro brevis invenitur anacrusis: quam in primis quidem duobus versibus hi loci habent: I. 9, 1. 16, 19. 27, 17. 31, 17. 35, 37, 38. 37, 22. II. 1, 6. 20, 9, 5. 14, 6. III. 1, 2. 26, 5, 22. In tertio autem hi: I.

29, 7. 37, 15, II. 3, 3. 17, 3. 20, 11. Cæsuram in primis duobus versibus strenue observat. Non officit autem cæsuræ elisio, ut I. 16, 6.

mentem sacerdotum incola Pythius.

Sic 31, 6. 34, 10. 13. 35, 10. 25. 33. II. 3, 13. 5, 21. 9, 18. 11, 21. 17, 10. III. 1, 5. 2, 5. 30. 3, 33. 41. 4, 6. 49. 6, 18. 21, 13. 29, 17. quo pertinent etiam hi duo versus, in quibus simul synecphonesis fit, III. 4, 41. 6, 6.

vos lene consilium et datis, et dato.
hinc omne principium, huc refer exitum.

Si quando neglexit cæsuram, fecit id in verbis compositis. Ita I. 16, 21. 37, 5. II. 17, 21.

hostile aratrum exercitus insolens.
antehac nefas depromere Cæcubum.
utrumque nostrum incredibili modo.

Semel etiam in non composito, IV. 14, 17.

spectandus in certamine Martio.

Cui addi potest alius locus I. 37, 14.

mentemque lymphatam Mareotico,

nisi hic scripsit a *Mareotico*. Semel etiam legitimo hiatu partes hujus versus disternavit, II. 20, 13.

jam Dædaleo ocior Icaro.

Qualem hiatum peritiores non in licentiis numerabunt, sed elisionem hic improbandam fuisse intelligent. In tertio versu etsi sæpe cæsuram, quæ ordinibus consentanea est, servat, ut, I. 9, 11.

depræliantes, nec cupressi,

tamen plerumque arctius conjunctis ordinibus aut in proxime sequente arsi, aut in thesi, quæ eam sequitur, incidere amat :

deprome quadrimum Sabina.
sedes Atlanteusque finis.

Et hæc incisio elegantior est, si in vocabulo fit etiam secundam versus arsin comprehendente, quam post eam arsin incepto, ut in hoc, I. 26, 11.

hunc Lesbio sacrare plectro.

Perpetuitas numeri etsi nulla est inter singulos versus, tamen raro hiant fines atque initia, casu sæpius, quam consilio, quoniam longe plurima verba a consonante incipiunt. Atque inter primum et secundum versum hiatus est I. 17, 13. 25. 31, 5. 35, 9. II. 5, 9. 13, 21. III. 2, 7. 4, 9. Inter secundum et tertium I. 9, 14. 17, 6. 31, 14. 35, 38. II. 13, 26. III. 5, 10. 46. IV. 15, 10. Inter tertium et quartum I. 9, 7. 37, 11. II. 9, 3. 13, 7. 11. 14, 3. Observandum est autem, minus offensionis habere hiatum, si in longa, quam si in bre-

vi syllaba; si cum interpunctione aliqua, quam si in continuata oratione fiat. Unde non laudaverim hoc, II. 13, 7.

sparsisse nocturno cruore
hospitis.

Tertium vero et quartum versum ad Alcæi exemplum nectit interdum perpetuato numero: II. 3, 27. III. 29, 35.

sors exitura et nos in æternum
exsilium impositura cymbæ.
cum pace delabentis Etruscum
in mare, nunc lapides adesos.

In quarto denique semel productionem in arsi admisit, II. 13, 17.

cæca timet aliunde fata.

Est autem præcipua hujus versus virtus in eo posita, ut pedibus benenexis decurrat, neque aut singulæ voces singulos pedes impleant, aut duo amphibrachi jungantur, ut si hunc versum,

quæ caret ora cruore nostro,

ita immutes:

ora carere cruore nostro.

21. Multa adjici possent de elegantia hujus strophæ. Sed horum pauca tantum breviter attingam. Non magnopere laudanda est vox monosyllaba in cæsura majorum versuum posita, præsertim si interpunctio præcedit, ut III. 29, 27.

non est meum, si mugiat Africis.

Vide IV. 4, 37. 69. 73. 14, 33. 41. 45. Neque elegans est in fine posita vox monosyllaba, ut II. 11, 13.

cur non sub alta vel platano vel hac
pinu jacentes.

Alia posita est in elisionum commoditate et elegantia, ex quo genere hæ minus suaves sunt, III. 1, 31. 29, 15.

culpante, nunc torrentia agros.
cænæ, sine aulæis et ostro.

Maxima vero et in hac et in aliis similibus strophis ars cernitur in membris orationis apte variandis. Nam etsi oratio ut plurimum versuum stropharumque finibus aptanda est, tamen, præsertim in longiore carmine, molesta est nimia membrorum et periodorum similitudo, sæpeque etiam in laudis parte numerandum, si ultra strophæ finem protendatur oratio. Sentient hoc, qui Statii carmen in Silvis IV. 5. comparare cum ea libertate, qua Horatius utitur, volent. Sed licet oratio continuari ultra finem strophæ possit, tamen numeros non recte quis nectat, non tam quia singulas strophas novo numero incipere par est, quam quod connexio illa per thesin et anacrusin fieri deberet, quod valde inconcinnum est, ut, quemadmodum ante Bentleium legebatur II. 13, 7.

hospitis: ille venena Colchica,
et quidquid usquam concipitur nefas.

22. Sequatur stropha, quæ valde frequentata Græcis, ab Latinis non est usurpata. Ejus plurima exempla exstant in scoliis apud Athenæum XV. p. 694. seqq. Ea duobus Phalæceis additos habet hos duos versus:

υ υ υ υ | υ υ υ υ
υ υ υ υ | υ υ υ υ

Miram enim Grotefendii descriptionem, ab novissimo editore Athenæi commemoratam, satius duco silentio præterire, præsertim quum eum ne vernaculos quidem versus Klopstockii recte dimetiri videam. Quæ autem Boeckhius de compositione hujus strophæ p. 191. disputat, descriptas pedum formas intuenti fortasse placere poterunt, non item numeros aure adhibita consideranti. Quid enim? num necesse est numeros, ex quibus stropha aliqua componatur, unius generis esse? Immo illud requiritur, ut, quantumvis diversi numeri consociantur, apte id fiat, et sic, ut ad sensum aliquid, quod unum totumque sit, efficiatur. In hac quidem stropha ab numero logacædico cum basi, qui fortior est simplici logacædico, transitur ad Creticum, ab hoc ad choriambicum, sed apto adhibito temperamento, ne neuter vehementior sit, quam logacædicus ille pati videatur. Exempla apud Athenæum hæc exstant:

Παλλὰς Τριτογένει', ἀνασσ' Ἀθάνα,
ἔρθου τήνδε πόλιν τε καὶ πολίτας,
ἄτερ ἀλγέων καὶ στασίων
καὶ θανάτων ἁώρων, σύ τε καὶ πατήρ.

Aliud scolion:

Πλούτου μητέρ', Ὀλυμπίαν αἰίδα
Δήμητραν, στεφανηφόροις ἐν ἄραις·
σέ τε, παῖ Διός, Περσεφόνη.
χαίρετον, εὖ δὲ τήνδ' ἀμφέπετον πόλιν.

Aliud:

Ἐν Δήλῳ πότ' ἔτικτε παῖδα Λατώ,
Φοῖβον χρυσοκόμαν, ἀνακτ' Ἀπόλλαν',
ἔλαφιβόλον τ' ἀγροτέρων
Ἄρτεμιν, ἃ γυναικῶν μίγ' ἔχει κράτος.

Aliud, quod ita scribendum:

ᾠ Πάν, Ἀρκαδίας μίδων κλευνῶς,
ὄρχηστῆ, Βρομιαῖς ὄπαδὲ νυμφαῖς,
γελάσειας, ὦ Πάν, ἐπ' ἐμαῖς
εὐφροσύναις αἰοδαῖς κεχαρημένος.

Aliud:

Εἶθ' ἔξῃν, ὁποῖός τις ἦν ἕκαστος,
 τὸ στήθος διελόντ', ἔπειτα τὸν ἰούν
 ἐσιδόντα, κλείσαντα πάλιν,
 ἄνδρα φίλον νομίζειν ἀδόλφον Φρενί.

Aliud :

Ἵγυαίνειν μὲν ἄριστον ἀνδρὶ θνατῶ,
 δεύτερον δέ, καλὸν φυὰν γενέσθαι
 τὸ τρίτον δέ, πλουτεῖν ἀδόλως
 καὶ τὸ τέταρτον, ἡβᾶν μετὰ τῶν φίλων.

Aliud :

Ἐν μύρτου κλαδί τὸ ξίφος φορήσω,
 ὡς περ Ἀρμόδιος κ' Ἀριστογείτων,
 ὅτε τὸν τύραννον κτανέτην,
 ἰσονόμους τ' Ἀθήνας ἐποίησάτην.
 Φίλταδ' Ἀρμόδι', οὐ τί που τέθνηκας
 νήσοις δ' ἐν μακάρων σέ φασιν εἶναι,
 ἵνα περ ποδώκης Ἀχιλεὺς,
 Τυδείδην τέ φασιν Διομήδεα.
 ἐν μύρτου κλαδί τὸ ξίφος φορήσω,
 ὡς περ Ἀρμόδιος κ' Ἀριστογείτων,
 ὅτ' Ἀθηναίης ἐν θυσίαις
 ἄνδρα τύραννον Ἰππαρχον ἔκαινέτην.
 αἰεὶ σφῶν κλέος ἔσσεται κατ' αἴαν,
 Φίλταδ' Ἀρμόδιε κ' Ἀριστογείτων,
 ὅτι τὸν τύραννον κτανέτον,
 ἰσονόμους τ' Ἀθήνας ἐποίησατον.

Aliud, quod sic scribendum videtur :

αἰ αἰ, Λειψύδριον προδωσέταιρον,
 οἴους ἄνδρας ἀπάλλεσας, μαχέσθαι τ'
 ἀγαθούς, γένει τ' εὐπατρίδας,
 οἱ τότε ἔδειξαν, οἴων πατέρων ἔσαν.

Apud Athenæum est μαχέσθαι ἀγαθούς τε καὶ εὐπατρίδας. Apud Eustathium p. 461, 23. μαχέσθαι τ' ἀγαθούς καὶ εὐπατρίδας : apud Suidam autem, in v. ἐπὶ Λειψυδρίῳ μάχη, in ed. Mediol. μάχισθαι δ' ἀγαθούς γε καὶ εὐπατρίδας. Aristophanes in Ecclesiast. 938.

εἶθ' ἔξῃν παρὰ τῇ νῆα καθεύδειν,
 καὶ μηδὲν πρότερον διασποδῆσαι
 ἀνάσιμον ἢ πρεσβύτερον
 οὐ γὰρ ἀνασχετὸν τοῦτό γ' ἐλευθέρα.
 οἰμάλων ἄρα, νῆ Διά, σποδῆσεις.
 οὐ γὰρ τὰπὶ Χαριζίνης τὰδ' ἐστίν.
 κατὰ τὸν νόμον ταῦτα ποιεῖν
 ἔστι δίκαιον, εἰ δημοκρατούμεθα.

23. Ingens coacervari posset stropharum, quæ veteri more ex paucis versibus compositæ sunt, numerus: sed satis esse arbitror, aliquot in exemplis rationem earum naturamque monstrasse. Præterea aliquot aliæ jam in secundo libro, ubi res ita ferebat, commemoratæ sunt. Unam adjiciam Gregorii Nazianzeni, ne recentiores plane præteriisse videar, in *carm. iamb. XX. p. 224.* Ea ex quattuor facta est versibus iambicis.

*Ὅρκου τί χεῖρον; οὐδέν, ὡς οὐμὸς λόγος.
πῶς τοῦτ' ἐλέγχεις, εἰπέ μοι.
λίαν προδήλοισ καὶ σαφεστάτοις λόγοις.
τίσιν, διδάξου.*

Non erat prætereundem singulare genus, quo Alcman usus est, quod non inepte *δισσόστροφον* appellaveris. Id dimidia parte strophas alias habebat, ita ut quasi ex duobus carminibus monostrophicis compositum esset. Hephæstio p. 74. (134) ἔγραψε γὰρ ἐκεῖνος δεκατεσσάρων *στροφῶν ἄσματα* ἦν τὸ μὲν ἥμισυ, τοῦ αὐτοῦ μέτρου ἐποίησεν ἐπτάστροφον, τὸ δὲ ἥμισυ, ἑτέρου.

CAP. XVII.

DE STROPHIS MAJORIBUS.

1. DICENDUM jam est de strophis majoribus, quales Stesichorus, Pindarus, Simonides, tragici fecerunt. In quarum compositione aperienda multam, sed, ut mihi quidem videtur, parum fructuosam operam consumpsit Boeckhius. Qui etsi recte observat, has strophas plerumque ex pluribus numeris una perpetuitate junctis componi, tamen, quæ de hac ipsa ordinum conjunctione novis etiam nominibus inventis disputat, vereor ne non multum aut lucis aut utilitatis allatura sint. Nam ut tantisper ei concedamus, in perfecta compositione et primum numerum, et exordium aliquod, et clausulam esse debere, quid lucrabimur, ubi audiverimus, posse modo exordium, modo clausulam abesse; posse et has partes, et ipsum numerum primum ex pluribus partibus constare; posse denique clausulam simul exordium esse alius numeri? Hæc enim ille omnia ita esse contendit p. 181. seqq. Quæ mihi quidem eo redire videntur, ut leges illæ semet ipsæ tollant, resque omnis denique sensui permittatur, qui quoque in genere, quid aptum et conveniens sit, videat atque expendat. Itaque nos, missis his subtilitatibus, alio modo de harum stropharum natura disseremus.

2. Etenim hæ majores strophæ quoniam aut ad graviores, aut ad vehementiores animi motus exprimendos adhibentur, quum omnino longiores et ex partibus longioribus esse debent, tum numeros habere partim granditate severos atque magnificos, partim varietate inæquales et rapidos. Granditas enim, extollens animum, gravitatem

affert: varietas autem, in diversa eum rapiens, addit vehementiam. Est autem et granditas duplex, et varietas. Utraque enim aut in natura numerorum, aut in comparationibus inest: in natura, quum numeri temporibus tardi vel concitati sunt; in comparationibus, quum æquali membrorum proportione incedunt, vel brevia membra longis miscentur. His rebus quum id, quod commune est stropharum majorum, tum diversitates earum designatæ sunt. Nunc dicam de singulis.

3. Atque commune harum stropharum illud posui, quod et ipsæ longiores, et ex partibus longioribus sunt. De ipsarum longitudine non opus est quidquam adjici; nemo enim non videt, ad magna apte exprimenda breves strophas non satis accommodatas esse. Similiter se res habet in partibus stropharum. Leviora enim et tenuiora argumenta facilius breves numerorum terminationes admittunt: quod contra magna, grandia, severa longius continuari atque evolvi numeros postulant. Hinc proprium est harum stropharum, plures, eosque diversos numeros una perpetuitate junctos habere, ut, si in partes suas dividantur, minus ex versibus pausa terminatis, ut illæ breviores strophæ, quam ex cohærentibus versibus, compositas esse appareat. Quod si interdum etiam in brevioribus illis strophis numerus continuatus reperitur, at eo tamen a majoribus illis differunt, quod nonnisi eundem numerum, ut Glyconeum, vel Ionicum, perpetuatum habent, quum in strophis majoribus etiam diversi atque dissimiles numeri cohæreant. Transitio a minoribus strophis ad majores facta videtur per genus quoddam stropharum maximam partem ex numeris dactylicis compositarum, in quibus non rarus est numerus heroicus. Vestigia hujus rei in Ibyci aliorumque lyricorum fragmentis supersunt. Quæ ubi satis diligenter collecta, recteque tractata fuerint, plenius fortasse mutationes, quæ in strophis paullatim factæ sunt, explicari poterunt. In qua re considerare oportebit, quæ in fragmento Censorini cap. 9. p. 140. indicata sunt, quem locum attigit Valesius Emend. IV. 14.

4. Diversitatem stropharum majorum in gravitate et vehementia numerorum posui. Quæ res ut sibi quodammodo oppositæ sunt, ita inserviunt discernendis iis harum stropharum generibus, quæ quasi extrema sunt. Has brevitatis causa Doria atque Æolia strophas nominabo, quoniam alteri generi Doria, alteri Æolia harmonia convenit, ut in dissertatione de dialecto Pindari ostendi. Doria enim harmonia graves illos et severos numeros requirit, Æolia vehementes et concitados. Medium inter hæc duo atque ex utroque temperatum illud genus est, quod Lydiæ harmoniæ conveniebat: quare has Lydias vocabimus. Quamquam minime ita hæc nomina accipi velim, ac si cuique generi hanc tantum, a qua ei nomen imposui, neque aliam harmoniam consociari potuisse contendam.

5. Jam naturam numerorum si consideramus, in Doriis illis strophis graves, tardi, ponderosi numeri conspiciuntur, quales in primis sunt epitriti Dorii, de quibus supra explicatum est, juncti dactylicis numeris; trochæus semantus, Cretici numeri, quædam trochæorum atque iamborum formæ, item formæ quædam antispasticæ. In Æo-

liis autem strophis celeres, concitatos, rapidos numeros invenimus, cujusmodi sunt omnes, qui vel natura sua multas breves syllabas continent, ut pæones, vel qui per solutiones accelerantur, ut formæ quædam dochmiacæ, vel qui pedes atque ordines inæquales habent, ut qui ex pæonibus in trochæos, vel ex dactylis in pæones abeunt.

6. Comparationes autem numerorum si spectamus, in Doriis strophis membra æquali quadam proportione exæquata sunt, nunc multitudinem syllabarum, nunc, ut in trochæo semanto, temporum pondere. Æoliæ autem strophæ, quæ ad concitandos perturbandosque animos factæ sunt, inæqualitate membrorum gaudent, breves versus longis miscentes, nullamque certam observantes proportionem.

7. Mediæ inter utrumque genus et quasi ex utroque temperatæ strophæ sunt, quæ ad Lydiam harmoniam canebantur, in quibus et magis compositi sunt numeri, quam ut vehementiam Æoliolorum referant, et varietate majore distincti, quam ut ad Doriam gravitatem accedant.

8. Doriæ strophæ exemplum hoc esto.

Χρυσία Φόρ — μιγξ' Ἀπόλλω-
 νος καὶ ἰσπλοκάμων
 σύνδικον Μοι — σᾶν κτέανον,
 τᾶς ἀκούει — μὲν βάσις ἀγλαίας — ἀρχά,
 πείθον — ταί δ' αἰδοῖ — σάμασιν,
 ἀγχισηχόρων ὁπόταν προ — ομιάν
 ἀμβολὰς τεύ — χης ἐλελιζομένα,
 κκὶ τὸν αἶχμα — τὰν κεραυνὸν — σβεννύεις
 ἀενάου πυρός, εὐ — θεὶ δ' ἀνὰ σκά-
 πτω Διὸς αἰστὸς ἀκῆϊ-
 αν πτέρυγ' ἀμφοτέρω — θεν χαλάξαις.

Apparet regnare hic epitritos Dorios, temperatos alio alacriore quidem, sed gravi tamen numero, dactylico; tum etiam duo addi membra ex duabus syllabis, sed pondere cæteris convenientia, trochæos semantos, de quibus supra dictum cap. 13. Videamus nunc Æoliæ strophæ exemplum.

Μεγλοπόλιες ᾧ Συρακόσαι βαθυπολίμου
 τέμενος Ἄρεος ἄν — θεῶν ἵππων τε σιδαροχαρμᾶν
 δαιμόνιαι τροφοί
 ἔμμιν τόδε τᾶν λιπαρᾶν ἀπὸ Θε — βᾶν φέρων
 μέλος ἔρχομαι ἀγγελίαν τετραετίας ἐλελίχθονος,
 εὐάρματος Ἴεραν ἐν ᾧ κρατίαν
 τηλαυγέσιν ἀνέδησεν Ὀρτυγίαν στεφάνοις,
 ποταμίας ἕδος Ἀρτέμιδος, ᾗς — οὐκ ἄτις
 κείνας ἀγναῖσιν ἐν
 χερσὶ ποικιλανίους ἐδάμασσε πάλους.

Manifesta in his est et dissimilitudo membrorum, et numerorum vehementia, tum per celeritatem pedum effecta, tum per illud genus numeri concreti, cujus ordines syllabarum theticarum multitudinem crescent. Lydii generis duo exempla ponam; Ol. V.

Ἐψηλᾶν ἀρετᾶν — καὶ στεφάνων ἄω — τὸν γλυκὺν,
 τῶν Οὐλυμπία, Ὀκεανοῦ θυγατρὲς,
 καρδία γελανεῖ,
 ἀκαμαντοποδὸς τ' ἀπήνας δέκευ,
 Ψαύμιός τε δῶρα.

Et Nem. IV.

Ἄριστος εὐφροσύνα — πόνων κεκριμένων
 ἰατρός· αἱ δὲ σοφαὶ
 Μοισᾶν θυγατρὲς αἰοῖσαι
 θέλξαν νιν ἀπτόμεναι·
 οὐδὲ θερμὸν ὕδαρ τόσοσιν γε μάλθακα τέγγει
 γυῖα, τόσοσιν εὐλογία φέριμιγγι συναόροσ.
 ῥῆμα δ' ἐργμάτων χρονιώτερον βιοτεύει,
 ὅτι κε σὺν Χαρίτων τύχη
 γλῶσσα φρενὸς ἐξέλοι βαθείας.

CAP. XVIII.

DE STROPHARUM IN MEMBRA SUA DISTRIBUTIONE.

1. ACCEDIMUS ad rem valde impeditam, quæ etsi regulis quibusdam comprehendere potest, tamen in quibusdam carminibus non nisi paulatim et multo diuturnoque labore ad majorem adduci perfectionem poterit. Quum enim in aliis metris ambiguum sit, quos numeros habeant, alia autem ex quibus partibus constant, non satis exploratum sit: non est mirum, in versibus stropharum disponendis alios alio inclinare, quorum dissensus sæpe nullo pacto, ut nunc quidem metrorum scientia comparata est, componi certoque judicio dirimi potest. In quo genere hæc duo maxime vitanda sunt, unum, ne quis temere sensum suum sequatur, præsertim non multâ diligentique metrorum peruestigatione exercitatum atque excultum; deinde, ne regulas audiat, idoneo fundamento destitutas, quales ex parum accuratis observationibus, vel ex erroribus veterum, vel ex opinionibus clarorum hominum promanant. Et hoc quidem, quod postremum commemoravi, illorum potissimum causa dixi, qui Porsono auctore, viro doctissimo, sed rei metricæ non ultra notissima metra perito, nihil prius sibi agendum putant, quam ut versus, si fieri possit, omnes ad eandem metri formam redigant: quod quam perversum sit, et supra p. 493. et olim in præfatione ad Hecubam p. 70. indicavi. Nam etsi bona est Porsoni admonitio, curandum esse, ut eadem metri species quam sæpissime recurrat, tamen neque ipse Porsonus satis caute ea usus est, et imitatores ejus, ut solent, qui toti ex alieno ore pendent, multo gravius in hoc genere peccarunt.

2. Qui versus strophicos recte disponere volunt, ante omnia videre debent, an in iis *NOTA* aliqua et *USITATA METRA* reperiantur. Veri

simillimum enim judicare oportet, eas versuum formas, quas alibi usurpatas videamus, facilius, quam novas quasdam atque insuetas repouendas esse, si quidem nihil sit, quod repugnare tali descriptioni videatur. Sed hæc res adhuc nonnihil ambiguitatis habet, propterea quod multæ metrorum formæ nondum aut in lucem protractæ, aut ex omni parte satis explicatæ ac determinatæ sunt. Quare augeri deinceps numerum notorum et usitatorum metrorum necesse est: quod ipsum fieri non potest, nisi alia sint indicia, ex quibus initia finesque versuum cognosci possint.

3. In his primum locum tenent *INTERPUNCTIONES* et *FINES SENTENTIARUM*. Consentaneum est enim, quum non oratio metris, sed metra orationi seruiant, sensui verborum potiore locum concedi, atque ibi, ubi vel tota sententia, vel partes ejus finiuntur, versuum quoque terminos constitui. Sed hæc quoque res non ex omni parte certa est, tum quod semel constitutis metris, oratio interdum aliis limitibus opus habet, tum quod nonnumquam etiam virtus quædam in eo est, si ultra metri terminos eat oratio.

4. In poëtis scenicis ad hoc genus pertinet *MUTATIO PERSONÆ*: quæ quia cum fine orationis, et sæpe etiam cum pausa aliqua conjuncta est, indicium præbere solet versuum disterminandorum. Sed hac quoque observatione caute utendum est, quoniam haud raro etiam in mediis versibus mutantur personæ.

5. Aliud indicium finiti versus in *FINE VOCABULI* positum est. Hoc quidem ad eos tantum versus, quos non nexos appellavimus, pertinet; tum ad systematum stropharumque fines. In quibus omnibus quoniam pausa succedit, perperam ea in medio vocabulo constitueretur, ut supra, quum de generibus versuum disputarem, demonstratum est. Sed ne hoc quidem indicium plane certum putandum est, quum interdum versus etiam nulla perpetuitate numeri cum præcedente conjunctus, adnecti ei diviso vocabulo possit, ut in strophâ Sapphica fieri supra ostendimus: nec Pindarus id sibi non licere judicavit: qui quum in Ol. XIV. stropham ita incepisset,

*Καφισίων ὑδάτων λαχοῖσαι,
αἴτε ναιέτε καλλίπωλον ἔδραν,*

in antistropha scripsit,

*ποτνὶ Ἄγλαΐα, Φιλησί-
μολπέ τ' Εὐφροσύνα, θεῶν κρατίστου.*

Frustra enim esse puto, qui hæc corrigenda putant.

6. Sedulo etiam attendendum est ad *SYLLABAM BREVEM IN FINE VERSUS POSITAM*. Nam quum ultima versuum syllaba multo sæpius longa, quam brevis esse soleat, de qua re dixi in præfat. ad Orphica p. 9. sæpissime brevis syllaba in fine posita indicium est numeri nondum finiti, sed longius progredientis. Quare si quis versus æque in strophâ ut in antistropha brevi syllaba finitur, plerumque continuatum deprehendimus numerum, nec finem versus eo loco constitui posse intelligimus, idque tanto certius, quo plures sunt strophæ, ut apud Pindarum.

7. Certissimum vero argumentum præbet SYLLABA CONTINUATIONEM NUMERI IMPEDIENS. Apertum est enim, syllaba posita, quæ interrumpat perpetuitatem numeri, alterum numerum finiri atque a sequente dirimi. Duplex est autem conditio syllabarum, quæ continuationem numeri impediunt. Nam aut in HIATU posita est, aut in MENSURA ANCIPIE. Atque HIATUM quidem nemo non videt hic eum intelligi, qui in quoque genere illicitus habetur. De qua re et in libro primo, et in singulorum metrorum explicatione dictum est. Similiter se res habet in MENSURA ANCIPIE. Nam ea tantum, quæ in mediis versibus non est concessa, finiti numeri signum est, non ea, quæ est concessa. Cavendum est enim sedulo ab errore, qui nimium diu restitutioni metrorum obfuit, quum crederetur syllaba versuum ultima, quæ ex metri lege anceps est, ubique in mediam vocem posse incidere. Quod in arsi omnium numerorum, in thesi autem plures quam unam syllabam habente fieri vetitum est, quia sic et prosodiæ ratio omnis, et justa verborum pronuntiatio colleretur. Exemplis rem planam faciam. In Æschyli Agamemnone v. 1457. legitur :

Φῦ, τίς ἂν ἐν τάχει μὴ περιώδυνος,
μηδὲ δεμνιοτήρης.

Prior versus, qui e duobus dochmiis constat, ultimam syllabam per se quidem brevem habere posset, nisi continuari poeta numerum voluisset. Quare nihil impediret, quin alter versus a vocali inciperet. At, quod in antistropha positum est, v. 1477.

δαῖμον, ὃς ἐμπιτνεῖς δάμασι καὶ διφυ-
εῖσι Τανταλίδαισιν,

quis jam ferat producta syllaba ista, quæ medium in vocabulum plane alienam atque inauditam mensuram inferat? At enim scripserat Æschylus :

δαῖμον, ὃς ἐμπιτνεῖς δάμασι καὶ διφυί-
οισι Τανταλίδαισιν.

In eadem fabula v. 134. quis hoc tolerandum putabit,

οἷον μὴ τις ἄ-
τα θεόθεν κνεφάση προτυπὲν στόμιον μίγα Τροίας.

eo adductus, quod prior versiculus dactylicus dimeter sit, cujus ultima possit anceps esse? At scripserat poeta ἄγα. Eadem conditio est duarum quidem, sed sensu ita conjunctarum vocum, ut propemodum unius loco sint. Ita nemo non sentiet, pessime vulgo legi apud Aristophanem Nub. 1349.

ἀλλ' ἔσθ' ὅτω θρασύνεται δῆλον γε τὸ
λῆμ' ἐστὶ τᾶνθρώπου.

Optimis codicibus si fidendum est, scripserat Aristophanes :

ἀλλ' ἔσθ' ὅτω θρασύνεται δῆλον τὸ λῆμ'
ἐστὶν τᾶνθρώπου.

Itaque sic tenendum est, MENSURAM ANCIPITEM IN FINE VOCABULI indicium finiti numeri esse in ARSI CUJUSCUMQUE NUMERI, in THESI autem ea tantum, quæ est ex PLURIBUS SYLLABIS vel TEMPORIBUS :

Inachia furere, – silvis honorem decutit:
levare diris pectora – sollicitudinibus

καὶ βήσασα ἔργων δυσπαιπάλους, – οἶος ἦν ἐφ' ἤβης.

Nam in media voce servanda est justa mensura :

τῶν ἐχαρῆγησεν κύκλον μελί – γαρυν Ἰππόνικος.

Temporum plurium theseos exempla sunt in epitritis Doriis, ut apud Pindarum Isthm. III. 7. (11)

εὐκλέων δ' ἔργων ἄποινα,

et in Ionicis a minore, ut apud Aristophanem in Vespis v. 280.

τάχα δ' ἂν διὰ τὸν χιτιζῖνον ἄνθρω-
πον, ὅς ἡμᾶς διιδύτ'.

Excipienda est arsis quorundam dactylicorum versuum, ut heroici, quam constat vi sua efficere, ut etiam in medio versu syllaba vocabuli ultima, quæ natura brevis est, producat. Atque ita quidem res est in versibus non nexis.

8. Alia ratio est versuum nexorum, qui quoniam una perpetuitate numeri cohærent, non ubi numerus finiatur, (non finitur enim nisi cum ipso systemate) sed ubi partes ejus disternandæ sunt, quæritur. Atque hic quoque primo de usu videndum est, si is ex natura numeri vel apta verborum dispositione intelligi potest. Cujusmodi est, quod in numeris Doriis diligens observatio docet, plerumque ita partes esse dispositas, ut, quæ syllaba et thesis præcedentis et anacrusis sequentis ordinis esse potest, ea potius thesis numeranda videatur, quam anacrusis.

9. Deinde autem etiam in versibus nexis multum confert ad membra recte distinguenda MENSURÆ ANCIPITIS observatio. Sed ea in hoc quidem versuum genere non nisi in THESI SPONDIACA indicium præbet finiti numeri. Nam in thesi plurium syllabarum atque in arsi interrumpit continuationem numeri, quod in his versibus fieri non potest; in thesi trochaica autem usitata est etiam in mediis membris, ut non possit pro indicio membri finiti esse. In THESI SPONDIACA vero non solum in fine vocis, quod per se intelligitur, sed etiam in MEDIA VOCE syllaba anceps finitum esse membrum indicat: de qua re dictum est in epitritis Doriis. Invenitur autem hæc syllaba etiam in quibusdam asynartetis, qui fere antispastis sociari solent, quod genus nescio an epitritis his potius, quam trochaicis numeris adjungendum sit: ut in Persis v. 282. 288.

ἔθυσαν, αἶ αἶ, – στρατοῦ φθαρέντος.

ἔκτισαν εὐνι – δας ἠδ' ἀνάνδρους.

10. Non minus idoneum argumentum a DIVISIONE VOCABULORUM depromitur. Ejus hæc virtus est, ut numerum vocabuli salvum

esse patiatur. Quum enim quodque vocabulum eo ipso una sit vox, quod in pronunciando una numeri perpetuitate cohæret, consentaneum est, si dividendum sit inter duo membra, fieri id conservato vocabuli numero, quia sublato eo vel interrupto aut aliud, aut duo vocabula exstitura essent.

11. Nunc quum in omni vocabulo aut arsis et thesis alternent, aut duæ artes conjungantur, anacrusis autem non nisi in initio vocis locum habeat: apertum est, in universum hanc principalem esse regulam, NE, si fieri possit, ANACRUSIS IN MEDIA VOCE AUT IN FINE EJUS CONSTITUATUR. Potest autem anacrusis in media voce tribus modis constitui: aut post arsin :

υ — υ —	Ἄχαι - μένης
υ — — —	Ἄρι - στείδης
— υυ — —	Βελλερο - φόντης

aut post thesin :

— υ υ —	Ἄλκι - μίδων
— — υ —	Ἄλκμα - νίδας
— υ — —	Ἄρχι - μήδης
— — — —	Εὐη - ρείδης

aut post aliam anacrusin : nam initium vocabuli in thesi prioris versus collocatum, in ipso vocabulo anacrusis est :

υ υ —	Τε - λαμών
— υ —	Σω - κράτης
υ — —	Ἄ - πάλλων
— — —	Εὐ - κλείδης
υυ υ —	Ξενο - φανής
υυ — —	Γανυ - μήδης

In fine vocis autem tribus modis, post arsin :

— υ	Προῖ - τος
— —	Πη - λεύς
— υυ	Μύρ - τελος
υυ υ	Φάλα - ρις
υυ —	Ξενο - φῶν
υυ υυ	Μέλε - αγρος

aut post thesin :

— υ υ	Αἶα - κός

´ —	Αἰνέ - ας
´ ∪	Τηλέ - γονος
´ — ∪	Ἄλκαϊ - ος
´ — —	Πηλεί - δης
´ — ∪	Ἄσκλη - πιος
´ ∪ ∪	Ἀρχίλο - χος
´ ∪ —	Ἀρκεσί - λας
´ ∪ ∪	Ἀρχεπώ - λεμος

aut post anacrusia :

∪ ∪	Θέ - τισ
— ∪	Ἰλ - λος
∪ —	Ἄ - βας
— —	Νέ - στωρ

et sic porro, si alterutra aut utraque pars ex pluribus syllabis est, Nemo non sentit, numerum horum nominum, si sic, ut indicavi, dividantur, plane corrumpi; facilius tamen ferri anacrusin arsi subiectam, quia sic conjungi tamen duo numeri possunt; deteriorem esse theseos et anacriseos conjunctionem, quia sic pausam in mediâ voce fieri necesse est; pejorem autem hanc esse, si anacrusis finiat vocem, quia sic pars vocis ultima omni numero caret; pessimam vero esse anacrusin alii anacrusi additam, quia sic prior illa, ut quæ nulla cum arsi cohæreat, prorsus omnis numeri expers destituitur.

12. Ex his consequitur, optimas vocabulorum divisiones has esse; primo, qua arses et theses in eadem voce alternant, ut,

χευσεῖα φόρμιγγι Ἄπολλω-
νος καὶ ἰοπλοκάμων.

Deinde, quæ arsin arsi additam habet;

καὶ σοφοὶ καὶ χερσὶ βια-
ταὶ περίγλωσσοὶ τ' ἴφυν.

Denique quæ anacrusin habet ante arsin :

ἐκ θεῶν γὰρ μηχαναὶ πᾶ-
σαι βροτείαις ἀρεταῖς.

13. Ex reliquis dividendorum vocabulorum modis, quos supra, ut res uno obtutu conspici posset, enucleatius enumeravi, illi meliores sunt, qui prononciationem vocis minimum aut interpellant aut corrumpunt. Sed quoniam omnes afferre res plena tædii foret, revocabo hanc omnem varietatem ad capita quædam.

14. Itaque primo si prior versus ANACRUSI finitur, posterior autem ab ANACRUSI incipit, duobus modis dividi vocabulum potest, primo, ut pars ejus, quæ in secundo versu est, anacrusin et arsin complectatur:

eaque non plane incommoda divisio est, ut si in Pindari Ol. III. 17. (28) ita dividas:

δάμον Ὑπερβορέων πείσαις Ἀπολ-
λωνος θεράποντα λόγῳ

deinde, ut illa pars nihil nisi anacrusis vel pars anacrusæ sit, quæ minime suavis est divisio: ut in Pyth. III. 97. olim dividebatur:

ἔτραπεν κάκῆϊνον ἀγάνορι μι-
σθῶ χρευσός ἐν χερσὶν φανείς.

Plane enim perire videtur pars illa vocabuli, quæ quod arsin nullam habet, expers est omnis numeri.

15. Si autem in THESIN exit prior versus, quattuor sunt divisionis modi. Primus, in quo utraque vocabuli pars arsin suam habet: ut vulgo Pyth. VIII. 129.

ὑποπτίροις ἀνο-
ρείαις ἔχων κρέσσονα πλούτοσ.

Quæ quum satis prava divisio sit, tamen pejor illa est, in qua longa anacrusis brevem thesin sequitur, ut vulgo Pyth. VI. 31.

Μέμονα Νεστό-
ρειον γὰρ ἵππος ἀρμί' ἐπέδα,

quæ propterea tantam offensionem habet, quod ea syllaba, quam arsin esse numerus vocabuli postulabat, in anacrusin mutata est. Contra melior utraque divisione hæc est, quæ anacrusin ex una vel pluribus brevibus syllabis post longam thesin habet, ut Olymp. IV. 16.

χρονιάτατον φάος εὐρυ-
σθενέων ἀρετῶν.

Non multum enim ab usitata vocabuli pronunciatione discedit.

16. Secundus dividendi modus is est, in quo prior quidem vocabuli pars ARSIN habet, secunda autem in anacrusi consistit: ut vulgo Pyth. X. 16.

τέλος ἀρχά τε, δαίμο-
νος ὄρνυτος, αὐξεται.

Pejor hæc divisio est, si anacrusis longa, thesis autem brevis est, ut in Sophoclis Antigona v. 152.

θεῶν δὲ ναοὺς χοροῖς παννύ-
χοις πάντασ ἐπέλθωμεν.

Qualem divisionem quis credat cuiquam Græcorum in mentem venire potuisse? Melior vero hæc est, in qua longam thesin anacrusis brevis excipit, ut Pyth. VIII. 20.

Τυφῶς Κίλιξ ἑκατογχεα-
νος οὐ μιν ἄλυξεν.

Nam hæc quoque non multum abhorret ab usitata pronuntiacione vocabuli.

17. Tertius modus est, quum prior vocis pars arsi caret, non autem secunda. Hæc satis prava divisio, ut Pyth. II. 84.

ἐμίνυτ' ἐν Πα-
λίῳ σφυροῖς, ἐκ δ' ἐγένοντο στρατός,

pejor tamen fit, quum longa est anacrusis, ut Nem. IV. 82.

Νεοπτόλεμος δ' ἀ-
πείρω διαπρυσίμ.

18. Quartus dividendi modus, isque omni ex parte pessimus est, quum utraque pars ictu caret, quod sic tota vox in duas numero destitutas partes diffluit. Ut Olymp. I. 3.

ἄτε διαπρέπει νυ-
κτὶ μέγανος ἕξοχα πλούτου.

et v. 161.

ἵπατον ἔρχεται παν-
τὶ βροτῶ· ἐμὶ δὲ στεφανῶσαι.

Pyth. VIII. 63.

ἐκ πατέρων παι-
σὶ λῆμα. θάομαι σαφές.

Isthm. ult. 23.

ἀτόλματον ἄλλ' ἐ-
μοὶ δαῖμα μὲν παροισχόμενον.

19. His igitur modis quum dividi possint vocabula, videndum est, ut quoque in loco, si opus est diviso vocabulo, ea ratione utamur, quæ omnium facillima est, minimamque offensionem habet. Quæ in re multum refert, considerare, quam arcte nexa sint membra. Nam si ita sunt conjuncta, ut singula recte unum versum constituent, i. e. ut, quamvis cohæreant cum alio membro, tamen per se absolutum quoddam ac totum præbeant, multo minor concessa est libertas, quam quum arctius nexa, non sola per se, sed conjunctione sua cum aliis totum aliquod constituunt. Exemplo sint hi, quos postremos attuli, loci. In Olymp. I. mala foret divisio, si verba illa duo potius, quam unum versum præberent ex his membris:

υ υ υ ἴ υ — — | υ ἴ υ — υ —

Eodemque modo in Pyth. VIII.

ἴ υ — — | υ ἴ υ ἴ υ — υ —

Ita enim, non hoc modo describenda esse membra,

— ω — | — ε — ω — ω —

interpunctiones in cæteris strophis docent. Sed apparet simul, minime suavem esse divisionem, si, quod Boeckhius fecit, *παισιν* scribas, quam si postremam litteram omittas. Multo enim lenior est brevis syllaba post longam in anacrusi elevata, quam longa. Nullo autem pacto ferri potest divisio in Isthmiorum carmine ultimo facta: quæ sive unus, sive duo sint hi versus, pessima est. Atque hoc quidem vitium vereor ne nuper *ἀλλά μοι* scribendo etiam auctum sit. Nam pronomen ita collocatum, ut in pronunciando non possit non pausa ante fieri, quomodo potest encliticum esse? Ubi vero singula membra singulos versus constituunt, ac proinde minus arctus est nexus, illis divisionibus locus est, quæ nihil offensionis habent, ut in illo, quod supra attuli,

δαῖμον, ὃς ἐμπιτυεῖς δάμασι καὶ διφύ-
οισι Τανταλίδαισιν.

20. Ex eadem observatione intelligitur, qui fiat ut divisiones alibi improbatæ, in quibusdam versibus tragicorum minime raræ sint. Dico autem hos maxime versus, qui antispastum et penthemimeres iambicum, vel duo penthemimere iambica, similesve formas continent: ut in Septem ad Thebas v. 121,

ἄρηξον δα — τῶν ἄλωσιν.

In Persis v. 288.

ἔκτισαν εὐνι — δας ἢδ' ἀνάνδρος.

In Agamemnone v. 217.

μιαίνων παρ — θενοσφάγοισιν.

In eadem fabula v. 200.

πνοαὶ δ' ἀπὸ Στρυ — μόνος μολοῦσαι
κακόσχολοι νῆ — στιδῆς δύσορμοι.

Idem dictum volo de versibus dochmiacis, in quibus sæpissime dividuntur vocabula, maxime quum ultima syllaba in duas breves solvitur. Exempla apud Seidlerum prostant, quum aliis in locis, tum p. 61.

21. Ad hæc omnia denique sensus accedat necesse est neque natura a venustate abhorrens, et exercitatione bene cultus, ut quis, qui quoque in loco apti et convenientes numeri sint, videat recteque percipiat. Ad eam rem autem opus est, ut quis poëtas non verborum grammaticarumque nugarum caussa, sed eo fine lectitet, ob quem illi carmina sua condiderunt, tantaque arte elaborarunt. Sed hoc in genere, si ullo in alio, criticum cognoscas, utrum humanitatis aliquem sensum habeat, an nihil nisi syllabas rimetur. Ut, quis credat, præclaros vereque divinos numeros, quos Æschylus, quo nemo in nume-

rorum inventione perfectior est, in Persis v. 649. adhibuit, ita a quibusdam constitutos esse, ut experiri voluisse, quomodo illi numeri turpissime corrumpi possent, videantur? Quod contra neminem fore puto, qui quidem non prorsus ad sensum eorum, quæ pulcra, decora, sublimia sunt, occalluerit, quin ita composuisse Æschylum versus illos intelligat :

ἦ φίλος ἀνὴρ, φίλος ὄχθος.
 φίλα γὰρ κέκευθεν ἦθη.
 Ἰδωνεὺς δ' ἀνάπομπος ἀνείης,
 Ἰδωνεὺς,
 οἷον ἀνακτα Δαρεϊάνα.

In solo ultimo versu scriptura incerta est. Versuum horum primus choriambicus est, secundus Anacreonteus, tertius et quartus Ionici a minore, quintus ex choriambo et dochmio.

CAP. XIX.

DE USU ANTISTROPHARUM SUMMATIM.

1. ANTISTROPHARUM usus in Græca poësi patet latissime. Illis enim temporibus, quibus natura excellentibus ingeniis artis leges dictabat, nec dum novandi cupiditas, rectis saturata, ad vitiosa confugerat, ultro poëtæ ea consecrati sunt, quæ in quoque genere absolutissima esse maximeque rotunda viderentur. Hinc non modo trægædia nulla aut comædia, ut apud recentiores plurimæ, etiam apud eos, qui imitari Græcos studuerunt, justo exordio aptaque conclusione caret, sed ne in epica quidem poësi orationes eorum, qui verba facientes introducuntur, aliter quam integro versu et incipiunt, et finiuntur. Quæ æquabilitas, egregie accommodata ad permulcendos audientium legentiumve animos, quum in primis etiam in numerorum eorundem repetitione cernatur, non est mirum, si in plerisque generibus carminum hanc quoque venustatis partem, ubicumque apta videretur, adhibendam judicarunt.

2. Sunt autem carminum, si repetitiones illas numerorum spectamus, genera quattuor: primum, quod continua repetitione ejusdem versus continetur: quæ carmina a grammaticis κατὰ στίχον scripta vocantur. In eo genere nobilissimum est carmen epicum; levissimum forsitan illud, quod ex versibus Adoniis Sappho fecisse dicitur, ut his verbis testatur Terentianus Maurus p. 2431.

continuasse pedes istos in carmine solos
 dicitur hæc eadem præclara poëtria Sappho.
 fingere nobis
 tale licebit:
 primus ab oris
 Troïus heros,

perdita flammis
 Pergama linquens,
 exsul in altum
 vela resolvit:
 sæpe repulsus
 Ausone terra,
 mœnia fessis
 sera locavit:
 unde Latinum
 post genus ortum,
 altaque magnæ
 mœnia Romæ.

Eademque tradit Marius Victorinus p. 2564.

3. Secundum genus est, quod grammatici *κατὰ σχέσιν* compositum vocant: in quo maxime simplices sunt epodi vel proodi, duorum versuum continuam repetitionem habentes. Ad quæ proxime accedunt carmina monostrophica, in quibus eadem strophæ sæpius iterantur. Hæc usitata fuerunt lyricis, qui breviores strophas fecerunt. Hephæstio p. 68. (122) *μονοστροφικά μὲν οὖν εἰσὶν, ὅσα ὑπὸ μιᾶς στροφῆς καταμετρεῖται, καθάπερ τὰ Ἀλκαίου, καὶ τὰ Σαπφῶς, καὶ ἔτι τὰ Ἀνακρέοντος.* Major jam varietas est in epodicis, quæ ex strophæ, antistrophæ, et epodo composita, easdem tres strophas deinceps sæpius repetitas habent: cujusmodi pleraque Pindari carmina sunt, qui perraro usus est monostrophicis. Magis adhuc variatur in choris tragicorum, qui quum bis tantum eandem stropham poni patiantur, tamen plerumque ex pluribus diversarum stropharum paribus constant, epodum aut nullam, aut unam admittentes. Hephæstio p. 68. (123) ita de epodicis scribit: *ἐπ' ἔλαττον μέντοι τοῦ τῶν τριῶν ἀριθμοῦ οὐκ ἂν γένοιτό τι τοιοῦτον· ἐπὶ πλεῖον δὲ οὐδὲν αὐτὸ καλύει ἐκτείνεσθαι· γίνεται γὰρ, ὥσπερ τριάς ἐπωδική, οὕτω καὶ τετράς, καὶ πεντάς, καὶ ἐπὶ πλεῖον. ὡς τὰ γε πλείεστα Πινδαρου καὶ Σιμωνίδου πεποιήται.* Quæ, præter Pindari et Simonidis mentionem, repetit scholiastes metricus Euripidis ad Hec. 629. Pindarus et Simonides triade usi sunt. Tetras foret, quæ tres pares, unam autem dissimilem stropham haberet: quod genus neque apud Pindarum, neque apud tragicos invenitur. Denique maxima varietas est in iis partibus tragædiarum, in quibus vel diversæ chori personæ, vel actores aliqui, vel chorus et actores simul inter se canunt. In quibus carminibus etiam ordo stropharum mirifice variat.

4. Tertium genus est eorum carminum, quæ propter vehementiorem animi motum repetitionem numerorum adspiciuntur: eaque grammatici *ἀπολελυμένα* vocant. Ejusmodi erant, qui νόμοι dicebantur, et recentiores dithyrambi: suntque etiam in tragædiis et comædiis hujusmodi carmina. Operæ pretium est afferre, quæ de his scribit Aristoteles Problem. XIX. 15. *διὰ τί οἱ νόμοι οὐκ ἐν ἀντιστρόφοις ἐπιοῦντο, αἱ δὲ ἄλλαι ᾠδαὶ αἱ χορικαῖ; ἢ ὅτι οἱ μὲν νόμοι ἀγωνιστῶν ἦσαν, ὧν ἤδη μιμῆσθαι δυναμέναν καὶ διατείνεσθαι, ἢ ᾠδὴ ἐγένετο μακρὰ καὶ πολυειδής. καθάπερ οὖν καὶ τὰ ῥήματα, καὶ τὰ μέλη τῆ μιμήσει ἠκολούθει, αἰεὶ ἕτερα γιγνόμενα. μᾶλλον γὰρ τῶ μέλει ἀνάγκη μιμῆσθαι, ἢ τοῖς ῥήμασι. δι' ὃ καὶ οἱ διθύραμβοι, ἐπειδὴ μιμητικοὶ ἐγένοντο, οὐκ ἔτι ἔχουσι ἀντιστρόφους· πρότερον δὲ εἶχον.*

αἴτιον δὲ, ὅτι τὸ παλαιὸν οἱ ἐλεύθεροι ἐχόρευον αὐτοί. πολλοὺς οὖν ἀγωνιστικῶς ἄδειν χαλεπὸν ἦν, ὥστε ἑναρμόνια μᾶλλον μέλη ἐνῆδον· μεταβάλλειν γὰρ πολλάς μεταβολὰς τῶ ἐνὶ ῥῆον, ἢ τοῖς πολλοῖς· καὶ τῶ ἀγωνιστῆ, ἢ τοῖς τὸ ἦθος φυλάττουσι. δι' ὃ ἀπλούστερα ἐποιεῦντο αὐτοῖς τὰ μέλη· ἢ δὲ ἀντίστροφος ἀπλῶν. ἀριθμὸς γὰρ ἔστι, καὶ τῶ ἐνὶ (sic legendum) μετρεῖται. τὸ δ' αὐτὸ αἴτιον καὶ διότι τὰ μὲν ἀπὸ σκηνῆς, οὐκ ἀντίστροφα, τὰ δὲ τοῦ χοροῦ, ἀντίστροφα. ὁ μὲν γὰρ ὑποκριτὴς, ἀγωνιστὴς· ὁ δὲ χορὸς ἤττον μιμεῖται. Et 48. διὰ τί οἱ ἐν τραγωδίᾳ χοροὶ οὐδ' ὑποδαριστὶ οὐθ' ὑποφρυγιστὶ ἄδουσιν; ἢ ὅτι μέλος ἥκιστα ἔχουσιν αὐται αἱ ἀρμονίαι, οὐδ' αἰ μάλιστα τῶ χορῶ· ἦθος δὲ ἢ μὲν ὑποφρυγιστὶ πρακτικόν· διὸ καὶ ἐν τε τῶ Γηροῦνῃ ἢ ἐξοδος, καὶ ἢ ἐξόσπλις ἐν ταύτῃ πεποιήται· ἢ δὲ ὑποδαριστὶ μεγαλοπρεπὲς καὶ στάσιμον· διὸ καὶ κηρυγῶδικωτάτη ἔστι τῶν ἀρμονιῶν ταῦτα δ' ἀμφω χορῶ μὲν ἀνάρμοστα, τοῖς δὲ ἀπὸ σκηνῆς οἰκειότερα· ἐκείνοι μὲν γὰρ ἡρώων μιμηταί· οἱ δὲ ἡγεμόνες τῶν ἀρχαίων μόνον ἦσαν ἡρώες· οἱ δὲ λαοί, ἀνδρωποί· ἂν ἔστιν ὁ χορὸς· διὸ καὶ ἀρμόζει αὐτῶ τὸ γοερὸν καὶ ἡσύχιον ἦθος καὶ μέλος· ἀνδρωπικὰ γὰρ. ταῦτα δ' ἔχουσιν αἱ ἄλλαι ἀρμονίαι· ἥκιστα δὲ αὐτῶν ἢ ὑποφρυγιστὶ· ἐνδοουσιαστικὴ γὰρ καὶ βακχικὴ . . . . κατὰ μὲν οὖν ταύτην πείσχομέντι· παιθητικοὶ γὰρ οἱ ἀσθενεῖς μᾶλλον τῶν δυνατῶν εἰσὶ· δι' ὃ καὶ αὐτῆ ἀρμόττει τοῖς χοροῖς· κατὰ δὲ τὴν ὑποδαριστὶ καὶ ὑποφρυγιστὶ πρῶτομον· ὃ οὐκ οἰκείον ἔστι χορῶ· ἔστι γὰρ ὁ χορὸς κηδευτὴς ἀπρακτος· εὐνοίαν γὰρ μόνον παρέχεται· οἷς πάρεστι. Et probl. 30. διὰ τί οὔτε ὑποδαριστὶ οὔτε ὑποφρυγιστὶ οὐκ ἔστιν ἐν τραγωδίᾳ χορικόν; ἢ ὅτι οὐκ ἔχει ἀντίστροφον, ἀλλ' ἀπὸ σκηνῆς. μιμητικὴ γὰρ.

5. Quartum denique genus est, quod grammatici μετρικὰ ἄτακτα nominant. Continet id versus usitatos quidem, sed non certis repetitionibus dispositos. Ejusmodi dicunt Margiten fuisse, qui Homero adscribatur, de quo videndus scholiastes Hephæstionis p. 72. (120)

6. Sed ut redeam ad repetitiones stropharum, varii illi ac multiplices modi, quibus antistrophæ tum inter se ipsæ disponuntur, tum partibus consociantur non antistrophicis, quo plus sæpe difficultatis ad investigandum habent, tanto magis rationem eorum leges cognovisse oportet, si quis vel recte judicare de hac re, vel emendationem aggredi scenitorum poetarum vult, in quibus quasi domicilium est hujus artificii. Hanc latissime diffusam materiam, quam si semel aggressus sis, vix finem invenias, ita persequi animus est, ut hac omni varietate ad capita quædam revocata, de singulis, quæ maxime digna notatu videantur, afferam, eaque uno alterove exemplo confirmem.

CAP. XX.

DE RESPONSIONIBUS METRORUM IN DIVERBIIS.

1. TANTOPERE autem delectati sunt Græci illa repetitionum æquabilitate, ut ea non solum in iis partibus fabularum, quæ canebantur, sed sæpe etiam in ipsis diverbiis usi sint. Nemo vero non videt, huic rei non ubique potuisse locum concedi, sed ibi tantum, ubi non vehementior aliquis, simulque inæquabilis et variis vicissitudinibus obnoxius animi motus exprimendus esset. Quare ubicumque

constans sibi atque æquabilis affectio colloquentium conspicua est, ut in sciscitando narrandoque per colloquium, ibi æqualibus vicibus versus inter personas, quæ colloquuntur, distributas videmus.

2. Fit hoc autem plerumque ita, ut singulæ personæ singulos versus recitent. Ut in Agamemnone a v. 276. in colloquio chori et Clytæmnestræ, et a v. 547. in colloquio chori cum præcone. Ac plerumque, ut in his ipsis locis, quos indicavi, longior aliqua alterius personæ oratio exordium, pariterque finem facit, quo ne nimia æqualitas tædium creet. Alibi singulæ personæ duos versus recitant, ut in Eumenidibus a v. 714. et in Choëphoris a v. 1051. Interdum ita dispositæ sunt vices, ut altera persona semper unum, altera autem duos versus habeat, ut in Prometheo a v. 39. Alibi variatur, ut nunc singuli duos, nunc unum quisque versum recitet, ut in Œdipo Rege a v. 543. Aliquando autem interrumpitur hæc responsionum æqualitas, quum quid intervenit, aut augetur animi commotio, ut in eadem fabula v. 334. ubi mox rursus in ordinem redit colloquium. Sæpe etiam, quum singuli singulos versus habuissent, ubi magis exardescunt, versus unus inter binos distribuitur, utroque nunc plura, nunc pauciora verba dicente, sed in eo tamen servata æqualitate, quod utriusque dicta uno integro versu continentur. Ita in Oreste a v. 764. ed. Pors. et a v. 1614. et in Phœnissis a v. 612. Interdum unus colloquentium pro integro versu nihil nisi brevem exclamationem profert, ut in Agamemnone v. 1316. Alibi per hujusmodi exclamationem convertuntur vices, ut in Prometheo v. 979. ubi quum in Prometheus dixisset ὦμοι, explet versum Mercurius: quo fit, ut sequens versus, qui hujus esse debebat, Promethei sit. Quin etiam epodica quædam conformatio invenitur in Agamemnone v. 1352.

ΑΓ. ὦμοι πέπληγμαι καιρίαν πληγὴν ἔσω.

X. α. σῖγα· τίς πληγὴν αὐτεῖ καιρίως οὐτασμένος;

ΑΓ. ὦμοι μάλ' αὖτις δευτέραν πεπληγμένος.

X. β'. τοῦργον εἰργάσθαι δοκεῖ μοι βασιλέως οἰμώματι.

Quibus versibus deinde ab alio choricorum senum alius trochaicus epodi loco additur, ac tum reliqui senes singuli binos recitant iambicos trimetros.

CAP. XXI.

DE PARABASI.

1. IN comœdia vetere præcipue memorabilis est parabasis quæ vocatur, cujus partes quædam repetuntur, aliæ autem non repetuntur. Hephæstio p. 71. (131.) ἔστι δὲ τις ἐν ταῖς κωμῳδίαις καὶ ἡ καλουμένη παράβασις, ἐπειδὴν εἰσελθόντες εἰς τὸ δῖατρον, καὶ ἀντιπρόσωπον ἀλλήλοις στάτ-

τες οἱ χορευταὶ παρέβαινον, καὶ εἰς τὸ θεῖατρον ἀποβλέποντες, ἔλεγόν τινα. τὰ δὲ εἶδη τῆς παραβάσεως εἰσι ταῦτα* κομμάτιον, ὃ καὶ παρὰ τοῖς παλαιοῖς ποιηταῖς ὠνομάσθη* Φησὶ γὰρ Εὐπόλις,

εἰωθὸς τὸ κομμάτιον τοῦτο.

δεύτερον δὲ εἶδος ἐστὶν ἡ ὁμωνύμως τῶ γένει καλουμένη παραβάσις* καὶ τρίτον, τὸ μακρὸν προσαγορευόμενον, ὃ καὶ Φαμῖν εἶναι ἐπιμηκέστερον* οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ ἀπνευστὶ λέγεσθαι, ἐδόκει εἶναι μακρότερον. ταῦτα μὲν οὖν ἐστὶν ἀπολελυμένα* ἕτερα δὲ ἐστὶ τὰ κατὰ σχέσιν γεγραμμένα τὸ τε μέλος, καὶ τὸ ἐπιρρήμα, ὅπερ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἴσ' ἦν στίχων, καὶ τῶ μέλει ἀντίστροφον* καὶ τὸ καλούμενον ἀντεπίρρημα, ὅπερ ἦν τῶν ἴσων κάλων τῶ ἐπιρρήματι. Pollux IV. 111. τῶν δὲ χορικῶν ἀσμάτων τῶν κωμικῶν ἔν τι καὶ ἡ παραβάσις, ὅταν ἂ ὁ ποιητὴς πρὸς τὸ θεῖατρον βούληται λέγειν, ὁ χορὸς παρελθὼν λίγη ταῦτα. ἐπεικῶς δὲ αὐτὸ ποιοῦσιν οἱ κωμωδοποιηταί, τραγικὸν δὲ οὐκ ἐστὶν, ἀλλ' Εὐριπίδης αὐτὸ πεποίηκεν ἐν πολλοῖς δράμασιν. ἐν μὲν γὰρ ταῖς Δαναΐσι τοῦ χοροῦ τὰς γυναῖκας ὑπὲρ αὐτοῦ τι ποιήσας παρεπιεῖν, ἐκλαδομενος, ὡς ἄνδρας λέγειν ἐποίησε τῶ σχηματι τῆς λέξεως τὰς γυναῖκας. καὶ Σοφοκλῆς δὲ αὐτὸ ἐκ τῆς πρὸς ἐκείνου ἀμίλλης ποιεῖ σπανιάκις, ὥσπερ ἐν Ἰππῶν. τῆς μὲντοι παραβάσεως τῆς κωμικῆς ἑπτὰ ἂν εἴη μέρη, κομμάτιον, παραβάσις, μακρὸν, στροφὴ, ἐπιρρήμα, ἀντίστροφος, ἀντεπίρρημα. ὧν τὸ μὲν κομμάτιον καταβολὴ τις ἐστὶ βραχέος μέλους* ἡ δὲ παραβάσις ὡς τὸ πολὺ μὲν ἐν ἀναπαιστικῶ μέρει* εἰ δ' οὖν καὶ ἐν ἄλλῳ, ἀνάπαιστα τὸ ἐπικλιν ἔχει. (Numquam enim ex trimetris constabat: v. Bentl. diss. Phalar. p. 111. sive ed. Lips. p. 262.) τὸ δὲ ὠνομαζόμενον μακρὸν, ἐπὶ τῇ παραβάσει βραχὺ μελῦδριὸν ἐστὶν, ἀπνευστὶ ἀδόμενον. τῇ δὲ στροφῇ ἐν κωλοῖς προαφείσει τὸ ἐπιρρήμα ἐν τετραμέτραις ἐπάγεται. καὶ τῆς ἀντιστροφῆς τῇ στροφῇ ἀνταφείσεως, τὸ ἀντεπίρρημα τελευταῖον ὄν τῆς παραβάσεως, ἐστὶ τετράμετρα, οὐκ ἐλάττω τὸν ἀριθμὸν τοῦ ἐπιρρήματος. Scholiastes Aristophanis in argum. I. Nubium: ὁ χορὸς δὲ ὁ κωμικὸς εἰσέρχεται ἐν τῇ ὀρχήστρᾳ, τῶ νῦν λεγομένῳ λογιῶν. καὶ ὅτε μὲν πρὸς τοὺς ὑποκριτὰς διελέγετο, εἰς τὴν σκηνὴν ἔωρα* ὅτε δὲ ἀπελθόντων τῶν ὑποκριτῶν τοὺς ἀναπαιστους διεξήει, πρὸς τὸν δῆμον ἀπιστρέφετο* καὶ τοῦτο ἐκαλεῖτο στροφὴ. ἦν δὲ τὰ ἱαμβεῖα τετράμετρα. εἶτα τὴν ἀντίστροφον ἀποδόντες, πάλιν τετράμετρον ἐπέλεγον ἴσων στίχων* ἦν δὲ περὶ τὸ πλεῖστον ἴσ' ἐκαλεῖτο δὲ ταῦτα ἐπιρρήματα. ἡ δὲ ὅλη πάρος τοῦ χοροῦ ἐκαλεῖτο παραβάσις. Et ad Nubium v. 518. παραβάσις δὲ ἐστὶν, ὅταν ἐκ τῆς πρώτης στάσεως ὁ χορὸς μεταβάς, ἀπαγγέλλῃ πρὸς τὸν δῆμον ἀφορῶν. εἶδη δὲ παραβάσεως ἑπτὰ, ἀπλᾶ μὲν τρεῖς, κατὰ δὲ σχέσιν τέσσαρα. τὰ μὲν οὖν ἀπλᾶ ἐστὶ ταῦτα* κομμάτιον* παραβάσις ὁμωνύμως, ἢ καὶ ἀνάπαιστος καλεῖται, ἐπεὶ πολλάκις ἐν ταύτῃ τῶ ἀναπαίτῳ χεῖται* πνῦγος, ὃ καὶ μακρὸν. τὰ δὲ κατὰ σχέσιν, στροφὴ, ἀντίστροφος, ἐπιρρήμα, ἀντεπίρρημα. συνεπιπίπτουσι γὰρ ἀλλήλοις κατὰ τὸ μέτρον καὶ τὰ κῶλα. ἡ γὰρ στροφὴ ἔχει ὁμοίαν ἑαυτῇ τὴν ἀντίστροφον, καὶ τὸ ἐπιρρήμα ἀσάυτως τὸ ἀντεπίρρημα. τινὲς δὲ προστιθέασιν καὶ ᾠδὴν, καὶ ἀντῶδῃ. ἔχουσι γὰρ καὶ ταῦτα σχέσιν πρὸς ἀλλήλα. ἡ μὲν οὖν παραβάσις ἢ ἐκ τούτων συγκεκμημένη τελεία ἐστίν. εἰσὶ δὲ καὶ ἀτελεῖς παραβάσεις. In vita Aristophanis p. 14. ed. Kust. ἀναχωρούντων δὲ τῶν ὑποκριτῶν, ἑπτὰκις ἐστρέφετο ὁ χορὸς, προσέχων ἑφ' ἑκάτερον μῆρος τοῦ θεῖατρον. ἐκαλεῖτο δὲ τῶ γένει τὸ τοιοῦτον ὄνομα τῆς ὀρχήσεως παραβάσις . . . ὁμωνύμως τῶ γένει. τὸ τρίτον, μακρὸν, τὸ καὶ πνῦγος* τὸ τέταρτον, στροφὴ, ἢ ᾠδῆ* τὸ πέμπτον, ἐπιρρήμα* τὸ ἕκτον, ἀντίστροφος, ἢ ἀντῶδῆ* τὸ ἕβδομον, ἀντεπίρρημα. Ita consti-

tuendus hic locus. Porro ad Nub. v. 1113. *κάνταῦθα παράβασις ἐστίν· ἔχει δὲ οὐ πάντα τὰ μέρη τῆς παραβάσεως, ἀλλὰ μόνον τὸ ἐπίρρημα, ἐν ᾧ ἔθος ἢ χρησιτὰ συμβουλευεῖν τῇ πόλει, ἢ σκάπτειν τοὺς πονηροὺς. τίθενται γὰρ οὐ μόνον τέλειαι παραβάσεις, ἀλλὰ καὶ μέρη τινὰ αὐτῶν.* Et ad Pacem v. 733. *παράβασις δὲ τοῦτο ἐκάλουν ἀπὸ τοῦ παραβαίνειν τὸν χορὸν ἀπὸ τῆς νεομισμένης στάσεως εἰς τὴν καταντικρὺ τοῦ θεάτρου ὄψιν, ὅπως ἐβούλετο ὁ ποιητὴς διαλεχθῆναι τι ἔξω τῆς ὑποθέσεως ἀνευ τῶν ὑποκριτῶν πρὸς τὸ θεάτρον διὰ τοῦ χοροῦ. ἐστρέφετο δὲ ὁ χορὸς, καὶ ἐγίνοντο στοῖχοι (ita scribendum) δ', εἴτα διελθόντες τὴν καλουμένην παράβασις, ἐστρέφοντο πάλιν εἰς τὴν προτέραν στάσιν. δῆλον δὲ αὐτοὶ ποιοῦσιν οἱ ποιηταί, τὸ στρέφεσθαι σημαίνοντες καὶ τὸ παραβαίνειν. Πλάτων ἐν τῷ Παιδαγῶ,*

εἰ μὲν μή τι λιάν, ᾧ ὄνδρες, ἠναγκαζόμεν
στρέψαι θεῶν, οὐκ ἂν παρέβην εἰς λέξιν τοιαύτῃ ἐπῶν,

(v. Suid. in v. *παράβασις*) ἀμφω σημαίνας, καὶ τὸ στρέφεσθαι, καὶ τὸ παραβαίνειν. Κρατῖνος δὲ ἐν τῇ Πυλαιᾷ δηλοῖ, ὅτι ἔξ ἐστὶ ζυγὰ τοῦ χοροῦ. Præterea κομμάτιον idem scholiastes attingit ad Nub. v. 510. et ἐπίρρημα ad v. 575. πνῆγος autem ad Acharn. 659. Vide etiam Etym. M. p. 363, 46. emendatum a Sylburgio, et Bulengerum de theatro II, 13. in Grævii Thes. Ant. Rom. T. IX.

2. Imperfectæ sunt illæ duæ in Nubibus parabases, quarum in priore deest, quod *μακρὸν* vel *πνῆγος* vocatur, posterior autem eam tantum partem habet, quæ angustiore significato parabasis dicitur. Omnes septem partes habet parabasis, quæ est in Equit. a v. 498. et in Vespis a v. 1009. et aliæ.

3. Non autem in sola parabasi hæ repetitiones usurpatæ fuerunt, sed multæ etiam aliæ partes comædiarum, eæque interdum longissimæ æquali metrorum comparatione sibi respondent. Ut in Avibus, ubi a v. 551. primo strophæ, deinde tres et sexaginta tetrametri anapæstici sunt, quorum in fine systema positum est ex dimetris anapæsticis: eaque metra deinde omnia eadem lege repetuntur a v. 626.

4. Nemo hæc credet temere esse a poetis instituta, aut vanam eos laudem inutilis diligentia affectasse: sed gravis quædam causa fuerit necesse est, quæ eos adduceret, ut tantam huic rei operam curamque impenderent. Quod nisi egregie fallor, chori diversæ stationes, locique, quos actores in scena occupabant vel aliquamdiu obtinebant, regulam huic rationi modumque præscribebant. Nam nisi his in rebus, quæ oculis cernuntur, æqualitas quædam observata fuisset, nemo ad illud attendisset, utrum totidem versus, an plures paucioresve, quam antea, recitarentur, præsertim ubi tot versus sunt, ut facilius universe diuturnitas temporis ad recitationem eorum necessaria, quam numerus ipse notetur. Sed de hac re viderint, qui rem scenicam veterum explicare aggrediuntur, meminerintque, metrorum pervestigationem, qua nondum quisquam ad hunc finem usus est, in hac quæstione maximi momenti esse. Inde conditionibus cognitis, quibus istæ metrorum responsiones usurpatæ sunt, simul, ubi nullus earum usus sit, intelligitur.

CAP. XXII.

DE CARMINIBUS CHORICIS.

1. PRÆCIPUUS est antistrophicorum usus in carminibus choricis. Sed hæc carmina quemadmodum inter se ipsa differunt, ita etiam, quod ad rationem antistrophicam attinet, aliquid diversitatis habent. Loquor autem nunc de iis tantum canticis, quæ ab solo choro canuntur, non de iis, in quibus etiam actorum aliquæ partes sunt. Et in tragœdia quidem longiorum chori carminum duo genera commemorantur, parodus, et stasimum. Aristoteles de arte poët. c. 12, 7. χορικοῦ δὲ, πάροδος μὲν, ἢ πρώτη λέξις ὅλου χοροῦ· στάσιμον δὲ, μέλος χοροῦ τὸ ἀνευ ἀναπαύστου καὶ τροχαίου. Scholiastes Euripidis metricus ad Phœn. 210. in ed. Valck. τοῦτο τὸ μέλος στάσιμον λέγεται. ὅταν γὰρ ὁ χορὸς μετὰ τὴν πάροδον λέγῃ τι μέλος, ἀνήκον τῇ ὑποδείσει, ἀκίνητος μίνων, στάσιμον καλεῖται. πάροδος δὲ ἐστὶν ὡδὴ χοροῦ βαδίζοντος, ἀδομένη ἅμα τῇ ἐξόδῳ, ὡς τὸ,

σῆγα, σῆγα λεπτὸν ἴχνος ἀρβύλης
τίθετε.

2. Non ex omni parte consentiunt hæc definitiones parodi. Nomen si consideramus, verior videbitur scholiastæ illius sententia : sed quum non possit dubitari, quin interdum chorus, ubi primum canit, non totus canat, sed aut hemichoria, aut singuli etiam cantores, haud scio, an Aristoteles, qui non temere videtur totius chori hic mentionem fecisse, non quemcumque primum chori cantum, sed primum concentum universi chori intelligi voluerit. Qui etsi sæpe a stasimo nihil differre videtur, tamen non abhorret a verisimilitudine, conjunctum eum fuisse cum incessu quodam chori, stationem suam occupantis, et ordines explicantis : quam rem a stasimis alienam fuisse credibile est.

3. Ac, nisi fallor, etiam in stropharum ratione est aliquid, quod parodi proprium sit. Utrumque genus, et parodus et stasima, hoc commune habent quod antistrophica sunt, et quidem ita, ut stropham statim sequatur antistropha, et sic deinceps, si carmen non ex duabus, sed ex pluribus strophis constat. Eæ strophæ autem etsi interdum ex simili genere metri factæ sunt, tamen singula stropharum paria inter se diversa sunt. Proodus in neutro genere usurpatur ; epodus non est necessaria.

4. Sed epodi usu, ut videtur, differt parodus a stasimo. Nam stasima epodum non nisi in fine totius carminis habent, ubi absoluta jam est antistropharum responsio. Idemque fieri potest etiam in parodo, ut in Hippolyto videmus. Sed aliquot exempla parodi inveniuntur, epodum in medio carmine habentia : quod quum nusquam factum videam in stasimis, proprium id parodi esse puto. Ita in Æschyli Persis et Agamemnone, in Euripidis Oreste et Phœnissis. Simulque illud in Oreste exemplum confirmare videbitur parodi definitionem ab Aristotele positam. Nam quum chorus, ubi primum in scenam prodit, ea dicat, quæ scholiastes Euripidis affert, v. 140.

σῆγα, σῆγα,

multo post demum, v. 805. ex Aristotelis definitione parodus est, in cujus medio epodum fecit poëta : vide, quæ supra dixi cap. 3, 16. p. 347. seq. Parodum, Iphigeniæ in Aulide, in qua duæ vulgo epodi constitutæ sunt, non recte quis nobis opponat. Nam ne repetam, quod supra dixi p. 353. non videri hoc carmen Euripidis esse, ne sunt quidem in eo duæ epodi, si quid video, quum postrema pars non obscura contineat antistrophicorum vestigia.

5. Confitendum est, multa in hoc genere testium penuria nobis latere. Tanto diligentiores esse debemus in iis rebus notandis et considerandis, unde de his, quæ testimoniis destituta sunt, saltem conjectura probabilis capi possit. Nam etsi temerarium foret, statim, quæ fieri potuerint, facta contendere: tamen, quo plura artis ac disciplinæ cujusdam vestigia in hac parte poëseos deprehendimus, eo verisimilius est, non temere nunc usurpatam esse epodum, nunc omisam; neque defuisse idoneam rationem, quum eam in medio carmine, et quum in fine positam videmus. Cavendum est autem magnopere, ne, quod uno in carmine vel duobus aptum videatur, statim pro regula vendas: majus enim hodie ab regulis, quam ante ab regularum ignorantia, periculum imminet. Nam exempla non faciunt regulam, sed sequuntur: naturamque rei cujusque cognovisse, id vero est simul et regularum fontem, et exceptionum tenere.

6. De carminibus epodicis quidem quid mihi videatur, eo fine communicabo cum hominibus doctis, ut, si quid in his veri insit, id amplius pervestigari, et aliis fortasse argumentis vel confirmare, vel corrigi possit. In tanto æqualis distributionis studio, quod ubique in Græcorum poësi scenica conspicuum est, vix potest dubitari, quin stationes conversionesque chori cum ipsorum carminum conformatione conjunctissimi fuerint. Itaque quemadmodum, si stationes explicationesque chori quoque in loco cognitæ haberemus, de carmine chorico ejusque partibus judicare possemus, ita vicissim ex carmine de statione chori conjectura fieri potest, etiam si plerumque in eo consistendum est, ut eam fuisse mutatam, non etiam, quomodo mutata fuerit, intelligamus. Quamobrem veri simile videtur, epodica ita acta esse, ut chorus, dum stropham atque antistropham caneret, duas oppositas partes orchestræ teneret, epodum autem caneret stans in medio orchestræ loco. Quam rationem apparet multis modis variari potuisse: sed illud tamen æqualitatis observatio ut necessarium postulare videtur, medium orchestræ locum epodo convenire. Non abhorret hoc ab iis, quæ Marius Victorinus refert p. 2501.

7. Idem æqualitatis studium in personis, a quibus carmina ista canebantur, custoditum esse, certissimum puto. Harum autem quadruplex partitio cogitari potest. Nam aut omnia a toto choro, aut omnia a partibus canebantur, aut partes chori strophas, totus chorus epodum, aut totus chorus strophas, epodum autem pars chori canebat. Omnium usitatissima videtur divisio in duo hemichoria fuisse: de qua Pollux IV. 107. ita scribit: *καὶ ἡμιχόριον δὲ καὶ διχορία, καὶ ἀντιχορία. ἔοικε δὲ ταῦτόν εἶναι τὰ τρία ὄνοματα. ὅποταν γὰρ ὁ χορὸς εἰς δύο διαιρεθῆ, τὸ μὲν πρῶγμα καλεῖται διχορία· ἑκατέρω δὲ μοῖρα, ἡμιχόριον ἃ δὲ ἀντάδουσιν, ἀντιχορία.* Sæpe autem etiam in plures partes divisum

esse chorum, atque interdum singulos cantores cecinisse, certo constat. Sed hic quidem singulorum cantus non videtur ad ea chori carmina pertinere, quæ stasima et parodus, ex Aristotelis quidem definitione, vocantur.

8. Ex his quattuor distribuendi chori modis fortasse nullus est, quo non sint usi tragici. Sed quis quoque in loco vel carmine adhibitus fuerit, plerumque incertum est. Aliquid tamen nunc ex argumento, nunc ex dispositione stropharum, nunc etiam ex numeris colligi potest. Ita qui carmen, quod in Agmemnone est a v. 375. attente consideraverit, facile, spero, adducetur, ut epodum, quæ in fine addita est, non a toto choro cantatam sibi persuadeat. Nam in strophis atque antistrophis magna sunt omnia, et gravia, sententiisque egregiis plena: in epodo autem illa nihil nisi dubitatio aliqua injicitur de fide nuncii, quem temere verum putari chorus veretur: quæ res non modo mirum quantum diversa est ab iis, quæ ante dicta erant, sed omnino ita comparata, ut ineptum videatur, hujusmodi suspicionem, quam ab uno alterove in medium afferri decebat, magnifice conjunctis universi chori vocibus decantari.

9. Dispositio stropharum ita videtur de distributione chori admonere, si quid contineat, quod aliam distributionem alii præferendam esse indicet. Quod si recte dixi, epodum in stasimis non nisi in fine, in parodo autem etiam media inveniri, vel hæc observatio cogitare de causa hujus rei indaganda jubet. In promptu est autem, aptissimam debere hanc rationem videri, ut chorum primo in partes aliquas divisum, strophas, antistrophas, epodum, deinde autem in unum congregatum, alias strophas, quæ vere parodi nomen carmini comparant, canere credamus. Quamquam hæc neutiquam unica fuisse ratio putanda est, qua distribuî chorus potuerit.

10. Mirifice confirmari videtur conjectura nostra numerorum indicio. Nam uti sæpius numeros modosque prorsus immutari in carminibus choricis videmus, cujus rei eximium exemplum est in carmine Œdipi Regis, quod est a v. 1186. ita etiam in parodo fere post epodum mutantur numeri: quamquam non esse hoc necessarium, Orestis parodus docet, quæ tota ex genere Glyconeo composita est. In Phœnissarum autem parodo, et Æschyli Persarum atque Agamemnonis manifesta est numerorum modorumque post epodum mutatio. In primis vero Persarum parodus ad hanc omnem rationem declarandam idonea videtur. Etenim si recte observavi, systemata $\xi\xi$ ὁμοίαν, quæ vocantur, in tragœdia non esse solita ab universo choro cantari, hoc carmen eximia arte ita factum est, ut a solius coryphæi recitatione paullatim quasi per gradus ad concentum totius chori transeatur. Nam quum coryphæus anapæstis de expeditione Xerxis exposuisset, partes chori, nisi mea me conjectura fallit, numeris Ionicis carmen epodicum canunt, idque eo ab aliis hujusmodi carminibus diversum, quod epodus duobus stropharum paribus subjecta non ultimum locum obtinet: additur enim post eam alia Ionica strophæ cum sua antistrophæ: tum vero trochaicæ strophæ sequuntur, barbara exclamatione interpellatæ, quas maxime consentaneum est a toto choro cani. Similis conformatio est parodi, quæ in Agamemnone

est, nisi quod in ea statim epodum universi chori concentus excipit, si quidem recte de hac re statuimus. Illud quidem non vereor ne quis nobis objiciat, quod oratio Calchantis, quæ in antistropha incepta est, in epodo demum finiatur. Nam non solum versus ille, quo et stropha utraque et epodus terminatur,

ἀλλινον, ἀλλινον εἶπέ· τὸ δ' εὖ νικάτω,

interpellat orationem illam Calchantis, sed ne ab rei natura quidem abhorret, orationis, quam plures audiverunt, relationem ab alio incipi, ab alio autem continuari atque ad finem perduci. Aliter crediderim Phœnissarum parodum conformatam esse, in qua quum prima antistrophæ verba magis nexa sint cum prægressa stropha, quam ut mutari personas credibile sit, aut tota parodus ab universo choro cani, aut sola epodus parti alicui tributa videtur. Rursus aliam rationem parodi, quæ in Oreste est, esse puto. Quæ quum tota ex metris Glyconeis composita sit, strophasque contineat duas cum earum antistrophis, inter quas media epodus est, quæ propter hanc ipsam rem potius mesodus dici debet, quo eam nomine supra p. 348. nominavi: tota videri posset ab universo choro cantata esse, nisi tam brevis esset epodus illa, ut, si ab iisdem personis caneretur, non justam ad strophas comparationem habitura esset. Quare suspicor hos tres versiculos ab exigua chori parte inter strophas recitados esse: cui conjecturæ non repugnat sententia, versibus illis expressa, si quis eam cum stropharum argumento contulerit. Est autem hæc:

*τίς νόσος, ἢ τίνα δάκρυ', ἢ
τίς ἔλεος μείζων κατὰ γὰν,
ἢ ματροκτόνον αἶμα χειρὶ θέσθαι.*

11. Comœdia vetus, etsi chorica carmina multa habet, tamen ea multum a parodi tragicæ et stasimorum gravitate aliena sunt. Quare interdum monostrophica sunt, ut in Equitibus v. 973. seqq. alibi autem, quod tamen rarum est, proodum et mesodum habent, ut in Thesmoph. 1136. quod carmen supra p. 348. emendatum dedimus. De distributione chori in his carminibus speramus aliquando accuratius quæsitum iri.

12. Sed ut ad tragicorum parodos et stasima redeam, miram sæpe in his difficultatem habent epodi. Quarum etsi quædam ita aperte epodi sint, ut nulla plane dubitatio relinquatur, tamen aliæ tanta sunt metrorum similitudine factæ, ut antistrophicorum speciem etiam obtrudere videantur. Quo in genere diligenter cavendum est, ne hæc res fraudem faciat, quæque epodi sunt, in antistrophica cogantur. Id quod et mihi et aliis accidisse memini. Tantoque proclivior via ad errorem est, quod ubique prius de antistrophicis, quam de epodo vel alio responsionis experti carmine cogitandum est. Exempla epodorum, quas facile quis pro antistrophicis habere possit, inveniuntur in Prometheus v. 425. v. 900. in Persis v. 93. in Hecuba v. 943. et alibi. Contra, aliis in locis quæ vulgo epodi putabantur, si non totas, at ex parte saltem antistrophicas esse non dubium videtur, ut in Oreste v. 832. de quo loco dixi supra cap. 3, 16. p. 348. et in Iphigenia in Aulide

v. 574, de quo loco dictum ibidem p. 349. Neque aliter sentio de epodo in Phœnissis v. 681. quæ, nisi egregie fallor, ex his constat antistrophicis:

καὶ σέ, τὸν προμάτορός	σ τ ρ.
ποτε γένεθλον, ᾧ Διὸς	
Ἰοῦς τ' ἔκγονον,	
ἐκάλεσ', ἐκάλεσ', ἰώ, βαρβάρῳ βοᾷ,	
ἰώ, βαρβάρουσιν ἐν λιταῖς·	
βᾶδι, βᾶδι τάνδε γᾶν·	
σοὶ νιν ἔκγονοι κτίσαν·	
ᾧ διάνυμοι θεαί,	ἀ ν τ.
Περσέφασσα, καὶ φίλα	
Δαμάτῃ θεά,	
πάντων ἀνάσσα, πάντων δὲ Γᾶ τροφός,	
ἐκτήσαντο· πῖμπε πυρφόρους	
θεάς· ἄμυνε τᾶδε γᾶ·	
πάντα δ' εὐπετὴ θεοῖς.	

Vitiatam enim esse vulgatam lectionem arguere videntur codd. Florentini, quorum unus Ἰοῦς τ' ἔκγονον, alius ποτ' Ἐπαφον ἔκγονον habet. Itaque de his, quæ vere epodi sunt, ita tenendum est, sæpe in iis eadem metra repetita, sed mixta etiam aliis metris, inveniri, ut ea re interdum partes earum sibi simillimæ sint. Nam quod in Britannorum Diario classico, si bene memini, ab nescio quo proditum legi, binos semper æquales versus in epodis esse a tragicis conjunctos, id ejusmodi est, ut mirer in mentem cuiquam venire potuisse.

13. Præter parodum et stasima commemoranda sunt etiam ea carmina, quibus interdum finiuntur tragœdiæ. Hæc parodo, quam stasimis similia sunt. Constant autem ex antistrophicis. Ejusmodi est chorus eorum, qui in Æschyli Eumenidibus Furias ad destinatas sedes deducunt, et in Supplicibus ejusdem poëtæ carmen, quod Danaïdes cum ancillis suis alternantes canunt.

14. Non minus memorabile est aliud carminis genus, quo et tragici et comici utuntur: quod ita factum est, ut ex una tantum strophæ constet, cujus antistrophæ non statim, sed post aliquot actorum versus, atque interdum post satis magnam fabulæ partem sequatur. Hujusmodi strophæ nunc longiores sunt, ut in Philocteta v. 391. et 507. Æschylus autem in Eumenidibus, quæ fabula plura continet hujus generis exempla, etiam eadem verba omnia iteravit, quod ille etiam in stasimis nonnumquam et commisit, ut in Septem ad Thebas, in Agamemnone, in Supplicibus. Nunc breviores sunt strophæ istæ, compositæ plerumque ex genere dochmiaco, ut in Æschyli Septem ad Thebas, et in Supplicibus.

15. Perraro strophæ chori invenitur solitaria, omnique antistrophæ carens: quod non videtur, nisi in magna quadam et insolita animorum commotione admissum esse. Hujusmodi exemplum est in Trachiniis v. 205. de quo scholiastes: τὸ μελιδάριον οὐκ ἔστι στάσιμον, ἀλλ' ὑπὸ τῆς ἰδοτῆς ὀρχοῦνται. Videtur autem et hoc carmen a diversis chori partibus cani, et sic etiam separatæ illæ ab antistrophis suis strophæ non esse universi chori.

16. Multo certius etiam illa chori carmina non ab universo choro, sed a diversis ejus partibus cani in promptu est, in quibus non cuique strophæ suæ antistropha subjicitur, sed, ut in commis plerumque factum videmus, artificiosior aliquis ordo stropharum est. Ferrarum hoc genus est in carminibus solius chori. Exemplum exstat in Choëphoris a v. 781. in quo hic est stropharum ordo :

α'. β'. α'. γ'. μεσσηδός. γ'. δ'. β'. δ'.

CAP. XXIII.

DE SYSTEMATIS ANTISTROPHICORUM.

1. MONET autem ipse rerum ordo, ut jam de artificiosa illa copulatione stropharum dicamus, in qua dici vix potest, quantam poëtæ Græcorum scenici operam collocaverint. Propria est hæc ratio illorum canticorum, quæ vel a solis actoribus sine choro, vel a choro cum actoribus verba conferente, vel a partibus aliquibus solius chori alternatim canuntur. Et plerumque quidem inter chorum et actores hæc cantica divisa sunt: quæ in tragœdia κόμμοι vocantur. Aristoteles de arte poëtica c. 12. κόμμος δέ, θρηῖνος κοινὸς χοροῦ καὶ ἀπὸ σκηνῆς. Sæpe tamen etiam soli actores hæc carmina habent, eaque sunt, quæ ἀπὸ σκηνῆς vocari videntur. Quæ si Aristoteles in loco, quem supra cap. 19, 4. attuli, negat antistrophica esse, meminisse debemus, quoniam sibi problemata illa scribebat, negligentius eum loquutum esse, neque aliud voluisse indicare, quam actorum carmina sæpe, et recte quidem, carere antistrophis. Raro solus chorus in partes divisus alternatim isto modo canit: cujus rei exemplum attuli in fine prægressi capituli.

2. Non est autem putandum, temere poëtæ et sine certa ratione a simplici stropharum atque antistropharum consequutione discessisse, sed semper hac quoque in re æqualitatem illam, quæ tot aliis in rebus cernitur, admirabili diligentia observarunt. Breviter, nec satis explicite indicata hæc ratio est ab Hephæstione p. 68. (123) his verbis: κατὰ περικοπὴν δέ ἐστιν ἀνομοιομερῆ, ὁπόταν ἐκθίμενος ὁ ποιητὴς ὁπόσα δὴ ποτε συστήματα διάφορα, ἐπαγάγη ἐκ τῶν αὐτῶν συστημάτων συνεστῶσαν περικοπὴν ὥστε τὰ μὲν ἐν ἑκατέρῃ ἢ ἐκάστη περικοπῇ συστήματα ἀνόμοια εἶναι ἀλλήλοις, τὰς δὲ περικοπὰς ἀμφοτέρας ἀλλήλαις ὁμοίας, ἢ πάσας. Nam non modo admodum varia est hæc stropharum dispositio, sed sæpe etiam plura stropharum systemata, (ita enim vocabimus, quas περικοπὰς dicit Hephæstio) vel adnexa sibi, vel inter se conjuncta sunt.

3. Non est obscurum, hanc pene incredibilem diligentiam, qua istæ responsiones elaboratæ sunt, prorsus inutilem futuram fuisse, nisi loci, in quibus actores chorusve vel dispositi erant, vel deinceps consistebant, pari arte designati, statim oculis spectatorum ordinem illum, cujus rationem et virtutes in legendo vix ac ne vix quidem animadvertimus, aperuissent, et quid quoque tempore, atque a quo canendum esset, certo indicio significassent. Quamobrem minime

dubium videtur, poëtas in componendis hisce carminibus designatione quadam et descriptione opus habuisse, ex qua ut loci discessionesque personarum, ita ordo, quo deinceps strophæ canendæ essent, eluceret. De qua descriptionum arte et ratione quum nihil nobis traditum sit ab antiquis, perdifficile est aliquam viam invenire, quæ in tanta horum systematum varietate simul et locorum et successionis æqualitate indicanda satisfaciat. Non desperaverim tamen, fore, ut hoc quoque sollertium hominum sagacitate expediatur. Ego quidem eam semper rationem sequutus sum, ut strophas atque antistrophas iisdem litteris designatas eo ordine, quo deinceps in quoque carmine sese excipiunt, vel uno in versu, vel aliam sub alia adnotarem, ac deinde singula ejusdem litteræ paria semicirculo vel superne, vel infra, vel in latere conjungerem. Ita hi semicirculi facile æqualitatem partium ostendunt, aut si qua sint inæqualia, de errore admonent. Curandum est autem hac in re, ut si nimia sit semicirculorum copia, ii, qui sibi respondent, satis a cæteris distinguantur. Sequutus est rationem nostram Seidlerus, in cujus libro de versibus dochmiacis plures hujusmodi formæ descriptæ sunt.

4. Plerumque autem his systematis non solum cantica chori actorumque, sed etiam qui inter hæc mediis sunt anapæsti vel trimetri comprehenduntur. Eademque, quæ in ipsis strophis observata est æqualitas, etiam in personarum vicibus custodiri solet, nunc in antistropha eodem modo, quo in strophæ, nunc ordine inverso, et tanta quidem diligentia, ut, si in mediis versibus mutatur persona, utrobique id in eodem pede, cujusque pedis eadem in syllaba fiat. Quæ res sæpe indicium facit personarum in codicibus aut male indicatarum, aut omissarum, quod plerumque factum est in iis, quæ a diversis partibus chori, vel etiam a singulis cantoribus canuntur. Ac singulos cantores interdum loqui vel canere quum aliquot abhinc annis amicos quosdam monuissem, exemplo usus, quod supra commemoravi in fine cap. 20. jam pervulgatum esse video. Monitumque est ea de re, sed paucis in locis, a veteribus scholiastis, ut ad Æschyli Septem ad Thebas et Eumenides. Exempla dedi in meis Herculis Furentis et Supplicum Euripidis editionibus: de quibus si non persuasi quibusdam, non id mirandum puto: nam qui nihil præter verba et canones grammaticos in antiquis scriptoribus venantur, hi, quod ultra est, oderunt curare. Cæterum vehementer dubito, an semel instituta personarum æquali divisione non licere sibi putaverint tragici, aliquando ab ea discedere. Inveniuntur tamen, nisi fallor, antistrophica, in quibus non est omnino instituta æqualis personarum distributio: sed ea apud tragicos certe perrara sunt, frequentiora autem in comædiis.

5. Præterea sæpe etiam aliud genus responsionis invenitur, quod positum est in voce eodem loco antistrophæ, maxime in fine versus, iterata. Qui usus, alienus ab lyrica poësi, proprius est antistrophicorum in scena. Atque etsi negari non potest, sæpe hac in re aliquid venustatis inesse, tamen hoc actorum maxime causa institutum videtur, quia hæc ejusdem vocabuli iterationes memoriam in verbis modisque ediscendis mirifice adjuvant. Quod in magna et stro-

pharum multitudine, et modorum varietate non leve esse putandum est.

6. Omnem illam rationem antistrophicorum apta comparatione disponendorum, personarumque in iis distribuendarum, tribus exemplis illustrare volo, ex quibus satis ars illa et diligentia, quam huic rei impenderunt tragici, intelligi poterit. Perlongum carmen est in Choëphoris Æschyli a v. 312. cujus strophas quum ante hos duodeviginti annos in libello observationum criticarum in Æschylum et Euripidem distinxissem, ordine tamen et lege systematis non indicato, fuerunt, qui stropharum ordinem nimis perturbatum esse rati, dum meliorem dare conabantur, eum perverterent. Carminis illius hæc dispositio est:

- α' . Orestes.
 β' . Chorus.
 α' . Electra.
 γ' . Chorus: anapæsti.
 δ' . Orestes.
 β' . Chorus.
 δ' . Electra.
 $\mu\epsilon\sigma\sigma\omega\delta\acute{\iota}\varsigma$. Chorus: anapæsti.
 ϵ' . Electra.
 ϵ' . Chorus.
 ϵ' . Orestes.
 γ' . Chorus: anapæsti.
 ζ' . Electra.
 ϵ' . Chorus.
 ζ' . Orestes.
-
- η' . Electra.
 θ' . Orestes.
 θ' . Electra.
 η' . Electra.
-
- ι' . Orestes. Electra. Chorus.
 ι' . Orestes. Electra. Chorus.
-
- $\iota\alpha'$. Chorus.
 $\iota\alpha'$. Chorus.

Quattuor hic sunt stropharum systemata, quorum in primo altera pars inversum habet personarum Electræ et Orestis ordinem; secundum systema hac lege compositum est, ut prima et ultima stropha ab eadem persona, duæ mediæ a diversis canantur; in tertio eodem ordine personæ sibi in stropha atque antistropha succedunt; quartum totum chori est. Secundum exemplum ex Agamemnone depromam. In ea fabula v. 1457—1585. systema constituunt ex duobus systematis compositum, quod exemplo esse potest, quantum lucri ad rem criticam ex his descrip-

tionibus accedat. Nam stropharum ordine et positu cognito, mendæ, lacunæ, interpretamenta, quæ alioqui certo deprehendere sæpe difficillimum foret, jam extra dubitationem poni apparet. Systema illud sic est comparatum :

- α'. Chorus.
 β'. Chorus: anapæsti.
 γ'. Chorus.
 δ'. Clytæmnestra: anapæsti.
 α'. Chorus.
 δ'. Clytæmnestra: anapæsti.
 ε'. Chorus.
 ε'. Chorus: anapæsti.
 ζ'. Chorus.
 η'. Clytæmnestra: anapæsti.
 ε'. Chorus.
 ε'. Chorus: anapæsti.
 ζ'. Chorus.
 η'. Clytæmnestra: anapæsti.
 θ'. Chorus.
 β'. Chorus: anapæsti.
 γ'. Chorus.
 ι'. Clytæmnestra: anapæsti.
 θ'. Chorus.
 ι'. Clytæmnestra: anapæsti.

Tertium denique adjiciam carmen anapæsticum, in quo aliqui dactylī et dochmiaci versus sunt, ex Hecuba a v. 156. ed. Pors. Ejus hæc est descriptio :

α'. *πρωθ.* β'. β'. γ'. γ'. *επιθ.* α'.

Personæ sibi in strophis α', α', γ', γ', inverso ordine respondent; in strophis β', β', propter majorem animorum perturbationem non est servata personarum responsio. Carmen illud ita restituendum puto.

Ε. οἱ γὰρ μελέα, τί ποτ' ἀπύσω; στρ. α'.
 ποῖα νῆχώ; ποῖον ὄδυζμόν;
 δευλαία δευλαίου γήρας,
 δουλείας τᾶς οὐ τρατᾶς,
 τᾶς οὐ φερτᾶς. ὦ μοί μοι.
 τίς ἀμύνει μοι; ποῖα γενεά,
 ποῖα δὲ πόλις; φροῦδος πρέσβυς,
 φροῦδοι παιῖδες,
 ποῖαν, ἢ ταύταν ἢ κείναν
 στείχω; ποῖ δ' ἐσθῶ; ποῦ τις θεῶν
 ἐπαρωγός; ἰὼ κακ' ἐνεγκοῦσαι
 Τρωάδες, ὦ κακ' ἐνεγκοῦσαι
 πῆματ', ἀπωλέσατ', ὀλέσατ'· οὐκέτι μοι βίος
 ἀγαστὸς ἐν φάει.
 τλάμων, ἀγησαί μοι, πόνυς,

- ἄγῃσαι τᾷ γηραία
 πρὸς τάνδ' αὐλάν· ὦ τέκνον, ὦ παῖ
 δυστανοτάτας ματέρος, ἔξελθ'²
 οἴκων· αἶε ματέρος αὐθάνα,
 ὦ τέκνον, ὡς εἰδῆς,
 οἴαν, οἴαν αἴτω φάμας
 περὶ σᾶς ψυχᾶς. Π. ἰὼ ἰὼ,
 μᾶτερ, μᾶτερ, τί βοᾷς; τί νέον
 καρύξασ', οἴκων μ', ὡς τ' ὄρνιν,
 θάμβει τῶδ' ἐξέπταξας;
 Ε. ὦ μοι τέκνον. Π. τί με δυσφημεῖς;
 Φροϊμιά μοι κακά. Ε. αἶ αἶ σᾶς ψυχᾶς.
 Π. ἐξαύδα, μὴ κρύψῃς θαρρόν.
 δειμαίνω, δειμαίνω, μᾶτερ,
 τί ποτ' ἀναστάνεις. Ε. ὦ τέκνον, τέκνον
 μελέας ματέρός. Π. τί τὸδ' ἀγγέλλεις;
 Ε. σφάζει σ' Ἀργείων κοινὰ
 συντείνει πρὸς τύμβον γνώμα
 Πηλείδα, γέννα.
 Π. οἱ μοι, μᾶτερ, πῶς Φθίγγει
 ἀμέγαρτα κακῶν; μάνυσόν μοι,
 μάνυσον, μᾶτερ.
 Ε. αὐδῶ, παῖ, δυσφήμους φάμας·
 ἀγγέλλουσ' Ἀργείων δόξαι
 ψήφω σᾶς περὶ μοι ψυχᾶς.
 Π. ὦ δεινὰ παδούσ', ὦ παντλάμων,
 ὦ δυστάνου μᾶτερ βιοτᾶς,
 οἴαν, οἴαν αἰ σοι λάβαν,
 λάβαν ἐχθίσταν, οἴμοι,
 ἀρρήταν τ' ὄρσεν δαίμων;
 οὐκέτι σοι παῖς ἀδ'· οὐκέτι δὴ
 γῆρα δειλαία δειλαίῃ
 ξυνδουλεύσω.
 σκύμνον γάρ μ', ὥστ' οὐρεῖθρέπταν
 μόσχον, δειλαία δειλαίαν
 εἰσόψει χειρὸς ἀναρπαστῶν
 σᾶς ἄπο, λαιμότομόν θ' Ἄδα
 γᾶς ὑποπεμπομένην σκότον, ἔνθα νεκρῶν μέτα
 τάλαινα κείσομαι.
 σέ μὲν, ὦ μᾶτερ δύστανε βίου,
 κλαίω πανοδυρτοῖς θρήνοις·
 τὸν ἔμὸν δὲ βίον, λάβαν, λύμαν τ',
 οὐ μετακλαίομαι, ἀλλὰ θανεῖν μοι
 συνυχία κρίσων ἐκήρησεν.

περ.

στρ. β'.

ἀντ. β'.

στρ. γ'.

ἀντ. γ'.

ἐπ.

ἀντ. α'.

CAP. XXIV.

DE INTERPELLATIONE ANTISTROPHICORUM.

1. PHILOLOGIÆ, ut omnium artium ac doctrinarum, hic semper et fuit cursus, et erit, ut in quaque parte primo nullæ sint regulæ, deinde omnia plena fiant regularum, postremo etiam de exceptionibus cogitetur. Initia enim scientiæ rudi materia constant, cujus naturam dum cognoscere studet mens humana, comparandis similibus, secernendis dissimilibus regulas condit, quibus varietatem illam materiæ regat atque in partes quasdam describat. In qua re non mirum est, modum solere excedi. Nam successu alacriores facti, nihil esse putamus, quod non possit ad regulam conformari, usque dum exceptionum vel multitudine vel firmitate moniti, fontibus regularum investigandis eo pervenimus, ut, quousque vis earum et usus pertineat, intelligamus. Hic igitur cursus quum ab ipsa natura præfinitus sit, non est, quod quemquam pœniteat, nimium aliquando tribuisse regulis, modo se postea liberaverit ab isto servitio. Dixi hæc propterea, quia nihil facilius est, quam, ubi omnia plena videas antistrophicorum summa arte elaboratorum, eandem rationem transferre etiam ad eas fabularum partes, in quibus aut non est usurpata, aut alio, quam solito modo, tractata. Id quum et mihi, et aliis, in iisque præcipue Seidlero acciderit, tanto magis monendos arbitror, qui hoc in genere litterarum studium aliquod collocant, ut meminerint, esse etiam, quæ, quantumvis speciem antistrophicorum præ se ferant, tamen aut non sint, aut non omni ex parte omnique modo antistrophica. Simulque, dum hæc disputo, locos illos omnes, quos in dissertatione de usu antistrophicorum in Græcorum tragædiis attingi, præter eos, de quibus jam supra dictum est, alia ac meliore, si possim, ratione tractabo, iisque alios quosdam adjiciam.

2. Ac primo commemorabo interpellationes antistrophicorum. Placuit enim poëtis interdum aut aliena persona, aut alieno cantico, aut propter aliam aliquam causam interpellare ac perturbare antistrophica. Prima illa forma, quæ fit aliena persona aliquid interloquente, usum esse Euripidem in Ione a v. 219. præclare animadvertit Thomas Tyrwhittus, vir excellentis ingenii. Eo enim in loco dum choricæ mulieres inter se carmen antistrophicum canunt, in secunda antistrophica Ionem compellant, qui respondet versibus anapæsticis, nullos in stropha alios anapæstos oppositos habentibus, ita ut antistropha, cujus stropha uno tenore cantata fuerat, nunc particulatim, interloquente idemdem Ione, conatur; in qua re observandum est, syllabas finales versuum et strophicorum et anapæsticorum non iis syllabis, quæ in quoque genere succedere debebant, sed iis quæ revera statim sequuntur, ab altero pronunciata, accommodatas esse. Antistropha illa hæc est: versus anapæsticos autem diductis litteris distinxi:

- X. σέ τοι, τὸν παρὰ γὰρ ἀν-
δῶ, θέμις γυάλων ὑπερ-
βῆναί μοι ποδὶ λευκῶ;
I. οὐ θέμις, ᾧ ξέναι.
X. οὐδ' ἂν ἐκ σέθεν ἂν πυθοίμαν αὐδάν;
I. τίνα δῆτα θέλεις;
X. ἄρ' ὄντως μέσον ὀμφαλὸν
γᾶς Φοίβου κατέχει δόμος;
I. στέμμασί γ' ἐνδυτόν, ἀμφὶ δὲ Γοργόνας.
X. οὕτω καὶ Φάτις αὐδᾶ.
I. εἰ μὲν ἐθύσατε πέλαγον πρὸ δόμων,
καί τι πυθέσθαι χερίζετε Φοίβου,
πάρειτ' εἰς θυμέλας· ἐπὶ δ' ἀσφάκτοις
μήλοισι δόμων μὴ πάρειτ' εἰς μυχόν.
X. ἔχω μαθούσα θεοῦ δὲ νόμον οὐ παρα-
βαίνομεν· ἃ δ' ἐκτός, ὄμμα τέρψει.
I. πάντα θεῶσθ', ὅ τι καὶ θέμις, ὄμμασι.
X. μεδέϊσαν δεσπότης
θεοῦ με γύαλα τάδ' εἰσιδεῖν.
I. θμωαὶ δὲ τίνων κλήξεσθε δόμων;
X. Παλλάδος ἔνοικα τρέφιμα μέλαθρα
τῶν ἐμῶν τυράννων.
παρούσας δ' ἀμφὶ τάδ' ἐρωτᾷς.

3. Multo magis mira conformatio est carminis, quod est in Ranis Aristophanis a v. 208. Id sic restituendum videtur.

	XA. ἀὸπ ὄπ, ἀὸπ ὄπ.	περ.
	HM. βρεκεκεκέξ κοᾶξ κοᾶξ.	στρ. α'.
	HM. βρεκεκεκέξ κοᾶξ κοᾶξ.	ἀντ. α'.
1	KOP. λιμναῖα κρηῶν τέκνα,	στρ. β'.
2	ξίναυλον ὕμνων βοᾶν	
3	φθιγγῶμιθ' εὐγερυν ἐμᾶν αἰοιδᾶν,	
	XO. κοᾶξ κοᾶξ,	
4	KOP. ἦν ἀμφὶ Νυσῆιον	
5	Δίος Διῶνυσον ἐν	
6.	Λίμναισιν ἰαχήσαμεν	
7	ἠνίχ' ὁ κραιπαλόκαμος	
8	τοῖς ἱεροῖσι χύτροισιν	
9	χαρεῖ κατ' ἐμὸν τέμενος λαῶν ὄχλος,	
	XO. βρεκεκεκέξ κοᾶξ κοᾶξ.	
	Δ. ἐγὼ δὲ γ' ἀλγεῖν ἄρχομαι	στρ. γ'.
	τὸν ὄρον, ᾧ κοᾶξ κοᾶξ.	
	ἡμῖν δ' ἴσως οὐδὲν μέλει.	
	XO. βρεκεκεκέξ κοᾶξ κοᾶξ.	
	Δ. ἀλλ' ἐξόλοισθ' αὐτῶ κοᾶξ.	μισ.
	οὐδὲν γὰρ ἔστ' ἀλλ' ἢ κοᾶξ.	
10	KOP. εἰκότως γ', ᾧ	
11	πολλὰ πράτταν. ἐμὲ γὰρ ἔστρεψ'	

- 12 ξεν μὲν εὐλυροί τε Μοῦσαι,
 13 καὶ κεροβάτας Πάν ὁ καλαμό-
 14 φθογγμ παίζων, προσεπιτέρπει-
 15 ται δ' ὁ φορμικτῆς Ἀπόλλων,
 16 ἕνεκα δῖνακος, ὃν ὑπολύριον
 17 ἔνυδρον ἐν λίμναις τρέφω.
 18 ΧΟ. βρεκεκεκέξ κοῦξ κοῦξ.
 Δ. ἐγὼ δὲ φλυκταίνας γ' ἔχω,
 χά πρακτῆς ἰδίει πάλαι,
 κατ' αὐτῆς ἐγκύψας ἔρεϊ,
 βρεκεκεκέξ κοῦξ κοῦξ.
 1 ἀλλ', ᾧ φιλαδὸν γένος,
 2 πάνταςτε. ΚΟΡ. μᾶλλον μὲν οὖν
 3 φθηνζάμεθ', εἰ δῆποτ' εὐ-
 10 ηλίοις ἐν αἰερατιν
 11 ἠλάμεσθα διὰ κυπείρου
 12 καὶ φλέω, χαίροντες ᾠδῆς
 13 ἐν πολυκολύμβοισι μέλισιν,
 14 ἢ Διὸς φεύγοντες ἄμβρον
 15 ἔνυδρον ἐν βυθῷ χορείαν
 16 αἰόλαν ἐφθηνζάμεσθα
 17 πομφολυγοπαφλάσμασιν.
 18 ΧΟ. βρεκεκεκέξ κοῦξ κοῦξ.
 Δ. τουτί παρ' ὑμῶν λαμβάνα.
 ΚΟΡ. δεινὰ τάρρα πεισόμεσθα.
 Δ. δεινότερα δ' ἔργα γ' ἐλαύνων,
 εἰ διαῖραγήσομαι.
 ΧΟ. βρεκεκεκέξ κοῦξ κοῦξ.
 Δ. αἰμάζετ' οὐ γάρ μοι μέλει.
 ΚΟΡ. ἀλλὰ μὲν κεκραζόμεσθα γ'
 ὅποσον ἢ φάρυγγ' ἂν ἡμῶν
 χανάνη δι' ἡμέρας,
 ΧΟ. βρεκεκεκέξ κοῦξ κοῦξ.
 Δ. τούτω γὰρ οὐ νικήσετε.
 ΚΟΡ. οὐδὲ μὲν ἡμᾶς σὺ πάντως.
 Δ. οὐδὲ μὲν ὑ-
 μῆς γ' ἐμ' οὐδεπώποτε.
 κεκραζόμεαι γάρ, κἂν με δεῖ, δι' ἡμέρας,
 ἕως ἂν ὑμῶν ἐπικρατήσω τοῦ κοῦξ.
 ΧΟ. βρεκεκεκέξ κοῦξ κοῦξ.

ἀντ. γ'.

ἀντ. β'.

στρ. δ'.

ἀντ. δ'.

ἐπωδ.

Versiculum, quem in tertia strophæ omisi, non habet optimus codex Venetus. Idem in secundæ antistrophæ v. 13. πολυκολύμβοισι præbet, quod est etiam apud Suidam in φλέων. Addidi ἐν, et in strophæ v. 12. μὲν. Coryphæi personam distinxi a choro. Hoc in carmine stropharum hæc esse debebat dispositio:

προῶδ' α'. α'. β'. β'. ε'. ε'. ἐπωδ.

Sed turbat hoc systema Bacchus, qui facit ut ei aliud, ex strophæ γ', γ', inter quas media est mesodus, interponatur. Id interponi debebat

inter strophas β', β': sed temere ille interloquens perturbat ordinem. Ita fit, ut quum ipse antistropham β' exordiat, chorus verba ejus excipiens pergat: sed omittens aliquot versus statim ex tertio versu ad decimum transit, catalexi tertii versus in dipodiam trochaeicam, quæ decimo deerat, transformata.

4. Quædam in comœdia antistrophicorum interruptiones tantum abest ut librariis imputari debeant, ut ipsi poëtæ risus captandi causa aliquid perturbasse videantur. Eximium hujus rei exemplum, nisi magnopere fallor, in Aristophanis Ecclesiazusis est a v. 900. in quo non modo alii versus cantico mixti sunt, sed etiam tria verba inserta omni metro carentia. Neque enim quemquam ita puto a venustate et leporibus alienum inventum iri, qui non sentiat, pauca verba, si apte voce gestuque rei accommodato proferantur, prosa oratione in poësi adjecta ob id ipsum maxime ridicula esse. Neque orationem prosam ita a comœdia exclusam esse ut nusquam locum inveniatur, satis testantur præconum proclamationes, ut in Thesmophoriazusi v. 295. quales locos qui hodie metris scriptos putabit eum satius erit a prosa veterum pariter atque a poësi manum abstinere. Igitur carmen illud ita scribendum videtur: distinxit autem, quæ antistrophica sunt, signis quibusdam et numeris versuum:

1	NE. “ μὴ φθόνοι ταῖσιν νείεσι”	στρ. α'.
2	“ τὸ τρυφερὸν γὰρ ἐμπέφυκε	
3	“ τοῖς ἀπαλοῖσι μηροῖς.	
4	“ καὶ πὶ τοῖς μήλοις ἱπανθεῖ.”	
	σὺ δ', ὦ γεαῦ,	
5	“ παραλέλιξαι, κἀντέτριψαι	
6	“ τῷ θανάτῳ μέλημα.”	
1	ΓΡ. “ ἐκπέσει τοῦ τὸ τρηῆμα,	ἀντ. α'.
2	“ τὸ τ' ἐπὶ κλιντρὸν ἀποβάλοιο,	
3	“ βουλομένη σποδεῖσθαι,	
4	“ καὶ πὶ τῆς κλίνης ὄφιν εὐ-	
5	“ ροῖς τε καὶ προσελκύσαιο,	
6	“ βουλομένη φιλήσαι.”	
1	NE. “ αἶ αἶ, τί ποτε πείσομαι;	στρ. β'.
2	“ οὐχ ἤκει μούταῖρος,	
3	“ μόνη δ' αὐτοῦ λείπορ', ἢ	
4	“ γὰρ μοι μήτηρ ἄλλη”	
	βέβηκε καὶ τοὶ τάλλα γ' οὐ-	
	δεν τὰ μετὰ ταῦτα δεῖ λέγειν.	
5	“ ἀλλ', ὦ μαῖ', ἱκετεύομεν, κά-	
6	“ λει τὸν ὀρθαγόραν, ὅπως	
7	“ σαυτῆς ἀν κατόναί', ἀντιβολῶ σε.”	
1	ΓΡ. “ ἤδη τὸν ἀπ' Ἰωνίας”	ἀντ. β'.
	τρόπον, τάλαινα, κνησιᾶς,	
	δοκίς δέ μοι	
	καὶ λάβδα κατὰ τοὺς Λεσβίους.	
5	“ ἀλλ' οὐκ ἄν ποθ' ὑφαρπάσαιο	

- 6 “ τὰ μὰ παίγνια τὴν δ’ ἐμὴν
7 “ ἄραν οὐκ ἀπολείς, οὐδ’ ἀπολήψαι.”

De posteriore stropha atque antistropha jam supra monui cap. 3.

5. Hujusmodi lusu etiam in Vespis videtur usus esse Aristophanes v. 317. ubi senex in domo sua inclusus, dolens, quod sibi non cum sodalibus suis in judicium ire liceat, ita nunc loquitur, nunc canit :

	φίλοι, τήκομαι	
1	“ μὲν πάλαι διὰ τῆς ὀπῆς ”	στρ.
	ἡμῶν ἵπα-	
3	“ κοῦαν· ἀλλὰ γὰρ οὐχ οἶός τ’	
4	“ εἰμ’ ἄδειν· τι ποιήσω; ”	
1	“ τηροῦμαι δ’ ὑπὸ τῶνδ’ ἐπεὶ	ἀντ.
2	“ βούλομαι γε πάλαι μεθ’ ἡ-	
3	“ μῶν ἐλθῶν ἐπὶ τοὺς καδί-	
4	“ σκους, κακόν τι ποιήσαι. ”	

Ita quum omnino librorum scripturam recte se habere apparet, tum etiam verbum ἄδειν, quod Toupio aliisque sensu carere visum est, sensum præbet aptissimum. Nam senex, quum incipit canere, præ ægrotudine numeris modisque excidit, quod ipsum verbis illis significat. Porsonus in additamento ad Hecubam p. 80. fecit, quod in librariis alibi ipse vituperat; in trimetros coëgit, qui non sunt trimetri.

6. Aliud exemplum, in quo non solum antistrophica, sed etiam stropha solitaria interpellatur, ex Sophocle in capite sequente dabitur.

CAP. XXV.

DE CANTICIS SOLUTIS.

1. RELIQUUM est, ut de eo genere carminum dicatur, quod grammatici ἀπολειυμένον vocant. Quorum ratio etsi ad doctrinam non est valde impedita, tamen, ubi de singulis carminibus judicandum est, nihil est in omni re metrica, quod pluribus sit et majoribus dubitationibus obnoxium. Nam quum illud primum sit critici in hoc genere officium, ut antistrophica investiget, quæ sæpissime erroribus librariorum, lacunisque et additamentis obscurata sunt, facillime fieri potest, ut quis, aut, quæ sunt antistrophica, solutis metris scripta putet, aut, quæ libera sunt responsionibus, mutando in antistrophica redigat. Et hunc quidem ad errorem tanto proclivior via est, quod sæpe soluta carmina mixta sunt antistrophicis, ut animadversis aliquot responsionibus, spes alatur, omnia in antistrophas cogi posse. Ab utroque errore non aliter caveri licet, quam primo, omni adhibenda cura, ut, si quæ sint antistrophica, ea ne nos fugiant, deinde autem, quod

multo difficilior est, abstinendo a temeritate corrigendi: qua in re multum refert scire, primo, qui usitati et probabiles numeri sint; deinde quid in quoque numeri genere permissum sit; denique quæ emendandi ratio non a verisimilitudine abhorreat. Sed hæc quidem, quæ ad critici artem atque officium pertinent, non sunt hujus loci. Nostrum nunc est, de ratione et constructione carminum, quæ ἀπολελυμένα vocantur, explicare.

2. Atque Hephæstio quum p. 66. (119) hanc definitionem posuisset: ἀπολελυμένα δέ, ἃ εἰκῆ γέγραπται καὶ ἄνευ μέτρον ἄρισμένου· οἷον εἰσιν οἱ νόμοι οἱ κιδαρδικοὶ Τιμοθέου· p. 69. (126) ita scribit: διειδυμένου δ' ἡμῖν, τί ἐστὶ τὰ ἀπολελυμένα, φαμὲν εἶναι εἶδη τούτων πᾶ τε ἄστροφα, καὶ τὰ ἀνομοιόστροφα, καὶ ἄτμητα. ἄστροφα μὲν οὖν ἐστὶ τὰ τηλικούτου μεγέθους ὄντα ἐπ' ἐλάχιστον, ὡς μηδὲ στροφῆς ὅλης εἶναι αὐτὰ ὑπονοητικά· ἀνομοιόστροφα δὲ ἐστὶν, ὅσα πάντως διαιρεῖται ἢ κατὰ πρόσωπον ἀμορδαῖον, ἢ χοροῦ πρὸς ὑποκριτὴν ἀπόκρισιν, ἢ κατὰ ἐφύμιον, ἢ κατὰ ἐπαρδόν, ἢ κατὰ ἄλλο τι ἐπιφώνημα. διαιρεῖται δὲ ἢτοι εἰς δύο, ἢ εἰς πλείω· εἰ μὲν οὖν εἰς δύο διαιρεθῆ, καλεῖται ἑτερόστροφον· εἰ δὲ εἰς πλείονα, ἀλλοιόστροφον, ἄτμητα δὲ ἐστὶ τὰ τηλικαῦτα, ὥστε δύνασθαι μὲν τέμνεσθαι, μὴ μέντοι τι τεμνῆριον ὑπέρχειν τοῦτον ποιητὴν αὐτὰ τετμηκῆναι, μήτε βραχυκαταλιξίαν, μήτε τι ἕτερον τῶν διοριζόντων τὰ ποιήματα, οἷον ἐφύμιον, ἢ ἀναφώνημα.

3. Hæ partitiones rem non exhauriunt. Quare servatis quidem appellationibus istis, sed additis quibusdam aliis, ita potius dicemus: ἀπολελυμένα aut ex solis metris quibusdam, aut ex strophis constare. Quæ ex solis metris constant, ἄστροφα sunt, quæ ἐπιφωνήματι, ἐπιφθεγματικῶν, ἐφύμια vocantur; sin longiora sunt, quam ut strophæ nomen iis conveniat, ἄτμητα appellabuntur, qualia in νόμοις et fortasse in recentioribus dithyrambis, aliisque lyricæ poëseos generibus usurpata esse verisimile est. Illa autem ἀπολελυμένα, quæ ex strophis facta sunt, aut μονόστροφα sunt, si una stropha continentur, aut πολύστροφα, si pluribus. Πολύστροφα autem, si dissimiles strophas habent, ἀνομοιόστροφα; si similes, παραιομοιόστροφα vocabuntur. Accedunt ad hæc tum variæ mixtiones, quum vel ἀνομοιόστροφα ac παραιομοιόστροφα inter se, vel alterutra aut utraque antistrophicis aut antitheticis miscentur, tum etiam interpellationes stropharum. Atque ἄστροφα, ἄτμητα, et μονόστροφα nihil habent difficultatis. Quare hæc præteribo, et statim me ad πολύστροφα convertam.

4. Ex his facillima sunt ἀνομοιόστροφα. Hæc fere ex systematis quibusdam vel versibus nunc similibus, nunc dissimilibus composita sunt. Exemplo sit carmen in Oreste a v. 971. ed Pors.

Μόλοιμι τὰν οὐρανοῦ
 μέσον χροῖός τε τεταμέναν
 αἰωρήμασι πέτρων,
 ἀλύσεισι χρυσάισι φερομένην
 δίναισιν βᾶλλον ἐξ' Ὀλύμπου,
 ἴν' ἐν θρήνοισιν ἀναβοᾶσα
 πατρὶ γέροντι Ταντάλῳ,
 ὅς ἔτεκεν, ἔτεκε γενέτορας ἐμῶν δόμων,

στρ. α'.

similitudo illa clausularum est, quæ plerumque dochmiacæ sunt. Idem dictum volo de his carminibus, quorum strophæ certo initio inceptæ per paracatalogen deinde in alios numeros abeunt. Sunt autem παρομοιοστροφα in recentiori maxime tragœdia usurpata: etsi hujus quoque rei initia apud Æschylum inveniuntur in Septem ad Thebas: quem locum Seidlerus de verss. dochm. p. 181. seqq. non debebat totum in antistrophica redigere. Igitur sic Euripides.

- A. ὄρεγε νῦν, ὄρεγε γεραιῶν νέα
 χεῖρ' ἀπὸ κλιμάκων ποδῶς
 ἴχνος ἐπαντέλλων.
 Π. ἰδοὺ ξύναψον, παρθέν' εἰς καιρὸν δ' ἔβης.
 κινούμενον γὰρ τυγχάνει Πελασγικὸν
 στρατεύμα, χωρίζουσι δ' ἀλλήλων λόχους.
 A. ἰὼ πότνια παῖ Λατοῦς
 Ἐκάτα, κατάχαλκον ἅπαν
 πεδίον ἀστράπτει.
 Π. οὐ γάρ τι Φαύλας ἦλθε Πολυνείκης χθόνα,
 πολλοῖς μὲν ἵπποις, μυρίοις δ' ὅπλοις βρέμων.
 A. ἄρα πύλαι κλειθροῖς
 χαλκὸδέτά τ' ἔμβολα
 λαϊνέοισιν Ἀμφίονος ὀργάνοις
 τείχεος ἤρμισταί;
 Π. θάρσει· τά γ' ἔνδον ἀσφαλῶς ἔχει πόλις.
 ἀλλ' εἰσὶρά τὸν πρῶτον, εἰ βοῦλει μαθεῖν.
 A. τίς οὗτος ὁ λευκολόφας
 πρόπαρ ὃς ἀγεῖται στρατοῦ
 πάγχαλκον ἀσπίδ' ἀμφὶ βρα-
 χίονα κουφίζων;
 Π. λοχαγός, ὦ θεσποινα. A. τίς, πόθεν γενεῶς;
 αὐδάσον, ὦ γεραιῆ, τίς ὀνομάζεται,
 Π. οὗτος Μυκηναῖος μὲν αὐδάται γενεός,
 Λερναῖα δ' οἰκίε νάμαθ', Ἴππομέδων ἀναξ.
 Δ. ἔἴ,
 ὡς γαῦρος, ὡς φοβερός εἰσιδεῖν
 γίγαντι γηγενέτα προσόμοιος, ἀστέρωπος
 ἐν γραφαῖσιν, οὐχὶ πρόσφορος
 ἀμερίω γέννα.
 Π. τὸν δ' ἔξαμείβοντ' οὐχ ὀραῶς Διερχῆς ἕδωρ
 λοχαγόν; A. ἄλλος, ἄλλος ὅδε τευχέων τρώπος.
 τίς δ' ἔστιν οὗτος; Π. παῖς μὲν Οἰνέως ἔφυ,
 Τυδεύς, Ἄρην δ' Αἰτωλὸν ἐν στέρνοισι ἔχει.
 A. οὗτος ὁ τᾶς Πολυνείκειος, ὦ γέρον,
 αὐτοκασιγνήτας νύμφας
 ὀμόγαμος κυρεῖ;
 ὡς ἀλλόχρως ὅπλοισι, μίξαβάρβαρος.
 Π. σακεσφόροι γὰρ πάντες Αἰτωλοί, τέκνον,
 λόγχαις τ' ἀκοντιστήρες εὐστοχάτατοι.
 A. σὺ δ' ὦ γέρον, πῶς αἰσθάνει σαφῶς τάδε;

στρ. α΄.

στρ. β΄.

στρ. γ΄.

στρ. δ΄.

στρ. ε΄.

στρ. ς΄.

- Π. σμηΐ ἰδῶν τότ' ἀσπίδων ἐγνώρισα,
σπονδᾶς ὅτ' ἦλθον σῶ κασιγνήτῳ φέρων,
ἅ προσδοκῶς, οἶδα τοὺς ἀπλισμένους.
- Α. τίς δ' οὗτος ἀμφὶ μνήμα τὸ Ζήθου περᾶ,
καταβόστρυχος ὄμμασι γοργῶς εἰσ-
ιδεῖν νεανίας
- λοχαγός; ὡς ὄχλος νιν ὑστέρῳ ποδὶ
π ἄ ν ο π λ ο ς ἀ μ φ ἔ π ε ι.
- Π. ὄδ' ἐστὶ Παρθενοπαῖος, Ἀταλάντης γόνος.
- Α. ἀλλὰ νιν ἅ κατ' ὄρη μετὰ ματέρος
- Ἄρτεμις ἰμένα τόξοις δαμάσασ' ὀλέσειεν,
ὅς ἐπ' ἑμᾶν π ὄ λ ι ν ἔ β α π έ ρ σ ω ν.
- Π. εἴη ταδ', ὦ παῖ· ξὺν δίκη δ' ἤκουσι γῆν·
ὃ καὶ δέδοικα μὴ σκοπᾶσ' ὀρθῶς θεοί.
- Α. ποῦ δ', ὅς ἐμοὶ μιῶς ἐγένετ' ἐκ ματρὸς
- π ο λ υ π ὄ ν ω μ ο ἰ ρ ᾶ,
ὦ φίλτατ', εἰπέ, ποῦ ἔστι Πολυνείκης, γέρον;
- Π. ἐκεῖνος· ἑπτὰ παρθένων τάφου πέλας
Νιόβης, Ἀδράστῳ πλησίον παραστατεῖ.
ὀρθῶς; Α. ὀρθῶ δῆτ', οὐ σαφῶς, ὀρθῶ δέ πως
μορφῆς τύπωμα, στέρνα τ' ἐξηκασμένα.
- ἀνεμάκτος εἴτε δρόμον νεφέλας
- ποσὶν ἐξανύσαιμι δ' αἰθίρος
πρὸς ἑμὸν ὁμογενέτορα, πῆρι δ' ἁλίνας
δέρα φιλτάτα βάλοιμι χεράνῳ
φυγάδα μέλειον. ὡς ὅπλοις χερσίοι-
σιν ἐκπερήσ, γέρον,
- ἐώοις ὁμοία φλεγέδων βολαῖς ἀ λ ἰ ο υ.
- Π. ἤξει δῆμους τούσδ', ὥστε σ' ἐμπλήσαι χερῶς,
ἔνσπονδος. Α. οὗτος δ', ὦ γεραίέ, τίς κυρεῖ,
ὅς ἄρμα λευκὸν ἠνιοστραφεῖ βεβῶς;
- Π. ὁ μάντις Ἀμφιάραος, ὦ δίσποιν', ὅδε·
σφάγια δ' ἅμ' αὐτῶ, γῆς Φιλαίματοι βροαί.
- Α. ὦ λιπαρέζωνου θυγάτηρ Ἀλίου
Σελαναία, χρυστάκυκλον φέγγος,
ὡς ἀτρεμαία κέντρα καὶ σάφρονα
πῶλοις μεταφ έ ρ ω ν ἰ θ ἱ ν ε ι.
- ποῦ δ' ὅς τὰ δεινὰ τῆδ' ἐφουβρίζει πολεῖ;
- Π. ἐκεῖνος ἑπτὰ προσβάσεις τεκμαίρεται
πύργων, ἄνω τε καὶ κάτω τείχη μετρῶν.
- Α. ἰά,
- Νέμεσι καὶ Διὸς βαρύβρομοι βρονταί,
κεραυνίον τε πῦρ,
αἰθαλόεν, σύ τοι
μεγοληγαρίαν ὑπερ-
ἀ ν ο ρ α κ ο ι μ ἰ ζ ο ι ς.
- ὄδ' ἐστὶν, αἰχμαλωτίδας
- ὅς δορὶ Θηβαίας Μυκῆναισι Λεγ-
ναῖα τε δῶσει τριαίνχ,
- στρ. ζ'.
- στρ. η'.
- στρ. θ'.
- στρ. ι'.
- στρ. ια'.
- στρ. ιβ'.
- στρ. ιγ'.

Ποσειδανίους Ἀμμωνίους
 ὕδασι δουλείαν περιβαλών.
 μή ποτε, μή ποτε τάνδ', ὦ πότνια,
 χρυσεοβόστρυχον ὦ Διὸς ἕρνος, Ἄρτεμι,
 δουλοσύναν τλαίην.

στρ. ιδ'.

Omnes hic strophæ aut dochmio finiuntur, aut Cretico, quod in duabus factum, decima, et tertia decima. Undecimæ strophæ duo ultimi versus vereor ne paullo aliter a poëta conditi fuerint, quem vix crediderim ultimas dochmiorum breves posuisse, non sequente alio numero. Neque in tertia decima strophæ nihil ab librariis peccatum contenderim. Quum enim codd. δώσειν habeant, et scholiastes pro verbo, quod omissum est, ἐπαγγέλλεται posuerit, videndum ne, hi pleni fuerint dochmiaci, Δερναία τ' εὐχεται τριάντα δώσειν. Cæterum si in hoc et iis, quæ deinceps afferentur, carminibus versus nonnullos ita describimus, ut verbum non recte inter duos versus dividi videatur, reputandum est, quosdam versus, propter ambiguitatem, quam alioquin habiturus esset numerus, ita disponendos esse, ut non tam versuum aut ordinum, quam novi numeri initia indicentur, ut in iis versibus, qui ex aliis, maxime ex dactylicis numeris, in dochmios abeunt. Succedat huic aliud carmen ex Ione v. 1439. quod sic describendum videtur.

ΚΡ. ὦ τέκνον, ὦ Φῶς μητρὶ κρηῖσσον ἡλίου,
 συγγνώσεται γὰρ ὁ θεός, ἐν χεροῖν σ' ἔχω

στρ. α'.

ἀελαπτον εὐρημέ,

ὄν κατὰ γᾶς ἐνέρων χθόνιον μετὰ Περσιφόνιας
 τ' ἐδόκου ναίειν.

Ι. ἀλλ', ὦ Φίλη μοι μήτερ, ἐν χεροῖν σέθεν
 ὁ κατθανών τε καὶ θανών φαντάζομαι.

στρ. β'.

ΚΡ. ἰὼ ἰὼ λαμπραῖς αἰθέρος ἀμπτυχαί,
 τίν' αὐτὰν αὔσω,
 βοάσω; πόθεν μοι
 συνέκρυσ' ἀδόκητος ἠδύνα; πόθεν
 ἐλάβομεν χαράν;

Ι. ἐμοὶ γενέσθαι πάντα μᾶλλον ἂν ποτε
 μήτερ, παρέστη τῶνδ', ὅπως σός εἰμ' ἐγώ.

στρ. γ'.

ΚΡ. ἔτι φόβω τρέμω.

Ι. μῶν οὐκ ἔχειν μ' ἔχουσα; ΚΡ. τὰς γὰρ ἐλαπίδας
 ἀπέβαλον πρόσω.

στρ. δ'.

ἰὼ γύναι, πόθεν, πόθεν ἐλαβεσ ἐ-
 μῶν βρέφος ἀγκάλων;

τίν' ἀνὰ χεῖρα δόμους ἔβα Λοξίου;

Ι. θεῖον τόδ' ἀλλὰ ταπίλοιπα τῆς τύχης
 εὐδαιμονοῖμεν, ὡς τὰ πρόσθε δυστυχή.

στρ. ε'.

ΚΡ. τέκνον, οὐκ ἀδόκρυτος ἐκλοχεύη,
 γόοις δὲ ματρὸς ἐκ χερῶν ὀρίζη·

νῦν δὲ γενεαίῳσι παρὰ σέθεν πνύα,
 μακαριωτάτας τυχοῦσ' ἠδύνας.

- I. τοῦμόν λέγουσα καὶ τὸ σὸν κοινῶς λέγεις. στρ. 5'.
 ΚΡ. ἀπαιθεὶς οὐκ ἐτ' ἔσμεν, οὐδ' ἄτεκνοι
 δάματα δ' ἔστιοῦται,
 τάδε δ' ἔχει τυράνους·
 ἀνηβῶ δ' Ἐρεχθεύς,
 ὃ τε γηγενέτας δόμος οὐκίτι νύκτα δέρκεται,
 ἀελίου δ' ἀναβλῆπει λαμπάσιν.
- I. μήτερ, παρών μοι καὶ πατήρ μετασχέτω
 τῆς ἡδοῆς τῆσδ, ἧς ἔδωχ' ὑμῖν ἐγώ. στρ. 6'.
 ΚΡ. ὦ τέκνον,
 τί φῆς; οἶον, οἶον ἀνελέγχουμαι.
- I. πῶς εἶπας; ἄλλοθεν γέγονα γάρ, ἄλλοθεν; στρ. 7'.
 ΚΡ. ὦ μοι. I. νόθον με παρθένουμ' ἔτικτε σόν.
 ΚΡ. οὐχ' ὑπὸ λαμπάδων οὐδὲ χορευμάτων
 ἡμένοιος ἐμὸς, τέκνον,
 ἔτικτε σὸν κέρα.
- I. αἰ αἰ, πέφυκα δυσγενῆς, μήτερ, πάθων; στρ. 8'.
 ΚΡ. ἴστω Γοργοφόνα. I. τί τοῦτ' ἔλεξας;
 ΚΡ. ἀ σκοπέλοις ἐπ' ἐμοῖς τὸν ἐ-
 λαιοφυῆ πάγον
- θάσσει· I. λέγεις μοι δόλια, κοῦ σαφῆ τάδε.
 ΚΡ. παρ' ἀηδόνιον πέτραν Φοῖβω.
 I. τί Φοῖβον αὐθάς;
 ΚΡ. κρυπτόμενον λήχος ἠνάσθη.
- I. λέγ' ὡς ἔρεις τι κέθρον εὐτυχῆς τέ μοι. στρ. 9'.
 ΚΡ. δεκάτω δὲ σε μὴνὸς ἐν
 κύκλω κρύφιον ἀδιν' ἔτεκον Φοῖβω.
- I. ὦ φίλτατ' εἰπούσ', εἰ λέγεις ἐτήτυμα. στρ. 10'.
 ΚΡ. παρθένα δ' ἐμᾶς ματέρος
 σπαργάνῃ ἀμφίβολά σοι τὰδ' ἐνήψα, κερ-
 κίδος ἐμᾶς πλάνους.
 γάλακτι δ' οὐκ ἐπίσχον, οὐδὲ μαστῶ
 τροφείᾳ ματέρος, οὐδὲ λουτρῶ χειροῖν
 ἀνά δ' ἄντρον ἔρημον οἰανῶν γαμφηλαῖς
 φόνευμα θοῖναμά τ' εἰς
 Ἄδαν ἐκβάλλη.
- I. ὦ θεινά, θεινά τλάσσα μήτερ· ΚΡ. ἐν φόβω στρ. 11'.
 καταδεθεῖσα σὰν
 ψυχὰν ἀπέβαλον, τέκνον.
 ἔκτεινα σ' ἄκουσ'. I. ἐξ ἐμοῦ τ'
 οὐχ' ὅσι' ἔθνη-
 σκες. ΚΡ. ἰώ, θειναὶ μὲν αἰ τότε τύχαι,
 θείλαια δὲ καὶ τὰδ' ἐλισσόμεσθ' ἐκείθεν
 ἐνθάδε δυστυχίαισιν,
 εὐτυχίας τε πάλιν·
 μεδίσταται δὲ ἀνεύματα.
 μινέτω τὰ πάροιδεν ἄλις κακά· νῦν δ' ἐγένετό τις
 οὔρος ἐκ κακῶν, παῖ.

In octava strophā γέγονα pro γέγονας scripsi. In undecima *σπαργάνια* scripsi: quod, sat scio, vituperabunt, qui talia auctore indigere existimant. In duodecima strophā δεινὰ geminavi. Neque enim verisimile videbatur, carere hanc stropham trimetro. In ultimæ strophæ fine παῖ, pro ᾧ παῖ dedi. Videtur enim catalexis esse illa, cujus supra mentio facta est, quæ ithyphallicum habet dactylis pæonico ordine terminatis additum. Atque hic quidem pæonici ordinis postrema arsis soluta est.

6. Propius ad mixta antistrophicis *παρομοιώστροφα* accedunt ea carmina, in quibus aliquæ strophæ vel magis similes, vel certo quodam ordine collocatæ videntur. Ejusmodi carmen in Troadibus exstat, v. 239. in quo non magis Seidlerō, antistrophas inferenti, quam in illo Phænissarum carmine, assentior. Verba hæc sunt,

	E. τὸδε, τὸδ' ᾧ φίλαι	α'.
	Τρωάδες, ὃ φόβος ἦν μοι πάλαι.	
T. ἤδη κεκλήρωσθ', εἰ τὸδ' ἦν ὑμῖν φόβος.		
	E. αἶ αἶ, τίνα γ' ἦ	β' A.
	Θησσαλίας πόλιν ἢ	
	Φθιάδος εἴπας, ἢ Καθμείας χθονός;	
T. κατ' ἄνδρ' ἐκάστη, κούχ' ὁμοῦ λελόγηχθε.		
	E. τίν' ἄρα τίς ἔλαχε; τίνα πότμος εὐτυχῆς	γ'.
	Ἰλιάδων μένει,	
T. σὺ δ' ἄλλ' ἐκαστα πυνθανοῦ, μὴ πάντ' ὁμοῦ.		
	E. τοῦμόν δέ τις ἄρ' ἔλαχεν τέκος, ἔννεπε	δ'.
	τλάμοινα Κασσάνδραν;	
T. ἐξαίρετόν νιν ἔλαβεν Ἀγαμέμνων ἄναξ.		
	E. ἢ τὰ Λακεδαιμονία νύμφα	ε'.
	δούλαν; ᾧ μοι μοι.	
T. οὐκ, ἀλλὰ λέκτρων σκότια νυμφευτήρια.		
	E. ἢ τὰν Φοίβου	ς A.
	παρθένον, ἧ γέρας ὃ	
	χρυσοκόμας ἔδωκ' ἄλεκτρον ζωάν;	
T. ἔρας ἐτόξευσ' αὐτὸν ἐνθίου κόρης.		
	E. ῥῖπτε, τέκνον ζαΐτους	ζ B.
	κλήδας, καὶ ἀπὸ χροῶς ἐνδυτῶν στεφί-	
	ων ἱεροῦς στολμούς.	
T. οὐ γὰρ μέγ' αὐτῇ βασιλικῶν λέκτρων τυχεῖν;		
	E. τί δ', ὃ νεοχμὸν ἀπ' ἐμέθεν ἐλά-	η'.
	βετε τέκος, ποῦ μοι;	
T. Πολυξένην ἔλεξας, ἢ τίν' ἱστορεῖς;		
	E. ταύταν τῷ πάλος ἔζευξεν;	θ'.
T. τύμβω τέτακται προσπολεῖν Ἀχιλλέως.		
	E. ᾧ μοι ἐγώ, τάφα πρόσπολον ἔτεκόμαν.	ι B.
	ἀτὰρ τίς ὄδ' ἦν νόμος, ἢ τι θέσμιον,	
	ᾧ φίλος, Ἑλλάνων;	
T. εὐθαιμόνιζε παιῖδα σὴν ἔχει καλῶς.		
	E. τί τὸδ' ἔλακας; ἄρα μοι	ί α.
	ἀέλιον λεύσσει;	

- T. ἔχει πότμος νιν, ὅστ' ἀπηλλάχθαι πόνων.
 E. τί δ' ; ἢ δὲ τοῦ β' Γ.
 χαλκεομίτορος Ἑκτορος δάμαρ
 Ἀνδρεμάχη τάλαινα, τί' ἔχει τύχαν ;
- T. καὶ τήνδ' Ἀχιλλείως ἔλαβε παῖς ἐξαίρετον.
 E. ἐγὼ δὲ τῶ γ' Γ.
 πρόσπολος ἄ τριβάμονος χειρὶ
 δευομένα βάντρου γεραιῶ κάρα ;
- T. Ἰθάκης Ὀδυσσεὺς ἔλαχ' ἀνάξ δούλην σ' ἔχειν.
 E. εἰ, εἰ, προσδ.
 ἄρασσε κρᾶτα κούριμον,
 ἔλκ' ὀνύχισσι δίπτυχον παρειαίν.
στρ.
 ἰῶ ἰῶ μοι μοι,
- μυσαρῶ δολίῳ τε λίλογχα φατὶ δουλεύειν,
 πολεμίῳ δικας, παρανόμῳ δάκει
 ὅς πάντα τάκειθεν ἀντ.
- ἔδειτ' ἀντίπαλ' αὔθις ἐκείσε διπτύχῳ γλώσσῃ
 φίλα τὰ πρότερ' ἄφιλα τιθέμενος πάντων.
 γοᾶσθ' ᾧ Τρωάδες, με, ἐπωδ.
 βίβακα δύσποτμος, οἴχομαι, ἅ τάλαιν', ἅ
 δυστυχίστατῳ προσέπαισα κλήρω.

Non absurdum est suspicari, excidisse stropham cum trimetro suo post stropham, quæ ordine septima est, ante verba τί δ', ὃ νεοκμόν. Nam mirum est, imparem esse stropharum et trimetrorum numerum; mirum etiam, quum inter secundam stropham et ejus antistropham tres mediæ sint strophæ, inter septimam, et quæ huic simillima est, decimam duas tantum interpositas esse. Quod si excidisse stropham sumimus, omnia æquali proportione disposita sunt :

α. Α. γ. δ. ε. Α. ς. Β. ζ. η. ζ. Β. ι.

post quæ novum systema incipit, ex strophā, antistrophā, et epodo, in qua ipsa strophā atque antistrophā mediæ sunt. Non putarem dubitandum esse de hujus descriptionis veritate, si strophæ B. B. sibi plane responderent : sed quoniam hæ similes tantum, non æquales sunt, non ausim certi quid pronunciare.

7. Sed quamvis magna in his paromæostrophis varietas reperitur, tamen suspicari licet, hic quoque certum quemdam responsionis ordinem plerumque servatum esse. Cujus rei indicia quædam ex metris peti possunt : certiora haberemus, si de modis musicis constaret. Verisimile est enim, cantum liberius evagatum, certis locis in viam eisdemque modos rediisse : quos quum consentaneum sit etiam metro fuisse eodem, erit sane metri ejusdem repetitio signum aliquod responsionis, sed non tale, quod fallere nequeat: quoniam sic tantum vera est responsio, si etiam modi sunt iidem. Exempla afferam. In Hecuba a v. 1056. carmen est ἐτερόστροφον ex duabus strophis, quas litteris A et B notavi, in quibus si non alia, certe fines, ἀ', ἀ', sibi respondent.

ἄ μοι ἐγῶ, πᾶ βῶ; πᾶ στῶ; πᾶ κέλτω, A.
 τετράποδος βιάσιν θηρὸς ὀρεστέρου
 τιθέμενος ἐπὶ χεῖρα κατ' ἴχνος; ποίαν,
 ἢ ταύταν, ἢ κείναν, ἢ ταινῶν
 ἕξαλλάξω,
 τὰς ἀνδροφόνους μάρψαι χερῶν
 Ἰλιάδας, αἶ με διώλεσαν,
 τάλαιναι κόραι, τάλαιναι Φρυγῶν
 ἃ κατάρτατοι, ποῖ καί με φυγαῖ
 πτάσσουσι μυχῶν;
 εἴτε μοι ὀμμάτων αἱματόεν βλέφαρον
 ἀκέσαι, ἀκέσαι, τυφλὸν, Ἄλιε, α'.
 Φέγγος ἀπαλλάξας.
 ἃ ἃ, σίγα, σίγα κρυπτὰν B.
 βιάσιν αἰσθάνομαι τῶνδε γυναικῶν.
 πᾶ πόδ' ἐπάξας,
 σαρκῶν ὀστέων τ' ἐμπλησθῶ,
 θοῖαν ἀγρίων θηρῶν τιθέμενος,
 ἀρνύμενος λάβαν, λύμας ἀντίποιν'
 ἐμᾶς, ἢ τάλας;
 ποῖ, πᾶ φέρομαι, τέκν' ἔρημα λιπῶν
 Βάκχαις Ἄδου διαμοιρᾶσαι,
 σφακτὰν κύσι τε φοινίαν δαῖτ' ἀνή-
 μερόν τ' οὐρείαν ἐκβολάν;
 πᾶ στῶ; πᾶ κάμψω; πᾶ βῶ, ναῦς ὅπως ποντίοις
 πείσμασι, λινοκροκόν τε φάρος στέλλων,
 ἐπὶ τᾶνδε συθεῖς τέκνων ἐμῶν φύλακ' α'.
 ὀλέθριον κοίταν;

Si vera est unius codicis scriptura in quarto a fine versu, πᾶ βῶ; πᾶ κάμψω; alia adhuc responsio constituenda est duorum anapæsticorum :

πᾶ βῶ; πᾶ στῶ; πᾶ κέλσω;
 πᾶ στῶ; πᾶ βῶ; πᾶ κάμψω;

Tertium a fine versum addito τὲ dochmiacum feci, non solum, quia etiam in priore stropha eo loco dochmiacus est, sed etiam, quod sensus hanc particulam requirere videbatur. Septimus carminis versus ex Cretico et dochmio est. In fine φύλαξ in φύλακ' mutavi: rectene an secus, alii judicent.

8. Alia conformatio est, nisi fallor, carminis, quod in eadem fabula a v. 1088. legitur. In eo qui sibi respondent versus, ordinem legitimum habent, sed permixtum solutioribus numeris:

α'. β'. γ'. γ'. α'. β'

Verba hæc sunt.

αἶ αἶ, ἰὼ Θρηήκης

κ

λογχοφόρον, εὐόπλον, εὐίππον, Ἄ-
 ρει κάτοχον γένος.
 ἰὼ Ἀχαιοί, ἰὼ Ἀτρεΐδαι. β
 βοάν, βοάν ἀϋτῶ, βοάν; γ
 ὦ ἴτε, ὦ ἴτε, μόλετε, πρὸς θεῶν. γ
 κλύει τις, ἢ οὐδείς ἀρκέσει; τί μέλλετε;
 γυναῖκες ἄλεσάν με,
 γυναῖκες αἰχμαλώτιδες,
 δεινά, δεινά πεπόνθασμεν.
 ὦ μοι ἔμᾶς λάβας. α
 ποῖτρα πῶμαι, ποῖ πορευθῶ; β
 αἰθέρ' ἀμπτάμενος οὐράνιον ὑψιπέτης
 εἰς μέλαθρον, Ὠρίων
 ἢ Σείριος ἔνθα πυρὸς φλογέας ἀφίη-
 σιν ὅσσαν ἀνγᾶς; ἢ τὸν εἰς Ἄϊδα
 μελανοχρῶτα πορθητὸν ἄζω τάλας;

Secundus horum versuum ex Cretico et dochmio constat. Pro αἰθέρ' ἀμπτάμενος valde placeret scribi αἰθέριος ἀμπτάμενος. Ita hi tres versus systema pæonicum forent.

9. Similis ratio videtur esse carminis, quod in Phœnissis est a v. 1704.

Α. ἴθ' εἰς φυγὰν τάλαιναν ὄρεγε χέρεα φίλαν, ἀ.
 πάτερ γεραίε, πομπίμαν
 ἔχων ἔμ', ὥστε ναυσίπομπον αὔραν,
 ΟΙ. ἰδοῦ,
 πορεύομαι, τέκνον· σύ μοι
 ποδαγὸς ἀθλία γενοῦ.
 Α. γενόμεθα, γενόμεθ' ἄθλιοί
 γε δῆτα Θεβαίων μάλιστα παρθένων·
 ΟΙ. πῶτι γεραῖον ἴχνος τίθημι;
 βάρτρα πρόσφιερ', ὦ τέκνον.
 Α. τᾶδε, τᾶδε βᾶθί μοι
 τᾶδε, τᾶδε πόδα τίθει,
 ὥστ' ὄνειρον ἰσχύν.
 ΟΙ. ἰὼ ἰὼ δυστυχιστάτας φυγᾶς,
 ἰὼ, ἐλαύνων γέροντά μ' ἐκ πάτρας.
 ἰὼ ἰά.
 Δεινά, δεινὸν ἐγὼ τλάς.
 Α. τί τλάς, τί τλάς; οὐχ ἔρᾶ δῖκα κακούς,
 οὐδ' ἀμείβεται βροτῶν ἀσυνεσίας.
 ΟΙ. ὄθ' εἰ μί, μοῦσσαν ὅς ἐπὶ καλ- β.
 λίνικον οὐράνιον ἔβαν,
 παρθένου κόρας αἰ- γ.
 νιγμ' ἀσύνητον εὐρών. γ.
 Α. Σφίγγος ἀναφέρεις ὄνειδος; δ.
 ἄπαγε τὰ πάρος
 εὐτυχίματ' ἀυδῶν.
 τάδε σ' ἐπέμενε μέλεα πάθρα,
 3 R

Φυγάδα πατρίδος ἀπο γινόμενον,
ὦ πάτερ, θανεῖν σου.

ποθραινὰ δ' ἀκρῦα παρὰ φίλαισι παρθένοις α'.
λιποῦσ' ἀπειμι πατρίδος ἀπόπρογαίας,
ἀπαρθένευτ' ἀλωμένα.

ΟΙ. φεῦ, τὸ χρήσιμον φρενῶν,

Α. εἰς πατρός γε συμφορὰς
εὐκλεῶ μεθήσει.

τάλαιν' ἐγὼ συγγόνου θ' ὑβρισμάτων,
ὅς ἐκ δόμων νέκυς ἄθ' αὖτος οἴχεται.
μέλεος, ὄν, εἴ με καὶ θανεῖν, πάτερ, χρεῶν,
σκότια γὰ καλύψω.

ΟΙ. πρὸς ἡλικας φάνηδι σάς. ε'.

Α. ἄλις ὄδυρμάτων ἐμῶν.

ΟΙ. σὺ δ' ἀμφὶ βαμίους λιτάς, ε'.

Α. κέρον ἔχουσ' ἐμῶν κακῶν.

ΟΙ. ἴθ' ἀλλὰ βρόμιος ἵνα τε σή- β'.
κος ἄβατος ὄρεσι Μαινάδων.

Α. Καδμείαν ὦ

νεβρίδα στολιδασαμένα πῶτ' ἐγὼ

θίασον Σεμέλας

ἰερόν ὄρεσιν ἀνεχόρευσα, δ'.

χάριν ἀχάριτον

εἰς θεοῦς διδοῦσα:

In hoc carmine hæc invenitur responsio :

α'. β'. γ'. γ'. δ'. α'. ε'. ε'. β'. δ'.

vel, si versiculos statim repetitos, γ', γ', et ε', ε', omittas, habebis hanc formam,

α'. β'. δ'. α'. β'. δ'.

quam apparet nihil esse aliud, quam unam stropham atque antistropham, aliis metris permixtam. Dignum notatu est, in initio antistrophæ alium ordinem versuum esse, quam in strophæ, nisi quis versum,

ἀπαρθένευτ' ἀλωμένα,

ante eum, qui nunc præcedit, collocari velit.

10. Magis etiam, quam in illo carmine, quod ex Troadibus attuli, aliis in locis paromæostrophæ sibi respondent: eaque proinde vel antistrophica paromæostrophæ, vel paromæostrophæ antistrophica nominari poterunt. Exemplum simplicitate sua ad hanc rem demonstrandam aptissimum in Hecuba exstat a v. 59. Ibi quinque systematis anapæsticis mixta sunt paromæostrophæ proodica, ita ut in medio primo systemate proodus collocata sit, dochmio terminata:

λάβετε, φέρετε, πέμπετ' ἀ-
εἰρατὲ μου δέμας·

deinde autem utraque strophæ media sit inter duo anapæstorum systemata, hoc modo :

α'. β'. Α'. γ'. δ'. Α. ε'.

Constant autem strophæ illæ ex duobus versibus heroicis, sed prior duos iis dochmios subjectos habet,

εἶδον φοβεράν ὄψιν, ἔμαθον, ἐδάην·

posterior spondeum cum dochmio,

οἰκτρῶς· καὶ τόδε δεῖμά μοι.

Et hoc quidem genus fere in initiis stropharum sibi respondet.

11. Aliud hujusmodi exemplum est in Phœnissis v. 298. quod violentius in antistrophica redegit Seidlerus de verss. dochm. p. 253. Carmen illud hoc modo, nisi fallor, disponendum est.

Χ. ᾧ συγγένεια τῶν Ἀγήνορος τέκνων,
ἑμῶν τυράννων, ὧν ἀπιστάλην ἵπο,

γονυπετεῖς ἔδρας προσπιτνῶ σ',

ἀναξ, τὸν οἴκοθεν νόμον σίβουσα.

ἔβας, ἔβας, ᾧ χροῖνι γῶν πατρῶων.

ἰώ,

πότνια, μόλε πρόδρομος, ἀμπέτασόν πύλας.

κλύεις, ᾧ τεκοῦσα τόνδε μᾶτερ;

τί μέλλεις ὑπάρεφα μέλατρα

περῶν, διγεῖν τ' ὀλέναισι τέκνου;

ΙΟ. Φοίνισσαν, ᾧ νεάνιδες,

βοῶν ἔσω δόμων κλύου-

σα τῶνδε γή-

ρα, τρεμερῶν ἔλκω ποδὶ ποδὸς βύσιν.

ἰὼ ἰὼ τέκνον, τέκνον

χροῖνι σὸν ὄμμα μινυρίαις ἐν ἀμέραις

προσείδον· ἀμφίβαλλε μα-

στὸν ὀλέναισι ματέρος,

παρηίδων τ' ὄρεγμα, βο-

στρεύχων τε κυανοχρῶτα χαί-

τας πλόκαμον σκιά-

ζων δέρον ἑμῶν.

ἰὼ ἰὼ μόλις φανεῖς

ἄελπτα καὶ δόκητα ματρὸς ὀλέναις.

τί φῶ σε; πῶς ἅπαντα

καὶ χερσὶ καὶ λόγοισι

πολυέλικτον ἄδονα

ἐκεῖσε καὶ τὸ δεῦρο

περιχορεύουσα τερ-

ψιν παλαιῶν λάβω

χαρμονῶν;

ἰώ,

τέκος, ἑμὸν τέκος,

ἔρημον πατρῶον ἔλιπες δόμον,

φυγὰς ἀποσταλεῖς ὀμαίμου λάβα.

ἢ πο.φεινὸς φίλοις,

β'.

ἢ ποσεινὸς Θήβαις. β'.
 ὄθεν ἑμὴν τε λευκόχροα κείρομαι
 δακρυέσσ' ἀνεῖσα πενήθη κόμαν,
 ἀπεπλος Φαρέων λευκῶν τέκνον,
 δυσορφναῖα δ' ἀμφὶ τρύχη τὰδε γ'.
 σκότι' ἀμείβομαι.
 ὁ δ' ἐν δόμοις πρέσβυς ὀμματοστερής,
 ἀπῆνας ὀμοπτέρου τᾶς ἀπο-
 ζυγίστας δόμων
 πότον ἀμφιδάκρυτον ἀεὶ κατέχων,
 ἀνῆξε μὲν ξίφους
 ἐπ' αὐτόχειρά τε σφαγάν,
 ὑπὲρ τέρεμνά τ' ἀγχόνας
 στεναζῶν ἀράς τέκνοισ'.
 σὺν ἀλαλαῖσι δ' αἰὲν αἰαγμάτων γ.
 σκότια κρύπτεται.
 σὲ δ' ὦ τέκνον, καὶ γάμοισι δὴ κλύω
 ζυγέστα παιδοποιὸν ἀδονάν
 ξένοισιν ἐν δόμοις ἔχειν,
 ξένον τε κῆδος ἀμφέπειν.
 ἄλαστα ματρὶ τὰδε Λα-
 ῖω τε τῷ παλαιγενεῖ, γ'.
 γάμων ἐπακτὰν ἄταν.
 ἐγὼ δ' οὔτε σοι πυρὸς ἀνήψα Φῶς
 νόμιμον ἐν γάμοις, ὡς πρέπει
 ματέρει μακαρίᾳ.
 ἀνυμναια δ' Ἰσμηγὸς ἐκηδέυθη
 λουτροφόρου χλιδᾶς· ἀνά δὲ Θηβαίαν
 πόλιν ἐσιγάθη σᾶς ἕσοδος νύμφας.
 ὄλοιτο τὰδ', εἴτε σιδαρὸς
 εἴτ' ἔρις, εἴτε πατὴρ ὁ σὸς αἴτιος,
 εἴτε τὸ δαιμόνιον κατεκάμασε
 δάμασιν Οἰδιπόδα.
 πρὸς ἑμὲ γὰρ κακῶν ἔμολε τῶνδ' ἄχη.

Verba τέκος, ἑμὴν τέκος, pro quibus vulgo τέκος tantum legitur, uni debentur ex codd. Florentinis.

12. Hæc, quæ postrema attuli exempla, etsi jure παρομοιόστροφα dici possunt, tamen jam propius ad mixtum illud genus accedunt, in quo soluti numeri antistrophicis juncti sunt. Antistrophica enim videri possunt, numeris stropharum identidem a justo cursu deflectentibus. Venio nunc ad ea, quæ non dubie mixta sunt. Horum maxime simplices formæ epodica sunt et periodica. Epodici generis unum exemplum afferam, quod est in Oreste v. 1302. ubi antistrophicis subjicitur carmen liberum responsione ex dactylicis et dochmiacis, quod sic scribendum videtur :

καίνετε, καίνετε. θείνετε, ὄλυτε,
 δίπτυχα, δίστομα φάσγανα πέμπετε
 ἐκ χειρὸς ἰήμενοι,

τὰν λιποπάτορα, λιπόγαμόν θ' ἂ πλείστους
 ἔκτανεν Ἑλλάνων,
 δόρει παρὰ ποταμὸν ἰλομένους,
 ὅθι δάκρυα δάκρυσι συνέπεσεν, ἔπεισε σιδαρέοις
 βέλεσιν ἀμφὶ τὰς Σκκαμάνδρου δίνας,

Duo, qui ante ultimum sunt versus, Cretico terminantur.

13. Periodica fefellerunt nonnumquam criticos. Ut in Hecuba v. 684. cujus carminis prior pars periodica, posterior mesodica est. Sic autem constituendum videtur. Neque enim Seidlerō assentior, qui hæc attigit p. 233.

- Ε. ὦ τέκνον, ὦ τέκνον. προ.
 αἱ αἶ, κατάρχομαι νόμον
 Βακχέιον, ἐξ ἀλάστορος
 ἀρτιμαθῆς κακῶν
 Θ. ἔγνωσ γὰρ ἄτην παιδός, ὦ δύστηνε σύ ;
 Ε. ἀπιστ', ἀπίστα, καινά, καινὰ δέρομαι.
 ἔτερα δ' ἀφ' ἑτέρων κακὰ κακῶν κυρεῖ στε. α'.
 οὐδὲ ποτ' ἀστένακτος ἀδάκρυτος ἀ-
 μέρα ἐπισχῆσει.
 Χ. δειν', ὦ τάλαινα, θεινὰ πάσχομεν κακά.
 Ε. ὦ τέκνον, ὦ τέκνον ταλαίνας ματρός, ἀντ. α'.
 τίνι μόρω θήσκεις ; τίνι πότμῳ κείσαι ;
 πρὸς τίνος ἀνθρώπων ;
 Θ. οὐκ οἶδ' ἐπ' ἀκταῖς νιν κυρῶ θαλασσίαις.
 Ε. ἔκβλητον, ἢ πένθημα φοινίου δορός,
 ἐν ψαμάθῳ λευρᾷ ; ἐπ.
 Θ. πόντου νιν ἐξήνεγκε πελάγιος κλίδων,
 Ε. ὦ μοι, αἱ αἶ, ἔμαδον ἐνύπνιον ὀμμάτων σε. β'.
 ἔμῶν ὄψιν, οὐ με παρῆβα φάντα-
 σμα μελανόπτερον, τὰν εἶσιδον ἀμφὶ σοί,
 ὦ τέκνον οὐκέτ' ὄντα Διὸς ἐν Φαίει.
 Χ. τίς γὰρ νιν ἔκταν' ; οἶσθ', ὄνειρόφρον, φρέσαι ;
 Ε. ἐμὸς, ἐμὸς ξένος Θρηήκιος ἰππότας, μεσ.
 ἴν' ὁ γέρον πατήρ' ἔδειτό νιν κρύψας.
 Χ. ὦ μοι, τί λέξεις ; χρυσὸν ὡς ἔχοι κτανάν ;
 Ε. ἄρρητ', ἀνανόμαστα, θαυμάτων πέρα,
 οὐχ' ὅτι, οὐδ' ἀνεκτά πού δίκαι ξένων ; ἀντ. β'.
 ὦ κατάρατ' ἀνδρῶν, ὡς διμοιράσω
 χροῖα, σιδαρέω τεμῶν Φασγάνῳ
 μέλια τοῦδε παιδός, οὐδ' ἄκτιστας.

In epodo verba ἐν ψαμάθῳ λευρᾷ Hecubæ tribuenda putavi. Ancillam enim, quæ nuncii officio fungitur, non nisi trimetris uti decet. Cæterum trimetri hoc in carmine non sunt responsionibus comprehensi. In secunda strophæ, cujus primus versus satis certam reddit responsionem ultimæ strophæ, vulgata lectio, φάσμα μελανόπτερον, ἀν εἶσιδον ἀμφὶ σοί, quæ vel per se propter insolentiam numerorum suspecta erat, corrigi debebat.

14. Aliud periodici carminis exemplum diu latuit in Æschyli Prometheus v. 568. seqq. V. 576. a verbis ὑπο δὲ κηρόπλαστος ὀταβεῖ δόναξ stropham incipere, cujus antistropham interpositis quattuor trimetris sequi v. 595—609. in commentario ad Aristotelis librum de arte poetica p. 143. indicavi. Postea etiam Elmsleius ea de re monuit, ac Monkius in Museo critico T. I. P. V. p. 58. seqq. dispositum dedit hoc carmen, plerisque versibus eodem modo correctis, ut a me quoque emendati fuerant; sed in aliis neque dispositionem ejus, neque correctiones veras puto. Periodicum autem hoc carmen appellavi, quia stropha, quam canit chorus v. 688. ut argumento, ita metrorum similitudine epodus videtur hujus carminis esse, sed ea longius remota ab suis antistrophicis.

15. Hæc quidem carmina, in quibus antistrophica certo ordine et servata æqualitate descriptionis cum solutioribus strophis conjuncta sunt, non permagno labore expediri possunt. Illa autem plurimisque sunt et maximis dubitationibus obnoxia, in quibus antistrophica vel paromæostropha ita sunt solutis strophis permixta, ut neque de ipsis strophis satis constet, neque descriptio ad æqualitatis legem facta videatur. Nam in hoc genere carminum, quod non est ex legitimis antistrophicis compositum, ne descriptio quidem totius systematis ubique æqualitatem servat. Id luculento exemplo ostendam, quod exstat apud Sophoclem in Œd. Col. a. v. 117.

X. ὄρα·
 τίς ἄρ' ἦν; ποῦ ναίει;
 ποῦ κυρεῖ ἐκτόπιος συθεῖς ὁ πάντων,
 ὁ πάντων ἀκορέστατος;
 λεῦσ' αὐτόν, προσδέξου,
 προσφδέγγου πανταχῆ.
 πλανάτας, πλανάτας τίς ὁ πρέσβυς, οὐδ'
 ἔγχωρος· προσέβα γὰρ οὐκ
 ἂν ποτ' ἀστιβέες ἄλσος ἐς
 τᾶνδ' ἀμαιμακετᾶν κορᾶν,
 ἄς τρέμομεν λέγειν,
 καὶ παραμειβόμεσθ' ἀδέξεως,
 ἀφάνως, ἀλόγως, τὸ τᾶς
 εὐφήμευ στόμα φροντίδος
 ἰέντες· τὰ δὲ νῦν τίν' ἔκειν
 λόγος οὐχ ἄζονθ', ὃν ἐγὼ λεύσσαν
 περὶ πᾶν οὐ πά δύναιμι τέμενος
 γινῶναι, ποῦ μοί ποτε ναίει.

στρ. α'.

OI. ὃδ' ἐκείνος ἐγὼ φωνῆ γὰρ ὄρω
 τὸ φατιζόμενον. X. ἰὼ ἰὼ,
 δεινὸς μὲν ὄραῖν, δεινὸς δὲ κλύειν.
 OI. μή μ', ἱκετεύω, προσίδητ' ἄνομον.
 X. Ζεῦ ἀλεξήτορ; τίς ποθ' ὁ πρέσβυς;
 OI. οὐ πάνυ μαίρας εὐθαμιονίσαι
 πρῶτης, ὦ τῆσδ'
 ἔφοροι χάραξ· δηλῶ δ' οὐ γὰρ ἂν

στρ. β'.

1
2
3
4
5
6
7
8

- ὡδ' ἄλλοτρείοις ὄμμασιν εἶρωπον,
 κατὰ σμικροῖς μέγας ὄρμουν.
 X. ἔ' εἶ, ἀντ. α'.
 ἀλαῶν ὀμμάτων
 ἄρα καὶ ἦσθα φυτάλιμος, θυσαίων
 μακρῶν τ' ἔτ', ἐπικάσαι.
 ἀλλ' οὐ μὲν ἔν γ' ἔμοι
 προσδήσεις τάσδ' ἀράς.
 περᾶς γὰρ, περᾶς· ἀλλ' ἵνα τῶδ' ἐν ἀ-
 φείγκτα μὴ προπέσης νάπει
 ποιάεντι, καὶ θυδρος οὐ
 κρατῆρ μειλιχίαν ποτῶν
 ῥεύματι συντρέχει.
 τῶ, ξένη πάμμορ', εὖ φύλαξαι·
 μεταστάθ', ἀπόβωθι· πολ-
 λὰ κέλευδος ἐρατύει.
 κλύεις, ᾧ πολύμοχθ' ἀλάτα;
 λόγον εἴ τιν' ἔχεις πρὸς ἑμὴν λίσχαν,
 ἀβάτων ἀπόβας, ἵνα πᾶσι νόμος,
 φάνει· πρὸσθεν δ' ἀπερούκου.
 OI. θύγατερ, ποῖ τις φροντίδος ἔλθῃ;
 A. ᾧ πάτερ, ἀστοῖς ἴσα χρεὶ μελετᾶν,
 εἰκοντας ἀ δει, κοῦκ ἄκοντας.
 OI. πρόσθιγέ νυν μοῦ. A. ψαύω καὶ δή.
 OI. ᾧ ξεῖνοι, μὴ δῆτ' ἀδικηθῶ,
 σοὶ πιστεύσας, καὶ μεταναστᾶς.
 1 X. οὐ τει μήποτε σ' ἐκ τῶνδ' ἐδράνων,
 2 ᾧ γέρον, ἄκοντά τις ἄξει.
 3 OI. προβῶ; X. ἔτι βαῖνε πόρσω.
 4 OI. ἔτι; X. προβίβαζε, κούρα
 5 πρόσσω σὺ γὰρ αἴεις.
 6 A. ἔπειο μάν, ἐπέε' ὡδ' ἀμαυρῶ
 7 κάλω, πάτερ, ἄ σ' ἀγω.
 8 X. τόλμα, ξεῖνος ἐπὶ ξένης,
 9 ᾧ τλάμων, ὅ τι καὶ πόλις
 10 τέτροφεν ἄφιλον, ἀποστρυγῖν,
 11 καὶ τὸ φίλον σέβασθαι.
 OI. ἄγε νῦν σύ με, παῖ, ἀντ. β'. 7
 ἵν' ἀν εὐσεβίας ἐπιβαίοντες,
 τὸ μὲν εἴπωμεν, τὸ δ' ἀκούσωμεν,
 καὶ μὴ χρεῖα πολεμῶμεν. 10
 1 X. αὐτοῦ· μηκέτι τοῦδ' ἀντιπέτρου ἀντ. γ'.
 2 βήματος ἔξω πόδα κλίνης.
 3 OI. οὕτως; X. ἄλις, ὡς ἀκούεις.
 4 OI. ἐσθῶ. X. λέχεριός γ' ἐπ' ἄκρου
 5 λίου βραχὺς ὀκλάσας.
 6 A. πάτερ, ἑμὸν τόδ', ἐν ἀσυχαίᾳ,
 7 ἵα μοί μοι, βάσει βάσιν ἀρμόσαι.

γεραῖον ἐς χέρα σῶμα σὸν
προκλίνεις Φιλίαν ἑμάν.

ΟΙ. ὦ μοι δύσφρονος ἄτασ.

8 X. ὦ τλάμων, ὅτε νῦν χαλᾶς,

9 αὐθάσον, τίς ἔφυς βροτῶν,

10 τίς ὁ πολύπονος ἄγῃ, τίν' ἄν

11 σοῦ πατρίδ' ἐκπυδοίμαν;

ΟΙ. ὦ ξένοι,

Δ.

ἀπόπτολις. ἀλλὰ μή,

X. τί τόδ' ἀπεινέπεις, γέρον;

ΟΙ. μή, μή, μή μ' ἀνέρη, τίς, μηδὲ πέρα μ'
ἐξετάσης ματεύων

X. τί τόδ' οὔν; ΟΙ. θειὰ φύσις. X. αὐθά.

έ'

ΟΙ. τέκνον, ὦ μοί μοι, τί γεγῶνας;

έ'

X. τίνος εἴ σπέρματος, ὦ

ς'

ξένε, φάνει πατρίδεν.

ς'

ΟΙ. ὦ μοι ἐγῶ, τί πάθω, τέκνον ἑμόν;

στρ. ζ'.

A. λέγ', ἐπίπερ ἐπ' ἔσχατα βαίνεις.

ΟΙ. ἀλλ' ἐρῶ, οὐ γὰρ ἔχω κατακρυφάν.

ἀντ. ζ'.

X. μακρὰ μέλλετον ἀλλὰ τάχυνον.

ΟΙ. Λαΐου ἴστε τίν' X. ὦ. ΟΙ. ἀπόγονον;

στρ. η'.

τό τε Λαβδακιδᾶν γένος; X. ὦ Ζεῦ.

ΟΙ. ἄθλιον Οἰδιπίδα; X. σὺ γὰρ ὄδ' εἶ;

ἀντ. η'.

ΟΙ. θεὸς ἴσχετε μηδὲν ὅσ' αὐθῶ.

X. ἰά, ὦ, ὦ. ΟΙ. δύσμορος. X. ὦ, ὦ.

στρ. θ'.

ΟΙ. θυγάτερ, τί ποτ' αὐτίκα κύρσει;

X. ἔξω πόρσω βαίνετε χώρας.

ἀντ. θ'.

ΟΙ. ἂ δ' ὑπίσχεο, ποῖ καταθήσεις;

X. οὐδενὶ μοιριδίᾳ τίσις ἔρχεται,

ᾧν προπάθῃ, τὸ τίθει.

ἀπάτα δ' ἀπάταις ἐτέραις ἐτέρα

παραβαλλομένα

τόνον, οὐ χάριν, ἀντιδιδασιν ἔχειν.

σὺ δὲ τῶνδ' ἰδράνων

πάλιν ἐκτοσος αὐθις ἀφορμος ἐμᾶς

χθονὸς ἐκδορε, μή τι πέρα χρέος ἐμᾶ

ἐν πόλει πρὸς ἄψης.

A. ὦ ξένοι,

Δ

αἰδόφρονες, ἀλλ' ἔπει

γεραῖον πατέρα τόνδ' ἐμόν

οὐκ ἀνέλατ' ἔργων ἀεκόν-

των αἰόντες αὐθάν,

ἀλλ' ἐμὲ τὰν μελέαν, ἰκτεύομεν,

I

ὦ ξένοι, οἰκτεῖρα θ', ἂ

ια'.

πατὴρ ὑπερ τοῦ μού μόνου ἄντομαι,

ἄντομαι, οὐκ ἀλοαῖς προσορωμένα

ἄμμα σὸν ἄμμασιν, ὡς τις ἀφ' αἵματος

ὑμετέρου προφανείσα, τὸν ἄθλιον

κειδοῦς κῦρσαι ἐν ὑμῖν, ὡς θεῶν,
 κείμεθα τλάμονες· ἀλλ' ἴτε, νέυσάτε,
 τὰν ἀδόκητον χάριν. ἰά.
 πρὸς σ' ὅ τι σοὶ φίλον ἐκ σέθεν, ἄντομαι,
 ἢ τέκνον, ἢ λέχος, ἢ χρεός, ἢ θεός·
 οὐ γὰρ ἴδοις ἄν ἀθρῶν βροτὸν οὔτιν' ἄν,
 ὅστις ἄν, εἰ θεὸς ἄγοι,
 ἐκφυγεῖν δύναίτο.

Hic strophæ α', α', quæ ex Glyconeo numero in anapæsticum abeunt, plane sibi respondent. Harum utramque excipere debebat strophæ atque antistrophæ β', β', quæ totæ ex anapæstis sunt: sed strophæ β' integra posita est post stropham α', antistrophæ β' autem sex tantum versus post antistropham α' collocati: reliqui quattuor sequuntur demum stropham γ', cujus antistrophæ in septimo versu interjectione ἰά μοι μοι, et post eum versum tribus aliis versibus, quibus nihil usquam respondet, interpellatur. Nisi quis in antistrophæ, quæ his responderint, excidisse putabit: quod aliis deficientibus indiciiis, metrorum caussa, ubi semel perturbata est responsionum æqualitas, non ausim facere. Cæterum duo primi stropharum γ', γ' versus non anapæstici, sed choriambici sunt. Post antistropham γ' sunt paromæostrophæ ΔΙΔΙ, sed ita, ut inter strophas Δ et Ι, quarum antistrophæ statim sese excipiunt, mediæ sint breves strophæ, ε', ε', σ', σ', ζ', ζ', η', η', θ', θ': quarum priores potius versus antithetici sunt, quales in hujusmodi carminibus sæpe inveniuntur. Unde ὦ μοί μοι pro ὦ μοι, et por σπέρματος, ξῖνε, scribendum putavi σπέρματος, ὦ ξένε. In antistrophæ γ', et in strophis Δ, Δ, quæ sibi non respondent, in strophis Ι, Ι autem, quæ respondent, diductis litteris indicavi. Nam antistrophæ Ι inserta est responsio versus ex choriambo et Cretico compositi. Ambæ autem strophæ Ι, Ι, quæ dactylico metro sunt, sed prior in anapæsticos ordines discedens, exitum habent eundem: quamobrem in strophæ ἐν πόλει pro πόλει scribendum videbatur. In antistrophæ viderint alii, an recte restituerim οὔτιν' ἄν, quo versus integer esset. Est igitur carminis hujus descriptio talis:

(ἰά. ἰά')

α'. β'. α'. β'. γ'. (β) γ'. Δ. ε'. ε'. σ'. σ'. ζ'. ζ'. η'. η'. θ'. θ'. Ι. Δ. Ι.

16. Augentur dubitationes, quo major similitudo est paromæostrophorum: quæ quum tanta est, ut levi mutatione hic illic justæ antistrophæ videantur restitui posse, non est mirum, de emendatione facilius, quam de servanda dissimilitudine cogitari. Verum ubi tota carminis conformatio magis ad paromæostrophæ inclinât, abstinere potius, nisi fallor, ab revocandis antistrophis debemus. Quamquam vereor, ut hæc res umquam in singulis locis ad liquidum perducî queat. Duo promam illustria hujus generis exempla. Horum unum in Phœnissis est, v. 1493. seqq. de quo non assentior Seidlero, antistrophica restituenti in libro de versibus dochmiacis p. 335. seqq. Carmen illud hoc modo scribendum videtur.

Α. οὐ προκαλυπτομένα βοτρυώδεις Α
 ἀβρὰ παρηίδος,
 οὐδ' ὑπὸ παρθεσίας τὸν ὑπὸ βλεφά-
 ροις Φοίνικ', ἐρύθημα προσώπου,
 αἰδομένα φέρομαι βάκχα νεκύνων,
 κράδεμένα δικούσσα κόμας ἀπ' ἐμᾶς
 στολίδα κροκόεσσαν ἀνεῖσα τρυφᾶς,
 γεμόνευμα νεκροῖσι πολύστονον· αἶ' αἶ', ἰῶ μοι.
 ὦ Πολύνεικες ἔφυς ἄρ' ἐπάνυμος. ἂ μοι Θῆβαι
 σὰ δ' ἔρις οὐκ ἔρις, ἀλλὰ Φόνω Φόνος
 Οἰδιπόδα δόμον ἄλεισε, κρανθεῖς
 αἵματι δεινῷ, αἵματι λυγρῷ.
 τίνα δ' ἐπροσωδόν,
 ἢ τίνα μουσοπόλον στοναχᾶν ἐπὶ
 δάκρυσι, δάκρυσι, ὦ δόμος, ὦ δόμος,
 ἀνακαλέσωμαι, Β. α'.
 τρισσὰ φέρουσα τὰδ' αἵματα σύγγονα,
 ματέρα καὶ τέκνα, χάρματ' Ἐρινύος;
 ἂ δόμον Οἰδιπόδα πρόπαν ἄλεισε,
 τᾶς ἀγρίας ὅτε
 δυσζύνετον ζυνετὸς μέλος ἔγνω,
 Σφιγγὸς αἰδοῦ σῶμα φονεύσας.
 ἰῶ μοι, πάτερ α'.
 τίς Ἑλλάς, ἢ βάρβαρος, ἢ
 τῶν προπάροιθ' εὐγενετῶν
 ἕτερος ἔτλα πόνων τόσωνδ' πρωθ.
 αἵματος ἀμερείου β'.
 τοιάδ' ἄχρα φανερά; τάλαιν,
 ὡς ἐλελίξω· τίς ἄρ' ὄρ- β'.
 νις δρυὸς ἢ ἐλάτας
 ἀκροκόμοις ἀμφὶ κλάδοις
 ἐζομένα μονομάτορος ἐμοῖς
 ἄχεσι συνωδός;
 αἴλινοι αἰάγμασιν ἂ Γ
 τοῖσδε προκλαίω, μονάδ' αἰ-
 ῶνα διάξουσα, τὸν αἰ-
 εὶ χρόνον ἐν λειβομένοι-
 σιν δακρύοισιν.
 τίν' ἰαχίσω; μεσοθ.
 τίν' ἐπὶ πρῶτον ἀπὸ χαίτας
 σπαραγμοῖσιν ἀπαρχὰς βάλω;
 ματρὸς ἐμᾶς διδύμοισι γαλά- γ'.
 κτος παρὰ μαστοῖς, γ'.
 ἢ πρὸς ἀδελφῶν οὐλόμεν' αἰ-
 κίσματα δισσῶν;
 ὀτοτοί, ὀτοτοί,
 ἀλαὸν ἕμμα φέρων,
 πάτερ γεραίί, δεῖξον,

Οἰδιπόδα, σὸν αἰῶνα μέλειον ὃς ἐπὶ
θάμασιν ἀέριον σκότον ἄμμασι σοῖσι βαλῶν, ἔλ-
κεις μακρόπνου ζῶαν.
κλύεις, ὃ κατ' αὐλὴν ἀλαίνων γεραι-
ὲν πόδα δύστανον

δεμνίαις ἰαύων;

ΟΙ. τί δ', ὦ

Γ

παρθένη, βακτρεύμασι τυ-
φλοῦ ποδὸς ἐξάγαγες εἰς
φῶς με λεχθήρη σκοτιῶν
ἐκ θαλάμων, οἰκτροτάτοι-

σιν σακρούοισιν,

πολιὸν αἰθέρος ἀφανὲς εἰδῶλον, ἢ
νέκυν ἐνερθεν, ἢ

ἐπ.

πτανὸν ὄνειρον;

Α. δυστυχὲς ἀγγελίας ἔπος εἴσει,

πάτερ' οὐκέτι σοι τέκνα λεύσσει

Β

φάος, οὐδ' ἄλοχος, παραβάκτραις

δ.

ἂ πόδα σὸν τυφλόπουν θεραπεύμασιν αἰὲν ἐμόχθει

δ.

ὦ πάτερ, ὦ μοι.

ε.

ΟΙ. ὦ μοι ἐμῶν παθῶν πάρα γὰρ στενάχην τάδ', αὐτεῖν

ς.

τρισσαὶ ψυχαὶ πᾶς ἔλιπον φάος, ὦ τέκνον, αὐδα.

ς.

Α. οὐκ ἐπ' ὄνειδεσιν, οὐδ' ἐπιχάρμασιν,

ἀλλ' ὀδύνασι λέγω· σὸς ἀλάστωρ,

ξίφεσιν βριῖθων,

καὶ πυρεὶ, καὶ σχετλιάσι μάχαις, ἐπὶ παιδας ἔβα σούς.

ε.

ὦ πάτερ, ὦ μοι.

ΟΙ. αἰ αἰ. Α. τί τὰδε καταστένεις;

ς.

ΟΙ. ὦ τέκνα. Α. δι' ὀδύνας ἔσας,

ς.

εἰ τὰ τέτριπτά γ' ἐς ἄρματα λεύσσων

ἄμματος αὐγαῖς σοῖς ἐπενώμας.

ΟΙ. τῶν μὲν ἐμῶν τεκνῶν φανερὸν κακόν

ἐπ.

ἢ δὲ τάλαιν' ἄλοχος, τί μοι, τέκνον, ὤλετο μαιεῖ;

Α. δάκρυα γοεῖρά φανερά πᾶσι τιθεμένα.

η.

τίεσι μαστῶν

ἔφερον, ἔφερον ἰκέτις ἰκέταν ἀρομένα.

η.

εὖρε δ' ἐν Ἠλέκτραισι πύλαις τέκνα,

Α

λωτοτρόφον κατὰ λείμακα, λόγχαις

κοινὸν ἐνυάλιον

μάτρη, ὥστε λέοντας ἐναύλους,

μαρναμένους ἐπὶ τραύμασιν αἵματος

ἤδη ψυχρὰν λαιβάν, Φονίαν,

ἂν ἔλαχ' Ἄδας, ὥπασε δ' Ἀρης.

χαλκόροτον δὲ λαβοῦσα νεκρῶν πάρα φάσγαγον, εἶσω

σαρκὸς ἔβαψεν, ἄχει δὲ τέκνων ἔπεσ' ἀμφὶ τέκνησιν.

πάντα δ' ἐν ἄματι τῶδε συνάγαγεν

ἀμειτέροισι δόμοισιν ἄχη θεός,

ὦ πάτερ, ὅστις τὰδε τελευτᾷ.

Antistrophica hic paromœostropha sunt A, A, B, B, Γ, Γ, F, ex quibus A, A nullam aliam partem, B, B autem epodum, Γ, Γ proodum, mesodum, et epodum habent. Variæ his insertæ sunt singulorum versuum responsiones, et quidem strophæ B, versuum $\acute{\alpha}$, $\acute{\alpha}$; proodo stropharum Γ, Γ, versuum β' , β' ; mesodo earum, versuum γ' , γ' ; antistrophæ B, versuum δ' , δ' , ϵ' , ϵ' , ϵ' , ζ' , ζ' ; epodo stropharum B, B, versuum η' , η' , hoc modo;

($\acute{\alpha}$. $\acute{\alpha}$)   (β' . β')   (γ' . γ')   (δ' . δ' . ϵ' . ϵ' . ϵ' . ζ' . ζ')   (η' . η')
 A. B.   προ. Γ.   μεσο. Γ.   επ.   B.   επ. A.

Verba in v. ϵ' , $\acute{\alpha}\rho\alpha$ γὰρ στενάχειν τὰδ', αὐτεῖν, etsi defendi possunt, tamen ita scribi malim, $\acute{\alpha}\rho\alpha$ γὰρ στονάχαν τὰδ' αὐτεῖν. Similiter Æschylus in Sept. ad Theb. 149. $\sigma\acute{\tau}\acute{\omicron}\nu\omega\upsilon$ αὐτῶς.

17. Accedat huic alterum, idque nescio an omnium impeditissimum exemplum, carmen ἀπὸ σκηῆς, quod Phryx in Oreste canit a v. 1369. In eo carmine quum plures forsitan responsiones paromœostrophæ sint, aliquæ certe earum ita sunt apertæ, ut latere attentum lectorem nequeant. De cæteris propter similitudinem numerorum judicare difficillimum est, et vereor ne temerarium, ubi non certo scias, quomodo singula ab Euripide scripta fuerint. Quare ea tantum, quæ certa sunt, indicabo. Igitur carmen illud hoc modo comparatum est.

Ἀργεῖον ξίφος ἐκ θανάτου πέφευγα
 βαρβάρους εὐμαρίσιν,
 κεδρωτὰ παστᾶδων ὑπὲρ τίρεμνα;
 Δωρικᾶς τε τριγλύφους,
 5 Φροῦδα, Φροῦδα, γᾶ, γᾶ,
 βαρβάρουσι δρασημοῖς.
 αἶ, αἶ, πᾶ φύγω, ξέναι,
 πολὺν αἰθέρ' ἀμπτάμενος, ἢ πόντον, ὃν
 ἄκεανὸς ὁ ταυρόκρατος
 10 ἀγκάλαις ἐλίσ-
 σαν κυκλοῖ χθόνα;

X. τί δ' ἔστιν, Ἑλένης πρόσπολ', Ἰθαῖον κᾶρα;
 Φ. Ἴλιον, Ἴλιον, ὦ μοι, Φρύγιον $\acute{\alpha}$.
 ἄστυ καλλιβωλον, Ἰ-
 15 δας ὄρος ἱερόν, ὡς σ' ὀλόμενον στένω
 ἀρμάτειον, ἀρμάτειον μέλος
 βαρβάρω βοᾷ,
 δι' ἀρνιόγονον ὄμμα κυκλιώτερον
 καλλοσύνας Λήδας σκύμνου δυσσιένας
 20 ξιστῶν περιγᾶμων
 Ἀπολλωνίων ἐρινύν.
 ὁτοτεῖ,
 ἰαλίμων, ἰαλέμων,
 Δαρδανία τλάμων Γανυμήδεος ἱπποσύ-
 25 νας, Διὸς εὐνέτα.

Χ. σαφῶς λέγ' ἡμῖν αὐτ' ἕκαστα τὰν δόμοις·
τὰ γὰρ πρὶν οὐκ εὐγνωστα συμβαλοῦσ' ἔχω.

Φ. αἴλινον, αἴλινον ἀρχὰν θανάτου α'.

30 βάρβαροι λέγουσιν, αἶ
αἶ, Ἀσιάδι Φωνῆ,
βασιλέων ὅταν αἶμα χυθῆ κατὰ γῆν

ξίφεσι σιδαρέοισιν Ἴδα.
ἤλθον εἰς δόμους, ἵν' αὐτ' εἰ-
καστά σοι λέγω λέοντες Ἑλλα-

35 νες δύο διδυμῶ·
τῶ μὲν ὁ στρατηλάτας πα-
τὴρ ἐκλήζετο·

ὁ δὲ παῖς Στροφίου, κακόμεντις ἀνήρ,
οἷος Ὀδυσσεύς, σιγᾷ δόλιος,

40 πιστὸς δὲ φίλοις, θρασὺς εἰς ἀλκάν,
ξυνετὸς πολέμου, φόνιός τε δράκων.
ἔρροι τᾶς ἡσύχου προνοί-

ας, κακοῦργος ἄν.

45 αἱ δὲ πρὸς θρόνους ἔσω μο-
λόντες ἄς ἔγχε' ὁ τοξό-
τας Πάρις γυναικίος, ὄμμα

δακρυῖος πεφρυμένιοι, ταπεινοὶ

ἔξουθ', ὁ μὲν τὸ κείθεν, ὁ δὲ

τὸ κείθεν ἄλλος ἄλλαθεν πεφραγμένοι.

50 περὶ δὲ γούνη χέρας ἰκεσίους ἔβαλον, ἔβαλον
Ἑλένας ἄμφω,

ἄνα δὲ θρομάδες ἔθρονον, ἔθρονον

ἀμφίπολοι Φρύγες.

πρὸς εἴπε δ' ἄλλος ἄλ-

55 λον πεσῶν ἐν φόβῳ,

μή τις εἶη δόλος·

κἀδόκει τοῖς μὲν οὔ,

τοῖς δ' εἰς ἀρκυστάταν

μηχανὰν ἐμπλέκειν

60 παῖδα τὴν Τυνδαρίδ' ὁ

μητροφόντας δράκων.

Χ. σὺ δ' ἦσθα ποῦ τότε, ἢ πάλαι φεύγεις φόβῳ;

Φ. Φρυγίοις ἔτυχον, Φρυγίοισι νόμοις γ'.

παρὰ βόστρυχον αὔραν, αὔραν,

65 Ἑλένας, Ἑλένας εὐπαῖγι κύκλω

πτερίνῳ πρὸ παρηΐδος ἄσσαν

βαρδάρους νόμοισιν·

αἱ δὲ λίνον ἠλακάτα

δακτύλοις ἔλισσε,

70 νήματα δ' ἔτετο πίδα,

σκύλων Φρυγίαν ἐπὶ τύμβον ἀγάλ-

ματα συστολίσαι χερῆζουσα λίνῳ

Φάρεα πορφύρεα, θῶρα Κλυταιμνήστρα.

- 75 *προσεῖπε δ' ὦδ' Ὀρέ-* β.
στας Λάκαιναν κόραν
ὦ Διὸς παῖ, θεῖς ἴ-
χνος πῆδω, δεῦρ' ἀπο-
στᾶσα κλισμοῦ, Πέλοπος
 80 *ἐπίπρεπᾶτορος παλαι-*
ᾶς ἔδραν ἐστίας, ἴν' εἰ-
δῆς λόγους ἐμούς.
ἄγει δ' ἄγει νιν, ἃ δ' ἐφεί-
πετ', οὐ πρόμαντις ὦν ἔμελ-
λεν· ὁ δὲ συνεργὸς ἄλλ' ἔπρασ'
 85 *ἰὼν κακὸς Φακεύς·*
“ οὐκ ἐκποδῶν ἴτ', ἀλλ' αἰὲ κακοὶ Φρύγες;”
ἐκλήσσε δ' ἄλλον ἄλλοσι στέγης,
τοὺς μὲν ἐν σταθμοῖσιν ἰππικαῖς,
τοὺς δ' ἐν ἐξέδραισι, τοὺς δ' ἐ-
 90 *κεῖσ' ἐκείθεν ἄλλον ἄλ-*
λοσι διαρμόσας ἀπόπρο δεσποίνας.
 X. τί τοῦπὶ τῶδε συμφορᾶς ἐγίνετο;
 Φ. Ἴθαία μάτρη, Ἴθαία γ.
ὀβριμα, ὀβριμα, αἰ αἰ,
 95 *Φονίων πατρῶν, ἀνόμων τε κκῶν,*
ἄπερ ἔδρακον, ἔδρακον
ἐν δόμοις τυρίνων.
ἄμφι παρφυρέων πέπλων ἰ-
πὸ σκότου ξίφῃ σπάσαντες ἐν χερσῶν
 100 *ἄλλος ἄλλοσε*
δίνασεν ὄμμα, μή
τις παρὰν τύχοι.
ὡς κάπροι δ' ὀρέστεροι γυ-
ναικὸς ἀντίοι σταθέντες
 105 *ἐνέπουσι· κατθανεῖ,*
κατθανεῖ· κακὸς σ' ἀποκτείνει πόσις,
τὸν κατιγνήτου προδοῦς ἐν' Ἀρ-
γει θανεῖν γόνον.
ἃ δ' ἴαχεν, ἴαχεν, ὦ μοι μοι, δ.
 110 *λευκὸν δ' ἐμβαλοῦσα πῆχυν στέροισ*
κτύπησε κρᾶτα μέλεον πλαγάν,
φυγᾶ δὲ ποδὶ τὸ χρυσοσάνδαλον
ἴχνος ἔφερον, ἔφερον·
ἐς κόμας δὲ δακτύλους δικῶν Ὀρέστας,
 115 *Μυκηνίδ' ἀρβύλαν προβάς,*
ἄμοις ἀριστέροισιν ἀνακλάσας ἄρην,
παίειν λαιμῶν ἔμελλεν εἰ-
σα μέλαν ξίφος·
 X. ποῦ δῆτ' ἀμύνειν οἱ κατὰ στέγας Φρύγες;
 120 Φ. ἰακχᾶ δόμων θύρετρα καὶ σταθμοὺς
μόχλοισιν ἐμβαλόντες, ἐνδ' ἐμίμνομεν,

- βοηθρομοῦμεν ἄλλος ἄλλοθεν στέγης,
 ὁ μὲν πέτρους, ὁ δ' ἀγκύλας,
 ὁ δὲ ξίφος πρόκωπον ἐν χερσῶν ἔχων
 125 ἕναντα δ' ἤλθεν
 Πυλάδης ἀλίαςτος, οἶος, οἶος
 Ἐκτωρ ὁ Φρύγιος, ἡ τρικόρυθος Αἴας,
 ὃν εἶδον, εἶδον ἐν πύλαιτι Πριαμίσιν.
 φασγάνων δ' ἀκμάς ζυνήψαμεν.
 130 τότε δέ, τότε διαπρεπεῖς ἐγένοντο Φρύγιες,
 ὅσον Ἄρεος ἀλκᾶν
 ἤσσαντες Ἑλλάδος ἐγενομένῳ ἀιχμᾶς,
 ὁ μὲν οἰχόμενος φυγᾶς, ὁ δὲ νέκυς ὦν,
 ὁ δὲ τραῦμα φέρων, ὁ δὲ λισσόμενος
 135 θανάτου προβόλαν·
 ὑπὸ σκότον δ' ἐφεύγομεν·
 νεκροὶ δ' ἐπιπτον, οἱ δ' ἐμελλον, οἱ δ' ἔκειντο·
 ἔμολε δ' ἀτάλαιν' Ἑρμιόνα δόμους
 ἐπὶ Φῶνι χαμαιπετεῖ ματρὸς, ἃ
 140 νιν ἔτεκεν τλάμων.
 ἀΰρσοι δ' οἶά νιν δραμόντε βαάχχαι
 σκύμον ἐν χερσῶν ὄρει-
 αν ζυνήρπασαν.
 πάλιν δὲ τὰν Διδὸς κόραν
 145 ἐπὶ σφαγὰν ἔτεινον, ἃ δ'
 ἐκ θαλάμων ἐγένε-
 το διαπρὸ δωματίων ἀφαντος,
 ὦ Ζεῦ, καὶ γὰ, καὶ φῶς, καὶ νύξ,
 ἦτοι φαρμακόσιν ἢ μάγων
 150 τέχναισιν, ἢ θεῶν κλοπαῖς·
 τὰ δ' ὕστερ' οὐκ ἔτ' οἶδα· δρα-
 πῆτην γὰρ ἐξέκλεπτον ἐκ δόμων πόδα.
 πολύπωνα δέ, πολύπωνα πάθια
 Μενέλαος ἀνασχόμε-
 155 νος ἀνόνητον ἀπὸ Τροίας ἔλαβ', ἔλαβε
 τὸν Ἑλένας γάμον.

Quas hic responsiones in margine adnotavi, hæ sunt :

α'. α'. β'. γ'. β'. γ'. δ'. δ'.

quæ justam atque æqualem dispositionem habent. Observandum est autem, qui strophis α', α', γ', γ' præmissi sunt trimetri, ad has ipsas strophas pertinere : sed ante primam stropham quum duos trimetros chorus recitare deberet, alter eodem modo, ut supra in Sophoclis carmine factum vidimus, infra alio loco insertus est. Quod si ubique satis de scriptura constaret, fortasse omnium, quæ in hoc carmine sunt, responsionum ratio inveniri posset. Ego quidem his solis, quæ lege aliqua contineri viderentur, indicatis mutare perpauca ausus sum. Non longe a principio pro ὠκεανὸς ὃν ταυρόκρανος metra requirere vide-

bantur, ut ὃν ἀκωνὸς ὁ ταυρόκρανος scriberetur. Et ὁ addit cod. Aug. D. in strophis α', α', non est quare quis offendat in divisis vocibus Ἴδας et αἴ αἴ: divisæ sunt enim non, quo versus finiri indicaretur, sed quo numeri internosci possent, qui e trochæis in dochmiis mutantur. Strophæ β', β' ita similes sunt, ut facile hæc justa antistrophica videri possint: unde supra lib. II. c. 19, 7. p. 124. conjecturam, qua plane exæquari possent, proposui. Cœpi tamen dubitare rursus ea de re, atque etsi in principio antistrophæ recte me ᾤδεις, quod non est in libris, restituisse puto, tamen de fine ita nunc sentio, ut cum mutare non audeam, præsertim quum sæpius catalexis, qualis hæc est, ἴν' εἰδῆς λόγους ἐμούς, in hoc carmine recurat. Eam, qui plures responsiones indagare volent, non debebunt negligere. Simul autem aliæ hujusmodi similitudines hic illic sese offerunt, veluti, qui aliquoties juncti inveniuntur, dimeter et trimeter iambici, ut v. 48. 123. 136. 151. dubitarique potest, an eadem consociatio restituenda sit v. 128.

ὃν εἶδον, εἶδον ἐν πύλαις

Πριαμίσι Φασγάνων δ' ἀκμᾶς ξυνήψαμεν.

et v. 145. si ibi θαλάμων ab interprete est:

πάλιν δὲ τὰν Διὸς κόραν

ἐπὶ σφαγὰν ἔτεινον· ἃ δ' ἐκ παστᾶδων

ἐγένετο διαπρὸ δαμμάτων ἀφαντος.

Sed viderint de his alii. Ego mihi satis præmii ducam, si hanc paromœostrophorum doctrinam non vanam esse diuturnior pervestigatio docuerit. Quo facto sperari licebit, multa, quæ hucusque omnium conjecturis vexabantur, posthac a temeritate et libidine criticorum tutiora fore.

18. Quamquam video, si quid veri est in hac ratione paromœostrophorum, simul ex altera parte non modo conjectandi audaciæ eandem libertatem, ut in carminibus omni responsione vacuis, concedi, sed etiam, quod pene magis metuo, perfugium paratum esse, ad quod illi se recipiant, qui seu levitate quadam, seu laboris molestiam fugientes, in paromœostrophis acquiescere, quam de antistrophicis quærere malent. Nam ut ante nimio antistrophicorum studio peccabatur, quod mihi quoque accidisse, supra fassus sum, ut in Euripidis Hercule furente a v. 1178. (1169. meæ ed.) ita diligenter cavendum erit, ne quis citius de paromœostrophis cogitet, quam quum intellexerit, antistrophica aut certo nulla inveniri, aut, si videantur inferri posse, ejusmodi opus esse mutationibus, quæ detertere ab ea re cautum exercitatumque criticum debeant. Quo in genere multum proderit quærere, qui loci tales sint, ut admittant paromœostropha. Videtur autem in tragœdia quidem ibi tantum usus eorum permissus fuisse, ubi cum vehementi commotione animorum magna conjuncta est rerum perturbatio ac trepidatio. Quod contra, ubi abest trepidatio ista, etiam in summa doloris exsuperantia æquabilem illam antistrophicorum rationem prælatam videmus. Ad quam tanto magis convenit mentem intendere, quo facilius, quum in ejusmodi versibus est, qui

non sunt ad canendum facti, latere lectorem solet. Unde nonnumquam vix credibile est, quantum operæ perditum sit in rebus, quæ tribus verbis profligari poterant, detecto per antistrophas vel mendo, vel glossemate, vel hiatu. Latent autem talia ibi maxime, ubi ad sensum verborum nihil aut vitiatum esse, aut abundare, aut desiderari videtur. Ita permirum foret, ni in extremo systemate anapæstico Promethei hemistichium excidisset. Hæc enim illorum systematum ratio esse videtur:

ΠΡ. 'ΕΡ. ΧΟ. 'ΕΡ. ΠΡ.
 α'. β'. μισ. β'. α'.

19. Cæterum, quod supra attigi antistrophica cum certis videri chori personarumque stationibus consociata fuisse, id non minus quadrare in paromœostropha puto, sed ita, ut in his, quemadmodum metra responsionum æquali comparatione excidunt, idem factum existimetur in personarum discursationibus. Ac potest, ut opinor, sæpius ex stropharum consociationibus, justaque distinctione personarum colligi, quando chorus *κατὰ ζυγά*, et quando *κατὰ στροίχους* dispositus fuerit, quoque ordine singuli cecinisse videantur. De qua re dixi nonnulla in præfationibus ad Euripidis Herculem furentem et Supplices. Sed hanc quæstionem, quoniam non est necessario cum metris conjuncta, ab hoc loco excludendam judicavi.

20. Deberem his addere aliquid de usu antistrophicorum apud Romanorum poëtas scenicos: ex quibus Plautum antistrophicis usum esse, sæpius in libro secundo indicatum est. Sed monuisse de hac re satis est. Neque enim ante de ratione illa plenius explicari poterit, quam quum congestis undique idoneis præsiidiis, prægressaque diuturna spinosissimarum quæstionum explanatione, quod utrumque immensi operis est, melior, quam ad hunc usque diem factum est, Plauto lux affulserit.

INDEX LATINUS.

A

ABIIT dissyllabum 99.
 Accentus 41. seqq. quomodo in Græca
 pœsi observetur 46.
 — Latinorum 40. seq.
Ad hoc exemplum 118.
 Æolenses lyriçi 299.
 Æoliæ strophæ 456. seq.
 Alcaica strophæ 447. seqq.
 Alloquutionis vis in prosodia 156. 256.
 Anaclassis 296. seqq.
 Anacrusis 7. ejus tempora 9. seqq.
 Anapæsti cyclii 201. 254. 262. seqq.
 Anapæstus pro iambo 15.
 Anceps mensura vel syllaba 12. ubi locum
 habeat 24. seqq. ancipiti respondens so-
 luta finalis 158.
 Antispasticus numerus 49.
 — monometer et dimeter 145.
 Antistrophica apud Plautum 155. usque
 ad 158. 194. 250.
 Arsis 7. ejus tempora 9. seqq. arsis nuda
 43.
 Asynarteti versus 16. 332. 435.
Atque eecam tribrachus 112.
 Augmentum quando in trimetris omitant
 tragici 54. 77. omisum in initio trime-
 tri ap. trag. 77.

B

Bacchii dochmiis consociati 167. seqq.
 Basis 44. quid apud metricos 12.
Bene monosyllabum 85.
Beneficium tetrasyllabum 85.
Boni monosyllabum 41. 85. 114.
 Brevium syllabarum cum dochmiis conso-
 ciatio 177.

C

Cæsura 20. ejus genera 21. seqq.
 Carminum genera 16. carmina monostro-
 phica 468.
 Choriambici cum anacrusi
 Chori divisiones 474.
 — κατὰ ζυγὰ et κατὰ σείχους disposi-
 tio 515.
 — carmina non ubique a toto choro

cantata 475. seqq. 478. sed personis
 interdum singulis seorsim canentibus
 478.
 Chori carminum numeri et modi mutati
 475.
 — carmina artificioso ordine strophæ-
 rum 478.
 — carmina minora 477.
 — strophæ solitariæ ibid.
 — comici carmina 476.
 — com. carminum epodi 477.
 — V. PARODUS. STASIMUM.

Circare 405.
 Clausulæ 60. seq. 113. seq. Creticorum
 150. seqq.
 Comitorum correptiones 29.
 Compositi numeri 332.
 Concreti numeri ibid.
Cōcedere huc 129.
 Connexio 18.
 Constructio Græca apud Latinos 113. seq.
 195.
Continuo prima correpta 129.
 Contractionum ratio 15. seq.
Convassare 110.
 Conversio in systematis tragicorum 65.
 Correptiones propter metrum 28. seqq.
 — apud epicos et comicos ibid.
 — ante duplicem consonantem a-
 pud Latinos 40.
 Crasis 53. 257. 349. 442. 443.
 Creticus numerus 48. 191. seqq.
 — dochmiis junctus 169. seq. 171.
 seq.
 Creticorum clausulæ 130. seqq.
 Cyclii anapæsti 254. 262. seqq.
 Cypria Ilias Lævii 210.

D

Dactylicus numerus dochmiis junctus 174.
 seqq.
 — in pæonicum finiens 489. 494.
 505. seq.
 Dactylus pro trochæo 15.
Davum monosyllabum 41.
 Dialectus in singulis vocabulis mutata 256.
 Digamma 51.
 Diphthongus in media voce ante vocalem
 correpta 32.

Diphthongus an elisa a tragicis 33.
 Dipodia 12.
 Dithyrambi veteres et recentiores 468.
 Divisio vocabuli inter duos versus 21.
 455. seqq. 460. seqq.
 Dochmiacorum duo genera apud musicos
 151. 336.
 Dochmiacus hypercatalectus 160.
 ——— cum disyllaba anacrusi ibid.
 ——— anapæsto terminatus 159. is hy-
 percatalectus 168.
Domi monosyllabum 41.
 Doriæ strophæ 456.
 Dorii epitriti 423. seqq.

E

Egere cum accusativo 111.
Eheu non monosyllabum 110.
 Elisio non officit cæsura 21.
 — in fine strophæ ibid.
 — in fine trimetri 22.
 — Latinorum ut pronuncianda 39.
 seq.
 — — ejus neglectio 40. 41.
 — — ejus elegancia 447. 451.
 452. seqq.
 Epicorum ætates 342. seqq.
 ——— correptiones 28.
 Epitriti Dorii 423. seqq.
 Epodi 437.
 — quæ feminino genere dicuntur 439.
 seqq.
 — in carminibus choricis 473. seqq. in
 comædia 476.
 — earum in tragædia difficultas ibid.
 Epodica carmina 468. s. 474. seqq. 501.
Est qui volunt 194.
 Exclamationum vis in prosodia 156.
 236.
 Extremum chori carmen in tragædiis
 477. seqq.

F

Fidem additum ab librariis 107.
 Figuræ punctum medium 5.
 Finis sententiæ qua vi in prosodia 236.
 — versuum accuratior 44. 428.

G

Grammaticorum præcepta 50.
 Gyrinno 274.

H

Hegio 56.
 Heroici versus prima syllaba 38.
 — — quarti pedis thesis anceps 25.
 seqq.

Hiatus 31. seqq.
 — in versibus dochmiacis et iamb. is-
 chiorrh. 158. seqq.
 — in versibus Sotadeis 288.
 — legitimus ubi apud Latinos 451.
 — magis minusve usitatus 451. seqq.
 Histriones epiphonemata addebant 17.
 — eorum stationes. v. STATIO.
 Hypermetri versus 108.

I

Iambicus numerus 47. seqq.
 Iambici dimetri apud Plautum 248. 252.
 Iambicus ischiorrhogicus 92. 147. 161.
 163. seqq. 174. 180. seqq. 279.
 Iambographi 29. seqq.
 Iambus debilis 153.
 Ictus 6.
 Incisio 20.
 Intensio vocis mutat quantitatem 38.
 Interpunctionis vis 22. 39. 157.
Intro eo trisyllabum 98.
 Ionici a majore habiti, qui sunt chori-
 am-
 bici cum anacrusi 273.
 Ionici lyrici 299.
 Irrationalis mensura vel syllaba 12. seqq.
 Ischiorrhogicus versus. v. IAMBICUS.

L

Lævii Cypria Ilias 210.
Locus loquendi nos 133.
Lutatium trisyllabum 414.
 Lydiæ strophæ 456.
 Lyrici 28. seqq. Æolenses et Ionici 299.
 — numeri 427.

M

M, ante *m* non elisa vocalis 39.
Male monosyllabum 85.
Maleficium tetrasyllabum ibid.
Mali, *malum* monosyllaba 51. 85. 117.
 Medium punctum figuræ 5. seqq.
 Mensura quid: alia apud metricos, quam
 apud musicos 11.
 — anceps 12. seqq.
 — irrationalis 12.
 Metra simplicia quæ 43.
 Metrum apud metricos quid 12.
 — rhythmicum 120. seqq.
Miserum disyllabum 92. 129.
 Modi mutati in carm. chor. 475.
 Molossi cum dochmiis consociati 172.
 seqq.
 Monostrophica carmina 467.
 Monosyllaba heroici versus causa facta
 222.
 — non bene collocata in strophæ
 Alcaica 452.

Mora 11.

Multipotens prima correpta 129. 137.

Musicorum veterum dochmii 120. 150.
seq.

N

Nævius non fecit Cypriam Iliadem 210.

Navem monosyllabum 41.

Negligere primam solet producere 118.

Nemine, nemini disyllaba 41. 260.

Nempe prima correpta 118.

Ninium disyllabum 151.

Ninnius ibid.

Nisi quia quomodo collocetur in versu
115.

Nominis proprii vis in quantitate 156.
157.

———— licentia apud Latinos 119.

Numerus quid 1. 4.

Numeri lex 1. seqq.

Numerus sermonis 20.

Numerorum permutatio 13.

Numeri mutati in carm. chor. 475.

———— compositi 332.

———— concreti ibid.

———— lyrici 427.

———— mixti 332.

———— pæonici 120. seqq.

———— palimbacchiaci 186. seq.

———— polyschematisti 332.

———— proceleusmatici 46.

———— pyrrhichiaci ibid.

———— spondiaci 47.

———— tragici 427.

———— trochaici genera 47. seq.

O

Orationes apud vet. epicis 467.

Ordo quid 7.

—— periodicus 8.

Ordinum genera 7. seq. 10. seq.

—— similitudo vitatur 23.

Orthius 11. 49. 431. seqq.

Ostium non prima correpta 112.

P

Pæones cum dochmiis consociati 170.

Pæonicus numerus 120. seqq.

Palimbacchiacus numerus 186.

Paracataloge 489.

Parodus 473. seq. 475. seq.

Paromæostropha 489. seqq.

———— ubi locum habeant 512.

Periodica carmina 501. seqq.

Permutatio numerorum 13. seqq.

Personæ mutationis vis in prosodia 156.
256.

Pes: pedum nomina et formæ 11. seq.

Pœtarum disciplina 31.

Polyschematisti numeri 332.

Præconum proclamationes in comœdia
486.

Pro dæm atque hominum 107.

Proceleusmaticus in versibus dactylicis
201.

———— numerus 46.

Productiones propter metrum 27. seqq.

———— in alloquitione 156. 236.

———— in exclamatione 156. 236.

———— in fine sententiæ 236.

———— in repetitione 220. 236.

———— propter interpunctionem 157.

———— propter nomen proprium ibid.

———— propter mutationem personæ
157. 236.

Proodi 438. in carm. chor. 473. in comœd.
476.

Prosa oratio in comœdia 486.

Prosodia 27.

———— Romanorum 39.

Punctum medium figuræ 5. seq.

Pyrrhichiaci numeri 46.

Pythius disyllabum 412.

Q

Quia monosyllabum 101.

Quies, quietis adjectivum 415.

R

Rediit disyllabum 99.

Regulæ ubi non adhibendæ 31.

———— earum justus usus 483.

Rei non iambus 111.

Repetitio vocis quando habeat licentiam
prosodicam 156.

———— vocabuli in eodem loco antistro-
phicorum 479.

———— verborum et integrarum stropharum
477.

———— ejusdem metri non temere infe-
renda 269. 314. 458.

Rhythmicum metrum 121. seq.

S

S finale abjicitur ab Latinis 39.

———— ubi non abjiciatur 91: 100. 113.

Sanguis, sanguis, sangui, sanguem. 451.

Satyricorum versuum licentia 77.

Sc, correptio ante has litteras 40.

Sécède huc 129.

Similitudo ordinum vitata 23.

Solutio syllabæ finalis respondens ancipiti
158.

Solutiones in versibus tragicorum 53.

Solutionum ratio 13. seq.

Sotadea carmina non caneantur 282.

Sp, correptio ante has litteras 40.

Spondei cum dochmiis consociatio 176.

Spondeus major seu duplex 11.
 Spondiaci numeri 47.
St. correptio ante has litteras 40.
 Stasima 475. seq. 475. seq.
 Stationes chori et histrionum 472. 474.
 seq. 478. 515.
 Strophæ definitio 455. seqq. 458.
 Strophæ Alcaica 447. seqq.
 — Sapphica 441. seqq.
 — in scoliis et apud Aristoph. usur-
 pata 455.
 Strophæ Æoliæ 456.
 — Doricæ ibid.
 — Lydiæ ibid.
 — *δισσόστροφος* ibid.
 Stropharum systemata 478.
Stultitia est prima correpta 129. 134.
 Syllaba anceps 12. seq.
 — ei respondens solutio 158.
 Symmetria quid 1. 4.
 — ejus lex. 1. seqq.
 Synecphonesis 78. 82. 442.
 Synizesis 55. seq. 159. 392.
 — in nom. propr. 54.
 — in littera *υ* 95.
 — apud Latinos in litteris *u* et *i* 41.
 412. 414.
 Systematis definitio 455. seqq.
 Systematum genera 16. seqq.
 Systematum tragicorum conversio 65.
 450.
 Systemata *ἕξ ὁμοίων* non a toto choro can-
 tata 514. 476.
 Systemata stropharum 478.
 Syzygia 12.

T

TACTUS apud hodiernos musicos 14.
Tegus pro tergus 118.
 Tempus quid 11.
 — apud metricos duplex, apud mu-
 sicos multiplex 10. seq.
 Tempora anacruseos 9.
 — arseos ibid.
 — theseos ibid.
 Thesis 7.
 — ejus tempora 9.
 Tragici 28.
 — semel apud eos carmen elegiacum
 invenitur 226.
 — eorum numeri 427.
 Tragœdia antiquior et recentior 45. 53.
 74. 76. 77. 78. 79. seq. 244. 318. 555.
 547. 429.
 — recentissima 79.
 Transpositio ibid.
 Trimetri tragici quædam cæsura, cum ea-
 que conjuncta mensura 22.
 Trochæus semantus 11. 49. 149. 206. 451.
 seqq.

Trochaici numeri genera 47. seq.
 — tetrametri catal. cæsura quando
 negligi a tragicis possit 23.
 Trochaicus pentameter catalect. 114.

V

Versus definitio 16. 435.
 Versuum differentiæ 434.
 Versus Adonius 467.
 — Alcaicus logædicus 251. seq.
 — hendecasyllabus 418.
 — dodecasyllabus 419.
 — Alcmanius 165. 208. bis.
 — asynarteti 16. 455.
 — Boiscius 102.
 — Cleomacheus 282.
 — comicus quadratus 96.
 — encomiologicus 425.
 — epichoriambicus hendecas. 418.
 — epionicus tetram. catal. 419.
 — epionicus a maj. hendecas. 418.
 — — — — — dodecas.
 — — — — — a minore 419.
 — — — — — alius ibid.
 — Euripideus *τεσσαρεσκαίδεκασύλλαβος*
 589.
 — — — — — troch. *ἑφθήμερος* ibid.
 — hypermeter 59. 108. seqq.
 — iambelegus 425.
 — Ibycius 208.
 — longus ab Ennio dictus 210.
 — octonarius 58.
 — paræmiacus 240.
 — Phalæceus hendecasyllabus 255.
 564.
 — Pherecrateus 275.
 — Pindaricus 425.
 — — — — — hendecasyllabus 418.
 — Platonicus 425.
 — politici 510.
 — polyschematisti 16. 552. 555.
 — Praxilleus logædicus 251.
 — prosodiacus 575. 584. seq. 586.
 — pyrrhichiacus 243.
 — quadratus 55. comicus 96.
 — Sapphicus epichor. hendecas. 418.
 — — — — — *τεσσαρεσκαίδεκασύλλαβος*
 229.
 — senarius 66.
 — septenarius 55. 96.
 — Simmius 203.
 — Sotadei non canebantur 282.
 — Stesichorius 208.
 — trochaicus trimeter apud Ennium
 288. seq.
 — — — — — pentameter catal. 114.
Viro monosyllabum 291.
 Voculi divisio inter duos versus 21. 435.
 Vocis intensio quantitatem mutat 38.
Ut, ὡςτις, cum indicativo 113.

INDEX GRÆCUS.

A

- ³ ἈΓΑΜΕΨΝΩΝ an penultima brevi 50.
 ἀγγελικαὶ ῥήσεις 54. 77.
 ἀδιάφορος συλλαβὴ 12.
 ἀθάνατος prima longa 27.
 ἀθελήτως 555.
³ Ἀθίναθεν, 28.
 ᾶī terminatio sec. pers. passiv. 594.
 αἰί, non αἶν in fine heroici 521.
 αἶστος 54.
 αἰστοῦν ibid.
 ἀκάμαντος 542.
 ἀκατάληκτος versus 19.
 ἀκέφαλος ——— 218.
 ἀλεκτροῦν an dictum fuerit 89.
³ Ἀλκμᾶν pro ἀλκμαίων 505.
 ἀλλοιόστροφα 488.
 ἄλογος συλλαβὴ 12.
 ἀλώπηκος 57.
 ἀνάκλασις 296. seqq.
³ Ἀνακρέοντες 512.
 ἀνάπαιστα, ἀνάπαιστος 471.
 ἀνάπαιστοι σύμπυκτοι 595.
 ἀνέψιος 56. sed vide etiam 424.
 ἀνομοιόστροφα 17. 488.
 ἀντιπῆρρημα 16. 471.
 ἀντιθετικὰ 17.
 ἀντιπάθεια 16.
 ἀντιστροφικὰ ibid.
 ἀντίστροφος 471. seqq.
 ἀντιχορεία 474.
 ἀντωδὴ 471.
 ἄνων 542.
 αο genitivus non admittit apostrophum 53.
 ἀπάλαμος 29.
 ἀπεμφαινόντα μέτρα 531.
 ἀπεριόριστα 17.
 ἀπίθεισις 19.
 ἀπολελυμένα 17. 468. 487. seqq.
 ἀπὸ σκηνῆς 478. 508.
 ἀπροφανές 554.

- ἀραῖ 394.
 ασι term. tert. plur. perf. an α brevi 57.
³ Ἀσκληπίος 56. sed vide etiam 424.
 ἄστροφα 17. 488.
 ἄτακτα μετρικὰ 17.
 ἄτμητα 17. 488.
 ἄων genitivus in aliena declin. 56.

B

- Βάσις 12.
 βλ corripitur patitur præced. voc. 29.
 βραχυκατάληκτος versus 19.

Γ

- Γὰρ insolentius collocatum 87. seqq.
 γενῶν disyllabum 54.
 γλ corripitur patitur præced. voc. 29.
 γμ ——— ——— ——— ——— 522.

Δ

- Δαίδαλος non inusitatum tragicis 569. seqq.
 Δένυσος 509.
 διὰ monosyllabum 55.
 διανεκίς, διανεκῶς trisyllaba 55.
 δίδυμος 25.
 διχορεία 474.
 δολιχόουρος versus 219.
 δυοῖν monosyllabum 54.

E

- Εἴ γε 505.
 εἴθε, cum conjunctivo 543.
 εἶναι, non ἔμμεν in fine heroici 221.
 εἶος pro εἴως 58.
 εἰλεδμενᾶς 29.
³ Ἐλευσινίδης; tertia brevi 28.
³ Ἐλευσίσιος, de mensura h. v. ibid.
 ἔμμεν non in fine heroici 221.

ἐνόπλιος ῥυθμός 222.
 ἕξ ὁμοίων 17. non a toto choro canebantur
 314. 475.
 εο una brevis syllaba 34.
 ἐπιπλοκὴ 18. seq. 269. 278. seq. 298. 316.
 ἐπίρρημα 16. 471. seqq.
 ἐπισύνδετον μέτρον 338. seq.
 ἐπιφθεγματικὰ 18.
 ἐπιφωνηματικὰ 17.
 ἐπυδικὰ 16. seq.
 ἐπῳοὶ 17.
 Ἑρινύων trisyllabum 34.
 ἑτέροστροφα 17. 488.
 ἔτ' οὐκ, ἔτ' οὐδὲν 303.
 εὐράδης 360.
 ἐφύμνια 17.
 ἕως trochæus 37.

Z

Z plerumque producit præced. voc. 29.

H

Ἡδύσμος trisyllabum 34.
 ἡμιχόριον 474.

Θ

Θελητὸς 342.
 Θεὸς una brevis syllaba 34.
 Θεουκιδίδης secunda brevi 29.

I

I dativi sing. non eliditur 35. 55.
 - συνεκφώνησιν facit 34. 55. 55.
 - in περι eliditur apud solos Æolenses 53.
 ἰσχυροῦργικὸς versus 92. v. Ind. Lat. in v.
 IAMBICUS ISCH.

K

Καὶ non cum αἰεί, neque in compositis
 cum εὑ crasin facit 33.

καματήριος 244.
 κατ' ἀντιτάδειαν μικτὰ 16.
 κατ' ἐνόπλιον 222.
 κατὰ περικοπὴν ἀνομομερῆ 17.
 κατὰ περιορισμούς ἀνίσσου ibid.
 κατὰ στίχον 16.
 κατὰ σύστημα ibid.
 κατὰ σχῆσιν ibid.
 καταληκτικὸς 19.
 — εἰς δισύλλαβον 20.
 — εἰς συλλαβὴν ibid.
 κατάληξις ibid.
 κατωμυχαῖος 93.
 κοινὰ γενικὰ 16.
 κοινὰ κατὰ σχῆσιν 17.
 κόμμα 16.

κομμάτιον 471. seqq.
 κόμμοι 478.
 κουκούλιον 311. bis.
 κυνάειος an trisyllabum 34.
 κυανῶσις trisyllabum ibid.
 κῶλον 16.

A

Λαγαρός versus 218.
 Λαμπρακίας 389.
 λογοειδῆς versus 225.

M

Μάκαρ fem. 320.
 μακρὸν 471. seqq.
 μακροσκελῆς versus 219.
 μάντις, μάντης 219. sed v. p. 424.
 μάρτυσιν 29.
 μειλιχόμειδος 419.
 μείουρος versus 218.
 μέλομαι c. infinitivo 310.
 μέλος 471. seqq.
 μισύμνια 17.
 μισυδικὰ ibid.
 μέτρα κατ' ἀντιτάδειαν μικτὰ 16.
 μετρικὰ ἄτακτα 17.
 μέτρον 121.
 μικτὰ γενικὰ 16.
 — κατὰ σύστημα 17.
 — κατὰ σχῆσιν ibid.
 μισθοῦν 87.
 μονοστροφικὰ 16.
 μονόστροφα 488.

N

N ἐφελευστικὸν in fine heroici 221
 νεκύεσσιν trisyllabum 34.
 νόμοι 468.
 νώνυμος 29.

Ξ

Ξ producit præced. voc. 29.

O

O in genitiv. οιο et αο non eliditur 33.
 οἶκοι in vers. Anacreont. 311. 312.
 οἶμοι quando crasin facit 33.
 οιο genitivi non patitur elidi o ibid.
 οϊωνός non prima correpta 315.
 ὀπτάσημος ῥυθμός 151.
 ὀπιθῆ disyllabum 55.
 οὐ et οὐχί permutata 82. 86. 87.
 οὐδ' εἰς et οὐδέις differunt 74.
 οὔμοι 33.
 οὐρίδρεπτος 482.
 οὐχί et οὐ perm. 82. 86. 87.
 ὄφεις prima producta 36.

Π

- Πά, πᾶ, πᾶ 317.
 παλινωδικὰ 17.
 παράβασις 470. seqq.
 παρακαταλογὴ 182. 279.
 παριαμβίς 222.
 παρομοϊότροφα 488. seqq.
 πατρώϊος 345.
 πεντάς ἐπωδικὴ 468.
 πῆρ Æolice pro περι 449.
 περί non nisi Æolice apostrophum admit-
 tit 33.
 — ne in compos. quidem hiatus faciens
 apud tragicos 32.
 περιάχει 33.
 περικοπή 478.
 περιωδικὰ 17.
 πνίγος 471.
 πολιτικός versus 223.
 πολύτροφα 488.
 προκίφαλος versus 219.
 προκοίλιος — ibid.
 προσίπτειν 350.
 προσοδικὸς versus 375. 384. seq. 386.
 προωδικὰ 17.
 προφθοί ibid.

Ρ

- P non ubique eandem vim habet in pro-
 ducenda vocali 29.
 ῥήσεις ἀγγελικαὶ 35. 77.
 ῥουφίνιος secunda correpta 28.
 ῥυθμός 1. 120.
 — ὀκτάσημος 151.

Σ

- Σήμειον 11.
 σθλ vocalem corripit patitur in v. ἐσθλός
 30.
 σίειν 308.
 σκ ubi vocalem corripit patitur 30.
 σλ ————— ibid.
 Σοφοκλέα non trisyllabum 82.
 σπαργάνιος 494.
 στ ubi vocalem corripit patitur 30.
 στραφή 471.

- συγκεχυμένα μέτρα 331.
 σύμπτυκτοι ἀνάπαιστοι 393.
 συνάρθμος 425.
 συνεκφώνησις 53. 78. 82.
 συνήρθμος 425.
 συνίησις 33. seqq.

Τ

- Τεῖος 38.
 τεὸν una brevis syllaba 34.
 τετρας ἐπωδικὴ 468.
 τίως trochæus 37.
 τί an hiatus faciat ap. trag. 32.
 τομή 20.
 τριάς ἐπωδικὴ 468.
 τύπανον 30.
 Τύρακῆος 389.

Υ

- ῤυμῆν prima brevi 30. 318.
 ὑσμνήμυκε 29.
 ὑπερκαταληκτικὸς 20.
 — εἰς διούλλαβον ibid.
 — εἰς συλλαβὴν ibid.
 ὑπέρμετρος versus 59.
 ὑπόρρυθμος — 217.

Φ

- Φλεγμαίνειν prima correpta 322.
 φη præced. voc. corripit patitur 30.

Χ

- Χθίζινός 322.
 χρώνος 11.
 χρούσεις prima correpta 28.

Ψ

- Ψ producit præced. voc. 29.
 Ψάπφει 442.

Ω

- Ωδῆ 471.

INDEX SCRIPTORUM.

ÆSCHYLUS. ejus Glyco- nei p. 536	Æschylus Septem ad Theb. v.	Æschylus. Persis v.
— Prometheo ed. Stanl. v.		
115	234	576
117	241	416
128 seqq.	247	458
165	294	490
172	334	501
184	352	506
397 seqq.	362	532
425 seqq.	364	559
568 seqq.	427	576
576	490 seq.	585
578	494	593
579	494	649
582	553	666
590	571	674
598	634	689
601	733 seqq.	852
688 seqq.	741	854
900 seqq.	743	860
903 seq.	749	866 seqq.
in fine	751	870
— Septem ad Theb. v.	773	875
78	779	877
78 seqq.	832	934 seqq.
85	894	954
87	903 seq.	982
90	906	1015
95	915	1022
105	924	1023
122	985	1053
124	990	1043
125	1003	157
134. 139. 141	— Persis. parodus 473. 475	1059
155	v. 32	— Agamemnone. paro- dus 473. 475
158	66 seqq.	v. 63. seqq.
161	81	241
164	93 seqq.	154
167	97 seqq.	168
171	164	205
209 seqq. et antistr.	269	218
227	275	233
	288	234
	321	242
		244
		244

Æschylus Agamem- none v.		Æschylus Choëphoris v.		Æschylus Supplic. v.	
246 p.	p. 166	967	p. 160	800	p. 55. 79
255	161	— Eumenidibus v.		845	175
264	ibid.	156	162	845	148
374	240	170 seq.	160	847	159
375 seqq.	474	258	76	849	175
379	166	307	240	851 seq.	208
382	148	515	236	855. 867.	169
386	166	522	248, 452	897	148
396	ibid.	524	124	910 seq.	159
404	ibid.	529 seqq.	528	942. 956	ibid.
412	162	542 seqq.	ibid.	983	240
416	144	348	206	102 seqq.	513
430	162	556 seqq.	529	— Prometheo soluto	537
729	206	586	147	— Xantriis	29
759	ibid.	590	ibid.	Alcæus	277. 588. seq.
748	162	591	163	Alcman	126. 300
749	253	594	147	Alexis ap. Athen.	82. 83
761	162	598	ibid.		86. 87
805	256	599	165	— Trophonio	377
999	30	568	34	Ammiani epigr. 20.	34
1090	168	786	158	Amphis ap. Athen.	90
1095	ibid.	791	160, 168	Anacreon	267. 272
1112	160	816	158	ejus multa carmina	
1152	166	821	168	monostrophica	305
1145	ibid.	840	160	carmin. 5.	308. 309
1145	160	841	255	6	308
1152	157	844	ibid.	15	507
1166. 1167	164	846	ibid.	15	303
1174	178	873	160	18	311
1185	ibid.	928	148	22	308
1261	72	950 seqq.	241	23	305
1352 seqq.	470	1038	276	24	310
1416	178	finis fabulæ	477	25	306
1435	ibid.	— Supplicibus v. 5. 8	241	26	302. 308
1457 — 1585	481	59	271	27	305
1461	162	61 seqq.	276	51. 32	ibid.
1477	460	75	34	34	305. 307
1501	241	101	148	35	306
1564	240	103	162	36	308. bis.
— Choëphoris v.		105	270	37	309. bis.
24. 54.	165. 167	111	162	38	303. 308
42. 54.	163	143 seq.	147	39	306. 309
512 seqq.	480	153 seq.	ibid.	41	309
538 seqq.	241	169. 170	148	42	ibid.
579	148	252	72	43	308
583	143	267	79	45	ibid.
598 seqq.	241	354	160	50	ibid.
583 seqq.	124	366	ibid.	51	309
638. 645	148	377 seqq.	144	52	304
736	77	388 seq.	159	53	310
781 seqq.	170. 478	390	144. 146	56	309
784	165	423 seqq.	124	57. 58	310
786	344	435 seq.	170	60. 61	305
795	165. 344	438	50	62	310. 312
804 seqq.	529	525	79	66	305
903	75	537	145	— fragm.	57. 315. 375
930	77	544	ibid.	— 1	308
935 seqq.	157	550 seq.	208	— 3	310
961	167	561	ibid.	— 17	ibid.
		642	55	Ananias	57
		790	145	Ananaxandrides apud	

Stob. p. 87. ap. Athen.		Aristophanes	Acharn. v.	Aristoph. Avib. v.	
88. 90		645	p. 255. 254	680	369
Antiphanes ap. Athen.		655	255	758	p. 286
87. 90. 91		670 seq. 697 seq.	326	758	55
Apollophanes ap. Athen.		733	86	851. 895	129
90		735	187	1065 seqq. etc.	127
Archestratus	223	850	80	1313 seq.	265
Archilochus 31. 56 bis. 67		928	ibid.	1316 seqq.	265
Aristides Quintilianus		929 seqq.	64	1325 seq.	265
11. 52. 120. 200. 209		971 seqq. 986. 998	326	1398	245
228. 281.		1038	64	1470 seqq.	51
Aristophanes.ejus ver-		1150 seqq.	270	1506	84
sus heroic	223	1156. 1168	88	1555 seqq.	51
— Pluto ed. Brunck.		— Vespis v. 247	322	1695	85
v. 178.	87	273 seqq.	321	— Ecclesiazusis v. 162	84
179	82	282	33	315	89
204	86	290	18	516	255
701	82	317 seqq.	487	518	254 seq.
1011	81	350. 397	256	630	255
— Nubibus v. 275 seqq.	207	428 seq.	125	900 seqq.	486
326	256. seq.	458	55	911 seqq.	568
371	253	486 seq.	125	938 seqq.	454
665	89	526 seqq. 553	270	958 et strophic.	126
916	259	631 seqq. 637	ibid.	1156	55
977	257	673	256	— Thesmophorizusis v.	
1065	95	682	ibid.	52	237
1549	460	684. 687	255	285	84
1559	95	750	238. 255	295 seqq.	486
1427	ibid.	961	85	560	95
— Ranis v. 76.	82	1170	82	567	ibid.
208 seqq.	484	1267	52	706	55
323 seqq.	320	— Pace v. 114	207	1140 seqq.	348
372 seqq.	244	168	240	1143 seq.	369
551	86	246	88	— Lysistrata v. 20	86
950. 952. 957	95	380	83	319. 320	273
942	95	512	234	321. seqq.	271
1022 seqq.	555	732	255	327	275
1028	253	943 seqq.	264	335 seqq.	271
1058	ibid.	1002	238	341	275
1516	354	1027 seqq.	264	476 seqq.	243
1322 seq.	546	1104	354	481 seqq.	327
1358 seqq.	123	1127 seqq. 1159 seqq.	128	489	255
— Equitibus v. 7.	82	1320	238	545 seqq.	245
51	83	— Avibus v. 108.	89	781	452
154	ibid.	311. 315.	527	1016 seq.	394
301	52	335 et antistr.	ibid.	1045 et seq.	128 bis
303 seqq.	127	344 seqq.	244	1060	128
342	95	404	240	1091 seqq.	129
421	ibid.	410 seqq.	128	1205 seqq.	182
508	254 seq.	418 seqq.	64	— Anagyro	366
525	255	444	87	— Dædalo	85. 102
676	83	479	255	— Georgis	125
784	255	480	ibid.	— Gerytade	86
— Acharnensibus v. 18.	86	523. 536	238	— ^Ὀ ραῖς	96
47	88	551 seqq.	472	— Thesmoph. sec.	86. 125
78	82	569	255	— ap. Athen.	264
190	ibid.	600	253	Aristoteles Rhet. III. 8.	
208 et antistr.	127	607	255		121 seq.
294 seqq. 342 seqq.	126	611	257	— Problem.	
437	82	626 seqq.	472		182 seqq. 185. 498
615	86				

Eurip. Med. v.		Eurip. Iphig. in Aul.		Eurip. Bacchis v.	
627 seqq. P.	p. 427	v. 571	p. 349	64 seqq.	p. 318
651 seqq. 660 seqq.	572	574 seqq.	348. 476	72	30
820 seqq. P.	427	754	548	78 seqq.	318
851. 861	560	760	553	105 seqq.	268
972 seqq. P.	427	761	364	113	318
1255. 1265	162	765	548	370 seqq.	518 seqq.
— Hippolyto v. 66	569	771	555	375 seqq.	269
141	45	772	564	402	45
144	565	781	352	410 et antistr.	555
147	566	1036 seqq.	271	526 seqq.	319
150	559	1038	553	550 seqq.	316
154	565	1041	354	545 seqq.	319
157	566	1054 seqq.	552	669	158
160	559	1060	553	728	77
359	158	1063	554	865	562
572	157	1076 seqq.	352	865	366
755 seqq.	372	1212	73	874	563
741	356. 558	1475	180	875	350
751	558	1488	165	885	562
1145 seqq. 1147 seqq.	545	1510	180	885	566
1560. 1565	239	— Iphigenia in Tauris		894	565
— Alcestis v. 82	238	v. 54	77	895	350
181 seq.	77	125 seqq.	244	991	187
268 seqq.	179	197	32	996	54. 159
598	452	422	540	999	159
674	74	455 tota stropha et		1036	150. 174
972 seq. 985 seq.	541	ant.	556	1039	157
— Andromacha v. 86	157	459	540	1066. 1084	77
485. 491	201 seq.	452 tota stropha	556	1154	ibid.
842	142. 157	461	238	1153	78
862	176	827	164. 176	1161	177
1185. 1196	422	1089	557	1175. 1189	167
1210 seqq. 1224 seqq.	344	1092	554	1295	77
— Supplicibus v.		1096 seq.	540	— Cyclope v. 41. 55	366
42 seq.	518	1097	558	493 seqq.	316
271	205	1103	346	497	503
277 seq.	ibid.	1109	554	— Heraclidis v. 33	77
614	144	1113 seq.	540	640	74
696	77	1114	338	770. 777	363
829. 855	164	1123	539	— Helena v. 269 seqq.	543
836	145	1127	560	522 seqq.	554
956. 964	567	1129	548	527	561
990	569	1150	546	533	545
993	548	1152 seqq.	ibid.	635	180
998	555 seq.	1158	539	656	179
1000	545	1142	560	645	170
1004	367	— Rhesi scriptor	78	650	167. 187
1008	559	v. 694	167	651	175
1012. 1018	569	697 M.	187	678	177
1021	555	706. 724	168	697	ibid.
1025	545	— Troadibus v. 101	243	1119	73
1024 seqq.	544	239 totum carmen	494	1317	563
1026	367	260	178	1322	559
1030	559	263	176	1350	561
— Iphigenia in Aulide		271	175	1541	559
p. 539. ejus parodus		520. 536	167	1548. 1565 seqq.	561
non Euripidis	352. 474	513 seqq. 553 seqq.	359	1569 seqq.	545
v. 165. 185. 186.		559 seq.	161	1581 seqq.	561
204	352	603 M.	237	1497	566
206	361	821. 841	201	1502	552
547. 562	348	1255 seqq. et præced. 166			

Nicostratus apud Athen.		Plautus Asinaria		Plautus Pœnulo	
	p. 85	IV. 1.	p. 119 seq.	V. 2	p. 119
Nonnus	211	— Aulularia II. 1	188.	3	ibid.
			194. 189	4	99. 100
O		III. 1	58	— Persa II, 4.	100. 101
		2	190	5	100
Oraculum apud T. Li-		IV. 9	260	IV. 3	105
vium	402	V.	56	V. 1	134. 262
		— Captivis prolog.	119	2	154. 185. 262
P		I. 1	ibid.	— Rudente prol.	85
		2	ibid.	I. 4	262
Pacuvius Atalanta	129	II. 1	105. 129. 152	5	119. 129
Parmento ap. Athen.	95	2	56	II. 1	98
Paullus Silentarius		3	ibid.	2	99 bis
	211. 504	III. 2	199	5	99
Pherecrates	265. 377	IV. 1	106	6	91
— "Ἰππῶ s. Παννυχίδι	377	2	56	III. 3	99. 151. 152
— Μεσαλλεῦσιν	374	— Curculione I. 2	150	IV. 3	150. 138. 250
— Persis	574. 378	II. 3	119	V. 2	100
Philetærus ap. Athen.	88	IV. 2	99	— Sticho I. 1	119. 248. 290
Phillis apud Athen.	185	V. 2	106	II. 1	105. 111. 116. 251
Phœnix Colophonius		— Casina II. 2	129. 150	— Trinummo II. 1	153
ap. Athen.	94 seq.		248	V. 1.	250
Phrynichus tragicus	501		5	— Truculento I. 1	82
Pindarus Olymp. I.	465	III. 6	248	2	99. 101
V.	229	V. 2	260	II. 1	99
IX.	451	— Cistellaria II. 1	251	IV. 1	119
X.	329	— Epidico I. 1	105	Plotius	207. 385. 396
XIV.	459	II. 1	199	Plutarchus de musica	182. 435.
— Pyth. I.	54. 451	— Bacchidibus III. 5	192	Priscianus	7. 224. 409
II.	330	IV. 3	58. 137		
IV.	54	4	137		
VI.	165	9	105. 105		
VIII.	465	10	262		
XI. XII.	55	V. 1	153. 261		
— Nem. X.	ibid.	2	248. 261		
— Isthm. II.	425	— Mostellaria I. 2	129. 150		
III. (IV.)	424. 425		132. 190		
IV. (V.)	425	4	150. 135		
ultimo	465	II. 1	56		
Plato comicus ap. A-		III. 2	135		
then.	96	IV. 1	196		
— ap. schol. Aristoph.		— Menæchmis I. 2	151. 156		
	83	II. 5	250		
— ap. schol. Eurip.	82	IV. 2	195		
— Παιδάρῳ	472	V. 2	56		
Plautus Amphitruone		6	185. 188. 195		
I. 1.	56. 65. 129. 131	— Milite II. 6	85. 91		
	250. 291	III. 2	119		
II. 1	188	3	99		
2	189	IV. 2	257		
III. 4	103 seq.	6	99. 100 bis		
V. 1	108. 109	— Pseudolo I. 2	116. 262		
	119 seq. 261	3	194		
— Asinaria I 1	84. 91	IV. 1	150. 250		
II. 2	91	2	105		
3	99	V. 1	193		
4	100 seq.	2	156		
III. 1	56	finis fabulæ	193		
2	98. 99	— Pœnulo prolog.	119. 120		
3	97. seq. 99. 100	I. 2	188		

Q

Quintilianus 151

R

Regilli tabula apud T.

Liv. 401

Rhythmici veteres 7.

S

Sappho p. 18. 274. 277.

281. 300. 392. 393.

419. 441. seqq. 451

Scholiastes Æschyli 251

— Aristophanis in

vita poetæ 471

— — ad Pacem 472

— Hephæstionis p. 378

386. 390. seq.

— Platonis 222

Scolia 294. 438. 453

Seneca tragicus 246. 273.

447. ejus Glyconeï 336

Simmias 125. bis. 255

Simonides 394

Sophocles Ajace v.

194 32

Sophocles Ajace v.		Sophocles Antigona v.		Sophocles Trachiniis v.	
205	p. 239	103	p. 355	844	p. 165
210	28	104	364	847	167
224. 248	208	120	355	848 seqq.	147. 159. 180
308	77	121	364	850	180
571	ibid.	156	238	855	165
697 seqq.	364	339	206	856	159
702	163	409	76	858	167
704	78	606	274	859 seqq.	147
710 seqq.	364	607	342 seq.	861	180
715	163	614	274	904. 907. 915	77
1101	74	618	342 seq.	1016	164
1187 seqq.	360	814. 831	365	— Philoctetes: de tra-	
1191	361	929 seqq.	242	gædiæ ætate	346
1194	360	1263 seqq.	170	v. 156	350
1198	361	1319. 1323	156	176. 186	158
1205. 1217	367	— Œdipo Coloneo v.		360. 371	77
1303	77	117. totum carmen	502	394	187
— Electra v. 123	276	121 seq.	369	510	ibid.
129	ibid.	123	187. 367	544	77
134	205	130	187	687 seqq.	269
139	276	139. 143	236	785. 787. 796	187 seq.
145	ibid.	152	350	804	187
150	205	153 seq.	369	827 seqq.	172
472. 488	276	155	367	832	32. 180
504 seqq.	147	157	350	1082	359
715	77	170. 173. 180	236	1091	174.
756. 741	364	186	352	1094	343
818	32	205	ibid.	1098	346
1058	303	216 seqq.	422	1102	359
— et seqq.	315	255. 252	ibid.	1112	174
1066 seqq.	269	512. 523 et præcedd.		1115	343
1069. 1080	231		p. 342 seq.	1124	339
1239 seq.	147	668	364	1128	338
1242	166. 168	670	45	1138 seqq.	271
1247	171	671	349	1147	359
— et seqq.	170	672	365	1151	358
1260 seq.	147	678	358. 365	1161 seqq.	271
1263	166. 168	681. 691	364 seq.	1402	25. 52
1268	171	704 seqq.	347	— Alphisibœa	28. 38
1384. 1391	170	1022	74	— Acrisio	32
— Œdipo Rege v.		1054. 1069	355 seq.	— Inacho	328
256. 255	76	1081. 1092	52	Sotades	282 seqq. 287 seq.
467 seqq. et antistr.	359	1360	77	Synæsius	235. 245. 265.
483 seqq.	269. 315	1447	178		313. bis.
640	34	1456	161		
649 seqq.	128	1462	178		
661	155. 172. 174	1466	35. 78		
— et seqq.	181	1468	181		
665	170	1471	161		
690	155. 171. 174	1545	74		
— et seqq.	181	1559. 1571	73		
694	170	1602. 1604	77		
1186 seqq.	469	1605 seqq.	33		
1196	358	1605. 1608. 1624	77		
1244. 1249	77	— Trachiniis v. 205	156		
1315	46	205 et seqq.	417		
1316	160	381	77		
1321	46	655. 663	175		
1324	160	769. 774	77		
— Antigona v. 100 seqq.	370	828. 838	163		

T

Telesilla	281
Terentianus Maurus	
	p. 224. 396
Terentius Andria 1.3	104
	ibid.
	107. 116
	105
	106. 116. 190
	65. 104
	107
	101
	107
	111

Teren. Eunucho		Terentius Adelphis		Theocritus p. 228. 302 seq.	
I. 2	p. 84. 85	IV. 1	p. 62. 84. 115	Timotheus	243
II. 1	111. 115 seq.	4	60. 114. 273 seq.	Tragici Latini ap. Cic.	102
2	97 seq.	5	101. 105	— epiphonematis usi	17
3	91. 107. 115. 116	V. 8	106	Tryphiodorus	211
III. 5	98	— Hecyra II. 1	106. 107		
IV. 1	108	2	97. 99.		
3	111. 115	III. 1	91. 97		
6	101. 106	2	98		
V. 8	107	IV. 1	105. 112	Varro	96. 260. 274
— Heauton timorurneco		IV. 3	107	— apud Gellium	212
II. 4	105	V. 1	91. 98. 101. 113	— apud Nonium	219
III. 3	110	2	97. 98. bis. 101	— Cosmotoryne	247
IV. 4	101	3	97. 99	— Cyeno	323
V. 2	101. 105. 107	— Phormione I. 3	106	— Dolio	247
— Adelphis II. 1	p. 105	4	59. 110.	— Eumenidibus	247
	108. 110	II. 1	105		524. 417
3	65	III. 2	59. 106. 115	— Γνώδι σαυτὸν	246
III. 1	107	V. 1	106. 108	— πρὸς ἰζαγωγῆς	192
2	107. 116	3	97. 99	Virgilius	40. 213. 216. 222.

~~~~~  
 Excudebant Andreas et Jacobus Duncan,  
*Academiæ Glasgucensis Typographi.*  
 ~~~~~

Glasgow, 1817.

BOOKS

PRINTED BY

ANDREW AND JAMES DUNCAN,

Printers to the University.

JOANNIS SCAPULÆ LEXICON GRÆCO-LATINUM, ex probatis auctoribus, locupletatum, cum Indicibus et Græco et Latino, auctis et correctis. Additum Auctarium Dialectorum, in tabulas compendiose redactarum. Accedunt Lexicon Etymologicum, cum thematibus investigatu difficilioribus et anomalis. Et JOANNIS MEURSI Glossarium contractum hactenus desideratum. Editio Nova, in qua, nunc primum Vocabula ex Appendice ASKEVIANA secundum litterarum seriem inseruntur.

Beautifully printed in 2 Volumes, 4to. from the Elzevir edition of 1652. L.7. 7s. boards.

HOMERI OPERA OMNIA, ex Recensione et cum Notis SAMUELIS CLARKII, S. T. P. accessit Varietas Lectionum MS. Lips. et Edd. Veterum, cura Jo. AUGUSTI ERNESTI, qui et suas Notas adpersit. Quinque Voluminibus.

Beautifully printed in 8vo. with the Greek, Latin, and Notes, on the same page, Price L.4, 10s. boards. A few copies on large paper, L.9.

T. LUCRETII CARI DE RERUM NATURA, Libri Sex; ad exemplar Gilberti Wakefield, A. B. cum ejusdem Notis, Commentariis, Indicibus, fideliter excusi. Adjectæ sunt, editionum quinque, in quibus Principis, Ferrandi, Lectiones Variantes omnes; ut et integræ RICARDI BENTLEII Annotationes, Illustrationes, Conjecturæ, ex ipsius Autographo, in Musæo Britannico conservato. Quatuor Voluminibus.

Beautifully printed in 8vo, price L.3, 3s. boards. A few copies on large paper, price L.6, 6s. boards.

HENRICI HOOGEVEEN, DOCTRINA PARTICULARUM LINGUÆ GRÆCÆ; in epitomen redegit CHRISTIANUS GODFREDUS SCHUTZ.

Neatly printed in one Volume 8vo. Price 15s. boards.

LAMBERTI BOS ELLIPSES GRÆCÆ, cum priorum Editorum, suisque Observationibus. Edidit GODFREDUS HENRICUS SCHÆFER.

Neatly printed in one Volume 8vo. Price 18s. boards.

FRANCISCI VIGERI Rotomagensis, de præcipuis GRÆCÆ DICTIONIS IDIOTISMIS, Liber, cum Animadversionibus HENRICI HOOGEVEEN et JOANNIS CAROLI ZEUNII. Edidit et Annotationes addidit GODFREDUS HERMANNUS.

Neatly printed in one Volume 8vo. Price 18s. boards.

XENOPHONTIS DE CYRI INSTITUTIONE, Libri octo, ex Recensione et cum Notis THOMÆ HUTCHINSON, A. M.

Neatly printed in one Volume 8vo, price 10s. 6d. boards.

XENOPHONTIS DE CYRI EXPEDITIONE. Libri septem, ex Recensione et cum Notis THOMÆ HUTCHINSON, A. M.

Neatly printed in one volume 8vo.

M. ANNÆI LUCANI PHARSALIA, cum Notis HUGONIS GROTII et RICARDI BENTLEII.

Beautifully printed in one Vol. 8vo. price 12s. boards. A few copies on large Paper, price 18s. boards.

NOVUM TESTAMENTUM GRÆCE, cura LEUSDENII et GRIESBACHII.

Beautifully printed in crown 18mo. uniform with the Regent's Classics, price 6s. boards.

NOVUM TESTAMENTUM GRÆCE, cum Versione Latina; secundum curam LEUSDENII et GRIESBACHII. Editum ab HENRICO ARNOLDO AITTON, V. D. M. ZWOLLANO.

Neatly printed in 2 Vol. 24mo. 9s. boards.

SELECTIONS FROM LUCIAN, with a Latin Translation and English Notes; to which are subjoined, a Mythological Index, and a Lexicon adapted to the Work. Compiled for the use of Schools, by JOHN WALKER, formerly Fellow of Dublin College.

Neatly printed in 12mo. price 10s. 6d. boards.

SOPHOCLIS ŒDIPUS TYRANNUS, ex recensione R. F. P. BRUNCK.

Neatly printed in 18mo. price 2s. 6d. common; 4s. fine.

IN THE PRESS.

1st March, 1817.

I.

SCHLEUSNERI LEXICON GRÆCO-LATINUM in Novum Testamentum. Recensuerunt J. SMITH, J. STRAUCHON et A. DICKINSON. Editio quinta.

Handsomely printed in 8vo. in two thick Volumes, or Four Parts. In this Edition the Syriac and Hebrew quotations have been carefully revised, and many errors of the former Edition corrected.

II.

HERODOTI HALICARNASSEI Historiarum Libri IX. Ex Editione et cum Præfatione JOHANNIS SCHWEIGHÆUSER.

Handsomely printed in two Volumes 8vo.

1aG1
H

11542

Hermann, Gottfried
Elementa doctrinae metricae.

DATE.

NAME OF BORROWER.

**University of Toronto
Library**

**DO NOT
REMOVE
THE
CARD
FROM
THIS
POCKET**

Acme Library Card Pocket
LOWE-MARTIN CO. LIMITED

